

UUS LAULURAAMAT

Kirikus, koolis ja kodus kasutamiseks

1958. aasta väljaanne

Täiendatud lauludega raamatutest
„Uus Lauluraamat. Kirikus, koolis
ja kodus pruukida.“ Tallinn, 1905. a
ja „Uue Lauluraamatu lisa.“ Tallinn, 1927. a

I Üldised palve- ja kiituselaulud (1—108). 5

1. Jumalateenistuse laulud (1—12). 5
2. Palvelaulud (13—29). 13
3. Tänu- ja kiituselaulud (30—48). 31
4. Hommikulaulud (49—73). 52
5. Söömalaulud (74—85). 76
- Pärast söömist (81—85). 80
6. Öhtulaulud (86—108). 82

II Kirikuaasta pühade laulud (109—301). 103

1. Kristuse tulemise laulud (109—124). 103
2. Kristuse sündimise ehk jõululaulud (125—150). 119
3. Vana aasta õhtu ja uue aasta laulud (151—160). 143
4. Kristuse ilmumise ehk kolmekuningapäeva laulud (161—166). 151
5. Kristuse kannatamise ja surma laulud (167—200). 156
- Suurel reedel (193—197). 180
- Vaikse nädala laupäeval (199—200). 187
6. Kristuse ülestõusmise laulud (201—217). 189
7. Kristuse taevaminemise laulud (218—225). 207
8. Laulud Jeesuse kiituseks (226—270). 214
9. Püha Vaimu väljavalamise ehk nelipühi laulud (271—285). 262
10. Kolmainu Jumala püha laulud (286—291). 276
11. Vähemate pühade laulud (292—301). 280
 - a) Maarjapäevaks (292—294). 280
 - b) Jaanipäevaks (295—297). 283
 - d) Mihklipäevaks (298—301). 285

III Jumala armuandidest (302—343). 290

1. Laulud Jumala sõnast (302—314). 290
- Kiriku pühitsemise ja mälestuse pühaks (310—312). 298
- Õpetaja ametiseseadmisel (313—314). 302
2. Ristimiselaulud (315—327). 303
- Noorerahva õnnistamise pühaks (322—327). 310
3. Püha õhtusöömaaja laulud (328—343). 315

IV Kristlikust kirikust ehk pühast ristikogudusest (344—377). 334

1. Ristikoguduse võitlemisest ja rõõmust (344—370). 334

2. Jumala riigi levitamisest maailmas (misjonilaulud) (371—377). 359

V Kristlikust elust (378—568). 366

1. Patustpöörmisest (378—408). 366

2. Usust, usuõigusest ja usujulgusest (409—438). 398

3. Pühitsemisest ja vaimulikust võitlemisest (439—482). 431

4. Ristist ja rõõmust (483—531). 478

5. Eriliste seisuste ja aegade laulud (532—568). 531

a) Abielulaulud (532—539). 531

b) Lese põlvlaulud (540—542). 538

d) Vanemate ja laste laulud (543—547). 541

e) Palvelaulud ülemate eest (548—552). 545

g) Sõja- ja rahulaulud (553—558). 549

h) Aastaaegadest ja ilmadest (559—565). 555

i) Reisilaulud (566—568). 561

VI Surmast, üleöstõusmisest ja igavesest elust (569—635). 564

1. Surmalaulud (569—602). 564

2. Matuselaulud (603—614). 598

Laste matmisel (608—614). 603

3. Ülestõusmisest, viimsest kohtust ja igavesest elust (615—635). 609

Uue Lauluraamatu lisa (636—651). 633

Uue Lauluraamatu teine lisa (652—737). 643

Palvelaulud (652—655). 643

Kiituse laulud (656—660). 645

Advendi- ja jõululaulud (661). 648

Aastavahetuse laulud (662—667). 649

Kristuse kannatamiseaja laulud (668). 653

Ülestõusmisepüha laulud (669—670). 653

Laulud Jumala sõnast (671). 654

Vaimuliku ameti laulud (672—674). 655

Ristimiselaulud (675). 656

Lastelaulud (676). 657

Leerilaste õnnistamise laulud (677—684). 658

Laulatuslaulud (685—692). 662

Laulud kristlikust kirikust ja kodust (693—696). 664

Patukahetsemiselaulud (697). 667

Usu- ja lohutuslaulud (698—710). 668

Laulud kristlikust ühiskonnast (711). 675

Laulud loodusest, tööst ja puhkusest (712—713). 676

Kodumaalaulud (714). 677

Laulud isamaa eest langenuile (715—717). 678

Surma-, matuse- ja surnuaialaulud (718—737). 679

Uue Lauluraamatu kolmas lisa (738—748). 690

I Üldised palve- ja kiituselaulud (1—108).

1. Jumalateenistuse laulud (1—12).

1

Luuk. 2, 14. Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel. Omal viisil. 199.

1. Au, kiitus olgu igavest Kolmainu Jumalale, Et tema suurest heldusest Meid avitanud jälle. Meist hea meel on Jumalal, Suur rahupõlv on taeva all, Kõik vaen on otsa saanud.

2. Sind, Isa, meie kiidame Ja palume sult abi, Kes pead ülal targasti Kõik oma sõna läbi; Su vägi, see on otsata, Mis tahad, peab sündima, Sa oled kaunis Issand.

3. Oh Jeesus Önnistegija, Kes Isast tulid taevast, Meid tahtsid sina lepita Ja päästa ära vaevast. Ma palun kõigest südamest Sind, kallist vaga tallekest, Oh anna meile armu!

4. Oh püha Vaim, sa abimees, Sa rõõmustaja taevast, Meid hoia kurja vaimu eest! Et Jeesus päästis vaevast Meid oma kalli surmaga, Seepärast seisab lõpmata See peal ka meie lootus.

Nikolaus Decius, arvatavasti 1485–1546. Johannes Hornung, 1660–1715.

2

Laul 119, 105. Sinu sõna on mu jalale lambiks ja valguseks mu jalgtee peal.
Omal viisil. 169.

1. Armas Jeesus, avita Sinu sõna hästi kuulda, Meelt ja mõtteid valmista, Palved armust vastu võta. Sinu vaim meid valgustagu, Maa pealt taeva juhatagu.

2. Meil on selge rumalus, Sinu vaim meid õpetagu, Südames on pimedus, Seda valgus kaotagu! Meie kuhugi ei kõlba, Kui sa ise meid ei saada.

3. Oh sa valgus valgusest, Kes meil' Isast taevast antud, Tee, ma palun südamest, Süda, suu ja kõrvad lahti! Palved, laulud, Jeesus, sina Lase hästi korda minna.

Tobias Clausnitzer, arvatavasti 1618—1684.

3

Laul 92, 3. See on hea, et su heldust hommiku ja su tõsidust öö aegu kuulutatakse.
Viisil: Jumal, maa ning taeva Looja. 174.

1. Halleluuja tahan laulda Nüüd sel armsal hommikul! Täna pole kurbust tunda, Sest see päev on armas mull', Mis siin oma armuga Täidab südant rõõmuga.

2. Magus rahupäev mu hingel', Pühapäev, mis valgustab, Selge päev siin pimeduses, Kallis aeg, mis õnnistab! Tund, täis rohkete õnnistust, Saadab ära kurvastust.

3. Isa heldust tunnen mina Nii kui sooja vihmakesest, See viib ilma laanest sinna, Kus saan armu kastekest, See mind kastab kallisti, Kosutab mind rohkesti.

4. Kõigest ilma tööst nüüd puhkan, Täna on muud tegemist:
Kõigest jõust mina ihkan Jeesu magust hingamist; Täna mina
muud ei tee, Kui et laulan Isale.

5. Kuidas ehtima pean mina, Et ta silmis ilus ma? Mind mu
Jeesus võtab katta Oma aukuuega, Et mull' ehteks, iluks ta,
Pühapäeva riideks ka.

6. Püha tööd ma tahan teha: Vaimu vara koguda, Isa armu palet
näha, Kallist pärlit otsida, Elu mannat korjata, Kui su sõna kuulen
ma.

7. Issand, tarka meelt mull' anna, Minu südant valmista, Õpeta
mind rohkest täna, Kuulutamist õnnista, Et su sõna tõega Vajuks
südamesse ka.

8. Kõiki kuulutavaid keeli Rohkest armust õnnista, Kuuljatele
nende meeli Sõna läbi kinnita, Armuseadust nendega Vaimu läbi
uuenda.

9. Anna, et see päev saaks otsa, Nii kui teda aland ma. Ise istuta
ja kasta Oma taimi, Issand, sa, Kuni saan seal igavest Pühapäeva
sinu käest.

Jonathan Krause, 1701–1762. Ferdinand Friedrich Meyer, 1799-1871.

4

Laul 121, 8. Jehoova hoiab su väljaminemist ja sissetulemist nüüd ja igavesti.
Viisil: Armas Jeesus, avita. 169.

1. Jumal olgu tänatud, Kõik on hästi korda läinud, Palved, laulud,
õpetus; Jumal on kõik hästi teinud. Võtkem seda meeles kanda,
Selle eest au talle anda.

2. Läki koju rahuga, Jumal on meid õnnistanud, Elagem siis nõnda ka, Kuidas tema õpetanud. Püha Vaim meid juhatagu, Ikka enam valgustagu.

3. Lähme elik tuleme, Önn ja rahu meile olgu; Andku jätku leivale, Jumal kõiges appi tulgu, Aitku õndsast ära surra Ja meid viimselt taeva tulla.

Hartmann Schenk, 1634—1681.

5

Laul 118, 19. Tehke mulle õiguse väravad lahti, ma tahan neist sisse minna ja Jehoovat tänada.

Viisil: Arm, kes sa mind oled loonud. 175.

1. Kõrged ukсед, lahti minge, Siionisse laske mind: Rõõm siin täidab minu hinge, Issand, siit ma leian sind! Siin näen sinu palet ma Paistvat Vaimu tulega.

2. Sinu juure tulin mina, Tule sa nüüd minule; Sest kus aset võtad sina, Tood sa taeva hingele. Südamesse tule sa, Sulle olgu templiks ta!

3. Püha kartust anna mulle, Ihu, hinge pühitse, Et mu palve sünniks sulle Kalliks ohvriks, lauludki. Suud ja kõrvu valmista, Südant täiest puhasta!

4. Kui su seemet külvatakse, Tee mind heaks viljamaaks, Anna, et mis kuulutakse, Minu mõistust valgustaks, Minu südant puhastaks, Mu sees vilja kasvataks.

5. Sinu kallis vara jäägu Mulle südamesse ka; Minu usk ka kindlaks saagu, Teda siis ei riisuta. Siis su sõna haljendab, Mind kui täht ka juhatab.

6. Räägi, Issand, süda kuulgu! Eluallik hoovaku, Minu sisse rohkest tulgu! Armuvesi voolaku, Et mu hing saaks joodetud, Mannaga ka söödetud.

7. Oma karja lambakesed Saada rohumaaale sa, Jooda väsind tallekesed Hingamise veega ka; Hädaorust juhata Rõõmsa taeva auga.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

6

4. Moos. 6, 27. Nõnda peavad nemad mu nime panema Iisraeli laste peale, ja mina tahan neid õnnistada.

Viisil: Kui purustaja pikse löök. 259.

Mind Jumal Isa, õnnista! Oh Poeg, mull' hoia armuga, Mis sina mulle annud; Su pale paistku minu peal! Oh Püha Vaim, su armu väel Mu elu saagu kaitstud. Ma palun seda alati: Mull' anna rahu otsani.

Johann Rist, 1607—1667.

7

Laul 19, 9. Jehoova käskimised on õiged, mis südant rõõmustavad.

Viisil: Meil' oma sõna kinnita. 28a.

1. Mu süda, Issand, lahti tee, Ja tõmba tema endale, Et sinu sõnast rõõmustan, Ta läbi sinu lapseks jään.

2. Su sõna väest mu süda keeb, Ta ihu, hinge terveks teeb; Su sõna südant rõõmustab, Su sõnast hing ka elu saab.

3. Au olgu taeva Isale, Au tema ainu Pojale! Au andkem Püha Vaimule, Au, kiitust jah Kolmainule!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johannes Olearius, 1611—1684.

8

Joh. 15, 4. Jääge minu sisse ja mina teie sisse.
Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

Oh jäta mind su omaks, Truu Õnnistegija! Et miski mind ei pööraks Su sõnast, anna sa! Ka selges õpetuses Mind kaitse kindlasti, Siis siin ja ka seal taevas Sind tänan röömsasti.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Nikolaus Selnecker, 1532—1592.

9

Laul 43, 3. Läkita oma valgus ja oma tõde, need juhatagu mind.
Omal viisil. 31.

1. Oh Jeesus Kristus, tule sa Ja Vaimu meile läkita, Kes armuga meid avitab Ja tõe teele juhatab.

2. Tee lahti suud sind tänama, Sind kiitma südant valmista: Meil' õiget usku anna ka, Su nime tundma õpeta.

3. Siis laulame kui inglid ka: Oh püha, püha oled sa! Ja palgest palgesse seal ka Sind näeme õndsas röömuga.

4. Au armsa taeva Isale, Au tema ainu Pojale! Au Pühal' Vaimul' igavest, Ja tänu andkem kõigest väest.

Wilhelm II, Saksen-Weimari hertsog, 1598—1662.

10

4. Moos. 6, 23: Nõnda te peate õnnistama Iisraeli lapsi ja neile ütlema.
Omal viisil. 371.

1. Õnnista ja hoia, Vaimuga meid võia, Oma pale tõsta sa,
Issand, ja meid valgusta!

2. Igal ajal jäägu Meile sinu rahu, Oma Vaimu anna sa, Jeesuga
meid ühenda!

3. Aamen, aamen, aamen! Jeesu nime kiitkem! Meie Issand oled
sa, Esimene, viimne ka!

Emil Sokolowski, 1819—1869.

11

Laul 50, 2. Siionist, kõige ilu täiusest, hakkab Jumal oma hiilguses paistma.
Viisil: Võitle hästi, kui sind armsast. 65.

1. Taeva selgus, püha sära, Hingus, mis on Issandalt, Hing, ses
ärka, leegi vara Valguses, mis ülevalt.

2. Õnnis, õnnis noor ja vana, Kui nad armujärje ees Kuulvad
kallist elusõna Kosutusest Kristuses.

3. Kes siin vaeste kätte kannab, Mis ta pakkus omastel', Mull' ka
seda leiba annab, Mis ta murdnud jüngritel'.

4. Elu võimu, armu väge, Palve püha tulukest, Armastusel' leian
tuge Sinu Vaimu voogudest.

5. Armu tuld siis lõkendada Lase, Issand Jeesus, sa, Lase altariks
sa saada Minu hing sull' otsata.

Martin Lipp, 1854—1923. Max von Schenkendorf, 1783—1817.

12

2. Moos. 20, 8. Mõtle hingamise päeva peale, et sa seda pühitsed.
Omal viisil. 86.

1. Üks hingamise päev on see, Mis meie täna peame; Nüüd seisku argipäeva töö, Et hingel' toidust saaksime. Halleluuja.

2. Küll praegu on üks kallis aeg Ja püha on ka siin see paik. Kes aga meelt ei paranda, Ei see sest päevast kasu saa. Halleluuja.

3. Ei Jumal pole armuta Ja vaese häält ei põlga ta, Sest kiites teda paluge: Vaat see on pühapäeva töö. Halleluuja.

4. Et kiitke tema käte tööd, Kes loonud on kõik mered, maad Ja taevad oma sõnaga: Suur on ta vägi otsata. Halleluuja.

5. See seisku teie meeles ka, Et Kristus tõusnud auga Sel päeval ja toond rõõmustust Ja meile hinge õnnistust. Halleluuja.

6. See, keda hirmsast vaevati Ja ristasambas surmati, Et pidi ära kaduma Ta kõige oma riigiga. Halleluuja.

7. Seesama pääsis surma käest Ja tõusis üles omast väest Sel päeval suure auga Ja valitseb nüüd väega. Halleluuja.

8. Siis pühitsegem õieti Ka seda päeva kallisti. Ja laulgem suust ja südamest Nüüd oma kallist Jeesusest. Halleluuja.

9. Oh kallis Õnnistegija, Kes surmast üles tõusnud sa, Meid saada üles ärkama Nüüd patuunest hirmuga. Halleluuja.

10. Oh Püha Vaim, meid õpeta Su sõna meeles pidama Ja hoidma kõigest südamest, Et usk, arm, lootus tuleks sest. Halleluuja.

11. Sa õige valgus, valgusta, Meid täida oma armuga, Et meie töö ja eluviis Su meele pärast oleks siis. Halleluuja.

Nikolaus Selnecker, 1530—1592.

2. Palvelaulud (13—29).

13

Laul 27, 8. Mu süda ütleb sulle, et sa oled ütelnud: Otsige mu palet! Siis otsin ma, Jehoova, sinu palet.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Eks see ole arm ja heldus Jumalaga kõnelda, Et meil patustel on julgus Tema ette astuda? Eks ta meid ei armasta, Patud andeks anna ka? Oh siis võime julged olla, Palvele ka rõõmsast tulla!

2. Jumal ise jõudu annab Armust sinu palvele, Vaim su palve üles kannab: Usu seda kindlasti! Olgu jõud ka väikene, Sinu palve nõdruke: Tema võib, et usu sina, Vaimu väest taeva minna!

3. Sellepärast, inimene, Võta järjest paluda; Palved, oh mis imeline! Võivad taeva avada; Tahab saatan mässata, Kurjasti sind kiusata, Ihu, hinge põrgu saata: Sind ta peab rahul' jätma!

4. Kui sind ristis vaevatakse, Võta usus õhata, Kui sind väga hirmutakse, Oh siis meele tuleta, Et on Jumal üleval, Kes võib päästa hädast veel; Vaata aga tema peale, Tema aitab mures jälle.

5. Tema annab, mis on vaja, Oma vaeste lastele; Ihu, hinge, elumaja Hoiab tema heldesti. Tuleb puudus sinule, Kaeba seda temale; Mis sull' iial muret saadab, Selle tema ära võtab.

6. Ära mõtle kaksipidi, Jumal aitab tõesti; Tule aga tema ligi, Palu, ohka alati; Kui ta Poja läkitand, Kes meid põrgust lunastand, Eks ta siis ka muret kannab, Temaga kõik meile anna.

7. Kui sa unest üles ärkad, Päevavalget jälle näed, Hing, kas siis ka seda märkad, Et sind hoidnud Isa käed? Vii tall' tänu südamest Igal hommikul see eest, Et sind tema armu abi Saadab kõigest hädast läbi.

8. Kuidas võid sa leiba võtta, Mis sull' tuleb Isa käest, Kui sa mitte ka ei tõtta Teda tänama see eest? Ei sa leiba ise saa: Taeva Isa and on ta! Kuis sa võid siis unustada Rooga võttes tänu anda?

9. Kui sa õhtul maha heidad Unevoodi magama, Suures pimeduses seisad, Tahad rahul hingata, Palu siis ka härdasti, Et sind Jumal heldesti Võtaks ingli läbi hoida, Ei siis saatan sind ei võida.

10. Viimselt, hing, veel ennast hoia, Et ei võõrad mõtted ka Sinu südant ära kääna, Sinu meelt ei eksita. Kui ka suu ei kõnele, Õhka aga järjesti, Tühi kõne jäta maha, Ei su Jeesus seda taha.

11. Kui sa temast kinni pead, Teda tõesti armastad, Siis sa saad, kuis ise tead. Mis sa usus himustad; Jumal annab heldesti, Mis on tarvis sinule. Looda, ärgu olgu muret, Seni kui sa õndsast sured.

Johann Rist, 1607—1667.

Taan. 9, 19. Issand, kuule, Issand, anna andeks, Issand, pane tähele ja tee seda, ära viibi mitte iseenese pärast.

Litania. Omal viisil. 363.

Õpetaja. Issand, halasta! Kristus, halasta! Issand, halasta!
Issand, Jumal Isa, taevas, Issand, Jumal Poeg, maailma
Õnnistegija, Issand, Jumal Püha Vaim:

Kogudus. Halasta meie peale!

Õpetaja. Ole meile armuline!

Kogudus. Heida armu, armas Issand Jumal!

Õpetaja. Ole meile armuline!

Kogudus. Aita meid, armas Issand Jumal!

Õpetaja. Kõigi pattude eest, Kõige eksituse eest, Kõige kurja eest, Kuradi pettuse ja kavaluse eest, Kurja äkilise surma eest, Katku ja kalli aja eest, Sõja ja verevalamise eest, Mässamise ja vaenu eest, Rahe ja välgu eest, Tule ja veekahju eest, Igavese surma eest.

Kogudus. Hoia meid, armas Issand Jumal!

Õpetaja. Oma püha sündimise läbi, Oma surmavõitlemise ja verise higi läbi, Oma risti ja surma läbi, Oma püha ülestõusmise ja taevaminemise läbi, Meie surmatunnil, Viimse kohtu päeval:

Kogudus. Aita meid, armas Issand Jumal!

Õpetaja. Me vaesed patused palume; Et kuule meid, armas Issand Jumal! Oma püha kristlikku kirikut valitse ja juhata, Hoia meie piiskoppe, kõiki koguduse õpetajaid ja kiriku ametmehi õndsakstegevas sõnas ja pühas elus, Keela ära kõik segased õpetused ja pahandused, Saada jälle tagasi kõik eksijad ja eksitatud, Rõhu saatan meie jalge alla, Läkita ustavad töötægijad oma lõikusele, Anna sõnale oma Vaimu ja väge, Aita ja tröösti kõiki kurbi ja viletsaid!

Kogudus. Kuule meid, armas Issand Jumal!

Õpetaja. Anna kõigile rahvaste juhtidele rahu ja üksmeelt, Jaga meie ülematele tugevust ja tarkust, Õnnista ja hoia meie kogudusi. Hoia koole ja kristlikku lastekasvatamist, Anna abielus rahu ja truudust, Ilmu kõigile, kes õnnetuses ja hädas, oma

abiga, Kaitse ja rõõmusta neid, kes käima peal ja lapsevaevas, Kanna hoolt kõigi laste ja haigete eest ja hoia neid, Päästa lahti kõik ilmasüüta vangid, Kosta kõigi lesknaiste ja vaestelaste eest ja muretse nende eest, Halasta kõigi inimeste peale!

Kogudus. Kuule meid, armas Issand Jumal!

Õpetaja. Anna andeks meie vaenlastele, tagakiusajatele ja äravandujatele, ja pööra neid patust, Saada korda kõik' ausat tööd, Anna kosu ja sigidust viljale välja peal, Ja kuule meid armulikult!

Kogudus. Kuule meid, armas Issand Jumal!

Õpetaja. Oh Jeesus Kristus, Jumala Poeg.

Kogudus. Kuule meid, armas Issand Jumal!

Õpetaja. Oh Jumala Tall, kes maailma patu kannab,

Kogudus. Halasta meie peale!

Õpetaja. Oh Jumal Tall, kes maailma patu kannab,

Kogudus. Halasta meie peale!

Õpetaja. Oh Jumala Tall, kes maailma patu kannab,

Kogudus. Anna meile oma rahu!

Õpetaja. Kristus, kuule meid! Issand, halasta! Kristus, halasta!

Kogudus. Issand, halasta meie peale! Aamen!

15

Matt. 6, 8. Teie Isa teab, mis teile tarvis on, ennegu te teda palute.

Viisil: Minu süda, rõõmustele. 305.

1. Issand, keda kummardavad Inglise, palves austavad, Kelle päike, kuu ja tähed Palistavad riideehet, Kelle riigid lugemata, Kelle au on arvamata: Sina lubad, et ma tulen, Põrmus su ees palves olen.

2. Kõik ma tohin tunnistada, Isaksi sind nimetada: Pojas sa mind vastu võtad, Isa armus aitma tõttad, Sunnid silmad kuivaks saama, Valulained vaikseks jääma, Kuuled viimse õhkamise Üle meie arvamise.

3. Kuule siis, oh Isa, armus, Mis ma palun tuhas, põrmus: Anna mulle puhas süda, Õpeta mind tundma seda, Et mull' elu mures, vaevas Paistab siiski sinu taevas, Et sa, kas mul rõõm või valu, Oled minu hingeilu.

4. Jeesus, kes on surma läinud, Kes mind kohtust vabaks teinud, Olgu ta mu kallim ehe, Ei ma temast lahku lähe! Põlaku ka ilm ja liha Seda, mis mu hinge iha: Oma kallist usuvara Ei ma anna iial ära.

5. Vaim, sa nõdra rõõmustaja, Ole minu juhataja, Et ma kallil armuajal Kõnnin üksi armu najal; Aita, et saan tõe teele, Vastu panen patu väele, Et ma rõõmus, valus võidan, Ükskord õndsast hinge heidan.

6. Tahad maise vara läbi, Isa, anda lastel' abi: Anna tervist, anna rammu, Õnnista sa iga sammu, Et ma valmis avitama, Vaeste haavu parandama, Ole armastuses tegev, Usus vahva, vaimus vägev.

Martin Lipp, 1854–1923. Johann Christoph Fröbing, 1746—1805.

16

1. Joh. 5, 14. Ja see on see julgus, mis meil tema ees on: kui me midagi palume tema tahtmise järele, siis kuulab tema meid.

Viisil: Sull', sull', Jehoova, tahan laulda. 152.

1. Kes on, kes tohib ligi tulla See Isa juure, kes on valguses? Kes pimeduses tahab olla, Ei julge seista tema palge ees. Ei pühasse või iial puutuda, Mis roojane, vaid see, mis püha ka.

2. Et aga vaene inimene On omast Loojast ära lahkunud, Siis ta ka enam väärt ei ole Ta ligi tulla, kellest eksinud, Sest et ta on täis patu roojasust, Ta peaks kandma needmist, hukatust.

3. Nüüd aga on meid lepitanud Poeg oma kalli ohvri verega Ja Isaga meid ühendanud, Kõik meie pattu kandes armuga. Ta läbi meile nüüd on keelmata Siit Isa püha paika minna ka.

4. Nüüd meile jälle lahti taevas Ja tee ka jälle sinna valmistud; Kui Jeesus oma vere valas, Sai värav meile uuest' avatud; Nüüd vahetekk on lõhki kistud seal, Et võime võtta armu armu peal'!

5. Et vahemees on üles läinud, Siis palub tema ikka meie eest, Et tema taevad läbi käinud, Võib anda ta, mis palume ta käest: See vara, mis meil' temalt antakse, On tõesti kallis, suur ja tõsine.

6. Ei ole mul nüüd tarvis karta Mu patuvõla pärast hirmuga, Vaid usus võin ma armu võtta, Sest usus võin ma: Aba! ütelda, Ja tean, et Isa käest saan seda ka, Mis temalt Jeesu nimel palun ma.

7. Mu südamesse Kristus jäägu, Kõik oma õigus, Jumal, kadugu, Ta ehtes hing sull' armas olgu, Ma olen muidu paljas, ilutu. Küll temaga sa võtad vastu mind, Kuid ilma temata sa põlgad mind.

8. Nüüd, Isa, täida minu käsi, Kui need ma üles tõstan paludes, Kõik andku sinu täius ise, Mis usinaks mind teeb mu jooksmises Siit sinna, kus on kuulda lõpmata: Au Jumalale, au! Halleluuja!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

17

Fil. 4, 5. Issand on lähedal!

Viisil: Imeline Issand. 334.

1. Ligidal on Jumal! Teda kummardagem, Austades ligi tulgem! Meie keskel Jumal. Vaikselt süda seisku, Tema ette maha heitku. Tunnista, Austa Tema nime kiites, Silmi maha heites.

2. Ligidal on Jumal! Keerubimid kiitvad, Seeravimid maha heitvad. Püha, püha, püha! Ingliseorid laulvad, Lauldes talle au andvad. Armuga Kuule ka, Issand, meie hääli, Meie vaeste keeli!

3. Meist nüüd jäägu maha Tühjad ilma rõõmud, Kerge meel ja lihamimud! Sinu omaks olgu Meie hing ja ihu, Meel ja mõte, jõud ja elu. Issand sa, Üksinda Meie Jumal ole, Meile päästjaks tule!

4. Auline Jumal! Et sind kiidan usus, Teenin tões sind ja vaimus, Et kui pühad inglid Su ees seisan mina Ja sind näen, oh anna sina! Alati Sinule Rõõmuks elu olgu Ja su auks tulgu.

5. Elu õhk sa oled Ja maailma põhi, Elu seeme, hinge rohi. Sügav armumeri, Hing su sisse vaob, Surm ja häda siis kõik kaob. Mu sees sa, Su sees ma! Nii su sisse heidan, Sinust rahu leian.

6. Kõik sa täidad heldest: Sinu kallis valgus Olgu minu silma selgus. Nii kui armsad lilled Päeva paistel õitsvad, Magust lõhna rõõmsast andvad, Nõndagi Rõõmsasti Hing su heldust tundku, Sinu armu hoidku.

7. Tõsiseks ma saagu, Tasaseks ja heldeks, Rahuliseks, usus selgeks; Puhas süda anna, Et su palge valgust Näha saaksin ja su paistust, Ülesse Lennaku Nii kui kotkas süda! Armust anna seda!

8. Minu sisse tule, Vaim, ja tee mind pühaks, Taeva Isa pühaks kojaks. Ei sa pole kaugel! Armu anna mulle, Südame siis annan sulle! Valvates, Hingates Hing sind tunda saagu Ja sind kummardagu!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Gerhard Tersteegen, 1697—1769.

18

Laul 18, 2. Jehoova, sind armastan ma südamest, minu vägi.
Omal viisil. 356.

1. Ma armastan, oh Jumal, sind, Et ära jäta maha mind, Mu peale armu heida. Mind kõik maailm ei rõõmusta, Ei hooli taevast mina ka, Kui aga sind võin leida. Ehk minu süda lõhkeb küll, Sa oled siiski abiks mull', Mu õnn ja hinge kinnitus, Su veri on mu lunastus. Oh Jeesuke! Mu abimees, mu abimees! Mind päästa ära häbi seest.

2. Su armust, Issand, on see ka, Mis omaks ma võin nimeta, Kõik olen sinult saanud. Sind armastada aita sa Ja ligimest kui ennast ka; Seks oled elu annud. Oh keela valeõpetust Ja kuradite kavalust. Mu häda sees mind rõõmusta, Et võin heal meelel kannata. Oh Jeesuke! Mu Jumal sa, mu Jumal sa! Mind surma hädas rõõmusta.

3. Ja lõppeks, Issand, palun ma, Oh lase oma inglid ka Mu hing siit taeva kanda, Oh võta minu ihule, Kui tema hauda maetakse, Head hingamist ka anda. Mind viimsel päeval ärata, Siis tulen ma sind nägema, Oh Jumal, suure au sees, Sind kiitma sinu järje ees. Oh Jeesuke! Oh kuule mind, oh kuule mind! Ma tahan ikka kiita sind.

Johannes Hornung, 1660–1715. Martin Schalling, 1532–1608.

19

Laul 145, 19. Tema teeb nende meele pärast, kes teda kardavad, ja nende kisendamist kuuleb tema ja aitab neid.
Omal viisil. 326.

1. Ma hüüan, Jeesus, appi sind, Mu õhkamisi kuule Ja armuga nüüd aita mind, Et kahtlust mull' ei tule, Et sulle elan pühasti,

Mull' võta usku anda, Risti kanda, Head teha vennale Ja pidada su sõna.

2. Ma palun veel, mu Jumal, sind, Oh võta seda teha, Et kurjad ei või naerda mind, Et saan su abi näha, Ja nimelt siis, kui surm on käes: Las mind su abi oota, Sulle loota; Ei kõlba minu töö, Ei see või julgust saata.

3. Tee, et ma vihameestele Võin tõest andeks anda, Ja et ma elan pühasti, Ei võta viha kanda. Su sõna on mu röömustus, Mu hinge seega toida; Võta hoida, Kui tahab viletsus Mind sinust ära pöördä.

4. Tee, et ei rööm, ei kartus mind Ei lahutaks su sõnast, Vaid et ma kindlast usun sind, Mu jõud ju tuleb sinust; Sa annad armu hinnata, Ei suuda ükski tehes, Vaeva nähes, Su armu teenida, Mis päästab surmahädast.

5. Ma pean järjest võitlema, Mind nõtra, Jeesus, aita! Su armu poole hoian ma, Mull' anna võimust võita. Kui kiusatus mind vintsutab, Siis keela sina ära Patu kära, Mis muidu hirmutab, Et saan su abi näha.

Johannes Hornung, 1660–1715. Paul Speratus, 1484—1551.

20

Laul 121.
Omal viisil. 34.

1. Ma tõstan silmad ülesse Ja vaatan sinna mäele, Kust tuleb oma abiga Mind vägev Jumal trööstima.

2. Mu abi tuleb Isa käest, Kes taeva, maa lõi suurest väest, Kes hoiab meid ja kaitseb veel, Kel kõige vastu armumeel.

3. Sull' õiget rada näitab ta, Kus sinu jalg ei komista; Ta peale looda iga tund, Ta valvas silm ei tunne und.

4. Truu Iisraeli hoidija Ei maga ega uinu ka, Ei tüdi, väsi igavest, Sul hoides ihu, hingekest.

5. Küll Isa armu varju all Sull' pelgupaik on saadaval, Kust eemale jääb õnnetus, Kus asub üksnes õnnistus.

6. Jehoova varjul ilmaring, Ta hoiul elab sinu hing; Jehoova kaitseb kurja eest Ja päästab iga häda seest.

7. Jehoova nüüd ja igavest Sull' hoidku sissetulemist Ja väljaminemist, et sa Võid olla üsna mureta.

Anton Jürgenstein, 1861–1932. Cornelius Becker, 1561—1604.

21

Laul 38, 22. Ära jäta mind mitte maha, Jehoova; mu Jumal, ära ole minust kaugel!
Viisil: Ei ilmast hooli ma. 227.

1. Oh ära jäta mind! Mind saatku sinu käsi, Mu Jumal, et su laps Ei mitte eksi, väsi, Vaid et ta eluteel Võiks leida, Issand, sind. Mu vari, kepp ja kilp, Oh ära jäta mind!

2. Oh ära jäta mind! Mu Jumal, näita rada, Kus patt ja ilm ei saa Mind mitte võrgutada. Oh usku anna mull', Et kindlast ootan sind. Mu tugi, abi, jõud, Oh ära jäta mind!

3. Oh ära jäta mind! Ma ohkan mure sunnil; Oh võta aidata Mind igal kurjal tunnil! Kui vaevab kiusatus, Siis otsin, Issand, sind! Oh seisa minu poolt, Oh ära jäta mind!

4. Oh ära jäta mind! Vaid saada taevast mulle Sa oma õnnistust
Ja rammu jõuetule, Et minu tegu, töö Võiks rõõmustada sind! Las
korda minna kõik! Oh ära jäta mind!

5. Oh ära jäta mind! Sa mulle kallim kõigest. Suur Jumal, aita sa,
Et usun, elan õigest, Et lahkun õndsasti, Näen igavesti sind. Sest
ohkan surses veel: Oh ära jäta mind!

Anton Jürgenstein, 1861–1932. Salomon Franck, 1659—1725.

22

Mal. 3, 20. Aga teile, kes te mu nime kardate, peab õiguse päike tõusma ja
parandamine tema tiibade all.

Viisil: Oh Kristus, Lunastaja. 194.

1. Oh Jeesus, armu valgus, Sa elupäikene, Su elu rõõm ning
selgus Mull' paistku hingesse! Mu südant rõõmustada, Mu vaimu
uendada, Oh Jumal, võta sa!

2. Mu patud andeks anna, Ja aita heldesti, Ja ära viha kannal,
Vaid seda head tee, Et oma rahu anded Mu südamesse paned,
Oh Issand, kuule mind!

3. Mu hingest välja saada Aadama vana töö, Et mina võiksin
vaata Su peale järjesti, Su omaks ennast anda, Su auks risti
kanda, Et sa mind lunastand.

4. Sind tundma, minu Jeesus, Sa ise õpeta! Seks valgusta mu
mõistust Ka oma sõnaga, Et usun sinu sisse Ja jään su tõe sisse,
Ei hooli kuradist.

5. Mind armuga ka jooda, Mu himud risti löö, Et enda peal' ei
looda, Vaid võitlen kangesti Siin kurja himu vastu, Ei ilma ligi
astu, Vaid elan sinule.

6. Oh võta sina süüta Ka armastust mu sees, Et võiksin armastada Sind kõigest südamest, Su ligi enam tulla, Su meele pärast olla: Nii käia eluteed.

7. Nüüd, Issand, anna võimust, Mis saadab sinu Vaim, Ka anna usu julgust, Siis olen sinu taim; Sest muidu kõik mu mõte Ja mis ma võtan ette, Ei kõlba kuhugi.

8. Seepärast, armas Jumal, Mind armust valgusta; Sest et ma olen rumal, Mu südant uuenda! Et ma su juure jõuan, Su tahtmist teha nõuan, Mind aita vägevast.

Ludwig Andreas Gotter, 1661—1735.

23

Matt. 6, 9—13.
Omal viisil. 128.

1. Oh Isa taevariigi sees, Sa käsid meid kõik südamest Kui vennaksed sind paluda Ja hädas appi kutsuda. Oh aita, et ei üksi keel, Vaid paluksid ka hing ja meel.

2. Su nimi saagu kiidetud, Su sõna selgest õpetud, Su püha nime auks ka Meid aita pühast elada, Et kaoks valeõpetus Ja lõpeks rahva rumalus.

3. Su riik, see tulgu sinu käest Meil' nüüd ja pärast igavest, Ja Vaimu oma anniga Las meie juures elada; Kõik põrgu viha lämmata Ja kogudust ka õnnista.

4. Su tahtmine siin ilma peal Nii sündigu kui üleval, Et seega rahul oleme, Mis meile sünnib iganes. Kõik kurja tahtmist kaota, Mis sunnib sinust lahkuma.

5. Peatoidust anna heldesti Ja muud, mis tarvis ihule, Meid hoiatõve, tule eest Ja päästa nälja, vaenu käest, Et meie rahul oleme Ja kõige eest sind täname.

6. Meil' anna andeks meie süüd, Et nad ei vaeva enam meid, Siis oma vihameestele Heal meelel andeks anname. Meid täida armastusega Ja kõiki rahus ühenda.

7. Meid ära jäta abita, Kui saatan hakkab kiusama, Kui kuri rahvas hukutab Ja meie liha kihutab: Siis anna võimust rohkesti, Et usu läbi võidame.

8. Meid päästa kõigest kurjast ka, Et kuri aeg on elada; Meid hoiakurja surma eest Ja päästa viimse häda seest. Oh võta meie hingeke Siis oma riiki jäädvasti!

9. Nüüd laulgem aamen rõõmuga, Meid, armas Issand, avita, Et meie kindlast usume, Et meie palved kuuldakse. Su sõna peale julgesti Siis aamen meie laulame.

Martin Luther, 1483—1546.

24

Kal. 5, 5. Meie ootame usust õiguse lootust Vaimu läbi.
Viisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

1. Oh Jumal, anna armu sa, Et patustpöörva meelega Kõik õelust ära tunnen Ja Jeesu peale üksinda, Kes vägev, valmis aitama, Kõik usulootust panen.

2. Mind avita, et truisti Su sõna mööda puhasti Su nime auks elan; Mind saada oma Vaimuga Ja otse taeva juhata Kristuse läbi. Amen.

Paul Roderich Bidder, 1850—1908. Samuel Zehner, 1594—1635.

25

1. Moos. 18, 3. Issand, kui ma armu leian sinu silma ees, siis ära mine mitte, palun ma, oma sulasest mööda.

Omal viisil. 8.

1. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma armuga, Et pahareti kurjus Meid kiusata ei saa.

2. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma sõnaga, Et sinu Vaimu võimus Meid täidaks rõõmuga.

3. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma valgega, Sa kallis tõe selgus, Meid ikka juhata.

4. Oh meile, Issand Jeesus, Jää ja meid õnnista Ja jõudu, väge vaimus, Meil' hästi kasvata.

5. Oh meile, Issand Jeesus, Jää ja meid hoia ka, Et kurja vaimu võimus Ei ilmas võitu saa.

6. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma abiga, Sest tulgu meile truudus, Rõõm, usujulgus ka.

Josua Stegmann, 1588—1632.

26

Jak. 1, 17. Kõik hea anne ja kõik täieline and on ülevalt ja tuleb maha valguse Isalt. Omal viisil. 230.

1. Oh vaga Jumal, kes Kõik annid meile annad, Kelt on, mis iial on, Kes kõiges muret kannad: Mull' anna tervist, ning Et terve ihu sees Mul oleks puhas hing Ja rahu südames.

2. Las, mis mu kohus on, Mind truisti ka teha, Et saaksin oma töös Su õnnistamist näha. Oh anna, et ma teen Kõik tegu aegsasti, Ja aita, et mu töö Võiks minna edasi.

3. Mind aita rääkida, Mis ikka heaks võib tulla, Ja keela rääkimast, Mis tühi tahab olla; Kui oma ametis Ma pean rääkima, Siis anna sõnale Täit väge, mõju ka.

4. Kui mul on häda käes, Siis võta julgust anda, Mind aita rõõmuga Kõik risti koormat kanda. Ka vihamehega Mind aita leppida. Kui nõu mull' tarvis on, Head nõu siis anna sa.

5. Tee, et ei ilmaski Muud sõprust ma ei pea, Kui seda üksine, Mis sinu meelest hea. Kui võtad heldesti Mu vara jätkata, See olgu puhas sest, Mis saadud patuga.

6. Kui sa mu eale Veel tahad jätku anda Ja lased vaevaga Ka vanadust mind kanda, Siis anna kannatust, Mind hoia patu eest, Et kui ma halliks laen, See sünniks au sees.

7. Kui tuleb elu ots, Siis astu, Jeesus, ette Sa oma surma väes, Hing saagu sinu kätte, Mu ihul' olgu maad, Kus vagad magavad, Kus nemad rahuga Kõik vaevast hingavad.

8. Kui hüüad viimaks veel: „Kõik surnud, tõuske üles!“ Su käsi olgu siis Ka minu haua küljes, Las kuulda oma häält! Mu ihu ärata, Et kaunist seletud Saaks taeva seltsi ta.

Johann Heermann, 1585—1647.

Efes. 5, 19. Rääkige isekeski laulude ja kiituselugudega ja vaimulikkude lauludega; laulge ja mängige Issandale oma südames.
Omal viisil. 152.

1. Sull', sull', Jehoova tahan laulda, Ei ole ükski sinu sarnane, Mu laulu võta, Issand, kuulda Ja anna Vaimu väge minule, Et seda teen siin Jeesu nime sees, Siis maksab see ta läbi sinu ees.
2. Mind Poja juure, Isa, saada, Et Poeg mind jälle saadaks sinule. Su Vaim mind võtku valgustada, Ta andku õiget mõistust minule. Siis ma su rahu tunnen eneses Ja mängin sulle lauldes südames
3. Su heldusest mind aita laulda, Et õieti sind lauldes kuulutan. Siis minu laul on ilus kuulda, Kui vaimus sind ja tões kummardan; Siis Vaim mu vaimu s'uga ühendab, Et minu laul sind tõesti austab.
4. Vaim kostab mu eest ühtepuhku, Ta õhkab rääkimata sõnaga, Mu palvel' annab õiget õhku Ja tunnistab, et su laps olen ma Ning Kristusega sinu pärija, Et: Aba Isa! ma võin ütelda.
5. Kui minu hing nii abi püüab Su armsa Poja nimel usuga, Ja sinu Vaim mu sees ka hüüab, Siis peab su süda hellaks minema, Et armust põleb otse sinu sees, Kui ma sind palun usus sinu ees.
6. See palve, mis su Vaim mull' saadab, Küll sinust mitte kuulmata ei jää, See peal' su isasüda vaatab, Sa kuuled, täidad seda tõesti; Ma olen sinu laps ja pärija, Saan sinult armu armu peale ka.
7. Oh õnnis olen ma, et tunnen, Mis sinu Vaim mu vaimul' tunnistab. Ma tean ja üpris imeks panen, Et hing su käest kõik annid rohkest saab. Sa annad mulle palju enam veel, Kui mina mõistan, palun, püüan teal.

8. Oh õnnis, kes ma Jeesu nimel Sind palun, sest ta palub minu eest, Ja istub seks su aujärjel, Sest kõik on jah ja aamen tema sees. See eest ma laulan sulle austust, Et kingid mulle nii suurt õnnistust.

Bartholomäus Crassellius, 1677—1724.

28

Laul. 25, 2. Mu Jumal, sinu peale loodan ma, ära lase mind mitte häbisse sattuda. Omal viisil. 123.

1. Su peale Issand, loodan ma, Mind ära jäta abita! Oh Issand, armu läbi Sa aita mind, Ma palun sind, Et mull' ei tule häbi.

2. Mu poole pööra kõrvad sa Ja kuule palveid armuga; Mull' appi, Jeesus, tõtta: Mind häda seest Ja surma käest Oh armust päästa võta!

3. Mind, Jumal, kaitse, avita Ja minu südant kinnita, Et võiksin võimust saada, Kui vaenlane Mind kurjasti Siin püüab hukka saata.

4. Mu vägev Jumal oled sa, Mu elu, minu kaitseja, Nii ütleb sinu sõna; Mu abimees Mu häda sees, Kes võib su vastu panna?

5. Maailm küll püüab valega Mind eksitada salaja: Et kuri vaim ei neela, Mind armuga Nüüd avita, Kõik kurja nõu keela.

6. Su hooleks ennast annan ma, Mu Jumal, ihu, hingega. Mind võta oma kätte. Kui häda käes Ja surm on ees, Ja vaev mull' tuleb ette.

7. Sull' kolmeainul' Jumalal', Kes annad jõudu nõdremal', Sull' olgu tänu taevas! Oh saada veel Siin ilma peal Meil' võitu patu vaevas.

Adam Reusner, 1496—1575.

29

Laul 141, 2. Olgu mu palve suitsuohvriks su palge ees ja mu käte ülestõstmine nagu õhtune roahver.

Viisil: Issand, oma viha sees. 271.

1. Võidku, palvekogudus, Sind nüüd püha õli! Jeesu Vaimu rõõmustus Täitku kõik meeli. Palveid ja Laule ka Süda härdast tehku; Suu ka rõõmsast laulgu.

2. Roahvriks pühitse Jeesusele süda, Et ta su eest heldesti Oma vere valand. Palvega Põleta Õigeid suitsuohvreid, Jumalale andeid.

3. Vaga rahva palve häält, Meie ohkamisi Saadab meie huulte pealt Jeesus taeva ise. Jumala Ette ta Meie eest neid kannab, Kalliks ohvriks annab.

4. Kui ju ühe hingele Palve ei jää tühjaks, Vaid see tungib taevasse, Läheb ikka tõeks: Rõõmsamalt, Julgemalt Palvehäälled kostvad, Kui nad hulgal hüüdvad.

5. Kui kõik pühad siin ja seal, Suured, pisukesed, Inglid ja siin ilma peal Pühad inimesed, Ühtlasi Alati Palveid teevad härdast; Eks ta kuule armsast?

6. Oh siis kangest paluge Väsimata vaimust, Pühad käed te tõstke, Jättes patu kurjust. Tungige Taevasse Püha Vaimu jõul, Õige palve tiivul.

7. Paluge, et viimne vaev Õndsalt mööda läheb, Ja et Poja
aupäev Meile pea tõuseb, Õhake, Ihake Seda kallist aega Ühes
inglitega.

8. Nii kui leegid altarist Kõrgel' üles tõusvad, Nii ka palved
südamest Ülespoole laevad. Kaugele Jätke see Oma tuli ohvrist:
Enda peale lootmist.

9. Kui sa palud südamest, See on Isal' armas, See on püha tarkus
tõest, Ei see peta ilmas. Paluge, Õhake, Kuni tema kuuleb,
Palveid täitma tuleb.

10. Kui sa teda igatsed, Armastuses põled, Siis kui välgulöömised
Mõjuvad su palved; Väega Võidad sa, Kurja vaimu hirmuks, Taeva
Isa auks.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christoph Karl Ludwig vabahärra von Pfeil,
1712–1784.

3. Tänu- ja kiituselaulud (30—48).

30

1. Aja r. 16, 28. Andke Jehoovale, oh rahva suguvõsad, andke Jehoovale au ja rammu!
Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Au Jumalale, kiitus ka, Kes head meile annab! Au temale, kes
armuga Hoolt meie eest veel kannab, Kes meie hinge jahutab,
Kõik vaeva, valu vaigistab, Au Jumalale andkem.

2. Kõik ingliväed kiidavad Sind, Issand, kõrges taevas, Ja kes su
varjus elavad, Ei kurda mures, vaevas, Vaid tõstvad igas keeles
häält Ja laulvad maa ja mere pealt: Au Jumalale andkem!

3. Mis Jumal loonud väega, Küll seda ta ka hoiab, Ja oma suure nõuga Kõik targasti ka seab. Ta suure kuningriigi sees On kõik ta hoidja silma ees. Au Jumalale andkem!

4. Ma hüüdsin suure häda sees: Oh Issand, aita heldest! Siis päästis mind mu abimees Ja rõõmustas mind järjest. Oh tänu, tänu lõpmata! Oh tänage kõik minuga: Au Jumalale andkem!

5. Ei jätnud Jumal ilmas veel Siin oma rahvast maha, Sest truu ja helde tema meel, Ei muud kui päästa taha. Sest ema kombel kaitseb ta Kõik oma lapsi hoolega. Au Jumalale andkem!

6. Kui meid maailm ei avita, Vaid jalge alla tallab, Siis Jumal isasilmaga Veel vaeste peale vaatab: Kui kõik maailm meid kurvastab, Meid Jumal siiski rõõmustab. Au Jumalale andkem!

7. Kõik eluaja tahan ma Sind Jumal austada Ja kõigis paigus rõõmuga Su kiitust kuulutada. Mu meel ja süda ärgaku, Mu ihu, hing sind teenigu! Au Jumalale andkem!

8. Kes Jeesu nime kannate, Au Jumalale andke! Kes tema väge tunnete, Au Jumalale andke! Muud jumalad kõik tühjad on: Suur Jumal üksi Issand on. Au Jumalale andkem!

9. Ta palge ette astugem Nüüd hõisates ja lauldes, Kõik töötused tasugem Ja hüüdkem rõõmsast kiites: Ta on kõik seadnud targasti Ja kõik, kõik teinud heasti: Au Jumalale andkem!

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Johann Jakob Schütz, 1640—1690.

31

Laul 105, 1. Tänaige Jehoovat, kuulutage tema nime; andke teada rahvaste seas tema tegusid.

Omal viisil. 339.

1. Eks mu kohus tänu teha Jumalale ilma peal? Sest ma saan küll kõigest näha, Kuis nii helde tema meel. Armu täis on tema süda, Et ta selle elu sees Kõiki hoiab kannates, Kes siin austavad teda. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

2. Nii kui kotkas pojad matab Tiiva alla hoolega, Nõnda ka mind Jumal katab Kõikepidi armuga: Ta mind emaihus loonud, Ihu, hinge annud mull', Ja ka pärast toidust küll On mu kätte rohkest toonud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

3. Poeg liig kallis talle pole: Mu eest tema andis ta, Et ta pidi põrgu tule Kustutama verega. Oh neid armu sügavusi! Kuidas võib mu nõder meel, Ehk küll püüaks enam veel, Mõista kõik neid saladusi? Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

4. Oma Vaimu õigeks saatjaks Annab ta mull' sõna sees, Et ta oleks juhatajaks Taeva teed mull' näidates, Et mu südame ta täidaks Rõõmsa, kindla usuga: Selle läbi võidan ma Surma ja ka põrgu viimaks. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

5. Minu hingel' on ta võtnud Head siin teha järjesti, Ihule ka appi tõtnud, Kui tal oli kitsas käes, Kui mul jõudu enam polnud Ja kui olin abita, Siis on oma väega Jeesus mulle appi tulnud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

6. Taevas, maa ja nende väed On mu kasuks asunud; Mis silm näeb, mis katsvad käed, On mu osaks jagatud. Veised, vili ja kõik loomad Mägedel ja orgudes, Metsas, meres, jõgedes, Mulle rohket toidust toovad. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

7. Kui ma magan, tema truist Valvab, kaitseb kahju eest. Kui ma ärkan, saan ma uuest, Rohket armu tema käest. Kui ei oleks mulle paistnud Jumal armu palgega, Oleksin ma armuta Ammugi ju hukka läinud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

8. Mõnda suurt ja rasket häda On küll kurat valmistand; Ei ma siiski tunnud seda, Ei see minu ligi saand. Ma sain ingli abi näha, Kes m'ust saatis kaugele, Mis siin kuri vaenlane Mulle püüdis paha teha. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

9. Nii kui isa muret kannab Igaühe lapse eest, Ehk küll ka neil' hirmu annab, Kui nad eksivad ta käest: Nõnda võtab minu Jeesus Kannatada minuga: Ei ta raiu mõõgaga, Vitsahirm on tema nuhtlus. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

10. Kui ta karistab ja haavab, Ehk see kibe minule, Siiski mulle kasu saadab, Kui ma mõtlen õieti: Tema mulle hirmu annab, Sest et ta mind armastab! Ilma seltsist lahutab, Risti läbi taeva saadab. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

11. Mina tean tõest seda, Tahan meeles pidada, Et siin ristirahva häda Peab ükskord lõppema. Kui on talv ju otsa saanud, Tuleb suvi iluga. Nõnda rõõm neil' tuleb ka, Kes on risti kannatanud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

12. Et nüüd Isa armastusel Pole otsa iialgi, Sest ma tõstan lapse kombel Käed su poole ülesse. Aita mind sind austada Kõiges oma elus tõest, Ööd ja päevad kõigest väest, Kuni saan sind kummardada Ja sind kiita südamest Ükskord taevas igavest.

Laul 111.

Viisil: Au, kiitus olgu igavest. 199.

1. Jehoovat kõigest südamest Ma kiidan koguduses, Ma laulan tema tegudest, Ta väest, austusest. Oh seda pangem tähele, Mis imet oma rahvale Ta suurest armust teinud.
2. Sest mälestuse seadnud ta On oma imetöole: Eks kuulda päevast päev ei saa, Eks öö ei ütle ööle, Et tema kõige armu juur, Et kõik ta töö ja tegu suur, Et õnn kõik temast tuleb?
3. Meid toidab taeva mannaga, Kui kõrvest läbi käime, Meid kaljust veega joodab ta, Kui tee peal janutame. Ei ilmaski ta unusta, Mis ükskord tõotanud ta, Siin oma lastel' anda.
4. Kui kuulen tema sõna häält, Kui sakramenti võtan, Siis mina vaimus ilma pealt Ta juure taeva tõttan, Ei tunne enam vaeva ma, Vaid kiidan ilma lõpmata, Et ma Jehoova oma.
5. Sest tuleb meile õnnistus: Patt, surm ja kurat kaob, Ja meie hinge hukatus Meilt mere põhja vaob. Jehoova kätte võimus jääb, Ja usklike silm ka näeb, Mis nende süda uskund.
6. Jehoova kartus hakatus On õige tarkusele; See tõest on kaunis juhatus Siin kõrves käijatele; Sest tema au ja heldus ka Jääb igavesti muutmata: Et laulgem halleluuja!

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893.

33

Laul 145, 1. Mu Jumal, mu kuningas, ma tahan sind suureks tõsta ja su nime kiita ikka ja igavesti.

Omal viisil. 334.

1. Imeline Issand, Vägev valitseja, Ole meie laulu kuulja! Isa, imearmul Sa neid kosutasid, Kes sind ikka kurvastasid. Aita sa, Kinnita Meid, kes kiitust toome Ja sind austame.
2. Terve loodus kiidab Taeva Isa tegu Enam kui kõik rahva kogu. Kuldne päike armsast Kalleid kiiri kallab, Kõige loodu peale valab. Tähed ka Valgega Kiitvad oma Loojat, Elu õhu toojat.
3. Mis siis, hing, veel ootad? Anna tänu talle, Laula ilma Issandale! Kellel elu õhku, Heitku palves põrmu, Ülendagu tema armu! Issandat, Vägevat, Kiitku usinasti Nüüd ja igavesti!
4. Halleluuja hüüdku, Kes siin Jeesust tundvad, Südant talle ohvriks andvad. Halleluuja laulgu Kõik, kes õiged armust, Lahti patu, surma hirmust. Rõõmusta! Patuta Kiidad Jeesust viimaks, Kui saad armust õndsaks!

Joachim Neander, 1650—1680.

34

Laul 146.

Omal viisil. 217.

1. Kiida nüüd Issandat minu süda! Ma kiidan teda surmani: Kuni mul elu on, tahan teda Ma kõrgeks kiita alati! Kes ihu loond ja hinge ka: Kiidetud olgu lõpmata! Halleluuja, halleluuja!
2. Vürstid ja vägevad, naisest sündind, Hauda nad peavad langema! Olgugi nemad küll kõrges kõndind, Siiski nad peavad

surema. Ei ükski pääse surma käest: Sest otsi õiget abimeest!
Halleluuja, halleluuja!

3. Õndsaks, jah õndsaks see kiita tuleb, Kel Jumal abiks Siionist,
Kellel usk südame põhjas põleb, Ja kellel kaljuks Jeesus Krist! Kes
teda päästjaks tunnistab, Seda ta armust õnnistab! Halleluuja,
halleluuja!

4. Taevas ja maa ja mis iial loodud, Tuleb ta jumalikust käest, Ja
mis tast ilmas on ette toodud, Saab alal hoitud tema väest. Mis
iial tarvis, tema seab Ja kõige ilma ülal peab. Halleluuja,
halleluuja!

5. Kes iial kõverust kannatavad, Ta neile ikka õigust teeb!
Näljased tema käest toitu saavad, Kõik, mis neil eluks tarvis läeb.
Ta süüta vangid lahti teeb, Ta süda ikka armust keeb. Halleluuja,
halleluuja!

6. Nägevaid silmi ta pimedaille Ja kuulumist annab kurtidel':
Armuga ikka ta ligi neile, Kes käivad tema valgusel. Ta leski naisi
toetab Ja vaeseid lapsi vaigistab. Halleluuja, halleluuja!

7. Aga kes jumalavallatumad, Neid tõukab tema tagasi, Hukka ta
saadab, kes nurjatunud, Neid köidab kinni koguni. Issand on
vägev kuningas, Siioni linna varjamas. Halleluuja, halleluuja!

8. Kiitke, oh rahvad, ta kõrget nime Ja laulge tänu temale! Sest
tema tegu on selge ime, Ta au ei lõpe iialgi. Jumala lapsed, ühest
suust Laulgem Kolmainul austust! Halleluuja, halleluuja!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Johann Daniel Herrnschmidt, 1675—1723.

35

Laul 13, 6. Ma tahan Jehoovale laulda, et ta mulle head on teinud.
Viisil: Surma laps on inimene. 296.

1. Kuidas, vägede Jehoova, Pean küllalt kiitma sind? Seks, mu Jumal, Vaimu väega Kõrgest ise täida mind. Imetargad on su nõud, Imesuured sinu teod. Tuhat tänu kõigest väest Laulan sulle selle eest.

2. Oma juure oled nõudnud Minu hinge tõmmata, Kuni ta on viimaks jõudnud Patu august lennata Üles sinna mägedele, Kust ta abi leidis jälle. Tuhat tänu kõigest väest Laulan sulle selle eest.

3. Selge valgus on sull' kuueks, Sinu vöö on tõsidus, Igal hommikul saab uueks Sinu arm ja halastus; Heldus on, mis annad näha, Õigus kõik, mis võtad teha. Tuhat tänu kõigest väest Laulan sulle selle eest.

4. Mind ka oled tihti kannud Kotka tiivul heldesti, Imeabi mulle annud, Kui mul oli kitsas käes. Sulas ära kõik mu rammu, Siis sa hoidsid minu sammu. Tuhat tänu kõigest väest Laulan sulle selle eest.

5. Langesid mu kõrval tuhat, Kümme tuhat teisel' pool' — Mind siis katsid inglid pühad, Varjas taevaväe hool. Kippus häda minu peale, Ikka pääsin mina jälle. Tuhat tänu kõigest väest Laulan sulle selle eest.

6. Isa, armu oled heitnud Minu peale lõpmata. Jeesus, südant oled täitnud Mulle õndsas rahuga; Püha Vaim, su helde käsi Toetades mind ei väsi. Tuhat tänu kõigest väest Laulan sulle selle eest.

7. Tuhat tänu laulan sulle, Issand Jumal, kõigest väest! Rohke abi tuli mulle Siiaamaani sinu käest. Mind ka edaspidi sinna Taeva poole aita minna, Kus siis ikka igavest Laulan sulle südamest.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Ludwig Andreas Gotter, 1661—1735.

36

Laul 115, 9. Iisrael, looda Jehoova peale! Tema on nende abi ja nende kilp. Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Kui ma panen tähele, Mis sa oma rahvale Tegid head, ei jõua ma See eest küllalt tänada.
2. Orjapõlvest päästsid sa Rahva võitva käega: Vaarao sai upatud, Iisrael sai lunastud.
3. Taevast manna, kaljust vett, Kõrvest lindu, lõvist mett Andsid sina heldesti, Jumal, oma rahvale.
4. Aga palju enam veel Kiidab, Isa, sind mu meel, Et mind patust puhastand, Surmast, põrgust lunastand.
5. Kuni vaese ilma peal Kõnnin, liigun, elan veel, See mu südant röömustab, Mis su sõna kuulutab.
6. See ju mulle kinnitab, Et, kes usub, õigeks saab, Ja, kes õige, taevasse Saab su palge armusse.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893.

37

Laul 19, 2. Taevad jutustavad Jumala au ja taeva laotus kuulutab tema käte tööd.
Omal viisil. 58.

1. Maa ja meri kiidavad, Taeva tähed Jumalat, Minu hing, oh kiida ka Loojat lauluhäälega.

2. Päike päeva teretab, Pilved ära kaotab, Kuu ja tähed hiilgavad, Öösel kiitvad Jumalat.

3. Maa on kindlast rajatud Kaunisti ka ehitud, Metsad, väljad veistega Kõik on tema tehtud ka.

4. Vaat, kuis linnud lendavad, Loojat kiites laulavad, Tuuled, tormid möllavad: Kõik on tema teenijad.

5. Vesi voolab, vahutab, Tõuseb, langeb, lainetab: Ja ta kohin kiidab ka Loojat rohke röömuga.

6. Hing nüüd kiida sina ka, Tunnistades tõega Põrm ja pihu olen ma, Jumal, vägev oled sa!

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Joachim Neander, 1650—1680.

38

Laul 34, 9. Maitske ja vaadake, et Jehoova hea on! Õnnis see mees, kes tema juures varju otsib.
Omal viisil. 14.

1. Ma laulan suust ja südamest Sull' Issand, minu rööm, Ja lauldes räägin kõigest heast, Mis s'ust mul teada on.

2. Sa oled elu allikas, Mis igavesti keeb, Sa õnnistuse karikas, Mis hinge terveks teeb.

3. Mis siin maailmas oleme Ja mis meil' osaks saand: Sa, Isa, oled üksine Meid seega õnnistand.

4. Sa kattedeks taeva laotad Mu üle armuga Ja iga aasta õnnistad Mu välja viljaga.

5. Mind külmal talvel soojendad, Ja hoiad kahju eest, Mind suisel ajal rõõmustad, Kõik toidu saan su käest.

6. Kes annab elu, sigidust? Kes hoiab armu käel Meil' kalli rahu õnnistust Ka meie isamaal?

7. Oh Issand Jumal, see on tõest Su helde armu töö! Sa ajad meie ukse eest Kõik häda eemale.

8. Ma elan aastast aastani, Sa ikka mulle jääd, Mind hoiad elu otsani, Kõik minu muret näed.

9. Sa nuhtled küll meid patuseid, Ei siiski vihaga, Ja pärast heidad meie süüd Veel mere põhja sa.

10. Sa kuuled meie õhkamist, Teed, mis sult palume, Sa lõpetad kõik kaebamist Ning viid meid rõõmule.

11. Sa loed silmapisaraid, Ja kuuled nutu häält, Ja pühid ära sedamaid Kõik vee mu palge pealt.

12. Mu juure tuled vaevasse, Mind täitma rõõmuga Ja saadad viimselt taevasse Sind kiitma lõpmata.

13. Siis hüppa, süda, rõõmusta! Sind Jumal armastab, Kõik oma vaev sa unusta, Sind tema lunastab.

14. Su vara ja su pärandus, Su kilp, su valgus ka On Jumal, sinu õnnistus, Su helde aitaja!

15. Mis muretsed sa eneses Nüüd ööd ja päevad veel? Kõik mure, mis su südames, See heida Isa peal'.

16. Küll toitis, kattis hoolega Sind lapsest saadik ta, Ja kurja eest sind armuga Veel hoidis lõpmata.

17. Ei eksi tema valitsus Maailmas ialgi, Kõik tema töö on õnnistus Ja jääb seks otsani.

18. Sest kiida nüüd ta valitsust Ja ära nurise, Siis maitsed maa peal õnnistust Ja taevas rohkesti.

Otto Woldemar Ludwig Schultz, 1864–1929. Paul Gerhardt, 1607—1676.

39

Laul 103.

Omal viisil. 352.

1. Mu hing, Jehoovat kiida, Ta püha nime rõõmuga. Ei tema ilmas viida Head sulle tehes armuga. Ta patud andeks annab Ja vead parandab, Ta armuga sind kannab Ja surmast lunastab, Sind heaga ta täidab, Ja sind ka uueks teeb, Ta heldust sulle näitab, Et häda maha jääb.

2. Ta meile teada annud Kõik oma armu viisisid, Et oma rahvast kannud, Neil' teinud imetegusid. Ta lõpmata ei vaidle, Ei pea viha ka, Ei pattu mööda nuhtle, Ei tasu kurjaga: Vaid nii, kui kõrge taevas Käib üle ilmamaa, On varjamas meid vaevas Ta heldus lõpmata.

3. Kui isa laste peale Küll pea heldest halastab, Nii Jumal nende peale, Kes teda tõest kardavad. Ta tunneb meie nõtrust, Et mullast oleme, Et rohulilleks loodud Siin maa peal õitseme: Kui tuuled üle käivad, On lilled närtsinud; Nii meie elupäevad Küll ruttu lõppenud.

4. Jehoova heldus aga On nende juures igavest, Kes hoolsast nõudvad taga Ta rahu armuseadusest. Ta aujärg taevas seisab, Seal on ta austus; Ta armupäike paistab Siin maa peal kirikus. Sa, inglivägi, kiida Seal teda auga! Mu hing, ta nimel' laula Siin kiitust rõõmuga.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Graumann (Poliander), 1487—1541.

40

Laul 104, 1. Kiida, mu hing, Jehoovat!
Omal viisil. 17.

1. Nüüd kiitku kõigest südamest Kõik inimeste hääl Sind, keda taevas igavest Ka kiitvad inglid seal.

2. Nüüd kiitust tooge Jumalal' Kõik rahvas rõõmsasti, Sest suuri asju taeva all Teeb tema alati.

3. Kes emahust alates Meid ülal pidanud, Ja kui meil oli häda käes: Ta on meid aidanud.

4. Ta rõõmustagu heldesti Meelt, vaimu, südant ka Ja saatku ära kaugele, Mis meid võib kurvasta.

5. Ta andku rahu elada Siin oma rahvale, Ja õnnistagu lõpmata Kõik meie käte tööd.

6. Ta arm ja heldus olgu siin Meil' osaks tema käest, Kõik vaev ja mure, rist ja piin See taganegu meist.

7. Nii kaua, kui siin elame, Ta meie ainus õnn. Kui elust ära lahkume, Meil temast osa on.

8. Kui meie süda lõhki läeb, Viib ta meid hingama, Siis meie silm seal Jeesust näeb, Kui läeme magama.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

41

Laul 150, 6. Kõik, kellel on eluõhk, kiitku Jehoovat.
Omal viisil. 141.

1. Oh anna tuhat keelt sa mulle Ja tuhatkordseks tee mu suu!
Siis tuhat laulu laulan sulle, Mu Issand, ja ei teegi muud Kui et
ma kiites kuulutan, Mis kallist armu sinult saan.

2. Oh et mu hää! ka sinna kostaks, Kust päike paistab hiilgades!
Et tänades mu veri voolaks Nii kaua, kui hing ihu sees, Viiks
kiitust viimne vere tilk. Tooks tänu iga silmapilk!

3. Miks oled vait, mu vaimuvägi? Oh laula sa nüüd elavalt Ja
mäleta, mis tema tegi, Mis head sa saanud Jumalalt; Et ärka,
ärka, vaim ja meel, Ja kiida teda, suu ja keel!

4. Oh murud, metsad, rohukesed Ja lilled, lauldes liikuge. Oh
puude ladvad, haljad lehed, Kõik kiites kokku kohage, Ning
minuga kõik kärmesti Jehoovat kiitke kenasti!

5. Nüüd sulle, sina Isa taevas, Toon mina tänu südamest, Et ihu,
hinge siin maailmas Sa oled kaitsnud kurja eest, Kõik, mis mull'
tarvis, toimetand Ja, mis mull' vaja, valmistand.

6. Ka olgu kiitus, Jeesus, sulle, Et oled suure armuga Sa tulnud
appi taevast mulle! Sa vaeva, vere, surmaga Mind päätsid
patust, kuradist: Su oma olen igavest.

7. Ka au ja kiitus olgu sulle, Oh valgustaja, Püha Vaim. See eest, et andsid teada mulle, Et mina olen taeva taim. Uut elu, vaimu, väge ka Kõik armust andsid mulle sa!

8. Sest tahan sinu armust laulda, Nii kaua kui veel liigub keel, Ja tänuohvreid sulle tuua, Kuni mu süda tuksub veel! Kui kangeks läheb minu keel, Siis kiidan õhates sind veel.

9. Mu kiitus, Jumal, vastu võta, Ehk ta küll väeti, nõdruke! Kui saan siit taeva üles tõtma, Siis ingliseltsis röömsasti Ma laulan uue väega Sull' tuhat halleluujat ka.

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Johann Mentzer, 1658—1734.

42

Laul 138, 1. Ma tahan sind tänada kõigest omast südamest.
Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Oh Jumal Isa, ilma Looja Ja kõige asja tegija, Sa kõige rahva õnnetooja, Sind kiidab terve ilmamaa: Sind austatakse südamest. Oh Jumal Isa, igavest!

2. Ju igavest ja enne ilma Su Poeg on sinust sündinud; Kui lõpetasid vana aja, On tema taevast läkitud. Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

3. Sa oled Pojas valitsenud Meid enne ilma loomist ju, Ja omaks lapseks vastu võtnud, Kui tegid armulepingu. Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

4. Nii kuidas päiksest paistab valgus Ja kaevust vesi välja keeb: Nii hoovab sinust arm ja heldus, Mis meie meeled röömsaks teeb. Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

5. Sa lased oma päeva tõusta Nii kurjale kui vagale, Sa lased oma heldust paista, Ei nuhtle mitte äkisti, Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

6. Sa oled armust taeva loonud Meil' ju maailma algusest, Meid sõna läbi ligi toonud, Et õndsaks saame igavest. Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

7. Su arm on äraarvamata, Ja sinu vägi mõõtmata, Su suurus äramõtlemata, Su heldus kestab lõpmata. Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

8. Maa, taevas täis on sinu au, Sind kõik su loomad kiidavad, Kõik täitvad sinu tarka nõu, Kes ial valgel liiguvad. Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

9. Sind austab kõik inglivägi Ja laulab: Püha, püha sa! Kes suured asjad armust tegid, Sind kiidavad nad lõpmata. Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

10. Kõik pühad, õndsad, taevalised Sind kiitvad suure häälega, Ja maa peal ristiinimesed Sind kummardavad tänuga. Sind austatakse südamest, Oh Jumal Isa, igavest!

11. Su nimi saagu pühaks peetud, Su riik meil' tulgu ilma peal; Mis tahad, saagu nõnda tehtud, Kui sünnib taevas üleval. Meil' anna leiba heldest käest Ja eluleiba igavest!

12. Meil' võta süüd nii andeks anda, Kui meie andeks anname; Meid kiusatusse ära saada, Vaid päästa kurjast heldesti; Sull' olgu kõigest südamest, Au, kiitus, tänu igavest!

43

Jes. 6, 3. Ja teine seerav hüüdis teise vastu ja ütles: Püha, püha, püha on vägede Jehoova! Kõik maailm on tema au täis!
Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Oh Jumal, vägev valitseja, Sind seeravimid kiidavad, Sa kõige asja toimetaja, Sind taeva inglid teenivad, Et vaata siis ka heldesti Mu vaese peale lahkesti.
2. Sa, Isa, oled armuline, Kes iial on su sarnane? Ehk ma küll vaene, hädaline, Ei siiski su eest põgene. Sa kutsud Isa meelega: „Et tulge, lapsed, kartmata!”
3. „Et tulge julgust minu ette, Kui tulete ka patuga, Aupaistust ärge kartke mitte, Ma katan seda armuga!” Sest julgusti ma tulen ka Sind lauldes ikka tänama.
4. Sa oled kõige ülem valgus, Mis iial ei ' või kustuda; Kui tõuseks minu sees su selgus, Siis võiksin jälle elada, Sest kui mu sees su valgustus, Siis lõpeb ära pimedus.
5. Sa oled armastuse täius, Kõik täidad armastusega. Inglise hulk on sinus rõõmus Ja hõiskab sinu pärast ka. Oh et su armastus mull' saaks, Ja minu hing sind armastaks.
6. Ka ülem elujõud sa oled Ja annad jõudu hingele, Sest kelle sisse sina tuled, See võib head teha rõõmsasti, Su elu võitku igavest Mu surma, päästku patu käest.
7. Ei muu kui sina üksi hea, Seepärast armastan ma sind! Ei paremat kui sind ma tea, Kes armastasid ikka mind. Oh tee siis minu süda ka Heaks oma kalli armuga!

8. Au sulle, meie Jumalale! Sind inglid taevas kiidavad, Ja ühes nendega ka sulle Kõik õndsad au seal annavad. Sind kiidan mina maa peal ka Kuni siit taeva tulen ma.

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Johann Anastasius Freylinghausen, 1670—1739.

44

Siirak 50, 29. 30. Kiitke nüüd kõik Jumalat, kes üksi suuri asju teeb, kes emaihist meid elus hoiab ja võtab oma halastust mööda meiega teha. Omal viisil. 229.

1. Oh võtkem Jumalat Suust, südamest nüüd kiita, Kes suuri asju teeb, Ja temale au näita, Kes emaihist ju Meil' teinud palju head, Ja praegu hoidvad veel Meid tema armu käed.

2. See armas Jumal nüüd Ka võtku muret kanda, Meil' rõõmsaid südameid Ja kallist rahu anda. Ta pidagu meid ka Siin ülal armsasti, Ja võtku häda käest Meid päästa heldesti.

3. Au olgu Isale, Mu suure Jumalale, Ja tema Pojale, Mu aukuningale, Ja Pühal' Vaimul' ka, Kolmainul' algusest, Kes oli, nüüdki on Ja jääb ka igavest.

Martin Rinckart, 1586—1649.

45

Ilm. 19, 5. Kiitke meie Jumalat, kes tema sulased, ja kes teda kardavad, niihästi pisukesed kui suured. Omal viisil. 362. (Tedeum)

Õpetaja. Sind, Jumal, kiidame!

Koor. Sind, Issand, täname!

Kogudus. Sind, Jumal Isa, igavest Kõik maailm kiidab südamest.

Koor. Sind taeva vägi austab, Talt sinu nimi kiitust saab.

Kog. Sind kiitvad, Jumal, keerubid, Sull' laulvad, Issand, seeravid.

Koor. Püha on suur Jumal!

Kog. Püha on suur Jumal!

Kog. ja Koor. Püha on suur Jumal, Suur Issand Seebaot!

Kog. Su vägi suure auga Käib üle taeva, üle maa.

Koor. Kaksteistkümmend apostlit Ja kõik su pühad prohvetid, Kõik kallid märtrid lõpmata Sind kiitvad suure häälega.

Kog. Kõik sinu ristirahva keel Sind kiidab ka siin ilma peal.

Kog. ja Koor. Sind, Jumal Isa suurest väest, Ka Poega, meie abimeest, Sind, Püha Vaim, kes röömustad, Kõik austades kiidavad.

Õp. Oh au Issand Jeesus Krist, Kes sündsid Isast igavest,

Koor. Sa tulid neitsist ilmale, Et saaksid päästjaks kõigile. Sa surmalt võtnud võimuse, Kõik uskjad kogud taevasse, Sa istud Isa kõrgel käel, Kõik au on sinul üleval. Sa mõistad kõige ilmale Seal õiget kohut viimati.

Kog. Meid, oma lapsi, avita, Kes päästetud su verrega. **Koor.** Las taevas saada röömu maad Neid, kes su sisse usuvad.

Kog. ja Koor. Sa oma rahvast avita Ja oma karja õnnista. Oh hoia teda armuga Ja taevasse ka ülenda.

Õp. Sind, Jumal, meie kiidame,

Koor. Sind igapäev ka täname.

Kog. Oh hoia, Issand, abimees, Meid kõige kurja, patu eest!

Koor. Ja meie peale halasta,

Kog. Meid kõiges hädas avita.

Koor. Oh aita, Issand, heldesti,

Kog. Sest sinu peale loodame:

Kog. ja Koor. Jah, meie lootus oled sa, Meid ära jäta abita! Amen.

46

Laul 65, 2. Vaikse meelega kiidetakse sind, Jumal, Siionis ning tasutakse sulle tšotused. Viisil: Mu hing, Jehoovat kiida. 352.

1. Sind, Siioni suur Jumal, Ma kiidan vaikselt südames. Sind tänan koidu kumal, Sull' õhtul laulan uinudes. Sa vägev ilma Looja, Su peale loodan ma, Sest helde abitooja Mul ikka oled sa. Mu kilp ja vall, mu päästja, Sind tänan rõõmsasti; Mu kandja, ülestõstja — Au sinu nimele!

2. Sind kiidab kõik su rahvas Ja hõiskab rõõmsast südamest: „Sa, Issand, oled vahvas Meid aitma nüüd ja igavest!“ Ta ülendab su au, Et ta su Iisrael, Ja jutustab su nõu, Et sa Immaanuel! Su juure tohib tulla Su väike hulgake Ja ikka rõõmus olla, Et tal hea karjane.

3. Sa oled oma nime, Oh Issand, väga austand: Kes ial sant ja pime Sind otsis, on ka abi saand, Ka mina olen saanud Su armu maitsta tõest; Mind oled õnnistanud, Kuis tänan selle eest? Ma võtan lauldes kätte Su elukarika Ja astun rahva ette Sind kiitma rõõmuga.

W. Eisenschmidt. Johann Rist, 1607—1667.

47

Laul 96, 2. 3. Laulge Jehoovale, kiitke tema nime, kuulutage päevast päeva tema õnnistust. Jutustage paganate seas tema au, tema imeasju kõigi rahvaste seas. Omal viisil. 185 a.

1. Ühtlasi kiitkem Jumala halastust, Valjusti hüüdkem Kokku ta kogudust. Ise ta kutsub oma rahvast. Rõõmusta, Iisrael, Rõõmusta vahvast!

2. Põlvili heitke, Jumal on kuningas! Tootused täitke, Kes maa peal liikumas. Inglise kõik laulvad tema au, Kannel ja rahva hääl kiitvad ta nõu.

3. Paganad kuulge, Kurbus teil kadugu! Rõõmsasti tulge, Taevariik kasvagu: Võtke ta armusõna kuulda, Patud siis tahab ta Andeks teil' anda.

4. Toidust ta annab Kõigile rohkesti, Hoolt tema kannab Rahva eest heldesti Annab ka vihma, kastab vilja, Õnnistab inimest Vara ja hilja.

5. Ühtlasi kiitkem Jumala halastust, Valjusti hüüdkem Kokku ta kogudust. Hädast ta päästab oma rahvast. Rõõmusta, Iisrael, Rõõmusta vahvast!

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Matthäus Apelles von Löwenstern, 1594—1648.

48

Laul 103, 1. 2. Kiida, mu hing, Jehoovat ja kõik, mis minu sees, tema püha nime! Kiida, mu hing, Jehoovat ja ära unusta mitte tema heategemisi ära. Omal viisil. 96.

1. Võta nüüd Issandat, vägevat kuningat kiita, Oh minu hingeke, ära sa aega nüüd viida! Rõõmusta, meel, Hõisates laula, mu keel! Kandled ja pasunad hüüdku!

2. Kiida nüüd Issandat, kes on kõik targasti seadnud, Kes kotka tiibadel vägevast ikka sind kannud, Hoiab sind ka, Nõnda kui himustad sa. Eks ole seda sa tunnud?

3. Kiida nüüd Issandat, kes sind on kaunisti loonud, Kes sulle tervist on annud ja rahu sull' toonud; Häda sees ka On oma tiivaga ta Hoolsast ja heldest sind katnud.

4. Kiida nüüd Issandat, kes sulle sigidust annud, Kes sulle taevase õndsuse valmis ka pannud. Mõtlet see peal', Et Kõigevägevam teal Ikka kui Isa sind kannud.

5. Kiida nüüd Issandat, kiida, hing, Jumala nime, Mis iial liigub, see kiitku, sest tema teeb imet! Su valgus ta: Oh seda mäleta sa! Sest ütle kiites nüüd: Aamen!

Joachim Neander, 1650—1680.

4. Hommikulaulud (49—73).

49

Jes. 21. 11. Vahimees, ons palju veel ööd?

Viisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

1. Eks lõpe pea, vahimees, See patu öö, kus olen sees? Ons seda ööd veel palju? Eks kao öö mu hinge seest Ja pimedus mu südamest, Mis kõvem on kui kalju?

2. Oh saaksin nõnda valgustud, Kui maa saab päevast rõõmustud! Mu hinge päike, tõuse! Ma olen pime, segane, Mu valgus ja mu karjane, Oh tõtta tulles, jookse!

3. Sest meie uues seaduses Ju elame, ja tund on käes, Et valgus peab saama, Ma siiski rumalusega Veel ikka pean võitlema: Ei saanud veel sind tundma!

4. Öö valitsus ju lõppenud, Et sa, mu Jeesus, ilmunud, Mind aga öö veel hoiab! Seepärast võta mulle ka, Su lapsel', paista väega, Kes valgust näha nõuab.

5. Kuis võin ma teha päeva tööd, Kui muud ei näe kui selget ööd,
Ja appi sa ei tõtta? Kuis ligimest võin aidata Või alanduses elada
Ja patu töid kõik jätta?

6. Su valgus paistku minu sees, Et hingel poleks eneses Nüüd
enam vaeva näha: Ma olen pime ussike, Mind valgusta, mu
Jeesuke, Et jõuaksin head teha.

7. Küll vähe aimu mõistuses, Hing pole siiski valguses! Sa kallis
Jeesus, ise Sa pead päike olema Ja valgust mu sees süütama Ja
paistma südamesse.

8. Hing, silma eest nüüd pead sa Kõik katted ära viskama, Need
keelvad seletamist; Silm peab puhas olema, Kui Jeesust peab
leitama Su südant valgustamast.

9. Mu silmadesse heldesti Sa puutu ja nad terveks tee, Siis
seletan head teha. Sest kõige suurem häda see, Kui silmad päeva
valgelgi Su valgust ei või näha.

Christian Friedrich Richter, 1676—1711.

50

2. Peetr. 1, 19. Meil on kindlam prohveti sõna ja te teete hästi, et te seda tähele panete
kui küünalt, mis pimedas paigas paistab, kuni päev kätte jõuab ja koidutäht teie
südames tõuseb.

Viisil: Oh vaga Jumal, kes. 230.

1. End näita, koidutäht, Päev, paistad mulle selgest; Mu Jeesus,
valguseks Jää minu sisse järjest, Ja armu tulega Mind läbi
soojenda Ja selle valgega Mu südant uuenda.

2. Tee oma Vaimuga Ka minu süda puhtaks, Et läheks kõik mu
töö Su armastuses pühaks. Su valgus täitku mind, Et Isal' au sest
saaks, Ja tema armu leek Mind paistes kosutaks.

3. Mull' anna sinu sees Siin käia ja kõik teha, Et pime, kaval nõu
Jääks kõiges minust maha. Mind saada silmaga, Kättpidi taluta Et
sinu järel käin, Kui eele lähed sa.

4. Tee, et kõik põlates Sind üksi meeles hoian, Sind oma
valguseks Ja eluks ikka nõuan; Mu kõrvad lahti tee, Et panen
tähele, Mis räägid; tõmba mind, Siis jooksen järele.

51

Laul 59, 17. Mina tahan laulda su tugevusest ja iga hommiku su helduse pärast hõisata.
Viisil: Mu Jeesus, Jumal liha sees. 33.

1. Et mööda läinud pime öö, On, Jumal, sinu armu töö, Päev
paistab meile selgesti Ja annab valgust armsasti.

2. Sest tahan jälle tänada Ma Jumalat nüüd rõõmuga, Kes kaitsis
mind, kui hingasin, Ja täna öösel magasin.

3. Ma rahulist sain magada, Et surm ei võind mind sureta, Et
kurat kahju mull' ei teind Ja piksetuli mind ei löönd.

4. Sest tänan mina, Issand, sind Ja palun: Hoia täna mind, Mu
ihu, hinge kaitse sa Ja päästa hädast armuga.

5. Et ma võin ausast elada Su meele pärast rahuga, Mu tööle
anna sigidust Ja oma taeva õnnistust.

6. Mu südant, Issand, paranda, Et sind võin meeles pidada; Kõik,
mis sa annad minule, Ka hoia sina heldesti.

7. Mu maja ja mu vilja ka Sa, Issand, ise õnnista; Mu meelt ja
mõtteid valgusta, Et mina elan patuta.

8. Kõik sündku sinu kiituseks, Su auks, minu hinge heaks. Mu
nõtra usku kinnita Ja minu peale halasta.

52

Matt. 28, 20. Vaata, mina olen igapäev teie juures maailma otsani.
Viisil: Ristirahvas, rõõmustele. 66.

1. Jeesus vara ukse eele Astub, koputab ta peale Seal, kus õhati ta poole: Tule võõraks minule!
2. Äрге teda sinna jätke, Ust tall' avama nüüd tõtke, Hinge põhjast hüüda võtke: Tule, tule, Jeesuke!
3. Jää sa kaitsma oma karja, Kõige vaenu eest meid varja, Kirjuta meid elukirja: Ole hoidjaks ustavaks!
4. Et su rohumaaale saame, Sinu taeva heldust näeme, Armu varju julgust jääme, Kus meid sisse, välja viid.
5. Aamen, Issand, anna seda! Käi sa ühes meie rada, Küll siis hõiskab meie süda: Ei meid jäta Jeesuke!

Martin Lipp, 1854–1923. Gerhard Chryno Hermann Stip, 1809—1882.

53

Laul 16, 11. Sina annad mulle teada elu teerada; rõõmu on rohkesti su palge ees, meeldivaid asju su paremal käel alatiseks.
Omal viisil. 385.

1. Igavene koidukuld, Kadumata armu valgus Toogu hinge usutuld, Uue päeva kallid algus. Võitku sinu armutöö Patu öö.
2. Sinu koidu kasteke Väsind vaimul' väge toogu, Hinge närtsind nõmmele Taevast magust märga loogu: Kosuta meid rohumaal Igal aal!

3. Anna, et su armu läik Meie külmust ära võidab, Uue päeva kuldne käik Hinge julgusega täidab: Sunni tõusma sedamaid Uinujaid!

4. Patu riie vere väest, Issand, meist nüüd maha jäägu. Taeva õigus sinu käest Meile kalliks kuueks saagu, Et ta kilbiks meie ees Häda sees!

5. Oh sa algus kõrgusest, Päästa meilgi viimsel päeval Ihu surma sidemest, Kui teed otsa valul', vaeval', Käi sa ise rõõmu teel Meie eel!

6. Vii meid kõik valu raalt Järje ette, armu valgus, Silmapisarate maalt Sinna, kus on jäädav selgus, Kus on käes meil ilumaa Lõpmata.

Martin Lipp, 1854–1923. Christian Knorr, vabahärra von Rosenroth, 1636—1689.

54

Laul 74, 16. Sinu päralt on päev Ja ka öö, sina oled valguse ja päikese valmistanud. Omal viisil. 174.

1. Jumal, maa ning taeva Looja, Isa, Poeg ja Püha Vaim, Sina öö ja päeva tooja, Kuu ja päike on su loom. Sina vägev kaitseja, Hoiad oma loomi ka.

2. Mina astun sinu ette, Tänan sind nüüd südamest, Et mind oma armu kätte Öösel võtsid kahju eest, Et ei saanud vaenlane Kurja teha minule.

3. Lase ööga mööda minna Minu kuri patu öö, Jäta, Jeesus, lahti sina Oma haavad minule: Ei ma mujalt abi saa Oma elu paranda.

4. Aita, et ma sinu poole Pööran nüüd ja järjesti Hinge pärast kannan hoole, Et ei mina värise, Kui seal suure auga Kohut mõistma tuled sa.

5. Oma sõna järel' kääna Ise minu elu teed, Jeesus, valmista mind täna Sinu auks teha tööd. Kui sa mind ei avita, Siis mu töö on asjata.

6. Sinu kätte annan mina Oma ihu hingega; Meeled, mõtted ja mis sina Mulle annud, hoia sa. Issand, armutiivaga Võta sa mind kaitseda.

7. Käsi oma inglid tulla Kuradit siit ajama, Et võin ikka rahul olla. Võta muret pidada: Nad mind viigu armuga Taevariiki elama.

Heinrich Albert, 1604—1651.

55

Laul 27, 1. Jehoova on mu valgus ja mu abi, keda peaksin ma kartma?
Viisil: Sind, Issand Jumal, kiidame. 30.

1. Kolmainus Jumal suures väes, Kolm ühe olemise sees, Oh tule ise minule Sel päeval appi heldesti.

2. Oh hoia ihu, hingekest Sel päeval kõige kurja eest, Et kurat ei saa koguni Mind saata patu häbisse.

3. Mind Isa heldus kaitsegu Ja Poja arm mind aidaku, Ja Püha Vaimu valgustus Mu hingest saatku pimedust.

4. Mu Looja, seisa minu poolt, Mu Lunastaja, kannan hoolt, Oh Rõõmustaja, ehi sa Mu süda oma andega.

5. Meid, Issand, hoia, õnnista, Ja tõsta oma pale sa Veel meie peale heldesti, Et rahu saame rohkesti.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Martin Böhme, 1557–1622.

56

Luuk. 5, 5. Sinu sõna peale tahan ma nooda sisse lasta.
Omal viisil. 273.

1. Kõik, mis ette võtad sa, Jeesusega alga, Jeesu jälil jätmata
Juhi oma jalga! Jeesusega ärka sa, Puhkama ka heida! Kui on
Jeesus sinuga, Siis sul abi leida.

2. Jeesust juba hommikul Palavasti palu, Et ta vaigistada sul
Võtaks vaeva, valu. Ööl ja päeval heldemast Tema arm sind
hoiab, Kui ka kurat kavalast Kiusata sind püüab.

3. Kui on Jeesus sinuga, Siis saad rahu maitsta: Jeesus võtab
armuga Vaenu eest sind kaitsta. Tema peale looda sa, Ära lootes
väsi! Usu, siis sind aitab ta, Kindel on ta käsi.

4. Kui sa Jeesusega läed Oma tööle, vaata! Jeesus võtab —
küllap näed — Sihile sind saata! Siis on õnnistus su peal, Töö siis
tulu kannab. Viimaks sulle Jeesus veel Taevariigi annab.

5. Issand Jeesus, ise mind Juhatama tõtta! Minu töö, ma palun
sind, Oma hoolde võta! Sinu nimel tööle laen, Õnnista mind sina,
Siis ma tööst ka tulu näen, Aamen, ütlen mina.

Jakob Tamm, 1861–1907.

57

Laul 9, 2. Ma tahan Jehoovat kiita kõigest oma südamest.
Viisil: Oh Isa, taevariigi sees. 128.

Kui hästi sain ma magada, Kui rõõmsasti nüüd ärgata! Ma tänan, armas Jumal, sind, Et öösel oled kaitsnud mind. Nüüd päeva ajal ole ka Mu juures oma armuga.

Johann Wilhelm Hey, 1789—1854.

58

Laul 63, 2. Jumal, sina oled minu Jumal, sind otsin ma vara.
Viisil: Sind, Issand Jumal, kiidame. 30.

1. Kui vara üles tõusen ma Ja õhtul tahan magada, Siis ole, Jeesus, minuga, Mu pattu ära mäleta.
2. Kõik sinu hooleks annan ma: Mu omad, ihu, hinge ka. Su viie haava mälestus On minu hinge õnnistus.
3. Su veri, mu eest valatud, On mind mu patust pesenud. Kas valvan siis või magan ma, Sa oled minu kaitseja.
4. Mind sinu inglid hoiavad Ja oma kätel kannavad: Ei kardata mina kuradit, Ei muudki kurja ühtigi.
5. Kas suren ma või elan veel, Sa, Jeesus, ise käi mu eel! Ma annan hinge sinule, Vii ta siit taeva õndsasti.

Koguja 11, 7. Valgus on magus ja silmle on hea päikest näha.
Viisil: Eks mu kohus tänu teha. 339.

1. Kuldne päike rõõmu valgust Meie maale jälle toob, Tema sooja ja ta selgust Ihu tunneb, silm ka näeb. Minu ihu väsind liikmed
Öösel sängis magasid, Rahulisti puhkasid. Täie rammuga nüüd
nemad Jälle tõusnud valgele; Taevast näen ma rõõmsasti.

2. Loojat kiitkem, talle toogem Tänuandeid rõõmuga,
Palveohvroid ohverdagem Talle hea meelega. Kõige parem and
on süda: Andkem seda temale, Eluhooneks Vaimule, Ei ta põlga
ilmas seda. Laulud tõusku südamest, Olgu suitsuohvri eest.

3. Jumal juba vara hoiab, Hilja ka veel õnnistab, Häda, õnnetust
ta keelab, Armuvara kasvatab. Kui ma õhtul maha heidan Varjuks
on ta hoidmine; Tema armu saatmine Minuga, kui üles ärkan.
Nõnda paistab minule Armupäike selgesti.

4. Minu mõtted, meeled lendvad Sinu poole kõrgesse: Kui su
käed õnne andvad, Läeb mu asi edasi. Kurja vaenlast minust
keela, Õiget teed mind juhata, Sõna tundma õpeta, Et mind
pimedus ei neela. Patu unest ärata, Nõtra usku kasvata.

5. Ilma asjad otsa saavad, Jumal seisab muutmata; Tema teod,
tema sõnad Jäävad kindlaks lõpmata. Rikas on ta halastusest. Ei
ta arm jää vähemaks, Teeb meid terveks, tugevaks, Päästab
kõigest ahastusest, Meie haavu parandab, Õndsust meile
valmistab.

6. Minu hinge kroon ja ilu, Andeks anna; halasta! Sinu arm on
minu elu, Kõik mu patud kaota! Muu kõik sinu hooleks annan, Ei
ma karda ühtigi, Ega ise muretse, Kõik su ette palves kannan. Ei
ma paremat küll tea: Tee, mis sinu meelest hea!

7. Kui ka tormid hirmu teevad, Pärast vaikne ilmake; Kui ka lained kohisevad, Jälle paistab päikene. Rist ja häda otsa lõpvad, Rahu, rõõmu antakse Paradiisis rohkesti; Sinna minu mõtted lähvad, Lõppenud seal viletsus, Käes on kallid õnnistus!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

60

Laul 92, 2. Hea on Jehoovat tänada ja sinu nimele mängida, sa Kõigekõrgem!
Omal viisil. 233.

1. Ma südamest ja meelest Nüüd vara hommikul Sind tänan
kõigest väest Ja kuni elu mul. Oh Jumal taeva sees, Sul tänu,
kiitus olgu, Kõik sinu auks tulgu Su Pojas Jeesuses.

2. Su armu olen maitsnud Ma täna öösel tõest, Sest sina oled
kaitsnud Mind mitme kahju eest. Sind mina palun veel: Mull'
patud andeks anna Ja ära viha kannu Mu vaese eksja peal'!

3. Oh armust täna hoia Mind kurja vaimu eest, Et tema süüd ei
leia Mu sõnast ega tööst; Mind päästa patu väest, Ja hoia häbi,
vaeva, Vee, tule, tõve, varga Ja kurja surma eest!

4. Su hooleks vara, hilja Ma annan ülemad, Maa, ihu, hinge, vilja
Ja perevanemad, Kõik annan, Issand, sull'! Su kätte suguvõsa, Ja
kõik, mis on mu osa, Mis oled annud mull'!

5. Las oma inglid olla Mu juures alati, Ja hädas appi tulla, Et
kurat ühtigi Ei mulle teha saa, Ei ihu, hinge võtta, Ei ka mind
kurjast petta, Ehk kiusaku küll ta.

6. Su hooleks ja su kätte Jääb, armas Jumal, nüüd Kõik, mis ma
võtan ette, Sa annad andeks süüd! Sult tuleb üksinda Kõik
rõõmustus siin vaevas Ja viimselt elu taevas: Tee, kuidas tunned
sa!

7. Nüüd aamen mina laulan, Ei karda ühtigi, Su hooleks, Jumal, annan Ma nõu ja teod nüüd. Tee, et kõik tegu teen Kui ristiinimene, Ja anna taevast õnne, Et ma sest kasu näen.

Johann Mathesius, 1504—1565.

61

Laul 107, 8. Tänaгу nemad Jehoovat tema helduse pärast Ja tema Imetegude pärast Inimeste laste heaks.
Omal viisil. 50.

1. Ma tänan, armas Jumal Isa taevas, Sind vara hommikul ja päeva vaevas Su armu eest, mis ikka näitad mulle: Au olgu sulle!

2. Mind oled oma näo järel' loonud, Mull' ristimises uue elu toonud, Ja võtad minult oma Poja läbi Kõik patuhäbi.

3. Ja ikka veel sa annad Vaimu mulle, Kes elu ajal juhatab mind sulle, Et õpin sinult, Jumal, abi ootma, Su peale lootma.

4. Mind oled Isa kombel ikka toitnud, Mu ihu, hinge armust mulle hoidnud, Mind päästnud mitmest raskest viletsusest Ja õnnetusest.

5. Sel ööselgi su inglid mind on kaitsnud, Ma sellest sinu armu olen maitsnud, Et häda mind ei ole äratanud, Ei ehmatanud.

6. Nüüd tunnistab mu süda, suu ja mõte Ka röömsast hingest kõige ilma ette, Mis mina kõigis paigus saand su väest Ja rohkest käest.

7. Mind tänagi, oh Issand, armsast varja, Mind hoia ja ka kõike oma karja, Kui hirmutavad kurja vaimu nooled Ja viha vooled.

8. Su hooleks jätan, Issand, vara, hilja Ma ihu, hinge, lapsed, koja, vilja, Ja mis sa peale selle mulle annud, Mu osaks pannud.

9. Hea põlv ka ülemaile ikka olgu, Önn, tervis, rahu meie maale tulgu, Meist keela Jeesu pärast kahju ära Ja sõjakära.

10. Mull' anna täna oma väge näha, Et oma tööd ma jõuan hästi teha, Et ma su meelega pärast ikka olen Ja pühast elan.

11. Ja viimselt anna seda armu taevast, Et, kui ma lahkun selle elu vaevast, Ma Jeesu surma peale rõõmsast suren Ja taeva pärin.

12. Siis olen õige rahumaale tulnud, Mu elu maa peal asjata ka polnud, Sealt olen mina õige krooni leidnud, Siin kurja võitnud.

13. Oh Isa, Poeg ja Vaim, mull' anna seda, Et õndsast lõpeb kõik mu rist ja häda, Ja seda kõik, mis härdast palun mina, Oh anna sina!

Justus Gesenius, 1601—1673.

62

Laul 106, 1. Täna Jehoovat, sest tema on hea ja tema heldus kestab igavesti!
Viisil: Su nimel lähen nüüd. 225.

1. Ma tänan, Jumal, sind Su suure armu eest, Mis mina uuest saand Su heldest südamest, Et oled kahju eest Ka täna öösel hoidnud Mind oma varju all, Et päev mull' jälle koitnud.

2. Ma vaene patune, Kui heitsin magama, Siis oleks kurat mind Küll võinud hukata, Kuid sinu ingli hool On tema vastu seisnud, Et ma su kiituseks Nüüd olen üles tõusnud.

3. Sest on mu kohus nüüd, Et mina tänan sind, Su armu kiidan ka, Et armsast hoidsid mind. Oh Issand, kuule sa Mu hinge ohkamisi Ja ära põlga ka Mu laulu palumisi.

4. Las oma inglid mind Mu majas varjata, Et mina oma tööd Teen ilma kahjuta; Neid käsi hoida mind, Kui mina lähen välja, Et kahju seal ei saa, Ei tunne häda, nälga.

5. Et korda läeks mu nõu Ja töö su kiituseks, Ja minu kasuks siin, Seal minu õndsuseks: Siis võtku sinu Vaim Mind õige teele saata, Et elu otsani Võin sulle truiks jääda.

6. Ja kui ma peaksin Su vastu eksima, Ja sinu armu ka Sull' kurjast tasuma: Siis tee, et kahetsen, Su armu peale loodan, Kõik pattu vihkan ka, Su käest kõik abi ootan.

7. Kui täna viimne tund Mul peaks olema, Et hinge heidaksin, Siis lase rõõmuga Mind rahus minna siit; Hoolt võta ise kanda, Et Jeesu kätte siis Ma võiksin hinge anda.

63

Laul 89, 2. Ma tahan Jehoova suurest heldusest Igavesti laulda.
Omal viisil. 21.

1. Ma tänan sind, Et oled mind, Oh Jumal, armust hoidnud
Selsamal ööl, Et täna veel Mind päev on tervelt leidnud!

2. Kui pimedus Ja ahastus Mu hinge öösel täitsid, Kui vaevasid
Mind patu süüd, Siis mulle abi saatsid.

3. Ma palun sest Sind südamest, Oh anna andeks mulle Mu
suured süüd, Mis mina nüüd Ja enne teinud sulle.

4. Sel päeval ka Mind kaitse sa, Las mind su abi näha, Et kuratki
Ei koguni Või mulle kahju teha.

5. Mind juhata Su vaimuga Siin patu eest end hoida, Et minu töö
Võiks viimati Ka armu su ees leida.

6. Mu hing ja meel Ja mis mul veel, Kõik oma hooleks võta. Oh
hoia mind, Ma palun sind, Mull' appi, Jeesus, tõtta.

7. Ei kuratki Või minule Siis mingit kurja teha: Küll võitu ma Ta
üle ka Saan viimaks siiski näha.

8. Sell' olgu au, Kel armunõu: Au Isal' ja ka Pojal', Ning Jumalal',
Sell' trööstijal', Sell' ainul' röömutoojal'!

Michael Prätorius, 1571—1621.

64

Laul 40, 6. Palju on su imetöid ja su armunõusid, mis sina, Jehoova, mu Jumal, meie
pärast oled teinud! Ei ole kedagi sinu sarnast! Kui mina neid tahaksin kuulutada ja neist
rääkida, siis on neid palju enam, kui ma jõuan üles arvata.
Omal viisil. 252.

1. Mu hing, oh anna südamest Nüüd tänu Issandale, Kes sind sel
öösel kahju eest On heldest hoidnud jälle. Ju päike röömsasti Au
annab Loojale: Ta sära hiilgab sinu ees Seal iga kastetilga sees.

2. Oh Jumal, ei küll jõua ma Su armu jutustada, Et ihule ju võtsid
sa Head hingamist siin saata. Ei ma või kiita küll Head, mis sa
teinud mull' Ja teistele, kes lootvad ka, Kel õige usk on minuga.

3. Oh minu hinge karjane, Ma kiidan sinu truudust, Mis sinu
vaeste lastele Päev päevalt näitab heldust. Sind tänab süda ka, Et
mind mu perega Sel öösel hoidsid armuga Inglise armsa väega.

4. Mu armas Jumal, aita nüüd, Et nõnda elan mina, Et oma hinge
peale süüd Ei koorma mina täna, Vaid et kõik minu töö Toob kasu
hingele, Su suure nime kiituseks See sündku ligimese heaks.

5. Mind armust hoia kõige eest, Mis hinge, ihu vaevab, Ja anna — palun südamest — Mis mulle õnne saadab. Oh keela minu pealt Tuld, nälga, sõja häält. Kui saadad risti, viletsust, Siis anna abi, kannatust.

6. Kõik seda võtan vastu sult, Mis iial peale paned; Ma tean, et häda kaob mult, Sest õiget aega tunned. Su helde isameel On vaatmas minu peal'; Kui usus tulen sinule, Siis õnnistus jääb minule.

7. See peale tahan röömsasti, Mis minu kohus, teha. Su Vaim mind saatku tasasti, Kuni ma jõuan näha Sind püha seltsiga Su aus lõpmata; Siis päev on hästi alustud Ja Jeesusega lõpetud.

Christian Scriver, 1629—1693.

65

Laul 57, 9. Ärka üles, mu vaim, ärka üles, naabel ja kannel; koidu ma äratan üles. Omal viisil. 12.

1. Mu süda, ärka üles Ja kiida Loojat lauldes, Kes kõik head meile annab Ja muret ikka kannab.

2. Kui magama ma heitsin End Isa sülle peitsin, Mind saatan püüdis neelda, Kuid Jumal võttis keelda.

3. Tõest, Isa, kui ta vahtis, Mind kätte saada tahtis, Siis sa mind sülle võtsid Ja oma käega katsid.

4. „Jää rahu!,” hüüdsid sina, „Mu laps, sind kaitsen mina! Ta ei saa kahju teha, Sa saad veel päeva näha.”

5. Su sõna tõeks läinud, Ma olen päeva näinud, Ei häda saand mu ligi, Mind varjas sinu vägi.

6. See eest ma sind nüüd tänan, Suurt au sulle annan, Sull' ohvrin ohkamisi Ja pühi palumisi.
7. Sa näed mu südamesse Ja tead, mu Jumal, ise, Et paremat ei ole Mul anniks tuua sulle.
8. Mu Jumal, nii kui öösel Mind hoidis sinu käsi, Nii päeval ka mind kannan, Mull' inglid varjuks anna.
9. Ka töös mind ise aita, Mis õige, mulle näita! Su hoolde kõik ma jätan, Mis iial ette võtan.
10. Su heldus jäägu mulle, Mu süda templiks sulle: Su sõna mind siin toitku, Teed taeva poole näitku.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

66

Laul 57, 8. Mu süda on kindel, oh Jumal, mu süda on kindel, ma tahan laulda ja mängida.

Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Mu süda, ole valmistud, Et päev nüüd jälle paistab, Su Issand olgu austud, Kes Iisraeli kaitseb; Sind Jumal unest äratab Ja tema Vaim sind valgustab, Hea tööle sind ka saadab.
2. Kõik loomad valgel liiguvad Ja tõttavad ju tööle, Kõik linnud rõõmsast laulavad Ja tõstvad valjult hääle. Sa, inimene, mõtle ka, Et pead Jeesust tänama Ja taeva poole vaatma.
3. Siis läki tööd nüüd tegema Ja tõuskem Issandale, Kes meid on jätanud elama Siin auks Jumalale; Et tema arm ja halastus, Kui lõpeb patu pimedus, Meid saadaks eluteele.

4. Päev läheb päeva järele Ja meie aeg saab otsa; Siis aita, Jumal, truisti, Et liha meid ei peta. Oh anna meile rõõmuga Su meele pärast elada, Oh õnnista ja aita!

5. Mis kohus on, sa õpetad, Usk vaatab sinu peale, Kui lähme, kuhu juhatad, Siis anna jõudu meile. Oh avita, et kõigistki Saaks tehtud sinu tahtmine, Nii kui su sõna näitab.

6. Sind, armas Jumal, palun ma, Et võiksin Vaimu väest Su sõna mööda elada, See tuleb sinu käest; Su lapsed seda paluvad, Kes vaimust uuest sünnivad Ja südamest sind kartvad.

7. Usk olgu minu valgustus, Sest mulle vägi tulgu, Mu ehteks saagu armastus, Mu ülim töö ta olgu; Siis saan ma tarkust õieti, Ja sinu armu julgesti Mu suu ja süda kiidab.

8. Jää minu juure lõpmata, Sa selge taeva paistus! Mind heale tööle valmista, Siis on mu süda rõõmus: Et saaksin kuldses linnas ma Sind näha oma silmaga, Sa igavene valgus!

Peter Lackmann, 1659—1713.

67

Laul 63, 2. Jumal, sina oled minu Jumal, sind otsin ma vara.
Viisil: Kui purustaja pikse löök. 259.

1. Nüüd unest üles ärkan ma, Et päeva koormat kanda ka, Kuis ta mu peale pandud. Mis täna mulle vaeva teeb, Või mis ka mulle õnneks saab, Ei ükski seda tea; Kuid seda tean selgesti Et Jumal kaitsjaks minule.

2. Kui mul on muret rohkesti, Siis Jumal ikka truisti Kõik minu koormat kannab. Ei tea ükski ütelda, Mis enne ööd võib juhtuda, Või mis veel päev meil annab. Kui on ka vaevatöö mu ees, Siis Jeesus on mu abimees.

3. Küll minu usk saab kinnitud, Kui Issandast saan kaitsetud Ja saan ta abi näha. Ei või ma loota kindlasti Ta peal', kui mitte täiesti Patt minust ei jää maha. Ei Jumal tule minuga, Kui ma ei lähe temaga.

4. Siis mind, oh Jumal, avita, Et sinu poole pööran ma Ja patud maha jätan, Siis s'uga võidan vahvasti Maailma kurjust järjesti, Et patt mind ei saa petta; Siis olen vahva sinu väes, Ei karda, mis ka olgu ees.

5. Su peale, Issand Jumal, veel Ma panen kõik, mis ilma peal Ma ise ei või kanda. Su kätte annan usuga Ma oma elu päevad ka, Kes sa mind ikka aitnud, Kes sa mind hoidnud nooruses Ja kõige minu elu sees.

6. Ma panen sinu sülesse Kõik sugulased julgesti, Küll sinu arm neid kaitseb! Veel oma hinge panen ka Su haavadesse, Jeesus, ma: Seal ta su rahu maitseb. Kui ihust lahkub hingeke, Su sees siis hingan, Jeesuke!

Ferdinand Friedrich Meyer, 1791–1871. Hertsog Anton Ulrich, 1633—1714.

68

1. Tess. 5, 8. Meie, kes meie päeva lapsed oleme, olgem kained. Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Oh igavene armu valgus, Mind oma helgil elusta, Mu südamesse sinu selgus Nüüd paistku uue iluga. Päev, tõuse, tee siin armutöö Ja aja ära patuöö!

2. Mu Jumal, mind ka täna aitku Su Püha Vaimu valgustus, Ta tõde minu hinge täitku, Mull' olgu kallim kosutus: Et kõnniksin su selguses Ma pimedust siin põlates.

3. Mu tee peal paista, Issand, sina, Mind ärata sa usule, Et kitsast rada kõnnin mina Nii kaua ikka kindlasti, Kui ükskord lõpeb raske käik Seal üleval, kus elu läik.

4. Ma tean, Isa, sina vaatad Mu peale Poja pärast tõest Ja usu palve täide saadad, Sa kuuled hüüdmist armu väest: Siis Jeesu pärast kuule sa, Kui tulen palveohvriga.

Martin Lipp, 1854–1923. Conrad Friedrich Stresov, 1705–1788.

69

Room. 13, 12. Öö on mööda minemas, aga päev on ligi tulnud, seepärast heitkem enestest ära pimeduse teod ja ehtigem endid valguse sõjariistadega!
Viisil: Oh vaga Jumal, kes. 230.

1. Öö läinud mööda nüüd, Päev paistab meile jälle. Oh Jeesus, minu rõõm, Mu valgus, paista mulle! Ma ärkan unest ju, Mu süda valmis ka. Oh tule, Jeesuke, Mind heldest juhata.

2. Sa tahad andeid mult, Mis on mul vaesel anda? Oh ära põlga mind, Hoolt tahan mina kanda, Et ihu, hing ja vaim Võiks jääda sinule Sel päeval anniks ka Ja ohvriks üksine.

3. Tee, Jumal, et mu hing Võiks sinu omaks jääda, Su arm, su kallis arm, See kosutagu teda; Mu vaim, see olgu ka Su päralt igavest Ja saagu valgustud Su vaimu selgusest.

4. Mu ihu oled sa Loond väga ilusasti, Su templiks valmistand Sa teda kaunimasti. Siis ela sina seal, Mind ise ärata, Et ihu, hing ja vaim Jääks ühte sinuga.

5. Nüüd oma riided ju Ma olen selga pannud, Ja olen ihule Ta katte valmistanud; Oh paremini veel Mu hinge ehi sa, Usk, õigus, pühitsus Tall' ehteks olgu ka.

6. Arm, tarkus, alandus On sinu Vaimu anded. Ka puhtus, kannatus, Kui need mu ümber paned; Kui need on südames, Siis olen kaunistud Ja nii kui kullaga Siis sulle ehitud.

7. Mind lase täna ka Sind ikka meeles kanda Ja kõigest südamest Sull' tänu, kiitust anda, Siis minu hinge vaev Su läbi otsa saab, Ja süda, meel ja keel Sind, Jumal austab.

8. Mu mõtteid, sõnu, tööd Nüüd võta õnnistada, Mind vaimu väega Ka truist juhatada, Et ma kõik toimetan Su nime kiituseks Ja nüüd ja igavest Jään sulle päriks.

Joachim Lange, 1670—1744.

70

Jes. 60, 19. Päike ei pea enam sulle päevavalguseks olema ega kuuvalge paisteks sulle olema, vaid Jehoova tahab sulle igaveseks valguseks Ja su Jumal su iluks olla. Viisil: Oh leinakem ja kaevakem. 99.

1. Öö lõpeb teal, Mu vaim ja meel Ju ootab seda päeva, Mis kord täiest kaotab Pimedust ja vaeva.

2. Ju päev on käes Ja Looja väes Kõik pimedust ta võidab. Jeesus, kallid armupäev, Mulle nüüd ka köida!

3. Päev valgustab Ja soojendab; Oh igavene päike, Oma tõevalgega Valgusta sa hinge!

4. Ei kuu küll saa Ta vastu ka: Oh igavene paistus, Mis on sinu vastu veel Kõik maailma hiilgus?

5. Ju kustuvad Kõik hiilgavad Ja armsad taevatähed: Meie kallid koidutäht, Kas ka looja lähed?

6. Kes magasid Ja puhkasid, Kõik rahvas hakkab tööle, Oma vaimu armutööd Anna tunda mulle.

7. Nüüd igamees On juba töös, Mis tal on päeval teha. Mulle oma hingamist Anna, Issand, näha.

8. Nüüd tahan ma Ka mureta Kõik tööd ju teha ära: Ärgu rahu rikkugu Selle ilma kära.

9. Oh valva sa, Et võiksin ma Su armu maitsta rohkest, Sinu käsi saatku mind, Hoidku mind ka heldest.

10. Mil päev ja öö, Mil vaev ja töö Siin viimaks otsa lõpeb? Kui see viimne aupäev Meile kätte tuleb.

11. Kui kaob ilm, Mis meie silm Siin näinud nuttes vaevas; Kuu ja tähed paistvad seal Selgemini taevas.

12. Siis lõpmata On näha ka Jeruusalema valgus, Sest et Tall on ise seal Selle linna selgus.

13. Halleluoja! Oh saaksin ma Ka näha tema paistust, Mis mind täiest rõõmustab, Parandab kõik haigust.

14. Oh Jeesuke, Ka minule Nüüd anna õiget valgust, Ilma pimeduse ööst Vii mind taeva armust.

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Johann Anastasius Freylinghausen, 1670—1739.

71

Laul 69, 35. Kiitku teda taevas ja maa, meri ja kõik, mis seal sees liigub. Omal viisil. 4.

1. Päev ajab ära und ja ööd, Oh ristirahvas, tehke tööd Ja kiitke oma Loojat.

2. Kõik inglid röömsast laulavad Ja kiitvad hulgal Jumalat, Kes valitseb kõik asju.

3. Kukk, linnukesed Jumalat Nüüd valjust lauldes kiidavad, Kes toidab neid ja katab.

4. Ka taevas, meri ja kõik maa, Nad austavad teda ka Ja teevad tema tahtmist.

5. Vaat oma viisi järele Kõik loomad kiitvad järjesti Ja austavad Loojat.

6. Oh inimene, mõtle sa, Et sul on meel ja mõistus ka, Seepärast ole usin.

7. Seks loodi sind ka Jumalast Ta sarnaseks nii ilusast, Et pidid teda tundma,

8. Ja armastama südamest Ja suuga kiitma igavest, Et elad tema armust.

9. Kõik head oled saanud sa, Mis sulle ikka teinud ta, Seepärast kiida teda.

10. Siis valva, palu usinast, Ja ela ikka kasinast, Ja ole ikka valmis.

11. Et aeg on sulle teadmata, Mil Kristus peab tulema, Seepärast oota teda.

12. Oh ela tema seaduses Ja teeni teda südames, Ta nime röömsast kiida.

13. Ja ütle: „Issand, igavest Sind tänan mina kõige eest, Mis oled mulle teinud!

14. Oh aita, et ma nõnda ka Nüüd südamest võin tänada Sind igal ajal. Aamen."

Böömimaa vennad

72

Laul 6, 4. Jehoova, vara kuuled sa mu häält, vara valmistan ma ennast sinule ja vaatan sinu poole.

Viisil: Ma tulen taevast ülevalt. 38.

1. Päev käes, oh vennad, ärgakem Ja Jumalat nüüd tänagem, Et meie ööl, mis mööda läind, Ta hoolet pole häda näind.

2. Ja palugem, et aitaks ta Meid ühel meelel elada, Et kaitseks meid ja kinnitaks, Ei meie pattu mäletaks.

3. Oh vägev Jumal igavest, Kes sina oma heldusest Sel ööl nii suurel armuväel Meid hoidsid isalikul käel.

4. Sa Poja läbi läkita Nüüd meile valgust, abi ka Ning ole toeks hingele, Kui teda kiusab vaenlane.

5. Oh Issand, vägev võidumees, Meid hoia oma armu sees, Ja valgusta ja juhata, Kui kurjaga on võidelda.

6. Sull' ohvriks meie anname Nüüd oma suu ja südame, Kõik meie töö siis armu sees Läeb hästi korda sinu ees.

7. Nüüd Poja läbi võta sa See ohver vastu armuga, Su nime auks rohkesti Siis sinu armu maitseme.

Jakob Tamm, 1861–1907. Böömimaa vennad

Laul 121, 2. Mu abi tuleb Jehoova käest, kes taeva ja maa on teinud.
Omal viisil. 243.

1. Sind, Issand, tänan mina Nüüd kõigest südamest, Et täna öösel sina Mind hoidsid kahju eest. Suur pimedus mind kattis, Ma olin häda sees: Su arm mind päästa võttis, Oh Jumal, abimees.

2. See eest ma tahan taevas Ja siin sind tänada, Oh Issand, võta vaevas Mind täna aidata. Sel päeval tule vaatma Mind armu silmaga Ja Vaimuga mind saatma, Et elan sinuga.

3. Et ma ei eksi ära Su tõe teede pealt, Ja kurat mulle kära Ei tõsta siit ei sealt; Ma palun Jeesu läbi, Mu südant valmista Ja oma püha abi Ta vastu läkita.

4. Ka õiget usku anna, Oh Jeesus, minule, Siis tahan tallel' panna Su sõna järjesti. Oh võta andeks anda Mu süü ja patutöö, Mis sina võtsid kanda Mu eest nii heldesti.

5. Mull' õiget lootust saada, Mis ei saa häbisse. Ja armastust mull' anna, Et vihameestele Head mina võiksin teha Ja ennast salata: Siis sinu silm võib näha, Et teen, mis tahad sa.

6. Las mind su kallist sõna Maailmas tunnista, Su orjaks ennast anda, Et ma ei himusta Ei raha ega väge, Mis pöörab sinust mind: Siis ma ei ole sõge, Vaid õpin tundma sind.

7. Tee, et see päev ka lõpeks Su nime kiituseks, Et minu süda õpiks, Mis sina kiidad heaks. Mu hinge, ihu hoia, Ka vilja välja peal! Ja õnnega mind täida, Tee, mis ma palun veel.

8. Siis tahan, Jeesus, kiita Sind kõige armu eest, Mis sina võtnud näita Mull' oma heldusest. Su kallid ihu söötab Mu hinge heldesti, Su veri mind ka joodab Mu janus armsasti.

9. Au olgu sulle kõrgest Ja kiitus otsata, Sind tänan mina järjest,
Oh aita armuga, Et lahkun ära õndsast Siit kurjast ilmast ma Ja
tulen taeva rõõmsast, Saan kätte krooni ka.

Johannes Kolross, + 1558

5. Söömalaulud (74—85).

74

1. Ajar. 16, 34. Tänaige Jehoovat, sest tema on hea ja tema heldus kestab Igavesti!
Omal viisil. 1.

1. Et kiitke Jumalat, kes on nii helde, Ja kelle arm on kallis, suur
ja selge,

2. Kes kui suur, armuline, rikas Jumal On roa annud oma vaesel'
loomal'.

3. Sest laulge südamest ja meelest temal': Au, kiitus olgu sulle,
armas Jumal.

4. Kes sa meid kui üks helde isa hoiad Ja rooga, riideid oma lastel'
saadad!

5. Su õigust hästi mõista meile anna Ja, Isa, sinu peale lootust
panna,

6. Mu Jeesu, sinu armsa Poja läbi, Kes meie vahemees ja ainus
abi.

7. Oh Isa, aita meid, et võime tulla Su riiki ja su pärislapsed olla.

8. Sest sinu püha nime kiidetakse Ja nõnda rõõmsast aamen lauletakse.

Böömimaa vennad

75

Laul 147, 1. Halleluuja! Sest hea on meie Jumalale kiitust laulda, sest kiitus on kallis ja kaunis.

Omal viisil. 308.

1. Issandat kiitke! Issandat kiitke! Ta on väga helde. Hea on ja kallis teda kiites laulda, Teda kiites laulda! See kiitus ülev on ja kaunis kuulda. Issandat kiitke, Issandat kiitke!

2. Issanda auks, Issanda auks! Vastastikku laulge, Kandlega kiitke oma kallist Loojat, Oma kallist Loojat, Sest ilmaarvamata on ta mõistus. Issandat kiitke, Issandat kiitke!

3. Tema võib taeva, Tema võib taeva Pilvedega katta Ning annab vihma, millal tahab, maale, Millal tahab, maale, Ja saadab rohu katet kuiva mäele. Issandat kiitke, Issandat kiitke!

4. Kes lojustele, Kes lojustele Nende söögi annab Ja kõikidele Isa kombel jagab, Isa kombel jagab, Noorile kaarnaile, kes appi hüüdvad. Issandat kiitke, Issandat kiitke!

5. Temal ei ole, Temal ei ole Mitte rõõmu iial Ei hooste väest, ei jalamehe säärest, Jalamehe säärest; Hea meel on temal neist, kes teda kartvad. Issandat kiitke, Issandat kiitke!

6. Tänage teda, Tänage teda, Kõige ilma Loojat! Ta südamest läeb eluvesi välja, Eluvesi välja, Ülevalt taevast tema armu kaevust. Issandat kiitke, Issandat kiitke!

7. Oh Jeesus Kristus, Oh Jeesus Kristus! Vala kõrgelt troonilt Kõik armu välja usklike peale, Usklike peale, Et nad su nime austavad. Aamen. Issandat kiitke, Issandat kiitke!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Enne 1586.

76

Laul 145, 21. Jehoova kiitust peab mu suu rääkima ja kõik liha kiitku tema püha nime ikka ja Igavesti!
Omal viisil. 214.

1. Laulgem suust ja südamest, Kiitkem Loojat kõigest väest! Tal on ikka helde meel, Nii kui tema annab veel Toidust kõige loomale, Nõnda on ta heldesti Meid ka toitnud rohkesti.

2. Tänumeelel palume: Anna meile õieti Oma armu mõista ka, Meie vaimu valgusta, Et su käsku täidame, Au sulle anname, Kristuses sind täname.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908.

77

Laul 136, 25. Kes kõigele lihale rooga annab, tema heldus kestab igavesti.
Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Meil' igapäevast leiba sa, Oh Issand, anna armuga, Meid Poja pärast nälja eest, Oh Isa, kaitse taeva seest.

2. Tee käsi lahti heldesti, Et sinu armu maitseme, Ja oma lapsi toida ka, Kes linnukesi söödad sa.

3. Sa kuuled kaarna karjumist, Oh kuule meidki armulist, Kes oled Looja kõigile Ja annad loomal' toiduse.

4. Ka meie patuvõlga sa, Oh Isa, ära mäleta! Su heldus paistku kõrgusest, Et kiidaks hing sind igavest.

Martin Lipp, 1854–1923. Nikolaus Hermann, + 1561

78

Laul 104, 28. Annad sa neile, siis korjavad nemad kokku; teed sa oma käe lahti, siis saavad nende kõhud head täis.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Oh Isa taeva riigi sees' Su lapsed võtavad sinu ees Sind südamest nüüd paluda: Meid toida, Issand, armuga!

2. Sa helde käsi lahti tee, Meid hoia häbist kõrvale! Ka kaitse kallil aja eest, Tee rahunõudjaks igameest!

3. Et vagas elus elame Ja saame ükskord taevasse, See sündku sinu suurest väest, Jah aamen, Jeesu nimel, tõest!

Martin Lipp, 1854–1923

79

Luuk. 24, 29. Ja nemad palusid teda vägisi ja ütlesid: Jää meie juure!

Viisil: Mu süda, ärka üles. 12.

Oh Issand Jeesus, tule, Meil' ise võõraks ole, Sa meile lauda kata, Kõik õnnistada võta!

Martin Lipp, 1854–1923. Nikolas Selnecker. 1528–1592. Johann Crüger, 1598–1662.

80

Laul 104, 27. Kõik nemad ootavad sind, et sa nende roa annad omal ajal.

Viisil: Minu süda rõõmustele. 305.

Oma lapsi, Issand, toida, Taeva troostiga meid täida, Võta andeid õnnistada, Mis sa lasknud valmistada Meie elu kosutuseks, Sinu au ülenduseks, Kuni taeva lauda saame, Sinna ingliseltsi jääme.

Martin Lipp, 1854–1923. Johann Heermann, 1585—1647.

Pärast söömist (81—85).

81

Laul 106, 1. Täna Jehoovat, sest tema on hea, sest tema heldus kestab igavesti.
Viisil: Armas Jeesus, avita. 169.

Issand olgu tänatud, Olime ta võõrad jälle, Ihu, hing on kosutud, See eest andkem tänu talle: Tänu ütelgu meil meeled, Kiitku teda lauluhääled.

Martin Lipp, 1854—1923.

82

Laul 145, 15. Kõikide silmad ootavad sind ja sina annad neile nende rooga omal ajal.
Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

Issand, võõraks tulid sa Oma õnnistusega; Tänu söögi, joogi eest Sulle kõigest südamest.

Peeter Lampson, 1819—1895.

83

Laul 111, 5. Tema annab toidust neile, kes teda kardavad.
Omal viisil. 195.

1. Nüüd kiitus olgu sulle, Mu Jumal, järjesti, Et oled annud meile Peatoidust rohkesti; Et sest su armu näeme, See peale kindlaks jääme, Et oled Jumal sa.

2. Oh võta nõnda toita Ka hinge oma väest Ja Kristuses meid hoida Kõiksugu patu eest, Et usus kindlaks läeme Ja ikka himustame Su armu pärandust.

Nikolaus Selnecker, 1532—1592.

84

Laul 145, 16. Sa teed lahti oma käe ja täidad heameelega kõik, mis elab.
Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Oh Jumal, meie täname Su suurt ja heldet armu, Et sa meid toitnud järjesti Ja söötnud meie ihu; Sa pead muret meie eest Ja jagad kõigil' rohkest käest, Mis meile tarvis läheb.

2. Ka hingel' anna toidust sa, Kui oled ihul' annud, Ja sööda oma sõnaga, Et hing saaks jahutatud Ja rammu võtaks usinast, Ja kasvaks su ees vägevast, Kui liige sinu küljes.

3. Sull', Isa taevas, olgu au, Meid oled armastanud: See on sul olnud kallis nõu, Et sina lunastanud Meid oma Poja verega; Sell' olgu tänu lõpmata Ja ka su Pühal' Vaimul'.

N. Boye, + 1542.

85

Luuk. 11, 2—4.

Viisil: Nüüd kiitus olgu sulle. 195.

Su nimi püha olgu, Oh armas Jumal, meil', Su riik ka meile tulgu,
Mis tahad, sündku veel, Ja leiva jätku anna, Süüks pattu ära
arva. Ja päästa kurjast meid.

Vincentius Schmuck, 1565—1628.

6. Õhtulaulud (86—108).

86

Laul 90, 12. Õpeta meid meie päevi ära arvama, et meie tarkust südamesse saame.
Omal viisil. 171.

1. Armas Jeesus, sind ma palun, Päev on looja minemas, Öö on
peale tulemas, Siis su palge ette tulen, Võta puhastada keelt,
Südant, käsi, mõtteid, meelt.

2. Minu aeg läeb usinasti, Nii kui lained lähevad, Nii kui tuuled
puhuvad, Nõnda päevad nobedasti Varju kombel kaovad, Äkist
ära lendavad.

3. Armas Jeesus, mina aga Olen, Jumal paraku! Kogunisti
hooletu, Sind ei nõua mina taga, Päevi on, kus koguni Meele sa
ei tulegi.

4. Mina pean häbenema Seda üles rääkides; Mind sa hoiad
valvates, Sa mind kaitsed ööd ja päevad: Ei ma märka tänada, Et
ma tuim ja mõistmata.

5. Nüüd on päev ju läinud mööda, Pime öö on tulnud ju, Mulle oma valgust too, Sull' on minu häda teada; Armas sõber, ole sa Pimedas mu valgus ka.

6. Anna mulle tarkust ikka Oma päevi arvata, Võta mu sees elada, Siis ei sünni mulle viga; Tood sa valgust minule, Ei siis öö mull' kurja tee.

7. Oh siis valva, Jeesus Krist, Anna armu minule, Ja mind hoia heldesti, Kaitse mind mu armukene, Pane hing mul valvama, Ehk küll uinun magama.

Levin Johann Schlicht, 1681—1723.

87

Laul 18, 29. Sina valgustad mu lampi; Jehoova, mu Jumal, paneb mu pimeduse paistma.

Omal viisil. 290.

1. Ärka üles, minu süda, Ja mu meeled, ärgake! Kiitke Jumalat ja seda, Mis ta teinud minule: Et ta päeva otsani Häda eest mind alati Heldest hoidnud ja on keelnud, Et mind saatan pole neelnud.

2. Kiitust, tänu laulan sulle, Armas Isa, südamest, Et mu töö läks korda mulle, Et sa kõige kurja eest Mind veel hoidsid armu väest, Päästsid mitme patu käest, Vaenlast oled peletanud, Et ma kahju pole saanud.

3. Tarkus ei saa arutada Sinu armu imetööd, Suu ei suuda jutustada, Mis su käsi teinud head. Sinu arm on otsata, Mõõtmata ja lõpmata. Nõnda sa mind juhatanud, Et ma õnnetust ei saanud.

4. Seegi päev on mööda läinud, Pime öö on tulemas, Juba päike looja läinud, Mis meid enne röömustas. Isa, kui kõik mööda läeb,

Sinu valgus siiski jääb: See mind ikka valgustagu, Külma südant soojendagu.

5. Issand, anna andeks armust Kõik mu üleastumist, Tõsta minu süda põrmust; Kurja vaimu kiusamist Keela vägevast, et ta Põrgu heita mind ei saa. Sina üksi võid mind katta: Oh mind jäta nuhtlemata!

6. Sinust olen ära läinud, Tulen jälle sinule, Sest su Poeg on rahu teinud Sinu, minu vahele, Ei ma salga oma süüd; Siiski sinu armu nüüd Usun kindlast, mis veel suurem Kui kõik minu patu koorem.

7. Oh sa väga hingevalgus, Igavene paistus ka! Sinu peale on mul julgus, Sind võin julgest uskuda. Armas Jumal, mulle jää, Et nüüd pimedus on käes; Sa mind rõõmustama tule, Näita oma armu mulle.

8. Päästa kurja vaimu võrgust Mind ja pimeduse käest, Kes mind mitmel öösel põrgust Hirmutanud kangest väest. Aita, tõe valgus, sa, Et ma sind ei kaota, Kui sa oled mu sees ikka, Siis mul enam pole viga.

9. Kui mu silmad kinni läevad, Väsimusest vaevatud, Siiski vaimu meeled jäävad, Sinu poole pööratud. Sind, mu Jumal, rõõmuga Nähku süda unes ka, Sinust minu hing ei taha Magadeski jääda maha.

10. Lase mind nüüd magusasti Täna öösel magada, Kurja eest mind vägevasti Kaitse, kata õnnega. Jäägu kõik mu omaksed, Pere, sõbrad, vaenlased, Hing ja ihu, koda, vara Sinu armu hoole alla.

11. Kurja rahva kaval mõte Mingu nurja sellel ööl; Tõbi ärgu tulgu kätte; Kaugel olgu vaenu hääl; Vee ja tule kahju eest, Äkilise surma eest Hoia mind, sull' jääb see mure, Et ma patu sees ei sure.

12. Oh sa vägev Jumal, kuule Oma lapse palumist! Nõu ja varju anna mulle, Oh mu Issand Jeesus Krist! Püha Vaim, sa abimees, Rõõmustaja häda sees: Võta kuulda minu hüüdmist: Aamen, jah! see sündku vistist!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Johann Rist, 1607—1667.

88

Laul 8, 4. Ma näen su taevast, su sõrmede tööd, kuud ja tähti, mis sa oled valmistanud.

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Ju kuu on tõusnud üles Ja kuldses tähte tules Läind taevas särale. Nüüd rahu metsa katab Ja aur, mis niitu matab, Läeb valges udus õhusse.

2. Kõik ilm on vaikseks jäänud Ja hämaruses saanud Nii üliarmsaks ta, Kui oleks palvekoda. Nüüd terve päeva häda Peab unes meelest minema.

3. Kas näete õhtust eha, Kus üksi poolelt näha Kuu hõbekumaga? Nii palju asju ilmas Meil kahtlased on silmas, Mis meie meelest mõistmata.

4. Jah, vaene inimene On eksiv põrmukene, Ta teadus lühike! Tuult ajab tema taga, Ta töö on palju viga, Ei saa ta ise sihile.

5. Sest võta, Issand, teha, Et meie hinge iha Ei otsi kaduvust, Meid lase lapsiks saada, Su rahu rõõmustada Ja nõuda tõsist vagadust.

6. Sa viimaks appi tõtta Ja vaevast päästa võta Meid õndsas surmaga; Ja kui on vaikind valu, Meil' kingi taevas elu, Sa, Issand, meie Isa ka.

7. Siis Isa nimel heitkem Kõik hingama ja kiitkem Ta heldust südamest. Meid, Jumal, võta hoida Ja lase rahu leida Ka meie haiget ligimest!

Martin Lipp, 1854–1923. Matthias Claudius, 1740—1815.

89

Laul 27, 7. Jehoova, kuule mu häält, kui ma hüüan, ja ole mulle armuline ja vasta mulle.

Viisil: Meil' oma sõna kinnita. 28a.

1. Ju looja läinud päikene Ja jälle tuleb pime öö, Mu valgus ole, Jeesus, sa, Et minu jalg ei komista.

2. Sind täname nüüd südamest, Et isalikust heldusest Sa täna kõige kahju eest Meid oled hoidnud oma väest.

3. Kui vihastand sind oleme, Kõik seda andeks palume, Süüd meile ära arva sa, Meid lase rahul hingata.

4. Ka vahiks inglid läkita, Et kurat meid ei hukuta. Meid tõve, tulekahju eest Sel öösel hoia armu väest.

Ferdinand Friedrich Meyer, 1791–1871. Nikolaus Hermann, + 1561

90

Laul 95, 2. Tulgem tema palge ette tänamisega, kiituselauludega hõisakem temale.

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Ju päev on läinud looja, Su ette rahu tooja, Veel tulen tänades: Mind võta õnnistada, Et vaimu väge saada Võin veel su armu palge ees.

2. Su isa armu peale Siis loodan ja ta naale Jään seisma uuesti:
Mis püüab ilm ja liha Ja kurja vaimu viha, Kõik seda saada
kaugele.

3. Päev hüüab päeval' seda, Et läbi mitme häda Meil taeva
rännata. Jah, taevas, sinu ilu, See lõpetab mu valu, — Siin pole
meie kodumaa.

Martin Lipp, 1854–1923. Gerhard Tersteegen, 1697—1769.

91

Laul 121, 4. Vaat, ei see tuku ega uinu magama, kes Iisraeli hoiab.
Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Karjane, sa valvad, Oma lambaid hoiad, Und ei ole sul; Abiks
heldest tulid, Kaitsjaks, kilbiks olid Päeva ajal mul. Hoiad sa mind
öösel ka, Mind su inglid kaitsma tulgu Ja mu ümber olgu.

2. Ülevalt mind aita, Vaenlased kõik võida Isa armuga. Sinu
heldus tulgu, Padjaks mulle olgu, Süüd kõik kustuta! Sest su
Poeg, mu hinge peig, On nii rasked haavad saanud Ja mind
lunastanud.

3. Ärgu olgu kurvad, Kes mu meelest armsad, Sull' nad armsad
ka. Meie mured mata, Heldesti neid kata Isa kätega. Tule sa, jää
mulle ka, Et ma võiksin sulle jääda, Unes rahu saada.

4. Hoiad minu elu, Saada sa kõik valu Minust kaugemale, Appi mulle
tõtta, Tiiva alla võta Oma lapsuke, Kata sa mind rahuga: Ei siis
hirm või äratada, Kurat kohutada.

5. Kui ehk täna tõttab Surm ning siit mind võtab Öösel rutuga,
Kui sa otsust teinud, Aeg mul mööda läinud, Pean surema: Siiski
ma veel kartmata, Kui ma Jeesu haavus elan, Ikka valmis olen.

6. Oma rahu anna, Siis võin kinni panna Silmad rõõmuga. Ihu, hing ja elu Sinu hooleks jäägu, Helde kaitseja! Head ööd sa mulle tood, Ja kui homme elu annad, Siis ka muret kannad.

Ferdinand Friedrich Meyer, 1791–1871. Benjamin Schmolck, 1672–1737.

92

Laul 145, 2. Iga päev tahan ma sind austada ja su nime kiita ikka ja igavesti. Viisil: Mu Jeesus, elu valgustus. 32.

1. Kolmainus Jumal, suurest väest Sa õnnistuse valgus tõest! Ju kustub päev, oh tule sa Meid valgustama armuga.

2. Sind hommikuti kiidame Ja õhtuti ka palume, Sind austame südamest, Oh Issand, nüüd ja igavest.

3. Oh Jumal Isa taevas seal, Ja Jeesus Krist ta järje peal, Sull' ühes Püha Vaimuga Nüüd olgu tänu lõpmata.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908.

93

Laul 4, 9. Rahun tahan ma maha heita ja uinuda magama, sest sina tiks, Jehoova, lased mind julgesti elada.

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Mu elust, tänu Jumalale, Üks päev on jälle mööda läind; Käes vaikne öö, ja see on jälle Mind kõigest murest lahti teind; See rõõmuks on mu hingele: Saan ligemale taevale!

2. Mull' iga õhtu näitab seda, Et elu päike looja läeb. Ei suuda see mind kurvastada, Mu süda siiski julgeks jääb: Kui elu aeg ka üürrike, Saan ligemale taevale!

3. Kui jätab hing ka maha ihu Ja tema hoone otsa saab, Tall' annab Jeesus jäädva rahu Ja teda auga ehitab, See kosutab mind kallisti: Saan ligemale taevale!

4. Ma hingam armsast haura vilus, Seal on mu vaikne sängike. Seal ärkan ma, ja uues elus Viib mind mu Issand ülesse; Samsammult astun edasi: Saan ligemale taevale!

5. Nii võin ma hingama siis minna, Et karjane mind valvamas. Ta juure jään ma püha linna, Kui surma öö ka ähvardas. Mu päevi juhib Jeesus Krist: Saan ligemale taevale!

6. Oh rahu aeg, mind vastu võta, Nüüd silmad jäägu suikuma! Hing, Jeesu haavadesse tõtta, Siis on su ihul rahu ka. Ma nõuan hoolsast ülesse: Saan ligemale taevale!

Martin Lipp, 1854–1923. Salomon Franck, 1659—1725.

94

Laul 63, 8. Sa oled mulle abiks olnud ja su tiibade varju all tahan ma hõisata. Omal viisil. 117.

1. Nüüd hingvad inimesed, Mets, veised, linnukesed, Kõik ilm on magamas. Oh tõuse, meel ja mõte, Nüüd üles, võta ette, Mis Looja meele pärast on.

2. Kus on nüüd päike jäänud? Ta on ju looja läinud, öö asemele saab. Et mingu! sest mu sisse Mu päike, Jeesus ise, Mull' tõuseb, kes mind valgustab.

3. Jah looja läinud päike, Ja kuldse tähte läige Teeb taeva särama. Nii saan ka mina paistma, Kui maast saab taeva tõstma Mind Jeesus suure auga.

4. Ma riidest lahti võtan Ja voodisse ka tõttan: See surma tähendab; Mull' annab uue katte Mu Jeesus pea kätte: Ta aukuub mulle ehteks saab.

5. Mu pea, mu käed ja jalad On röömsad, et nad näevad, Et töö on lõpetud. Saa röömsaks, süda, taevas Sa pole enam vaevas, Vaid patu koormast päästetud.

6. Mu äraväsind keha, Tööd pole enam teha, Nüüd võta magada. See aeg küll jõuab tulla, Mil sul võib valmis olla Seal mullas ase hingata.

7. Mu silmad raskeks laevad Ja magama nüüd jäävad. Kus jääb hing ihuga? Neid oma hooleks võta, Mull' vaesel' varjuks tõtta, Sa Iisraeli hoidija!

8. Mind tiiva alla võta, Oh Jeesus, hästi kata Su kanapojuke. Kui kurat tahab neelda, Siis lase inglid keelda: Mu laps sa jäta rahule!

9. Ka teil, mu armsad, olgu Hea öö, ja ärgu tulgu Teil häda vaevajaks! Head und teil' Jumal andku Ja voodi ümber pangu Teil' inglivägi kaitsejaks.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

95

Laul 139, 12. Ei ole ka pimedus sulle mitte pime ja öö paistab heledasti kui päev, pimedus oleks kui valgus.
Omal viisil. 18.

1. Nüüd on see Päev Ju lõppenud Ja kätte jõudnud öö, Kõik magab, mis on väsinud, Ja lõpnud raske töö.

2. Sul, Jumal, pole väsimust, Ei maga, uinu sa, Sa vihkad ikka pimedust, Sest valgus oled sa.

3. Mu peale mõtle, Issand, nüüd, Et pime öö on käes. Mull' anna andeks minu süüd, Mind hoia heldesti.

4. Mind kaitse kurja vaimu eest Sa oma väega, Ei ole mul siis hirmumist, Vaid ma jään kahjuta.

5. Ma tunnen oma patu süüd, Mu peale kaebab see, Su Poja arm on siiski nüüd Mind päästnud täiesti.

6. Su Poeg on minu vahemees, Kui kohtu ette saan; Ei saa ma hukka elades, Kui teda tunnistan.

7. See peale lähen voodisse Ja uinun magama; Mu Jumal valvab truisti, Sest kurvaks ma ei saa.

8. Kõik kuri mõtte, tagane Ja mine oma teed, Sest Jumalale anname Nüüd hooneks südamed.

9. Kui vahest see on viimne öö Siin hädaoru sees, Siis saada mind ka taevasse, Seal olen sinu ees.

10. Ja nõnda elan, suren ma, Oh Jumal, sinule! Mind elus, surmas avita, Vii taeva viimati.

Adam Krieger, 1634–1712. Johann Friedrich Herzog, 1647–1699.

96

Laul 63, 7. Kui mina sind oma voodis meele tuletan, siis mõtlen ma vahikordade ajal sinu peale.

Omal viisil. 251.

1. Nüüd päikse valgus iluga On juba looja läinud, Kõik ilm nüüd hingab rahuga; Tee, hing, mis Jumal seadnud: Oh mine rõõmsasti Nüüd usus palvele Ja silmad, süda pööra sa Nüüd Jeesu poole hoolega!

2. Ju tuhat tähte hiilgavad Ja säravad meil' selgest, ööd
valgusega täidavad, Ja siiski särab heldest Veel palju kaunimalt
Mu valgus ülevalt, Mu Jeesus, minu rõõmustus, Mu kilp ja minu
varandus.

3. Küll uni paneb igal ööl Kõik rahva silmad kinni; üks siiski
valvab üleval, Ei vaeva teda uni. Su silm, oh Jeesus Krist, See
näeb mind armsasti: Siis peab minu süda ka Mu Jeesusega
valvama!

4. Mu laulu ära põlga sa, Mis, Issand, laulan sulle! Mu vaene süda
rahuta, Kui sa ei vasta mulle. Sest palun kõigest väest Nüüd
armu sinu käest, Toon palveohvri sinule, Mu hinge sõber, Jeesus
Krist!

5. Ma tahan, Jeesus, sinuga Nüüd oma voodi heita; Sa, kaitsja,
ole minuga, Mind rahuga ka täida! Ei karda häda ma, Ei mitte
surma ka: Kes sinuga läeb magama, See ärkab jälle rõõmuga!

6. Jää, väsi ihu, hingama, Siis vaikselt rahus magad. Mu silmad
pane kinni sa, Kuis, helde Jumal, tahad. Mul meeles seisku see:
Ma Jeesu omane! Siis hästi lõpnud päevatööd, Nüüd, armas
Jeesus, head ööd!

Ferdinand Friedrich Meyer, 1791–1871. Christian Scriver, 1629—1693.

97

Joh. 12, 46. Mina olen valguseks maalima tulnud, < ükski, kes minu sisse usub,
pimeduse sisse ei jääks.
Omal viisil. 24.

1. Oh Kristus, Päike oled sa, Ei Pimedust või sallida; Sa isast
meile paistad ka Ja oled tõe saatija.

2. Sel öösel, Jeesus, avita, Et kurat mind ei hirmuta, Mind lase
rahus puhata Ja jääda ilma kahjuta.

3. Kui silmad jäävad magama, Siis lase südant valvata, Meid kaitse oma käega Ja patu eest meid hoia ka.
4. Ma palun sind, mu abimeest, Mind hoia kurja vaimu eest, Kes püüab hinge minu käest, Et tema ei saa osa sest.
5. Las omad inglid tulla ka Meid sinu lapsi kaitsema; Et nad kui meie hoidijad Vaenlase viha keelavad.
6. Siis magame nüüd mureta, Et sinu inglid meiega, Sull' olgu kiitus südamest, Kolmainus Jumal, igavest!

E. Alber, + 1553.

98

Joh. 8, 12. Mina olen maailma valgus: kes minu Järele käib, see ei käi pimeduses, vaid temal peab elu valgus olema.
Omal viisil. 25.

1. Oh Kristus, valgus oled sa, Sull' pimedus on teadmata. Sa meie südant valgusta Ja tõe teele juhata.
2. Sind, Jumal, meie palume; Meid hoia öösel heldesti, Ja kaitse kõige häda sees, Oh Isa, helde abimees!
3. Kõik rasked uned kaota, Et jääme ilma kahjuta, Ja keela liha himustust Ja kurja vaimu kiusatust.
4. Kui silmad jäävad magama, Siis jäägu süda valvama; Meid kaitse oma käega Ja patu köiest päästa ka.
5. Oh ristirahva kaitseja, Meil' oma abi läkita, Oh päästa kõige häda seest Meid oma viie haava väest!

6. Mind raskel ajal mäleta, Ka siis, kui võitlen patuga; Mu kurba hinge rõõmusta, Oh Jeesus, Õnnistegija!

7. Au olgu taeva Isale, Au tema ainu Pojale. Au Pühal' Vaimul' olgu ka Nüüd järjesti ja lõpmata.

Wolfgang Musculus (Mäuslin), 1497—1563.

99

Laul 8, 3. Noorte ja imevate laste suust oled sa väe kindlasti seadnud. Viisil: Nüüd on see päev ju lõppenud. 18.

1. Oh maga, armas lapsuke, Nüüd sule silmad sa, Sest Jumal isaks sinule,
Oh maga rahuga!

2. Jah Jumal isaks sinule, Jäeb seks ka igavest, Kes ihu, hinge heldesti On annud algusest.

3. Ja et sa oled sündinud Kui muudki, patu sees, Siis on ta Poja kinkinud, See tuli armu väes.

4. Ta sündis nii kui lapsuke, Sai risti löödud ka, Meid tegi armsaks Isale Ja päästis armuga.

5. Oh kuule, mis su Jeesus Krist On sulle valmistand: Ta seadis püha ristmise, Mis sind on uuendand.

6. Nüüd oled uuest sündinud Kristuse haavadest, Ta armu oled pärinud Ja lahti pattudest.

7. Sind Vaimuga ta ehitab Nii väga truisti, Kes isa lapseks valmistab Sind väga heldesti.

8. Ta oma inglid läkitab Sind päeval kaitsema, Ka ööselgi ta õnnistab Sind oma varjuga.

9. Sind anti isa, emale, Et hirmu, armuga Sind kasvatavad hoolsasti Ja Vaimu abiga.

10. Ja Püha Vaim, see hoidku sind ja õnnistagu ka, Ta püha nimi katku sind Ja täitku armuga.

11. Jah aamen, aamen! tõesti, Nii hüüdku Püha Vaim. Oh kasva temas, lapsuke, Kui tema armu taim!

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Johann Mathesius, 1504—1565.

100

Laul 121, 3. Ei see tuku, kes sind hoiab.

Viisil: Mu Jeesus, elu valgustus. 32.

1. Oh ustav hingekarjane, Nüüd lähen unekambrisse, Seal anna ise hingamist Mull' omast armust, Jeesus Krist!

2. Mu patud anna andeks sa Ja pahad uned peleta, Su armu tiib mind varjaku, Mu koda inglid kaitsegu!

3. Mind hoia vee ja tule eest, Ja päästa kurja surma käest! Oh keela röövlid, vargad ka, Mind varja kõige perega!

4. Sa valva siis, kui magan ma, Ja kahju eest mind hoia ka, Et kiitma sind ma ärkaksin Ja röömsast tööle tõttaksin.

Martin Lipp, 1854—1923. Johann Heermann, 1585—1647.

101

Luuk. 24, 29. Jää meie juure, sest õhtu jõuab Ja päev veereb.
Viisil: Mu Jeesus, elu valgustus. 32.

1. Öö jõuab, kuhu tahad sa, Mu Jeesus Krist, veel tõtata? üks kallis nõu sul oleks see, Kui jääksid ööseks minule.
2. Oh kuule, armas Jeesus, mind, Mu süda nõuab üksi sind; Sa tead: igal ajal ma Sind võtan vastu rõõmuga.
3. Päev on nüüd juba veeremas Ja pime öö on tulemas; Mu valgus, ära jäta sa Mu südant ilma valgeta.
4. Teed taeva poole juhata Ja seks mind hästi valgusta, Et tee pealt pime patu öö Ei eksitaks mind kõrvale.
5. Mind surmatunnil avita, Et saaksin surra rahuga. Mu Jeesus, jää! ma pean sind, Ja tean: sa ei jäta mind.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Johann Scheffler, 1624—1677.

102

Laul 121, 7. Jehoova hoiab sind kõige kurja eest, tema hoiab su hinge.
Omaval viisil. 224.

1. Päev lõpeb nüüd, Jää, armas Jeesus, mulle, Et minu süü Ei mulle surmaks tule. Kui pimedus Mind väga hirmutab, Su valgustus Siis jälle rõõmustab.
2. Sull' olgu au, Oh kõige kõrgem Jumal, Tark sinu nõu, Mu meel ja mõte rumal. Sa väega Mind kõiges avitad, Sa armuga Mu tööd ka õnnistad.

3. Sull' kaeban ma, Et patt mind hirmsast rikkund Ja väega Mu peale jälle tikkund, Küll seda näed, Mu meele tundija, Ja nuhtled ka, Sa kohtumõistija.

4. Oh võta sa Mull' armust andeks anda, Ei suuda ma Su hirmsat viha kanda: Siis nutan ma Ja pööran tagasi, Ei lähe ka Su juurest ilmaski.

5. Mind kaitse sa, Oh Iisraeli hoidja! Ja kilbiga Mind kata, vägev võitja! Kui Peelial Mu hinge hirmutab: Su varju all Mu süda rahu saab.

6. Ei uinu sa, Kui mina väsind magan; Sa valvad ka, Kui mina maha heidan. Mu kalju sa, Mind kangest toetad, Mu päike ka, Mind armsast valgustad.

Joachim Neander, 1650—1680.

103

Jes. 26, 9. Mu hing igatseb sind öösel.

Viisil: Oh leinakem ja kaevakem. 99.

1. Päev lõpeb teal, Mu vaim ja meel Teist päeva endal' ootab, Mis meid päästab täiesti, Vabadust meil' saadab.

2. Ju öö on käes! Mu juure jää, Mu Jeesus, kallid valgus! Kadugu kõik pimedus, Ole minu selgus!

3. Ju päike läind, Mis Looja teind: Oh õige päike, Jeesus, Paista sina lõpmata Rõõmuks minu vaimus.

4. Kõik tähedki Nii kaunisti Su auks taevas paistvad; õndsad, kes seal taeva sees Nii kui tähed hiilgvad.

5. Mis liikunud Ja väsinud, Nüüd hingab magusasti: Tee, et hingan sinu sees, Jeesus, rahulisti.
6. Nüüd igamees Ju puhates Ka rahu nõuab taga: Ilma kära heldesti, Jeesus, keela aga.
7. Sest tahan ma Ka mureta Nüüd oma voodi heita: Las mind oma haavadest õiget rahu leida.
8. Oh valva sa, Et võiksin ma Su armu rohkest maitsta! Oma inglid läkita, Kes mind võtvad kaitsta.
9. Mil päev ja öö Ja meie töö Siin ükskord ära lõpeb! Kui see viimne aupäev Meile kätte tuleb!
10. Siis lõpmata Peab nähtuma Jeruusalemma valgus; Sest et Tall on ise seal Selle linna selgus.
11. Halleluoja, Oh saaksin ma See õndsas rahva hulka, Kus seal järjest lauldakse: Püha, püha, püha!
12. Ma palun sind, Oh võta mind, Mu Jeesus, õigeks teha: Et ma seal su valguses Sind saan ikka näha.

Johann Anastasius Freylinghausen, 1670—1739.

104

Laul 119, 55. Ma tuletan, Jehoova, su nime öösel endale meele.
Viisil: Ma püüan kõigest hingest. 242.

1. Päev tahab looja minna, Öö seisab meie eel; Mult võta kiitust sina, Oh Jumal, et sa veel Nüüd oled pidand ülal Meid ihu, hingega; Meid veelgi kannas süles, Et jääme kahjuta.

2. Ei ole iial nähtud, Mis maa peal kindlaks jääb, Mis väga hästi tehtud, See siiski hukka läeb. Su peale võib siis loota Kõik rahvas ilma peal, Ma tahan, Issand, oota Ka abi sinult veel.

3. Su hooleks jäägu mina Siin kurja ilma sees, Mind käte peale sina Oh võta helduses! Sest kui üks õiekene, Mis pea kuivaks läeb, Ka nõnda inimene Küll pea surma näeb.

4. Mu peale armu heida Kristuse pärast nüüd: Mull' oma heldust näita, Ka kustuta mu süüd. Oh saada, armas Jumal, Mind Püha Vaimuga! Kui olen tuim ja rumal, Siis ise õpeta!

5. Mu ihu, hinge, elu Ja maja, au ja hüüt, Ka loomad, vara, põllu Su hooleks annan nüüd. Su vägev isakäsi Mind hoidku armsasti, Hea ots mull' anna ise, Et suren õndsasti.

A. Oslander, 1562—1617.

105

Laul 74, 16. Sinu päralt on päev ja öö, sina oled valguse ja päikese valmistanud. Omal viisil. 225.

1. Su nimel lähen nüüd, Oh Jumal, magama, Et ihu väsinud Ja tahab puhata. Ei seda tea ma, Kas hommikut saan näha: Eks surm või täna veel Mu elul' otsa teha?

2. Seepärast kiidan sind, Oh Jumal, südamest. Et oled hoidnud mind Sel päeval kahju eest, Ma meeles pean sind Ja mis sa mulle teinud, Kui kurat püüdmäs mind Kui lõukoer ümber käinud.

3. Mu südant valmista Sind meeles pidama, Et mina unes ka Ei kurja himusta; Ja inglid võta sa Mu voodi ümber panna! Et kahju ma ei saa, Neid minu hoidjaiks anna.

4. Kui lased hommikul Mind üles ärgata, Siis aita varakult Sind jälle tänada. Nüüd saagu kõrvale Kõik tühjad mured pandud, Sest puhkamiseks on Siin uni meile antud.

5. Ja kui sel öösel ma Ehk peaksin surema, Siis aita, Jeesus, sa, Et võiksin ärgata Su juures rõõmuga, Seal taevas õndsaks saada Ja õndsas surmaga Siin elu lõpetada.

Matthäus Apelles von Löwenstern, 1594—1648.

106

1. Peetr. 2, 24. Tema vermete läbi olete teie terveks saanud.
Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Üksi Jeesu haavadest Leian mina hingamist, Nemas jäägu ööselgi Rahusängiks minule.

2. Päeval mu peal' halastad, öösel sa mind kosutad, Jeesus, kui mind varjad sa, Magan mina rahuga.

Ferdinand Friedrich Meyer, 1791—1871. Christoph Karl Ludwig vabahärra von Pfeil, 1712—1784.

107

Laul 33, 18. Vaata, Jehoova silm on nende poole pööratud, kes teda kardavad ja tema helduse peale loodavad.
Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Väsind olen, hingata Tahan ma, sest uinun ka; Taeva Isa, hoia sa Mind nüüd oma armuga.

2. Olen täna pattu teind, Eksituse tee peal käind: Anna andeks armuga, Pese Jeesu verrega.

3. Kõik, kes sugulased mull', Olgu sinu varju all! Kõik, mis suur ehk väikene, Jäägu sinu hoolele!

4. Haiget südant rõõmusta, Märjad silmad kuivata: Eksijaid oh juhata, Paganaid ka valgusta.

Böömimaa vennad. Ferdinand Friedrich Meyer, 1791–1871.; Luise Hensel, 1798—1876.

108

Laul 16, 7. Ma kiidan Jehoovat, kes mulle nõu on annud; ka öösiti õpetab mind mu süda.

Viisil: Minu hing', oh ole rõõmus. 288.

1. Väsind silmad kinni lähvad Juba raske unega, Vaevast roidund liikmed ootvad Rahu pikisilmi ka; Käes ju pilkne pime öö, Otsa lõpnud päevatöö, Päike juba looja läinud, Tähed hiilgades ka tõusunud.

2. Enne kui sa süngi heidad, Inimene, küsi sa: „Kas ma täna oma Loojat Pahandasin patuga?“ Pööra, pööra aegsasti, Anna suud ta jalale; Palu, palu, et ta armust Nuhtlemata jätaks patud.

3. Ütle: Küll sa tead selgest, Et ma päeva raisanud, Mis sa andsid mulle heldest, Käsust ma ei hoolinud; Ametis ma polnud truu, Eksis süda, käsi, suu, Sinu tee ma maha jätsin, Patutee peal hukka läksin.

4. Oh, mu Issand, armu heida! Ära nuhtle rängasti, Poja pärast anna leida õige tee veel aegsasti, Poja pärast halasta: Minu vahemees on ta, Ta on mu eest kannatanud Ja mind s'uga lepitanud.

5. Sinu ingel olgu hoidjaks, Et mind öö ei hirmuta, Tema tulgu mulle saatjaks, Et ei mina ehmata, Et ei surm, ei haiguski Tule öösel minule, Et ei saa mind võrgutada Kurat, ega hukka saata.

6. Ei ma lahku ilmas sinust, Magan su sees rahuga. Pühitse mu mõtteid armust, Et su Vaim veel unes ka Minu hinge kinnitab, Taevale mind valmistab, Et mu patuöö siis lõpeb, Armu koit ka mulle tõuseb.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Johann Franck, 1618—1677.

II Kirikuaasta pühade laulud (109—301).

1. Kristuse tulemise laulud (109—124).

109

Matt. 21, 5. Ütelge Siloni tütrele: Vaata, sinu kuningas tuleb sulle tasane.
Viisil: Ma südamest ja meelest. 233.

1. Et ärka riigirahvas, Ju siin su kuningas, Sest ole virk ja vahva
Ta vastu minemas! Kõik läki ühtlasi Ta vastu, noor kui vana, Ja
laulgem hosianna Usklikult hulgani.
2. Et tulge, murelised, Teid kutsub kuningas, Et tulge, hädalised,
Ta helde aitamas. Sa leiad teda eest Su Isa pühast kojast: Ta
õhtusöömaajast Ja sõnast, ristmisest.
3. Et tulge julgest, arad, Teil ligi kuningas, Ja kõik ta riigi varad
On teid seal ootamas: Ta tahab alati Teid häda ajal aita Ja
troostiga teid täita Ning hoida surmaski.
4. Et tulge, patu orjad, Ka teid näeb kuningas! Et tulge kõik, kes
kurjad: Siin armu allikas! Ta aitab tõesti; Ta tõstab üles põrmust
Ja võtab vastu armust Teid lapsiks endale.
5. Kui tuleleek või sõda Kõik vara ära sööb, Kui katk või näljahäda
Noort, vana maha lööb, Ei ole viga sest: Kes Isa peale lootsid Ja
sures Jeesust ootsid, On taevas igavest.
6. Siis jätkem muret, nuttu Kõik maha korruga Ja jõudkem,
jookskem ruttu Ta vastu rõõmuga. Ta tuleb heldesti, Sest võtkem
palmid kätte, Ja heitkem tema ette Täis lootust põlvili.

7. Neid kuningliku käega, Kes armsad temale, Ta täidab kõige heaga Ja aitab armsasti: Ta süda armust keeb Ja Püha Vaimu läbi, Mis rikkund patutõbi, Ta jälle terveks teeb.

8. Meid rikkaks teed ja ise Sa, Issand, vaeseks saad; Seks tuled ilma sisse, Et sa meid lunastad. Sest tõstkem südamest Nüüd hääled noor ja vana, Ja laulgem hosianna, Täis tänu igavest.

Jaán Bergmann, 1856–1916.; Johann Rist, 1607—1667.

110

Matt. 21, 9. Hosianna Taaveti pojale! Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel! Hosianna kõrges!

Viisil: Armas Jeesus, avita. 169.

1. Hosianna, tõstke häält, Hosianna hüüdke vahvast! Poeg nüüd Isa järje pealt Tuleb vaatma oma rahvast, Kõik maailm nüüd teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku!

2. Keda vanad usklikud Lootes ammu igatsenud, Keda nemad oodanud, On nüüd rõõmuks meile tulnud. Kõik maailm nüüd teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku!

3. Kummardage kuningat, Teda kiitke kõigest hingest, Et ta oma alamad Päästnud ära vangipõlvest. Kõik maailm nüüd teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku!

4. Tulge, arad südamed, Vaatke Jeesu lahket heldust! Ärge kartke, patused, Tema kingib teile õigust. Kõik maailm nüüd teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku!

5. Oma õigust paneb ta Teile aukuueks selga, Enda peale võtab ta Kõik, mis teie teinud võlga. Kõik maailm nüüd teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku!

6. Vaatke, vaesed, seda meest! Tema teeb teid armust rikkaks, Tema alandusest tõest Võite saada väga rõõmsaks. Kõik maailm nüüd teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku!

7. Ja nüüd valmistage teed Oma armsa kuningale, Et ta oma armukäed Sirutab ka teie poole. Kõik maailm nüüd teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku!

8. Kalli päeva oled sa, Issand, valmistanud armust. Anna osa meile ka Selle päeva õnnistusest. Kõik maailm nüüd teda kiitku, Hosianna rõõmsast hüüdku!

Johann Rudolph Ahle, 1625–1673. Wolfgang Karl Briegel, 1626–1712. Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christian Keimann, 1607–1662.

111

Matt. 18, 11. Inimese Poeg on tulnud õndsaks tegema, mis on ära kadunud. Omal viisil. 158.

1. Jumal Poeg on taevast Tulnud päästjaks vaevast, Sulaseks siin saama, Ennast alandama, Et ta patuhäda Võtaks lõpetada.

2. Tema tuleb täna Veelgi, kui ta sõna Usu valgust süütab, Tõe teele aitab Patu pimedusest, Vale võrgutusest.

3. Kes ta vaesust kanda, Südant talle anda Puhtas usus püüdvad, Tema poole hüüdvad, Nende patu katab, Armu merre matab.

4. Sakramendis saavad, Kes tast rõõmustavad, Tema ihu süüa, Tema verd ka juua Kalliks kosutuseks, Hinge õnnistuseks.

5. Kes ta sisse jäänud, Usus kindlaks saanud, Patu maha jätnud, Armus jõudu võtnud: Rõõmsast hinge heitvad, Surres elu võitvad.

6. Viimne võitlemine On neil üürikene, Issand appi tõttab, Hinge päästa võtab, Ingli kätel kannab, Rahu taevas annab.

7. Sealt ta suurest väest Tuleb viimselt tõest Surnuid äratama,
Põrmu elustama; Järje üles seab, Kus ta kohut peab.

8. Teed siis lahku laevad: Head ta ette jäävad, õelaid hädaohus
Nuhtleb surmakohus, Kelle vaev ei vao, Kelle surm ei kao.

9. Oh siis, Issand, tule, Hingel' hoidjaks ole, Et ei kao ära Iial usu
vara; Sinu surma valu Toogu mulle elu!

Martin Lipp, 1854–1923. Böömimaa vennad

112

Luuk. 19, 38. Kiidetud olgu kuningas, kes tuleb Issanda nimel, rahu taevas ja au
kõrges.

Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Kõige ilma õnnistus, Kõige rahva röömustus Hakkab meile
tulema, Kõik maailma aitama.

2. Vana aja ihaldus, Paradiisi tõotus On nüüd täiest täidetud,
Rahva mure lõpetud.

3. Vaata, Issand Jeesus Krist, Kes meid päästab vaenlasist, Tuleb
taeva telkidest, Oma Isa süle seest.

4. Vägi, võimus, rahu ka Tuleb ühes temaga, Saadab ära kaugele,
Mis on kahjuks hingele.

5. onnist elu tahab ta Siin ja seal meil' kinkida; Et saaks lahti
taeva tee, Tuleb Jumal ilmale.

6. Oh siis röömustagem sest, Kiitkem kõigest südamest Oma
kallist Jeesukest Tema tulemise eest.

7. Saagu siis nüüd tänatud Jeesus ja ka austud! Kõik, kes tema alamad, Kiitku oma kuningat!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Tartu lauluraamatu järele.

113

Sakar. 2, 14. Hõiska ja ole rõõmus, Siloni tütar; sest vaata, ma tahan tulla ja sinu juures elada, ütleb Jehoova.

Viisil: Ma südamest ja meelest. 233.

1. Kõik vagad rõõmsaks saage, Sest armuaeg on käes, Ja päästjat ülendage, Kes tuleb suures väes, Ei uhke näoga, Ja siiski vägev võitma, Saatanat kinni köitma, Ta riiki hukkama.

2. Ei kuninglikku krooni Ta nõua ilma peal; Ta jätab oma trooni, Mis taevas üleval; Ta tahab oma au Siin maa peal ära peita, Et kannatades täita Kõik oma Isa nõu.

3. Oh ilma targad, võtke Nüüd vastu kuningat; Kõik tühi lootus jätke, Ta annab õndsamat: Ta viib teid taevasse! Siis aga hukka laete Ja viha alla jääte, Kui teda põlgate.

4. Ja teie ristikandjad, Kel kurjas ilmas siin Ei ole armuandjat, Vaid ainult oht ja piin — Ka teie hõisake Ja laulge kuningale! Ning tooge tänu talle, Kes teie ülem hea.

5. Ta au ju eemalt särab Ja ilmub peagi; Kõik teie nutu pöörab Siis rõõmuks koguni See aukuningas! Seepärast teda ootke, Ta peale rõõmsast lootke: Ta juba tulemas!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Michael Schirmer, 1606—1673.

Sakar. 9, 9. Ole üpris väga rõõmus, Siioni tütar, hõiska, Jeruusalema tütar! Vaata, sinu kuningas tuleb sulle!

Omal viisil. 246.

1. Kuis pean vastu võtma, Sind, armas Jeesuke? Kuis sulle vastu tõtma Mu hinge iluke? Oh Jeesus, Jeesus, süüta Mu süda põlema
Ja ise mulle näita, Mis sind võib rõõmusta.

2. Su kogudus sind kiidab Ja tänab rõõmsasti, Mu süda lauldes
heidab Su ette palvele. Ma tahan austada Sind, armas Jeesuke,
Su au kuulutada Ka kõige rahvale!

3. Kõik oled sina teinud Mu õnneks heldesti; Kui oli hukka läinud
Hing, ihu ühtlasi, Kui olin riigist lahti, Kus rõõm on järjesti, Siis
sinu läbi tehti Miind rõõmsaks, Jeesus Krist!

4. Kui surma, põrgu paelust Ma olin seotud, Siis päästsid lahti
armust Mind, kes ma teotud. Sa annad taeva vara Ja au minule,
Kõik rikkus lõpeb ära, Ei iial lõpe see.

5. Ei ükski taevast jätma Sind võinud sundida, Su armastus sind
sundis Meil' taevast tulema. Oh arm, et appi tulid Maailma
rahvale, Kes patuhädas olid, Neid päästma heldesti.

6. Oh teie, murelised, Kes risti kannate, Ja teie, hädalised, Kes
valus ägate. Nüüd ärge kartke: Vaata! Ta seisab ukse ees, Kes
teid võib rõõmustada Kui õige abimees.

7. Ei ole tarvis teda Väe varal tõmmata: Ta tunneb teie häda Ja
tahab aidata. Ta tuleb, tuleb ise, Ja on täis halastust, Ta iialgi ei
väsi Teil' andes õnnistust.

8. Ei ole enam karta Teil oma patu süüd: Küll Jeesus tahab matta
Nad mere põhja nüüd. Ta toob ju patustele Suurt armu, õnnistust
Ja kingib neile jälle Täit lapsepärandust.

9. Ei või teid hirmutada Ei ükski vaenlane: Neid Jeesus kaotada
Võib äkist koguni. Ta tuleb, tuleb meile Kui vägev kuningas, Kes
oma alamaile Auriigi valmistas.

10. Neil' tuleb hukkamõist jaks, Kes teda vihkavad, Neil' aga
ärapäästjaks, Kes teda usuvad. Oh tule, taeva päike, Mu armas
Jeesus Krist, Ja võta oma riiki Meid taeva rõõmusse!

Paul Gerhardt, 1607—1676.

115

1. Moos. 24, 31. Tule, sina Jehoova õnnistatud, mispärasest seisad sa väljas?
Viisil: Ärka üles, minu süda. 290.

1. Miks sa tahad väljas seista, Sa Jehoova õnnistud? Eks sa taha
sisse tulla, Pikisilmi oodatud? Jeesus, minu abimees, Aita mind
mu häda sees! Südamel mul rasked haavad, Mis nii väga
valutavad.

2. Minu haavad on see häda, Et mind piinab päevad, ööd Vali,
raske käsusõna, Mõistab hukka minu tööd. Oh see vali viha hää!,
Kuis käib ta mu hinge peal! Värisema luu ja liha Paneb minul
tema viha.

3. Ei ka saatan anna rahu, Ähvardab mind järjesti: „Sinule ei anta
armu, Lähed hukka tõesti!“ Ja mis kõige raskem veel: Ka mu oma
süda, meel Minu vastu tunnistavad, Kanget kohut kuulutavad.

4. Kui ma siis maailma juurest Otsin hingel' kergitust, Kasvab
häda hoopis suureks, Leian selget hukatust: Seal on rõõm, mis
kurvastab, õnn, mis õnnetuseks saab, Aitjad, kes mull' valu
teevad, Sõbrad, kes mind hukka saatvad.

5. Kõik, mis ilmas, see on kaduv, Vaene, vilets, tühine: Ilma au — kuis on ta kõikuv! Rikkus — tühi põrmuke! Lust — kui kauaks seegi jääb? Hukka rutuga ta läeb! Mida täna igatseme, Homme tihti kahetseme.

6. Õiget rõõmu, rahu annad Sina, Jeesus, üksine; Keda sina õnnistanud, See on õnnis õieti. Rõõmupäev, mull' paista sa, Enne kui laen surema! Anna ennast mulle näha, Sina võid mind õndsaks teha.

7. Minu süda, ole rõõmus, Kuuldud on su palve hääl. Jeesus tuleb sulle armus, Mõtleb sinu vaese peal'; Valmista end temale, Süda talle lahti tee! Tema omaks ennast anna, Oma vaev ta ette kannan.

8. Vaata, kuis ta kõigest vaevast Sind nii heldest avitab! Kuule, kuis ta suu sind taevast Armulikult kinnitab! Vana madu väriseb, Võitja eest ta taganeb: Tulnud see, kes pea tal rõhub Ja ta riigi ära lõhub.

9. Küll on sul nüüd õnnis põli, Mis sul tarvis, saad sa ka, Sest et Jeesus sulle tuli Oma rikka varaga; Tema arm on sinu kroon, Sinu süda tema troon, Sulle omaks ta end annud, Sõbra nime sulle pannud.

10. Oma taeva kullast katet Annab varjuks sinule, Et ka kurja vaimu nooled Sulle kahju nüüd ei tee. Oma inglid käskind ta Sinu ümber koguda: Nemad sulle abi andvad, Oma käte peal sind kandvad.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

Ilm. 4, 11. Issand, sina oled väärt võtma au ja austust ja väge.
Viisil: Ma tulen taevast ülevalt. 38.

1. Nüüd kiitus olgu Jumalal', Kes armu heitnud meie peal' Ja oma Poja läkitand, Kes meile õnne valmistand.

2. See kallis Önnistegija Meid tuleb patust aitama Ja oma palge paistega Meil' tõtt ja armu annab ta.

3. Oh ime heldus, halastus, Oh armastuse sügavus, Su arm on äramõõtmata: Kes saa3 sind küllalt tänada!

4. Nii Jumal ennast alandab, Et Looja ise lapseks saab, Ei naise ihu põlga ta, Tast inimeseks sündida.

5. Kes Isa sõna suures väes, Saab meie lihaks nõtruses, Kes ots ja algus ühtlasi, On surelik ja sulane.

6. Mis inimene ilma peal Võib Jumalale anda teal, Et tema meid nii austab Ja et ta Poeg meil' vennaks saab?

7. Oh häda igaühele, Kes armu põlgab julgesti: Kui Poja häält ei kuule sa, Siis pead hukka minema.

8. Oh, patune, mispärast sa Aukuningat ei austa, Kes tuleb sulle alandlik Ja on nii väga armulik?

9. Ta vastu ruttu rõõmuga Ja oma südant valmista, Et tema tuleks sinule, Sind rõõmustama heldesti.

10. Nüüd tuleb tema armus veel, Ja helde, härras on ta meel. Kui viimsel päeval tuleb ta, Siis võtab kurjad hukata.

11. Kes Jeesu juurest leitakse, Need lähevad siis taevasse, On igavese rõõmu sees Seal taeva Isa palge ees.

12. Au olgu Isal' Jumalal', Ja Pojal' Önnistegijal'! Ka Pühal'
Vaimul' ühtlasi Nüüd kiitust, tänu anname.

Böömimaa vennad

117

Sevanja 3, 14. Laula rõõmsasti, Siioni tütar! Hõiska, Iisrael! Ole rõõmus ja hüppa rõõmu pärast kõigest südamest, Jeruusalema tütar!

Viisil: Oh Jumal, sinu peal'. 112.

1. Nüüd ristikogudus, Sul olgu rõõmustus, Su peigmees on nüüd väljas Ja sõidab eesli seljas. Sa süda talle anna Ja laula hosianna!

2. Su aukuningas On vaeselt ilmumas: Kes ise ilma Looja, See laenab eesli poja. Sa süda talle anna Ja laula hosianna!

3. Siin on su abimees, Kes sõdib sinu eest, Kes sinu patud kannab Ja õigust sulle annab, Sa süda talle anna Ja laula hosianna!

4. Kui pattu teinud sa, Tall' seda tunnista, Siis heldet südant näitab, Su peale armu heidab. Sa süda talle anna Ja laula hosianna!

5. Kui aga kurja teed Ja patu sisse jääd, Siis südamete tundja On sinu vali sundja. Oh seda meeles kanna Ja laula hosianna!

6. Oh Önnistegija, Kes tuled armuga, Sa põlgad ilma au Ja täidad Isa nõu. Sind kiitku noor ja vana Ja laulgu hosianna!

Johannes Hornung, 1660–1715. Taani kiriku laul

118

Laul 100, 1. 2. Hõisake Jehoovale kõik ilmamaad! Teenige Jehoovat rõõmuga, tulge tema palge ette hõiskamisega.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Nüüd, ristirahvas, rõõmusta, Häält tõsta, laula, hõiska sa: Sest Jeesus, aukuningas, Su peigmees, on nüüd tulemas.

2. Ta tuleb Isa telkidest Meid päästma põrgu võimusest, Ta sõdita vahvast, vaprasti Ja võidab ära vaenlase.

3. Ka tahab pruudiks kosida Ta kogudust nüüd armuga, Toob vaimu annid temale, Et ehitud saaks ausasti.

4. Pruut lubab truudust rõõmsasti ja sõnakuulmist alati, Seks juhatavad teda veel Peigmehe teenrid tõe teel.

5. Pelg sõna, sakramendiga Nüüd söödab, joodab teda ka. Pruut elab Jeesu heldusest Ja kiidab teda igavest.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

119

Jes. 40, 3. Hüüdja hääl on: Valmistage kõrves Jehoova teed, tehke lagedal maal maantee tasaseks meie Jumalale.

Viisil: Ei lahku mina sinust. 235.

1. Nüüd süda, inimene, Sa hästi valmista, Su juure Jeesukene Saab pea tulema. Ta meile Jumalast On antud tõe toojaks Ja uue elu loojaks, Ta aitab vägevast.

2. Oh võta parandada Teed suure võõrale, Nii ennast valmistada, Et kõlbad temale; Oh võta hoolega Kõik orud ülendada, Kõik künkad alandada, Siis ilmub päästija.

3. Kes alanduses elab, On armas Jumalal'; Kes kõrkust taga ajab,
On tema viha all; Kes aga südamest Ta sõna kuulda võtab, End
valmistama tõttab, Sell' tuleb Jeesus Krist.

4. Nüüd võta valmistada Mind ise heldesti, Mu peale halastada,
Mu kallis Jeesus Krist, Siin armu ajal veel; Mu südamesse tule,
Siis laulab tänu sulle Mu süda, suu ja keel.

V. Thilo 1607—1662.

120

Laul 24, 7. Teie väravad, tõstke oma pead üles ja teie, igavesed ukсед, saage kõrgeks,
et aukuningas võib sisse tulla.
Omal viisil. 260.

1. Nüüd tehke kõrgeks väravad Ja ukсед laiaks sedamaid, Sest
austuse kuningas Ja päästja on nüüd tulemas, Kes õnnistust toob
eluga, Sest laulgem suure rõõmuga: Au olgu Loojale, Mu
armuandjale!

2. Ta on see õige abimees, Suur tasandus on tema sees, Ta
kroon on selge pühadus, Ta valitsus on halastus, Ta kõik mu häda
lõpetab, Ja minu südant rõõmustab. Au olgu Pojale, Mu helde
päästjale!

3. Oh õnnis maa, kus elamas Seesama aukuningas; Ka õndsad
on kõik südamed, Mis on ta eluasemed. Ta on see õige
rõõmupäev Ja ainus õnnistuse kaev. Au olgu Vaimule, Mu
rõõmutoojale!

4. Oh tehke kõrgeks väravad Ja andke templiks südamed, Neid
ehtige kõik rõõmuga Hea usu halja okstega, Siis kuningas toob
teilegi Kõik õnne, elu ühtlasi. Au olgu Isale, Mu armuandjale!

5. Oh tule, Õnnistegija, Mu süda on sull' lahti ka, Oh tule meile armuga Ja oma heldust ilmuta! Su Püha Vaim nüüd heldesti Meid saatku õndsas taevasse. Au sinu nimele Nüüd, Issand, anname.

Johann Anastasius Freylinghausen, 1670–1739. Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Georg Weissel, 1590—1635.

121

Room. 13, 12. öö on mööda läinud, aga päev on ligi tulnud.

Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Öö on nüüd mööda läinud meil Ja rõõmu päev on tulnud: Kõik kurvastus on lõpnud neil, Kes nuttes hädas olnud, Et armu päike, Jeesus Krist, Nüüd tõusnud meile armulist, Meid kõiki valgustama.

2. Siis jätkem patu pimedust, Mis meile vaevaks olnud, See pöörab rõõmuks kurvastust, Kes täna meile tulnud. Oh tulge päikest vaatama, Kes tõuseb uue iluga Ja paistab igavesti.

3. Siin on nüüd sõna lihaks saand Ja meie juure tõtnud, Ta neile ennast ilmutand, Kes teda vastu võtnud; Kes igaveses hiilguses Seal paistab Isa palge ees, Kui päike meile tõuseb.

4. Ehk süda haige, nõrk on pea Ja hukas meie ise: Hing, sina siiski seda tea, Et sa saad Siionisse! Sest vaata, taeva väravad Veel täies ehtes säravad: Ka sa seal elu leiad!

5. Siin vigased kõik oleme, Täis kurjust, õelad, pahad; Sind, Isa Talle, kiidame, Et sa meid päästa tahad! Su veri selle puhtaks teeb, Kes sinu järel' igatseb Ja kellel' patt teeb valu.

6. Uus armuaasta kirikul' Nüüd jälle kätte jõuab. Ta tahab, inime,
et sul Ka hing uut armu nõuab. Seepärast tulge julgesti, Nii noor
kui vana ühtlasi, Ja tema vastu tõtke!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

122

Jerem. 33, 14. Vaata, päevad tulevad, ütleb Jehoova, et mina tõeks teen hea sõna, mis
ma olen rääkinud Iisraeli soo pärast ja Juuda soo pärast.
Omal viisil. 61.

1. Rahva Önnistegija, Mao ärarõhuja, Naise seeme, neitsi poeg,
Sulle laulvad kiitust kõik!

2. Imeviisil tõesti Tulid sina ilmale, Saadud Püha Vaimu väest,
Mitte mehe tahtmisest.

3. Igavese järje pealt Oled sina ülevalt Armust maha astunud,
Võiduteele hakanud.

4. Isast tuli sinu tee, Pööras jälle Isale, Enne põrguhauda, siis
üles taeva tema viis.

5. Kes sa Isa sarnane Ning ka meie sugune, Lihaskilm und
võidumees: Võida liha meie sees!

6. Oh kuis hiilgab sinu sõim! Kadund pimeduse võim! Patuöö ei
enam saa Meie usku rikkuda.

7. Kiitus olgu Isale, Kiitus tema Pojale, Kiitus Pühal' Vaimul' ka
Ikka ilmalõpmata!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Martin Luther, 1483—1546.

123

Laul 96, 1. Laulge Jehoovale uut laulu, laulge Jehoovale, kõik maailm.
Omal viisil. 57.

1. Tänu olgu Jumalal' Kõigis paigus taeva all, Et ta täitnud
töötust, Saatnud meile õnnistust.
2. Kõik, mis vanast usklikud Himuga ju oodanud, Kõik, mis neile
kuulutud, On nüüd täiest täidetud.
3. Aabrahami pärandus, Iisraeli õnnistus, Rahuvürst, Immaanuel,
Neitsi poeg on ilma peal.
4. Ole terve tulemast, õndsust mulle pakkumast, Minu süda
valmista Enesele armuga.
5. Tule, au Issand, sa Minu sisse elama: Minu süda pühitse,
Kõigest patust puhtaks tee.
6. Nii kui enne tulid sa Oma lahke armuga, Nõnda olgu helde
veel Minu vastu sinu meel.
7. Oh mind ise kinnita, Sest ma olen rammuta, Ja ka saatan
kurjasti Mind veel püüab endale.
8. Rõhu maha mao pea, Riku ära tema töö, Et ma usus kartmata
Võin sind ikka teenida.
9. Et kui jälle tuled sa, Põrgu, surma võitija, Rõõmuga su vastu
laen Ja su riiki ikka jään.

Johann Anastasius Freylinghausen, 1670–1739. Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–
1900. Heinrich Held, 1620–1659.

Mal. 3, 1. Pea tuleb oma templi juure Issand, keda teie otsite, ja seaduse ingel, keda teie tahate; vaata, ta tuleb, ütleb vägede Jehoova.

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161.

1. Vaata, sinu kuningas Tuleb sulle, hingekene! Rõõmu hääl on kõlamas: Ava süda, inimene! Hüüa: Issand, tule sa Oma tasandusega!

2. Tule, sinu omakski Olen ristimises saanud; Sinu Vaim on alati Sõnaga mind valgustanud: Tee peal, mis ta valmistas, Tule ise, kuningas!

3. Pühi mu seest heldesti Kõik, mis sina vihkad, ära; Valmistatud hoonesse Lase paista püha sära. Minu süda uuenda Ise oma verega.

4. Tule armulauaga, Mis mu õnnistuseks seatud, Et ju maa peal olen ma Nagu taeva ülendatud; Asu ise sellega Minu sisse elama.

5. Tule! Ühes sinuga Tulgu Vaim, kes rõõmustaja, Kes meid aitab paluda, Kes su käsu õpetaja, Et ma sinu päevani Hüüan: Jeesus tulegi!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Philipp Friedrich Hiller, 1699—1769.

2. Kristuse sündimise ehk jõululaulud (125—150).

125

Jes. 49, 13. Laulge rõõmsasti, oh taevad, ja maa olgu väga rõõmus, mäed, tehke häält hõisates, sest Jehoova on oma rahvast trööstinud ja oma viletsate peale halastanud. Viisil: Võta nüüd Issandat, vägevat. 96.

1. Hõisake, taevad ja inglid, au Issandat kiitke. Patuste päästjale laulge ja ühtlasi hüüdke: „Issand on siin!“ Lõppenud häda ja piin, Paludes põlvili heitke!

2. Hõisake, taevad, ja laulge nii maa kui ka meri: Jeesus on tulnud, suur Jumal on liha ja veri! Rahu ta toob, Südamed uueks ta loob, Täidab, mis kuulutab kiri.

3. Vaata, hing, imet, kuis kõrgem end alandab põrmu, Vaata ning kummarda ilmunud igavest armu! Lapseks saab nüüd Jumal ja kannab kõik süüd, Hävitab ära kõik hirmu.

4. Jumal on lihas, kes võib seda saladust mõista? Lahti on värav, et võin mina tema ees seista: Petlemma läen, Seal oma päästjat ma näen, Saan ka ta õnnistust maitsta.

5. Kuis mina patune, Issand, nii kallis siis sulle, Et sa, täis armu, nüüd südame avasid mulle? Oh et mu meel, Süda, suu, mõte ja keel Hoopis end annaksid sulle!

6. Taevane kuningas, kes oled lapseks siis saanud, Omagi südame olen ma sinule annud: Üksinda sa, Keda nüüd valinud ma, Kes sa mu kuningaks saanud.

7. Ustav Immaanuel, minugi südames sünni, Sinust, mu päästja ma pean siis igavest kinni: Ela mu sees, Käi ise ikka mu ees, Ei ma siis eksiteed kõnni!

8. Jeesus, mu Jumal, sind armastan südamest mina: Eluteed
käima mind saada ka alati sina: Su omaks jään, Kuni siit rahuga
laen Üles ma Siioni linna!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Gerhard Tersteegen, 1697—1769.

126

4. Moos. 24, 17. Täht käib välja Jakobist ja kuningakepp tõuseb üles Iisraelist.
Viisil: Võta nüüd Issandat, vägevat. 96.

1. Jakobi soost on täna üks täht meile tõusnud, Heldesti, hellasti
pimedas paigas meil' paistnud: Täht oled sa, Jeesus! Nüüd
taevas ja maa Kiidavad sind sinu sõimes.

2. Jumal on lihas: oh armu, mis meile ta näitnud, Aabrami
kuulutust, Taaveti töötust täitnud! Tulnud on ta! Rutta nüüd
Petlemma sa; õnnis, kes teda sealt leidnud!

3. Ole nüüd terve meil' tulemast, õnnistust toomast, Valgustus
hingele tulgu su elavast sõnast, Võta nüüd ka Sõimeks mu süda,
et ma Valgustud saaksin su Vaimust!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Michael Altenburg, 1584—1640.

127

Hebr. 4, 16. Seepärast läki nüüd julgusega armujärje ette, et meie halastust saame ja
armu leiame sel ajal, kui meile abi tarvis on.

Viisil: Laulgem suust ja südamest. 214.

1. Imeline armutroon, Jeesus Kristus, minu kroon; Jumal väike
lapsuke, Kellel kätteks sõimeke, Vägev Issand ülevalt Tuli maha
trooni pealt: Ristirahvas, tõsta häält!

2. Ise, Issand, vaeseks said, Aga meile rikkust tõid; Said küll nõdraks, väetimaks, Siiski surma surmajaks. Terve ilm su väge näeb, Põrgu vabisema läeb, Au ja riik su omaks jääb.

3. Tule appi heldesti Iga päev mull' uuesti. Ära jäta siis ka mind, Kui ma surses otsin sind; Ole elus aitajaks, Surmas Õnnistegijaks, Igavesti Issandaks!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Johannes Olearius, 1611—1684

128

Jes. 7, 14. Vaata, neitsi saab käima peale ja toob poja ilmale ja peab temale panema nime: Immaanuel.

Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Immaanuel, sa Jeesus Krist, Sind kiidame, sa eluvürst, Sa taeva lill ja elujuur, Sa neitsipoeg, kes armust suur. Halleluuja.

2. Su taeva väega laulame, Au kiitust sulle anname, Et, armas sõber, meilegi Sa tulid nüüd nii heldesti. Halleluuja.

3. Sind algusest ju oodati, Su peale vanast loodeti, Sind ammugi ju ihkasid Kõik vanemad ja prohvetid. Halleluuja.

4. „Oh et nüüd Issand Siionist Meid tuleks päästma patu süüst, Et meile temast abi saaks, Küll Iisrael siis rõõmustaks!“ Halleluuja.

5. Nüüd hingad sa, Immaanuel, Siin sõimes halva heina peal: Meid katad, ise alasti, Teed suureks, ise pisuke. Halleluuja.

6. Su päralt taevas on ja maa, Nüüd siiski võõras majas sa; Sa oled ülem inglitest, Nüüd imed ema rinnakest. Halleluuja.

7. Sa rahva õnn ja rõõmustus, Sul enesel on kurvastus, Sa inimeste sõbraks saad, Sind siiski paljud põlgavad. Halleluuja.

8. Kuid ma, su alam sulane, Ma tunnistan nüüd julgesti: „Sind armastan!” — oh anna sa, Et armastus võiks kasvada! Halleluuja.

9. Ma olen aga rammutu, Täis nõrkust, vaene, abitu: Ei patust siiski põlga sa, Sa tunned meie nõtrust ka. Halleluuja.

10. Seepärast rõõmus on mu meel, Et sina armastad mind veel. Oh Issand, sinu heldus teeb, Et rõõmust minu süda keeb! Halleluuja.

11. Mu pea oled, Jeesus, sa, Su oma, sinu liige ma: Siis tahan sind ka teenida Su Püha Vaimu abiga. Halleluuja.

12. Nüüd halleluuja laulame Siin maa peal sulle rõõmsasti, Seal taevas paremini veel Sind kiidame, Immaanuel. Halleluuja.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

129

Tiit. 2, 11. Ilmunud on Jumala arm, mis õnnistust toob kõigile inimestele. Viisil: Mu hinge sisse tule. 236.

1. Kõik inglid rõõmsaks saavad Nüüd taeva valguses, Suurt rõõmu kuulutavad Petlemas, hõisates. Nad laulvad rõõmsast seal: Au Jumalale olgu, Maa peale rahu tulgu, Ja rahval hea meel!

2. Meil' Lunastajaks antud On armas Jeesus Krist, Kes neitsist ilmal' kantud Kui õige inime. Sest süda rõõmusta Ja karjastega rutta, Petlema vaimus tõtta, Seal teda tereta!

3. See rahuvürst on pandud Vaest viisi sõimesse, Halb ase talle antud, Et taeva saaksime. Hing, õnnis oled sa, Kui tema juure tõttad Ja teda vastu võtad Nüüd rõõmsa usuga!

4. Kui Jeesus poleks tulnud Meid päästma põrgu väest, Siis oleks häda olnud Meil vaesel rahval tõest. Kõik meie patusüüd Nüüd Jeesus andeks annab, Meid ise taeva kannab: Sest saab meil' elu nüüd.

5. Siis usus vastu võtkem Ta kallis õnnistus Ja hoopis maha jätkem Kõik patu teenistus. Oh laulgem südamest Ja hosianna hüüdkem Ning inglitega kiitkem Nüüd oma Jeesukest!

Bernhard Derschau, 1591—1630.

130

Jes. 9, 1. Rahvas, mis käis pimeduses, on suurt valgust näinud; nende üle, kes elasid surmavarju maal, on valgus paistnud.

Viisil: Laulgem suust ja südamest. 214.

1. Kui ju ammust oodatud Päästja oli ilmunud, Laulsid inglid talle au, Kiitsid Isa armunõu: Jumal Poeg on lihaks saand, Isa viha lepitand. Ole rõõmus, patune!

2. Karjastele välja peal. Ehmatuseks oli seal Taeva väe austus, Aga rõõmuks kuulutus: Jumal Poeg on lihaks saand, Isa viha lepitand. Ole rõõmus, patune!

3. Last nad läksid vaatama, Sõimest üles otsima Kõige ilma Issandat, Rahva Õnnistegijat. Jumal Poeg on lihaks saand, Isa viha lepitand. Ole rõõmus, patune!

4. Leidsid lapsukese sealt Mähkmes halva heina pealt: Vaata, laudas pimedas Hingab aukuningas! Jumal Poeg on lihaks saand, Isa viha lepitand. Ole rõõmus, patune!

5. Puhta ema rindadest Toidetakse lapsukest, Kes kõik loomad taeva all üksi peab üleval. Jumal Poeg on lihaks saand, Isa viha lepitand. Ole rõõmus, patune!

6. Selle halastuse eest Kiitkem teda südamest, Usus teda teenigem, Tema käsku pidagem. Jumal Poeg on lihaks saand, Isa viha lepitand. Ole rõõmus, patune!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Böömimaa vennad

131

Luuk. 2, 15. Lähme nüüd Petlemma ja vaadagem seda asja, mis on sündinud, mis Issand meile on teada annud.

Omal viisil. 72.

1. Kui usus ma läen Petlemma, siis näen Ma vaimus sind seal,
Kus hingasid minu eest põhkude peal.

2. Oh laps, kes sind näeb Su sõimes, see jääb Su vangi, et ta Hea meelega oleks nii puhas kui sa.

3. Vaat, valmis on meel, Nüüd palun ma veel, Oh lapsuke, sind:
Et ehita Õiguse kuuega mind!

4. Su ilu, see teeb, Et süda mul keeb! Ma järel' ei saa, Sind armastan, Jeesus Krist, hellasti ma.

5. Küll olen ma põrm, Mind siiski su arm On võitnud. Et vaat,
Nüüd enese vere väe saagiks mind saad.

Carl Eduard Malm, 1837—1901.

Luuk. 2, 10. 11. Ja ingel ütles neile: Ärge kartke! sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõigele rahvale peab saama: Sest teile on täna Taaveti linnas Õnnistegija sündinud, kes on Issand Kristus.
Omal viisil. 38.

1. Ma tulen taevast ülevalt, Häid sõnumeid toon teile sealt, Neid toon ma teile rõõmuga, Neid tahan mina kuuluta.
2. Üks laps on täna sündinud, Kui ammust ajast tõotud. See kaunis, ilus lapsuke On teie rõõm ja kallis õnn.
3. See on see Issand Jeesus Krist, Kes tahab aita hädalist; See on see Õnnistegija, Kes teid võib patust lunasta.
4. Kõik õnne saate tema käest, Mis Jumal pakkund igavest, Et teie võite meiega Nüüd taevas järjest elada.
5. Nüüd pange märki tähele: Et sõimest mähkmes leitakse Laps halvas laudas magavat, Kes ilma ülalpidaja.
6. Seepärast läki rõõmuga Nüüd karjastega vaatama, Mis Jumal meile kinkinud, Mis meie heaks on annetud.
7. Mu süda, pane tähele, Mis on, mis sõimes nähakse! Kes on see kaunis lapsuke? See on mu armas Jeesuke!
8. Oh ole terve tulemast, Mind patust mitte põlgamast! Sa tuled hädas aitma mind, Kes see eest küllalt kiidab sind?
9. Sa kõige asja tegija, Kuis nõnda vaeseks saanud sa, Et kõva veiste põhu peal Sa magad laudas sõimes seal!
10. Ehk läheks ilm veel laiemaks Ja ennast kullal ehitaks, Ta oleks siiski väikene Ja kitsaks kätteks sinule.

11. Su samet ja su kallis siid On hein ja jäme riie nüüd; Neis sina ennast ilmutad Kui taevariigi kuningat.

12. Sa tegid kõik hea meelega, Et mina pidin nägema, Et au ja rikkus ilma sees Ei maksa midagi su ees.

13. Oh võta, armas Jeesuke, Mu süda sängiks endale! Oh võta temas hingata. Et mina sind ei unusta.

14. Nüüd laulan mina südamest Ja kiidan oma Jeesukest, Ma palun röömsa usuga: Mind, Jeesus, ikka avita!

15. Nüüd kiitus olgu Jumalal', Sell' ainu Poja andijal', Sest inglid toovad röömsasti Meil' uue aasta sõnumi.

Johannes Hornung, 1660–1715. Martin Luther, 1483—1546.

133

Miika 5, 1. Ja sina, Petlehem Efrata, see on vähe, et sa oled Juuda tuhandete seast; sinust peab mulle välja tulema see, kes peab valitseja olema Iisraelis, ja tema väljaminemised on vanast igavesest ajast olnud. Omal viisil. 39.

1. Nüüd inglid taevast tulevad Ja karjastele ütlevad: üks laps on teile sündinud Ja mähkmetesse mähitud.

2. Taaveti linnas Petlemas, Kuis Miika ette kuulutas, Ja see on Issand Jeesus Krist, Kes teid ei jäta hädasse.

3. Sest laulge suure röömuga, Et Jumal lepib teiega: Ta sündind teie suguseks Ja saanud teie sarnaseks.

4. Ei patt teid enam hirmuta, Sest Jumal on ju teiega. Kui kurat mässab põrgu väes, Küll Jeesus teie abimees!

5. Ei häbisse jää elades, Kes seisab kindlas lootuses, Kui ilm ka kiusab kurjasti, Küll Jeesus aitab heldesti.

6. Nüüd on kõik võimus teie käes, Et Jumal teie abimees. Sest kiitke Jeesust lõpmata Nii südame kui keelega.

Johann Hornung, 1660–1715. Martin Luther, 1483—1546.

134

Jes. 11, 1. 2. lisal kannust peab vitsuke tõusma ja võsu tema juurest sugu tegema: Ja selle peal peab Jehoova Väini hingama.
Omal viisil. 15.

1. Nüüd Jumalale austust Kõik andkem röömuga, Kes meile taeva õnnistust Toob oma Pojaga.

2. Nüüd Isa rüpest tuleb ta, Saab vaoseks lapseks seal, Ta peab sõimes magama Ja kõva heina peal.

3. Ta jätab maha meelega Kõik au meie heaks, Ja võtab ennast alanda, Saab vaoseks sulaseks.

4. Seesama pidi tulema Meil' õigeks kuningaks, Maailma rahvast koguma Kõik oma alamaks.

5. Ta vahetab nüüd meiega Ja võtab endale Meilt liha, vere patuta, Meil' annab õndsuse.

6. Meid tõstab tema isandaks, On ise sulane. Kuis enam saada heldemaks Võiks armas Jeesuke?

7. Nüüd Jeesus paradiisi meil' Teeb lahti vägevast, Ei keela keerub inimest Nüüd sisse minemast.

Johannes Hornung, 1660–1715. Nikolaus Hermann, + 1561

135

Jh. 1, 14. Sõna sai lihaks ja elas meie seas, ja meie nägime tema au, kui Isast ainusündinud Poja au, täis armu ja tõtt.
Omal viisil. 103.

1. Nüüd, ole, Jeesus, kiidetud, Et sa neitsist sündinud Kui inimene ilmale, Sest laulvad inglid rõõmsasti. Kürieleis.
2. Seal taeva Isa ainust last Leiad sõimest magamast. Nüüd meie vaese lihasse On tulnud kõige ülem hea. Kürieleis.
3. Kes suurem on kui ilmamaa, Maarja süles magab ta, See on nüüd laps, kes ilma peal Kõik asjad peab üleval. Kürieleis.
4. Nüüd igavene päikene Paistab kõige ilmale, Kesk öösel tema helendab, Meid päevalasteks sünnitab. Kürieleis.
5. Kes Isa Poeg on ülevalt, Tulnud meile võõraks sealt. Ta hädaorust juhatab, Meid taeva linna läkitab. Kürieleis.
6. Ta tuleb vaeselt ilmale, Näitab armu vaestele, Et ta meid taevas rikkaks teeks Ja ingliväe sarnaseks. Kürieleis.
7. Kõik tegi ta hea meelega Meile heldust näidata. Kõik ilm nüüd olgu rõõmus sest Ja kiitku teda südamest. Kürieleis.

Johannes Hornung, 1660–1715. Martin Luther, 1483—1546.

136

Luuk. 1, 68. Kiidetud olgu Issand, Iisraeli Jumal, et ta oma rahvast on tulnud katsuma ja on saatnud oma rahvale lunastuse.

Viisil: Ma südamest ja meelest. 233.

1. Nüüd tulnud Jeesus Kristus, Kes Isa armas Poeg Ja tema troonil istus: Oh õnnis armuaeg! Au Isale see eest Kõik inglid taevast hüüdvad Ja karjastega kiitvad Nüüd Jõululapsukest.

2. Nüüd jõuluvalgus koidab, Pikk öö ju mööda läeb! Arm patu võimust võidab: Silm Lunastajat näeb! Nüüd tema sündinud Meid kõiki lunastama, Maad taevast ühendama, Kui ammu tõotud.

3. Nüüd, vaesed lapsed, tulge, Et Isa kutsub meid! Ja väga rõõmsad olge, Ta võtab sülle teid. Nüüd kaob patu hirm, Kõik vana mööda läinud. Ja meid on uueks teinud Ta kallis isaarm.

4. Sest kiitku, inimesed, Nüüd teda teie hää! Sest laulge, lapsukesed, Et hingab sõimes seal See Jõululapsuke! Teil lahti taeva värav, Kust jõulu valgus särab; Nüüd sisse astuge!

Robert Heinrich von Holst, 1858–1910. Ernst Moritz Arndt, 1769—1860.

137

Jes. 9, 6. Tema suur valitsus ja rahu on ilma otsata Taaveti aujärjel ja tema kuningriigis, et ta seda peab kinnitama ja seda toetama kohtu ja õigusega.

Omaval viisil. 258.

1. Oh ärka, vaim, nüüd rõõmuga Ja lapse vastu tõtta, Kes on su Õnnistegija, Ning teda omaks võta! Sel ööl ta tuli ilmale, Sai inimeseks tõesti, Et õndsust meile saadaks, Meid enesele kihlaks.

2. Oh tere, kallid peiuke, Sa minu Lunastaja! Oh tere, Isa talleke, Sa helde Lepitaja! Sind kiidan mina rõõmuga Ja austan sind tänuga, Et tulid meile taevast, Meid päästma patu vaevast.

3. Mis imearmastus on see, Et taeva jätsid maha Ja tulid siia ilmale, Kus selge vaen ja viha! Kõik au ja väe jätsid sa Ja tulid vaease kombega Mu valu, surma kandma Ja oma elu andma.
4. Su rahvas oli ilmas teal Nii väga halvaks läinud, Sa oled tema risti peal Nüüd ma pruudiks teinud. Ta oli patust roojane Ja hoopis haige, vigane: Ta häda võtsid kanda, Tall' elu, tervist anda.
5. Oh Isa, see on armu töö, Mis meile tulid naitma, Et Poja saatsid ilmale, Su armunõu täitma. Su väge tema ilmutab, Kõik tuult ja tormi vaigistab, Kõik põrguöö ta võidab: Meil elu päev ju koidab.
6. Sa koidutäht, sa hellake, Sull' hinges aset annan, Mu hingerõõm, mu vennake, Sind südames ma kannan. Oh tule, armas Jeesuke! Mu süda on su sõimeke, Mis tahan ehitada Ja sulle valmistada.
7. Oh ütle, hingepeiuke, Mis võib sind rõõmustada? Mis anni võin ma sinule, Mu Jeesus, ohverdada? Hing, ihu, süda võta mult Ja kõik, mis mina saanud sult. Su omaks tahan saada Ja sulle truuks jääda.
8. Ja kiitust, tänu, Jeesus Krist, Ma lauldes sulle annan, Et said mu vennaks armulist, Et nüüd su nime kannan. Su heldust aita kiita mind Siin armuajal, ja et sind Veel parem, kui siin vaevas, Seal saaksin kiita taevas.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Rist, 1607—1667.

138

Laul 96, 2. Laulge Jehoovale, kiitke tema nime, kuulutage rõõmsasti päevast päeva tema õnnistust.

Omal viisil. 220.

1. Oh laulgem südamest Ja kiitkem Jeesust Krist, Kes Maarja rüpes magab Kui vaene lapsuke, Meid lunastama hakkab Ja saadab taevasse. Ta on A ning O.

2. Oh armas Jeesus Krist, Sa oled üksine Mu rõõm ja minu abi! Oh hella lapsuke, Su kalli armu läbi Mind, taeva iluke, Tõmba endale!

3. Oh Isa halastust! Oh Poja armastust! Kui tuli kõigil minna Süü pärast pörgusse: Meid päästma, Jeesus, sina Siis tulid ilmale. Saada taeva mind!

4. Meil taevas isamaa Ja rõõmu otsata, Kus pühad inglid laulvad Meil' uusi laulusid, Ja kus kõik õndsad kuulvad Neid taeva viisisid, Oleksime seal!

Johannes Hornung, 1660–1715. Vana laul 1400

139

Laul 105, 1. Täna Jehoovat, kuulutage tema nime, andke teada rahvaste seas tema tegusid.

Viisil: Nüüd tehke kõrgeks väravad. 260.

1. Oh lenda lauldes ülesse, Mu süda, ruttu rõõmsasti Ja kiida inglikooriga Ning kõige ristirahvaga, Et Isa Poeg end alandand Ja patu häda pärandand, Siin ilmas ilmunud, Siin laudas sündinud!

2. Oh vägev, kõrge kuningas! Su armastus sind alandas, Sind saatis taevast tulema, Meid vaeseid vaevas teenima. Kesk öösel

sina sündisid, Et valgust välja saadaksid Sa surmalastele Ja pimedatele.

3. Kesk külmal talvel tuled sa, Tood suve sooja armuga, Sa magad sõimes rahuga, Meil' annad armus hingata: Nüüd kadund kurbus, mure, vaev, Meil' tulnud rahu, rõõmu päev. Meil' sündind Jeesus Krist, Kes tõstab taevasse!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

140

Luuk. 1, 78. Meie Jumala südamliku halastuse läbi on meid tulnud katsuma see, kes tõuseb kõrgest.

Viisil: Ma tulen taevast ülevalt. 38.

1. Oh tulge, imet vaadake! Vaat, valgeks läheb pime öö: Suur selgus paistab ülevalt, Kuu, tähed kadund äkitselt.

2. Küll imeline valgus see! See pole vana päikene, Kõik ilma nägu muudab ta: Mis ime peaks nüüd sündima?

3. Sest taeva vägi rõõmustab Ja lauldes seda kuulutab, Et Petlemas on sõime sees Maailma õnn ja abimees!

4. Oh inimesed, tõtate, Petlema linna rutake, Et seal kõik rahvas näha saab, Mis taeva vägi kuulutab.

5. Nüüd taeva Issand magab seal, Oh vaata, laudas heinte peal! Kust härg ja eesel põhku sõi, Seal hingab, kes maailma löi.

6. Oh inimene, hoia sa, Et temast sa ei pahanda! See vaene, väike lapsuke On sinu Issand tõesti.

7. See on see õige rõõmu päev, Nüüd kaob kurvastus ja vaev! Kõik häda Jumal lõpetab, Et ise inimeseks saab.

8. Nüüd viletsusest pääseme Ja surma, põrgu võidame, Sest Kristus tulnud väega Nüüd mao pead rõhuma.

9. Oh õnnis, õnnis igavest, Kes tunneb seda lapsukest, Kes teda usus tunnistab Ja Lunastajaks nimetab.

10. Sest kiitku Isa iga keel, Et temal oli helde meel, Kui olime veel vaenlased Ja tema riigi vastased.

11. Nüüd kostke inglitele siit: „Au olgu Jumalale nüüd, Suur rahu olgu ilma peal Ja inimestest hea meel!”

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

141

Laul 95, 1. Tulge, hõisakem Jehoovale, hüüdkem rõõmuga oma õndsuse kalju poole. Omal viisil. 66.

1. Ristirahvas, rõõmustele, Tule, laula Kristusele, ütle kõigil' patustele: Õndsus on ju ilmunud!

2. Patt ja põrgu pahandagu, Surm ja saatan sajatagu, Õnn ja rahu meile jäägu: Kadunud on kurvastus!

3. Vaat, mis Jumal meile annud; Poja ta meil' eluks pannud, Kes meid armust avitanud Vaevast taeva rõõmusse!

4. Poeg on taeva maha jätnud, Armust meie juure tõtnud, Keda kaval madu petnud. Kõrgest paistab tema au!

5. Koidutäht on ennast näitnud, Meie igatsuse täitnud, Vana mao ära võitnud, Põrgu riigi kaotand.

6. Vaene, vilets vangipõli, Kus meil patt ja põrgutuli ööd ja päevad piinaks oli, On nüüd hoopis hävitud.

7. Oh sa õnnis tund, kus seda Tunneb meie ärgand süda Ja sind võtab austada, Kiites, kallis Jeesuke!

8. Lapsuke, sind laudas näeme; Aita, et su juure jääme Ja kõik ükskord sinna saame, Kus sind kiidab ingliskoor!

Paul Gerhardt, 1607—1676.

142

Joel 2, 23. Ja teie, Siioni lapsed, olge väga rõõmsad ja rõõmustage Jehoova, oma Jumala sees, sest ta annab teile õpetaja õiguseks.
Omal viisil. 336.

1. Rõõmsaks saage, ristirahvas, Rõõmsaks saagu igamees; Jumal aitab häda sees. Rõõmsaks saage, laulge vahvast, Et ta meid nii austand Ja on meie lihaks saand. Rõõmsaks saagem üliväga, Kristus parandab kõik viga. Au ja kiitust andkem talle, Ta toob meile armu jälle.

2. Tule, vaata, minu süda, Pane hästi tähele, Jeesus tuleb sinule! Sõimest leiad sina teda, Magab halvas laudas seal õlgede ja heinte peal. Rõõmsaks saagem üliväga, Kristus parandab kõik viga. Au ja kiitust andkem talle Ta toob meile armu jälle.

3. Oh mu kallis Lunastaja, Kuidas jõuan tänada Ja su armu tasuda? Kõige heldem armastaja, Võta omaks sa mu keel, Ihu, hing ja mõtted, meel! Rõõmsaks saagem üliväga, Kristus parandab kõik viga. Au ja kiitust andkem talle, Ta toob meile armu jälle.

4. Jeesus, kuule meie palveid, Hoia oma kogudust, Kaitse oma pärandust, Aita oma ihu liikmeid, Anna rahu rahvale Uuel aastal alati. Rõõmsaks saagem üliväga, Kristus parandab kõik viga. Au ja kiitust andkem talle, Ta toob meile armu jälle.

Christian Keimann, 1607—1662.

143

Luuk. 2, 11. Teile on täna Taaveti linnas Õnnistegija sündinud, kes on Issand Kristus. Omal viisil. 280.

1. Rõõmustes mu süda hüppab, Sest et seal Välja peal Taeva vägi laulab. Kuulge, kuulge, kuidas meile Ilmamaad Hõiskavad: „Kristus sündind teile!“

2. Jumal tuleb täna taevast Hädalist, Vaevalist Päästma kõigest vaevast. Jumal sünnib inimeseks Minule, Sinule. Meiega saab üheks.

3. Kas võiks Jumal viha kanda Enam veel Meie peal'? Poja võtab anda! Poeg, kes taeva Isa süda, Tuleb sealt ülevalt Ära võtma häda.

4. Kas meid Issand maha jätab? Armuga Kinkima Ennast meile tõttab. Armust põleb tema süda, Lahutab, Kaotab Meie patu häda.

5. Oleks ta meid halvaks pannud, Poleks ta Vaevaga Inimeseks saanud. Kui tal kahjust rõõmu oleks, Ega nüüd Meie süüd Tema kandma tuleks.

6. Tema nõu on lõpetada Patu tööd, Surma ööd, Tapatalleks saada, Talleks, kes meil' surma läbi Surma eest Annab tõest Armu, rahu, abi.

7. Tema rõõmustada püüab Nõnda mind Kui ka sind, Lahkesti ta hüüab: „Jätke, vennad, maha, jätke Kurvastus, Ahastus! Head kõik mu käest võtke!“

8. Oh siis, noor ja vana, jõudkem Petlemma Rutuga! Teda taga nõudkem; Tema täht nüüd jälle paistab, Valgustab, Juhatab, Eluteele saadab.

9. Kes siin palju kannatate, Vaadake, Siin on tee, Millest rõõmu saate. Uskuge, et see teid saadab Sinna, kus Rõõmustus Vaevata teid ootab.

10. Keda rasked hingehaavad Piinavad, Surm ja patt Kangest himustavad — Tulge julgust, siin on näha Abimees, Kelle käes Haavu terveks teha.

11. Kes on vaene, hädaline, Tulgu ta Usuga! Issand armuline! Tema andeid jagatakse Rohkesti, Heldesti Südant kosutakse,

12. Sinust hakkan mina kinni, Jeesus Krist! Minule Südamesse sünni. Minu hinge ainus ilu Oled sa, Sinuga õnnis on mu elu.

13. Ei ma karda oma võlga: Patukoorm, Kibe surm Pandi sinu selga. Roojusest nüüd puhas olen, Kartmata Rõõmuga Isa ette tulen.

14. Puhas olen sinu läbi, Sina teed Mulle head, Sinult saan ma abi. Anna armu maitsta mulle, Jeesuke, Kaunike, Minu juure tule!

15. Truisti su poole hoian Elus ma, Surmas ka Sinust kinni pean. Sinu juure tahan tulla Rõõmuga, Lõpmata Sinu juures olla.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

144

Luuk. 2, 16. Nemand leidsid lapsukese sõimes magavat.
Omal viisil. L. 43.

1. Sa püha, kallis Jeesuke, Sa tulid meile lastele Meid patust
puhtaks pesema Ja oma lasteks tegema.

2. Maailm kõik istus pimedas; Sind Isa meile läkitas Meid
valgustama tõega Ja õnnistama armuga.

3. Oh püha, kallis Jeesuke, Su sündimise päev on see; Seepärast
kõige ilma peal On täna lastel hea meel.

4. Mind õnnista, ma nooruke! Mu südant, Issand, pühitse Mu
hinge patust puhasta, Mind eluveega jahuta.

5. Mull' anna tõsist alandust Ja kasvata mu armastust, Et püha
nagu ingliske Su juure saaksin taevasse.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Ernst Moritz Arndt, 1769—1860.

145

Laul 118, 24. See on see päev, mis Jehoova on teinud: olgem väga rõõmsad ja
rõõmustagem temast.
Omal viisil. 343.

1. See jõulu päev on rõõmust suur Nüüd ristirahval' ilmas, Et
Jeesus, kõige armu juur, On sündind meie lihas. Ta ilmal' tulnud
Maariast, Kes valitsetud Jumalast, Et oleks tema ema. Üks imeasi
küll on see, Et Jumal tulnud ilmale Ja neitsi laps on tema.

2. See laps on puhtalt sündinud Ja õnneks meile antud, On
rõõmuks meile kingitud Ja sõime sisse pandud. Kui ta ei oleks
sündinud, Ilm oleks hukka mõistetud. Nüüd tulid sina taevast, Oh

kallis Issand Jeesus Krist, Meid päästma ära kuradist Ja hirmsast põrguvaevast.

3. Seepärast võime südamest Sest ajast röömsad olla, Et Kristus taevariigi seest On võtnud maha tulla, üks imealandus on see, Et Jumal sündind ilmale Ja ennast orjaks annud Ja saanud meie sulaseks, Et igavest meid rikkaks teeks — On meie patud kannud.

4. Oh õnnis on, kes südamest Ta armu peale lootnud. See pärib elu igavest, Mis tema usus ootnud, Sest kõik, mis meie eksinud, On Issand Jeesus tasunud, Seks tuli tema taevast. See tuleb imeks arvata, Et ta meid võtnud lunasta Ja päästa patuvaevast.

5. Oh ristirahvas, tänage Nii suure armu pärast Ja südamest veel paluge. Meid päästa kõigest kurjast, Ja hoia selget õpetust Ja kaota kõik segadust, Meil' patud andeks anna! Oh kallis Issand Jeesus Krist, Meid kõiki viimaks rahulist Ja vaikselt koju kanna!

Vana laul 1300

146

Joh. 8, 12. Mina olen maailma valgus, kes minu järel käib, see ei käi pimeduses, vaid temal peab elu valgus olema.

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. See on see öö, mil ilmutanud Suur Jumal oma armastust!
Laps, keda inglid kummardanud, On valgustand mu pimedust. Ei päike tema vastu saa, Ehk hiilgaks tuhatvõrra ta.

2. Hing, võta valgus südamesse, Ja hoia pimeduse eest! Need kiired ilma radadesse Siit paistvad vaese sõime seest, Nad põrgu ära võidavad Ja surma oda murravad.

3. Ses valguses saad sina näha Ka surses oma õnnistust. Kui kustub päike, kuu ja eha, Kui ilma katab pimedus, Siis sinu Jeesus ometi Jäeb valguseks veel sinule.

4. See usu, armastuse valgus, See paistku su seest selgesti, Eks ole uue elu algus, Kui Jeesust otsid truisti! Kui aga ööd sa armastad, Kas koitu sa siis näha saad?

5. Oh Jeesus, kallis jõulupäike, Siis paista armsast mulle ka. Et aga minu usk on väike, Mull' jõulutarkust õpeta, Et mina kõnnin valguses Ja jõulurõõmu paistuses.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Kaspar Friedrich Nachtenhöfer 1624—1685

147

Jes. 40, 9. Siion, kes sa häid sõnumeid kuulutad, tõsta häält, ütle Juuda linnadele: Vaata, teie Jumal tuleb.

Viisil: Ärgake! nii vahid hüüdvad. 355.

1. Siion, laula suures rõõmus, Nüüd tõeks saand su kallim lootus; Immaanuel on sündinud! Seeravimid, keerubimid, Kõik pühad taeva inglikoovid Sull' kuulutama tõttavad, Et möödas vangivaev Ja tõusnud armupäev. Halleluoja! Nüüd tuleb ta Meid aitama Ja meie võlga tasuma.

2. Siion, tõsta häält ja kiida, Ja anna kõigel' ilmal' teada, Et sinu jõulurõõm on suur! Laula sest ja vaata üles, Su Jumal magab Maarja süles Ja halvas sõimes armu juur! Sest, Siion, jäta sa Kõik pühkmed nõudmata, Nõua teda! Ta õnnistab Ja avitab Ka siis, kui kõik sust maha jääb.

3. Helde andja, kallis anne, Oh püha, püha Jeesukene, Kuis oled sa meid armastand! Laulge, inimeste keeled, Ja hüüdke, taeva inglihääled: Jehoova Sõna lihaks saand! Mis patt on lahutand, On veri ühendand, Halleluoja! Su õiguses Ja armu sees Nüüd võitleme su Vaimu väes.

4. Kui sind ilmatargad põlgvad Ja kui sind valevennad salgvad, Oh Jeesus, meile siiski jää! Kui sind sõgedad ei nõua Ja kui sind

pimedad ei leia, Siis kõigil' silmad lahti tee! See on ju sinu nõu,
Seks tulid, taeva au, Et kõik võiksid Su lahkusest Ja heldusest
Nüüd laulda ja ka igavest.

5. Ja nüüd, Jeesus, aita ise, Et sinu püha sõime sisse Kõik silmad
usus vaataksid: Et su armu peale vaates Ja kõik, mis tarvis, sinult
lootes, Kõik meie mured lõpeksid. Seni kui, Issand, veel Sa elad
üleval, Elab Siion. Sest Rahuvürst, Oh Jeesus Krist, Jää meie
troostiks igavest!

Johann Voldemar Jannsen, 1819—1890.

148

1. Joh. 4, 14. Ja meie oleme näinud ja tunnistame, et Isa on Poja läkitanud maailma
Õnnistegijaks.

Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Su sõime juures seisan ma, Oh Jeesus, minu elu! Mis enne
mulle andsid sa, Nüüd tahan anda sulle: Ma annan ihu, hinge,
meelt Ja südant, palvet, laulu häält, Oh võta seda vastu!

2. Sa oled oma armuga Mu meelt ja vaimu täitnud Ja armastuse
jõuga Mu kõva südant võitnud: Kuis võin sind, oma Jeesukest,
Nüüd lasta minna südamest Ja meelest iial ära?

3. Veel enne, kui ma sündisin, Siis sündisid sa mulle, Ja enne, kui
sind otsisin, Mind võtsid oma sülle. Kui ma ei olnud loodud veel,
Ju valmistas su helde meel Mu osa taevariigis.

4. Mul oli raske patuöö, Ja sa said päevaks mulle, Seks päevaks,
mis mu hingele Tõi valgust, rõõmu jälle. Oh armupäike, sina ka
Mu usu suutsid põlema, Kui ilus on su paistus!

5. Su peale vaatan rõõmuga, Ei tüdi ma sind nähes, Muud midagi
ei taha ma, Ei väsi seda tehes. Oli oleks mere sarnane Mu süda,
sügav, lai kui see, Et võiks sind vastu võtta!

6. Kõik ilma vara, au ja lust Ei või sind rõõmustada, Kõik taeva au jäi maha sust, Sa tahtsid kannatada; Tõid au mulle vaesele, Mu häbi võtsid endale, — Mis tänu võin sull' anda?

7. Üht asja, armas Jeesuke, Nüüd armust mulle anna, Et südames sind, armuke, Ma võiksin ikka kanda: Mind oma sõimekeseks tee, End heida minu hingesse Ja rahuga mind täida!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

149

Laul 148, 3. 4. Kiitke teda, päike ja kuu! Kiitke teda. kõik valguse tähed! Kiitke teda, taevaste taevad!

Viisil: Jumal, vägev valitseja. 182.

1. Taeva tähed, ilma väed Ja sa kuldne laotus, Orud, luhad, metsad, mäed, Kõrgus ja ka sügavus: Kõik nüüd kiites rõõmsad olge, Lauldes Isa ette tulge!

2. Aga sa, oh inimene, Laula valjemini veel, Et su armas Jeesukene Magab sõimes heinte peal: Inglilaulu taevas kuule, Karjastega kiitma tule!

3. Rõõmu häält on kuulda taevas, Rõõmu kuulda maa peal ka, Rõõmu, rõõmu igas paigas, Rõõmu ilma otsata: Maarja lapse ilmal' toonud, Jumal inimeseks saanud.

4. Tere, tere õnne tooja, Tere maa peal, Jeesus Krist! Sulaseks said, ilma Looja, Et meid tõsta taevasse, Sina tulid taevast maha, Et meid tahtsid vabaks teha.

5. Sa, kes täidad taeva taevad, Sa, kes ilma hoiad veel, Sina, Kõigekõrgem, magad Laudas, sõimes heinte peal: Sa tood välja kuu ja tähed, Sind nüüd katvad vaesed mähkmed.

6. Helde Jeesus, ei sa põland Põhku ega sõimekest, Laudas ilmale sa tulnud. Oh nüüd seda kohakest Ära põlga, mis ma sulle Pakun, võõraks tule mulle!

7. Hooneks valmistasin sulle Oma vaese südame; Too nüüd puhtus, valgus mulle, Püha elupäikene! Kallis Jeesus ise, tule, Südamesse asu mulle!

8. Ei mu süda ilus ole, Pime ta kui surnuhaud: Siiski, armas Jeesus, tule, Minu abi, minu jõud! Paistad sa mu südamesse, Ilusaks siis teed ta ise.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.; Johann Franck, 1618—1677. Joachim Neander, 1650–1680.

150

Jes. 11, 1. Iisai kannust peab vitsuke tõusma ja võsuke tema juurest sugu tegema. Omal viisil. 481.

1. Üks roosike on tõusnud Küll õrna juure seest, Kuis vanemad on laulnud. Ta tuli Jesse soost, See kallis lilleke. Kesk talvel, külmal ajal Ta kasvas ülesse.

2. Mu armsast roosikesest Jesajas kuulutas: Ta sündis puhtast neitsist, Maariast Petlemas; Nii oli Isa nõu. Kesk talvel külmal ajal On näha Isa au.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Vana laul

3. Vana aasta õhtu ja uue aasta laulud (151—160).

151

Laul 121, 6. Jehoova hoiab su väljaminemist ja sinu sissetulemist nüüd ja igavesti.
Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Aita, Jeesus, korda minna Meil uut aastat armuga, Uueks tee mu süda sina, Kõik las hästi sigida; Jäägu sinu hoolele, Mis sa annud minule. Võta pattu kaotada, Et ma võiksin uueks saada.

2. Uuel aastal armu anna, Et ma patust pööran nüüd. Ära enam meeles kanna Minu vanu raskeid süid. Mina vaene patune Oma mures, Jeesuke, Sinu armu peale loodan, Sinult üksnes abi ootan.

3. Rõõmusta mind, Issand, jälle, Kuule minu õhkamist, Anna minu südamele Kurvastuses hingamist. Valvan ma ehk magan ma, Hoolt siis võta kanda sa. Surm mind ärgu suretagu Ega sinust lahutagu.

4. Aita oma halastuses, Et ma kavaluseta õiges hinge pühitsuses Võiksin ikka elada, Et ma vendi armastan, Vaeste peale halastan. Aita, et su päralt olen Ja ka viimselt taeva tulen.

5. Anna armust lõpetada Seda aastat kahjuta, Võta seks mind juhatada Oma armu kätega. Jeesus, jää mu kõrval' ka, Kui ma pean surema: Siis, oh Issand, aita sina, Ilmast rõõmsast ära minna.

Johann Rist, 1607—1667.

152

Laul 118, 6. Jehoova on minuga, ma ei karda mitte; mis võivad inimesed mulle teha?
Viisil: Jeesus, surma äravõitja. 300.

1. Elulaevuke on sõudnud Aasta jälle edasi, Ligemale olen jõudnud Igavese ajale. Ei ma tea, kuis mu päevad Edaspidi mööda laevad, Ei ma tunne tulevat Magusat või kibedat.

2. Aga üht ma tean selgest: Kui on Jumal minuga, Siis võin teele minna julgest Igal ajal hirmuta. Sest kes seni mind on hoidnud, Ihu, hinge rohkest toitnud, See mind edaspidi ka Saadab oma armuga.

3. Tema peale tahan loota Tuleviku päevil ma, Tema abi tahan oota Lapseliku meelega. Tema nimel lähen tööle Ning ka panen mõõga vööle. Tema oma olen ma Elades ja surres ka.

Jaan Bergmann, 1856–1916.

153

Laul 91, 1. 2. Kes kõigekõrgema Jumala kaitsmise all elab ja alati Kõigevägevama varju alla jääb, see ütleb Jehoovale: Sina oled mu varjupaik ja mu kindel linn, mu Jumal, kelle peale ma loodan.

Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237b.

1. Küll mitmest viletsusest Ja hädast, nutust ka, Küll mitmest ahastusest Ja murest olen ma Sel aastal läbi läinud, Ka see eest kiidan sind; Su armu olen näinud, Su heldus hoidis mind!

2. Sa, Jumal, minu Looja, Mu elu oled sa, Mu õnnistuse tooja, Su peale loodan ma! Sel aastal olid saatjaks Mu tee peal armuga, Sind palun abiandjaks, Kui risti kannan ma.

3. Mis armas sinu silmas, Mis tahad, tahan ma. Oh aita, et ma ilmas, Ei tee, mis keelnud sa! Ei lootust, rõõmu ole Mul ilma sinuta, Ma oma enam pole: Su omaks saanud ma!

4. Su tahtmist ikka teha Ma väga igatsen: Kui saan ka vaesust näha, Su juure siiski jään. Kui mind ka kiusatakse, Ei taha kaevata! Ja kui mind teotatakse, Ka seda kannan ma!

5. Kui kõik mind maha jätvad, Ei sina jäta mind! Kui murevood mind katvad, Ma nõuan lootes sind! Kui pean haigeks jääma, Mull' oled arstiks sa! Kui pean hinge heitma, Mu elu oled sa.

6. Kas kutsud siit mind taeva? Ma tulen rõõmuga! Kas lükkad põrgu vaeva? Ei seda taha sa! Ehk süüdlaseks küll saanud Ma oma patuga, Sa siiski lepitanud Mind Poja verega.

7. Nüüd lõpnud on see aasta: Oh armu vala sa Mu peale, Isa, kasta Mind Poja verega; Mu süda uueks saagu Ja puhtaks pattudest, Su arm, see õnnistagu Mind rohkest heldusest.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Gottfried Wilhelm Sacer, 1635—1699.

154

Laul 118, 1. Tänapäe Jehoovat, sest ta on hea ja tema heldus kestab Igavesti. Omal viisil. 234.

1. Nüüd Jumal, mina kiidan Su heldust rõõmuga. Au sulle anda püüan, Kuis iial mõistan ma, Sel uuel aastal ka, Et hoolt sa oled kannud Ja rahu meile annud, Meid aidand armuga.

2. Mu meele ikka jäägu Su kallis armutöö Ja kiitus, tänu saagu Su püha nimele: Sa oled rohkesti Küll tänini meid toitnud Ja tervises meid hoidnud Ja kaitsnud armsasti.

3. Sa annad oma sõna Meil' koolis, kirikus, Meid toidab, noort ja vana, Su isa-armastus. Sa hoidsid heldesti Meil' linna, maad ja välja, Ja tõve, vaenu, nälja Meilt hoidsid eemale.

4. Sa oled andeks annud Meil' meie eksitust, Ei ole peale pannud Meil' rasket viletsust. Kui oleks armuta Su nuhtlus peale tulnud, Siis ots ka oleks olnud Meil kõigil korraga.

5. Su helde isasüda On armuline veel. Kui tunneb patu häda üks usklik, vaga meel, Siis armu saab su käest, Ta patud andeks annad, Ja pealegi veel kannad Sa hoolt ka tema eest.

6. Sull', Isa, kallis Looja, Au olgu igavest. Su Poeg, kes armu tooja, Meid päästis pattudest. Veel, Issand, palume: Meil' rahuaasta anna Ja käte peal meid kanna Ja toida heldesti!

Paul Eber, 1511—1569.

155

Laul 95, 2. Tulgem Jehoova palge ette tänamisega, kiituselauludega hõisakem temale. Viisil: Mu süda, ärka üles. 12.

1. Oh palugem ja laulgem Ja rõõmuhääli tõstkem: Meid Jumal elus hoidnud Ja tänini meid toitnud.

2. Küll aasta-aastalt läeme Ja tema armu näeme. Kas aasta uus või vana, Meid saadab tema sõna.

3. Nii mitmes viletsuses Ja raskes ahastuses, Kui muret, risti oli, Meil' Jumal appi tuli.

4. Nii kuidas ema käsi Siin hoiab lapsukesi, Et häda neil ei ole, Ei viga peale tule,

5. Niisama võtab heldest Ka armas Jumal järjest Meid oma süles kanda Ja meile armu anda.
6. Oh meie elu hoidja Ja kõige rikkam toitjani meie nõu küll tea, Kui sina hoolt ei pea.
7. Ma kiidan sinu võimust, Su armu, sinu truudust: Su armas isakäsi Meid kaitsemast ei väsi.
8. Oh Isa, appi tõtta Ja palved vastu võta, Meil' ristic rõõmu anna, Et võime vastu panna.
9. Oh aita kannatada Ja seks meil' jõudu saada, Jää sina meie meele, Et loodame su peale.
10. Kõik viha, vaenu keela, Et sõda meid ei neela, Et lõpvad viletsused Ja sõja ahastused.
11. Meid sinu käed kandku Ja rahupõlve andku, Et kuhu iial läeme, Su armu valgust näeme.
12. Jää vaestelaste hoidjaks Ja näljaliste toitjaks, Jää eksijate saatjaks Ja vaeste järelvaatjaks.
13. Kõik haigeid, Isa, aita, Neil' armu võta näita, Kõik kurbi rõõmustada, Kõik vaeva vähendada.
14. Ma palun veel: Oh aita Ja Vaimuga meid täida! Su Vaim meid kinnitagu Ja viimaks taeva saatku.
15. Nüüd lõppeks palun mina; Kõik seda võta sina Sel uuel aastal anda, Hoolt meie eest ka kanda.

156

Ap. teg. 4, 12. Ja ühegi muu sees ei ole õnnistust, sest ühtki muud nime ei ole taeva all inimestele antud, kelle läbi me peame õndsaks saama.

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161.

1. Saatjaks olgu Jeesus Krist, Andku uuel aastal abi, Võtkem lipuks endale Jeesu nimi usu läbi! Siis ta armus seisame, Tema tee peal kõnnime.
2. Jeesu sõna selgesti Kogudustes kuulda olgu. Kui ta kotta läheme, Püha Vaim siis pühitsegu Südant templiks temale, Auks tema nimele.
3. Jeesu nimel läheme Rahus uue aasta teele. Paistab meil' see täheke, Siis ta annab valgust ööle, Ja kus tema valgustus, Seal on selge õnnistus.
4. Jeesu nimi rõõmustab, Saadab kõiges hädas abi; Vaev ja riski õnneks saab Tema kalli nime läbi. Jeesus, sinu nimi on Meie täht ja kilp ja kroon.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

157

Laul 86, 15. Sina, Issand, oled halastaja ja armuline Jumal, pika meelega ja rikas heldusest ja tõest.

Viisil: Ma tulen taevast ülevalt. 38.

1. See vana aasta mööda läind, Meil' oled, Jeesus, head sa teind; Sest täname sind südamest, Et oled hoidnud kahju eest.
2. Sind, Isa Poeg, nüüd palume, Oh kaitse ikka heldesti Sa oma ristikogudust Ja anna talle sigidust.

3. Su sõna jäägu järjesti Siin kindlaks kaljuks kõigile; Meist keela võõrast õpetust Ja valeusu segadust.

4. Kõik patuvõlad kustuta, Meid uuel aastal avita, Et patud maha jätame Ja uues elus elame.

5. Et pärast õndsast sureme Ja rõõmsast üles tõuseme; Siis s'uga, Jeesus, ühtlasi Su taevariiki läheme.

6. Seal igavest sind täname Ja inglitega kiidame, Meid usus, Jeesus, kinnita Nüüd oma auks lõpmata.

Johann Steuerlein, 1546—1613.

158

2. Saam. 7, 18. Kes olen mina, Issand Jehoova, ja mis on minu sugu, et sa mind siit saadik oled saatnud?

Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Siit saadik Jumal heldesti Mind alati on saatnud, Siit saadik on mu järele Ta armu silmad vaatnud; Siit saadik ta mind talutand Kättpidi ja mind rõõmustand, Siit saadik ta mind aitnud.

2. Sull' olgu kiitus, tänu, au, Truu Jumal kõrges taevas, Et alati su armunõu Mind saatnud elu vaevas. Ma südamesse kirjutan: Suurt armu, Issand, sinult sain, Siit saadik sa mind aitsid.

3. Veel edaspidi anna sa, Truu kaitsja, oma abi, Mind igas paigas avita Jeesuse vere läbi; Mind aita kõige elu sees Ja siis, kui surm ju silma ees, Mind aita, kuis sa aitsid.

Heinrich Nyländer. Aemilie Juliane, von Schwarzburg Rudolstadt, 1637—1706.

159

Laul 86, 6. Võta kuulda, Jehoova, minu palvet ja pane tähele mu alandliku palumise häält.

Viisil: Oh Isa taevariigi sees. 128.

1. Uut aastat meie algame Ja sind, oh Jeesus, palume: Et aita seda aastat ka Meid lõpetada kahjuta! Ka sõja, nälja, katku eest Meid hoia ise armu väest.
2. Oh anna rahu heldesti Ja oma rahvast valitse, Veel meie maad ka õnnista Sa sõna, sakramendiga. Siis aamen meie laulame, Uut aastat rõõmsast algame.

Georg Werner, 1589—1643.

160

Gal. 4, 4. 5. Aga kui aeg täis sai, läkitas Jumal oma Poja, kes naisest on sündinud ja käsuseaduse alla pandud, et tema neid, kes käsuseaduse all olid, ära lunastaks.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Miks sind nõnda vaevatakse Ümberlõikamises veel? Käsu alla sunnitakse Isa püha Poega seal? Ega käsk ei valitse Sinu üle, Jeesus Krist! Pole su peal Isa viha, Ehk küll oled meie liha.
2. Enda pärast sa ei kannud Seda koormat ometi, Mis su peale seda pannud, See on meie patu süü. Meie viletsate peal' Halastas su helde meel, Meie vaeste rasket võlga Tahtsid võtta oma selga.
3. Rõõmustage, võlalised! Rõõmustagu igamees! Rõõmustage, murelised! Sest et helde vahemees Täna hakkab tasuma Meie võlga armuga, Isaga meid lepitama, Riigi lasteks valmistama.

4. Oh kes jõuab ära tunda Seda armu sügavust? Küllalt see eest tänu anda Rõõmsast südamest ja suust? Sind ma kiidan, Jeesus Krist, Oma heldet abimeest, Maa peal auta sa ja vaevas, Suure väe ja auga taevas.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

4. Kristuse ilmumise ehk kolmekuningapäeva laulud (161—166).

161

4. Moos. 34, 17. Täht käib välja Jaakobist ja kuningakepp tõuseb üles Iisraelist. Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Aukuningas, oh Jeesus, Sa Jesse võsuke, Kel taevariigis võimus, Sind palun härdasti: Oh aita, et kõik rahvas Kui riigialamad Su omaks saavad usus, Et õndsust leiavad.

2. Su riigist tunnistavad Kolm tarka Seebamaalt; Sind nemad kummardavad Kui oma kuningat; Su juure meidki saadab Täht, kirjasõna ka, Sest suu ja süda kiidab Sind, Issand, rõõmuga.

3. Et kuningas küll oled, Mu armas Jeesus Krist, Sa siiski meile tuled Kui vaene sulane, Sa ilma au ja raha Ei nõua endale, Kuldkrooni ka ei taha Su vaga hingeke.

4. Ja siiski sinu valgus Saab ilmsiks kaugele, Ja sinu riik ja võimus Ei lõpe iialgi. Oh hoiä oma rahvast, Sa vägev kaitseja, Ja võida vaenlast vahvast, Kes kiusab kurjaga.

5. Oh oma armu najal Mind nõtra toeta! Su riigis eluajal Mind rohkest õnnista! Kõik pattu minust keela, Ka surma, kuradit, Et saatan mind ei neela, Ei kisu põrgu siit.

6. Oh et mu hinge paistaks Su sõna valgustus, Et patud mind ei võidaks, Ei valeõpetus; Sind täiest tundma aita Ja ristirahvaga Aukuningaks sind kiitma Nüüd ja ka lõpmata.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Martin Böhme, 1557–1622.

162

1. Moos. 12, 1. Mine oma maalt ja oma sugulaste seltsist ja oma isa kojast ära sinna maale, mis ma sulle tahan näidata.
Viisil: Nüüd Jumalale austust. 15

1. Hing, ärka, ärka ülesse, Sest hommik on ju käes: Uus koidutäht toob sõnumi, Et Issand ukse ees.

2. Siis mine välja sellelt maalt, Mis armas lihale, Ja otsi teda ustavalt, Kes tulnud sinule.

3. Ta juure täht sind juhatab; Kui tema järel käid, Sind sõime ette talutab, Kust Jeesust leida võid.

4. Ta on see vägev sõjamees, Kes võidab vaenlased, See õige, püha vahemees, Kes päästab patused.

5. Sest kuule, märka, valmista Ja rutta minema Sest kõigest, mis on kõlbmata, Uut elu algama.

6. Ning otsi teda hoolega Ja palves kirjadest, Siis leiad suure rõõmuga Ta omast südamest.

7. Ja usu sõna kindlasti, Mis kirjas üleval, Käi tema valges julgesti, Siis käid sa eluteel.

8. Ja anna ohvriks temale End ihu, hingega Ning laula uss rõõmsasti: „Nüüd Jumal meiega!”

9. Siis Issand näitab sinule Teist teed, kui tundsid sa: See tee viib sinna ülesse, Kus õige isamaa.

Jaan Bergmann, 1856–1916. Michael Müller, 1673—1704.

163

Matt. 2, 11. Ja nemad heitsid maha ja kummardasid teda ja võtsid oma varandused lahti ja viisid temale andeid, kulda, viirukit ja mürri.

Viisil: Jeesus, Önnistegija. 161.

1. Imetäht, oh Jeesuke, Jaakobist sa meile tõusnud! Oh kuis ihkab hingeke Sind, kes pimedasse paistnud, Et ta sind ka kummardaks, Tarkadega austaks.

2. Usu kulda sulle toon, Mis sa ise mulle annud. See on kallis, ilus kroon, Mis sa mulle pähe pannud. Ristitules puhasta Minu usku armuga.

3. Palve viiruk sinule, Jeesus, meele pärast olgu. Pühast Vaimust minule Lapse õhkamine tulgu. Kui ma palun, võta sa „Jah ja aamen!” ütelda.

4. Mürriks võta vastu ka Minu patukahetsemist. Truu ja helde oled sa, Annad andeks üleastmist. „Jeesus,” kiidan rõõmuga, „Võtab ohvrid vastu ka!”

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Erdmann Neumeister, 1671—1756.

164

Jes. 49, 6. Ma olen sind ka pannud paganate valguseks, et mu õnnistus oleks maailma otsani.

Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Nüüd kiitke rõõmsast Issandat Kõik paganad, kõik rahvas, Ja tänage kõik Jumalat, Kes armust on nii rikas, Et heldesti ta valitsend Ja oma rahvaks pühitsend Teid oma Poja läbi.

2. Küll suur on tema halastus, Mis ilmunud on taevast. Ta arm, ta heldus, tõsidus Nüüd rahva päästab vaevast. Ta arm, see igavesti jääb, Ta rahvas sest veel rõõmu näeb Ja laulab: Halleluoja!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

165

Jes. 60, 3. Paganad peavad su valguse järele käima ja kuningad paistuse järele, mis sulle tõuseb.

Viisil: Jumal, vägev valitseja. 182.

1. Paganaille saagu valgus, Saalemile selgus ka! Vaata, uue päikse algus Ajab taevad hiilgama: Ei neid Issand maha jätnud, Keda kole öö on katnud.

2. Enne veel kui armu kiired Ilma sisse paistsivad, Olid kõik maailma piirid Pimedad ja koledad: Ei siis keegi valgust nõudnud Ega elu teele jõudnud.

3. Oh mis pimedus meid kattis Enne päikse tõusemist! Oh mis viletsus meid mattis Enne Jeesu tulemist! Ilma ilu hoidis silma, Süda armastas maailma.

4. Aga tõeks pidi saama, Mis on öeldud prohvetist: Ilma tuli valgustama Täht, mis tõuseb Jaakobist. Valgus võttis võimust vahvast, Päästis pimedusest rahvast.

5. Nüüd meil' paistab püha päike, Juhatab meid elusse, Kosutab meid taeva läige Siis, kui ära nõrkeme. Kiitust laulan, Issand, sulle, Et sa valgust saatnud mulle.

6. Aita siis, et armastuses Ning ka usus kasvame, Kurja ilma pimeduses Valvame ja võitleme. Kes siin võitleb, usub, loodab, Teda võidukroon seal ootab.

7. Säragu siis sinu selgus, Kui mu hingel pime käes, Vaigistagu sinu valgus Südant kõigis tormides! Kas ma röömustan või nutan: Sinu valgusele ruttan!

8. Kui mu päev kord läheb looja Ja mind katab surmaöö, Siis, oh Jeesus, elutooja, Paista sina minule Sealt, kus näeme elukrooni Helkivat ja autrooni.

Wihelm Kentmann II, 1861–1938. Johann Rist, 1607—1667.

166

Matt. 2, 10. Aga kui nemad tähte nägid, said nemad üliväga rõõmsaks. Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Sa koidutäht, sa minu kroon, Mu kuningas ja armutroon, Kes oled Isa heldust Ka paganaile näitnud seal, Et rõõmsast tunneb iga meel Su armastuse selgust. Tõest! Täiest Elu, abi sinu läbi need kõik saavad, Kes sind usus kummardavad.

2. Kõik surma varjus käisime Ja pimeduses itsime, Kurb oli meie elu. Su täht siis tõusis ilmale, Tõi rahu kõige rahvale. Ning otsa lõppes valu! Valgust, Selgust Tõid ka mulle, et ma sulle, Issand, vaevas Maa peal jääksin ja ka taevas.

3. Oh armu valgus, valgusta Mu südant, et ei eksi ma, Mind hoidku sinu sõna! Kui ilmast pean lahkuma, Siis tule, Jeesus, armuga, Mind taeva linna kannale. Su peal' Mu meel Kindlast loodab, sind ka ootab, tõttab sulle, Koidutäht, oh paista mulle!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Michael Kongehl, 1646—1710.

Vaata: Misjonilaulud nr. 371—377.

5. Kristuse kannatamise ja surma laulud (167—200).

167

Room. 5, 8. Aga Jumal osutab oma armastust meie vastu sellega, et Kristus meie eest on surnud, kui meie alles patused olime.
Omal viisil. 294.

1. Armas Jeesus armastaja, Kallis Õnnistegija! Suurest armust kannatada Võtsid raske vaevaga: Mu heaks tapalammas olid, Pidid surma minema; Kõik maailma pattu tulid Maksma oma verega.

2. Arm, kes sina oled nutnud, õlimäel verd higistand; Vaeva sisse oled tõtnud, Südamest mind armastand: Armust sina kanda võtsid Isa kanget viha seal, Surres sina seda võitsid, Mis ei ükski võitnud veel.

3. Arm, kes julgest oled kannud Hirmsat naermist, pilkamist; Arm, kes pole raskeks pannud Viimset surmavõitlemist; Arm, kes ennast heldeks näitsid, Kui mu rammu otsa saand: Arm, ka siis, kui hinge heitsid, Oled veel mind armastand.

4. Arm, kes ristil sirutasid Oma käed mu järele, Minu pärast kisendasid Isa poole härdasti; Isa hooleks sa mind andsid, Surres palusid mu eest; Ristivaeva mu eest kandsid: Nii mind päätsid viha käest.

5. Arm, kes kinnitasid mulle Oma viie haavaga, Et ma pidin jääma sulle, Sinu omaks lõpmata; Arm, siis võtku sinu süda, Valu täis ja verine, Vaigistada kõik mu häda, Mis mind koormab raskesti.

6. Arm, kes sina oled surnud Ja mull' risti küljes seal Kadumata vara saatnud, Mõtlen ma su vere peal': Oh kui väga siis sind tänan, Et sa haavatud mu eest! Anna, et su haavus hingan, Kui hing lahkub ihu seest.

7. Arm, kes surma vaeva näinud Ja mu külma hinge eest Külma hauda oled läinud, Sind ma tänan südamest! Sina valus hinge heitsid, Et ma võiksin elada, õndsuse sa mulle saatsid: Igavest mind armasta!

Adam Drese, 1620—1701.

168

2. Kor. 6, 1. Me manitseme teid, et te Jumala armu asjata vastu ei võtaks. Viisil: Jeesus, kes sa oled päästnud. 299.

1. Jeesus, kes sa tahtsid kanda Terve ilma rasket süüd, Ennast patu ohvriks anda, Lepitada patuseid, Tahtsid võtta oma selga Hukkaläinud laste võlga: Jeesus, aita, et ka mind Lunastaks su vere hind.

2. Sinu piin mind ära päästku, Kui mu patt mind piinab veel; Sinu ahastus mind trööstku, Kui ma ahastuse teel; Tuleb kiusatus mu ligi, Kosutagu mind su higi, Jeesus, aita, et ka mind Lunastaks su vere hind.

3. Oma sidemete läbi Päästa sa mind vallau. Sinu teotus ja häbi Aidaku mind ausse. Hinge rõõm, ei sina taha Elades mind jätta maha! Jeesus, aita, et ka mind Lunastaks su vere hind.

4. Vaikselt kannatades kosta, Armas Jeesus, minu eest, Kui mu patud sinu vastu Tunnistavad kõigest väest. Kui mu süda valjust ägab, Needmist mulle osaks jagab. Jeesus, aita, et ka mind Lunastaks su vere hind.

5. Okastelt, mis teinud sulle Valu ilma otsata, Kallis Jeesus, anna mulle Rõõmuroose noppida, Sinu teotuse ehe Saatku au minu pähe. Jeesus, aita, et ka mind Lunastaks su vere hind.

6. Kuri, mis mu küljest leiad, Võta oma õlale; Saagu sinu rasked reiad Paranduseks minule, Et mind saatanas ei püüa Ega suuda maha lüüa. Jeesus, aita, et ka mind Lunastaks su vere hind.

7. Olgu mulle sinu haavad Elukaevuks häda sees. Kui mu meeled nõrgaks laevad, Kui ma ohkan surma käes, Heida süü, mis rõhub südant, Oma armu merre, Issand. Jeesus, aita, et ka mind Lunastaks su vere hind.

8. Murra katki, heida ära Kange viha, vits ja kepp, Sest et sinu kallis veri Kõik mu võla tasa teeb; Oma küljesse mind peida, Sealt mind lase rahu leida. Jeesus, aita, et ka mind Lunastaks su vere hind.

9. Jeesus, tule ja mind päästa Oma valju hüüuga; Minu patu vastu tõsta Oma häält ja vaigista Minu valu, minu vaeva, Vii mind surmaorust taeva, Anna oma surma väest Mulle õndsust igavest!

Jes. 53, 6. Jehoova on meie kõikide ülekohtu lasknud tema peale tulla.
Omal viisil. 300.

1. Jeesus, surma äravõitja, Jeesus, sa tood elu mull'. Minu kallis elu hoidja, Ennast annan omaks sull', Kes sa valust vaeva näinud Ja mu eest ka surma läinud. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind!

2. Sina oled näha saanud Naeru, sülg, teotust, Sidumist ka kannatanud, Haavu ja muud ahastust, Et mind vaest sa võiksid päästa Patu köiest, taeva tõsta. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind!

3. Sina andsid oma selja Armetumalt vaevata, Et sa maksaksid mu võla, Tasuksid mu patud ka. Sina lasksid minu õnneks Ennast teha õnnetumaks! Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind!

4. Sina andsid teotada, Pilgata end otsata, Oma pea ehitada Kibuvitsakrooniga, Et mind võiksid rõõmustada, Aukrooni mulle saata. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind!

5. Küll sind pekseti mu pärast, Et ma valust pääseksin; Kaevati su peale kurjast, Et ma rahu leiaksin, Rõõmuta sa ristas poonud, Sealt sa mulle rõõmu toonud. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind!

6. Ristas jõid sa sapiviina, Et ma jooksin elujõest, Kandsid hirmsa surma piina, Et mind päästa surma väest, Et ma saaksin õigeks jälle, Võtsid süü kõik enda peale. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind!

7. Sinu alandus ja häbi On mu uhkust tasunud, Sinu kurva surma läbi Saan ma surmas rõõmustud. Teotust sa kannatanud, Sest

ma olen au saanud. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

8. Nüüd sind, Jeesus, tänan mina Tuhat korda südamest Sinu valu, sinu piina, Sinu ristsurma eest. Et sa mu eest värisenud, Tuhatkordset vaeva näinud Ja nii kallilt päästnud mind, Igavest ma tänan sind!

Ernst Christoph Homburg, 1605—1681.

170

Jes. 53, 5. Tema on meie üleastumise pärast haavatud Ja meie ülekohtu pärast ära rõhutud.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Jeesus tee, et sinu haavad, Valu ja su kibe surm Mu meelt ikka jahutavad, Kui on ihul, hingel koorm. Tõuseb kuri nõu mu sees, Olgu sinu piin mu ees, Et ma sinu ahastusi Tunnen ja su viletsusi.

2. Kui ma tahan teha seda, Mis mu liha himustab, Aita siis, et sinu häda Himutule kustutab. Kiusab saatan raskesti, Tunnistagu temale Sinu vermed, sinu haavad, Et ta nõud kõik tühjaks saavad.

3. Kui maailm mind tahab petta, Laia teele ahvata, Jeesus, võta appi tõtta, Et ma mõtlen lõpmata Sinu ränga koorma peal', Mis sa kannatanud seal. Siis ma võin su juure jääda, Kurjast himust lahti saada.

4. Sinu haavad kinnitavad Kõige hinge häda sees; Vaim ja süda elu saavad Nende sisse vajudes. Olgu mul ka häda käes, Süda rõõmus sinu väes, Sest sa saatsid mulle abi Oma surma vaeva läbi.

5. Sinu surm on minu tugi, Jumal Õnnistegija, Minu kinnitus ja vägi, Et mind surm ei hirmuta. Sinu surma ahastus, See on minu rõõmustus, Sinu surma piin ja valu Annab ülestõusmist, elu.

6. Jeesus, sinu pühad haavad, Sinu valu, kibe surm Minu südant jahutavad. Kui on ihul, hingel koorm, Elu lõpul aitad sa, Et su poole hoian ma, Rõõmu sinu haavust leian Ja siis julgest ära võidan.

Johann Heermann, 1585—1647.

171

1. Peetr. 2, 24. Kristus kandis ise meie patud oma ihus üles ristipuule, et meie patule ära sureksime ja õigusele elaksime.
Omal viisil. 197.

1. Kui patt teeb vaeva mulle, Oh Issand Jeesus Krist, Siis tuleta mu meele, Et surid minu eest Ja maksid kõik mu patu süüd Seal risticamba küljes, Et kõik on tasa nüüd.

2. Oh imelikku heldust, Kui mõtlen südamest, Et isand ise nuhtlust On kannud orja eest; Kes õige Jumal igavest, End andis surma sisse Ja suri minu eest.

3. Mis kahju mulle teha Võib nüüd mu patu hulk? Suur Jumal on mu päästja! Kõik minu patu võlg On makstud Jeesu verega, Ei ole enam karta, Et põrgu lähen ma.

4. Seepärast tänan mina Sind, Issand, südamest Su valu ja su piina Ja süüta surma eest; Ka kiidan sinu ahastust, Su vaeva ja su valu Ja sinu halastust.

5. Mis kannatanud sina, See kihutagu mind, Et kurja vihkan mina Ja teenin, Issand, sind. Et ial ma ei unusta, Kui palju see sull' maksnud, Et õndsaks saaksin ma.

6. Kõik risti, vaeva, häda Ja naermist, pilkamist, Mind aita kanda seda Su auks, Jeesus Krist, Maailma ära salata Ja sinu jälis käia; Sest seda tahad sa.

7. Mind muile teha aita, Mis tegid minule, Ja ikka abi saata Ka ligimestele, Nii ilma kasu nõudmata, Kui sina mulle teinud, Ja hea meelega.

8. Oh tee, et sinu haavad, Kui viimne tund on käes, Mull' kinnituseks saavad. Et loodan usu väes See peale üksi kartmata, Et sinu surm ja veri Mind katab armuga.

W. Schultz. Justus Gesenius, 1601—1673.

172

Hebr. 5, 9. Nii sai tema täieliseks ja kõigile, kes tema sõna kuulevad, igavese õndsuse alustajaks.

Omal viisil. 205 ehk: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Ma tänan sind, oh Jeesus Krist, Et ennast surma andsid Ja minu eest nii heldesti Suurt valu, vaeva kandsid, Oh anna, et su raske piin Mu hinge troostiks oleks siin, Kui kustuvad mu silmad.

2. Ma tänan sind su armu eest, Mis sina mulle näitsid, Et sa mind päätsid pörguväest, Mull' abimeheks heitsid. Oh, minu Jumal, aita ka, Kui surmahädas olen ma, Et sinu armu tunnen!

3. Mind armus hoia seni ka, Kui hing on ihust läinud, Et sina mu eest asjata Ei oleks vaeva näinud. Mu hing siis võta vastu sa, Kui ihust ära lahkub ta, Ja tee mind õndsaks taevas!

J. Jung. Johann Scheffler, 1624—1677.

1. Kor. 6, 20. Teie olete kalli hinnaga ostetud, seepärast austage Jumalat oma ihus ja oma vaimus, mis Jumala päralt on.

Viisil: Jeesus, Önnistegija. 161.

1. Minu süda, ärka nüüd, Mõtle Jeesu surma peale, Tema kannab sinu süüd, Seda tuleta sa meele. Väga ustav Jeesus on, Minu rõõm ja minu kroon.

2. Isa ainus Poeg siin on Sinu süü eest risti poodud, Peas tal kibuvitsakroon, Veriseks ta ihu löödud; Kõik ta kannatas su eest, Kes on rikkam heldusest?

3. Sind, sind pidi hirmsasti Patu pärast nuheldama, Isa palgelt koguni Põrgu ära lükatama; Kõik nüüd Jeesus kannatab Ja sind ära lunastab.

4. Isa viha vaigistud On ta ristisurma läbi, Käsuneedus lõpetud, Ära pöördud meie häbi; Patt, surm, kurat võidetud, Taeva värav avatud.

5. Ei ma suuda elades Tasuda tall' mingisugust, Vaid ma pean kurbuses Kaebama küll oma tuimust: Pole teda armastand, Palju aga kurvastand.

6. Nüüd ma tahan tõesti Oma patu maha jätta; Tema järel üksine õiget teed ka käia võtta. Jeesust üksi ihkan ma, Vihkan, mis on kõlbmata.

7. Patud, taganege nüüd, Ei ma enam teid ei taha! Teie pärast on mul süüd, Jeesusest jään mina maha, Jeesusest, kes üksinda Minu Önnistegija.

8. Minu Jeesus, minu õnn, Sinu päralt olen mina, Sind ma üksi igatsen, Minu osa oled sina. Olgu rist ja häda mul, Siiski elan, suren sull'!

9. Võin ma maa peal hingele Ju nii palju rõõmu leida, Kui end annan kindlasti Usus, sinu külge köita: Oh mis õndsust siis veel saan, Kui kord silmaga sind näen!

10. Oh mis laul ja tänu hää!, Oh mis rõõm ja hõiskamine! Oh mis rahu rahu peal', Kui saab otsa võitlemine! Igavesti laulan ma: Jeesus, minu oma sa!

Johann Caspar Schade, 1666—1698.

174

Luuk. 23, 22. Mis tema siis kurja on teinud? Ma ei ole temast mingit surmasüüd leidnud.

Omal viisil. 48.

1. Mis oled sina, armas Jeesus, teinud, Et sina oled surma sisse läinud? Mis on su süü, su patt, su töö, su sõnad, Et risti kannad?

2. Üks kibuvitsakroon sull' pandi pähe Ja löödi piitsaga su püha keha; Ka sappi, äädikat sull' juua anti, Sind risti pandi.

3. Mis on sul, Issand, süüd? Kuis oled eksnud? Sind minu rasked patud nii on peksnud! Kõik pandi, Issand, mis mul oli võlga, Nüüd sinu selga.

4. Eks ole ime? Kõik, mis lambad eksnud, On Jumal nende hoidja kätte maksnud. Mis orjad teenind, isand ise kannab, Neil' armu annab!

5. See sureb, kes on õige tee peal käinud, See elab, kes on kurja ikka teinud; Ei aeta siin õelat mitte taga, Vaid seda vaga.

6. Peast jalust saadik head sa m'ust ei leia: Ei võind ma oma väest hea tee peal käia! See eest ma pidin kandma põrgu vaeva: Sa annad taeva!

7. Oh kallist armu, mis sa meile näitsid, Et sina meie töö eest hinge heitsid! Mull' oli rõõmuks ilma lust ja kära, Sa nõrked ära.
8. Oh vägev Issand, vägev igal ajal, Kuis võin su kiitust laotada laial'? Mis võin su armu eest su ette kanda Ja sulle anda?
9. Ei või mu meel, oh Issand, mitte mõista, Kui suureks tuleb sinu armu tõsta, Kuis võin ma maksta kõik, mis sina teinud Ja vaeva näinud!
10. Üht asja aga, Issand, tahad sina: Et lihahimud ära surman mina, Et nemad mitte jälle mind ei peta, Ei võimust võta.
11. Ja et see kõik ei ole minu väes, Vaid üksipäinis, Issand, sinu käes, Siis palun kurja himu vastu abi Su Vaimu läbi.
12. Su armu tahan mina meeles kanda Ja oma südame sull' üksnes anda. Ei taha muud kui seda teha mina, Mis tahad sina.
13. Kõik tahan mina sinult vastu võtta, Ei ristivaevaski sind maha jätta, Ei sinust saa mind iial lahutada Surm ega häda.
14. Kui minu hing siit ilmast ära tõttab Ja sinu arm mind taevariiki võtab, Siis, Issand, tahan mina väga kõrgest Sind kiita järjest.

Johann Heermann, 1585—1647.

175

Luuk. 23, 28. Jeruusalema tütreid, ärge nutke mind, vaid nutke Iseendid ja oma lapsi. Omal viisil. 351.

1. Nuta, inimene, Rasket patu süüd! Vaat, mis vaevaline Sina oled nüüd: Oled patus saadud Ja ka igavest Surma ära antud, Et ei pääse sest. Kūrie eleison, Kriste eleison, Kūrie eleison.

2. Surmast ei võind meie Ennast aidata, Jeesus tuli siia, Võttis lunasta, Risti küljes vaeva Kandis kibedast: Nii meid saatis taeva, Päästis põrgu väest. Kürie eleison, Kriste eleison, Kürie eleison.

3. Kui ei oleks tulnud Kristus ilmale, Lunastajaks olnud Meile vaestele, Heal meelel läinud Surma meie eest, Kurat oleks viinud Põrgu igameest. Kürie eleison, Kriste eleison, Kürie eleison.

4. Selle kalli abi Saatis Jumal nüüd: Oma Poja läbi Tasus meie süüd. Nüüd kõik võime jääda Põrgust rahule, Isa juure saada Taeva rõõmule. Kürie eleison, Kriste eleison, Kürie eleison.

5. Rõõmsad võime olla Patu vastu nüüd! Ja kui tahtvad tulla Põrgust kuradid: Jeesus on meid päästnud Oma verrega, Taevasse meid tõstnud, Seal meil isamaa! Kürie eleison, Kriste eleison, Kürie eleison.

6. Sest nüüd olgu taevas Tänu Isale, Kes meid suures vaevas Aidand heldesti! Kiitus olgu järjest Jeesusele ka! Püha Vaim, sind kõrgest Kiitku ilmamaa! Kürie eleison, Kriste eleison, Kürie eleison.

Hermann Bonnus, 1504—1548.

176

Jes. 53, 12. Ta on üleastujate eest palvet teinud.
Viisil: Oh Isa taevariigi sees. 128.

1.Oh Jeesus, helde vahemees, Sa palud ristivalu sees Veel andeksandmist kõigile, Kes kurja teevad sinule. Mu eest su palve kostku ka, Et patust puhtaks saaksin ma.

2. Nii kui sa kuulsid röövli häält, Kes armu palus risti pealt, Nii, Issand, kes sa auga Nüüd valitses seal Isaga, Ka minu peale halasta, Siis jään su juure lõpmata.

3. Nii kui sa oma ema ka, Kes jäi maailma abita, Seal andsid jüngri hoolele: Nii ole kogudusele, Kes meie ema, abiks ka Siin hädapõlves armuga.

4. Sa olid ära põlatud Ja Isast maha jäetud, Kui kisendasid risti peal. Sest kinnitust saab minu meel, Et Jumal jättis maha sind, Ei jäta iial tema mind.

5. Küll tunnistab su hale hääl, Kui suur su janu risti peal, Kui Isa viha valati Ja sinu peale kallati. Nüüd mind su janu jahutab Ja igavesti kosutab.

6. Et kõik su töö on lõpetud, Kõik kuulutused täidetud, See saadab õndsust rahvale: Oh anna armust minule, Et ka su ohvrist osa saan Ja sinust ikka röömustan.

7. Sa andsid vaimu Isale Ja läksid surmast taevasse. Kui mina lähen hingama, Mu hing siis võta taeva sa Ja Isa riiki heldesti Ja igavesse röömusse.

8. See peale aamen ütlen ma! Su sõna tahan uskuda, Et sina, Issand, Jeesus Krist, Kes oled tõde igavest, Mu palveid kuuled armuga; Ma sulle elan, suren ka!

177

Tiit. 3, 15. Sind tervitavad kõik, kes minuga on.
Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Oh Jeesus Krist, sind teretan, Sa meie rööm ja ainus õnn, Su ristisurma mälestus, See olgu meie kinnitus.

2. Kolmainus Jumal igavest, Sind kiidab rahvas kõigest väest, Mis päätsid ristisurmaga. Oh tee mind õndsaks armuga!

W. Schultz. Johann Spangenberg, 1484—1550.

178

Jes. 53, 4. Tõesti, meie haigused on tema enese peale võtnud ja kõik meie valu kannud.

Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Oh Jeesus, sinu ahastus, Su vaev ja sinu valu, Mul seisku ikka silma ees Nii kaua, kui mul elu, Et hoian kõige patu eest Ja püüan sinu surma väest Siin uues elus käia.

2. Su vaga hinge hirmus piin, Su verehigi saatku, Et patu hoopis jätaksin; Su peale silmad vaatku. Küll olen ülekohut teind, Küll oled pattu minust näind: Et saagu nüüd kõik uueks!

3. Kõik haavad, mis su küljes näen, On minu patud löönud; Kõik, mis ma olen, mis ma teen, On vaevaks sulle saanud; Kõik minu võlad kannad sa. Oh anna andeks armuga, Et sind nii hirmsast vaevan!

4. Sa tulid õndsas taeva seest Mu patuhäda sisse Ja kandsid suurest armu väest Kõik minu nuhtlust ise. Sind risti külge naelati, Sind piinati ja surmati, Et mina õndsaks saaksin.

5. Seepärast tahan südamest Nüüd sulle tänu anda. Ja kui sa oma heldusest Mind võtad taeva kanda, Siis tahan taeva hulgaga Ja uue keele lauluga Sind igavesti kiita.

6. Oh Jeesus, sinu ahastus, Su vaev ja sinu valu, See olgu minu rõõmustus, Kui lõpeb minu elu, Uus elu anna mulle sa, Kui mina lahkun rahuga Siit õndsas surmas! Aamen.

1. Peetr. 3, 18. Kristus on ükskord pattude pärast kannatanud, õige ülekohtuste eest, et tema meid Jumala Juure viiks, surmatud küll liha poolest, aga elavaks tehtud vaimu poolest.

Omaval viisil. 196 ehk: Kui patt teeb vaeva. 197.

1. Oh Jumal, tule sina Nüüd abiks armuga, Et mull' võiks korda minna Nüüd lauldes kuuluta Su armsa Poja kannatust Ja kanget surma valu — Seks anna õnnistust!

2. Kõik pidi tõeks saama, Mis Jumal tõotand, Ei pidand valeds jääma, Mis kiri kuulutand: Et Kristus pidi tulema Ja meie päästjaks saama Ja surma minema.

3. Seepärast Poeg on tulnud Ja inimeseks saand, On Isa sõna kuulnud Ja armu kuulutand, On antud surma kohtusse Ta jüngrid Juuda läbi, Mu süüta Talleke!

4. Kui paasatalle sõivad Seal jüngrid Jeesuga, Siis võttis tema leiva Ja tänas, murdis ka; Seejuures andis kõigile Ta oma ihu süüa, Mis pidi surema.

5. Ka viinas tema joodab Neid oma verega. Kes tema peale loodab, See häbisse ei saa. Kui tema seda leiba sööb Ja usus job sest viinast, Ta surma siis ei näe.

6. Ka jalgu Issand pesnud On oma jüngritel, Neid nii ka teha käsknud Nüüd heldest kõikidel'. Sest märgist ära tuntakse, Kui üksteist armastate, Et jüngrid olete.

7. Ja kaval Juudas tuli Siis Jeesust tabama, Kui tema aias oli Ja võitles surmaga: Siis viidi kohtu ette ta Ja tehti otsus talle, Et pidi surema.

8. See armas Jeesus Kristus Siis risti naelati, See vaga tallekene Siis ära tapeti, Kõik tegi tema meie eest, Et meile peab saama Arm taeva Isa käest.

9. Ta meie patud kandis Ja hinge Isale Pead nõrgutades andis; Siis viidi hauasse. Sealt tõusis jälle elusse, Kui kolmas päev ju tulnud, Läks viimaks taevasse.

10. Veel jüngreid armusõna Ta käskis kuuluta Ja seda teada anda Ka üle ilmamaa, Et kõik, kes iial usuvad Ja vastu võtavad ristmist, Need taeva lähevad.

11. Veel Luukas kirjutanud Ja öelnud selgesti, Et Jeesus taeva läinud Ja Isa ausse. Ja siiski jääb ta alati Ka maa peal meie juure Maailma otsani.

12. Siis Vaim ka läkitati Ta kogudusele Ja seda juhatati Valguse rajale. See Vaim meid aitku heldesti, Et õige usu läbi Kõik saame taevasse.

H. Müller, + 1524.

180

Hebr. 7, 26. Sest niisugune ülempreester pidi meil ka olema: Püha, ilmasüüta, puhas, patustest äralahutatud ja kõrgem kui taevad.
Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237 b.

1. Oh nutsa oma häda Ja hukkamist Ja ära üksi kaeba Issanda suremist; Sest meie eksitused On teda vaevanud Ja meie kõverused On tema surmanud.

2. Oh hing, seepärast vaata See preestri peale nüüd, Kes jõuab lepitada Kõik meie patusüüd. Ta saadab meid ja kannab Kui hea karjane, Meil' rõõmuriigi annab, Kes on ta sarnane?

3. Ta Isa nõu on täitnud Meid päästa viha käest, Ei ole ohvriks toonud Verd hargist, jääradest; Ta oma kallis veri Sai ohvriks valatud: See on see püha meri, Kus hing saab puhastud.

4. Niisugust läks meil' tarvis, Meid hädast aidata, Kes puhas, kui end ohvris, Ja ilma patuta, Kes kiusatust on kannud Ja nõtrust, valu ka, Ja siiski võidu saanud; Nüüd taevast kõrgem ta.

5. Oh vaata, Isa, taevast Nüüd Poja surma peal', Kui süda patu vaevast Su poole hüüab teal. Su Vaim meid toetagu, Kui himud kiusavad, Meid järjest kinnitagu, Et nemad lahkuvad.

Christian Knorr, vabahärra von Rosenroth, 1636—1689.

181

Joh. 1, 29. Vaata, see on Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu. Omal viisil. 221b.

Oh süüta Tall, oh Jeesus, Sind risti küljes surmati! Suur oli sinu kannatus, Ehk sind küll kurjast põlati. Kõik patud sina kandsid Ja ennast päästjaks andsid; Meil' anna armu, oh Jeesus! Meil' anna rahu, oh Jeesus!

Nikolaus Decius, arvatavasti 1485–1546.

182

Room. 5, 11. Me kiitleme ka Jumalas meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi, kelle läbi me nüüd lepituse oleme saanud. Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Sa meie lepitaja, Sa ristirahva päästja, Sa helde vahemees!
Kõik
heidame su ette, Et meie meel ja mõte Sind austaksid usu väes.

2. Sa oled surma läinud, Meid oma lapsiks teinud Ja ostnud verega. Su pühad surmahaavad Nüüd hinge kosutavad, — Sest tuleme sind tänama.

3. See oh meil teada ammu, Et meie jõud ja rammu Ja meie vaev ja töö Ei võind sind taevast tuua; Meid armust uueks luua, See on su nõu ja tahtmine!

4. Mu süda tänu annab, Su ette kiitust kannab, Et suur su armunõu, Et appi meile tõttad, Meid õnnistada võtad, Et orjadel on laste, au.

5. Sind väga armastame, Sind, Jeesus, kummardame Su püha risti all. Oh silm, nüüd rõõmust nuta, Oh suu, nüüd kiitma ruttu; Siin tapetud on Isa Tall!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

183

Jerem. n. l. 1, 12. Vaadake ja katsuge, kas üks valu on kui minu valu, mis mulle on tehtud.

Viisil: Oh vaga Jumal, kes. 230.

1. Sa vägev valumees, Sa rändad surmarada, Sind, Jeesus, täname, Et kannad meie häda: Suur sinu kurvastus, Su ahastus ja hirm, Su vermed verised, Ränk sinu ristisurm.

2. See kõik on meie süü, Mis sina, Issand kannad. Sa meie asemel End armust ohvriks annad. Sa ristisambale Laed meie koormaga; Sest sina, süüta Tall, Mis kurja tegid sa?

3. Su võitlus meie võit, Su surm meil' eluks saanud, Su köied, paelad ka Meil' vabaduse toonud. Su rist on meie rõõm, Su haavus õnnistus, Su veri patusel' Ta ainus lunastus.

4. Oh tee, et võideldes Ei nõrke meie käsi, Et risti koorma all Ei meie ära väsi: Su kibuvitsakroon Meil' andku kinnitust, Kui meile surmatee Toob hirmu, ahastust.

5. Su haavad olgu meil' Siin hinge kosutuseks, Su surmavalu ka
Veel surmas jahutuseks, Su raske ristipiin Meid tulgu trööstima,
Et sinu teenistus Ei saaks meilt kaduda.

Martin Lipp, 1854–1923. Adam Thebesius, 1596—1652.

184

Room. 8, 35. Kes võib meid lahutada Kristuse armastusest? Kas viletsus või ahastus või tagakiusamine või nälg või alastus või häda või mõök?

Omal viisil. 287 ehk: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. See, kes ristosambas ripub, Jeesus, on mu armastus! Tema poole süda kipub, Kadugu muu rõõmustus! Saatan, ilm ja lihalust Saatvad surma, hukatust. Tõsist elu olen saanud Sest, et Jeesus kannatanud.

2. See, kes ristosambas ripub, Jeesus, on mu armastus. Minu usk ta juure kipub, Seal mu hinge õnnistus! Jeesus on mu päästijaks, Minu rahukuningaks Ja mu elukaevuks saanud, Et ta mu eest kannatanud.

3. See, kes ristosambas ripub, Jeesus, on mu armastus. Kui ka patt mu peale kipub, õigus on mu pärandus. Hirmus, kui veel pattu teen, Jeesust jälle risti löön: Sest et Jeesus kannatanud, Olen uueks loomaks saanud.

4. See, kes ristosambas ripub, Jeesus, on mu armastus: Kui ka kurat peale kipub, Viha, vaen või ahastus, Nälg või valu, — asjata! Teie mind ei lahuta Jeesusest, kes kannatanud: Temas olen võitjaks saanud.

5. See, kes ristosambas ripub, Jeesus, on mu armastus. Kui kord surm mu peale kipub, Mis ta muud kui õnnistus? Ihu jälle põrmuks saab, Hinge Jeesus ülendab, Kes mu surma kannatanud Ja mu hinge peiuks saanud.

6. Hinge peigmees ristosambas, Jeesus, minu armastus! See, mis mind su juure tõmbas, On su arm ja halastus. Sinu arm, see hoidku mind, Kuni taevas kiidan sind, Et sa mind nii armastanud, Ristisurma kannatanud.

Carl Johannes Masing, 1811–1878. Johann Ernst Greiding, 1676—1748.

185

Kol. 1, 14. Kelles meil on lunastamine tema vere läbi, see on pattude andeksandmine. Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Sind täname, oh Jeesus Krist, Et sina surid meie eest Ja maksid meie patusüüd, Et patust lahti saame nüüd.
2. Meid surmast päästa, Jeesus Krist, Sa Jumal ja ka inime! Ja oma viie haavaga Meid viimses hädas avita!
3. Oh hoi, Issand, armu väest Meid kõige patu, häbi eest, Meil' anna ristic kannatust Ning surmatunnil rõõmustust.
4. Ja seda lootust kinnita, Et meid ei jäta maha sa. Tee meile lahti taeva tee, Kui surmast läbi läheme.

Woldemar Schultz, 1813–1887. Christoph Fischer, 1515—1600.

186

Kol. 1, 20. Et Isa tema läbi kõik enesele ära lepitaks, olgu mis maa peal või mis taevas on, kui ta rahu tegi tema ristivere läbi.

Viisil: Mu Jeesus, Jumal liha sees. 33, ehk: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Su hing, oh Jeesus, tehku mind Nüüd puhtaks, mina palun sind, Mind täida oma Vaimuga, Tee terveks oma ihuga.

2. See vesi, mis su külje seest On jooksnud kõige ilma eest, Mind pesku; oma verega Mu südant, Jeesus, jahuta.

3. Su higi aitku heldesti, Et mina ei saa kohtusse. Su risticsurm ja kannatus, See olgu minu kinnitus.

4. Oh kuule, Jeesus, heldesti: Mind peida oma küljesse, Mull' oma haavad lahti tee, Kui kurat kiusab kurjasti.

5. Mu viimsel tunnil kutsu mind, Et saaksin rõõmsast näha sind, Sind kiita püha seltsiga, Sull' tänu anda lõpmata.

Johann Scheffler, 1624—1677.

187

1. Joh. 1, 7. Jeesuse Kristuse, Jumala Poja, veri teeb meid puhtaks kõigest patust. Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Su, kallis veri, Jeesuke, On ülem vara hingele. See kosutab ja jahutab, See hinge patust puhastab.

2. Su veri minu aukuub on. Su õigus minu ülem kroon, Et Isa ette astun ma Kui õnnis taeva pärija.

3. Oh Jeesus Kristus, Isa Poeg, Mu kinnitus, mu armujärg, Su veri annab minule Uut eluvõimu alati.

4. Oh Jeesus, viimse häda sees, Kui kurat, põrgu, surm mu ees, Siis see mind üksnes jahutab, Et mind su veri puhastab.

W. Schultz. Johannes Olearius, 1611—1684

Jer. 17, 14. Tee mind terveks, Jehoova, siis saan ma terveks; saada mulle abi, siis saan ma abi.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Tere tuhatkord, kes sina Mind nii armsaks pidanud. Jeesus, kes sa kõik, mis mina Pattu teinud, tasunud! õnnis olen, kallis Tall, Seisan ma su risti all, Kus sa mu eest elu jäta, Kosida mu hinge võta.

2. Maha heidan, suud ma annan Sinu jalgadele, Krist, Käta su külje sisse panen, Kiitlen naelte asemeist. Oh kuis igatsesid sa Minu hinge pärida! Kes sest täiest aru saanud, Kuidas sa mind armastanud?

3. Tee mind terveks, minu elu, Kurb ma olen, tõbine, Võta ära kõik mu valu, Kõik mu häda täiesti. Aadamast see tuligi Ja on minu oma süü. Kui mind aitvad sinu haavad, Siis kõik mured otsa saavad.

4. Oma haavad südamesse, Issand, mulle kirjuta, Et neid saaksin igavesti Oma meeles pidada. Sina, minu kallid pea, Oled minu ülem hea! Sinu jalge ette tulen, Sinu armus rõõmus olen.

5. Sinu jalust tahan mina Usus kinni hakata. Minu poole pööra sina Oma pale armuga. Oma kõrge risti pealt, Kuule minu palvehäält. Ütle: „Mureta võid olla, Mina kaotan su võla!”

Paul Gerhardt, 1607—1676.

189

Jes. 53, 8. Ahastusest ja kohtu alt on ta ära võetud ja kes võib tema elu ea üles rääkida?

Viisil: Ühte asja ihkan üle kõige. Lisa 31.

Tuhat tänu, Issand, sulle toome Sinu süüta surma eest. Igavesti sulle truuks jääme, Kes meid päätsid surma käest. Meid, oh Issand, Vaimu väes nüüd aita Sinu tahtmist igal ajal täita. Ütle: „Aamen“ armuga: „Rahu olgu teiega!“

Jüri Peterson, sünd. 1844.

190

Hebr. 12, 2. Vaadakem Jeesuse peale, kes meie usu alustaja ja täidesaatja on, kes on risti kannatanud rõõmu eest, mis tal ees oli, ja ei pannud häbi mikski.

Omal viisil. Lisa 31.

1. Ühte asja ihkan üle kõige, Ühte rooga alati; Saan ma see, siis nutuorus õige õndsalt käin ma otsani: ühtelugu olla tema ligi, Kelle palgelt jooksis verehigi, Kui ta heitles ägedast Juues Isa karikast.

2. Igavest ma tahan hoida silmas Teda, kes kui vaikne tall Minu eest on kannatand siin ilmas Surres risti valu all: Kuis ta seal mu pärast janutanud Ja mu hinge eest end ohverdanud Ning mu surma surmanud, Kui ta ütles: „Lõpetud!“

3, Surmani mull', Jeesus, jäägu meele Minu süü ja sinu arm! Kui sust olin pöörnud eksiteele Ja mu hinge täitis hirm, Siis sa hoolsast otsisid mind üles Ja mind kandsid koju oma süles Ning mind omaks ostsid sa Kalli vere hinnaga.

4. Mina sinu, sina minu oma; Ütle seepeal' aamen sa, Ja seks mulle oma armas nimi Südamesse kirjuta! Sinuga kõik teen ja maha jätan, Su sees elan, su sees ilmast tõttan: Seda tehkem ühtlasi Tõeks surmatunnini!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Albert Knapp, 1798—1864.

191

Ap. teg. 8, 32. Tema viidi kui lammas tappa, oli vait otsegu tall oma niitja ees, nõnda ei ole tema, oma suud mitte lahti teinud.

Omaval viisil. 328.

1. Üks tallekene lepitask Maailma eksitused Ja puu peal surres kaotas Patuste kõverused. Ta käis nii haige, vigane Ja tapeti nii õelasti, Ep olnud rõõmu temal; Sai naerdud, ära teotud Ja suures hädas surmatud Ning kandis kõik heal meelel.

2. See tall on minu armas vend Ja hinge lunastaja. Ja Isa teda läkitand Mu lepitajaks saama. Ta ütles: „Mine, armas poeg, Ja lepita nad ära kõik, Kes pidid põrgu saama; Küll need on vangis kangesti, Sa võid neid päästa heldesti, Kui oma elu annad.“

3. „Heal meelel, Isa, tahan ma,“ Poeg ütles, „seda teha: Mis iial peale paned sa, Kõik vaeva tahan näha!“ Oh arm, oh imeline arm! Mind armastad, kes olen põrm : See armust meile tuli, See läheb armust surema, Ja hauda maetakse ka, Kes Jumala Poeg oli.

4. Kuis vaevati sind risti peal: Sind naeruks üles pandi Ja tapeti kui talle seal, Sull' sappi juua anti. Su süda õhkas härdasti, Su veri jooksis rohkesti Su püha ihu soontest. Oh armas Tall, kuis jõuan ma Kõik valu sulle tasuda, Mis kandsid mu eest heldest?

5. Ei või su heldus elades Mu meelest ära minna, Mul seisab ikka südames, Kuis armastad mind sina. Mu hinge valgus oled sa Ka

siis, kui surmavaluga Kord lõhki läeb mu süda. Su omaks tahan lõpmata, Niikaua kui siin elan ma, Ja igavesti jääda.

6. Mu süda, ennast laienda, Et saaksid varaaidaks. Et oma rikka varaga Mu Jeesu arm sind täidaks. Mis on kõik hõbe, kallis kuld? Ei ole muud kui tuhk ja muld! Mul paremat on teada: See tuleb mulle Jeesusest Ja tema kalleist haavadest, — See peab mull' varaks jääma!

7. See on mull' kõige tulusam Siin ilmas igal ajal, See on mull' kõige magusam Nii kodus kui ka mujal: Mu kannel, kui ma rõõmustan, Mu lust ja troost, kui kurvastan, Kui üksi ma, mu seltsiks, Mu manna, kui ma isunen, Mu kaljukaev, kui janunen, Kui komistan, mu kepiks.

8. Ei surmakatk mind hirmuta, Mull' eluks on su veri. Kui viletsusse satun ma, Siis oled sa mu vari. Kui kipub peale kiusatus Ja mure koorma kurvastus, Su armust troosti nõuan. Kui tuuled, tormid tõusevad, Mu laeva lained lõhuvad, Su sadamasse sõuan.

9. Kui tuleb viimaks mulle ka Siit ilmast ära minna, Siis võta oma verega Mind ehitada sina. See olgu krooniks minu peas, Et kui ma seisan Isa ees, Ma võiksin valmis olla Ja sulle, kes mind ehitand Ja endal' pruudiks valmistand, Siis rõõmsast vastu tulla.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

192

Jes. 53, 5. Tema muhkude läbi on meile tervis tulnud.
Viisil: Oh armu juur. 108.

1. Viis jõge on, Kust elu joon Ja rõõmustust ja rahu. Ka häda sees, Kui surm mu ees, Neist tuleb mulle rõõmu.

2. Mu allikas Sa, kuningas! Need jõed on su haavad, Nad kinnitust Ja rõõmustust Ka ristitules saatvad.

3. Siis olgu siin Su raske piin Mu täheks, teoks, jõuks, Et valitsen Ja talitsen Ma liha, verd su auks.

4. Oh Talleke, Kui tuluke Su arm nüüd paistku mulle. Oh põleks ta Mu hinges ka, Et jääksin ikka sulle.

5. Siis tahan ma Su abiga Teekäigu lõpetada Ja rõõmsasti, Oh Jeesuke, Ka lõpulaulu laulda.

W. Schultz

Suurel reedel (193—197).

193

Room. 14, 9. Seks on Kristus ka surnud ja üles tõusnud ja Jälle elavaks saanud, et ta niihästi surnute kui ka elavate üle Issand oleks. Omal viisil. 91.

1. Kas sureb nii mu kõige armsam elu? Jah sureb, hinge heidab minu ilu! Oh haledust, Oh kurvastust! Ta sureb! Oh kes vaigistab mu valu?

2. Vaat, koidutäht end äkist ära peidab Ja vaevast väsind hirv siin hinge heidab. Oh leinake Kõik härdasti! Oh oleksin ta juures aset leidnud!

3. Nüüd Isa Sõna, kes on lihaks saanud, Mu eluvürst on ristic kannatanud. Ja Jesse juur, Kes armust suur, Saaroni lill, on elu lõpetanud.

4. Nüüd surnud ta, kes põrgul' hirmu saatis Ja kelle peale taevas rõõmsast vaatis. Kes elu toob, Kõik uueks loob, Surm teda võitis ja ka hauda mattis.

5. Kõik hauad, minge lahti, lõhki kaljud, Maa värisegu, päikest katku varjud, Kõik ilmamaa, Kõik tähed ka, Kõik leinake, et teie Issand surnud.

6. Vaat, karjane siin oma elu jätab! Nüüd Joosep teda ristilt maha võtab Ning riidega Ja salviga Seal teda ausast hauda viima tõttab.

7. Oh minu patud on sind hauda pannud Ja minu süüd sull' surmahoobi annud: Sa kandsid nad, Oh Issand, kõik! Ja oled nad ka oma hauda matnud.

8. Nii kui sa minu eest maailma tulid, Nii minu eest ka külmas hauas olid. Ei jõua ta Sind pidada, Vaid haua ööst sa valgusele tõused.

9. Kui hing mul ükskord tuleb surma anda, Siis aita surma ahastusi kanda, Siis troostiga Mind täida sa Ja kanna surma merest taeva randa.

W. Schultz. Gottfried Wilhelm Sacer, 1635—1699.

194

Joh. 19, 30. Kui nüüd Jeesus äädikat oli võtnud, ütles tema: „See on lõpetatud!“ ja nõrgutas pead ja heitis hinge.

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Kõik lõpetud! Ja hinge heitnud On elu Issand vaiksesti, Ja Rahuvürst kõik ära täitnud, Ta läinud surmaunesse, Ja elupäike veerenud, — Suur sõna: See on lõpetud!

2. Kõik lõpetud! Nii ütles tema — Ja elu sõnal kustub hääl, Truu süda peab murdunema, Ta lõhkeb surses risti peal. Nüüd suurim jõud on nõrkenud, — Oh püha sõna: Lõpetud!

3. Kõik lõpetud! Ei enam mahti, Käsk, pole sui nüüd kaevata, Su vandest olen mina lahti; Ma pestud Jeesu verrega. Nüüd põrgu vägi võidetud, — Suur sõna: See on lõpetud!

4. Kõik lõpetud! Kuis ihaldavad Sind hinged, püha päästija! Sa, keda inglid kummardavad, Oh hinga minu hinges ka, Kus arm sull' hua kaevanud, — Oh kallid sõna: Lõpetud!

5. Kõik lõpetud! Nüüd tahan minna Ma vaimus Jeesu hauasse: Näe, ingliväed on tulnud sinna, Seal õnnis minna rahule, Seal taevas enda avanud, — Oh elusõna: Lõpetud!

Martin Lipp, 1854–1923. Salomon Franck, 1659—1725.

195

Luuk. 23, 48. Ja kõik rahvas, mis sinna oli tulnud seda vaatama, kui nemad nägid, mis sündis, lõid nemad enestele vastu rindu ja läksid tagasi.

Viisil: Su hooleks ennast annan ma. 88.

1. Kõik on nüüd hästi sündinud, Et Jeesus hüüab: Lõpetud! Pead nõrgutab, et sinule, Oh patune, Nüüd lahti oleks elutee.

2. Oh hirmus lugu! Jeesus Krist Läeb surma, minu eluvürst. Päev pimedaks, maa lõhki läeb Ja väriseb, Ja Isa Poeg hüüd surma näeb.

3. Päev paistes hoopis mustaks lööb, Tekk templis lõhki käriseb. Ka hauad lahti lähevad Ja nähtavalt Pühade ihud tõusevad.

4. Kõik loom näeb seda hirmuga: Oh patune, sa hirmu ka! Et kalju katkeb, kaljuga Küll peaks ka Su kõva süda katkema.

5. Sest vaata, see on sinu süü, Et Jeesus risti naelati. Seal kisendades suri ta, Su päästija, Ja läks siis hauda hingama.
6. Siis käi ta järel truisti Ja võta surra patule: Kui sa ei sure temaga, Siis armuta Sa pead põrgu minema.
7. Oh Isa, sinu ainus Poeg Mu patu pärast tegi kõik Ja suri raske valuga. Siis kannata Ja minu peale halasta!
8. Oh Jeesus, oma väega Kõik mao seeme hävita Ja vana süda sureta, Et võiksin ma Nüüd hoopis sulle elada!
9. Ei taha patuhimu ma Nüüd enam hellitada ka: Küll see on kaua vaevand mind! Su verehind On lunastand ja päästnud mind.
10. Seepärast suren patule Ja elan üksi sinule. Su surm on elu teeninud, Mull' kinkinud Ja taeva ukse avanud.
11. Oh Jeesus Kristus, avita, Et võiksin hästi võidelda! Mind sõna läbi kinnita, Et võiksin ma Aukrooni taevas pärida.
12. Siis tahan mina igavest Sind pärast seda võitlemist Seal kõigest jõust tänada Ja lõpmata Sind kiita taevas rõõmuga.

Lorenz Lorenzen (Laurentius Laurenti), 1660—1722.

196

Jes. 53, 5. Aga tema on meie üleastumiste pärast haavatud ja meie ülekohtu pärast ära rõhutud; karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema, ja tema muhkude lahi on meile tervis tulnud.

Omal viisil, 237 b.

1. Oh Jeesus, sinu valu, Su raske kannatus, See saadab mulle elu, See on mu rõõmustus. Su vermed ja su haavad, Su kibuvitsakroon Mull' õnnistuseks saavad, Siis kui mul häda on.

2. Sind vastu silmi löödi, Sa kõigevägevam! Sind hirmsast ära naerdi, Sa kõige ilusam! Kõik inglid kummardavad Sind suure auga, Nüüd õelad teotavad Sind kurja teoga.

3. Su armsad silmakesed, Neil' peale sülit, Su kaunid põsekesed, Neid naeruks kateti. Sa olid kõige ausam, Nüüd oled autu, Sa olid kõige kangem, Nüüd oled rammutu.

4. Mis iial sina tegid, Et sind nii vaevati? Kõik, mis sa kurja nägid, On minu patu süü. Mu peale armu heida, Mind ära nuhtle sa, Vaid anna armu leida, Kui hirmu tunnen ma.

5. Oh minu kallis hoidja, Mu hinge karjane, Sa kõige parem kaitsja, Mis teed sa minule? Sa oled õpetanud Mind oma sõnaga Ja armsast juhatanud Mind Vaimu anniga.

6. Su kibe surmahäda Saab eluks minule, Ei unusta ma seda, Ma elan sinule. Oh minu palvet kuule, Ma palun härdasti, Ma loodan sinu peale, Ei sinust tagane.

7. Su pühast kannatusest Ma väga rõõmustan, Kui kõiges viletsuses Ma seda mäletan. Oh saaksin surra mina Su risti juures siin, Kus mu eest surid sina, Kui õnnis oleksin!

8. Oh armas Lunastaja, Sind tänan südamest! Sa minu lepitaja, Mind päätsid surma käest. Oh aita, et su peale Nüüd loodan kindlasti. Siis saan ma elu jälle, Kui suren sinule.

9. Kui ükskord pean mina Siit ilmast lahkuma, Siis ära lahku sina M'ust oma armuga. Ja kui mul surmahigi On otsal raskesti, Siis ole minu ligi Ja vii mind taevasse.

10. Muid rõõmustama tule, Kui hing on keele peal, Mu ohkamisi kuule, Kui kaob minu hääl. Kui sinu peale loodan Ning usun kindlasti, Siis surmas elu ootan Ja suren õndsasti.

197

Jes. 53, 4. Tõesti meie haigused on tema enese peale võtnud ja kõik meie valu kannud.

Omal viisil. 118, ehk: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Oh vaata, inimene, Su armas Jeesus Kristus Siin ripub risti peal, See au Issand kõrgest Saab teotatud järjest, Poob maa ja taeva vahel seal.

2. Kes julges seda teha? Vaat, tema püha keha On üsna verine, Ta süda nii täis vaeva, Et härdast tõuseb taeva üks õhkamine järjesti.

3. Kes tohtis sind nii lüüa Ja risti peale viia, Mu helde Jeesus Krist? Sa pole kurja teinud, Ei kurja tee peal käinud, Sa pole mitte patune!

4. Oh mina seda tegin, Sind pattudega peksin, Kes oled patuta. Mu rasked eksitused, Mu hirmsad kõverused Su peale tulid otsata.

5. Mind pidi käsist, jalust Nii seotama põrgus, Kui tehti sinule. Need piitsad, köied, paelad, Need okkad, hoobid, naelad, Kõik pidid saama minule.

6. Sa mulle appi totsid Ja enda peale võtsid Mu suured patusüüd. Sind tapatalleks tehti: Nii sain ma surmast lahti. Su valu kosutab mind nüüd.

7. Sa mulle armu näitad Ja käemeheks heidad Mu suure võla eest. Sa naerukrooni kannad Ja ennast surma annad, Et lahti saaksin põrgu väest.

8. Nii minu vaese pärast, Et pääseksin ma hädast, Sind hirmsast vaevati: Surm, patt ja kõik mu viga, Mis hinge rikub ikka, Need sinu hauda maeti.

9. Mu Jeesus, nüüd ma tean: Mu kohus on, et pean Sind ikka tänama, Ja kõigest oma jõust, Suust, südamest ja nõust Su heldust üles rääkima.

10. Et mingisugust aga Mul pole hinge taga Sull' jälle tasuda, Siis tahan, kuni elan Ja siin maailmas olen, Sind ikka meeles pidada.

11. Ma tahan igas paigas, Nii kodus kui ka väljas, Su peale mõtelda. Kui suur on sinu heldus, Arm, halastus ja truudus, Su surmast seda õpin ma.

12. Kui hirmus, suur ja püha On sinu Isa viha, Kui pattu karistab, Kui tulised ta nooled, Kui kõrged viha vooled: Su surm mull' seda õpetab.

13. Nii tasane kui sina, Nii alandlik ka mina Nüüd õpin olema: Ei taha vihastada, Ei vendi pahandada, Ei kurja maksta kurjaga.

14. Kui õelad keelekandjad Ja au teotajad Mind väga vaevavad, Siis tahan vaikselt kanda Ja neile andeks anda, Mis iial mulle teevad nad.

15. Su risti tahan kanda, Ei enam võimust anda Veel oma lihale, Vaid seda risti lüüa. Ei enam ma ei püüa, Mis sinu meelest pole hea.

16. Su kibe suremine, Su hale ohkamine, Su silmapisarad, Su kange verehigi, Kui surmahirm mul ligi, Mull' taeva lahti võtavad.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

Vaikse nädala laupäeval (199—200).

198

Laul 16, 9. Seepärast rõõmustab mu süda ja mu hing on väga rõõmus, ka mu ihu võib julgesti elada.

Viisil: Oh leinakem ja kaevakem. 99.

1. Nüüd hingad sa Siin rahuga, Mu Jeesus, oma hauas; Elu oma surmaga Äratad mu hinges.
2. Sind surmati Ja maeti, Sa minu elu elu! Sind nüüd katab kaljuhaud, Sind, mu õnne kalju!
3. Su voodike, Kui külm on see! Su arm sind ajas sinna. Ei su arm või hauaski Mitte külmaks minna.
4. Nüüd tean ma, Et, Issand, sa Mind ei saa hauda jätma. Kuis siis minu süda veel Peaks hauda kartma?
5. Haud mullegi On kambrike, Kus mina rahu hingas, Sest et sinu surma väes Surma, haura võidan.
6. Ei hukka saa Mu ihu ka, Vaid tõuseb üles jälle, Äraseletatult ta Läheb vastu sulle.
7. Seepärast ma, Mu Jeesus, ka Sind südamesse võtan; Meeles seisku sinu surm, Kuni elu jätan.

Otto Woldemar Ludwig Schultz, 1864–1929. Salomon Franck, 1659—1725.

199

Hebr. 10, 14. Ühe ohvriga on ta jäädavalt täieliseks teinud need, keda pühitsetakse. Omal viisil. 99.

1. Oh leinakem Ja kaevakem! Suurt muret tuleb kanda: Jeesus, Isa ainus laps, Tuuaks' hauda panna.
2. Oh ahastust Ja kurvastust! Nüüd Kristus surnud ära, Saatnud meile kõigile Seega taeva vara.
3. Oh patune, Vaat sinu töö On talle seda teinud, Et sa oled kurjasti üle keelu läinud.
4. Oh palgekest, Oh kaunist, Kui väga löödi seda! Kõik, mis elab ilma peal, Nutku sinu häda.
5. Oh vaadake, Kui vaiksesti On surnud Jeesukene! Ei või seda valuta Näha inimene.
6. Nüüd palun ma Sind nutuga; Mu armas Jeesus, aita, Et sind võiksin surmani, Issand, ihaldada.

Johann Rist, 1607—1667.

200

Mark. 15, 46. Ja Joosep pani ta hauda, mis kalju sisse oli raiutud. Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Sa oled, Issand Jeesus Krist, Nüüd O hauas leidnud hingamist: Las meid ka sinus hingata, Su juures ikka elada.
2. Meid, keda päästsid verrega, Meid, nõtru, Issand, kinnita, Meid pimeduses valgusta Ja Isa juure juhata.

3. Sind täname, sa ohvritall, Et surid risti vaeva all. Oh anna, et su surmapiin Saaks elu ukseks meile siin!

Otto Woldemar Ludwig Schultz, 1864–1929. Georg Werner, 1589—1643.

6. Kristuse ülestõusmise laulud (201—217).

201

Room. 6, 9. Me teame, et Kristus peale seda, kui ta üles äratati surnuist, mitte enam ei sure, Surm ei valitse enam tema üle.

Omal viisil. Lisa 44.

1. Au kõrges olgu Isale Ja tema ainu Pojale, Kes otsa teinud surmale. Halleluuja, halleluuja, halleluuja!

2. Kui kolmas päev ei koitnud veel, Kui kivi alles hua peal, Ta tõusis üles au väel. Halleluuja, halleluuja, halleluuja!

3. Ta tõusis üles surma käest, Kõik häda võitis suurest väest Ning lepitas mind ära tõest. Halleluuja, halleluuja, halleluuja!

4. Sind, Jeesus Kristus, palume Et tõusid surmast ülesse, Meid saada õnnistusele. Halleluuja, halleluuja, halleluuja!

5. Meid kõigest patust lunasta Ja meie süda valmista, Et võime ikka hõisata: Halleluuja, halleluuja, halleluuja!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Böömimaa vennad

Hiiob 19, 25. Mina tean, et mu Lunastaja elab, ja tema jääb viimseks põrmu peale seisma.

Viisil: Ärgake! nii vahid hüüdvad. 355.

1. Halleluuja, koorid kostke. Häält Jeesu ülenduseks tõstke; Ta püham päev on ilmunud! Ta ees lõhkes surma väli. Ta võites hauast välja tuli, Kes meie eest sai maetud. Jah, võit on tema käes, Ta lõpetas kõik väes, Halleluuja! Ta lõpetas, öö peletas Ja surmahaua seletas.

2. Auga vägev Issand võitis Ja saatana ta vangi heitis, Ta murdis katki ahela. Lepitud nüüd surmasugu, Ja oma lapseosa jagu Nüüd võime taevast pärida. Pea lähme, Jeesus Krist, Ka oma kambrisse, Rahu saame Nii kaua seal, Kui sinu hääl On uuest kuulda pilve peal.

3. Võtku surm meid hauda matta, Ei sina põrmu hauda jäta, Kes sa meid põrmust ise loond. Sina annad uuest elu Ja kingid kadumatu ilu Sell' põrmul', kell' sa armu toond. Su omad igavest Siis õndsad heldusest! Halleluuja! Surm kohtuga Ei kohuta, Sest Eluvürst on meiega.

4. Tõusnud ta meid röömustama Ja kõike ära kaotama, Mis rahu röövib meie käest. Tema au on kadumata, Ta sõna hukkaminemata, Ja õnnis see, kes usub tõest. Nii käime armu naal Ka pisarate maal üles sinna, Kus elab ta, Kes armuga Meid surmast saadab elama.

5. Elu päev ja elu läige, Kuis särad sa, kui armupäike Mu hauakambrit valgustab. Oh mis tunneb õnnis süda, Kui möödas vaev ja mure, häda, Meid valgus taevast röömustab. Meid, võitja, saada sa! Et võime võita ka Sinu nimel. Su surma tee Viib elusse, Nii saada meid ka rahule.

6. Au su nimel', Isa, saagu! Poeg, kõik su au siin kuulutagu, Au, aamen, sulle, Püha Vaim! Parem meist veel seeravimid Sind kiitvad ning ka keerubimid. Ja seks ka nende suu veel tuim, Kuid siiski nende keel Nii hüüab järjest veel: Püha, püha Suur Jumal on! Jehoova ta, Ta au täis on ilmamaa!

Martin Lipp, 1854–1923. Gottfried Benedict Funk, 1734–1814.

203

1. Kor. 15, 57. Tänu Jumalale, kes meile võidu annab meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi.

Omal viisil. 310.

1. Kristus on meie patu eest Küll surma vangiks saanud. Nüüd on ta tõusnud haa seest Ja meile elu toonud! Siis peame ka rõõmuga Suurt Jumalat kõik tänama Ja laulma: Halleluuja, halleluuja!

2. Ei olnud ilmas ühtegi, Kes jõudis surma võita. Kõik seda tegi patusüü, Ei olnud vaga leida, Sest tuli surm nii kärmesti Ja meelevald sai temale: Ta pidas kõiki vangis. Halleluuja!

3. Siis tuli Issand Jeesus tõest Ja andis armu meile. Meid päästis tema surma käest Ja võttis surmalt jälle Kõik tema suure võimuse, Et paljas vari talle jäi, Ta astel kadus ära. Halleluuja!

4. Kui elu võitles surmaga, — See oli imesõda! — Siis pidi katki minema Seal kange surmaoda, Kuis kiri seda kuulutab. Ta surm nüüd surma kaotab, Surm ise surnuks saanud. Halleluuja! .

5. Siin on see õige paasatall, Mis Jumal meile annud, Ta ristipuu peal üleval On meie surma kannud, Meil võitnud uks ta verega. Usk võidab surma sellega, Ei tapja meisse puutu, Halleluuja!

6. Siis pidagem nüüd rõõmsasti Suurt kallist paasapüha, Et Kristus surmas heldesti Meilt pöörnud Isa viha. Nüüd patuöö on

otsa saand, Meid armupäike valgustand: Kõik pimedus on möödas! Halleluuja!

7. Siis saatkem välja südamest Kõik vanad tigidused Ja heitkem ära enestest Kõik kurjad himustused. Siis tahab Kristus armuga Meid sööta oma ihuga, Et elu temast saame. Halleluuja!

Martin Luther, 1483—1546.

204

2. Tim. 2, 8. Pea meeles Jeesust Kristust, kes on surnuist üles äratatud.
Omal viisil, 100.

1. Kristus on tõusnud, Kõigest piinast pääsnud. Sest rõõmu meil peab olema, Meid tahab Kristus rõõmusta. Kürieleis.

2. Kui ta poleks tõusnud, Ilm oleks hukka läinud. Seepärast et ta tõusis tõest, Siis kiitkem Kristust kõigest väest. Kürieleis.

3. Halleluuja, halleluuja, halleluuja! Sest rõõmu meil peab olema, Meid tahab Kristus rõõmusta. Kürieleis.

Vana kirikulaul

205

1. Kor. 5, 7. Ka meie paasatall, Kristus, on meie eest tapetud.
Omal viisil. 92.

1. Kristus surmast tõusnud, Põrgu paelust pääsnud! Inglivägi rõõmustab, Taevas teda austab. Halleluuja!

2. Oma elu annud, Surma kannatanud On nüüd meie paasatall.
Laulge kõik, kes taeva all: Halleluuja!

3. Keda risti poodi, Pandi kaljuvoodi, Päril au nüüd Isa käest,
Kostab oma rahva eest. Halleluuja!

4. See, kes põrgu läinud, On nüüd vangiks teinud Surmariigi
kuninga: Teda kiidab ilmamaa. Halleluuja!

5. Keda hauda maeti, Seda taeva võeti: Valitseb seal väega, Saab
seal kiitust auga. Halleluuja!

6. Ta meil' teada annab, Et ta surmast päästab, Siis kui patust
pöörame, Andeksandmist otsime. Halleluuja!

7. Paasatall, oh Kristus, Meie hinge toidus, Puhasta meid
pattudest, Võta kiitust igavest. Halleluuja!

W. Schultz. Böömimaa vennad

206

Laul 18, 3. Jehoova on mu kalju ja mu tugev linn ja mu ärapäästja; mu Jumal on mu
kalju, kelle juure ma kipun, kilp ja minu abisarv, mu kõrge varjupaik.

Viisil: Oh Kristus, Lunastaja. 194.

1. Mu kalju võimust saanud On põrgu üle nüüd, On mao maha
lõõnud Ja kannud patu süüd. Kõik viha lepitanud, Ta leegid
kustutanud On minu Issand tõest.

2. Mu süda, kiitma tule Nüüd oma Jeesust sa Ja ära mures ole,
Vaid usus rõõmista! Et viska, mis sind vaevab, Mis sinu peale
kaebab, Ta tühja hauda nüüd.

3. Kui Jeesus üles tõusnud On suure auga, Siis surma paelust
pääsnud Sa oled temaga! Kes võib nüüd süüd veel tõsta, Sind
võlglast hukka mõista? Su Jeesus maksis kõik.

4. Oh Jeesus, appi tule, Mu usku kasvata! Ma tunnen, et sa mulle Tee, elu, tõe ka. Kui süda araks läheb, Usk nõdraks minna tahab, Siis sa mind kinnita.

5. Siis enam ma ei kõigu Kui kõrkjas tuule käes, Ja mured jäävad soiku, Mis tormasid mu sees. Sa oled armujärjeks, Sa teed kõik koormad kergeks, Kui sulle tuleme.

6. Sa oled surma läinud, Et surmast pääseksin, Ja hauast läbi käinud, Et hauast tõuseksin. Mu südames sa talla Ka madu jalge alla, Nii kui ma igatsen.

7. Sa elad, mulle anna, Et mina elan ka. Oh viinapuu, mind kanna Kui haljast oksa sa! Oh anna vaimu toitu Ja kasvamise jõudu, Sest sa mind istutand.

8. Kui prohvet mu sees ela, Mu vaimu valgusta; Kui preester mu eest palu, Mu peale halasta! Et sinu tahtmist mõistan, Mu kuningas, ja täidan, Seks ela minu sees.

Woldemar Schultz, 1813–1887. Friedrich Adolf Lampe, 1683—1729.

207

Kol. 3, 1. Kui te nüüd Kristusega olete üles äratatud, siis otsige seda, mis üleval on, kus Kristus on istumas Jumala paremal käel.

Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Mu süda, ole üleval, öö on ju mööda läinud. Nüüd ole valmis, vaim ja meel, Päev on ju selgest tõusnud: Vaat, sinu Õnnistegija On hauast tõusnud auga, Oh võta teda vastu!

2. Uut elu võta alata Ja patuhauast tõuse. Nüüd usu jooksmist alga sa Ja vaata taeva poole, Ja otsi, mis on üleval, Kus Jeesus on, ja ela teal Kui ristiinimene.

3. Mis taga on, sest tagane, Mis ees on, seda nõua, Käi Jeesu järel truisti, Ta poole kindlast hoia. Maailma võid sa röömuga Siis jalge alla tallata Ja taevast taga nõuda.

4. On raske mure hinge peal, Küll Jeesus appi tõttab. Siis laulab röömsast sinu hääl: „Ta koorma mu pealt võtab!“ Jää sina ise mureta, Las teda muret pidada, Sest ta on tõusnud üles.

5. Et mine aga naistega, Kes läksid Jeesust võidma, Ta haua juure rutuga, Sealt teda taga nõudma: Küll vaimus siis näed õieti, Et tema tõusnud tõesti Ja tulnud hauast välja.

6. Nüüd võimust saanud vahvasti On lõukoer Juuda sugust, Kes tapeti kui talleke, On saatnud meile õigust. Ta vaenlastega võidelnud, Nad jalge alla tallanud, Toond rahu, elu jälle.

7. Mu süda, ole üleval Ja pane patu vastu, Et võimus jäänud Jeesusel', Ta jälgi mööda astu; Uut elu võta elada Ja patuhimu sureta. Küll tema jõudu annab.

8. Siis ära karda kuradit, Ei surma, põrgu viha; Su Jeesus elab! ükski nüüd Ei või sull' kurja teha; Ei jäta oma armuga Ta nõtru mitte aitmata, See vägev äravõitja.

9. Oh armas Issand Jeesus Krist, Sa tõusid surmast üles: Meid päästa surmast, kuradist, Meid hoia oma süles! Meid kõiki oma Vaimuga Uut elu aita alata, Mis sina meile saatsid.

10. Su nime, Issand, kiidavad Su lunastatud taevas Ja au sulle annavad, Kes võitlevad veel vaevas. Oh anna meile jõudu sa, Et võimust saame meie ka Su püha vere läbi.

Lorenz Lorenzen (Laurentius Laurenti), 1660—1722.

Luuk. 24, 6. Teda ei ole siin, vaid ta on üles tõusnud.
Omal viisil. 74, ehk: Ma laulan suust ja südamest. 14.

1. Nüüd Kristus surmast tõusnud on, Halle-Halleluuja! Sest kõigel' rahval' tuleb õnn. Halle-Halleluuja!

2. Kui oleks tema surma jäänd, Halle-Halleluuja! Kõik ilm siis oleks hukka läind. Halle-Halleluuja!

3. Et tema tõusnud väega, Halle-Halleluuja! Siis kiitkem Jeesust lauluga. Halle-Halleluuja!

4. Kolm naist need läksid rutusti, Halle-Halleluuja! Ju päeva tõustes hauale. Halle-Halleluuja!

5. Nad läksid Jeesust otsima, Halle-Halleluuja! Kes oli tõusnud röömuga. Halle-Halleluuja!

6. Kaks inglit nemad leidsid sealt, Halle-Halleluuja! Need röömustasid naiste meelt. Halle-Halleluuja!

7. **Ingel.** Oh naised, ärge kohkuge, Halle-Halleluuja! Siin pole, keda otsite. Halle-Halleluuja!

8. **Maaria.** Oh ingel, armas ingliske, Halle-Halleluuja! Kus on mu armas Jeesuke? Halle-Halleluuja!

9. **Ingel.** Ta on ju tõusnud haa seest. Halle-Halleluuja! Nüüd täna Isa suurest väest. Halle-Halleluuja!

10. **Maaria.** Oh näita meile Jeesukest, Halle-Halleluuja! Kes üles tõusnud haa seest! Halle-Halleluuja!

11. **Ingel.** Küll võite paika vaadata, Halle-Halleluuja! Kus tema pandi hingama. Halle-Halleluuja!

12. **Maaria.** Ei ole siin mu Jeesuke, Halle-Halleluuja! Kust meie teda leiame? Halle-Halleluuja!

13. **Ingel.** Vaat riidet, miska mähiti, Halle-Halleluuja! Kui teda maha maeti. Halle-Halleluuja!

14. **Maaria.** Küll oleme me seda näind, Halle-Halleluuja! Oh ütle, kuhu tema läind. Halle-Halleluuja!

15. **Ingel.** Et minge Galileasse, Halle-Halleluuja! Sealt teie tema leiata. Halle-Halleluuja!

16. **Maaria.** Ma tänan seda teatamast, Halle-Halleluuja! Ma lähen sinna usinast. Halle-Halleluuja!

17. **Ingel.** Ka Peetrusele ütelge, Halle-Halleluuja! Et Jeesus tõusnud tõesti. Halle-Halleluuja!

18. **Maaria** (rahva vastu). Nüüd laulge rõõmsast südamest, Halle-Halleluuja! Et Jeesus tõusnud surma käest. Halle-Halleluuja!

19. **Kõik kogudus.** Sest rõõm meil peab olema, Halle-Halleluuja! Et tõusnud Önnistegija. Halle-Halleluuja!

Böömimaa vennad

209

Laul 118, 15. Hõiskamise ja võidu häält kuulukse õigete majadest: «Jehoova parem käsi teeb vägevaid tegusid!»
Omal viisil. 232.

1. Nüüd tõstkem rõõmu hääli Ja laulgem lahkesti: Läind mure, mis kõik meeli Nii rõhus rängasti! Kus Jeesus hinganud, Meil' ase valmistud, Kui hinge heidame Ja ilmast lahkume.

2. Kui Kristus hauda pandi, Sai rõõmu vaenlasel'. Mis hirm, kui teada anti: Ta elab, üleval, Nüüd väljas elu koit. Ta hõiskab: „Minu võit! Surm, elu minu käes, Maa, taevas kõik mu väes!“

3. Au Issand seisab haul Kui võitja rõõmsasti. Ja vaenlane ta jalgel Täis hirmu, vihane. Ta käest on kadund kõik: Surm, vägi, pörguriik, Kus tema valitses, Kõik on nüüd võitja käes.

4. Kuis rõõmsaks läeb mu süda Nüüd seda vaadates! Ei ole enam häda Mul karta elades. Kes võtta võib mu käest, Mis Jeesu armu väest Mull' usus omaks saab? Ei — see mull' ikka jääb!

5. Ei põrguhaua vägi Mind enam hirmuta, Ei patu himujõgi Mu meeli liiguta. Ka surm ja tema töö Mu meelest uneöö: Ta paljaks kujuks jääb Ja minust mööda läeb.

6. Maailm ja tema viha On mulle naeruks veel, Ei või mull' kurja teha Ta vali vandehääl. Ei rist mind kurvasta, Ei häda hirmuta, Mull' õnneks õnnetus Ja päevaks pimedus.

7. Ma olen Jeesu küljes, Ta liikmeks mina jään; Mind kannab tema süles, Ta armu, abi näen. Ta kannab väega Siit ilmast, surmast ka Mind läbi kahjuta; Ma ikka temaga!

8. Ta läinud üles taeva, Ma ikka järele! Ei karda ristivaeva Ma enam ühtigi. Ilm olgu mässamas, Mu Pea mind kaitsemas, Mu Õnnistegija Mind varjab armuga.

9. Ta viib mind, kus on värav, Mis taeva sisse läeb. Kus sõna — kullast särav — Silm kirjutatud näeb: „Kes põlgtud minuga, Peab krooni pärima. Kes sureb minuga, Peab m'uga elama!“

210

Kol. 2, 15. Ta riisus ära ülemustelt ja võimudelt relvad ning tegi nad avaliku pilke alusteks, võidutsedes nende üle eneses.

Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Nüüd võitnud Issand Jeesus Krist, Nüüd surnud surm ja kadund rist. Ta tõusis suure auga, Sest laulame tall' rõõmuga: Halleluuja!

2. Ta võitis ära vägeva Ja sidus kinni saatana. Nüüd põrgu saaki jagab ta Ja päästab hinged väega: Halleluuja!

3. Oh kallis Issand Jeesus Krist, Sa meie päästja, eluvürst, Nüüd tule, jaga meilegi Sa au ja rõõmu heldesti. Halleluuja!

4. Sest nüüd on põrmus vaenlane, Nüüd rõõmuga sind kiidame! Ta enam meid ei kohuta, Kui ta ka hakkab mässama. Halleluuja!

5. Küll igatseme südamest Su juure saada igavest, Oh aita sa meid armuga, Kõik hästi viimaks lõpeta. Halleluuja!

6. Au olgu taeva Isale, Au tema ainu Pojale, Au olgu Püha Vaimule, Kes meid viib õndsasse taevasse. Halleluuja!

Robert Heinrich von Holst, 1858–1910. Kaspar Stolzhausen, 1550—1594.

211

1. Kor. 15, 20. Aga nüüd on Kristus surnuist üles äratatud ja on esimeseks saanud nende seast, kes on läinud magama.

Viisil: Oh Isa taevariigi sees. 128.

1. See, kes on Jumal igavest, On surnud kõige ilma eest Ja oma vere valanud. Nüüd oleme kõik päästetud Ja vabaks saanud surma väest Ja patu, põrguhaua käest.

2. Et Kristus surmast äratud, Sest oleme kõik lunastud. Surm, kurat, patt ja patusüüd, Kõik ära võidetud on nüüd. Sest tuleb meile õnnistus Ja taevariigi pärandus.

3. Nüüd usume ka kindlasti, Et Jumal tahab armsasti Neid igal ajal aidata, Kes võtavad usus paluda: Halleluuja, Halleluuja! Nüüd kiitkem teda rõõmuga.

Hermann Bonnus, 1504—1548.

212

Laul 118, 24. See on see päev, mis Jehoova on teinud: olgem väga rõõmsad ja rõõmustagem temast.
Omal viisil. 85.

1. See päev nüüd meile kätte sai, Mis meile suure rõõmu tõi:
Kõik vaenlased on vangis seal, Ja rõõm ja rahu ilma peal.
Halleluuja!

2. Kõik ära võitnud Issand nüüd, Nii kuradi kui patusüüd, Ja põrgu, häda, vaeva ka, Kui täna üles tõusis ta. Halleluuja!

3. Vaat, meie Simson võidu sai, Lõukoera tema maha löi, Ta murdis põrgu värava Ja pani vangi saatana. Halleluuja!

4. Kolm päeva Joonas kala sees, Kolm päeva Kristus haua sees.
Nii kaua jõudis pidada Surm teda seal, — siis tõusis ta.
Halleluuja!

5. Surm oma saagist ilma jäi, Sest elu temast võidu sai, Ei ole enam võimust tal, Ta põrmus võitja jalge all. Halleluuja!

6. Egiptusest nüüd läheme Ja Vaarao alt pääseme. Ka meilgi on üks paasatall, Mis sööme leiva, viina all. Halleluuja!

7. Ja hapnemata leiba ka Nüüd sööme püha rahvaga: Kõik haputaigen kadugu Ja rahvas puhtast elagu. Halleluuja!

8. Meist surmaingel mööda läeb, Kui aga Jeesu verd ta näeb: See üle pole võimust tal, Kes seisab Jeesu varju all. Halleluuja!

9. Kõik loodus: taevas, päike, maa, Mis kurvastasid hirmuga, Nüüd rõõmustavad alati, Et Kristus võitnud kuradi. Halleluuja!

10. Sest rõõmustame meie ka Ja laulame halleluuja Nüüd sulle, Issand, südamest, Et üles tõusid haua seest. Halleluuja!

W. Schulz. Nikolaus Hermann, + 1561

213

2. Kor. 2, 14. Tänu Jumalale, kes meile ikka võidu annab Kristuses. Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Sind, Issand Kristus, täname, Et tõusid surmast ülesse. Sa võitsid surma koguni, Tõid meile elu tagasi. Halleluuja!

2. Su kogudus sind palub nüüd: Meilt võta ära patusüüd Ning aita oma armuga Sind truist ikka teenida. Halleluuja!

3. Au kõrges olgu Isale, Au ainusündind Pojale, Ja Pühal Vaimul' nõnda ka Au, kiitus olgu lõpmata. Halleluuja!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Thomas Hartmann, 1548—1609.

1. Kor. 15, 55. 57. Surm, kus on sinu astel? Põrgu, kus on sinu võimus? Aga tänu Jumalale, kes meile võidu annab meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!
Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Surm, kus nüüd sinu oda jäi, Kus, põrguhaud, su võimus?
Nüüd Kristus meile eluks sai, Ehk nende vaen küll hirmus. Nüüd olgu Jumal tänatud, Et surm on täiest surmatud Ja meile võit on antud.

2. Küll vana madu väega Seal Jeesu vastu sõdis; Ta tuli kavalusega, Mu Jeesus siiski võitis: Ehk küll ta kanda nõelati, Ei uss saand võimust ometi, Pea rõhuti tal katki.

3. Ta elab, mao rõhuja; Ta vaenlase viib vangi, Ta lõhub põrgu värava, Toob välja tema saagi. Ei jõua keelda üksigi Nii kange äravõitjale Ta kallist võiduhinda.

4. Siis põrgule ta katkuks sai Ja surmal' surmarohuks. Ta patustele õigust tõi, Kõik meie vaeste rõõmuks. Kui kurat tahab mässata, Ei või ta muud kui kaevata: Ju heidetud ta ära!

5. Jehoova käsi võidu saab Ja ennast suureks tõstab; Jehoova käsi kaotab, Mis tema vastu mässab. Patt, kurat, surm ja põrguhaud, — Nüüd tühjaks tehtud nende nõud, Ei mõju nende viha.

6. Ehk Jeesus oli tapetud, Nüüd elab tema jälle, Et pea surmast äratud, Saab elu liikmetele: Kes usus seisab kindlasti, Ei surma ega hauda jää, Vaid elab, ehk küll sureb.

7. Kes Kristusega tõuseb teal, Uut elu usus algab, Ei tema näe teist surma seal, Mis kurjad ära neelab: Nüüd surma vägi kaotud Ja elu, õndsus valmistud, Mis hukkamine mata.

8. See on see rikas pärandus, Mis antakse siin vaevas: Rõõm, rahu, õigus, õnnistus Siin ilmas ja seal taevas. Siin ootame veel kannates, Seal Jeesu ihu sarnaseks Saab meie nõder ihu.

9. Nüüd, lendav madu, tagane, Sest ots ju valmistatud On sulle ja su seltsile, Et Kristus üles tõusnud. Ja tema võit on meie võit, Ei sina ja su vägi nüüd Või kahju teha meile.

10. Surm, kus nüüd sinu oda jäi, Kus, põrguhaud, su võimus? Nüüd Kristus meile eluks sai, Ehk nende vaen küll hirmus. Nüüd olgu Jumal tänatud, Et surm on täiest surmatud Ja meile võit on antud.

Lucas Backmeister, 1570—1638.

215

2. Tim. 1, 10. Arm on nüüd avalikuks saanud meie Õnnistegija Jeesuse Kristuse ilmumise läbi, kes surma on ära kaotanud ja elu kadumata põlve valge ette toonud armuõpetuse läbi.

Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Vaat hommikul, kui tõuseb päev, Mu Issand hauast välja läeb! Nüüd mööda läinud patuöö Ja paistab elupäikene. Halleluuja!

2. Kolm päeva Issand hauda jäi, Siis tema surmast lahti sai Ja tuli hauast auga. Nüüd võidulippu tõstab ta. Halleluuja!

3. Ka mul nüüd aeg, kus risti all Maailm mind vangis peab veel; Siis tuleb päev, kus hauas ma Saan vaikselt rahus hingama. Halleluuja!

4. Ja varsti hommik jõuab ka, Kus rõõmsast üles tõusen ma, Mind hüüab hauast Jeesu hääl. Miks ma siis surma kardan veel? Halleluuja!

5. Oh imetöö, oh vägev mees, Kes jõuab seista sinu ees! Mu hinge pealt sa veeretad Ka kivid kõige raskemad. Halleluuja!

6. Ta elab, miks meel kurvastab? Ma tean, et ta mind armastab! Mu seest maailm nüüd kadugu Ja Jeesus mu sees elagu. Halleluuja!

7. Mind toidab, hoiab, kaitseb ta. Kui suren, jään ta omaks ma; Ta juure taeva mina laen, Kus teda igavesti näen. Halleluuja!

8. Oh Jeesus, vägev võitja, Siin täname sind rõõmuga, Veel rõõmsamini laulame Seal taevas ja sind kiidame. Halleluuja!

Johannes Heermann, 1585—1647.

216

Ilm. 3, 21. Kes võidab, sellele ma annan Istuda ühes minuga minu aujärjel, nõnda kui minagi olen võitnud ja istunud oma Isaga tema aujärjel.

Viisil: Eks mu kohus tänu teha. 339.

1. Võitja, võta võidupalmid Vastu oma rahva käest, Tema rõõmsad laulusalmid Tänu täheks võidu eest! Vaenlane, sul pole mahti, Sinu suu on suletud, Surma öö on kadunud, Et ta astel tehtud katki. Surm ja põrgu, vaikige: Halleluuja võitjale!

2. Võidulippu lehvitada, Võitja, võta hua peal! Kuningas, kes kummardada, Nii kui sina, oleks veel? Tuhat inglit teenriks võta! Mõõdas sinu madalus, Auks muutund alandus, Igavesel väel end kata. Kuulda taevas, kuulda maal: Halleluuja Issandal'!

3. Oma saagist anna sina Karjal' osa, karjane, Kes siin tänuohvril täna Astub armujärjele. Saada sa meid rahuranda, Hing siis hõiskab rõõmuga, Et sa võtsid armsama Pärisola meile anda. Haljal aasal hüütakse: Halleluuja Tallele!

4. Päike, lase oma valgust Südamesse särada, Omastele anna selgust, Et nad võivaid ärgata. Kui veel uni hinge köidab, Hüüa sa meid ülesse. Hüüa, hüüa: Ärgake! Varjud möödas, elu võidab! Päev on käes, sest kõla sa: Halleluuja otsata!

5. Kaota sa surmahirmu, Tuleb viimne tunnike, Sest kes usub, selle põrmu Saadad sina elule. Tuleb viimne surmavalu, Tuleb viimne ahastus, Ole hinge kosutus! Meie surm on siiski elu, Lootus kindel uskujal: Halleluuja Issandal';

6. Kuuluta, kui kurvalise Süda haul lõhkemas: Nõtrus, peale uinumise, Tõuseb elus hiilgavas! Kasvasime kaduvuses, Kaduv, see jääb hauasse, Kadumata ülesse Tõuseb taeva austuses. Karja hoiab karjane; Halleluuja temale!

7. Lahkund liikmed kokku kogu Haa varju asemelt. Kui sealt tõuseb põrmu sugu Uueks eluks hiilgavalt, Siis meil' kingid elukrooni, Siis sind, Issand järjesti, Inglikeeltel kiidame, Kummardades armutrooni. Lase meid siis hüüda ka: Halleluuja — lõpmata.

Martin Lipp, 1854–1923. Christian Ludwig Taddel, 1706—1775.

217

Laul 118, 22. 23. Kivi, mille hooneehitajad põlgasid, on nurgakiviks saanud; Jehoova käest on see tulnud, see on imeasi meie silmis. Omal viisil. 338.

1. Võta Issandat nüüd kiita, Püha Jeesu kogudus. Võta talle au näita, Sest nüüd lõpeb viletsus. Nüüd on pääsnud surma käest Õige Simson ülevalt, Lõukoer Juuda sugust sealt. Tema võib ka suurest väest Viha, vaenu lõpeta. Ristirahvas, rõõmusta!

2. Kristus, sina võitnud oled Surma, põrgu väravad, Sa, kes surmahauast tuled, Päästnud surma alamad. Tema riik on otsa

saanud, Jeesus on ta hävitand, Tema väe hukutand, Tema võimu kaotanud: Nüüd on rahu hirmuta. Ristirahvas, rõõmusta!

3. Sind, mu Jeesus, surma pandi, Sa jäid siiski elama, Küll su ihu hauda kanti, Ometi jäi terveks ta; Ja kui kaljud lõhki läksid, Siis sa tõusid ausasti Ja tõid elu meitele; Surmalt saagi ära võtsid, Andsid meile taeva ka. Ristirahvas, rõõmusta!

4. Surm, kus on nüüd sinu oda? Kuhu põrgu võimus jäi? Lahti on nüüd vangikoda, Jeesus vangid välja tõi! Kristus oli surmarohuks Põrgule ja surmale, Patule ja ilmale, Meile aga elukaevuks Oma võitlemisega. Ristirahvas, rõõmusta!

5. Sind ju kisti hädast välja, Ehitati auga. Kes võib sinu eluaega, Sinu iga arvata? Sina saanud Siionile Nurgakiviks Jumalast: See on meile ime tõest! Sinu võimus jääb ka meile Patu vastu võidelda. Ristirahvas, rõõmusta!

6. Kallid annid meile saavad Sinu ülestõusmisest: Kes neid usus vastu võtavad, Pääsvad ära kohtu käest. Oh mis kallis hinge vara: Rahuelu, õnnistus, Võimus, arm ja rõõmustus, Ehk neid ilm küll põlgab ära Suure rumalusega. Ristirahvas, rõõmusta!

7. Küll ma tean, et mu ihu Läheb mulda magama: Aga tema põrm ja pihu Tõuseb uuest elama. Kui sel suurel kohtu päeval Jeesus hauad lahti teeb Ja kõik surnud välja toob, Ots siis käes on kõigel vaeval, Rõõm on ilmaotsata. Ristirahvas, rõõmusta!

8. Siis kõik minu ihuliikmed, Mis siis mullaks lähevad Ja on ilmas hädalised, Suures aus elavad. Kristus teeb need auliseks, Ehitab need iluga, Päeva selge paistega, Oma ihu aruliseks, Viib meid ingli seltsi ka. Ristirahvas, rõõmusta!

7. Kristuse taevaminemise laulud (218—225).

218

Joh. 16, 7. Aga mina ütlen teile tõtt: See tuleb teile heaks, et mina ära lähen, sest kui ma ei läheks, ei tuleks Trööstija mitte teie juure; aga kui mina lähen, siis ma läkitan tema teie juure.

Omal viisil. 101.

1. Kristus, see läks taeva, Kus ei ole vaeva, Sealst Püha Vaimu läkitab, Kes ristirahvast röömustab. Kürieleison.

2. Halleluoja! Halleluoja! Halleluoja! Sest rööm meil peab olema, Meid tahab Kristus röömusta. Kürieleison.

Vana kirikulaul

219

Fil. 2, 11. Ja kõikide keel peab üles tunnistama, et Jeesus Kristus on Issand, Jumala Isa auks.

Omal viisil. 183.

1. Kuningas on Jeesus Kristus! Kui ta taeva trooni istus, Sai kõik ilm ta alamaks. Iga keel nüüd kuulutagu Tema au ja tunnistagu Jeesust Kristust Issandaks.

2. Taeva vallad, vürstiriigid, Keerubite pühad liigid Au talle annavad. Valitsejad, vägevased, Kes on taevas, maa peal aset, Tema käsku kuulevad.

3. Jumal vägev valitsema, ükski pole nii kui tema, Ainult Poeg ta sarnane. Poja aujärg kõikumata, Tema elu lõppemata, Tema riik ei kahane.

4. Patused, ta alla heitke, Haiged, oma häda näitke, Kehvad, puudust kaevake! Ta on rikas õnnistama, Helde haavu parandama. Surmast viib ta elusse.

5. Kiitke teda, taeva väed, Õndsad õiged, kelle käed Palmioksi kannavad! Kiitke, veretunnistajad, Kristust oma Lunastajat, Lööge kannelt, mängijad!

6. Mina ka, kes maa peal olles Taeva poole rändan alles, Usun, hüüan rõõmuga: Kuningas on Jeesus Kristus! Taeva troonil tema istus, Ta on Issand üksinda!

Johann Löhner, 1645–1705. Philipp Friedrich Hiller, 1699—1769.; Carl Eduard Malm, 1837—1901.

220

Efes. 4, 8. Tema on kõrgesse üles läinud ja on vangipõlve vangi viinud ja inimestele andeid annud.

Viisil: Ma tulen taevast ülevalt. 38.

1. Nüüd vagad, rõõmustelege, Et Kristus läinud taevasse. Sest laulgu rõõmsast meie keel: Nüüd olgu tänu Kristusel'!

2. Kõik inglid taeva väega Nüüd kiitvad teda otsata, Ja laulvad väga rõõmsasti: Au olgu ikka temale!

3. Meil' Issand aset valmistab, Nüüd meie hing ka sinna saab. Sest meie teda kiidame Ja talle tänu anname.

4. Meil pole karta midagi: Surm, kurat, meie patt ja süü On tühjaks saanud täiesti, Et Kristus läinud Isale.

5. Ta Püha Vaimu läkitab, Kes ristirahvast rõõmustab, Meid hoiab kurja vaimu eest Ja juhatab meid sõna väest.

6. Vaim kogudust nüüd ehitab, Et õigust usu läbi saab. Ta meie hinge kinnitab Ja hädas meie juure jääb.

7. Oh Issand Jumal igavest, Kõik rahvas peab südamest Sind igal ajal tänama, Su au üles rääkima.

8. Oh Jeesus Õnnistegija, Sa kõrge vägev päästija, Sind tänab sinu rahva hääl Nii taevas kui siin ilma peal.

9. Sa Püha Vaim, meid puhasta Ja hädas meid ka rõõmusta. Sind meie ikka kiidame, Su armu eest sind täname.

Erasmus Alber, 1500 – 1553.

221

Joh. 12, 32. Ja mina tahan, kui mind maast üles tõstetakse, kõik enese juure tõmmata. Viisil: Oh armu juur. 108.

1. Oh Jeesus Krist, Su järele Meid tõmba! Ihaldades Siis tuleme Ka sinule, Sind ammu igatsedes!

2. Oh Jeesus Krist, Su järele Meid tõmba kurjast ära; Et sinust ka Ei eksita Meid ilma lust ja kära.

3. Oh Jeesus Krist, Su järele Meid tõmba, saada taeva. Siis pääseme Ja iialgi Ei tunne enam vaeva.

4. Oh Jeesus Krist, Su järele Meid tõmba vägevasti, Meid õndsaks tee, Et elame Su juures igavesti!

Ludämilia Elisabet von Schwarzburg-Rudolstadt, 1640—1672.

222

1. Peetr. 3, 22. Jeesus Kristus on Jumala paremal käel pärast seda, kui tema on taeva läinud, ja tema alla on heidetud inglid ja võimused ja väed.
Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Oh Jeesus, kange sõjamees, Sind kiidan sinu järje ees, Et oled taeva läinud! Sa Isa kõrval istud nüüd, Et mao pea rõhusid: Sa surma tühjaks teinud. Väega, Auga Krooni kannad, elu annad meile väes, Surm ja elu on su käes.

2. Kõik seeravid sind teenivad, Kõik keerubid sind kiidavad Ja õndsad inimesed, Et saatsid ilmal' õndsuse Ja läksid auga taevasse Ja päätsid hädalised. Tulge, Laulge, Rõõmsaks saage, austage Kristust hästi, Kes nüüd elab igavesti.

3. Sa oled pea, meiegi Su ihu liikmed oleme, Sa elu meile annad. Meist pöörad ära õnnetust, Meil' usu läbi õnnistust Ja rahu, rõõmu jagad. Kõigest Hingest Tänu tuua, laulu luua see eest sulle, Anna sina jõudu mulle!

4. Oh võta, armas Jeesus, ka Mind oma juure tõmmata, Et sinu riiki nõuan. Mind kõigest patust puhasta, Mind pühitse ja kinnita, Et tühjast ära jõuan. Kõrkust, Uhkust, Maha jätta, sulle tõtta, kannatada, Sa mind võta avitada.

5. Oh ole meie kaitseja, Jää meile varjuks ise sa, Oh Jeesus, appi tule. Siin pole muud kui viletsust, Seal rahu, rõõmu, õnnistust, — Oh meie palveid kuule! Pettus, Kurjus, Viha, vale igapäev meil' vaeva teevad, Suuremaks veel ikka laevad.

6. Oh Jeesus, kes sa meie heaks Meil' kaitsjaks ja ka meie peaks Nüüd taevariiki läinud, — Kõik meie häda lõpeta Ja võta meid siit üles ka: Tee oled lahti teinud. See eest Tõest Kiidetakse, austakse sinu nime: Vii meid aga pea sinna!

Ernst Christoph Homburg, 1605—1681.

Luuk. 24, 51. Ja see sündis, kui ta neid õnnistas, lahkus tema neist ära ja tema võeti üles taevasse.

Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. See peale täna mõtleme, Et Kristus taeva läinud, Ja teda rõõmsast täname See eest, mis tema teinud. Sest meid ka täidab abimees, Kel ülem meelevald on käes, Nüüd rõõmsa lootusega.

2. Au Jumalale! Avatud On taeva värav jälle, Ja tee, mis enne keelatud, On lahti tehtud meile. Kes seda usub, rõõmsaks saab Ja hoolega end valmistab Issanda järel käima.

3. Kes Jeesu tahtmist siin ei tee, Ta riiki see ei päri, Sest minna tema järele Ei jaksu liha, veri. Usk aitab meid siin üksinda, Kus õige usk, seal elu ka On taeva poole pöördud.

4. Uus elu algab meie sees, Kui Isa ihaldame, Ja ennast ära salates Maailmast lahti lööme. Siis taeva poole vaatame, Ta vaatab taevast heldesti, Seni kui kokku saame.

5. Kui Jumal taeva ülesse Ka meid saab viimaks tõstma Ja Poja näo järele Meid ära seletama, Siis igavese järje ees On õige rõõmupäev meil käes. Meid, Jumal, aita sinna!

6. Au, kiitust kõigest südamest, Oh Jeesus, toome sulle, Et sina surid meie eest Ja tõusid surnuist jälle. Ei meie hukka nüüd ei saa, Vaid võime elu pärida Su igaveses riigis.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Johannes Zwick, 1496—1542.

Hebr. 1, 8. Aga Pojale ütleb tema: Jumal, sinu aujärg seisab igavesest ajast igavesti, su valitsuse riigikepp on õiguse kepp.

Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Sind, Issand Jeesus, täname, Et läksid üles taevasse! Sind palub sinu Iisrael: Meid kinnita, Immaanuel! Halleluuja!
2. Kõik ristirahvas rõõmustab, Et tema nüüd ka taeva saab: Krist, meie vend, on sinna läind Ja aseme meil' valmis teind. Halleluuja!
3. Et Kristus küll on taeva läind, On tema siiski meile jäänd; Kes Jumal inimene ka, On kõigis paigus keelmata. Halleluuja!
4. Ta auga taeva tõsteti Ja tema alla heideti Kõik inglid, taevas ja kõik maa Ka kõige loodud asjaga. Halleluuja!
5. Ta valitseb nüüd Isa väes, Kõik vägi, võimus on ta käes; Kes Jumal ja ka inime, On võtnud täie võimuse. Halleluuja!
6. Ta patu, surma, kuradi On ära võitnud tõesti. Ehk vana madu mässab veel: Tal võitja kand on pea peal. Halleluuja!
7. Küll väga õnnis igamees, Kel meel on rõõmus Jeesuses! Mis meie ilmast hoolime, Kui Jeesusele elame? Halleluuja!
8. Ta ise meie trööstija, Meid päästis oma verega. Nüüd vangikoda vangiks sai, Sest kahju teha surm ei või. Halleluuja!
9. Sest meie süda rõõmustab Ja meie suu ka kuulutab: Kes meie liha, veri ka, See valitseb nüüd auga. Halleluuja!
10. Jah aamen! Jeesus, päästija, Kes taeva läksid auga, Meilt keela valeõpetust Ja kurja vaimu kavalust. Halleluuja!

11. Oh Issand, tule pea sa Ka viimast kohut pidama; Oh tule oma väes nüüd Ja vii meid õndsas taeva siit. Halleluuja!

12. Veel ükskord aamen laulame Ja taeva telki nõuame, Kus inglitega ühtlasi Siis aamen, aamen laulame. Halleluuja!

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Nikolaus Selnecker, 1532—1592

225

Joh. 17, 24. Isa, ma tahan, et kus mina olen, ka nemad minu juures on, keda sa mulle oled annud.

Viisil: See aeg on tõest ukse ees. 202.

1. Su taevaminemise peal', Oh Kristus, mina loodan Ja järelminemist su väel Nüüd igatsedes ootan. Et Issand läinus ülesse, Siis oma liikmeid taevasse, Ta tõmbab oma järel.

2. Mu Jeesus läinud taevasse Mull' aset valmistama. Mu süda siis ka mujaltki Ei pea rahu saama, Sest kuhu läind mu varandus, Ka sinna käib mu himustus. Sind, Issand, väga nõuan.

3. See kasu tulgu minule Su taevaminemisest, Et õiges usus kindlasti Su järel käiksin järjest, Ja viimaks võiksin rõõmuga, Kui käsid, ilmast lahkuda: Mu palveid, Issand, kuule!

Josua Wegelin, 1604—1640.

8. Laulud Jeesuse kiituseks (226—270).

226

1. Joh. 4, 19. Armastagem teda, sest tema on meid enne armastanud.
Omal viisil. 175.

1. Arm, kes sa mind oled loonud Oma näo järele, Arm, kes patu vastu toonud õnnistust mu hingele: Arm, sind ära valitsen, Et su päralt ikka jään!

2. Arm, kes sa mind valitsenud, Enne kui sain loodud veel, Arm, kes inimeseks saanud Kõiges meie viisi peal: Arm, sind ära valitsen, Et su päralt ikka jään!

3. Arm, kes sa siin kannatasid Mu eest surma hukatust, Arm, kes nõnda valmistasid Mulle rõõmu, õnnistust: Arm, sind ära valitsen, Et su päralt ikka jään!

4. Arm, kes Vaim on, eluvägi, Valgus, tõde, sõna, tee, Arm, kes ennast orjaks tegi, Et mind aitaks truisti: Arm, sind ära valitsen, Et su päralt ikka jään!

5. Arm, kes sa mind oled võitnud Armastuse väega, Oma külge hinge köitnud Armu kindla kõiega: Arm, sind ära valitsen, Et su päralt ikka jään!

6. Arm, kes palves käed tõstad Mu eest ja mind armastad, Arm, kes truist mu eest kostad, Verega mind lunastad: Arm, sind ära valitsen, Et su päralt ikka jään!

7. Arm, kes võtad minu keha Äratada haua seest, Arm, kes annad mulle näha Au ja rõõmu igavest: Arm, sind ära valitsen, Et su päralt ikka jään!

227

1. Joh. 2, 17. Maailm läheb hukka ja tema himu, aga kes Jumala tahtmist teeb, see jääb igavesti.
Omal viisil. 227, ehk: Oh võtkem Jumalat. 229.

1. Ei ilmast hooli ma, Ei hooli tema varast; Mu Jeesus, üksinda Mull' oled meelega pärast; Sind mina tahan siin ükspäinis himusta, Sa oled minu rõõm: Ei ilmast hooli ma.

2. Ilm on kui kerge suits, Mis äkist ära kaob, Kui varju näitmine, Mis pea ära läheb. Mu Jeesus aga jääb, Kui lõpeb ilmamaa, Mu Jeesus vägev on: Ei ilmast hooli ma.

3. Ilm aga rumalast Suurt au taga ajab, Ei seda mõtlegi, Et au kõik ära kaob. Ei minu süda siin Muud au ei armasta Kui Jeesust üksines: Ei ilmast hooli ma.

4. Ilm püüab varandust Ja rikkust kokku a'ada, Et aga võiksid täis Kõik aidad, kirstud saada. Kuid ma tean paremat, Mis ilmal' teadmata, Mu vara Jeesus on: Ei ilmast hooli ma.

5. Ilm väga kuri on, Kui teda laidetakse, Ehk au külge ka Tal vähe puudutakse. Küll Jeesu risti ma Ja häbi kannan ka; Kui ta mind austab: Ei ilmast hooli ma.

6. Ilm aga rõõmsasti Siin himu järel' elab, Ja taeva rõõmu kõik Küll see eest ära annab. Kell' armas ilma lust, See kiitku seda ka; Mull' Jumal armas on: Ei ilmast hooli ma.

7. Ei ilmast hooli ma, Kui pea tema kära Siit kaob, ei ta või Meid surmast päästa ära. Ja himu, rikkus, au Läeb ära kuulmata. Kui Jeesus mulle jääb, Ei ilmast hooli ma.

8. Ei ilmast hooli ma, Mu Jeesus on mu elu, Mu vara, rikkus, au, Mu kõige suurem ilu, Mis iial ihaldan, Mu rõõm, mu taevas ka. Siis ütlen mina veel: Ei ilmast hooli ma.

Georg Michael Pfefferkorn, 1646—1732.

228

1. Joh. 2, 15. Ärge armastage mitte maailma ega seda, mis maailmas on; kui keegi maailma armastab, siis ei ole Isa armastust tema sees.

Viisil: Jumal, maa ja taeva Looja. 174.

1. Ei ma muud siin ilmas taha Kui ükspäinis Jumalat. Jeesust nõuan mina taga, Jeesust, oma Issandat. Kõik mu himu ilma peal, See on taevas üleval.

2. Teised võivad taga nõuda Selle ilma varandust, Jeesus võtab mulle jõuda, Kes toob hinge õnnistust. Raha, rikkus hukka läeb, Jeesus aga ikka jääb.

3. Ei ma suuremat saa vara Ilmas iial kusalgil; Kui kõik lootus kaob ära, Siis jääb Jeesus alati. Jeesus on küll õieti Armas minu hingele.

4. Ilma ehe kaunist paistab Silmakirjaks silmale: Kauaks tema siiski seisab? Läheb hukka rutusti! Mis siin hiilgab iluga, Peab pea kaduma.

5. Aga mis mull' Jeesus annab Oma heldest südamest, See mull' taeva krooni kannab, See teeb suureks igavest. Taevas oma auga Kestab ilma otsata.

6. See, mis Jeesus kingib taevast, Kes võib seda rikkuda? Keda tema päästab vaevast, Ei see iial hukka saa. Ükski ei saa temale Kahju teha kurjasti.

7. Mis sest kasu, kaua jääda Kurja ilma elama, Kus on selge mure teada? Parem on seal lõpmata Olla taevas rõõmu sees, Jeesu armu palge ees.

8. Oma kallist rõõmu, Jeesus, Ära keela minule. Osaks jäägu mull' su heldus Maa peal, taevas järjesti. Sinu juures üksinda Võin täit rõõmu maitseada.

Salomo Liscow, 1640—1689.

229

Hesek. 34, 11. Vaata mina, ma ise tahan oma karja nõuda ja selle üles otsida. Viisil: Jeesus, Önnistegija. 161.

1. Eks sa heida, karjane, Armu oma lamba peale? Võta oma sülesse, Juhata mind õige teele, Eks sa taha häda sees Aidata mind, abimees?

2. Vaata, kuidas eksin ma Kaksipidi, oh mis mure! Tule, võta, vii mind ka Oma lambukeste juure. Taeva üles saada mind, Kus kõik lambad tundvad sind.

3. Sind ma püüan kangesti Nende hulgas taevas näha, Kes sind kiitvad järjesti. Kes võib neile kahju teha? Rõõmu maitsevad lõpmata, Ei või enam eksida.

4. Siin veel on mul kitsas käes, Mina elan mures järjest. Vaenlased ka alati Minu ümber piirvad kangest, Et ma vaene lambuke Iial ei saa rahule.

5. Mind oh ära lase sa Huntidele osaks jääda! Karjane, oh aita sa, Et ma neist võin lahti saada. Vii mind, oma lambukest, Taevariiki häda seest.

Johann Scheffler, 1624—1677.

230

Tiit. 2, 14. Kristus on iseennast meie eest annud, et meid lunastada kõigest ülekohtust ja puhastada enesele pärisrahvaks, kes usin on heale tööle.

Viisil: Hinge peiuke. 157.

1. Helde Jeesuke, Sinu sarnastki Kusagilt ei ole leida! Pimeduses võid sa hoida, Saadad valguse, Helde Jeesuke!
2. Surma häda seest Oled sina tõest Oma surmaga mind päästnud Ja mind patust puhtaks pesnud. Ei ma iialgi Nüüd jää hädasse.
3. Juba igavest Oled Isa käest Meile Lunastajaks antud Ja meil' ärapäästjaks pandud; Heldest südamest Juba igavest.
4. Kange sõjamees! Põrgu hua seest Oled sa mind lunastanud, Surma, patu kaotanud, Oma vere väes, Kange sõjamees!
5. Taeva kuningas! Aita vägevast; Sind kõik rahvas austagu, End su ette alandagu. Ole kuningaks Ja mull' saatijaks.
6. Sind ma kummardan Ja su päralt jään. Kui su Püha Vaim mind aitab Ja su armuga mind täidab, Siis sind armastan Ja sind kummardan.
7. Võta omaks mind, Siis ma pean sind Armsamaks kui ilma vara, Armust kihlan end sull' ära; Kui ma usun sind, Võtad omaks mind.
8. Sinu alandus Ja su tasandus Iluks minu hingel' saagu, Tigidus ka taganegu. Kallis sinule, Kes su samane.
9. Kindlaks tee mu meel, Et ma ilma peal Sinust kuhugi ei lähe; Siis ma saan su armu näha; Siis on minu peal' Sinu helde meel.

10. Oh mind ärata Patu unest ka. Ei siis kurat saa mind petta Ega oma võrku võtta, Kui sa avitad Ja mind äratad.

11. Oma Vaimuga Valitse mind ka, Et ma valvan, palun, paastun, Usus sinu ette astun, Et mind täidad sa Oma Vaimuga.

12. Kallis hoidija! Oh mind rõõmusta, Kui mind rist ja mure katab, Nagu mere laine matab. Ole minuga, Armas hoidija.

13. Kõige ülem hea, Ikka mulle jää. Siis ma püha elu algan, Kurjad himud ära salgan, Kui on minu käes Kõige suurem hea.

14. Kui ma valuga Pean surema, Siis mu ihu mullas hoia, Hingel' taevas au anna, Et võin elada, Ehk küll suren ma.

Johann Anastasius Freylinghausen, 1670—1739.

231

Jerem. 31, 3. Ma olen sind Igavese armastusega armastanud, seepärast olen ma sind heldusega tõmmanud.

1. Hinge peiuke, Helde Jeesuke! Mina kiidan sinu heldust, Mis mind tõmbab patu elust Armsast tagasi, Hinge peiuke!

2. Sinu armu peal' Julge on mu meel; Kui sa heldest mu peal' vaatad, Oma armu maitsta saadad, Julge on mu meel Sinu armu peal'.

3. Jumal oled sa, Inimene ka; Oled võtnud meie liha, Kustutada Isa viha Oma verega, Jumal oled sa.

4. Usu valgust ka Hoia armuga; Oma Vaimuga mind võia Ja mu süda usus hoia, Ei või kustuda Siis ta valgus ka.

5. Siis su sisse jään, Sinu palet näen, Sinu armu tahan kiita,
Usutuld mu hinges süüta, Et su sisse jään, Sinu palet näen.

6. Vägev sõjamees Jesse soo seest, Kurja rahva mõtteid keela, Et
ta viha mind ei neela. Ole häda sees Vägev sõjamees.

7. Rahusaatija, Suure januga Inimeste õndsust nõudsid, Kui sa
hinge heites hüüdsid: „Janu tunnen ma!” Rahu saatija!

8. Oma rahuga Heldest jahuta Meid ja kõiki, kes sind tundvad,
Sinust ristinime kandvad, Kellel' armas sa Oma rahuga.

9. Kes maailmale Sureb õieti, Usuelu taga nõuab, Küll see pea
tundma jõuab, Et on kahjuta Ilmal' surnud ta.

10. Nüüd ma pean sind Armsamaks kui end, Sinust ma ei taha
jääda Ega teisest rõõmust teada; Sest ma pean sind Armsamaks
kui end.

11. Kui mind kurvastab Rist ja hirmutab, Tunned sina minu häda;
Ja nii hale on su süda, Et ta lõpetab, Mis mind kurvastab.

12. Kui on rõõmu mul, On see rõõmuks sull'. Viimaks sinu juure
tulen, Sinu auriigis olen; Seal võin rõõmusta õndsast sinuga.

13. Siin meil teotus, Seal on austus. Mis ma siin veel usus ootan,
Seal ma näen ja kätte võtan. Siin on teotus, Seal on austus.

14. Armas Jeesuke, Aita heldesti Võideldes kõik ära võita! Oma
võimust mulle näita, Siis su võitu ka näen ma rõõmuga.

15. Kaunis õieke, Minu Talleke, Ei ma enam võta teha, Mis su
silm ei taha näha. Armas Jeesuke, Kaunis õieke.

Ülem 1. 3, 4. Ma pidasin teda kinni, Ja ei taha teda mitte maha jätta.
Viisil: Jeesus Önnistegija. 161.

1. Jeesukest ei jäta ma, Et ta mu eest poodud risti; Sest mu kohus hakata Temasse kui takjas kinni; Ta mu elu, valgus ka, Jeesukest ei jäta ma.

2. Ei ma jäta elades Jeesust, kuni maa peal elan, Ta peal' loodan südames, Täiesti ta oma olen; Kõik meel käib ta peale ka, Jeesukest ei jäta ma.

3. Lõpku kõrvakuulmine, Tundmine ja nägemine, Lõpku meele mõistmine, Tulgu viimne tunnikene: Kui ka hakkas surema, Jeesukest ei jäta ma.

4. Ei ma jäta teda ka Siis, kui saan ta palge ette, Kus kõik õiged rõõmuga Saavad usu palga kätte, Näevad teda silmaga: Jeesukest ei jäta ma.

5. Minu hing ei himusta Ei maailma ega taevast; Jeesu valgust otsin ma, Kes mind päästis kohtu vaevast, Lepitas mind Isaga; Jeesukest ei jäta ma.

6. Ei siis Jeesust jäta ma, Hoian ikka tema poole. Jeesus saadab lõpmata Mind ka oma elujõe. Önnis on, kes ütleb ka: Jeesukest ei jäta ma.

Christian Keimann, 1607—1662.

Laul 149, 1. Laulge Jehoovale uus laul ja tema kiitust vagade koguduses.
Omal viisil. 350.

1. Jeesusele, Jeesusele Tahan laulda ma; Patustele, Patustele
Päästjaks tuli ta. Jeesus meid siin valgustab, Lunastab ja
kinnitab; Talle laulgu, Talle laulgu Kõik ta kogudus.

2. Kätel kannab, Kätel kannab Ta meid armu väes, Rõõmu annab,
Rõõmu annab, Kui meil kurbus käes; Oma andega küll ta
õnnistab meid otsata; Teda kiitku, Teda kiitku Kõik ta kogudus.

3. Hing, oh hüüa, Hing, oh hüüa Kiitust talle sa! Teda püüa, Teda
püüa Meeles pidada! Tema haavad, Tema rist Aitavad mind,
hädalist, Rahu, rõõmu, Rahu, rõõmu Väge nendest saan.

4. Ta ei väsi, Ta ei väsi Iial armu tööl, Tema käsi, Tema käsi
Kaitseb päeval, ööl. Iga kurvastuse sees Tema on mu abimees,
Kui ma temast, Kui ma temast Aga kinni pean.

5. Lauldes sulle, Lauldes sulle, Jeesus, tänu viin, Sest et mulle,
Sest et mulle Elu toob su piin. Sinu rist mind rõõmustab, Surmast
üles äratab. Hinge põhjast, Hinge põhjast Mina tänan sind.

6. Meid sa võtsid, Meid sa võtsid Päästa võla seest, Surma tõtsid,
Surma tõtsid Ise meie eest, Ise kohtumõistja sa Andsid ennast
nuhelda, Et nii meie, Et nii meie õigeks saaksime.

7. Jeesus, anna, Jeesus, anna, Et ma kuulen sind! Sinu sõna,
Sinu sõna Valgustagu mind! Õnnistust ei taha ma Ilma sinu
vereta: Ennast ise, Ennast ise Meile ilmuta!

Joh. 10, 14. Mina olen hea karjane ja tunnen omasid ja minu omad tunnevad mind.
Viisil: Jeesus, surma äravõitja. 300.

1. Jeesus, kes sa õnnistuseks Vagade truu karjane, Tee mind oma lambukeseks, Keda saadad truusti. Karja eest sa armastuses Läksid surma halastuses; Surrest ju sa päästsid mind: Tee, et armastan ka sind!
2. Lambad hoidvad karjast taga, Karjasel seesama meel; Üksmeel olgu siis meil aga, Sinul taevas, minul teal! Kui su armastus mind hüüab, Minu armastus siis kostab: „Armastan sind!“ hüüad sa, „Armastan sind!“ vastan ma.
3. Lambad tundvad oma karjast; Karjane neid tunneb ka. Aita, et ma jooksen karmast, Nõnda kuidas jooksid sa Minu juure, kui mind vahtis Põrgu hunt ja neelda tahtis; Hüüdsid sa: „Sind tunnen ma!“ Kostasid ma: „Sind tunnen ka!“
4. Lambad kuulvad oma karjast, Hääle järel' jooksevad. Karjane ka kuuleb hoolsast, Kui nad härdast ägavad. Tee, kui hüüad, et ma kuulen, Ja kui ähvardad, et jooksen, Et ma kuulen ikka sind. Jeesus, kuule ikka mind!
5. Mind, oh Jeesus, kuulda võta, Kui ma hüüan, palun sind; Mulle appi pea tõtta, Armust aita ruttu mind. Sinu nimel palun mina, See peal' ütle „amen“ sina. Nüüd ma usun, tunnen ka Rõõmu sust, mu hoidija!

Sigmund von Birken, 1626—1681.

235

Joh. 16, 33. Maailmas on teil ahastust, aga olge julged, mina olen maailma ära võitnud. Omal viisil. 60, ehk: Jeesus, tule minule. 59.

1. Jeesus, kõige ülem hea, Hingamist toob hingele. Mis ma iial himustan, Seda mina temalt saan.
2. Ilma lapsed, kuidas näed, Nõudvad taga tühja head; Jeesus mulle kallim on Kui ka kõige kallim kroon.
3. Kui ka kõige pahemad Vaenlased mind kiusavad, Jeesus päästab põrgu käest, Kuradi ja surma väest.
4. Olen mina vigane, Pole abiks kedagi; Jeesus viga parandab Ja mull' õigeks arstiks saab.
5. Olen vaene, alasti, Nõu ei hakka kuhugi; Jeesus ikka halastab, Kõiges hädas avitab.
6. Olen mina võõral maal Suure, raske risti all; Jeesus kaitseb mind ka seal Ja mind peab üleval.
7. Kui mind õelad naeravad Ja mull' häbi teevad nad, Jeesus aitab kannata, Et ka sest ei hooli ma.
8. Oh siis tahan mina ka Sind ükspäinis armasta. Sinust, armas Jeesuke, Saab ju küll mu hingele.
9. Jeesust kõrvad kuulevad, Jeesust silmad vaatavad, Jeesust keel ka tunnistab, Jeesust käed peavad.
10. Jeesus on mu toidus veel, Jeesus on mu lauluhääl, Jeesust mina ihaldan, Jeesusest ma röömu saan.

11. Oh siis andku viimselt ka Sinu rist su verrega, Sinu surm, oh Jeesuke, Surmas rahu minule.

Lucas Backmeister, 1570—1638.

236

Joh. 8, 12. Mina olen maailma valgus; kes minu järel käib, see ei käi pimeduses, vaid temal peab elu valgus olema.

Viisil: Surma laps on inimene. 296.

1. Jeesus minu mõttes liigub, Meeles seisab tema piin, Minu hing ta poole kipub, Kuni olen elus siin. Ta on minu kallis ilu, Saadab mulle rõõmu elu; Jeesust, kes mu ehe ka, Armastan ma lõpmata.

2. Jeesus, koidutäht mull' ikka, Hiilgab minu südames; Kui on minul mitu viga, On ta vägev abimees. Minu hing ta peale vaatab, Kui ta mind siit ära saadab. Elu valgus oled sa, Jeesus, sind ei jäta ma.

3. Jeesu omaks olen saanud Ristmises, kui uuesti Sündsin, end ka olen annud Tema omaks alati. Jeesu poole tahan hoida, Siis võin kõiges abi leida, Elus ja ka surmas tõest: Jeesus päästab häda seest.

4. Jeesus jääb mu juure heldest. Kui ma tema juure jään, Siis ma näen ta armu selgust, Kus ma iial liigun, käin. Kui ma õhtul voodi lähen, Kui ma vara üles tõusen, Siis on vara, hilja ka Jeesus minu saatja.

5. Jeesus üksi j uhatagu Mind, ta nõu on laitmata: Minu tööd ta õnnistagu, Kõik ma algan temaga; Kõik mu õnnistuseks olgu, Tema nime auks tulgu; Siis kõik hästi korda läeb, Kui mind Jeesus avitab.

6. Jeesus, minu elu saatja, Meelt ja vaimu toetab, Ainus rõõmu valmistaja, Kui mu ihu nõrgaks saab; Kui mu pea halliks läheb Ja

mu elurammu lõpeb, Ehk on silmad tuhmid ka: Jeesukest ei jäta ma!

7. Jeesus kõiges vaevas olgu Minu ustav abimees, Ärgu temast lahutagu Valu, piin mind iganes. Siis ei kisu iial häda Minu hinge põhjast teda; Läheks süda lõhki ka: Jeesukest ei jäta ma!

8. Jeesusele mina elan, Kui ta oma suren ka; Kasuks tuleb, et ma olen Jeesusega pärija. Midagi ei pea saama Teda minust lahutada: Lõpku ilm, mu elu ka, Jeesukest ei jäta ma!

237

Laul 39, 8. Ja nüüd, Issand, mida pean ma ootama? Minu lootus, see on sinu peal. Viisil: Jumal, maa ning taeva Looja. 174.

1. Jeesus, näita oma jõudu, Eks sa ise selgest näe Minu vaese hinge puudu? Eks see meelt sul härdaks tee? Eks sa taha päästa mind Patust, et ma teenin sind?

2. Valgus sina, mina sõge, Püha sa, ma patune; Sul on üpris palju väge, Mul ju lõpukord on käes. Päästja patust oled sa, Näita ennast mulle ka.

3. Eks mu arst ei võtaks aita, Mind, kes olen tõbine? Miks ta võttis hinge heita, Haavatud ja verine? Kuis ma surma sisse jään, Kui ma elu juure laen?

4. Armastus peab armastama, Heldus helde olema: Peaks ta siis unustama Mind ja jätma armuta? Ju ta võtab halasta Minu vaese peale ka.

5. Nii kui tuli ise põleb, Põlema ka sütitab, Nõnda armgi, kui ta tuleb, Armu jälle sünnitab. Kes nüüd armust osa saab, See ka ise armastab.

6. Jeesus, miks sa aega viidad Minu juure tulemast? Kui mind oma lapseks kiidad, Ära viibi aitamast! Tule, muidu kardan ma, Et ma suren sinuta.

238

Joh. 1, 4. Tema sees oli elu ja elu oli inimeste valgus.
Omal viisil. 172.

1. Jeesus on mu ainus elu, Jeesus üksi minu rõõm, Jeesus on mu suurim õnn, Ilma temata mul valu. Kõik muu asi hukka saab, Jeesus üksi rõõmustab.

2. Kui mul Jeesust elus pole, Siis on rist ja viletsus, Siis on surm ja hukatus! Kellel' tema arm ei tule, Seda häda vintsutab. Jeesus üksi rõõmustab.

3. Kui on Jeesus minu meeles, Siis ma elan veata Ja jään ilma mureta: Tema veri on mul alles. Ehk küll patt mind kurvastab, Jeesus üksi rõõmustab.

4. Mina loodan sinu peale, Armas Issand Jeesus, tõest. Sina surid minu eest, Sest mull' tuleb rahu jälle. Kui mind kurat kurvastab, Jeesus üksi rõõmustab.

5. Armas Jeesus, minu vara, Usu läbi mulle jää! Ei ma sinust ära läe, Ei ma sinust lahku ära. Kui mind õelus hirmutab, Jeesus üksi rõõmustab.

6. Sinu päralt olen mina, Jeesus, minu pärandus! Minu õnn ja rõõmustus, Minu oma oled sina! Surm kui viimselt suretab, Siis mind Jeesus rõõmustab.

Ahasver Fritsch, 1629—1701.

Jes. 61, 10. Ma rõõmustan väga Jehoova sees, mu hing on väga rõõmus mu Jumala sees; sest ta on mind ehtinud õnnistuse riietega ja õiguse kuuega mind katnud. Omal viisil. 324.

1. Jeesus, rõõmustaja, Hinge jahutaja! Jeesus kaunike! Oh kuis viibid kaua! Hingel igav: Jõua! Sind ma igatsen. Jumal Poeg, Mu hinge peig, Ei ma muud siin kui sind aga Maa peal nõuan taga.
2. Sinu kaitsjad tiivad Katvad mind ja viivad Mind su rõõmule. Ehk küll kurat mässab, Ilm mu vastu möllab, Ei ma värise! Olgu küll Nüüd vastas mull' Põrgu vägi, ilma võimus, Minu abi Jeesus!
3. Kurat, sind ma naeran, Patt, sull' selja pöoran, Surm, sind ootan ma! Ilm, sa välja astu, Lauldes ma su vastu Seisan rahuga. Jumal mull' On kilbiks küll: Põrgu, ilma, patu kära Peab lõpma ära.
4. Rikkus mingi ära! Sa mu rõõm ja vara, Jeesus, üksinda! Minge tühjad aud, Minge kurjad nõud, Ei teid taha ma! Häda, rist Ei pea vist Jeesusest mind lahutama, Vaid meid ühendama.
5. Mis on lustiks ilmal', Mis teeb himu silmal', Mulle tühi see. Patud, jääge maha, Mina teid ei taha, Hirmsad olete! Toredus Ja suurustus Ei mind teie enam peta, Ei mu rahu võta.
6. Mine, kurvastaja, Sest mu rõõmustaja, Jeesus, on ju siin. Kes siin armastavad Jumalat, need saavad Rõõmu, kui on piin. Tehaks' küll Siin häbi mull'; Jeesus on mu rõõmustaja, Hinge jahutaja.

2. Tim. 2, 8. Pea meeles Jeesust Kristust.
Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Jeesus, sinu mälestus Hingel' kallis röömustus. Armumere sügavus, Sel, kes sinu ligi on.

2. Laulda pole kallimat, Kuulda pole armsamat, Kiita pole suuremat, Kui mu Jeesus, Isa Poeg.

3. Helde sa, kui kahetsen, Lahke, kui ma palvet teen, Armas, kui sind kaugelt näen, Ütlemata suur, kui käes.

4. Südant seest sa röömustad, Joodad mind ja valgustad. Hing, miks sina vahetad Tühja röömu selle eest?

5. Jeesus, meie kuningas, Taevas sind ju austas, Sind su Isa armastas, Et sa armastuse väärt.

6. Ligi tule minule, Valgust anna vaimule. Anna maitsta hingele Oma ligiolemist.

7. Kui sa hinges aset saad, Siis sa südant valgustad, Tühja himu kaotad, Süütad armastust mu sees.

8. Krooni väärt sa, kuningas, Kõige tõe allikas, Sinu Vaim mind valgustas: Tule ligi, sisse ka!

9. Sina südant röömustad, Patu needmist kaotad, Armu leeki sütitad, See mu hinge röömustus!

10. Inglid, vastu tõtake, Jeesu vastu rutake, Laulge surmavõitjale: Tere, helde kuningas!

11. Armu kaev ja allikas, Sinu Vaim kõik valgustas, Pimeduse kaotas, Oma valgust meile too!

12. Jeesus läinud Isale, Oma taeva valgele, Minu vaim ta järele
Lendab, teda ihates.

13. Jeesus, keda kiidame, Kellele nüüd laulame, On seal aset
meilegi Taeva linnas valmistand.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Nicolaus Ludwig von Zinzendorf, 1700—1760.

241

Laul 91, 14. Et ta mind armastab, sellepärast tahan ma ta ära päästa; ma tahan teda
ülendada, sest et ta mu nime tunneb.
Omal viisil. 59.

1. Jeesus, tule minule, Jää mu juure järjesti, Tule hinge päästija,
Kõige parem sõber sa.

2. Tuhat kord sind himustan, Kõik muud rõõmu halvaks pean,
Tuhat korda ohkan ka; Jeesus, Jeesus tule sa!

3. Ei mu süda ilmaski Muuga ei jää rahule, Jääd sa aga minule,
See mull' rõõmuks üksine.

4. Jeesus, ilma sinuta On kõik suurus asjata, Ingli au ja ilu ka On
mu meelest kõlbmata.

5. Mis on minul iialgi, Annan mina sinule; Sina oled, Jeesuke, üksi
armas minule.

6. Ei siis muule taha ma Oma südant avada; Tule oma armuga
Minu juure elama.

7. Sina, taeva Isa Poeg, Oled minu hinge peig, Sina, helde
Jeesuke, Oled minu ülem hea.

8. Oh siis tule rutuga, Minu valu vähenda! Mina hüüan järjesti:
Jeesus, tule rutusti!

9. Oh ma ootan kannates, Ei ka väsi paludes: Olen surmahäda
sees, Jeesus, minu abimees!

Johann Scheffler, 1624—1677.

242

Ap. teg. 16, 31. Usu Issanda Jeesuse Kristuse sisse, siis saad sina ja su pere õndsaks.
Viisil: Jeesus, Önnistegija. 161.

1. Isa ning Maria Poeg, Prohvet, kuningas ja preester, Vahemees,
ja armujärg, Ristilöödud ärapäästja, Anna, et mu lauluhääl
Kiidaks sind siin ilma peal.

2. Ustav Jeesus, minule Oled sündind, surma läinud; Kätte maksti
sinule Kõik, mis Adam süüdi teinud; Anna, Jeesus, minule
Omaks jääda sinule!

3. Önn kõik tuleb sinu käest, Kes meid patust päästnud lahti.
Surma oma surma väest Võitsid, võtsid taeva lahti. Olgu sinu
surma piin Ka mu usu õigus siin.

4. Surma, põrgu üle sa Oled täiest võimust saanud, Mulle
surmas, hauas ka Kalli rahu valmistanud. Sinu väest tõusen ma
Ja saan kohtus õigeks ka.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824—1900. Caspar Neumann, 1648—1715.

Laul 25, 1. 2. Jehoova, sinu poole tõstan ma oma hinge! Mu Jumal, ära lase mind mitte häbi sisse saada.

Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Jumalinimene, Issand igavene, Jeesus, minu õnn! Minu elu looja, Ainus rahutooja, Sind ma igatsen. Kallis Issand, hinge rõõm, Sind ma üksi üliväga Hinges nõuan taga!

2. Mind, — ma arg ja vaene! — Hukatuse laine Tahtis uputa. Appi sina totsid, Kohtu hirmu võtsid Minust kaota. Minu kilp ja varjupaik, Issand, sind ma üliväga üksi nõuan taga.

3. Sa mind lunastasid, Võlast vabastasid Oma vere väest; Hädas üles tõtsid, Kohtus sina kostsid Minu vaese eest. Jeesus, vägev vahemees, Sind ma üksi üliväga Tahan nõuda taga.

4. Sain ka armu peale Uuest eksiraale, Oh mu karjane, Kuis mind talutasid, Lahkest juhatasid Elu vetele! Jeesus, ülem hingearst, Sind ma üksi üliväga Maa peal nõuan taga.

5. Kõrve karedusest, Laane lagedusest Sa mind kutsusid, Kosutasid ihu, Hingel' kallist rahu Ise pakkusid. Jeesus, kallis taeva leib, Sind ma üksi üliväga Ilmas nõuan taga.

6. Oh veel majaline, Vaene hädaline, Nüüdki olen ma! Palju kannatada, Rasket ristirada On mul rännata! Abimees, kes ristil poond, Sind ma üksi üliväga Hädas nõuan taga.

7. Sa mind koju saada, Võta kosutada Oma risti naal! Peale surma valu Kingi onnist elu Armust üleval! Jeesus, võitja eluvürst, Sind ma nõuan üliväga Elus, surmas taga!

Ilm. 7, 10. Õndsus tuleb meile Jumala käest, kes aujärje peal istub, ja Talle käest. Viisil: Jumal, maa ning taeva Looja. 174.

1. Kallis Tall, sa kandid ise Minu patud risti peal; Oh mis kallid eluvesi Jooksis sinu haavust seal! Seega südant puhasta, Et võiks sulle kõlvata.
2. Armu allik, sinu vesi Jooksku elu väega Minu kuiva hinge sisse, Täitku mind su armuga. Minu süda lahti tee, Valmista ka armule.
3. Taeva leib, kes tulid taevast, Sind ma ihkan himuga, Leian toidust eluleivast, Elus siin ja surmas ka; Magus oled tõesti Isuneva hingele.
4. Ülim rikkus, hinge vara, Kallis oled minule. Ei see vara kao ära Ega lõpe ilmaski, Tema käest saab hingeke, Mis on tarvis temale.
5. Koidutäht ja hinge valgus, Valgusta mu südant ka! Sinu õpetuse selgus Mind ei lase eksida. Kui sa hinge sisse jääd, Siis ma kõnnin eluteed.
6. Hinge sõber oled sina, Issand, mulle üksine, Sinu sõprust otsin mina, Sulle annan südame. Sinu sõprus ikka jääb, Ilma sõprus hukka läeb.
7. Hinge karjane, sa söödad, Joodad, kaitsed, kosutad, Sina mulle laua katad, Sina südant rõõmustad; Kõik ma sinu armust saan, Mis ma iial himustan.
8. Issand, näita mulle sina Ikka oma halastust. Sinu juurest otsin mina Oma hinge õnnistust. Oh mu hing sest rõõmustab, Et mind Jeesus armastab.

245

Laul 45, 3. Sa oled Ilusam kui inimeselapsed.
Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Kõigest ilust ilma peal Jeesus ilusam on veel, Temast ilm kõik ilu saab, Teda mulle ilmutab.
2. Päike koidab esiti Ja siis paistab selgesti, Teda nähes mõtlen ma: Suurem valgus, Jeesus, sa!
3. Kui ma valgust teretan, Siis su valgust mäletan, Mida taevas auga Saan kord näha lõpmata.
4. Tähed öösel hiilgades, Kuu ka taevas kumades Tunnistavad ilma peal, Et su au on suurem veel.
5. Tuleb kallid kevade Ja ma lähen vainule, Lilledega ehitud, õilmetega kaetud;
6. Siis ma hõiskan rõõmuga, Kiidan sind ka tänuga, Kõige kaunim lilleke, Jeesus, hinge õieke!
7. Ööbik hüüab heledast, Linnud laulvad lõbusast; Jeesust laulab minu hääl, See on kõigest armsam veel!
8. Armas kuulda välja peal, Kostab metsast vastu hääl; Armsam veel on tõesti, Kostab Jeesus minule!
9. Tule siis, mu Jeesuke, Näita ennast minule, Et ma näen su õnnistust, Sinu palge valgustust.
10. Paista minu hingele, Anna valgust vaimule, Siis ma käies ilma peal Elan vaimus üleval.

11. Jeesus, võta omaks mind, Et ma usus tunnen sind, Minu vaimu valgusta, Siis ma näen sind lõpmata.

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Johann Scheffler, 1624—1677.

246

1. Tess. 5, 24. Ustav on see, kes teid kutsub, küll tema seda ka teeb.
Viisil: Mis vaevab sinu südant. 239.

1. Kui kõik ka taganeksid, Ei ma sust tagane. Kui tänamata jääksid, Ei mina seda tee! Sa said mu pärast kanda Suurt valu järjesti, Sest tahan sulle anda Kõik oma südame.

2. Nutt kipub ikka peale, Kui mõtlen, mis sa teind, Ja et su arm on siiski Nii mitme meelest läind. Kas vaeva nägid vähe, Kui läksid surmale? Kui unustuse pähe On siiski jäänd su töö.

3. Ja ometi sa aitad Ja ikka ootad veel; Kui kõik sust taganevad, Sul ikka ustav meel. Ehk inimesed seda Veel viimaks tunnevad Ja kibedasti nuttes Su juure pööravad.

4. Ma olen sind nüüd leidnud, Oh ära jäta mind! Su armastus on võitnud, Nüüd ma ei jäta sind! Küll vendadel ka silmad Kord lahti pääsevad, Siis nemad ka su hõlma Ja sülle ruttavad.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Georg Philipp Friedrich vabahärra von Hardenberg, 1772—1801.

1. Joh. 2, 16. Kõik, mis maailmas on, lihahimu, silmahimu ja elukõrkus, ei ole mitte Isast, vaid see on maailmast.

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Maailma kullast, varandusest Ja aust ärge rääkige! Sest tühjast liha himustusest Mul pole röömu ühtigi. Ei muud ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

2. Ta on mu ainus rööm ja ilu, Mu silmatera, varandus, Mu kõige kallim kuld ja kaju, Mu hinge rahu, röömustus. Ei muud ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

3. Ilm kõigi oma himudega Ja liha ilu hukka läeb, Aeg võtab pea kaotada, Mis inimese käsi teeb. Ei muud ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

4. Ta üksi on mu elu, valgus Ja tõe sõna tõesti, Ta on mu kalju, tugi, lootus, Puu tema on, ma oksake. Ei muud ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

5. Ta on mu vägev valitseja, Mu austuse kuningas, Ta on mu õnnistuse andja Ja rahu, röömu allikas. Ei muud ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

6. Mu Jeesu riik ja linn ei kao Maailma sõdimise eest. Ta aujärg ilmiski ei vao, Jääb algusest ja igavest. Ei muud ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

7. Ta varandus on arvamata, Ta pale paistab järjesti, Ta ilu, au on kadumata, Mind röömustavad alati. Ei muud ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

8. Ta võib mind väga ülendada, Mind teha oma samaseks; Nii kallist rikkust mulle anda, Et ma saan kõige rikkamaks. Ei muud ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

9. Kui peaksin ma ka puudust tundma Siin elades maailma peal,
Kõik pean siiski kätte saama, Kui saan ta au näha seal. Ei muud
ma armastada saa, Kui Jeesust Kristust lõpmata.

F. Hörschelmann. Johann Scheffler, 1624—1677.

248

Jes. 53, 5. Tema on meie üleastumiste pärast haavatud ja meie ülekohtu pärast ära
rõhutud; karistus oli tema peal, et meil pidi rahu olema, Ja tema muhkude läbi on
meile tervis tulnud.

Omal viisil. 76.

1. Ma kiitlen ükspäinis neist veriseist haavust, Mis Jeesus on
tunnud küll käsist, küll jalust; Ma peidan end neisse ja usus neis
olen, ,,: Et rõõmu saan tunda, kui taeva ma tulen. ,,:

2. Ilm, mässa ja mölla ja prassi küll sina; Mu Jeesus, mu hoidja,
sind armastan mina; Ehk välku lööb, pikne ka müristab
valjust, ,,: Ei lahku ma Jeesusest, kindlamast kaljust. ,,:

3. Kes vaesed on vaimus, neis Jeesus küll asub, Kõik kibedat valu
ta rõõmuga tasub; Et, südame Jeesus, see kõik mul on teada, ,,:
Sest hakkasid kinni, ei või sinust jääda. ,,:

4. Mu Jeesuse peale käib kõik minu mõtte, End annan ta orjaks ja
kõik tema kätte; Ta ülemaks varaks mul olema peab, ,,: Nii kaua
kui Jumal siin elu mull' seab. ,,:

1. Joh. 4, 9. Selles on Jumala armastus meie vastu avalikuks saanud, et Jumal oma ainusündinud Poja maailma on läkitanud, et meie tema läbi elaksime. Omal viisil. 445.

1. Ma kummardan sind, armu vägi, Mis Jeesuses end ilmutand, Ma astun armastuse ligi, Mis põrmu peale halastand: Mu oma mõtte ära kaob Ja armu merre üksi vaob.

2. Kui väga sa mind armastanud Ja kuis su süda nõuab mind! See imearm mind äratanud, Et minu hing ka ihkab sind. Mu sees sa asu, armu võimus, Et võsuksin ka sinu vaimus.

3. Ma tunnen, süda sõuab sulle, Su oma olen üksines, Ei kaduv ilm too õnne mulle, Mul elu sinus elades: Su juures rahu, rõõmu leian, End armu merre peita püüan.

4. Su oma, Issand, on mu süda, Sa minu vara ja mu võit, Mu eest sa kandsid surmahäda, Et mulle tõuseks elu koit. Sa maksid minu võla ära, Mu hinge õnn ja kallim sära!

5. Oh Jeesus, oma püha nime Mu südamesse kirjuta, Et sinu suure armu ime Võiks hinge sisse vajuda, Et sõna, töö ja terve elu Siis kuulutaks su nime ilu!

6. Sest, Issand, sinu nime läbi Mull' Isa süda lahti läeb; Ta kinnitab, et armu abi Hing valus, vaevas ikka saab. Kui patune siin seda teaks, Ta teda armastama peaks!

7. Sest Jeesu nime ülendage, Seal armuallik alanud, Sealt saavad kosutust ja väge Kõik, kes on kroonil ehitud: Kuis kummardavad nende väed, Kuis laevad risti palve käed.

250

Matt. 16, 26. Mis kasu on inimesel sest, kui tema kõik maailma kasuks saaks, aga oma hingele kahju teeks?

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161, ehk: Tugevad on Jeesu käed. P. lisa 53.

1. Miks sa ennast, hingeke, Ilma asjadega vaevad? Eks sa näe, kui kiiresti Nemad pea põrmu laevad? Jeesu valgust otsi sa, Muu ei või sind aidata!
2. Oma murelikku meelt Juhi üles taeva poole, Juhi teda patu teelt üles üksi armumaale: Jeesu valgust otsi sa, Muu ei või sind aidata!
3. Rahu sina ihaldad, Et siin hinge kosutada; Nõua elu allikat, Seal on küllalt armu saada: Jeesu valgust otsi sa, Muu ei või sind aidata!
4. Usuteed käi kindlasti Sihti mööda, mis sull' pandi, Armumerest haigele Saab siis kosutuse andi: Jeesu valgust otsi sa, Muu ei või sind aidata!
5. Eks sa näe, et ilma tee Teine on siin kogunisti Kui see tee, mis lastele Isa soovind igavesti: Jeesu valgust otsi sa, Muu ei või sind aidata!
6. Õhk sa oled Jumalast, Vaim, see on sind sünnitanud, Jeesu veres jäädavast Oled riigi lapseks saanud: Jeesu valgust otsi sa, Muu ei või sind aidata!
7. Issand on su kuningas, Meeles ikka pea seda, Palves üksi palavas Pööra tema poole süda: Jeesu valgust otsi sa, Muu ei või sind aidata!

8. Nii sa, minu hingeke, Pead üksi vaikseks saama, Küll sind ristist rahule Isa arm saab juhutama: Jeesu valgust otsi sa, Muu ei või sind aidata!

Martin Lipp, 1854–1923. J. G. Wolff 1684—1754.

251

2. Kor. 8, 9. Teie tunnete meie Issanda Jeesuse Kristuse armu, et tema teie pärast on vaeseks saanud, ehk ta küll rikas oli, et teie tema vaesuse läbi rikkaks saaksite. Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Mis vaeva oled minu pärast, Mu Jeesus, võtnud kanda sa, Et sa mind siit maailma kärast Ja patust saaksid aidata; Sa nõudsid vara, hilja mind, Veel enne, kui ma tundsin sind.

2. Sa oled oma austused Mu vaese pärast kaotand, Sa jätsid taeva rõõmustused Ja oled maa peal kannatand; Sa andsid ennast laimata, Et sa mind saaksid aidata.

3. Sa jätsid oma riigi maha, Aujärje, krooni meelega. Ei sina nõudnud au, ei raha, Vaid vaeseks said sa rõõmuga, Et minu hing sull' palgaks saaks Ja võidukrooni pärijaks!

4. Veel raskemat sa mu eest kandsid, Kui ristipuu peal surid sa, Ja Isa kätte vaimu andsid Nii suure valuhäälega, Et saaksin kui üks talleke Su hoole alla, karjane.

5. Et nüüd mull' oled valmistanud Kõik seda, kallis Jeesuke, Ja mind veel enam armastanud Kui iseennast, armuke, Siis igatsen ka südamest, Et saaksin täiest osa sest.

6. Mind matsid oma surma sisse, Siis surmast mind ka ärata Ja vii mind oma taeva ise Su juure õndsast elama, Siis hing seal rahu, rõõmu saab Ja aukrooni pärandab.

252

1. Kor. 2, 2. Mina ei arvanud ennast teie seas ühtki muud teadvat kui aga Jeesust Kristust, ja teda kui ristilöödud Kristust.
Omal viisil. Lisa 45.

1. Mõista, mis ma kalliks pean, Tunne ära, mis ma tean, Vaata, mis mu varandus, Kuule, mis mu rõõmustus: Ristilöödud Jeesus Krist!

2. Kes mu usu alustand? Kes mu huuli vaimustana? Kes on kannud minu süüd? Kes toob Isal armu hüüt? Ristilöödud Jeesus Krist!

3. Kes mu elu elustab? Kes mu vaimu vaimustab? Kes mind õigeks teeb ja heaks, Jumalale sulaseks? Ristilöödud Jeesus Krist!

4. Kes mind ristas rõõmustab? Kes m'ust vaenu peletab? Kes mu südant jahutab? Kes mu valu vähendab? Ristilöödud Jeesus Krist!

5. Kes on surmahäda sees Minu ustav abimees? Kes mind paneb elama Taevariigis lõpmata? Ristilöödud Jeesus Krist!

6. Nüüd sa tead, mis ma tean, Keda mina kalliks pean. Usus ela, kannata, Usus viimaks sure ka Ristilöödud Jeesule!

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Johann Christian Schwedler, 1672—1730.

253

Joh. 6, 68, 69. Issand, kelle Juure peame meie minema? Sul on igavese elu sõnad. Ja meie oleme uskunud ja tunnud, et sina oled Kristus, elava Jumala poeg.
Omal viisil. 207.

1. Mu armas Jeesus, minu rõõm, Oh minu kallid vara! Su armu mina igatsen, Sind mina nõuan taga. Au olgu sulle järjesti, Et oled üpris armsasti Mind päästnud hädast ära.

2. Mu imevalgus oled sa, Mis selgest paistab mulle, Et mulle ilma katteta On näha sinu pale. Oh oma armu valgega Mind ikka enam valgusta Ja päästa pimedusest.
3. Sa oled õnnistuse tee, Mis peal ma taeva jõuan, Sa saadad mind ka õieti, Kui ma sind abiks nõuan. Ei mina ilma sinuta Ei iial oma vaevaga Või saada taevariiki.
4. Sa oled tõe andija, Kõik sinuta on vale! Mind tõe poole juhata Ja saada õige teele; Kui sina mind siin karistad Ja Isa tundma õpetad, Siis tuleb tarkus mulle.
5. Sa oled taevast tulnud ka Meil' leivaks Isa käest, Meid hinge näljas aitama Ja päästma patu väest. Kui on mu süda koormatud Ja raskest ristist vaevatud, Siis rahuga mind täidad.
6. Kui on mul õige janu käes, Kui on mu hingel häda, Siis, Jeesus, sina mulle jää, Siis kosutakse teda. Sind kutsub süda minule, Ta ruttab tulla sinule, Siis kustub janu ära.
7. Sa oled kalliks ehteks ka Mu hingel', armas Jeesus! Ma olen hukas patuga, Mind ehitab su õigus: See on su meelest ilusam Ja mulle palju tulusam Kui kõik maailma kõrgus.
8. Sa oled minu kindel linn, Kus ma võin julgest jääda, Su tiivad katvad ikka mind, Ei karda mina häda, Ei karda mina viletsust, Ei pörguliste kiusatust: Sa mulle varjuks oled.
9. Sa oled minu karjane, Su sõna juhataja, Sa saadad mind nii truisti, Mu hinge armastaja! Oh võta oma hoolele Su talleke, oh Jeesuke, Sa oled õige kaitsja.
10. Sa oled minu peiuke, Sind südamesse võtan, Mu preester ja mu karjane, Su juure hädas tõttan. Sa oled minu kuningas, Kes vägevast mind varjamas, Et ilm ei saa mind neelda.

11. Sa oled kange sõjamees, Sa aitad võitu saada, Kui liha, veri kiusates Mind tahab hukka saata. Kui sa mull' oled kaitsejaks Ja suures hädas hoidijaks, Ei või siis kurat petta.

12. Kui sa mu peale halastad Ja mulle sõbraks tuled, Mind venna kombel armastad Ja arstiks, toitjaks oled, Siis patuhaavu parandad Ja vaevas seda kinnitad, Kes sinu peale loodab.

13. Mis ma nüüd, kallis Jeesuke, Veel ütlen sinust enam? Sa oled armas minule, Kõik kõiges, kõige parem! Sind kõigest hingest himustan, Sind kõigest meelest armastan, Sa minu armukene!

Johann Christian Lange, 1669–1756.

254

Joh. 14, 21. Kes mind armastab, seda armastab minu Isa, ja mina tahan teda armastada ja iseennast temale ilmutada.
Omal viisil. 383.

1. Mu jõud, sind tahan armastada Ei sõnaga, vaid teoga; Sind tahan ikka igatseda, Mu valgus, kõige väega. Kuni ma elu lõpetan, Sind, Jeesus, armastan.

2. Ma armastan sind, minu elu, Mu kõige parem sõber sa; Sind ülistan, mu hinge ilu, Nii kaua kui veel hingan ma. Sind, Tall, ma nõuan südamest, Et surid minu eest.

3. Oh et ma sind, sa õige ilu, Nii hilja olen tundma saand, Ja ennem sind, mu hinge elu, Ei ole omaks tunnistan! See kurvastab ja vaevab mind, Et ma ei nõudnud sind.

4. Ma eksisin ja olin pime, Ei leidnud, taeva valgus, sind; Ma põlgasin su kallist nime, Maailma hiilgus pettis mind. Et lõppend nüüd mu hinge öö, On sinu armu töö.

5. Sind, õige päike, tänan mina, Et sa mind oled valgustand. Sind tänan, taeva rõõm, et sina Mind vabaks teind ja rõõmustand. Sa kallis arst, ma tänan sind, Et tegid terveks mind.

6. Mind oma tee peal võta hoida Ja keela ära eksimast, Mind lase õiget rada leida; Kui seisan, hoia langemast. Mu ihu, hinge valgusta, Mu päike, armuga.

7. Sind, Jumal, tahan igatseda, Sind tahan nõuda, minu kroon, Ja lõpmata sind armastada, Ka siis, kui raske vaev mul on. Kuni ma elu lõpetan, Sind, Jeesus, armastan.

Wilhelm Kentmann II, 1861–1938. Johann Scheffler, 1624—1677.

255

Luuk. 12, 34. Kus teie varandus on, seal on ka teie süda.

Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237 b.

1. Mu kõige kallim vara Sa, Jeesus, minule, Sind valisin ma ära Mu omaks, kaunike! Ma olen ehitanud Sull' aset eneses, Et olen rohtu saanud Sult patuvalu sees.

2. Sa õige rõõmustaja, Leib taevast oled sa, Mu hinge kinnitaja. Kui mures leinan ma. Siis võid sa vaigistada, Kui hingel häda käes, Ja rohkest jahutada Mind kõige vaeva sees.

3. Oh saaksin mina näha Su lahkete palgekest, Siis võiks ta valgus teha Mind rõõmsaks südamest. Mu õnneks võta tulla, Sest ilma sinuta Ei maksa elus olla: Hea s'uga elada.

4. Oh rikas eluandja, Mull' abiks oled veel! Sa ustav ristikandja, Kui tahad, nuhtle peal! Ma tahan kannatada, Mind valu, rist ei saa Su armust lahutada: See kerge sinuga!

5. Mu süda jääb su hooleks Ka surres, elades! Küll hing siis röömus oleks Ka ristitule sees! Mul vaeva kannatada On parem sinuga Kui paradiisis seista, Sant, vilets, sinuta.

6. Maailma au ja ilu Ei taha, salli ma; Ma nõuan taeva elu, Vaim püüab sinna ka, Kus ta saab Jeesust näha. Jah, sinna nõuan ma, Kus võtab aset teha Mull' minu päästija.

7. Oh kallis Jeesus, tule! Vii oma juure mind, Et mina jään su sülle, Hing maitseb ikka sind. Mind röömulinna saada Sa armust heldesti. Seal võin ma röömustada, Mind varjad heldesti.

Salomo Liscow, 1640—1689.

256

Ilm. 22, 16. Ma olen Taaveti juur ja sugu, helkjas koidutäht.
Omal viisil. 342.

1. Nüüd paistab meile kaunisti See koidutäht nii selgesti, See Jesse võsukene, Kes Taavetist meil' sündinud Ja kuningaks meil' kingitud Ja peiuks, Jeesukene! Helde, Selge, Armukene, kaunikene oled sina, Sinust ei või jääda mina.

2. Sa oled, Issand, üksine Mu hinge rööm ja meelega, Kes mind on päästnud ise. Sa oled minu röömustus, Sest sinu armuõpetus On magusam kui mesi: Sööda, Jooda, Hosianna, taeva manna, minu hinge; Sinult püüan mina õnne.

3. Mu süda, Issand, süüta sa Ka oma armu tulega, Et mina armsaks pean Sind, oma kallist Jeesukest; Ja armastan ka ligimest, Et mina usus tean, Et sa Nõnda Armastades, valmistades oma liikmeks Teed mind taeva osaliseks.

4. Rööm tuleb mulle Jumalalt, Kui sinu silmad ülevalt Mu peale heldest vaatvad. Oh Jeesus, minu õnnistus, Su sõna ja su

kannatus Mu südant jahutavad. Tule Mulle Ärapäästjaks, rõõmustajaks, nõder olen; Sulle mina vööräks tulen.

5. Mind, Issand Jumal, igavest Sa oled kõigest südamest Ju Pojas armastanud! Poeg kihlas mind nii heldesti, Ta on mu peig, ma pruudike, Nii väga rõõmustatud. Nõnda, Nõnda Muret kannab ja ka annab taeva mulle; Au ja kiitus olgu sulle.

6. Oh lööge kannelt, mängijad, Ja laulage, kõik laulajad, Head rõõmulugu peale! Siis mina oma Jeesukest Ka armutäiest südamest Võin tuletada meeie. Laulgem, Tehkem Rõõmustamist, austamist kosijale, Suure aukuningale.

7. Nüüd väga rõõmus olen ma Ja tahan Jeesust tänada, Kes on mu ainus vara. Ta tahab mind ka armsasti Siit üles võtta taevasse Ja päästa hädast ära. Aamen, Aamen! Tule taevast, päästa vaevast, Lunastaja, Sind ma nõuan ikka taga.

Johannes Hornung, 1660–1715. Philipp Nicolai, 1556–1608.

257

Matt. 9, 12. Tervetele ei ole arsti tarvis, vald haigetele. Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Oh helde Issand Jeesus, Sa meie ainus lootus, Sa saadad meile rõõmustust. Sa tulid meile taevast, Meid lunastama vaevast Ja valmistama õnnistust.

2. Kui sinu silm ju nägi Mu ahastust, siis tegi See sulle haledust. Siis armu nõu võtsid Ja pea appi totsid Ja näitsid mulle halastust.

3. Kes patu kinni katab Ja süü ka ära matab, Jääd ilma aitmata. Ei otsi arsti haige, Kui valu ta ei tunne Ja vigadust ei tunnista.

4. Ehk olgu raske tõbi Ja suur küll meie häbi: Su arm on suurem veel. Sa päästad ära põrgust, Teed lahti patu võrgust, Et rõõmsaks saavad hing ja meel.
5. Oh kallis, helde Issand, Sa tunned meie südant, Et hukas oleme. Kõik anname su kätte, End heidame su ette, Oh anna armu vaestele.
6. Oh anna meile näha, Kuis võtad puhtaks teha Kõik oma verega. Mis keelab armu vara, Meid petab usust ära, Oh seda hoopis kaota!
7. Siis rõõmus on kõik rahvas, Sind tänama ka vahvas, Et sa meid armastad, Et meile appi tõttad, Meid oma osaks võtad Ja kõigest hädast lunastad.
8. Et sa mind oma haavus Ja oma armu varjus Nüüd hoiad heldesti, Sest saab ka kurat näha, Et tema ei saa teha Siin kahju meile ühtigi.
9. Oh helde Issand Jeesus, Sa meie ainus lootus, Sa saadad rõõmustust. Sa tulid meile taevast Meid lunastama vaevast Ja valmistama õnnistust.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Tartu lauluraamatu järele

258

Joh. 10, 11. Mina olen hea karjane, hea karjane jätab oma elu lammaste pärast. Omal viisil. 333.

1. Oh hinge sõber, õnnis olen Su armastuses hingates, Kui mureorust välja tulen Su armu sülle kippudes! Kõik kurbus kaob ära minust, Kui taevalikku rõõmu sinust Su armu läbi maitseen ma: Siis on mul taevas ju siin ilmas. Kes kurb võib olla sinu hõlmas, Kust hingamist saan lõpmata!

2. Oh kui maailm mind naerab, põlgab, Siis olgu peal', mis hoolin sest! Kui ta mind meelitada püüab, Ma siiski põgenen ta eest. Su sees, mu Jeesus, elan mina, Mu hinge sõber oled sina, Su sõprus seisab muutmata. Kui kaeban suures ahastuses, Kui nutan hädas, viletsuses: Sa jääd mu ankruks lõpmata.

3. Kui patud mulle hirmu teevad Ja püha käsk mind ähvardab, Kui minu süüd mind rusuks löövad Ja kohtumõistja hirmutab: Siis põgenen su haavadesse, Sealt leian rahu kohakese, Kust kõik see mürin mööda läeb. Kõik tulgu kokku minu vasta, Sa tahad siiski mu eest kosta, Su arm ja rahu mulle jääb.

4. Kui sa mind ristikõrbe saadad, Su peale siiski loodan ma: Küll mannaga mind pilvest söödad Ja kaljust joodad heldest ka. Kui sinu teed ka imelised, Nad siiski ikka armulised, Et viimses otsas õndsaks saan. Ma tean, sina võid mind päästa, Mind kõrge taeva linna tõsta, Kui madalusest läbi käin.

5. Surm olgu muile kurvastuseks: Ei mull'! Su hõlmas hingam ma! Surm mulle ei saa hukatuseks, Sest sulle elan, suren ka. Kuis pean elu otsa kartma, Kui surma ööst, mis mind saab katma, Ma lendan üles taevasse? Mu valgus, mina tahan sinna Siit hädaorust ära minna, Su taevarõõmu rahusse.

6. Mis rahu tunneb minu süda, Kui Jeesu peale toetab! Ei minusse ei puutu häda, Kui hinge sõber jahutab. Oh anna rahu mulle tunda, Et mina võiksin sind ju maitsta, Kui magust taeva rõõmustust! Nüüd kaval ilm mind rahul' jätku, Mu Jeesus Krist mind rõõmsaks tehku: Ta on mu hinge õnnistus!

F. Hörschelmann. Wolfgang Christoph Dessler, 1660—1722.

Joh. 15, 5. Mina olen viinapuu, teie viinapuu oksad; kes minu sisse jääb ja mina tema sisse, see kannab palju vilja.

Viisil: Oh Kristus, Lunastaja. 194.

1. Oh Jeesus, minu elu, Su peale loodan ma! Mu hinge rõõm ja ilu, Mind armust avita. Mull' armu anna näha, Et hoolsasti võin teha, Mis tahad iganes.

2. Mu kallid peiukene, Mind hellast armasta! Oh armu tulukene, Mull' paista, põle sa! Mu süda jäägu sulle, Jää sina ikka mulle, Sa kõige ülem hea!

3. Siis keela, et mu süda Sust ei või lahkuda, Vaid võtab armastada Sind kindla armuga: Kui sinuga, mu karjus, Ma suren, armu varjus, Siis taeva pärin ma.

4. Mind lase järjest jääda Su külge kindlasti Ja sinu väge saada Kui puust ta oksake: Kas suren siis või elan, Su päralt mina olen, Su külge ikka jään.

5. Sa minu ainus elu, Oh Jeesus, üksine! Mu ainus au ja ilu, Sind otsin järjesti, Oh lase mind sind nõuda Ja see eest ennast hoida, Mis sinust lahutab!

6. Oh tee, et mina loodan Su peale kindlasti Ja sinult abi ootan, Kui satun hädasse: Siis tahan sind siin kiita Ja seal ka austada Su aus igavest.

7. Oh tule, Jeesus, tule Mull' Õnnistegijaks Ja patustele ole Sa ärapäästijaks. Oh sureta mu liha, Et vaim võiks võimust saada, Kui võitlen sinu väes.

8. Oh armas Isa, kuule Mu palvet taeva sees. Mull', Jeesus, appi tule Ja palu minu eest. Oh Püha Vaim, mind aita Ja rõõmuga mind täida, Et ikka kiidan sind.

260

Laul 111, 4. Tema on mälestuse seadnud oma imetegudele; halastaja ja armuline on Jehoova.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Oh Jeesus, sinu mälestus, Sest tuleb mulle rõõmustus, Eks rõõmu maitsta saa see mees, Kel sina elad südames?
2. Mu elu Jeesus, minu õnn, Sult saan ma, mis ma igatsen; Ei ole sinu sarnastki Siin maa peal ega taevaski.
3. Sult, Jeesus, tuleb halastus Ja kurbadele rõõmustus; Siin kõige armsam minule On sinu heldus tõesti.
4. Kes paremini kosutab Ja murelikku jahutab? Kui Jeesust mina himustan, Siis temast ma ka osa saan.
5. Kui kaunikene oled sa, Mu armas Jeesus, mulle ka! Ei ole mesi magusam, Ei midagi ka tulusam.
6. Kes sind, oh Jeesus, ihaldab, See tõesti sinult abi saab, Kui ta sind palub kangesti Ja silmaveega härdasti.
7. Su suurust taevas kuulutab, Sind inglivägi austab; Sind, Jeesus, kiidab ilmamaa, Et lepitand mind Isaga.
8. Sa oled rahu saatija Ja kalli anni jagaja; Sa kinnitad mu südant ka, Et elan ilma kartmata.
9. Ja tuleb surma tunnike, Siis vii mind, Jeesus, taevasse; Seal on mul rõõmu lõpmata Ja rahu ilma otsata.

10. Oh Jeesus, kuule minu häält, Oh Jeesus, kuule ülevalt; Oh Jeesus, mina palun sind, Oh Jeesus, Jeesus, aita mind!

Martin Möller, 1547—1606.

261

Joh. 20, 19, 20. Siis tuli Jeesus ja seisis kesk nende seas ja ütles neile: Rahu olgu teile! Ja kui ta seda oli ütelnud, näitas tema neile oma käsi ja külge; siis said jüngrid rõõmsaks, kui nemad Issandat nägid.

Viisil: Sind, Püha Vaimu, palume. 190.

1. Oh Issand Jeesus, kui tuled sa, Siis täidad sa südant rahuga;
Ja su armunägu Teeb meid nii õndsaks, Et hing ja ihu seepärast
rõõmsaks Ja vapraks saab.

2. Oh kui aga ikka päeval, ööl Su peale mõtleks mu süda, meel,
Siis otsata võiksin End õndsaks kiita Ja ihu, hingega ikka hüüda:
Kes on kui sa?

3. Sest armu heita argade peal', Süüd iga päev andeks anda neil',
Parandada viga, Meid õnnistada Ja sõbra viisil meid teretada, See
on su rõõm.

4. Oh las oma kallist õndsusest Meid osa saada ka igavest! Ju siin
meie süda Las valmis olla Täis armastust vaatma sinu poole
Ilmiõpmata.

5. Ning kui nutame, siis rõõmusta Meid oma verise surmaga; Jah,
see seisku ikka Meil hästi meeles, Nii et igal ajal tunda oleks: Sa
meie sees!

6. Meil' oma läbipistetud kätt Sa pakud ja truult ahvatled Meid
enda järele, Nii et seeläbi Meil' silmi tõuseb tõsine häbi Ja tänu
ka.

Paul Roderich Bidder, 1850—1908. Christian Gregor, 1723—1801.

262

Laul 73, 25. Sinuga ühes olles ei meelita mind miski maa peal.
Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Oh kes kõik oleks kaotand, Ka enda, aga kätte saand See ühe,
mis on tarvis veel, Kust röömu saab hing, vaim ja meel!
2. Oh kes kõik ära unustaks Ja Jeesust üksi mäletaks! Sest tema
arm on lõpmata, Teeb südame meil puhtaks ka.
3. Oh kes ta armumeresse Siin oleks uppund täiesti, Ei see saaks
näha kurvastust, Ei muret, vaeva, ahastust!
4. Oh kes kõik maha jätaks veel, Et kõigest lahti oleks meel, Siis
võiks ta rahul elada Ja rõõmsasti siit lahkuda.
5. Oh pääseks süda kõigest ka, Mis petab vale kombega Ja
keelab teda kavalast Jeesuse juure tulemast.
6. Oh hoiaks mu meel üksine Jehoova poole alati, Siis lõpeks
ükskord südamest Kõik hirm ja mure igavest.
7. Mu Jumal, rikas heldusest, Mind tõmba oma armu väest, Et
ühendatud sinuga Ma olen, Issand, lõpmata!

Gottfried Arnold, 1666—1714.

263

Joh. 15, 5. Ilma minuta ei või te midagi teha.
Omal viisil. 177.

1. Oh kui vaesed, vaevalised Oleme siin Jeesuta, Nõdrad ja ka hädalised, Armas Jeesus, halasta! Meie vaeste peale vaata, Armust meile abi saada!
2. Sinuta, oh Issand Jeesus, Pimeduses oleme. Ussist tuli meile kurjus, Patu vaeva tunneme, Südamesse ussi viha Tükib, võtab valu teha.
3. Sinuta, oh kallis Jeesus, Põrgu, kurat hirmutab; Minul puudub usujulgu, Hukatus mind ähvardab; Süda minu peale kaebab, Põrgu hirm mind väga vaevab.
4. Sinuta, oh armas Jeesus, Meie ei saa edasi; Ilm meid püüab kõigis paigus Eksitada kurjasti, Kord meid ähvardada võtab, Kord meid kavalasti petab.
5. Helde Jeesus, tead ammu, Et kõik nõdrad oleme; Rammutu on meie rammu Meie elus järjesti; Sagedasti komistame, Eksituse sisse saame.
6. Kinnita meid, armas Jeesus, Aita, kui on häda käes! Tee meid targaks: sinu valgus Olgu vägev südames. Anna mulle oma armu, Siis mu süda tunneb rõõmu.
7. Riku ära, vägev Jeesus, Kurja vaimu tigidust, Et su pruut võiks olla rõõmus, Paranda ta vigadust. Kui sa tahad rõõmustada, Ei või keegi kurvastada.
8. Toeta meid, armas Jeesus, Saada teele heldesti, Et siin käime oma elus Sinu tee peal kindlasti, Patu himust taganeme, Head siin üksi himustame.

9. Sinu Püha Vaim, oh Jeesus, Andku meile väge ka, Et su meele pärast armus Järjest võime elada. Valmista meid, armas Issand, Kõlbavaks tee meie süda.

10. Siis saab tänu, Issand Jeesus, Sulle suust ja südamest, Siis ka meie võime kiitust Sulle anda kõigest väest. Siis sind, Jeesus, austakse, Kõigis paigus kiidetakse.

Peter Lackmann, 1659—1713.

264

Laul 143, 8. Anna mulle vara kuulda oma heldust, sest ma loodan sinu peale; anna mulle teada tee, mida ma pean käima, sest sinu poole ma tõstan oma hinge. Viisil: Ma hüüan, Jeesus, appi sind. 326.

1. Oh minu armas Jeesuke, Kes armastad mind heldest, Ehk ma küll põrm ja patune, Ma kiidan seda rõõmsast. Oh aita nüüd, et truisti Ma sind ka armastaksin, Hoopis saaksin Su omaks üksine, Su päralt ikka jääksin.

2. Su armastus, mu Jeesuke, Mu südamesse tulgu Ja kallim vara minule Siin maa peal ikka olgu. Tee tühjaks kõik ja keela ka, Mis mind võib lahutada Sinust ära, Et võiksin lõpmata Su armu sisse jääda.

3. Su armastuse tuluke Mu hinge sisse jäägu, Mu külma südant järjesti Ta hästi soojendagu. Oh aita ise heldesti Mind seda vara hoida, Abi leida, Kui põrgu vaenlased Mind püüdvad ära võita.

4. Su armastus mu hingele Võib kõik, mis tarvis, tuua, Ta on mu täht, mu päikene, Mu allik, kust võin juua, Mu magus jook, mu taeva leib. Kui kohtu ette tulen, Su ees olen, Siis ta mu pulma kuub, Mu koda, kus sees elan.

5. Kui, Jeesus, minust taganed, Mis kasu sest, et elan? Mu hing, kui temast põgened, Siis hukas mina olen! Oh aita, Issand, ise

mind, Et ma sind taga nõuan, Ja ka leian; Ja kui ma leidnud sind, Siis sinust kinni hoian.

6. Sa oled armastanud mind, Mind oma järel' tõmmand. Ja enne kui ma nõudsin sind, Mind sinu omaks arvand. Oh Jeesus, oma armastust Mind lase juhatada, Ikka saata, Et leian kinnitust, Su juure ikka jääda.

7. Su armastus ka armsasti Mu seisust ehitagu, Ja kui ma eksin kõrvale, Mind õige teele saatku. Ta väge andku mulle ka, Mis hea on, ikka nõuda, Ja ka jõuda, Kui olen langend ma, Su poole jälle pöördä.

8. Mu rõõm ta olgu kurbuses Ja nõtruses mu vägi. Kui elu õhtu mul on käes Ja surmatund on ligi, Siis, Jeesus, oma armastust Mind lase jahutada, Toetada, Mull' anda valgustust, Et võin su riiki saada.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

265

2. Tim. 2, 8. Pea meeles Jeesust Kristust.
Viisil: See aeg on tõest ukse ees. 202.

1. Oh pea meeles Jeesukest, Kes maha tuli taevast Sind lunastama patu käest Ja päästma kõigest vaevast; Su lihas, veres tõesti End vennaks andis sinule, Sest täna tema heldust.

2. Oh pea meeles Jeesukest, Kes sinu eest on kannud Kõik patu, ja end armu väest Ka surma sisse annud, Ja nõnda võitnud kuradi Ja põrgu, surma, patusüü, Sest täna tema heldust.

3. Oh pea meeles Jeesukest, Kes surmast üles tõusnud Ja surma palgaks haua seest Meil' elu, rahu toonud. Nüüd teretab ta rahuga Ja õnnistab meid eluga. Sest täna tema heldust.

4. Oh pea meeles Jeesukest, Kes üles läinud taeva; Seal saad ka sina paiga tõest, Kus unustad kõik vaeva. Ta sulle koha valmistab, Kus su silm teda näha saab. Sest täna tema heldust.

5. Oh pea meeles Jeesukest, Kes tuleb jälle taevast. Kes usub, pääseb igavest Siis ära kõigest vaevast. Oh hoia, et sa uskmata Ei ole, siis sa pääsed ka. Sest täna tema heldust.

6. Oh anna, Jeesuke, et ma Sind usus vastu võtan Ja armastuses hoolega Su jälis käima tõttan; Et sinu armust rõõmustan Ja selle läbi taeva saan, Kui surmast läbi lähen.

C. Günther, 1649—1704.

266

Ilm. 21, 6. Mina olen A Ja O, Algus ning Ots, Ja ma tahan sellele, kellel Janu on, eluvee allikast anda Ilma hinnata.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Oh sa elu õhutaja, Valgus, mis kõik valgustab, Kes sa annad, kõik, mis vaja, Mis hing iial himustab: Sina elav allikas, Selge kui kristalliklaas, Kes sealt pühast templist tõused, Kuiva hinge sisse jooksed!

2. Sina ütled: Kes siin nõuab Eluvett, mis igavest Janu kustutada jõuab, Tulgu, võtku, minu käest! Taeva anded armulist Jahutavad janulist. Tulge usus eluveele, Siit saab armu armu peale!

3. Siin, mu karjane, ma tulen, Anna juua minule! Janune ma seni olen, Kui ma leian eluvee. Ei sa keela minule, Mis sa luband kehvale, Vaid sa annad mulle rohkest, Ilma maksuta ja heldest.

4. Magus vesi, kus sa hoovad, Vaim ja hing seal kosuvad; Igavesi andeid toovad Su käest, kes sind otsivad; Kes sind maitseb,

tunnistab, Et siis magusaks kõik saab; Süda hüppab, laulab, hõiskab, Otsas torm, kui päike paistab.

5. Võta oma sõna mööda Minu vaimu joota ka; Ja mu armuikav süda Võtku alla vajuda Sinu armu meresse. Seal mind ikka taevasse Pühad himud j uhatagu Ja mu elu uuendagu.

6. Tahad sa mu peale panna Oma ristist osa ka, Aita siis, et sinu sõna Ikka kuulen rõõmuga. Kes su ristikarikast Joovad siin, need jäädavast Sinu rõõmust osa saavad, Lõpmata su palet näevad.

7. Võta mind siis jahutada Taevas, armas Jeesus, sa, Mind seal rohkest rõõmustada ühes oma karjaga. Seal on rõõmu rohkesti, Armas rahu täiesti, Austus ja hõiskamine, Usu õnnis kroonimine.

Christian Jacob Koitsch, 1671– 1735.

267

Kol. 1, 18. Tema on oma Ihu, see on koguduse — pea.
Omal viisil. 129.

1. Sa meie lootus Jeesuke, Sa meie pea! küll tunneme Veel sinu naelte asemeist, Et valinud meid igavest. Oh oma lõhkikistud külge sa Kui elupõhja tundma õpeta!

2. Üks imeasi tõest on see: Laps põlgab seda esiti, Ja pärast mees võib surra ka, Ja siiski aru sest ei saa; Usk üksi seda tundma õpetab Ja meile Isa südant ilmutab.

3. „Nii tõesti, kui elan ma“, Ta ütleb, kes ei valeta, Kes, mis ta räägib, tõeks teeb Ja oma sõna ikka peab, „Mu Poeg, kes armas mull' ja kallid ka, See peab ülempreester olema!“

4. Poeg tuleb, täidab täiesti Kõik õige preestri ohvritöö. Ja Isa nõu ja tahtmine Ta läbi sünnib tõesti. Ta võtab surra kõige ilma eest, Nii teda lunastada kohtu käest.

5. Kui sa nüüd, vaene patune, Kurb oled, et sa roojane, Ja tunned oma patusüüd Ja ülekohtu vigasid, Siis Jeesus sinu peale halastab, Sind vere väest patust puhastab.

6. Siis seisku usklikkude meel Veel ikka Jeesu armu peal, Ja püüdku suure hoolega Ta armust kinni pidada: Sest ta on nende surma risti poond, Aukrooni neile ristipuu pealt toond.

Nicolaus Ludwig von Zinzendorf, 1700—1760.

268

2. Kor. 9, 15. Tänu olgu Jumalale tema ütlematu suure anni eest.

Viisil: Mu Jeesus, kes sa õhtu hilja. 146, ehk: Ma kummardan sind, armu vägi. 445.

1. Sind kuni hauani ma tänan, Oh Issand, kõigest südamest, Sull' olgu tänu, kuni elan, Su arvamata anni eest, Et surmaga mind lunastasid, Mull' taeva röömu valmistasid.

2. Maailmal on küll palju rikkust, Ja siiski vaene, tühi ta! Ei suuda päästa patu ikkest, Ei väsind hinge jahuta. Kõik ilmik vara siin ei maksa, Ei võlga vähendada jaksa.

3. Sa üksi, Jeesus, jõuad päästa Meid kõiki pimeduse väest, Meilt patu koorma ära tõsta Ja võimust võtta surma käest. Su jumaliku silma sära Näeb vaenlane ja kohkub ära.

4. Sa tulid võõraks patustele Ja vaeste juures käisid sees, Sa heitsid armu ara peale, Kes andeksandmist igatses, Sa kinnitasid tema sammu Ja andsid uue elu rammu.

5. Sa läksid suure häbi sisse Ja laimu kannatasid sa; Sa lasksid, Issand Jumal ise, Ei mikski ennast arvata. Su terve elu maa peal oli üks kange kannatuse tuli.

6. Jah, surma kätte oled annud Sa ise ennast meie eest Ja meie patud üles kannud Puu peale oma ihu sees. Seal meie eest, kes hukka läinud, Sa oled surres palvet teinud.

7. Kui meie pattu kahetsedes Nüüd sinu ette astume, Siis võtad sina armastades Meid jälle vastu heldesti. Kui usu sisse kindlast jääme, Siis ükskord igavest sind näeme.

8. Et võta vastu siis mu süda, Mu meeled, mõtted tervena! Su päralt üksi olen, Issand, Su juurest leian rahu ma. Ma muud ei oska igatseda, Kui elus, surmas sulle jääda.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Gustav Friedrich Ludwig Knak, 1806—1878.

269

Luuk. 10, 42. Aga üht asja on tarvis: Maria on selle hea osa valinud, seda ei pea mitte temalt ära võetama.

Omal viisil. 314.

1. Üht on tarvis, armas Jumal, Seda tundma õpeta! Et, mis armastan ma rumal, Tunnen tühja oleva. Sest et see mu südant siin piinab ja närib Ja ilma, et hingeke röömu sest pärib. Saan aga see ühe, mis kallim on muust, Ei röömulaul lahku siis iial mu suust.

2. Hing, kui tahad seda leida, Ära otsi ilma pealt; Kõrvale, mis kaduv, heida, Otsi üksi ülevalt. Kus Jumal ja inime ühte end heitnud, Kus arm sinu lootuse täiesti täitnud, — Sealt otsi sa suuremat, paremat head, See seal on ükspäinis, kus igavest jääd.

3. Nii kui püha Maariale Ainus osa oli see: Tema tõttas Jeesusele, Istus tema jalgele; Ei saanud muud mõtted tall' muret küll teha Kui Jeesusest kuulda, kui Jeesukest näha. Mis tema nii igatses, seda ta sai, Et temale Jeesus ta osaks siis jäi.

4. Nõnda üksnes on mu himu, Jeesus, sinu järele, Sind ma ihaldan ju ammu: Kingi ennast minule! Ehk paljud küll peaksid laia teed nõudma, Siis Jeesuse juure ma üksnes saan jõudma. Su sõna, oh Jeesus, on elu ja vaim, See tehku, et kosun kui taevane taim.

5. Sinusse kõik nõu ja tarkus On ju pandud varjule, Anna aga, et mu mõistus Seda paneks tähele. Oh võta mull' vagadust, alandust anda Ja taevase tarkuse juure mind kanda! Kui, Jeesus, sind tunnen ja õieti näen, Siis mina küll õieti targaks ka laen.

6. Ei ma Jumalale tuua Muud ei või kui, Jeesus, sind. Sinu veri võib ja luua Uueks kõiki ja ka mind. Seeläbi on elu ja õigus mull' toodud, Et sina, mu Jeesuke, risti said poodud. Sa ehitad hästi ja ilusast mind, Kui, Issand, siin usuga ihkan ma sind.

7. Oh siis anna hingel' rammu Saada sinu sarnaseks; Pühitsuseks sind ju ammu Mulle anti, seati seks. Mis vagadel' eluks on iganes vaja, See Jeesuse armust mull' antakse pea. Sest kaduvast himust oh puhasta mind; Su elu mull' tulgu, ma armastan sind.

8. Mis veel enam tahan mina? Mind sa katad armuga. Püha paika läksid sina ükskord oma verega. Seal igavest lahti sa oled mind ostnud Ja kuradi võimusest täiesti päästnud, Ja täielist vabadust kinkisid ka, Et: Aba, mu Isa! — võin paluda ma.

9. Täieline rõõm ja rahu Minu hinge kosutab, Mis mull' Jeesus, minu elu, Minu kaitsja, valmistab. Sa oled mu magusam toidus, oh Jeesus, Sa oled mull' armas, sa oled mull' ainus; Muud ühtigi pole, mis rõõmustab mind, Kui sina, oh Jeesus, kui usus näen sind.

10. Nüüd, oh Jeesus, pead sina Kõik mull' kõiges olema, Katsu mind ja tee, et mina Olen kavaluseta. Oh vaata, kas eksin ma kurjale teele, Ja saada ja kääna mu meel oma poole. Oh tee, et kõik pühkmeks siin arvab mu meel, Ja sind ma saan kasuks: see tarvis on veel.

Johann Heinrich Schröder, 1667—1699.

270

Kol. 3, 2. Mõtelge sellele, mis üleval on, mitte sellele, mis maa peal on. Omal viisil. 313.

1. Üles, üles Jeesu juure Lenda, minu hing ja meel! Maha, maha jäägu mure, õige rõõm on üleval. On puudust sul, Siis on Jeesus sinu vara, Lükkab sind maailm ka ära, Tal ruumi küll!

2. Ette, ettepoole jõua Jeesu juure ülesse! Mäele, mäele saada nõua Usujooksul kärmosti! Sind hoiab ta! Jeesus ise jääb su varjuks; Hinge vaenlastele hirmuks End näitab ta.

3. Kindlast, kindlast kinni pea Oma Jeesu truudusest! Lase, lase teda teha, Mis ta ise arvab heaks. Tal helde meel. Tikub vaenlane su peale, Taganema peab ta jälle! Et looda veel!

4. Sisse, sisse tungi taeva, Mis ta avas sinule! Nuta, kurda oma vaeva, Oma häda temale. Sind aitab ta. Kui maailm sind jätab maha, Tema jätta sind ei taha; Et usu sa!

5. Üles, ülespoole nõua, Otsi, mis on üleval, Kus su Jeesus; sinna sõua, Jäta, mis maailma peal! Taevasse tõest! Ilm ei või sind eksitada, õige rahu on sul saada Jeesuse käest!

Paul Roderich Bidder, 1850—1908. Johann Caspar Schade, 1666—1698.

9. Püha Vaimu väljavalamise ehk nelipühi laulud (271—285).

271

Laul 68, 10. Rikkalikku vihma sina, Jumal, puistad oma pärisosale ja närbunud sa kosutasid.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Jumal, tasast vihma anna, Sest mu süda kuiv kui liiv, Minu sisse kastet kanna; Ära janund olen, kuiv! Püha Vaimu annet sa Lase taevast voolata, Rohkesti kui jõge joosta, Minu südant heldest kasta.

2. Kui ju siin ei ükski isa, Ehk ta küll on patune, Head andma pole visa Oma armsa lastele, Eks siis palju enam veel õige Isa üleval Vala välja minu peale Oma Püha Vaimu jälle?

3. Jeesus, taeva läksid sina: Isa juurest läkita Püha Vaimu, keda mina Ikka ootan himuga Rõõmustajaks heldesti, õpetajaks minule. Tema tulgu, mulle jäägu Ja mind usus kinnitagu.

4. Püha Vaim, mu juure tule, Jää mu sisse elama. Südame ma annan sulle, Tee sa oma templiks ta. Võta välja pühkida Hinge hoonest armuga, Mis mind keelab taeva saamast, Ingliseega rõõmustamast.

5. Oma annetega tule, Sa, oh Vaim, mind ehtima; Puhas süda anna mulle Ja mind täiest uuenda! Ihu, hinge pühitse, Et ma võiksin julgesti Igal ajal vaimus, tões Isa paluda su väes.

6. Sulle südame ma annan Templiks suure rõõmuga, Südames sind üksi kannan, Kuni sinna jõuan ma, Kus sind uue keelega Pühas seltsis kiidan ma, Uusi laulusid sull' laulan, Uuesti au sulle annan.

272

Room. 5, 5. Lootus ei jäta häbisse, sest et Jumala armastus on välja valatud meie südameisse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud.

Omavalgust. 236, ehk: Ei lahku mina sinust. 235.

1. Mu hinge sisse tule, Oh Looja Püha Vaim! Uut elu tõid sa mulle, Kui ilmaile ma sain. Oh rõõmustaja sa, Kes tulid Isast, Pojast Sealt õndsas taeva kojast, Sind kiidan rõõmuga.
2. Oh tule, anna tunda Mull' oma väge sa, Mis minu patuhäda Võib ära paranda. Mu süda pühitse, Et sinule au annan Ja usu vilja kannan, Nii kui mu kohus see.
3. Üks kuivand oks ma olin, Mind tegid haljaks sa; Ma surma küüsis olin, Sa saatsid surema Mu surma ristmises; Seal Jeesu veri teinud, Et surma võimused läinud Ja mul uus elu käes.
4. Sa oled püha õli, Ma s'uga salvitud, Nüüd kõige õndsam põli On mulle valmistud: Nüüd Jeesu oma ma Ja kuninglikus jõus Ja pühas preestriaus Saan teda teenida.
5. Sa palve Vaim, su läbi Ma õpin paluma: Su palved toovad abi Ja tõusvad väega Siit taeva, kuni see Neid heldesti on täitnud, Kes ikka armu näitnud On oma lastele.
6. Sa oled rõõmustaja, Ei salli kurvastust; On hädas troosti vaja, Siis saadad valgustust. Kui sagedasti sa Ju oled rõõmustanud Ja kallist kosutanud Meid elu sõnaga.
7. Sa, Issand, kätes kannad Kõik ilma väega Ja südameid sa käänad, Nii kuidas tahad sa. Oh saada armuga, Et armastuses, rahu, Mis enne oli lahus, Võiks ühte leppida.

8. Oh võta rahvast kaitsta Ja neid, kel meelevald, Ja anna neile maitsta Head rahu ülevalt; Ja vanad ehita Siin targa mõistusega Ja noored karskusega Ja vaga meelega.

9. Kõik hinged hästi täida Meil õige usuga Ja anna armu leida, Meid heaga õnnista; Ja aja kurat siit, Et enam ta su vastu Ei kavalasti astu, Ei riisu meie hüüt.

10. Meil' anna julgusega Siin ilmas võidelda; Sest saatan püüab väega Meid ära hukata. Et kurja lihale Siin keegi maad ei anna, Sa aita vastu panna Ja ise vapraks tee.

11. Nii meie elu sea, Kuis hea su meelest see. Ja jõuab meile pea Ehk surma tunnike, Et tuleb lahkuda, Siis rõõmsast surra anna, Meid taevariiki kanna, Kus jäädav elumaa.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Paul Gerhardt, 1607—1676.

273

Joh. 20, 22. Kui Jeesus seda oli ütelnud, puhus tema nende peale ja ütles: Võtke Püha Vaimu!

Omal viisil. 35, ehk: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Oh Jumal Looja, Püha Vaim! Mu süda on nii väga tuim, Oh täida seda armuga Ja kõigest patust puhasta.

2. Sind rõõmustajaks hüütakse, Sind meile taevast antakse. Mu süda, Issand, sojenda Sa kalli armutulega.

3. Sa annad andeid rahvale, Sind Isa sõrmeks peetakse. Sa jagad üle ilmamaa Ta sõna tutva keelelega.

4. Tee targaks meie südamed, Su paistus valgustagu meid; Kõik vaeseid, nõtru kinnita Ja pea ülal armuga.

5. See kuri vaim oh aja siit Ja hingel' anna rahu nüüd, Et sinu järel' truisti, Nii kui sa saadad, kõnnime.

6. Meid Isa tundma õpeta Ja tema Poega Jeesust ka, Et usume kõik südamest, Et lähed välja mõlemaist.

7. Au olgu kõigest südamest Ja tänu ikka igavest Nüüd Isale ja Pojale Ja kalli Püha Vaimule.

Martin Luther, 1483—1546.

274

Mark. 1, 15. Aeg on täis saanud Ja Jumala riik on ligi tulnud.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Oh Püha Vaim, et tule sa! Meid täida armu tulega, Et saaks su sõna kuulunud, Su riik seeläbi kasvatud.

2. Siis paganad, ka tulevad Ja taeva Isa kiidavad Kõik ühes usus rõõmuga: Halleluuja, Halleluuja!

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Martin Luther, 1483—1546.

275

Laul 143, 10. Õpeta mind tegema oma meele pärast, sest sina oled mu Jumal; sinu hea Vaim juhatagu mind tasase tee peale.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Oh Püha Vaim, kes valgustad Ja häda sees meid rõõmustad, Sind hüüan appi kõigest väest: Mis palun, anna armu käest!

2. Mu lootus, ära jäta sa Mind patu hädas abita! Oh keela vaenlast heldesti, Mind hoia usus Jeesule!

3. Mind aita Jeesust teenida Siin ilmas ilma lõpmata, Ja õiges usus rõõmuga Ta nime tunnistada ka.

4. Mind õige teele juhata, Mu ihu, hinge puhasta. Mind saada viimaks haua seest Ka üles taeva armu väest!

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Bartholomäus Helder, 1585–1635.

276

Room. 8, 16. Seesama Vaim tunnistab ühes meie vaimuga, et meie Jumala lapsed oleme.

Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Oh Püha Vaim, meil' tule sa Nüüd südamesse elama, Oh tule, valgustaja! Su paistus paistku vägevast, Meid tehku targaks nobedast, Sa õige rõõmustaja! Kui sa Nõnda Meile tuled, palveid kuuled, siis saab meile Maa peal taeva elu jälle.

2. Sa kingid tarkust vagale Ja mõistust avad kõigile, Kes sind siin armastavad, Et ühes meeles kindlasti ja ühes usus puhtasti Su nime kuulutavad. Tõtta, Võta, Mõtted, meeled, suud ja keeled endal' ohvriks, Meile rõõmuks, sulle auks.

3. Sa targa nõu andija, Meid õige teele juhata Ja päästa eksitusest, Et meie sust ei tagane, Vaid südamest sind teenime Ka vaevas, viletsuses! Jõua, Nõua Enesele, kes su peale hädas lootvad, Sinult rõõmustamist ootvad.

4. Kui kuradiga tapleme Ja kiusatuses võitleme, Siis võta kinnitada. Ei puutu meisse vaenlane, Kui sa meid paned varjule, Sa, kallid rõõmustaja! Anna Nõnda Rohkest käest, sõna väest oma rõõmu: See meil' vaevas varaks olgu!

5. Sa kõige parem abimees, Kui elab meie südames Su kallid püha sõna, Siis ükski meid ei lahuta. Oh süüta usku põlema Ja

tarkust meile anna! Tule Mulle Südamesse ja mind pese patust puhtaks, Siis saab Kristus mulle tutvaks.

6. Oh õpeta meid heldesti Ka armu näitma vendile, Sa armutulukene! Kõik viha, vaenu lõpeta, Siis võime rahus elada Sa taeva tuvikene! Teine Teise Koormat kanda, andeks anda eksitusi: Aita sina oma lapsi!

7. Meid oma käega kinnita Ja anna pühast elada, Et patud maha jäävad, Et pahust lihahimudest Ja tema surnud tegudest Su lapsed lahti saavad. Aja, Saada Oma rahvast, et ta vahvast taeva nõuab Ja ka viimaks sinna jõuab.

Michael Schirmer, 1606—1673.

277

Ap. teg. 2, 4. Ja nemad said kõik täis Püha Vaimu ja hakkasid rääkima teisi keeli, nõnda kui Vaim neile andis rääkida.
Omal viisil. 321 a.

1. Oh Püha Vaim, nüüd tule sa Ja täida armu tulega Ka meie südamed ja meeled, Et kiitvad sind su rahva keeled. Oh Issand, oma sõnaga Nüüd usule meid kogud sa, Ja kõigest ilmamaast kõik rahvast: Sest kiidame sind, Issand, vahvast. Halleluuja, halleluuja!

2. Oh püha valgus, avita, Et meie võime õppida Kõik tundma taeva Isa täiest Ja teda Isaks hüüdma julgest. Oh keela kurja tegemast Ja usku ära salgamast! Meid õiges usus hoia armsast, Et ta meil kõigil seisaks kindlast. Halleluuja, halleluuja!

3. Sa püha armu tuluke, Meid usu läbi kindlaks tee, Et sinu töösse truiust jääme, Ka risti all su järel käime. Oh aita oma armuga, Kõik usu lootust kinnita, Et võidu saame sinu väest Ja krooni sinu heldest käest. Halleluuja, halleluuja!

Martin Luther, 1483—1546.

278

Efes. 3, 16. Et tema teile annaks oma au rikkust mööda tugevaks saada tema Vaimu läbi seespidise inimese poolest.

Viisil: Arm, kes sa mind oled loonud. 175.

1. Oh sa elu Vaim, meil' tule, Vägev Jumal igavest, Oma väega meile ole Päästjaks surma võimusest. Tuleb sinust valgustus, Lõpeb ära pimedus.

2. Anna meile südamesse, Kasinust ja tarkust ka; Kinnita meid vägevasti Sinu tahtmist tegema. Kes sind tunneb õieti, Seda hoiad heldesti.

3. Õpeta meid eksituses õigeid jälgi otsima, Aita meid ka pimeduses Tõe tee peal kõndida. Anna, et saaks parandud, Mis on enne eksitud.

4. Tunnista sa meile seda, Et su lapsed oleme, Et kui tuleb rist ja häda, Seda kindlast usume: Isa ikka armastab, Kui ta last ka karistab.

5. Kõiges vaimu ahastuses õhka sina meie sees, Meie palves, õhkamises Seisa ise meie eest, Et saaks lootus kinnitud, Palve vastu võetud.

6. Kui ma röömustust ei leia, Et mu süda kisendab: „Minu Jumal, oh kui kaua? Millal vaev siin otsa saab?“ Siis mind ise röömusta, Kannatama õpeta.

7. Tahab meid ka kurat neelda, Võitle sina meie sees, Võta tema viha keelda, Ole vägev abimees: Võit siis viimaks meile saab, Ehk ta küll meid hirmutab.

8. Tuleb aeg siit ära jõuda Ja mu viimne tunnike, Siis mu hinge võta nõuda Oma riiki heldesti: Seal on hinge rõõmustus, Kõige kallim pärandus.

Heinrich Held, 1620—1659.

279

Matt. 3, 16. Ja Johannes nägi Jumala Vaimu kui tuvikese ennast maha laskvat ja tema peale tulevat.

Viisil: Ei lahku mina sinust. 235.

1. Oh taeva tuvikene, Sa kallis Püha Vaim, Sa armu tulukene, Sa õige rõõmu taim: Oh et mu hingesse Sa tahaksid nüüd jääda, Et elumajaks saada Võiks süda sinule!

2. Mu Jeesus puhastanud On teda verrega Ja teda ehitanud Ka õige usuga, Ja teda valmistand Siin hooneks Issandale, Kolmainu Jumalale, Ja armus kinnitand.

3. Oh tule jahutajaks, Kui kallis vihmuke, Ja heldeks rõõmustajaks Siin oma rahvale. Neid ise kosuta, Kes nõdrad, võimetumad, Kes haiged, jõuetumad, Sa oma armuga.

4. Kui kurbus tuleb neile, Kes vaevast väsinud, Siis rõõmustad neid jälle, Et saavad kosutud. Sa vaeseid ülendad. Kes aga suurusteleb Ja ennast õigeks paneb, Sa seda alandad.

5. Kui sinu kogudusel On viimne häda käes, Ja võimus vihameestel' Jääb teda kiusates: Sa teda kinnitad Ja kurjad inimesed Ja nende kiusatused Ka ära peletad.

6. Kui Vaarao teeb häda Su Iisraelile, Siis sina näed seda Ja aitad peagi: Moosese läkitad, Sa näitad ennast talle, Ja Kaanani maale Sa rahva juhataad.

7. Ma usun kindlast seda Ja saan sest röömustust: Sa lõpetad kõik häda Ja kõik mu viletsust. Kui ilm mind kurvastab, Kui lootust kasinasti, Siis ikka vägevasti Su arm mind kinnitab.

8. Mu helde röömustaja, Oh tule pea sa, Kui õige juhataja Kõik mured lõpeta! Mu nõtrust tunned sa. Et vaeste ligi tuled Ja troostiks neile oled, Siis tule mulle ka!

Johann Franck, 1618—1677.

280

Joh. 14, 16. Ja ma tahan Isa paluda, ja tema annab teile teise Lohutaja, et tema teie juure igavesti jääb.

Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Püha Vaim, kes röömustad, Pimeduses valgustad, Taevast tule meile sa Oma armu tulega.

2. Tule Isa karjale, Juhi teda tõeale, Tule oma andega, Röömusta ja valgusta.

3. Kõige armsam sõber sa, Anna röömu, rahu ka; Tule, kallis abimees, Röömustama häda sees.

4. Kaunis armu päikene, Täida hinge heldesti Kõige ristirahvale Valgusega rohkesti.

5. Kõigest patust armuga Meie süda puhasta, Ja kõik haavad heldesti Paranda ja terveks tee.

6. Saada meid, kuis tahad sa, Pane süda põlema, õige teele juhata Eksijaid ka armuga.

7. Anna pühast elada, Anna õndsast surra ka; Anna viimselt taevasse Minna sinu rõõmusse.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Vana ladinakeelne laul

281

Ap. teg. 1, 5. Aga teid peab Püha Vaimuga ristitama.
Viisil: Rõõmustes mu süda kargab. 280.

1. Püha Vaim, oh tule taevast! Rõõmusta, Kinnita Jeesu liikmeid vaevas. Tema, kes ei võinud petta, Tootand Meile sind Rõõmustajaks jätta.

2. Meie uue elu põhi Oled sa, Sinuta Meie vaev on tühi. Meie jõud on väga kasin, Kes on ka Lõpmata Heale tööle usin?

3. Üht on tarvis, anna seda Kõigile: õieti Pattu kahetseda. Anna patuhirmu näha, Et võiks see Hingele Valu, häbi teha.

4. Näita siis, kui julgus kadund, Jeesu verd, Armu merd, Kuhu patt on uppund. Kiida tema armu meile: Teie süüd Tema nüüd Annab andeks teile.

5. Ära jäta patu sisse Magajaid, Eksijaid Lambaid otsi ise. Kanna hoolt ka meie ette. Avita, Et ei saa Mõni surma kätte.

6. Meid, oh Vaim, kes tarkust jagad, õpeta Olema Usklikud ja vagad. Palvevaimuga meid täida õhates Meie sees, Anna armu leida.

7. Usu võitlemises aita Patuga Võidelda, Liha ära võita. Tee, et meid ei kiusaks häda, Viletsus, Ahastus, Jeesust maha jätma.

8. Anna meile õigust näha, Vagasti, Targasti Elada ja teha. Jätka ise meile jõudu: Meie tee Järjesti Siis käib elu kaudu.

9. Nõtruses meil' appi tule, Abimees! Häda sees Kinnitajaks ole. Peame siis pärast vaeva Surema, ülennda Meie hing siis taeva!

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Ehrenfried Liebich, 1713—1780.

282

Ap. teg. 2, 38. Aga Peetrus ütles nende vastu: «Parandage meelt Ja Igaüks teie seast lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nime peale pattude andeksandmiseks, siis saate teie Püha Vaimu anni.»

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Püha Vaim, sa ainus abi, Kõige kallim valgus sa, Oh meid oma armu läbi Ära jäta kaitsmata! Kõige asja tegija, Ilma ülalpidaja: Minu hinge sisse tule Ja mu laulud, palved kuule!

2. Kõige kallim hinge vara, Rõõmustaja oled sa! Aga kes sind põlgab ära, Peab hukka minema. Oh siis tule armuga Minu sisse elama, Et ma patu maha jätan, Sinu sõna kuulda võtan!

3. Sina tuled taevast maha, Annad meile õnnistust, Võtad ära, mis on paha, Ja kõik tuimust, tigidust, Saadad armu igavest Poja läbi Isa käest, Tema valgust meile näitad, Hinge rahuga meil täidad.

4. Sa kõik tarkust ära tead, Tunned kõik, mis salaja, Sina mere liiva loed, Kõik, mis sündind, tead sa, Kõik mu patud tõesti Tunned sa ka selgesti, — Anna seda tarkust mulle, Kuis võin armsaks saada sulle.

5. Sina oled puhas, püha, Ei või roppust sallida; Patu peale käib su viha, Puhtas hinges elad sa; Aita, Issand, heldesti, Võta mind nüüd õieti Kõigest patust puhtaks teha, Et ma Jumalat saan näha.

6. Sina, taeva tuvikene, Ole helde, tasane, Lahke, pikameeleline, Head sa teed ka kurjale. Aita mind siis nõnda sa Armastada vaenlast ka! Kuidas võiksin kurvastada, Keda sa võid armastada?

7. Issand, mina palun seda, Kuule sina armuga: Anna, et ei ükski häda Sinust mind ei lahuta. Võta oma hooleks mind, Armastada tahan sind, Ennast sinu omaks anda, Sinu armu meeles kanda.

8. Sinu tahtmist püüan mina Ära tunda täiesti, Ja mis käsid, Issand, sina, Siis ka teha hoolsasti. Keela sa mind vägevast Kuradit veel teenimast: Et ma põrgutee kõik jätan, Eluteele röömsast tõttan.

9. Mulle ise jõudu anna, Et mind patt ei võrguta, Et ma suudan vastu panna, Patud ära surmata. Lihahimud lõpeta, Patud mu seest kaota, Et ma võiksin uueks saada, Jumalat nii röömustada.

10. Päästa mind, kui hädas olen, Kanna mind, kui vanaks jään, Elu anna, kui ma suren, Rahu, kui ma hauda laen. Sealt mind jälle ärata Viimsel päeval auga, Et ma pärast seda vaeva Saaksin Jeesu juure taeva.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

283

Joh. 14, 26. Aga Trööstija, Püha Valm, keda minu Isa tahab läkitada minu nimel, see peab teile õpetama kõik.
Omal viisil. 190.

1. Sind Püha Vaimu palume: Anna meile usku rohkesti. Kui surm tuleb, võta Meid helsest hoida, Et vaeva järel' võime röömu leida. Kürieleison.

2. Sa valgus, paista selgesti, Et kõik Jeesust Kristust tunneme, Ja et meie võime Ta peale loota, Kes meid on saatnud õige isamaale. Kürieleison.

3. Sa magus arm, oh armuga Aita meid su armus elada, Et kõik armastame Südamest vendi Ja ühel meelel elame su väest. Kürieleison.

4. Sa rõõmustaja häda sees, Surmas ole ligi, abimees! Et ei lähe araks Meel suures häbis, Kui saatan kaebust meie peale tõstab. Kürieleison.

Martin Luther, 1483—1546.

284

Hesek. 36, 27. Ja oma Vaimu tahan ma teie sisse anda ja teha, et te võtate käia minu seadmistes.

Viisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

1. Su Vaimu, Isa, palume, See on ju Poja tahtmine, Oh saada taevast teda! Nii kui ta meid on õpetand, Nii palume nüüd, Isa, sind, Oh kuule armust seda!

2. Ei ükski võinud teenida, Ei oma nõuga pärida Su Vaimu enesele. See on üks kallis kingitus, Su laste parem pärandus, Mis Kristus teenind meile.

3. Sest armust kinni hoiame Ja kindlad selles oleme, Et sinu omaks jääme, Kui usume, et Kristuses, Ta surma ja ta vere väes Sult taeva osaks saame.

4. Ja see on sinu Vaimu töö, Kui nõnda usus elame, Ei meil seks jõudu ole. Kui ruttu, Issand, sinuta Võib usk ja truudus lõppeda, Kui appi sa ei tule.

5. Su Vaim meid hoiab selle eest, Et usuvalgus südamest Ei kustu kiusatuses. Ja tulgu saatan isegi, Ei tema saa meist ühtigi, Kui oled meie juures.

6. Kus sinu Vaim, seal on ka võit. Kui võitluses ta aitab meid, Ei ole siis meil hirmu. Mis saatan võib ja tema vaen? Kui tõstab oma käe su Vaim, Ta ees kõik langeb põrmu.

7. Ta põrgu paelust päästab meid Ja trööstib meie südameid, Kui rõhub vaev ja mure. Kui õnnetus meid hirmutab, Ta kaitseb meid ja kinnitab, Jääb hädas meie juure.

8. Ehk saagu rist meil' kibedaks, Küll Vaim teeb selle magusaks, On valgus pimeduses; Et kogudus võib rõõmuga Siin ilmas rahul elada Ka suures viletsuses.

9. Ei lahku ta meist ialgi, Jääb meie juure truisti Ka viimses surmavaevas. Kui kõik maailm ka hukka läeb, Siis tema meile osaks jääb Ja annab rõõmu taevas.

10. Oh Isa, Vaimu jagaja, Oh kuule palved armuga Ja oma anne anna: Meil' oma Vaimu läkita, Ta läbi meid siin juhata Ja taevasse meid kannal!

Paul Gerhardt, 1607—1676.

285

Ap. teg. 2, 2. 3. Ja taevast sündis äkitselt kohisemine, otsegu oleks kange tuul puhunud, ja täitis kõik koja, kus nad istusid. Ja neile ilmus otsegu lõhutud tulekeeli, ja need langesid üksikult Igaühe peale nende seast.

Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Vaim taevast tuli kohistes, Kui tuleleek ta leegitses Ja Jeesu jüngrid täitis. Küll kallis püha oli see, Kui Isa Vaim nii heldesti End aus maa peal näitis. Tule Mulle, Vaim, ka ise südamesse! Halleluoja! Siis ma laulan jüngritega.

2. Kui püha tule selge leek, Kui keerubimi hiilgav mõök, Nii oli Vaim seal näha. Sest jõudis sõna väega Kolm tuhat ühe korraga Jeesuse omaks teha. Anna, Kanna Hinge sisse, Vaim, sa ise tuld, siis jõuan Seda saada ka, mis nõuan.

3. Kui jüngrid tõstsid oma häält, Kõik tundsid ära oma keelt, — Oh kallis, armas ime! Kõik rahvas üles tunnistas, Kõik rahvas rõõmsast kuulutas Jeesuse püha nime. Tule Jälle, Vaim nüüd ise, südamesse ühendama Rahvaid ja meid õnnistama!

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Ludwig Helmbold, 1532—1598.

10. Kolmainu Jumala püha laulud (286—291).

286

Ilm. 19, 1. Halleluuja, õndsus ja au ja austus ja vägi olgu Issandale, meie Jumalale! Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Halleluuja! Kõik Isale Nüüd kõigest väest laulame Ta töö ja armu pärast. Kõik rahvas kõige ilma pealt Tall' toogu kiitust, lauluhäält Nüüd ja ka igavesti. Tulge, Laulge: Püha, püha, väga püha on suur Jumal! Au ja vägi on kõik temal.

2. Halleluuja ka Tallele, Kes ohverdas end Isale Ja verega meid päästis. Ta surmase meid ristiti, Ta verega meid joodeti, Mis tema haavust jooksis. Omaks Osaks Kristus tegi meid, kui tuli õndsast taevast, Patuseid kõik päästma vaevast.

3. Halleluuja ka Vaimule, Kes sünnitab meid uuesti. Et lõpeks patuhäbi, Ta ehitab meid usuga Ja ühendab meid Peiuga, Viib pulma armu läbi. Oma Süles Taeva kannab meid ja annab elumanna. Halleluuja! Hosianna!

4. Halleluuja Kolmainule Nüüd kõigest väest laulame! Oh kiitkem tema nime Ja laulgem taeva hulgaga Siin ikka suure rõõmuga, Sest tema arm on ime! Aamen, Aamen! Püha, püha, väga püha on suur Jumal! Au ja vägi on kõik temal.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893.

287

Laul 47, 7. Kiitust laulge Jumalale, kiitust laulge!
Viisil: Sind, Issand Jumal, kiidame. 30.

1. Kolmainus Jumal, igavest Su rahvas palub südamest: Oh paistku meile heldesti Su püha valgus selgesti.

2. Sind vara meie palume, Sind hilja meie täname; Sind kiidab ilma otsata Su rahvas rõõmsa häälega.

3. Au olgu taeva Isale, Au olgu tema Pojale, Au olgu Püha Vaimule, Jah, olgu au Kolmainule!

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Martin Luther, 1483—1546.

288

Room. 11, 32. Jumal on kõik inimesed sõnakuulmata elu alla kinni pannud, et ta kõikide peale armu heidaks.
Omal viisil. 107.

1. Kúrie! Oh Jumal Isa kõrges väes, Su käsku põlgab igamees. Oh ära nuhtle sõgedust, Mis siin teeb palju eksitust. Oh heida armu!

2. Kristus! Tee, valgus, värav oled sa, Sa oled tõde, elu ka, Ja Isa sõna igavest, Kes rõõmustad meid südamest. Oh heida armu!

3. K rie! Oh Püha Vaim, meid häda seest N iid armust p asta igavest. Neid ära jäta aitmata, Kes sulle lootvad usuga. Oh heida armu!

Vana kirikulaul

289

Room. 11, 33. Oh seda Jumala rikkuse ja tarkuse ja tundmise sügavust!
Viisil: Oh Jumal, tule armuga. 319.

1. Mis ilma tarkus iganes Ei suuda seletada, Meil' seda taeva selguses Arm võtab avaldada: Et Jumal üksi kuningas, Kes ilmal' käsku annab, Kes meie peale halastas, Meid käte peal veel kannab:  ks Jumal ja Kolmainus!

2. Sind, Isa, Poeg ja Püha Vaim, Usk tohib nimetada, Ja see on ristirahva r  m Su au ülendada. Nii Aabram, Iisak, Jaakob sind Ju usus kummardasid. Jehoova sa, kes armust mind   d, päevad r  mustasid, Teed imet ime peale!

3. Poeg, Isa kuju, sündinud On igavesti Isast, Ja lihas pärast ilmunud On tema neitsist Maarjast. Nii läheb Isast, Pojast ka Vaim välja ühes aus, Ta ühes väes nendega Ja ühes armu nõus, Ning üks on nende võimus.

4. Hing, vaata, siin on sinu  nn, Su rikkus, au ja sära; Siin sinu ainus s ber on, Kes annab õiget vara: Sind oma n o järele Ta l i, su patud kandis, Sind saatis õige usule, Kui Püha Vaimu andis Sull' sõnast, sakramendist.

5. Siis k si, hing, kus õieti V id teda tundma saada, Et südames sul otsani Ta arm võiks leegitseda. See kosutab sind armsasti Ja viimaks sinna kannab, Kus Isa üle mõistuse Täit taeva ilu annab Seal näha oma lastel'.

6. Et jõuame su järele, Oh Issand, anna püüda, Et hing su riigis röömsasti Võiks igavesti hüüda: See Jumal üksi kuningas, Kes käsku ilmal' annab, Kes meie peale halastas, Meid käte peal veel kannab, üks Jumal ja Kolmainus!

Martin Lipp, 1854–1923. Paul Gerhardt, 1607—1676.

290

Laul 22, 4. Ja ometi oled sina püha, kelle istmeks on Iisraeli kiituselaulud. Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Nüüd tee mind pühaks armuga Ja minu südant puhasta. Oh Jumal Isa, kaitse mind, Siis südamest ma kiidan sind.

2. Oh Jeesus, Önnistegija, Meid päätsid oma verega, Ma palun sind nii härdasti, Su rahu tulgu minule.

3. Oh Püha Vaim, mind valgusta, Mind täida oma armuga, Mu arga südant röömusta, Et sulle elan kartmata.

4. Kolmainus Jumal suurest väest, Kes oled Jumal igavest, Mind kuule ja mind avita, Au olgu sulle lõpmata.

291

Efes. 4, 5, 6. Üks Issand, üks usk, üks ristimine, üks Jumal ja kõikide Isa, kes on kõikide üle ja kõikide läbi ja teie kõikide sees. Omal viisil. 345.

1. Usume ainu Jumala, Maa ja taeva Looja sisse, Kes Isa kombel armuga Meid kõiki lapsiks hüüab ise. Tema tahab ikka toita, Ihu, hinge hästi hoida, Kurja tahab ikka keelda, Kui meid kurat püüab neelda. Ta kannab hoolt ka meie eest Kui vägev Jumal igavest.

2. Meie usume Jeesuse, Jumala ja inimese, Isa ainu Poja sisse, Kes õnnistust toob kõikidele, Kes Maariast lapsukeseks Sündind tõesti inimeseks, Usus Pühast Vaimust saadud, Meie heaks taevast tulnud, On surnud ristisambas tõest Ja tõusnud üles omast väest.

3. Usume ka Vaimu sisse, Kes Isa ja ka Pojaga Üks Jumal on, ja röömusta Kõik kurbi maa peal võtab ise, Annab andeid usklikele, Ristirahval' ühe meele. Süüd siin andeks annetakse, Ihu mulda maetakse, See peab tõusma mulla seest Ja elu saama igavest.

Martin Luther, 1483—1546.

11. Vähemate pühade laulud (292—301).

a) Maarjapäevaks (292—294).

292

Luuk. 2, 29. 30. Issand, nüüd lased sina oma sulase rahus ära minna oma sõna järele, sest mu silmad on sinu õnnistust näinud.
Omal viisil. 189.

1. Ma rahuga laen ära siit, Kui Jumal hüüab; Mu meel ja süda usus nüüd Vaikselt ootab: Nii kui Jumal tõotand, Surm mulle uneks saanud.

2. Sest oma Õnnistegijat Ma olen näinud, Nüüd rahu maitsen röömuga, Mis ta teinud. Tema on mu abimees Nii hädas kui ka surmas.

3. Sa oled, Issand, ilmale õndsuse saatnud Ja riigi pärandusele
Kõiki kutsnud Oma kalli sõnaga, Mis kõigis paigus kuulnud.

4. Su valgus paganaile ka Ju hakkab paistma Ja neid, kes alles
uskmata, Valgustama. Iisrael sind austab Ja kiidab sinu armu.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Martin Luther, 1483—1546.

293

Luuk. 1, 46—55.

Viisil: Võta nüüd Issandat, vägevat. 96.

1. Minu hing austab väga nüüd Issandat taevas, Väga mu vaim
on nüüd rõõmus mu Päästija pärast, Sest et ta on, See on mu
rõõm ja mu õnn, Armus mu alandust näinud.

2. Õndsaks mind üleval inglid nüüd igavest hüüdvad, õndsaks all
maa peal mind rahvad kõik alati kiitvad, Et mulle ta, Kes püha,
vägev on ka, Nii suuri asju on teinud.

3. Halastust näitab ta neile ja armastust üles, Otsegu ema neid
hoiab ta heldesti süles, Kes tema ees Käivad siin vaimus ja tões
Ning teda täiesti kartvad.

4. Aga kes ülbed ja uhked, need tõukab ta maha, Kedagi
suurelist vastu ta võtta ei taha, Vaid nad ta lööb Pihuks ja puruks
ja teeb Vägevad viletsaks sandiks.

5. Armust ta valitses endale Aabrami sugu, Armust ta juhatas
heldesti Iisraeli lugu, Ja mis ta veel Armust on töötand neil', Kõik
on ta täiesti täitnud.

6. Kiida nüüd Isa, kes heldesti armu on heitnud, Kiida nüüd
Poega, kes on tema tahtmise täitnud, Kiitust ka nii Pühale
Vaimule vii: Kiida ja täna Kolmainust!

Jaan Bergmann, 1856—1916.

294

Luuk. 1, 35. Püha Vaim tuleb su peale ja Kõigekõrgema vägi varjab su üle, seepärast peab ka seda Püha, kes sinust sünnib, Jumala Pojaks hüütama.
Omal viisil. 194.

1. Oh Kristus, Lunastaja, Sa õige valgustus, Sa kallis Lepitaja Ja hinge rõõmustus, Meil koidutäheks oled Ja Isast meile tuled Kui õige abimees.

2. Kui inimene tõesti Sa tuled ilmale, Su ema oli neitsi, On püha tõde see. Sest Maariat, su ema, Et õnnistud nii tema, Kõik õndsaks kiidame.

3. Oh armastuses aita Meid kõiki kasvada Ja tundmisega täida Sa meie hinged ka, Et usus kindlaks jääme Ja sinu Vaimus käime, Su rahu maitseme.

4. Sa kõige asja Looja, Meil' Isast tuled sa Kui vägev valitseja, Su vägi otsata! Meid tõmba enda poole Ja meile abiks ole, Et meel ei eksi sust.

5. Meid hinge surmast, Issand, Nüüd armust ärata Ja meie kuri süda Sa ise sureta! Uut elu anna jälle, Et südame ja meele Su poole tõstame.

Elisabeth Creutziger, 1504—1535.

b) Jaanipäevaks (295—297).

295

Luuk. 1, 68—79.

Viisil: Tänu olgu Jumalal'. 57.

1. Issand olgu kiidetud, Minu Jumal austud, Et ta tulnud katsuma Oma rahvast armuga.
2. Õnnesarv on ülendud, Päästja meile äratud, Tõusnud on nüüd Jesse juur, Halastusest, armust suur.
3. Prohvetid kõik algusest Kuulutasid Vaimu väest Ärapäästjat tulevat, Rahvast õndsaks tegevat.
4. See nüüd meile antakse, Elupõhjaks pannakse. Tema päästab viletsad, Saadab hukka vihkajad.
5. Nii kui Jumal töotas, Nõnda ta ka halastas Oma rahva peale nüüd, Andis andeks nende süüd.
6. Sest nüüd patust päästetud, Vaenlasest ka lunastud, Võime Isa teenida Pühitsuses kartmata.
7. Lapsukene, sind nüüd ka Prohvetiks saab hüütama: Jeesu teed sa valmistad, Tema nime austad.
8. Koidutäht nüüd selgesti Kõrgest tõuseb rahvale, Valgustama pimedaid, Teele saatma eksijaid.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893.

296

Joh. 8, 56. Aabraham, tele Isa, sai väga rõõmsaks, et tema minu päeva pidi nägema, ja tema nägi seda ja oli rõõmus.

Viisil: Jumal, vägev valitseja. 182.

1. Meile on see päev nüüd ilmud, Mis ju palves õhates Vanad usuisad näinud, Pikisilmi oodates. Aabraham ju oli rõõmus Kaugelt teda nähes vaimus.
2. Iisraeli rõõmustaja, Ole terve tulemast! Paganate valgustaja, Ole terve paistemast! Pimedus ja patukära ühes lõpevad nüüd ära.
3. Õnnevihma saadad taevast, Pilved õigust jooksevad. Rõõmu poole jõudvad vaevast, Kes su sisse usuvad, Jumal Poeg, kes sina ise Tuled vaese ilma sisse.
4. Üheks saab nüüd org ja mägi, üheks taevas saab ja maa, Auks saab nüüd meie häbi, Vägev lepib nõdraga, Viha armuks muudetakse, Surm nüüd elust võidetakse.
5. Sinu armujärje ette Heidan alanduses ma. Oma armu minu kätte Anna usu läbi sa, Kuni ükskord sinna saame, Kus su püha palet näeme.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Salomon Franck, 1659–1725.

297

Jes. 40, 1. Trööstige, trööstige minu rahvast, ütleb tele Jumal.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Trööstige mu kurba rahvast, Hüüab Isa helde hääl, Kosutage vaeseid vahvast, Kellel haige hing ja meel. Kes siin nuttes kaebavad, Patu pärast leinavad, Viige neile rõõmusõnu, Kuulutage armu mõnu.

2. Siion, võta rõõmustada, Ära enam kaeba sa, Sinu Jumal lepitada Võttis patu armuga. Möödas, möödas mure, vaev! Tõusnud, tõusnud rõõmupäev! Taevast paistab see sull' ammu, Kosutab su raugend rammu.

3. Hääl on kõrves kuulutama: Pöörge ümber, patused! Vägevasti on ta hüüdnud: Tehke lahti südamed! Olgu tee nüüd tasane Teie hinge sõbrale. Orud selleks ülendagem, Kõrged mäed alandagem!

4. Mis on kõver, õigeks saagu, Mis on mätlik, tasaseks, ülekohtu maha jäägu, Muutugu ta õiguseks. Lootus, usk ja armastus, Kannatus ja alandus Olgu ristirahva ilu, Ehitagu tema elu.

Martin Lipp, 1854–1923. Johannes Olearius, 1611–1684

d) Mihklipäevaks (298—301).

298

Laul 34, 8. Jehoova Ingel lööb leeri üles nende ümber, kes teda kardavad, ja päästab nad ära.

Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Issand, keda taevas seal Kiidab ingli lauluhääl, Ole maa peal armuga Oma rahva kaitseja.

2. Käsi inglid tulla ka Meile appi väega, Et neid ära keelaksid, Kes meid muidu neelaksid.

3. Leeri tehku heldesti Meie ümber järjesti, Et ei ükski vaenlane Tükiks meie majasse.

4. Meie väljaminemist, Meie sissetulemist Hoidku nemad lõpmata Oma suure hoolega.

5. Nende läbi, Issand, ka Kuradit meist keela sa, Et meid Jeesu verega Temast päästsid armuga.

6. Sinult, oh Immaanuel, Loodab sinu Iisrael Varju, päeval valvates, Varju, öösel magades.

7. Sinu inglid hoidku ka Maja, põldu väega Tulekahju, rahe eest, Varga, mõõga, katku eest.

8. Rahu olgu majades, Rahval rõõm su palge ees, Patt kõik ära kadugu Ning uus elu alaku.

9. Siis sind, Issand, igavest Täname kõik südamest, Et su inglid hoidvad veel Sinu rahvast ilma peal.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893.

299

Matt. 18, 10. Mina ütlen teile, et nende inglid taevas alati minu Isa palet näevad, kes taevas on.

Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Kõik inglid taeva valguses, Kes Issandat seal kiitvad Ja tema palet selguses Ja suures aus näevad: Need Issandast on pandud teal Kõik lapsi hoidma ilma peal Ja vägevasti kaitsma.

2. Suurt armu meile vaestele Küll Jumal üles näitab, Et meile, meie lastele Ta inglid kaitsjaks annab, Kes tema palet näevad. Sest kiitkem rõõmsast Jumalat Nüüd inglitega taevas.

3. Oh olge ingli sarnased Nii tegudest kui meelest, Ja laulge kui ta omaksed Nüüd puhtast suust ja keelest. Mis Jumal tahab, tehakse Inglitest ikka rõõmsasti: Nii teiegi ka tehke!

4. Oh saatke ära vägevast Kõik kurja usinasti, Mis keelab nõnda elamast, Kui taevas elatakse. Kõik ilma au põlake Ja Jumalat siin teenige Heal meelel nii kui inglid.

5. Kes oma lihameelele Siin meelevalla annab, Ei see saa mitte taevasse, Kus kolm kord „Püha!“ laulab Kõik inglihulk ja kogudus, Kes annab kiitust, austust Seal suure Jumalale.

6. Mind, armas Jeesus, valmista, Et võiksin ikka kiita Sind Isaga ja Vaimuga Ja sulle au anda, Kui püha ingli sarnane. Et saan su auriigisse, Oh anna armust! Aamen.

Lorenz Lorenzen (Laurentius Laurenti), 1660—1722.

300

Laul 91, 11. 12. Sest tema käsib oma inglid sinu pärast, et nemad sind kõigil su teedel hoiavad. Käte peal peavad nemad sind kandma, et sa oma jalga vastu kivi ei tõuka. Viisil: Kõik kallid hinge õnnistus. 201.

1. Oh Jumal, kes sa armastad Kõik inimeste sugu, Ja armust ikka õnnistad Kõik nende elulugu, Sind meie väga täname, Et iga päev veel uuesti Meid võtad rõõmustada.

2. Sind nimelt see eest kiidame, Et oled inglikesi Alguses loonud heldesti, Kes hoidvad inimesi. Nüüd meie jalg ei iialgi, Kui sinu tee peal kõnnime, Ei kivi vastu tõuka.

3. Mis meie vaesed oleme, Et sina, Isa, taevas, Meid mäletad nii truisti Siin meie suures vaevas, Et meie üle valitsed, Ja kui me käime õiget teed, Meil' inglid hoidjaks annad.

4. Oh aita meid siin lõpmata Sind südamest ka karta, Et meie oma patuga Ei ingleid ära aja, Vaid armastame pühitsust Ja armu, puhtust, alandust, Et kavalust meil poleks.

5. Sa oled meid ka tänini Nii mõnes hädas hoidnud Ja armust päevast päevani Inglise läbi kaitsnud: Siis tehku nemad alati Ja meie elu otsani Siin meie ümber leeri.

6. Su püha ristikogudus Ka nende hooleks olgu, Ja iga maale õnnistus Ja rahu rohkest tulgu. Nad keelaku kõik õnnetust Ja pörguliste kavalust Meist kõigist armust ära.

7. Ja viimati siis inglid veel Ka meile taevast tulgu, Meid armsast oma käte peal Aabrami sülle kandku. Seal kallis elu valguses, Seal laulame su palge ees Kõik: Püha, püha, püha!

Justus Gesenius, 1601—1673.

301

Laul 103, 20. Kiitke Jehoovat, teie tema inglid, teie vägevad sangarid, kes teie tema sõna järele teete, tema sõna häält kuulates.
Omal viisil. 30.

1. Sind, Issand Jumal, kiidame, Et oled loonud heldesti Kõik pühad inglid ja neid ka Sind pannud truist teenima.

2. Nad paistvad ise selguses Ja näevad sind su valguses, Su sõna nemad kuulevad, Sind nende hääled kiidavad.

3. Ei neid ei leita magamast, Ei väsi nemad valvamast; Nad sinu palet vaatavad Ja sinu rahvast saadavad.

4. Küll turtsub kurat vihaga Ja sõdib ilma otsata, Et tema Jeesu karjusest Saaks maha murda hirmsast väest.

5. Ta eest küll hoiab nüüdki veel Meid taeva Isa helde meel: Ta ingli hulga läkitab, Kes armuga meid avitab.

6. Sest, Issand Jumal, kiidame Sind, et sa loonud heldesti Kõik pühad inglid ja neid ka Su au pannud laulama.

7. Veel palume sind südamest: Oh tulgu ikka käsk su käest, Et
ingli hulk su kogudust Siin hoiaks ja su õpetust.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Paul Eber, 1511—1569.

III Jumala armuandidest (302—343).

1. Laulud Jumala sõnast (302—314).

302

Laul 119, 38. Kinnita oma sulasele oma sõna, mis saadab sind kartma.
Viisil: Arm, kes sa mind oled loonud. 175.

1. Kallis sõna, mis on antud Taevast meile Isa suust: Elu põhjaks on ta pandud, Saadab hinge õnnistust; Taeva tema juhatab, Isa tundma õpetab.
2. Tahan taevast maitsta mina, Igatsen ta järele: Seda anda jõuad sina, Kutsud oma lauale, Söödad seal mind mannaga, Eluveega joodad ka.
3. Eedeniks su sõna olgu, Tema sisse jäägu ma. Temast mulle valgus tulgu, Paistku mulle väega, Et ta usku kasvataks, Usu vilja valmistaks.
4. Püha Vaim, mull' Isa sõna Südamesse kirjuta, Oma valgust armust anna, Et ma vastu võtan ka, Mis mu Jumal armsasti Sõnas annab minule.
5. Minu süda hari ise Heaks ja pehmeks põllumaaks; Sõna seemet külva sisse, Et ta vilja kasvataks, Mis mind siis veel röömustab, Kui mu elu otsa saab.
6. Nõnda pühal' eluseemnel' õiget põldu valmista; Silmasalviks minu hingel' Olgu kallis sõna ka, Et ka loodan, usun ma Kindlasti, mis räägid sa.

7. Sinu sõna juhiks olgu Mulle elu teede peal, Tema kindlaks kaljuks jäägu, Mis peal seisab minu meel. Vaim nii saagu valgustud Ja ka tööle kinnitud.

8. Nii kui peegel sõna näitku Jeesu jälgi selgesti; Vaimu vara mulle hoidku Nii kui pitsers kindlasti, Et ma usu sisse jään Kuni taevas Jeesust näen.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

303

Laul 34, 2. Ma tahan Jehoovat kiita igal ajal, alati olgu tema kiitus minu suus. Viisil: Surma laps on inimene. 296.

Kiitust toome, Issand, sulle, Et sa mõtled meie peal', Ning et ikka uuest meile Kõlab sinu sõna hää; Et sa meile usku annad, Et meid hädast välja kannad, Kuni võitja hulgaga Kiidame sind lõpmata.

Friedrich Wilhelm Ederberg, 1859—1939.

304

Laul 23, 5. Sa valmistad mu ette ühe laua. Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Mis häda võib meil' juhtuda, Kui sa meid, Issand, söödad Siin kalli taeva leivaga Ja eluveega joodad? Kui sinu Vaim meid rõõmustab Ja meie hinge jahutab Su püha sõna läbi?

2. Sa oma nime auks ka Küll õiget teed meil' näitad; Ei jäta hädas rõõmuta, Vaid ise heldest hoiad. Sest oleme nüüd julged siin, Kui meid ka vaevab surma piin, Et sa meid tulnud aitma.

3. Su sõna, tõe saatija, Meid õpetab ja noomib; Su rist meist ajab himu ka, Et patu kurjus lõpeb; Mis muidu hingel' kahju teeb, Mis läbi ihu hukka läeb, Kõik keela seda ära.

4. Su laud on meile kaetud, Me sellest rõõmu näeme, Su sõna roaks valmistud, Mis meie vaimus sööme. Kui tuleb kurat kiusama, Siis võib su sõna rõõmusta Meid Püha Vaimu läbi.

5. Su arm su heldest südamest Nüüd tuleb rohkest meile. Siin ilmas ja ka igavest Sa vaatad meie peale, Et meie võime usuga Su auriiki pärida, Kui sinu pärisrahvas.

6. Seks mind, oh Jeesus, avita! Mind võta omaks teha. Mu süda täida usuga, Et saaksin Isa näha Su sõna ja su Vaimu väest. Kes seda püüab südamest, See laulgu rõõmsast: Aamen.

Johannes Hornung, 1660–1715. Andreas Knopken, 1468—1539, Riia linna usupuhastaja

305

4. Moos. 15, 40. Et teie meeles peate ja teete kõigi mu käskude järele ja pühad olete oma Jumalale.
Omal viisil. 84.

1. Need kümme käsku kuulgem nüüd, Need näitvad meile patu süüd. Nad saanud Mooses Jumalalt Ja toonud meile ülevalt. Kürieleison.

2. Su ainus Jumal olen ma, Muid sina ära austa. Mu peale looda südamest Ja armasta mind kõigest väest. Kürieleison.

3. Oh ära iial nimeta Mu kallist nime asjata, Vaid hüüa appi südamest Ja kiida mind ka igavest. Kürieleison.

4. Sa kõige oma perega Pead pühapäeval hingama. Las seista argipäeva tööd, Et Vaim teeks su sees oma tööd. Kürieleison.

5. Kui head põlve armastad Ja pikka iga himustad, Siis pead isa, emale Sa au andma truisti. Kürieleison.
6. Ei pea sa tapma, vihkama, Ei maksma kurja kurjaga, Vaid ole helde, tasane, Tee head ka vihamehele. Kürieleison.
7. Jää puhtaks abielu sees Ja vallalises seisuses; Kõik roppust pead vihkama Ja lihahimu põlgama. Kürieleison.
8. Oh ära peta, varasta, Liigkasu jäägu nõudmata; Su omast aita ligimest Ja anna vaestel' heldest käest. Kürieleison.
9. Sa ära räägi kavalast, Vaid karda valet ütlemast; Kes süütu, see eest kosta sa, Mis õige, seda tunnista. Kürieleison.
10. Mis iial teise pärandus, Sest jäägu eemal' himustus; Tee ligimesel' nõnda head, Kui iseenele teed. Kürieleison.
11. Muid naisi ära himusta Ja võõra peret kinnita, Et nemad jäävad paigale Ja teevad tööd ka ausasti. Kürieleison.
12. Neist käskudest nüüd õpime, Et patt meid rikkund kurjasti, Ja kuidas Jumal tahab ka, Et elu peab peetama. Kürieleison.
13. Meid, Jeesus, armust avita, Sa oled Õnnistegija! Meil pole kasu oma tööst, See saadab põrgu igavest. Kürieleison.

Martin Luther, 1483—1546.

Laul 112, 1. Önnis on see mees, kes Jehoovat kardab, kellele tema käsud väga meeldivad.

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Önn sell', kell' Jeesus armas Ja tema sõna ka! Ei seda võida ilmas Ei kurat põrguga; Kus Jeesus iial elab, Seal võidab võimuses. Kes ta peal usus seisab, Sel tõesti elu käes.

2. Kui sadamast sa eksind Maailma mere peal, Kui vaevatud ja väsind Sa tuulest, tormist seal: Vaat, siin on Jeesu sõna, See õiget teed sind viib Küll igavesse randa Ja rahupaika siit.

3. Kui väsind ristivaevast Sa tahad nõrkeda, Siis Isa sõnast taevast Võid jälle kosuda. See kinnitab su rammu Ja jahutab su meelt; Kui ka ju väsind ammu, Saad jõudu ülevalt.

4. Kui eksid sinna, tänna, Et ilm sind seganud, Siis juhatab sind sõna, Mis Isast ilmutud. Ta on see õige valgus, Mis juhhib eksijaid, See kallis taeva selgus, Mis saadab pimedaid.

5. Kui kuri vaim sind kiusab, Teeb vaeva patuga, Ja põrgu maitsta annab, Et võitled surmaga, Siis Isa sõna olgu, Su kepp ja sinu sau! Ta sulle troostiks tulgu, Siis näed Isa au.

6. Oh Jeesus, armust anna, Et oleks kallis mull' Su õndsakstegev sõna, Siis jään ma truuks sull'. Tee, et su sõna pean Heas, kaunis südames, Siis hädaski ma kannan Sull' vilja kannates.

Anna Sophia, Hessen-Darmstadt'i maakrahvinna, 1638—1683.

Mark. 4, 3—9.

Viisil: Küll vallatumad kiitlevad. 203, ehk: See aeg on tõest ukse ees. 202.

1. Sa inimene, usinast Oh vaata vara, hilja, Mis kasvab sinu südames, Kas ohakaid või vilja? Sest viljast seeme tunnukse, Mis sinu sisse tehakse: Teeb vaenlane või Jumal?
2. On sinu süda kõva tee, Kus käijad läbi käivad, Kus midagi ei sigine, Vaid linnud seemet söövad, Siis ära arva koguni, Et on üks tühi asi see, Mis sa võid naeruks panna.
3. On seeme ära tallatud Ja ära söödud lindest, Siis usk on ära kadunud Ja pole hingel toidust; Kui sõna langend kõrvale Ja süda ei saand ühtigi, Siis elutee on kadund.
4. On süda paesarnane, Et patt ta kõvaks teinud, Ei kasva seeme sugugi, Vaid ta on hukka läinud. Ei ole märga pae sees, Seal pole seemnel väge ees, Ei kosuda, ei õitsta.
5. On süda patust pöörmata, Maad sõnale ei anna; On käsust katki murdmata, Siis vilja ta ei kanna. Kui leinates end alandad Ja palud usus Jumalat, Siis kosub tema sõna.
6. Kui ohakad on südames Ja selle ilma mured, Kui elad rikkust otsides, Siis Vaimu poolest sured. Maailm siis seemne lämmatab, Et tema hoopis hukka saab, Sest hinge surm sull' tuleb.
7. Kui nõnda lugu peetakse Maailma himust aga Ja ikka üksnes nõutakse Siin vara, raha taga, Siis kaob ära igavest Kõik elusõna südamest, Ei kanna iial vilja.
8. Head maad on, Jumal tänatud! Ka ikka veel siit leida, Mis õieti on haritud Ja Jumalale teada. Seal seeme, mille Jumal loob, Küll sajakordset vilja toob. Nii olgu sinu süda!

9. Kel kõrvad on, see kuulgu nüüd Ja ärgu ennast petku, Vaid tunnistagu oma süüd Ja täna patust pöörgu! Aeg ära läeb, surm jõuab ka! Sa igavest pead surema, Kui on su süda kuri.

10. Oh Jeesus, anna minule üks rusuks pekstud süda, Et sinu sõna seemnele Ma lahti teeksin teda; Et tema vilja kasvataks, Mis mulle taeva varaks saaks Kui tuhatkordne seeme!

Lorenz Lorenzen (Laurentius Laurenti), 1660—1722.

308

2. Peetr. 1, 21. Pühad Jumala mehed on rääkinud Püha Vaimu juhatusel. Viisil: Su sõna, see jäi ilmale. 255.

1. Su sõna, Issand, taeva seest On meile armust antud Ja sinu armsaist sulastest Siis hoolsast kirja pandud. See seab elu, õpetust Nii kirikus kui majas, Sest seda said nad sinu suust, Et Püha Vaim neid ajas.

2. See kirjasõna ikka jääb Ja seisab liikumata; Kui maa ja taevas hukka läeb, Siis jääb ta rikkumata: Ei põrgu leer, ei viimne päev, Ei kurat teda võida, õnn sell', kes tema sisse jääb, Ta võib meid elus hoida.

3. Ta tõe õpetuse tee, Ta täielik ja selge, Ta saadab puhta elule Ja annab elu väge. Küll armu, usu, lootuse Suur vägi tuleb kirjast. Ta saagu peetud kallisti, Oh õpi tarkust temast!

4. Ta ristis annab kannatust Ja viletsuses rõõmu. Kui tunned patu ahastust, Ta näitab armu kaevu, Ta talutab meid õieti Siit häda oru vaevast Ja kõigest läbi, hauastki, Ta näitab valgust taevast.

5. Oh seda väge, õnnistust, Mis Isa sõnas seisab! Kes tunneb seda varandust, See hingerahu leiab. Ta olgu meie pärluke, Ta

meie kuld ja raha! Muud vara ärge otsige, Kõik pühkmed jätke maha!

6. Oh Issand Jumal, kinnita Meid oma sõna väest Ja kirja meile hoia ka, Et seda meie käest Ei ükski jõuaks riisuda, Vaid võidaksime vahvast! Seks meid, oh Issand, valmista, Su valitsetud rahvast!

Christian Knorr, vabahärra von Rosenroth, 1636—1689.

309

Laul 68, 12. Issand annab sõnumi; heade sõnumite kuulajaid on suur vägi. Omal viisil. 225.

1. Su sõna, see jäi ilmale Küll kaua varjul' pandud, Nüüd paistab see meil' selgesti: Ta kirjas meile antud. Kõik prohvetid ja apostlid Nüüd taeva teed meil' näitvad. Sest röömsasti nüüd tänane: Nad hingenälga täitvad.

2. Tõtt selgesti ja täiesti Nüüd meie silmad näevad. Oh valgusta, mu Jumal, sa Neid, kes su nime salgvad, Siin lootes veel see tühja peal', Mis inimesed seadvad. Oh valgusta neid sõnaga, Et hukatusest pääsvad.

3. Su päralt on see õieti, Kes usus sulle elab; Nii armastust kui kinnitust Siin Jeesu armust võtab, Et ligimest ka südamest Ta jõuab armastada Ja südant ka küll puhasta: Su arm võib seda anda.

4. Küll, Looja, sa meil' armuga Kõik seda tahad anda. Kui loodame ja usume, Ei või meil' kahju tulla, Ehk tahaksid kõik vaenlased Su sõna valeks teha: Ei maksa nad sull' vähemat, Neil nõu peab tühjaks jääma!

5. Oh paranda see häda ka, Et need ka patust pöörvad, Kel
võõras veel su sõna hääl, Kes valet õpetavad. Nad laidavad ja
pölgavad, Mis nemad pole kuulnud, Neil' tundmata su sõna ka:
Eks kurat seda teinud?

6. Mull' tõsi see on koguni, Mis Paulus üles pannud: Kõik hukka
läeb, mis silm siin näeb, Su sõna, Jumal, jäänud On tõeks veel, et
küll see peal' Kõik kurjad väga käivad. Küll tige veel on nende
meel, Nad viimaks hukka laevad.

7. Et Jeesusel on helde meel, Sest surmgi kasuks tuleb, Meid
verega on päästnud ta, Et halastust ta tunneb. Ma tänan sind, oh
võta mind Nii, Jeesus, õnnistada, Kui töötad ja kuulutad! Tee
töötused tõeks!

8. Sest loodan ma, et, Issand, sa Neil' appi tuled heldest, Kes
paludes ja uskudes Su peale lootvad täiest: Neid õnnista ja
rõõmusta, Et nemad ei saa hukka. Siis palun sind: Ka aita mind,
Et rõõmsasti võin surra!

Ulrich, Würtembergi hertsog, 1487—1550.

Kiriku pühitsemise ja mälestuse pühaks (310—312).

310

Luuk. 84.

Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Kui armsad, vägev kuningas, Su hooned on, kus hiilgamas Su
püha taeva sära! Mu hing see järel' januneb, Su õuesid ta
ihaldab, Ta muidu nõrkeb ära. Minu Süda Ja mu liha hüüab ikka
sinu poole, Igatseb su armu hoole.

2. Lind saanud kätte aseme Ja pesa leidnud pääsuke, Kus paneb oma pojad. Su altarite juure ta Võib pesa teha rõõmuga, Seal sina teda hoiad. Väga õndsad On need kõik, kes sinu kojasaavad, Alati sind austavad.

3. Jah õnnis, õnnis igamees, Kel tugevus on sinu sees, Kes sinu peale loodab: Ta südames siis tõesti On hästi parandatud tee, Su tulemist ta ootab. Nutu Orust Läbi käivad nad ja teevad seda kaevuks, Kivid saavad neile leivuks.

4. Su taevakaste katab ka Neid suure õnnistusega, Et ühest väest teise Su armu läbi käivad nad, Ja igaüks neist olevat Su juures ikka näikse. Sina Ise Oled kaitsjaks, palve täitjaks kõikidele, Vaatad heldest nende peale.

5. Oh Isa, võta vaadata Mu peale, kuule armuga, Kui ma su poole hüüan. Mu palvet pane tähele, Sest sinu ainu Pojale Ma au anda püüan: Tema Riiki Kasvatada, laiendada kõiges ilmas, Seda üksi pean silmas.

6. Üks päev su püha palge ees, Üksainus sinu õuedes On parem kui muid tuhat. Ma ennemini tahaksin Su läve juures seista siin Niikaua, kui sa lubad, Kui et Jääksin Majadesse, kuhu sisse õelus asund, Kust su kartus ära kadund.

7. Mu Jumal, päike oled sa Ja kilp; ei võta keelata Sa neile ühtki head, Kes ilma laitmata su ees Sind teenivad su kartuses; Sa oma sõna pead. Väga Õndsaks Tuleb seda kiita, keda oma kotta Töötad sa vastu võtta.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908.

311

1. Kun. 8, 57. Olgu Jehoova, meie Jumal, meiega, nõnda kui ta on meie vanematega olnud.

Viisil: Sull', sull', Jehoova, tahan laulda. 152.

1. Nüüd rõõmupäev on kätte tulnud, Et sa meil', Issand, kaitsjaks olnud Ja püha heldust kiidame, koda hoidnud heldesti. Nii mitu aastat olid temaga, Oh anna, et veel kaua seisaks ta!

2. Kes jõuab seda kuulutada, Mis arm kõik meil' siin paigas osaks saand! Su sõna näitas elurada, Su sakrament on hinge kosutand; Siin oleme su püha palge ees Sind kummardamas vaimu, tõe sees.

3. Siin armutiiva all meid hoidsid, Kui tahtsime sust ära eksida, Meid hingeroaga siin toitsid, Kui süda kippus ära nõrkema; Kõik kurjad kuulsid manitsuse häält Ja vagad saivad rõõmu sinu käelt.

4. Siin sõnaga sa saatma tõttad Meid sündimisest surma tunnini; Siin ristmises meid vastu võtad Ja õnnistad meid viimaks surmaski. Jah, pärast surma veelgi kestab see, Mis oleme siin saanud hingele.

5. Sest, kogudus, nüüd kiida Loojat Ja oma heldet Õnnistegijat. Sa palu oma õnnetoojat, Et ta ei tõmbaks ära oma kätt, Vaid püha koda täidaks Vaimuga Ja pühitseks sind oma templiks ta.

6. Jah, Issand, seda kuulda võta, Mis sinu käest nüüd veel palume: Sa templit pühitsema tõtta Ja valmista siit meile taeva tee. Oh ela ise meie keskel sa Ja hoia karja, hingekarjast ka. Kiriku pühitsemise ja mälestuse pühaks. 353

7. Oh ole koguduse kalju, Et ta ei kõigu tuule, tormi käes, Et tõmba oma järel' palju, Kes kindlas usus võitlevad su väes. Meil' usujulgust, rõõmu anna sa Sind tänada ja kiita lõpmata.

312

1. Kun. 8, 29. Saagu su sõna tõeks, et su silmad võiksid lahti olla selle koja üle ööd ja päevad, selle paiga üle, millest sa oled ütelnud: Mu nimi peab seal olema, et sa kuuled palvet, mis su sulane siin paigas palub.

Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Oh Jumal, Looja, tule sa Ja Isa nime armuga See püha koda täida! Mull' väga armas paik on see, Siin taeva värav tõesti, Siin anna ennast leida. Isa Meelt siin Patustele ilmutele, võta teda Oma tões pühitseda.

2. Oh Jeesus, Önnistegija, Siin pühas kojast ela sa, See sulle pühitsetud. Su elusõna õpetus, Su sakramendi önnistus Siin saagu kalliks peetud. Anna Puhtust Hingedele, kurbadele troostiks ole, Patuvaevast päästma tule.

3. Sind, Püha Vaimu, palume: Su püha pale järjesti Meid olgu valgustamas. Ja oma eluväega Meid taeva elus kinnita Ja pühitse siinsamas. Noori, Vanu Armust võia, usus hoia; vii meid pärast Jeesu riiki ilma kärast.

4. Kolmainus Jumal, ühest suust Nüüd toome tänu, austust See koja pärast sulle. See on su antud, ehitud Ja saab su nimel önnistud, Oh ole varjuks talle! Telgis Alles Meil nüüd ase; kord meid lased taeva tulla, Oma templis aset olla.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Albert Knapp, 1798—1864.

Õpetaja ametisseseadmisel (313—314).

313

1. Kor. 3, 9. Meie oleme Jumala kaastöölised, teie olete Jumala põllumaa ja Jumala hoone.

Viisil: See aeg on tõest ukse ees. 202.

1. Las oma sõna puhtasti Meil, Issand, kuulutada, Ja viinamäele rohkesti Sa mehi välja saada, Kes usus võtavad võidelda. Oh oma kodu kaitse sa Ja tema ehitajaid!

2. Su sulased siin alati Sind sõnas ülendagu, Ja vagas elus ühtlasi Su au tunnistagu, Et sõna vägi taevane, Mis üksi viib meid elusse, Ei saaks meist teotatud.

3. Su nimel käsud kutsugu Ja rahvast äratagu. Kõik kuuljad tõesti ärgaku Ja tegijaiks ka saagu, Et sõna väljajagajad Ja need, kes seda kuulevad, Kõik armust õndsaks saavad!

Martin Lipp, 1854–1923

314

Ap. teg. 20, 28. Pange iseendid ja kõike karja tähele, kelle üle teid Püha Vaim on ülevaatajaks pannud, et teie peate kui karjased hoidma Jumala kogudust, mis ta omaenese vere läbi enesele on valmistanud.

Viisil: Sull', sull', Jehoova, tahan laulda. 152.

1. Oh Issand, meie palveid kuule Su teenri pärast, keda sead sa. Oh anna väge tema suule Ja vala armastust ta sisse ka, Et sinu Vaim ka teda juhataks, Et ta su riiki maa peal kasvataks!

2. Ta vaimu külvile sa anna, Oh Issand, õnnistamist ülevalt. Ta läbi sina hoolt siin kannab, Et lõikust saaksid oma põllu pealt, Et kõik, mis ta su sõnast kuulutab, Meid ikka usus, armus kinnitab.

3. Oh seda karja võta hoida, Mis sina tema kätte usud nüüd, Ja eluleivaga ka toida Ta läbi nende hingi, südameid. Oh hoia kõiki, Issand, armuga, Et nendest ükski ei saa kaduda.

4. Su sõna voolaku kui jõgi! Oh aita, et ta ikka võimust saaks, Et vastase maailma vägi Su Vaimu läbi häbi sisse jääks; Et sõna oleks mõök, mis läbi lööb Ja kõvad südamed, ka pehmeks teeb.

5. Küll loodame su armu peale: Ta sissetulemist sa õnnista, Ta jalad saada rahuteele, Ja usutöös sa teda avita! Jää meile! Sulle meie ristitud, Ja sinu verega ka ostetud.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

2. Ristimiselaulud (315—327).

315

Matt. 19, 13. Siis toodi lapsukesi tema juure, et ta oma käed nende peale paneks ja palvetaks.

Viisil: Armas Jeesus, avita. 169.

1. Armas Jeesus, rõõmuga Toome nii, kui käsid ise, Sulle lapse; siruta Tema vastu oma käsi, Võta teda armu alla, Taevariiki tema saada.

2. Veest ja Vaimust peame Ristimises uueks saama. Seda sinult kuuleme, Seda meie kuulutame, Muidu sina meid ei võta Vastu oma taevariiki.

3. Meie käest oh võta sa Vastu, keda toome sulle, Täida oma armuga Seda last ja appi tule, Et su lapseks jääks siin vaevas Ja ka sinu omaks taevas.

4. Pese oma verega Ära tema paturoojus, Kata pulmakuuega Tema alastus ja puudus. Ehitagu sinu õigus Teda nii kui siidi puhtus.

5. Hoia teda, karjane, Pea, pane oma liikmeks; Saada teda taeva teed, Rahuvürst, tee rahulapseks, Viinapuu, oh aita ise, Et see oks jääks sinu sisse!

6. Südamest nüüd paneme Palved sinu südamesse. Tee, mis meie palume, Kuule meie ohkamisi: Et see nimi, mis on antud, Elukirjasse saaks pandud.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

316

Ilm. 3, 5. Kes võidab, seda peab valgete riietega ehitatama, Ja mina ei taha tema nime ära kustutada eluraamatust.

Viisil: Armas Jeesus, avita. 169.

1. Jumal olgu tänatud: Tehtud on nüüd armuseadus, Lapse peale valatud Isa arm ja lapse õigus! Taeva vihm on teda kastnud, Jeesus oma sülle tõstnud.

2. Õnnis, kolm kord õnnis sa, Et sind armastab Kolmainus, Et sind helde armuga Isa vastu võtab rahu, Poeg ka uue elu annab, Vaim su sisse armu kannab.

3. Oh kui puhas, ilus sa, Et sind Jeesu veri pesnud. Nüüd on pulmakuuega Kuningas sind ise katnud, Aadam su sees suretatud, Aga Jeesus sünnitatud.

4. Oh siis ikka mäleta Seda kallist armuseadust! Selle peale alusta Oma ristielu seisust. Oled Jeesu nimekandja, Ole ka ta järelkäija.

5. Kuradist oh tagane, Sest sa oled temast lahti; Ära käi ta järele, Muidu on see seadus katki. Võitle vaprast tema vastu, Jeesu jälgi mööda astu.

6. Suureks kasva, vagaks saa Oma isa, ema röömuks. Jeesu veri, õigus ka Olgu sulle elu kaljuks. Ristmine sind taeva saatku, Elu teeks ja ukseks saagu!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

317

Room. 6, 3. Või kas te ei tea, et meie, nii mitu kui meid Kristuse Jeesuse sisse on ristitud, tema surma sisse oleme ristitud?

Omal viisil. 318.

1. Kui Jeesus suure armuga Jordani jõeale tuli, Et tema pidi tegema, Mis Isa seadnud oli, Siis nõudis ta Johanneselt, Et tema ristiks teda, Ja seadis püha pesemist, Mis parandab kõik häda Ta oma vere läbi.

2. Siis pangem seda tähele, Mis ristmine meil' annab, Mis kiri ütleb selgesti, Usk truult meeles kannab: Siin on küll vesi näha ka, Ei siiski paljas vesi, Vaid sõna on siin väega Ja Püha Vaimu käsi: See tõest on ristja ise.

3. Küll seda näitsid selgesti Need tähed ja see sõna, Mis Isa rääkis heldesti Ja käskis meele panna, Et ütles: „Minu Poeg on see, Kes on mu meele pärast. Siis kandke teda õieti Ja kuulge tema sõna Ja täitke tema tahtmist!“.

4. Ka Jumal Poeg on ise seal, Kes õige inimene, Ja Püha Vaim on tema peal Kui vaga tuvikene. Seepärast tuleb uskuda, Et kui meid ristitakse, Kolmainus Jumal ristib ka, Ja nõnda valmistakse Meid tema eluhooneks.

5. Apostleid Jeesus õpetas: „Et minge ilma sisse Ja tehke jüngriks ristides Kõik loodud inimesi. Kes usub ja saab ristitud, See peab õndsaks saama, Sest ta on uuest sündinud: Ei pea ta surma jääma, Vaid taevariiki saama!”

6. Silm üksi vett siin seletab, Kui lapsi ristitakse, Usk Vaimu väge tunda saab, Mis sõnas kuulutakse: Jeesuse veri uuendab Meid ristimise läbi; Nii patust see meid puhastab, Meilt võtab patuhäbi, Mis päritud ja tehtud.

Martin Luther, 1483—1546.

318

Gal. 3, 27. Nii mitu kui teid Kristuse sisse on ristitud, need on ennast Kristusega ehtinud.

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Ma olen ristitud ja seega, Nüüd Issandaga ühendud, Sest kiitlen ikka rõõmsa suuga, Ka ristist, murest vaevatud. Ma ristitud! Sest rõõmustan Ja taeva rõõmust osa saan.

2. Ma olen ristitud, nüüd katteks Mul kõige kallim armukuub, Mis siin maailmas mulle ehteks Ja igavesti taevas jääb. Ma vere väega ostetud Ja sellega ka ristitud.

3. Ma olen ristitud, nüüd abiks Saab Püha Vaim mull' ülevalt; See on mull' Isa armu pandiks, See pühitseb mu südant, meelt, See ehe kallist ehitab, Sest meile taeva õigus saab.

4. Ma olen ristitud ja kirjas Ma olen elu raamatus; Nüüd olen taeva Isal' armas, Mu oma on ta pärandus; Mu nimi taevas kirjutud, Ta käte peale märgitud.

5. Ma olen ristitud, ei karda Ma risti, häda, kurvastust; Ma laps ja Jumal minu Isa, Ta saadab abi, rõõmustust. Kui ohkan, nutan, kuuleb ta Ja ütleb: „Laps, siin olen ma!”

6. Ma ristitud; mind kaitseb Jumal, Oh taganege, vaenlased! On tema ligi jõuetumal', Mis teevad talle vastased? Kui keegi ähvardab ta last, Siis kaitseb Jumal vägevast.

7. Ma olen ristitud, kui suren, Mis teevad mulle surm ja haud! Küll oma isamaja tunnen: Mul valmis taeva rõõm ja laud. Jah, igavene õnnistus On minu lapsepärandus!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Friedrich Stark, 1680—1756.

319

Mark. 10, 14. Laske lapsukesed minu juure tulla ja ärge keelake neid mitte, sest niisuguste päralt on Jumala riik.

Viisil: Ei lahku mina sinust. 235.

1. Au juure tulgu lapsed, Nad mulle armsad on, — Nii, armas Jeesus, ütled: Ma nende kilp ja kroon. Ma lapseks sündinud, Et hukka nad ei läheks, Et saaksid minu omaks, Neid olen kutsunud.

2. Sa lapsed sülle võtad, Oh Issand, armsasti, Suud heldest neile annad, Sa räägid lahkesti. Su sees nad elavad, Su kallid, pühad haavad Ka neile eluks saavad: Nad taeva pärijad!

3. Seepärast, rahvas, tooge Kõik lapsed rõõmsasti Nüüd siia armuveele, Neid ärge keelake. Nad sülle võtab ka Siin armas Jeesus ise Ja taeva uksest sisse Nad kannab armuga.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Cornelius Becker, 1561—1604.

320

Mark. 16, 16. Kes usub ja keda ristitakse, see peab õndsaks saama.

Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Oh Jumal Isa, Poeg ja Vaim, Kes oled armust rikas, Sa
ristirahva
ainus rõõm, Sind kiidan nende hulgas, Et oled pühas ristmises,
Ses armupesemise vees, Mind patust puhtaks pesnud.
2. Täis oma meelt ja hukatust Ma olen sündimisest, Mu mõistus
on täis eksitust, Ma lahti õnnistusest. Mu süda ja mu himu ka,
Need mõlemad on kõlbmata Ja pöörvad kurja poole.
3. Ja sina, Isa, oled mind Nüüd jälle vastu võtnud, Et ma küll
maha jätsin sind, Mu vastu oled tõtnud. See sündis pühas
ristmises, Kus Vaimu veega valades Mind uuest sünnitasid.
4. Mind on su kallis veri tõest, Oh Jeesus, puhtaks pesnud,
Sessamas, sinu vere väest, On kõik mu häda lõpnud. Mis patu
läbi kaotand, Ma ristmises kätte saand Su püha vere läbi.
5. Ma tänan sind, oh Jeesus Krist, Et oled ristmist seadnud, Ja
õnnistust nii armulist See läbi meile saatnud. Nüüd usus meie
teame, Et sinu läbi oleme Kõik sinu Isa lapsed.
6. Et ristmises sain sinuga, Oh Vaim, ma ehitatud, Siis ole sina
minuga, Et arm saaks kasvatatud. MU hinge hoiu puhtana, Et
jääksin sinu templiks ma Ja armu osaliseks.
7. Et ristmises ma lubasin Su omaks, Issand, jääda, Siis aita, et
maailmas siin Sind võin ka tunnistada; Et usust ma ei tagane,
Vaid surmani ka kindlasti Siin oma usku hoian.
8. Kui nõtruses ma eksin veel, Siis anna andeks mulle, Ja saagu
kindlaks minu meel, Et jääksin truuks sulle See päevani, mil tuled
sa Mind ilmast ära kutsuma Ja oma juure saatma.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Justus Gesenius, 1601—1673.

1. Peetr. 3, 21. Ristimine teeb meid nüüd ka õndsaks, mitte kui liha rüveduse kõrvaldamine, vaid kui hea südametunnistuse nõudmine Jumala ees Jeesuse Kristuse ülestõusmise läbi.

Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Sa rahvas, armust ristitud, Kes Isa nõu tead, Ja ristirahvaks nimetud, Ta omaks ennast pead: Oh õpi tundma röömuga Ja pea seda meeles ka, Mis ristmises sa saanud.

2. See vesi patust puhastab, Teeb kuradist meid lahti; Ta iluga meid ehitab Ja annab meile mahti, Et vangipõlvest pääseme Ja Isa lapsiks sünnime Ja pärimme ta riigi.

3. Kui kallis on see armutöö? Kes jõuab seda mõista? Oh seda vett! Ta sarnastki Ei ole kuskilt leida! Suur imevägi tema sees, See seisab selle sõna väes, Mis veega ühte pandud.

4. Mis oli ära vannutud Ju liha sündimises, See saab nüüd vee sees uuendud Ja õndsaks ristimises: Ta armus surma suretab Ja põrgu väe kaotab Ja meie alla heidab.

5. Nüüd Kristusega ehitud Meil pole enam häbi, Sest meie rasked patu süüd Ta maksis surma läbi. Ta kallis veri peseb meid, Teeb armsaks Isa meelest neid, Kes hirmsad talle olid.

6. Oh seda meeles pea sa, Mis ristmises on antud! Meist Jeesu heldus tänuga Ka saagu meeles kantud, Et igal ajal röömustab, Veel surmaski meid kinnitab Ristmise armu vara.

7. Oh seda ära põlga sa, Mis päranduseks saanud, Ja puhtana hing hoia ka, Mis Jeesus puhastanud! Siis tema suure auga Ja valge pulmakuuega Sind katab armust taevas!

Noorerahva õnnistamise pühaks (322—327).

322

Fil. 1, 6. Mina olen selle peale julge, et see, kes teie sees hea töö on alanud, seda ka lõpetab Jeesuse Kristuse päevani.

Viisil: Armas Jeesus, avita. 169.

1. Armas Jeesus, sinule Toome oma lapsed täna Ja su poole hüüame Südamest nii noor kui vana, Et sa meie palvet kuuled Ning neid õnnistama tuled.

2. Anna neile õnnistust, Väge, jõudu, nõu ja abi. Saada seemnel' sigidust Südamesse sõna läbi. Pühitse neid vara, hilja, Et nad sulle kandvad vilja.

3. Ja kui tuleb kiusatus Nende usku läbi katsma, Või rist, häda, viletsus Kangesti neid kodu otsma, Vägevasti siis neid varja, Kaitse, Jeesus, oma karja!

Jaan Bergmann, 1856–1916.

323

Ilm. 19, 7. Rõõmustagem ja olgem väga rõõmsad ja andkem temale au, sest et Talle pulmad on tulnud.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Jumal tänatud, et mina Jeesuga saan ühendud, Et ta vere läbi täna Pattudest saan puhastud! Armulaud on valmistud, Mindki sinna kutsutud; Seal end annan Jeesusele, Sealt saan elujõudu jälle!

2. Jumal, sinu juure tulen Lapseliku usuga. Mis ma teinud, mis ma olen, Kõik su hooleks annan ma: Isa, mu eest muretse, Et ma

täna ausasti Saan su laual võõraks sulle Ja mu Jeesus osaks mulle.

3. Jeesus, võta mind su omaks Kui mu peig ja karjane, Olgu täna ma su võõraks Kui su pruut ja talleke! Vii mind oma armuga Noore rohu maale ka: Oma ihuga mind sööda, Oma verega mind jooda!

4. Püha Vaim, sa eluvesi, Jäädavaks jää minule, Minu süda puhtaks pese; Valmista mind õieti, Et ma sinu kiituseks, Oma hinge toitmiseks, Võiksin taeva leivast süüa, Elada ta väes ja surra.

5. Sind, oh Jumal, palun härdast, Et su arm mind ehitaks! Et mu Jeesu veri armsast Teeks mind puhtaks, kõlbavaks, Aita, helde Isa, sa, Aita, Jeesus, verega, Aita, Vaim, oh röömustaja, Usu läbi õndsaks saada!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Aemilie Juliane, von Schwarzburg Rudolstadt, 1637–1706.

324

Laul 17, 5. Mu sammud hoidsid kinni su jälgedest, mu jalad ei kõikunud. Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Oh Isa, sinu altarile Su lapsed palves tuleme: Meid võta oma armusülle, Ehk patused küll oleme; Meid võta vastu omakseiks Ja oma riigi alamaiks.

2. Oh Isa, sinu tahtmist täita Meid lase lapsemeelega: Meil' ise õiget rada näita, Et iial jalg ei komista; Meil' meelt ja mõtet valgusta, Meid oma juure juhata.

3. Oh Isa, sinu armukäsi Meid vägevasti varjaku: Ei meie siin siis ära väsi, Ehk ilm ja kurat mässaku, Vaid jääme sinu omakseiks, Su armuriigi alamaiks.

Jaan Bergmann, 1856—1916.

325

Jes. 8, 18. Vaata, siin olen mina ja need lapsed, keda Jehoova on mulle annud. Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. **Kogudus:** Oh Isa, vaata taevast Su laste peale nüüd, Neid päästa patu vaevast Ja anna andeks süüd! Neid täida Jeesu meele Ja Püha Vaimuga, Ta läbi õige teele Neid ikka juhata.

2. Nad tulevad su ette See kindla nõuga, Et annaksid su kätte End ihu, hingega. Sa truudust neile anna, Kel nõdrad südamed, Ja oma süles kanna Neid, Issand, taeva teed.

3. **Lapsed:** Oh armas Jeesus, kanna Kõik meie patu süüd, Sa aga, Isa, anna Meil' oma Vaimu nüüd. Ja sina, Vaim, oh saada Meid usus otsani: Siis võime kuulutada Su armu surmani.

4. Su armuseadus saagu Ka kindlaks meie sees Ja meel ja süda jäägu Sull' truuks armu väes. Sa oled ilmast päästnud Meid oma surmaga. Oh hoia, mis sa ostnud, Ka usus armuga!

5. **Kogudus:** Eks Issand vastu võta Teid lapsiks uuesti: Siis püüdke talle tõtta Ja jääda hoolsasti. Oh hoidke oma usku Ka kõigest südamest! Ei kurat siis ei kisu Teid teie Jeesu käest.

6. **Lapsed:** Jah, usk on nende abi, Kes Jeesu omaksed, Kes ristimise läbi On leidnud taeva tee. Eks Jeesus saada ise Ka elust läbi neid? Meid hoidku ka ta käsi Ja saatku, kandku meid!

7. Kogudus ja lapsed: Oh meie sisse tule Nüüd, Jeesus, elama!
Kõik anname end sulle Nüüd omaks rõõmuga. Oh usuküünal
süüta Meil' ikka põlema, Siis tahame sind kiita Seal taevas
lõpmata.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Tartu lauluraamatu järele

326

Tiit. 3, 5. Jumal on meid õndsaks teinud uuesündimise pesemise ja Püha Vaimu
uuendamise läbi.

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Su nimel ristitud ma olen, Oh Isa, Poeg ja Püha Vaim! Su
rahvaga su juure tulen Kui sinu laps, su armu taim. Ma Jeesu
sisse istunud, Ta Vaim mu peale valatud.

2. Mind oled, Isa, oma lapseks Ja pärijaks ju armust teind! Oh
Poeg, mu hinge õnnistuseks Sa oled surres vaeva näind! Oh Püha
Vaim, mind rõõmustad, Kui rist ja häda vaevavad!

3. Seepärast olen töotanud Sull' kartust armastusega, Ja olen
ennast sulle annud Su omaks ihu, hingega. Kõik kurja ära
vandusin, Et sinu jälgis kõnniksin.

4. Truu Jumal, sinu poolt jääb kindlaks Su armuleping muutmata;
Ma ise tegin seda tühjaks Nii mitu korda patuga: Siis võta jälle
vastu mind, Ehk ma küll olen saland sind.

5. Oh ärata mind Vaimu väest, Mind täida oma armuga, Et
annaksin end jälle uuest Su ohvriks ihu, hingega, Et viimne
verepiisake Saaks sinu omaks täiesti.

6. Mind tegi puhtaks Jeesu veri, Ma pole enam roojane. Mind
katab, peseb armumeri, Siis, kurat, minust tagane! Seepärast,
patt, nüüd põgene, Maailm, jää minust eemale!

7. Mind, Issand, kinnita ses nõus, Oh Isa, Poeg ja Püha Vaim! Et jääksin seisma sinu jõus Su auks, kui su armu taim. Nii elan, suren sinule Ja annan au su nimele.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Jakob Rambach, 1693—1735.

327

2. Peetr. 1, 10. Olge seda usinamad oma kutsumist Ja äravalimist kindlaks tegema. Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Teid kutsub Jeesu lauale Ta kogudus nüüd rõõmsasti, Teid selle nimel kutsub ta, Kes meie Issand, meie pea.

2. Nüüd võite ühes meiega Ka Jeesu jälgis kõndida, Ta rõõmu osavõtmises, Ta teotuse kandmises.

3. Teil' oma rahu andis ta Siin täie õnnistusega. Ta iga päev nüüd truisti Teil Vaimu andku uuesti.

4. Kätt abiks teile pakume Ja Jeesu abi soovime: Teid saatku tema õndsuseks Ja oma nime kiituseks.

5. Ja Jumal Jeesu auks teid Veel pühitsegu ja ka meid, Et vaim ja ihu hingega Saaks hoitud ilma laitmata;

6. Et teie, tema kutsutud, Ta läbi kallilt ostetud, Siis pulmapäeval peiule Ka targad neitsid olete.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Heinrich von Bruiningk, 1738—1785.

3. Püha õhtusöömaaja laulud (328—343).

328

1. Moos. 32, 27. Ei ma lase sind mitte, kui sa mind ei õnnista.
Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161.

1. Jeesus, sind ei jäta ma! Nüüd mu hing on terveks saanud:
Armulaua anniga On mind Jeesus jahutanud. Sest nüüd hüüan
rõõmuga: Jeesus, sind ei jäta ma!

2. Jeesus, sind ei jäta ma! Tema on mind armastanud, Lunastand
ja armuga Enesega ühendanud. Nüüd ja edaspidi ka Jeesus, sind
ei jäta ma!

3. Issand, oma ihu, verd Võtsid täna mulle anda. Mina nägin
armumerd, Mis mind kannab taevaranda, Et jään sulle lõpmata.
Jeesus, sind ei jäta ma!

4. Õnnis olen, et sa mind Patukoormast lahti teinud; õnnis, et ma
olen sind, Issand Jeesus, vaimus näinud. Minu lootus oled sa:
Jeesus, sind ei jäta ma!

5. Mooses, ära ähvarda! Jeesus on su käsu täitnud, Lepitand
mind Isaga Ja mind oma hõlma peitnud, Ostnud oma verega.
Jeesus, sind ei jäta ma!

6. Sind, oh Tall, ei jäta ma, Sest sa kannad minu patud! Läksid
mu eest surema: Nüüd mu süü on lepitatud. Kui patt tuleb
kuisama, Sind, oh Tall, ei jäta ma!

7. Jeesus, sind ei jäta ma: Sa ju minu vennaks saanud! öelgu
saatan, ilmamaa: Nad mind olla vangistanud! Jeesus siiski
minuga: Jeesus, sind ei jäta ma!

8. Süda, seisa kaebamast: Katki kistud võlakiri Ja ma olen lahti tast, Võla maksis Jeesu veri. Pean kohtu minema, Jeesus, sind ei jäta ma!

9. Tulgu kurat kaebama, Mulle rasket nuhtlust nõudma, — Jeesus suure väega Saab siis mulle appi jõudma. Püüdku saatan sõeluda, Jeesus, sind ei jäta ma!

10. Surm, su astel katki nüüd, Kristus on su ära võitnud. Ta on maksnud minu süü, Ta su käed on kinni köitnud. Kuigi pean surema, Jeesus, sind ei jäta ma!

11. Põrgu, vaiki, mind su leek Ei või enam põletada, Otsas on su võim ja riik, Ei sa või mind hirmutada. Ähvardad sa tulega, Jeesus, sind ei jäta ma!

12. Jeesus mulle omaks jääb, Minuga end kihland tema: Hing ta palet ikka näeb, Saatan peab põgenema Kõige oma seltsiga. Jeesus, sind ei jäta ma!

13. Kui mul tuleb lahkuda, Ära siis mind maha jäta! Hakkab süda lõhkema, Oma kätte, Jeesus, võta Minu vaim siis armuga. Ära siis mind jäta sa!

14. Seda loodan kindlasti, Et mull' appi Jeesus tõttab Ja mind vaest ta heldesti Surmahädast taeva võtab. Seal siis hüüan otsata: Jeesus, sind ei jäta ma!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Johann Friedrich Meyer, 1650—1712.

Matt. 9, 12. Neile, kes terved on, ei ole arsti tarvis, vaid haigetele.
Omal viisil. 70.

1. Jeesus Kristus, Lunastaja, Isa viha lepitaja, Võttis oma surmaga Meid kõik pörgupiinast aidata.
2. Oma surma mälestuseks, Meie hinge õnnistuseks Jagas ihu leivaga, Oma kallist verd ka viinaga.
3. Tahad lauale sa minna, Too siis õiget usku sinna, Sest kui kõlbmata sa laed, Siis sa elu eest seal surma sööd.
4. Austatud olgu Looja, Et ta annud oma Poja, Et ta sinu asemel Pidi hinge heitma risti peal.
5. Oh siis usu sina seda: Kui su hingel patuhäda, Kui sa oled koormatud, Hinge ahastusest vaevatud,
6. Siis võid julgust sinna tulla, Kindlast lootes rõõmus olla. Aga kes on uskmatu, See on tõesti hoopis kõlbmatu.
7. Jeesus ütleb: „Vaesed, tulge, Laual minu võõrad olge! Arst ei tule tervele, Kes ta abi veel ei nõuagi.
8. Miks siis mina nägin vaeva, Kui sa ise teenid taeva?“ Ei sest roast kasu saa, Kui su oma abi oled sa.
9. Kui sa usud kindlast seda Ja ei salga oma häda, Siis sa oled valmistud Ja su hing saab rohkest jahutud.
10. Siis ka usku üles näita: Venna peale armu heida. Olgu sinu armastus Sinu Isa armu tunnistus!

330

Laul 51, 4. Pese mind hästi mu ülekohtust Ja puhasta mind mu patust.
Omal viisil. 484.

1. Loo mulle, Jumal, uus puhas süda Ja uuenda mu sees oma kindel vaim. Su palge eest :,; Mind ära heida sa :,; Ja Püha Vaimu ära võta mult.

2. Rõõmusta jälle mind oma armust, Mind toetagu heameeleline vaim. Oh pese sa :,; Mu ülekohtust mind :,; Ja puhasta mind mu raskest patu süüst.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908.

331

Laul 42, 2. Otsekui hirv kisendab veeojade järele, nõnda kisendab mu hing sinu järele.
Omal viisil. 206, ehk: Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Ma tulen, armas Jumal, nüüd, Et Sa mind kutsud võõraks, Su lauale, kust kallist hüüt Mull valmistasid varaks, Kui tuleb isu hingele Ja janu minu vaimule, Et häda tükib peale.

2. Sa oled hinge hoidija, Ta eest sa muret pead; Sa oled tema toitija Ja kõik ta häda tead. Siis tule leivas, viinas ka Siin söötma, jootma armuga Neid, kes sind himustavad.

3. Siis võta, õige karjane, Mu hinge jahutada Ja saata taeva varale, Seal teda kosutada. Sa armulauda valmistad Ja neile seda ehitad, Kes sinu peale lootvad.

4. Kui tallekene otsin sind, Mu hinge karjast, taga. Su elumanna söötku mind, Kui nälg mind vaevab väga. Su kallis veri jootku ka, Et ükski mind ei lahuta Su armastusest ära.

5. Kui hirvel suurest palavast Veejanu tuleb peale, Joob tema külmast allikast, Et janu kustuks jälle. Nii, Jeesus, sind ma ihaldan Ja sinu armu himustan, Sest suur on minu häda.

6. Ja kõigepealt nüüd aita mind Mu pattu kahetseda, Et mina jääksin kartma sind Ja kurja töö eest hoidma. Mull' õiget usku anna ka, Mind õigusega ehita, Et süda rõõmu tunneks.

7. Mu süda võta tõmmata Siit ilmast taeva poole, Et ilma ma ei armasta. Su arm mull' jäägu meele, Et armastan ka ligimest Ja viha lõpeb südamest, Kui sinu rooga maitsen.

8. Mu sees ei ole midagi Kui aga patuviga, Su juures pole ühtigi Kui aga puhtus ikka, Mu sees on selge hukatus, Su juures selge õnnistus, Sest mulle osa anna!

9. Mu sees uut südant valmista Ja aita Vaimu läbi, Et armsaks mulle patt ei saa, Vaid temast tunnen häbi: Mu meelt ja mõtteid puhasta, Mu kurjad himud kaota, Mis enne armastasin.

10. Siis tule armsast minule, Mu kallis hingevara! Mu süda jäägu sinule, Mind ära põlga ära! Sind üksi ootan, peiuke, Et risti peal nii heldesti Mind oled omaks ostnud l

11. Ma tänan väga rõõmsasti Sind, kallis Lunastaja, Ja armastan sind õieti Ja ootan seda aega, Mil sina, elujagaja, Seal kõige õndsas rahvas Mind taeva lauda kutsud.

Justus Sieber, 1628—1695.

Matt. 5, 6. Õndsad on need, kellel nälg Ja janu on õiguse järele, sest nemad peavad täis saama.

Omal viisil. 305.

1. Minu süda, rõõmustele, Jäta patu kombesid jälle, Tõtta ära pimedusest, Mine välja eksitusest; Sest sind laual' kutsutakse, Õnnistust sull' pakutakse. Jeesus, maa ja taeva Looja, Tahab su sees aset teha.
2. Mine, jõua usinasti, Valmista nüüd kasinasti Süda hinge kosijale, Oma helde Jeesusele. Ära jää nüüd tulemata; õhka, palu viibimata: Tule, tule, Jeesukene, Jää mu omaks, armukene.
3. Ilma asju ostetakse, Palju raha kulutakse, Aga sina, armastaja, Annad muidu, mis meil' vaja. Eks see ole arvamata, Mis sa kingid tasumata. Kõik maailma kuld ja vara Ei või seda maksta ära.
4. Oh mis himu tuleb peale, Kui su heldus tuleb meele, Et sa, kallid halastaja, Inimeste lepitaja, Oma ihuga mind söödad, Oma verega mind joodad. Jumal tuleb minu sisse, Elab minu vaimus ise!
5. Värisedes mõtlen seda, Siiski rõõmus on mu süda! See on äramõtle mata, See on ärarääkimata! Kuis võib inimene teada, Ehk ka sellest aru saada, Mis teeb Jumal suurest väest, Annab heldest, rohkest käest?
6. Ihu, verd seal jagatakse, Leivas, viinas võetakse. Mitu tuhat seda söövad, Mitu tuhat seda joovad, Siiski ei saa otsa vara, Ega lõpe ilmas ära. Vaim sind, süda, valgustagu, Seda mõistma õpetagu!
7. Jeesus, minu ainus elu, Jeesus, minu rõõm ja ilu, Jeesus, kõige suurem vara, Ära tagane must ära! Põlvili ma langen maha,

Ihaldan ja palun seda: Las mind seda kallist rooga Hinge kosutuseks võtta!

8. Armust tulid taevast ise Lunastama inimesi, Oma hinge ära andsid, Rasket ristivalu kandsid, Valasid ka oma vere Ilma patu pärast ära. See mind joodab õnnistuseks, Sinu armu mälestuseks.

9. Jeesus, kallis hinge toitja, Jeesus, patu äravõitja, Tee, et ma su armulaua ei söö nuhtlust oma hingel'. Sinu arm mu meeles olgu Ja mu südamesse tulgu, Et ma nõnda, kui siin vaevas, Jään ka sinu omaks taevas.

Johann Franck, 1618—1677.

333

1. Moos. 28, 17. Oh mis kartuse väärt on seesinane paik! Siin ei ole muud kui Jumala koda ja siin on taeva värv.

Viisil: Mu armas Jeesus, minu rõõm. 207.

1. Mis kallis püha Paik on see, Kus ma nüüd palves seisan! Siin taeva värv tõesti, Mis avatud ma leian. Oh Jeesu laud, oh eluhüüd! Ma pole taevast kaugel nüüd, Ta ligidust ma tunnen.

2. Kui püha on see eluleib! See kallis armuvara, See kõik mu vaeva võtta võib Ja häda saata ära. Oh leib, mis toidad hingekest, Sa elumanna taevast tõest, Sind võtan ma nüüd vastu.

3. Kui püha on see kallis jook, Mis kustutab mu janu; See on kui armu vihma hoog, Et südant täidab tänu. Oh kallis veri, mis on tõest Seal ristil jooksnud minu eest, Sind võtan ma nüüd vastu.

4. Mis rääkimata õnn on see, Mis õnnistust ma saanud! Mu juure tulnud Jeesuke, End m'uga ühendanud. Kuis hõiskab süda rõõmustes, Et elada võin Jeesuses Ja tema m'uga ühes.

5. Oh saaks mu süda enam. veel Nii pühitsetud talle, Et minust tuleks hea meel Mu au Issandale! Oh saaks mu süda õieti Siin paigaks, kus mu Jeesus Krist Võib armust aset võtta!

6. Kõik tõbi, Jeesus, terveks tee, Mis minust leiad sina, Et igavesti sinule Võin templiks jääda mina. Mu südant ise täida sa, Et sinu püha kuju ka Võiks minust välja paista.

7. Nüüd sa mind taevast kosutand, Et andsid ennast mulle, Mu ihu, hinge rõõmustand, Nüüd elan üksnes sulle! Oh lase, Õnnistegija, Mind ühte jääda sinuga Nüüd ning ka igavesti!

J. Jung. Valentin Ernst Löscher, 1673—1749.

334

Joh. 6, 48. Mina olen eluleib.

Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Mu Jeesus Krist, sa eluleib, Su juure eksja jõuab, Kel himu taeva peale käib Ja sinult armu nõuab. Sest palun ma sind südamest: Oh puhasta mind pattudest, Et kõlban sinu laual'.

2. Nüüd armsa taeva roaga Mind, Issand, täna sööda, Mind elujõele juhata Ja selle seest mind jooda. Küll olen haige, vigane: Sa oma laualt, karjane, Mind siiski ära lükka!

3. Sa mesimagus taeva leib, Oh anna mulle armust, Kui patt mu hinge peale käib, Et pääsen tema hirmust! Su õigus, see nüüd katku mind, Et mul ei ole karta sind, Kui istun sinu lauas.

4. Kõik vihavaen sa kustuta Mu südamest ja hingest, Mu vigadusi ilmuta, Et ma neid nutan järjest. Sa püha paasatalleke, Oh anna ennast minule Nüüd hinge kasuks süüa.

5. Ma tunnistan, et minu töö Väärt pole seda armu, Ma olen patu sulane, Ma tunnen tema hirmu. Mind siiski hädas röömustab, Et sinu sõna tunnistab, Et võtad vaesed vastu.

6. Patt on mind hoopis rikkunud, Mu peale armu heida! Ma olen surma teeninud, Oh anna elu leida! Ma olen pime, valgusta! Ma olen kadund, halasta Ja aita selgest armust!

7. Mu peigmees, tule minule Ja jää mu südamesse, Siis suud ma annan sinule Ja jään su armu sisse. Sa oma kalli röömuga Mu nõtra vaimu kosuta Ja lõpeta mu häda.

8. Mu Jeesus Krist, sa eluleib, Mind ise sööta võta! Oh veri, mis kõik pesta võib, Mind heldest jootma tõtta! Sa jääd mu sisse, anna ka, Et jään su sisse lõpmata, Siis saan su läbi taeva.

Johann Rist, 1607—1667.

335

1. Kor. 5, 7. Sest ka meie paasatall, Kristus, on meie eest tapetud. Viisil: Ma südamest ja meelest. 233.

1. Mu Jeesus, kallis elu, Sa paasatalleke, Su armastuse ilu On, et sa Isale End hea meelega Siin ohvriks mu eest andsid Ja ristin ühtlust kandsid: Mu hinge kosuta.

2. Sa kannatasid nuhtlust, Oh süüta Talleke, Ja maksid minu uhkust Mu eest, mu armuke! Sa lunastasid mind. Sind õelalt surma pandi, Maailma eest sind anti, Mis siiski põlgab sind.

3. Siin risti peale poodi Mu Önnistegija, Ja patu ohvriks toodi Mu Tall, kes veata. Seal läeb ta surmaste, Kes meile elu saatnud Ja armuga meid katnud: Sest tänu temale!

4. Kuis pean omaks saama Nüüd seda Tallekest, Kes ennast andis tappa, Verd valades mu eest? Mu süda esiti Peab patu kurjust tundma Ja armu himustama Ja nutma härdasti!

5. Siis võtan leiba, viina Nii suu kui usuga Ja tahan Jeesu piina Ka meeles pidada. Mu süda, hing ja suu Sind ikka austagu, Su armu kuulutagu, Mis võidab patusüü.

6. Kõik kurje patujuuri Ja kurja himu ka, Kõik, vähemaid ja suuri, Ma tahan vihata. Ma tahan tõeteed, Mis taeva poole läheb, Nii kuidas Jumal tahab, Siin kinni pidada.

7. Teekäija meel mul olgu Ja jalad kingis ka, See meele ikka tulgu, Et taeva teed käin ma. Ma ruttan ülesse, Su rist on mulle kepiks Ja usk on taeva trepiks, Laen Isa sülesse.

8. Ka sell', kes risti kannab, Kel mure, kurvastus, Sell' Jeesus rõõmu annab, Et lõpeb ahastus. Kes nõder, teda ka Ta kinnitama tõttab Ja toetada võtab, Kui keegi rammuta.

9. Meid, armas Jeesus, sööda Sa oma lihaga, Meid taeva tee peal jooda Sa oma verega. Meid sinna saada sa, Kus pole janu oota, Kus võtad lambaid joota Sa armu joogiga.

10. Seal päike Jeesus selgest On paistmas meilegi, Kes annab rõõmu heldest Seal leinajatele. Kes õhand, rõõmsad seal, Kes ägand siin, seal hõiskvad Ja inglikooris laulvad: Rõõm tuleb vaeva peal'.

11. Siis tahame ka Talle!, Taaveti Pojale, Seal Isa au palgel Veel laulda rõõmsasti: Au, kiitus, aamen jah! Jõud, tarkus, rikkus ikka Ja ka veel halleluuja Sull' olgu lõpmata!

Johann Caspar Schade, 1666—1698.

Joh. 6, 56. Kes minu liha sööb ja minu verd joo, see jääb minu sisse ja mina tema sisse.

Omal viisil. 146, ehk: Ma kummardan sind, armu vägi. 445.

1. Mu Jeesus, kes sa õhtul hilja, Su viimsel ahastuse ööl, Meil' oma kannatuse vilja Siin söömaajaks seadsid veel: Sind kiidab terve usklik sugu Ja mäletab su surma lugu.

2. Kui iial sööme seda rooga, Saab uueks meil su mälestus, Ja uusi eluvete vooge Toob hingesse su armastus, Su veri, surm ja ristivalu Toob meie südamele elu.

3. Siis väriseva südamele Uus pitsar peale pannakse, Et võlakiri võlglasele On kustutatud täiesti: Sest meie rasked süüd ja patud On sinu haavus lepitatud.

4. Sa enesega ühte köidad Meid armulaua uuesti, Meid oma armuhõlma peidad, Et sinu heldust tunname: Siis vaimus sinu ligi saame Ja sinuga end ühendame.

5. See leib meil' õiget toitu annab, See veri vaimu jahutab, Uut rammu südamesse kannab Ja hinge elu kosutab: Uut jõudu lased sest meid leida, Et võime võidelda ja võita.

6. Kui liikmed sinu ihu küljes Nüüd kindlamini asume Ja hingame su armu süles Kui õed, vennad ühtlasi: Vaim sinuga saab üheks, Püha, Kui maitseme su verd ja liha.

7. Meil olgu pandiks sinu ihu, Mis meile kingid heldusest, Et meie kõik, nüüd põrm ja pihu, Kord saame tõusma haudadest: Kui selle elu lõpetame, Sult igavese elu saame.

8. Oh kallis Tall, kuis suured annid Ses söömaajas andsid sa: Sind ennast meile roaks panid, Nüüd vast võib vaim meil kosuda! See roog meid laseb tunda ette, Mis taevas ükskord saame kätte.

9. Sull' andku au kõik lauluhääled! Su truudus, heldus, armastus
On väärt, et inglilhulga keeled Kõik kiitvad: Suur su halastus! Kui
ükskord sinu juure saame, Su kiitust täiest kuulutame!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Johann Jakob Rambach, 1693—1735.

337

1. Kor. 11, 28. Inimene katsugu iseennast läbi ja nõnda söögu tema sest leivast ja
joogu selle karika seest.

Viisil: Mu Jeesus, Jumal liha sees. 33.

1. Mu Issand Jumal, Jeesus Krist, Et sa mind patust inimest Nüüd
kutsud suure armuga, Kuis võin sind see eest tänada?

2. Ma pole väärt, et sinu arm Mind armastab, kes olen põrm Ja
patus saadud, sündinud Ja üleüldse vigastud.

3. Täis ülekohut on mu meel, Sa aga pakud armu veel, Sa
lunastad mind võlalist Ja saadad mulle hingamist.

4. Mu hing on sinu armas pruut, Sa enesele kihlanud Ta juba aja
algusest, Sa jääd ka truuks igavest.

5. Mind sina nõnda armastad, Et ükski ülekohus, patt, Surm ega
saatan põrguga Mind sinust ei saa lahuta.

6. Nüüd oma armulauale Sa kutsud mind nii heldesti, Kus
iseennast tahad sa Mull' söögiks, joogiks jagada.

7. Ma tean isegi, et ma Seks olen hoopis kõlbmata, Ja siiski usun
kindlast sind, Et sa teed kõlbuliseks mind.

8. Mu peale rõhub minu süü, Sa päästad mind sest koguni; Ma
tõbine, sa parandad; Ma olen vang, sa lunastad.

9. Ma roojane, sa puhastad; Ma haavatud, sa kosutad; Ma alasti ja näljane, Sa katad, söödad rohkesti.

10. Sul, Jeesus, pole teadmata, Et vaene, vilets olen ma; Su helde silm küll seda näeb, Mis mulle palju vaeva teeb.

11. Seepärast nüüd ma nõuan sind, Sa pead avitama mind; Mu puudust pane tähele, Mind paranda ja terveks tee.

12. Su püha ihu, vere and, Mu hinge lunastuse pant; See kallim vara, ülem hea On õigeks rohuks minule.

13. Et seda mitte nuhtluseks, Vaid kasuks vastu võtan, seks Mind, armas Jeesus, avita! Siis jään su ihu liikmeks ma.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Gottfried Wilhelm Sacer, 1635—1699.

338

Hesek. 34, 13. Ma tahan lambaid sööta Iisraeli mägedel, veeojade juures. Viisil: Mu nimi taeva kirja pandud. 266.

1. Mu karjane, oh Jeesus Kristus, Mind tule toitma armuga! Su juurest leian elu, õnne Ja kõik, mis iial ihkan ma. Oh oma nõtra talle sööda Seal Iisraeli aasadel Ja värskel eluveega jooda, Kust elu hoovab kõikidel'.

2. Muu toidus ei või elu anda, Sa üksi oled eluleib; Ei see või iial nälga tunda, Kes sinu armulaual käib. Sa oled eluallik ise, Kust hingejanu kustutan; Uut elu valad minu sisse, Kui sinu verest osa saan.

3. Las leinata mind patu pärast, Usk mulle süüta südames, Mu meeled tõmba ilma kärast, Seks surid ristil rippudes. Oh aita, et ma pattu vihkan, Ei seda tühjaks asjaks pea, Vaid kõigest hingest õndsust ihkan, Ei mitte tuimaks, julgeks jää.

4. Küll koormatud on minu süda, Et olen palju eksind tõest; Sa võid küll vaigistada seda, Et vere valasid mu eest. Kui saab mu süda puhastatud Su püha, kalli verega, Siis seega hästi ehitatud Võin Isa ette astuda.

5. Need arsti abi tarvitavad, Kel haigus on ja häda käes. Oh Jeesus, vaata, surma haavad On mulle löödud patu väes! Sa oled arst, sind appi hüüan Ja loodan sinu armu peal'. Su käest, oh Issand, elu püüan, Sest muidu olen surnud veel.

6. Sa kutsud kõiki enda juure, Kes koormatud ja vaevatud; Sa trööstid neid, kel kurbus, mure Ja keda patt on vaevanud. Ka mulle, päästja, appi tõtta, Mind päästa raske koorma alt, Mult patud hoopis ära võta, Siis hingamist saan Jumalalt.

7. Mu vaimu tõмба endal' sina, Et jään su omaks igavest, Sa viinapuu, oks olen mina, Mull' anna elu enesest! Mu sees on ainult patt ja häda, Mis sinu väes saab kaduma. Mind põrgu püüab hirmutada, Su sees võin õnnis olla ma.

8. Mu kallis sõber, tule mulle Ja jää mu sisse elama, Ma palves vastu tõttan sulle, Su ümber hakkam usuga. Su armastus mu südant võitku, Siis keegi mind ei kurvasta, Su tasandus mu hinge täitku, See on su armu kasu ka.

9. Need rohud võivad tervist anda Ja elu, väge jagada, Et kõik, mis minus paha tunda, Võin hoopis välja ajada. Ma sinust leian, mis mull' vaja, Su armuallik joodab mind! Jää minu sisse, Lunastaja, Siis igavest ma kiidan sind.

Jaan Jung, 1835–1900. Johannes Heermann, 1585—1647.

Laul 22, 27. Hädalised peavad sööma ja söönuks saama, Jehoovat peavad kiitma, kes teda otsivad.

Viisil: Mu Jeesus, Jumal liha sees. 33.

1. Mu peigmees, armas Jeesuke, Kes armust, nii kui talleke, Mu süü eest oled surma läind, Mind patuvõlast lahti teind!
2. Ma rikutud ja vigane, Kurt, pime, paljas, nõdruke, Siin tulen ka su lauale: Mind ära lükka kõrvale!
3. Sa oled arst ja parandad, Sa püha kaev ja puhastad, Sa pulmakuub, mis ehteks mul, Küll, Issand, kallist vara sul.
4. Seepärast, Jeesus, palun sind, Et sa mu tõvest päästad mind, Et verega mind lepita Ja vigadustest puhastad.
5. Mu vaese südant valgusta Ja usku mu sees õhuta, Mind vaest, mind patust, rikkaks tee Ja minu liha talitse,
6. Et ma sind hinge leivaks saan, Sind alanduses austan, Mu Jeesus, kes sa tõesti Nii Jumal kui ka inime.
7. Mu südamest nüüd kustuta Kõik himud, ja siis istuta Mu sisse usku, armastust Ja tõsist lapsealandust.
8. Mis hingele ja ihule On kasuks, anna minule. Kõik kahju keela, süda ka Nüüd enesega ühenda.
9. Ja oma söömaaja väest Kõik kuri aja minu seest, Et patu süüst ma pääseksin Ja Isa armu tunneksin.
10. Oh aja ära vaenlased, Kõik minu hinge vastased! Kõik õiged nõud minu sees Las korda minna Vaimu väes.

11. Mis iial teen või nõuan ma, See sündigu, kui tahad sa, Et võiksin vagast elada Ja rahuga siit lahkuda.

12. Siis viigu sinu riiki mind Su inglid, et saan näha sind, Et seal su laual sinuga Ma rõõmu maitsen lõpmata.

Johannes Heermann, 1585—1647.

340

Laul 34, 9. Maitske ja vaadake, et Jehoova on hea.
Viisil: Mu süda, ärka üles. 12.

1. Oh Jeesus, armu läige, Sa minu hinge päike, Sind rõõmsast tänan mina, Meid heldest toitsid sina.

2. Sa andsid armuannid; Meil' söögiks, joogiks panid Sa leiba, viina ette, Sind nendes saime kätte.

3. Mind haiget kosutasid, Mu usku kinnitasid, Nüüd tänu toon ma sulle, Et andsid enda mulle.

4. Sa valu, vaeva kandsid Ja enda surma andsid, See eest sind tänan järjest, Su nime kiidan kõrgest.

5. Sa surma kannatasid, Meil' elu valmistasid, Su kibe silmavesi Meid patust puhtaks pesi.

6. Meid truist armastasid, Ja enda ohverdasid Sa, ristisurma kandes, Meil' ohvril osa andes.

7. Küll patt mu sees veel vägev Ja minu lihas tegev: Sa, võitja, seda võida, Uut meelt mu sees ka toida.

8. Nüüd patust lahti mina, Mu peig ja sõber sina: Mis nüüd veel puudub mulle, Kui annan ennast sulle!

9. Mull' armust võta anda Sind ikka meeles kanda, Sind südamest ka nõuda, Su juure pea jõuda.

10. Mind patu eest, oh hoia! Ja Vaimuga mind võia, Et palvele ma tõttan, Maailma maha jätan.

11. Ei hukka ma ei lähe! Mis surm mull' võib veel teha? Ma pärast surma vaeva laen õndsalt üles taeva.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Rist, 1607—1667.

341

Joh. 6, 54. Kes minu liha sööb Ja minu verd joob, sellel on igavene elu.
Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Oh Jeesus, kõige armu kaev, Sa meie ülem vara, Meid ajab nõudma hinge vaev Sind sinu ihust, verest, Ja sinu nime kiituseks Ja oma hinge toitmiseks Nüüd seda sööma, jooma.

2. Meid, Issand, ise valmista Nüüd selle armu tööle, Su aukuub olgu katteks ka, Su tõde pandud vööle, Et oleksime valmistud, Kui sinu vöörad ehitud Su riigi osaliseks.

3. Jää meie sisse otsani, Siis jääme sinu sisse, Ei lahuta meid midagi, Ei ilm, ei kurat ise: Su sakramendi armu väest Siis saame taevariiki tõest, Su püha rahva seltsi.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. (Bartholomäus Ringwaldt, 1530—1599)?

342

Joh. 18, 37. Mina olen kuningas, ma olen seks sündinud ja seks ilmale tulnud, et ma tõe tunnistust annan.

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Oh kuningas, kes elu jätsid Küll oma rahva elu eest Ja meile armust appi totsid, Sind kiidame kõik südamest! Meid oled päästnud surma käest Ja elu saatnud vere väest.

2. Sind on mu süda vaimus leidnud Sealt Kolgatalt, kus mina ka Su haavust olen selgest näinud, Et sa mind päästnud verrega. Mu eest sa surid heldesti, Ehk ma küll veel su vaenlane.

3. Ma südame nüüd sulle annan, Su süda lõhkes minu eest! Sind südames ma ikka kannan Ja luban sulle südamest Su lipu all, mu kuningas, Ka ikka käia võitlemas.

4. Oh oma mannaga mind sööda, Kui tulen ma su lauale! Ja eluveega hinge jooda, Sa Issand Jeesus, armsasti! Su armu osavõtmine See jäägu röömuks hingele.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

343

1. Kor. 11, 26. Nii mitu korda, kui tele iial seda leiba sööte ja sest karikast joote, siis kuulutage Issanda surma, seni kui tema tuleb.

Viisil: Minu süda, röömustele. 305.

1. Ristilöödud Jeesukene, Püha ohvritallekene, Kes sa ennast surma andsid, Meie ülekohtu kandsid: Sinu lauale ma tulen, Usu läbi julge olen, Et sa mindki nüüd ei põlga Ega arva süüks mu võlga.

2. Sa mu kallis Lunastaja, Lahtiostja, lepitaja! Sinu armu peale loodan, Sinu armust elu ootan: Oma ihuga mind sööda, Oma verega mind jooda, Et see and saaks mulle osaks Igaveseks hinge kasuks.

Jaan Bergmann, 1856–1916.

IV Kristlikust kirikust ehk pühast ristikogudusest (344—377).

1. Ristikoguduse võitlemisest ja rõõmust (344—370).

344

Ilm. 3, 11. Pea kinni, mis sul on, et ükski sinu krooni ei võtaks!
Omal viisil. 323.

1. Edasi, edasi! Siion mine valguses Edasi ja seista nõua Esimese armu sees. Elu allikale jõua, Kitsast uksest mine alati Edasi, edasi!

2. Kannata, kannata! Siion võta otsani Häda, laitmist julgest kanda. Ole ustav surmani, Jeesus tahab krooni anda. Siion, kui uss võtab hammusta, Kannata, kannata!

3. Tagane, tagane! Siion, tagane, kui ilm Kõrkust, raha võtab näita, Pööra ära oma silm. Ära mao poole heida, Siion, ilma rõõmust koguni Tagane, tagane!

4. Seleta, seleta! Siion, vaimu seleta, Kes sind kõikepidi kiusab, Jäta teda kuulmata, Käi nii, kui su täht sind saadab! Siion, head ja kurja võta ka Seleta, seleta!

5. Vägisi, vägisi Jumalasse tungi nüüd! Siion, mine vaimus vahvaks; Ära jää sa unesse, Vaid saa Jeesu haljaks oksaks! Siion, vahvast tungi väesse Vägisi, vägisi!

6. Ilmuta, ilmuta, Siion, väes end ilmuta, Et su venna arm on süütud! Näita, mis see s'uga teeb, Kelle pruudiks oled hüütud. Siion, et uks sulle lahti läeb, Ilmuta, ilmuta!

7. Kindlaks jää, kindlaks jää! Siion, pea, mis sul on, Ära võta leigeks minna, Vaata, ligi jõuab kroon! Mis on taga, jäta sinna. Siion, kui on viimne häda käes, Kindlaks jää, kindlaks jää!

Johann Eusebius Schmidt, 1669—1745.

345

Luuk. 12, 32. Ära karda mitte, sina pisuke karjuke, sest teie Isa meele pärast on olnud teile kuningriiki anda.

Viisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

1. Et ära karda, karjuke, Kui vihas vannub vaenlane Sind maa pealt kaotada. Et turtsugu küll paharet: Jehoova kanged kaitsjad käed Sull' võtavad abi saata.

2. Oh Isa abist rõõmusta! Sind võtab truist kaitseda Ja su eest muret kanda: Küll temal oma Kiideon Ja sõjavägi valmis on Sull' õnnist võitu anda.

3. Nii tõest kui Jumal Jumal on, Peab põrguriik ja Paabilon Kõik pihuks, puruks saama. Seepärast seisa kartmata: Jehoova sõdib sinuga, Võit peab sulle jääma!

4. Siis mine võidulauluga Nüüd põrgu vastu sõdima, Mis sinu peale tikub. Küll rõõmuga siis näha saad, Et sinu Issand saatanat Ja tema riigi rikub.

5. Aamen, oh aita, Jeesus Krist, Ja kaitse oma karjukest, Et meie võidu saame! Siis tahame sind südamest Ja kiidame sind igavest Ja laulame kõik: Aamen!

Wilhelm Kentmann II, 1861–1938. Michael Altenburg, 1584—1640.

346

Laul 74, 2. Mõtlet oma koguduse peale, mille sa vanasti oled enesele asutanud ja oma pärisosaks lunastanud.

Viisil: Issand, kurja olen teinud. 178.

1. Jeesus, mõtle karja peale, Mis sa ostnud verega. Armupäeva näita jälle, Päästa tema koormast ka, Et võiks taeva poole minna, Jõuaks sinu püha linna.

2. Siin on temal palju vaeva, Ristituul siin puhub veel, Palju sõdimist on vaja, Pea kõigub meie meel. Sa meid, Jeesus, saada ise Ilma kärast rahu sisse.

3. Argadele anna julgust, Nõdrad saada väele, Surmatunnil anna lootust, Usku külma hingele. Armastuse tuld oh süüta, Oma Vaimuga meid täida!

4. Kes siin tapluses küll jõuab Seista, Issand, sinuta? Kes su poolt ei ole, leiab, Et su vastu sõdib ta. Oma kilbiga meid hoia, Oma Vaimuga meid võia.

5. Hädas, tuules, tormis ole, Jeesus, meie kaitseja! Et meil' hukatust ei tule, Meie üle valitse; Näita karjale sa armu, Anna hingamist ja varju.

6. Meie palvet, Issand, kuule, Kohtust läbi avita, Anna palvevaimu meile, Valvamises vahvasta; Ilma võita anna sina, Siis su taeva võime minna.

7. Surm ja elu pandud ette Kurja, jultund ilmale: Jõudu annad sina kätte üksi oma rahvale, Et ta usus rammu võtaks Ja su rahulinna tõttaks.

347

Laul 45, 4. Pane vööle mõök sa vägev sõjamees, oma hiilgus ja oma au!
Viisil: Laulgem suust ja südamest. 214.

1. Iisraeli vahimees, Ustav kaitsja häda sees, Kes ei uinu magama: Pööra pale armuga Oma kogudusele, Tõtta appi heldesti Oma ristirahvale.

2. Vaata, tema õnnetus, Valu, vaev ja viletsus Läheb ikka rängemaks, ühtelugu raskemaks. Hukas meie oleme, Abi kusagil ei näe, Kui sa trööstijaks ei jää.

3. Ülempreester, kes sa tõest Läksid surma meie eest, Läksid oma verega Pühamasse paika ka, Isa ette astusid Lepitama patuseid, Kinni katma kõiki süid.

4. Kes sa nüüdki ikka veel Istud Isa järje peal, ühes aus, ühes väes, Meie helde vahimees, Kes nii armas Isale, Et ta mitte midagi Ei või keelda sinule.

5. Sinu poole hüüame, Sest su omad oleme: Ava armu väravad Neile, kes sind paluvad. Meie peale halasta, Viha leegid kustuta, Isaga meid lepita.

6. Näita haavu temale, Mis on löödud sinule; Oma risti surmast sa Ise räägi temaga, Et ju kõik on tasa nüüd, Sest sa maksid meie süüd, Saatsid meile taeva hüüd.

7. Jeesus, Õnnistegija, Eks su nimi kuuluta, Et sa saadad rahvale Ärapäästmist heldesti? Ole müüriks tuliseks Meie ümberringi, seks, Et meilt saatan põgeneks!

8. Kange kilp, Immaanuel, Sinu usklik Iisrael Hüüab ikka rõõmuga: Jumal on nüüd meiega! Issand ise seisab tõest Igal ajal meie eest! Kes meid kisub tema käest?

9. Isa käsi, siruta Ennast välja väega! Näita oma tugevust, Päästa oma kogudust! Siis sind ära tunnevad Vaenlased ja kardavad Isandate Issandat.

10. Seisku teiste lootus veel Oma suure jõu peal'. Sinu rahvas üksinda Su peal' tahab vaadata, Usub üsna kindlasti: Sa meid tunned selgesti Ja ei jäta häbisse.

11. Võidumees, sind ootvad kõik! Pane vööle oma mõõk! Olgu palju vastaseid, Küll sa jõuad võita neid, Vaenuväge rõhuda, Jalge alla tallata, Uhket ülbust hukata.

12. Sina, Issand Jeesus Krist, Võid küll keelda sõdimist. Mõõgad, odad murrad sa ühe silmapilguga, Ammud sina purustad, Sõjavankrid põletad, Vihavaenu lõpetad.

13. Jeesus, rahukuningas! Rahu meile valmistas Sinu surm, et maole Sina purustasid pea. Kingi rahu meile ka! Siis su rahvas rõõmuga Saab sind kiitma lõpmata.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Johannes Heermann, 1585—1647.

348

Laul 8, 2. Jehoova, meie Issand, kui auline on su nimi kõiges maailmas, kes sa oma suure au oled pannud üle taevaste.

Omavalgust. 182.

1. Jumal, vägev valitseja, Meie kõige ülem hea, Sina oled õnne saatja, Mis sa teed, on imetöö; Vägev, suur ja armuline Oled sa ja auline.

2. Väga pisut neid sel ajal, Kes sind kõigest südamest Taga nõudvad, armastavad: Väetimaist ja nõtradest Sulle kiitust valmistakse, Sinu nime tunnistakse.

3. Jumal paraku! Küll näikse, — Süda tahab katkeda! Mitu tuhat selge päikse Valges võtavad langeda: Hooletu, oh inimene, Oled sa! Eks ole ime.

4. Siiski, Issand, valitseja, Tahan armastada sind, Mina tean, et sa, Isa, Väga armsaks pead mind: Tõmba mind maailmast aga, Et ma nõuan taevast taga.

5. Kallis on su püha nimi Mulle, sinu rahvale, See teeb kõigis paigus imet, Kõiges ilmas alati; Maa ja taevas hüüdvad sulle: Kiitus olgu Jumalale!

6. Issand, vägev valitseja, Kallis oled minule, Sest ma annan, halastaja, Ennast lauldes sinule; Võta mu eest muret kanda, Armutiivul varju anda.

Joachim Neander, 1650—1680.

349

Laul 3, 2. Jehoova, kui palju on mu vaenlasi! Paljud tõusevad mu vastu üles. Omal viisil. 211, ehk: Kõik kallis hingeõnnistus. 201.

1. Kui Jumal siin ei kannu hoolt, Ei tule appi kõrgest, Kui ta ei ole meie poolt, Kui kurjad kiusvad järjest, Kui Jumal neid ei pilluta Ja nende nõu ei kaota, Siis oleme kõik hukas.

2. Mis inimeste tarkus teeb, Ei või neid peletada. Kuid Jumal seda ammu näeb, Ta võib neid alandada! Kui kurja nõu nad peavad Ja kurja peale mõtlevad, Neid Jumal võtab keelda.

3. Küll nemad väga mässavad Ja otsivad meid neelda, Meid nemad tappa tahavad, Ei lase ennast keelda: Vaat nemad kurjast pauguvad, Kui merelained kohavad, Oh Issand, vaata seda!

4. Meid võõra usu pidajaks Needsamad nimetavad Ja kiitvad ennast vagadeks, Kes õigust õpetavad. Su nimi, Jumal, mis on hea, See peab katma nende töö: Küll sina ärkad üles.

5. Need kõik on pimeduse all Ja tahavad meid neelda, Au olgu ikka Jumalal', Kes võtab seda keelda. Küll Jumal neid kõik pillutab Ja nende valet kaotab, Ei saa nad tema vastu.

6. Oh Issand, sina rõõmustad Neid, kellel oht ja häda, Sa tõeks teed, mis tõotad. Ei jõe usu seda, Vaid ütleb: „Kõik nüüd hukka läeb!“ Kuid ristivägi uueks teeb Neid, kes su armu ootvad.

7. Kõik vaenlased on sinu käes, Kõik nende nõu ja sõna On avalik su silma ees, Meil' aga usku anna. Ei jõe taha uskuda, Et Jumal tõest võib aidata, Kui tema tund on tulnud.

8. Niihästi taevas kui ka maa On, Jumal, sinu loodud, Meil' oma sõna ilmuta, Et meil' saaks valgus toodud. Meid usus kinnita sa nii, Et kindlaks jääme otsani: Ilm nurisegu peale!

Johannes Hornung, 1660–1715. Justus Jonas, 1493—1555.

350

Laul 124.

Omal viisil. 209, ehk: Kõik risti rahvas laulge. 208.

1. Kui poleks Jumal meiega, Nii öelgu vaga sugu, Kui poleks Jumal meiega, Meil hukas oleks lugu, Sest meie hulk on väeti Ja halvaks peetud koguni Neist pealekippujatest.

2. Nad vihkavad meid kõigest väest. Kui Jumal poleks keelnud, Nad oleksid ju ammu tõest Meid hoopis ära neelnud; Ju oleksime kadunud Kõik, nagu vette vajunud, Meist jälge enam poleks.

3. Meid Jumal, — tänu temale! — Ei annud roaks neile; Kui püüdja paelast linnuke, Nii pääsesime jälle; Köis katki, vabad oleme! Veel edaspidi aitku see, Kes maa ja taeva Looja!

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Martin Luther, 1483—1546.

351

Laul 94, 2. Tõuse üles, sa maailma kohtumõistja, maksa kõikidele kätte, mis nad väärt on.

Omal viisil. 203.

1. Küll vallatumad kiitlevad: Meil õige usk ja Jumal! Ja siiski kurja teevad nad, Neist igaüks on rumal, Ei kõlba iial nende töö, Ei nõua ükski, mis on hea, Nad Jumalast ei hooli.

2. Suur Jumal vaatas ülevalt Nüüd inimeste peale Ja tahtis kindlaks teha sealt, Kas keegi oma meele Ja mõttega head ihaldaks Ja Jumalat siin armastaks Ja teeks, mis tema käsib.

3. Ei ükski õige tee peal käind, Kõik olid nurja läinud, Ja olid liha tahtmist teind Ja tühja vaeva näinud; Ei ükski teinud õigust seal, Ja siiski mõtlesid nad veel, Et Jumal seda kiidab.

4. Kui kaua need on rumalad, Kes tühje kombeid kiitvad Ja minu rahvast koormavad Ja kahjust kasu püüdvad? Neil pole usku südames, Ei hooli palvest häda sees, Vaid iseennast aitvad.

5. Sest kahe vahel nende meel, Seepärast nemad kartvad; Küll Jumal abiks vagadel', Kes tema sõna kuulvad; Head nõu kurjad põlgavad, Mis vaga ütleb, naeravad, Et tema rööm on Jumal.

6. Oh tuleks Issand Siionist Meil' vaestel' abi saatma! Oh tuleks ruttu Jeesus Krist Neid, kes on vangis, vaatma! Ju Jaakobit see rõõmustaks Ning Iisrael sest rõõmu saaks Siis oma suures vaevas.

Martin Luther, 1483—1546.

352

Laul 119, 116. Toeta mind oma sõna järele, et ma elan, ja ära lase mind mitte mu ootamises häbisse sattuda.

Omal viisil. 28 a.

1. Meil' oma sõna kinnita, Oh Jumal, meid neist avita, Kes tahaksivad tõugata Su Poega järjelt vihaga.

2. Oh Jeesus Kristus, näita sa Meil' oma väge lõpmata; Meid hoia, Issand, heldesti, Et südamest sind täname.

3. Oh Püha Vaim, meid rõõmusta, Ühtmeelt ka rahval' anna sa, Meid surmatunnil avita Ja elu sisse juhata.

4. Kõik kurjad nõud tühjaks tee, Mis meie vastu peetakse; Küll nende kätte maksad sa, Kes patust jäävad pöõrmata.

5. Siis peab mõistma nende meel, Et sina, Jumal, elad veel Ja oma rahvast avitad, Kes sinu peale loodavad.

Martin Luther, 1483—1546.

353

Laul 46, 11. Jätke järele ja teadke, et mina Jumal olen, kõrge rahvaste seas, kõrge maa peal.

Viisil: Üks kindel linn ja varjupaik. 316.

1. Meil' tuleb abi Jumalast, Kes ikka vägev olnud! Ta päästab hädast vägevast, Mis meie peale tulnud. Küll kuri vaenlane Meid vihkab kurjasti, Ta tuleb sõdima Nüüd kavalusega, Ei ole tema sarnast.

2. Kõik meie nõu on tühine, Ei mõju meie vägi; See võib meid aita õieti, Kes patust lahti tegi. Kes see on? küsid sa. Suur Jeesus! kosten ma, See Issand suurest väest, See Jumal, kelle käest Kõik võimus meile tuleb.

3. Ehk oleks ilm täis kuradeid, Kes tahaksid meid neelda, Ei karda meie ühtigi, Küll Jumal võtab keelda: Ehk olgu hirmus meel Küll kurjal vaimul veel, Ei siiski võimust saa, Sest oma sõnaga Küll Jeesus tema võidab.

4. Suur Jumal teeb, mis töötab, Ja tahab Vaimu anda. Ehk kuri selts küll ähvardab, Ei jõua vastu panna; Ehk võetakse nüüd Meilt ihu, raha, hüüd: Et mingi igavest! Ei saa nad kasu sest, Meil taevariik peab jääma!

Martin Luther, 1483—1546.

354

Jes. 49, 16. Vaata, oma käte peale olen ma sind märkinud; sinu müürid on ikka mu ees.

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Oh ära karda kurja, Sa usklik karjake, Küll Jumal saadab nurja, Mis mõtleb vaenlane: Ta on ju oma kätte Sind üles märkinud Ja oma silma ette Su nime seadinud.

2. Mis Jumal tõotanud, Ei tema kahetse, Sind pole unustanud Ta kurval ajalgi: Ta kirikut veel kaitseb; Ta sõna, sakrament, Kust süda armu maitseb, On veel ta testament.

3. Seepärast kiida teda Ja usu julgesti: Ta võtab õnnistada Ka edaspidigi. Oh pea kinni hoosast üksmeelt ja armastust, Küll ta siis hoiab armsast Sull' sinu pärandust.

Jaان Bergmann, 1856–1916. Böömimaa vennad

355

Luuk. 24, 29. Jää meie juure, sest õhtu jõuab ja päev veereb. Omal viisil. 23, ehk: Sind, Issand Jumal, kiidame. 355.

1. Oh Jeesus, meie juure jää! Päev veereb, ligi pime öö; Siis oma sõna valgust ka Oh ära lase kustuda!

2. Sel viimsel kurjal ajalgi Meid hoia usus kindlasti, Su sakrament, su sõna hääl Meil' jäägu ikka puhtaks veel.

3. Oh hoia kogudust ka veel, Ehk külm ja kõva meie meel, Ja oma sõna õnnista, Et teda täis saaks ilmamaa.

4. Oh keela vaenlast väega Ja hoia oma sõna sa! üksmeel, usk, lootus, õnnistus, See olgu rahva pärandus.

5. Küll vaene lugu taeva all: Ei ole rahu kuskil maal, Vaid palju segast õpetust Ja tüli, riidu, lahutust.

6. Kõik uhkeid meeli keela sa, Kes võimust võtavad väega, Kes uusi asju räägivad Ja sinu sõna segavad.

7. Mis nõuame, on sinu nõu, Mis palume, on sinu au; Sest aita meid, kes loodame Su peale ja sind ootame.

8. Su sõna on su linna vall Ja kilp ja mõõk; ta varju all Su rahvas jäägu rahule Ja truuks, Issand, sinule.

9. Oh anna, et su sõna sees Kõik elaksime Vaimu väes, Et läbi vaeva rõõmusse Ja viimaks taeva saaksime.

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Nikolaus Selnecker, 1532—1592

356

Laul 25, 2. Mu Jumal, sinu peale loodan ma, ära lase mind mitte häbisse saada. Viisil: Mis oled sina, armas Jeesus, teinud. 48.

1. Oh Issand, ära häbi sisse jäta Neid, keda vaevab raske koorem,
häda, Kes päevad, ööd su armu peale lootvad, Sult abi ootvad.

2. Kes põlgvad sind, neid häbi sisse saada, Kes omast väest võtvad suurustada. Oh tule heldest meelest vaeseid aitma, Meil' armu naitma!

3. Oh aita vaenlased kõik ära võita! Su suust üks sõna võib neid sõbraks muuta; Siis sõjariistad panevad nad maha: Ei sõda taha.

4. Ei ole ühtki, kelle peale loota, Ei maksa inimestelt abi oota; Su väel üksi suruda võib maha Vaenlaste viha.

5. Sa, vägev Issand, vaenlast maha sõtkud Ja oma rahval' rohket armu pakud; Täis lootust Jeesu nimel kisendame: Oh aita! Amen.

Johannes Heermann, 1585—1647.

Jer. 31, 9. Nemat tulevad nutuga, ja alandliku palumisega toon mina neid: ma tahan neid viia vee jõgede juure, õige tee peale, kus peal nemad ei komista, sest ma olen Iisraelile isaks ja Efraim, see on minu esimene poeg.

Viisil: See aeg on tõest ukse ees. 202.

1. Oh Issand, suur on sinu arm Ja väga imeks panna. Ehk oleme küll muld ja põrm, Hoolt võtad sina kanda; Ehk kurjust küll on ilma peal, Meid siiski sina kaitsed veel, Ei taha hukka saata.

2. Patt võtab võimust kurjasti, Sa näed kõik tigidusi, Mis tehakse siin pahasti, Sa tead kõik viletsusi; Küll kasvatakse patusüüd, Ei ole rahu neile nüüd, Kes usust taganevad.

3. Neid nuhtled sina hirmsasti, Kes usu maha jätvad Ja oma elus julgesti Siin põrgu poole tõtvad, Ja patuporis otsivad Suurt rõõmu, julgest tegevad, Mis tahab kuri süda.

4. Su peale meie loodame, Meil', Issand, appi tõtta, Ja sinult abi palume. Oh Jumal, pöördä võta Ka neid, kes pattu orjates Ning laia tee peal kõndides Veel tahtvad õnne leida.

5. Sul, Jumal, olgu hale meel, Sa oled armastanud Kõik kurje, kes sind ilma peal On väga kurvastanud; Suur vägi olgu sõnale, Et võidaks nende südame, Kes kõvad on kui kivi.

6. Sa, Issand, anna heldesti, Et tundvad sõgedadki, Kuis sinu ike kebjuke Ja magus patustele, Kes tundvad oma patusüüd Ja nõudvad sinu armu nüüd Su Poja surma pärast.

7. Ja oma karja lammastel', Kes sinu järel käivad, Neil' anna, mis neil puudub veel, Et sinu juure jäävad; Ja oma armu lõpmata Sa koguduses avalda, Et jääks ta truuks usus.

8. Et sinu võsud oleme, Siis rõõmus meie süda, Et elukrooni
heldesti Sa meile tahad anda; Meil on see lootus südames, Et
näeme sind su valguses, Kus Tall meid võtab hoida.

J. Weydenheim, + 1650.

358

Laul 12, 2. Päästa, Jehoova, sest vagad on lõppenud ja ustavad on vähenenud
inimeselaste seast.

Omal viisil. 198, ehk: Au, kiitus olgu igavest. 199.

1. Oh Jumal, vaata heldesti, Sul olgu hale süda, Kui pisut õigeid
leitakse, Meil vaestel on suur häda. Su kallist sõna naerdakse Ja
tühja valet ustakse, Ja õige usk on lõpnud.

2. Ei ole nende õpetust Su pühas kirjas näha, Nad võtavad järjest
vallatust Ja käsu vastu teha: üks tahab seda, teine teist, Ja ükski
neist ei kõlba tõest, Keel libe neil, meel tige.

3. Need õige usu rikkujad, Oh Jumal, lükka maha, Nad kõik on
kõrgid hoopled, Mis käsid, nad ei taha. Kõik võimus on nüüd
nende käes, Neid arvab targaks igrames, Kes võib neid õpetada?

4. Sest ütleb Jumal ülevalt: Ma tahan üles tõusta, Mu lastel pole
abimeest, Neid tahan ise päästa; Ma kuulen nende palvehäält,
Mu sõna peab ülevalt Neil' ikka võimust saatma.

5. Kui seitsmel korral hõbe, kuld Läeb selgeks tule läbi, Nii usk,
kui tunneb risti tuld, Saab selgeks ka, et häbi Ei ilmiski jää
sellele, Kes risti alt ei tagane, Vaid teeb, mis Jumal tahab.

6. Meil oma sõna puhtasti Veel hoia, Issand, ikka, Meid kaitse,
Issand, heldesti, Et meie ei saa viga; Sest kurjad väga sigivad
Seal, kus veel valeprohvetid Siin maa peal palju maksvad.

Martin Luther, 1483—1546.

359

Jes. 49, 15. Kas naine oma lapsukest ära unustab, et ta mitte ei peaks oma ihu poja peale halastama? Ehk nemad ka ära unustaksid, siiski ei taha mina sind mitte ära unustada.

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Oh kiida lauldes Loojat, Sa ristikogudus, Ja oma õnnetoojat, Sa, tema pärandus! Et küll su peale käivad Siin sinu vaenlased, Mis sulle teha võivad Kõik sinu vastased?

2. Sest ta on valitsenud Sind pruudiks tõega Ja sulle kinnitanud Suusõna, vandega, Et tema tahab hoida Sind häda, vaeva sees, Su vaenlased ka võita Küll oma võimuses.

3. Ei oma poega ema Ei ilmas unusta, Eks lapse peale tema Küll ikka halasta? Ja oleks ka su ema Ehk halastuseta, Sind unustada Looja Ei või, ei taha ka.

4. Sest Isa häält nüüd kuule, Kui tema trööstib sind: „Mu oma käte peale Ma olen märkind sind. Kui patu koorem vaevab Ja surm sind hirmutab, Mu ees su nimi seisab, Mu käsi avitab.

5. Kes sinusse küll puutuks, Mu silmaterake, Või kes sind maha kisuks, Mu Poja kroonike? Oh ära kardada sina, Mu ristikogudus, Küll su eest sõdin mina, Mu riik, mu pärandus.“

6. See, kes sind oma süles Küll kannab tõesti, Suur Jumal tõuseb üles Ja võidab vahvasti, Et küll su ümber piirab See tige vaenlane, Ja viimaks ka veel tõuseb Kristuse vastane.

7. Seks oma sõna annab Ta kõige rahvale Ja ilma sisse kannab Ka seda laiali. Kõik valet teeb ta tühjaks Ja segast õpetust, Kõik uhkust teeb ta halvaks Ja rikub kavalust.

8. Kes patu pärast mures, Neid tema rõõmustab, Et elades ja surses Hing lootust, julgust saab. Sest elu põhjaks meile On Issand Jeesus Krist, Seesama täna, eile, Nüüd ja ka igavest.

9. Mis Jumal töötanud, Ei seda kahetse; Mis tema kuulutanud, Eks tema seda tee. Ta võtab uuendada Küll oma kogudust Ja teda ehitada Kui oma pärandust.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Böömimaa vennad

360

Laul 9, 10. Jehoova on kindlaks varjupaigaks rõhutuile, varjupaigaks häda ajal. Viisil: Mis oled sina, armas Jeesus, teinud. 48.

1. Oh Kristus, oma ristirahva abi, Meid päästa oma armu väe läbi! Kõik kurja rahva mõtted tühjaks jäägu Ja keeldud saagu.

2. Oh oma laste eest sa ise võitle Ja valjust seda kurja vaenlast sõitle; Kes vastu seisvad, kuulda sind ei taha, Need lükka maha.

3. Su käsi ülemaile rahu andku, Ja rahu kool ja kirik vilja kandku, Ka südamesse su rahu tulgu Ja ikka jäägu.

4. Sind rõõmuga siis suureks tõstetakse, Sind oma karja hoidjaks kiidetakse, Seal suures aus, siin veel kiidab vaevas Sind maa ja taevas.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Matthäus Apelles von Löwenstern, 1594–1648.

361

Joh. 16, 33. Maailmas on teil ahastust, aga olge julged, mina olen maailma ära võitnud.
Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Oh ole julge, kogudus, Su Jumal on su röömustus, Kes oma Poja läkitand, Kes sulle Lunastajaks saand.

2. Ta kallist armust röömusta: Sind uuendas ta armuga, Su peale tema halastas Sind patust, surmast lunastas.

3. Ta arm kui jõgi voolates, Kristuse haavust hoovates, Nüüd hinged joodab, röömustab Ja sulle elukaevuks saab.

4. Vaim patuseid nüüd äratab Ja sulle lapsi sünnitab Kui koidukastet rohu peal, Neid kasvatab su ema meel.

5. Nad sinust toidust võtavad Ja Vaimu väest siis kosuvad, Sest sina söödad hoolega Neid vara, hilja, lõpmata.

6. Sest, Talle pruut, oh röömusta, Ta armu röömsast kuuluta, Suur vara ustud sinule, Vii tänu see eest Isale.

7. Kui Isa lapsed alati Nüüd olgem röömsad ühtlasi, Et Jeesu riiki meie saand, Et ta meid armust lunastand.

8. Kes patu hulgast koormatud, Saab tema armust röömustud. Kui ema ta meid meelitab, Ta armust meile julgust saab.

9. Ta hoiab meid kui karjane Ja toidab, kannab süleski. Kes eksinud, neid otsib ta Ja ühendab neid karjaga.

10. Kui kallis, õnnis iga päev, Kus meilgi lahti armukaev, Et andeksandmist tunneme Ja rahu, röömu maitseme.

11. Siis paistab meile elu päev, Siis lõpnud kartus, mure, vaev;
Sest kiitkem Jeesust südamest Nüüd siin ja ükskord igavest.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Böömimaa vennad

362

Jes. 41, 10. Ära karda mitte, sest mina olen sinuga; ära vaata mitte enese ümber, sest mina olen sinu Jumal, ma teen sind tugevaks, ma aitan sind ka.

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Oh oma sõna hoia Ja selget õpetust! Oh oma riiki aita Ja ristikogudust; Ka kindlat usku anna! Kui täht siin taeva all Meid saatku sinu sõna Siin all, seal üleval.

2. Oh oma au sa hoia Ja keela vaenlasi, Oh valgusta ja pööra Kõik oma vastaseid! Su valgus neile paistku, Kes on veel pimedas, Su armu sisse saatku Neid, kes veel eksimas.

3. Oh hoia oma linna, Mis sina ehitand, Mis vere väest sina Ka oled lunastand. Su kirik seisma jäägu, Kui madu peale käib, Su vägi valliks olgu, Siis võidu saada võib.

4. Oh oma lambaid hoia, Hunt hirmsast peale käib; Sa, Issand, üles ärka, Kes muidu päästa võib? Hea karjamaale saada Meid, helde karjane, Meid kaitse, sööda, jooda, Et jääme sinule.

5. Meid heldest meelest hoia, Kes sinu alamad, Ja pihuks, puruks tõuka Kõik uhked mässajad. Su sõna saatjaks olgu Ja meile toiduseks, Ta surmaski veel jäägu Meil' lambiks, valguseks.

6. Meil' oma sõna hoia, Mis rahva õndsaks teeb, Ja Vaimuga meid võia, Et süda armust keeb! Su sõna on kui mesi, Nii magus hingele, On vägev eluvesi, Meid saadab taevasse.

7. Oh tuules, tormis hoia Siin oma laevukest! Ja ilma laineid keela, Et võitu ei saa sest; Vii ise rahuranda Ja tüüri targasti, Meid sadamasse kanda Las tuuled armsasti.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Andreas Gryphius, 1616–1664.

363

Laul 87.

Viisil: Mu nimi taeva kirja pandud. 266.

1. Oh Siion, sinu linna alus On püha mäele põhjendud, Su väravad, seal imeilus, On Issand ise rajanud. Küll on su keskel õnnis lugu, Et Jumalal' seal antaks' au, Et teda teenib rahva sugu, Kes kiidab tema armu nõu.

2. „Ma tahan kuulutada ilmal' Veel kalleid asju kaunimalt,“ Nii ütleb Issand, „rahvasilmal' Uut valgust anda ülevalt. Mind paganadki kummardavad: Egiptus, Paabel, Mooramaa, Nad minu armust uueks saavad Ja pestud Talle verega.“

3. Sest Siion ise annab aru: „Meil' Issand linna ehitand, Ta üle ilma hädaoru Kõik rahvad rahus ühendand.“ Ja tõesti: kõige ilma keeles Nad Issandale laulavad, Nad ühel häälel, ühes meeles Seal kiitvad oma kuningat.

Martin Lipp, 1854–1923. Gustav von Mengden, 1625–1688.

364

Jes. 60, 2. Vaata, pimedus katab maad ja pilkane pime rahvast, aga sinu üle tõuseb Jehoova, ja tema au näikse sinu peal.

Viisil: Edasi, edasi. 323.

1. Rõõmusta, rõõmusta. Ristirahvas, rõõmusta! Jeesus on su õpetaja, Tema oma sõnaga Näitab, mis su hingel' vaja, Kust sa elu pead pärima. Rõõmusta, rõõmusta!

2. Mõne maa, mõne maa Katnud patu pimedus. Meie üle valgus tõusnud, Kallis armuõpetus On meid pimedusest päästnud. Armu valgel peab kosuma Meie maa, meie maa.

3. Ülesse, ülesse, Rahvas, ärka magamast! Sulle anti kallist armu, Hoia seda põlgamast, Muidu tunned kohtu hirmu. Ela valguses ja igatse ülesse, ülesse.

4. Ole truud, ole truud, Õige usk on sinu käes. Usu vilja, õigust, head Kanna armastuse väes, Siis sa haljendama pead Isa kojast nagu palmipuu. Ole truud, ole truud.

5. Jeesus Krist, Jeesus Krist, Südamest sind palume: Ärata meid sõna läbi, Vaimuga meid valitse, Keela meist kõik patuhäbi! Siis me kiidame sind igavest, Jeesus Krist, Jeesus Krist.

Carl Eduard Malm, 1837—1901.

365

Laul 102, 14. Küll sa tõused ja halastad Siloni peale; sest aeg on käes tema peale armu heita, paras aeg on kätte jõudnud.

Omaval viisil. 291.

1. Siion kaebab suures hädas Nuttes oma Jumalal' Üteldes: „Ma olen vaevas Ja ka kange risti all. Siion, selle pärandus, Kellel on

kõik valitsus, On nii tühjaks, halvaks läinud, Kes on seda imet näinud?

2. Jumal, kes mind tõotanud Ära päästa häda käest, See on nüüd mind kurvastanud Ja ei seisa minu eest. Oh kas sa nii järjesti Mulle oled vihane? Eks sa taha armu heita Ja kui ennemuiste aita?"

3. „Siion, sina kõige armsam,“ Kostis Issand suurest väest, „Nüüd sa oled kõige kurvem. Aga oota! minu käest Peab sulle tulema Rahu, rõõmu Vaimuga; Jäta nüüd kõik mured maha, Vihata ma sind ei taha.

4. Nii kui ema last, ka mina Sind ei iial unusta; Minu meele pead sina Jääma ilma lõpmata. Ja kui peaks ema vast Unustama oma last, Siiski pead sa mu meeles Oleme ja minu süles.

5. Ära lase nüüd end petta Pahareti tigidust, Kes ei mõista muud kui teha Hirmu sulle, kavalust. Minu meeles oled sa, Sinu nime tunnen ma, Hoolt ma tahan su eest kanda, Sulle õnnistust ka anda.

6. Sinu peale ikka vaatan, Sind ma kannan rüpe sees, Armukäega sind ma saadan Kui su ustav abimees. Ei ka häda, viletsus, Saatan ega kiusatus Või sind minust lahutada; Siion võta kannatada!"

Johannes Heermann, 1585—1647.

Jes. 35, 10. Jehoova lunastatud tulevad tagasi ja lähevad Siionisse hõiskamisega ja Igavene rõõm on nende peal; nemad saavad kätte lusti ja rõõmu, aga kurbus ja õhkamine põgenevad ära.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Siion, rahule võid jääda, Sinu Issand elab veel! Eks see ole sulle teada, Et tal õige isameel. Kui ta sind ka karistab, Siiski ta sind armastab. Siion, kui sa seda mõtled, Miks sul siis veel mure mõtted?
2. Kui sind merelained löövad Väga kange tormi käes, Palju hirmu sulle teevad Sinu suure häda sees, Kui su Issand vait ka jääb, Ja su häda suureks läeb, Siion, ära karda sina, Vaev võib pea rõõmuks minna.
3. Kui siin maa peal silmavesi Sinu ainsaks ehteks jääb Ja su palumine ise Tihti õhkamiseks läeb, Kui sa võitled vereni, Oh jää kindlaks otsani! Siion, Jeesu peale looda, Temalt sina abi oota!
4. Ilmas on sul ikka kanda Naeru, häbi, teotust, Ilm ka tahab surma anda, Paneb peale viletsust. Mis sa kardad, Jeesu linn? Sinu abimees on siin, Jumal sind saab kinnitama, Siion, ja sind avitama.
5. Rõõmusta, eks häda lõpe. Õhtu jõuab sinule! Anna ennast Jeesu kätte, Ta sind päästab heldesti. Valu, teotuse eest Annab rõõmukrooni tõest, Siion, pead rõõmustama, Ilm ei pea võimust saama.
6. Halleluuja! sulle annab Jeesus rõõmu rohkesti. Elukrooni pähe paneb, Paistab kui su päikene, Armuga sind teretab, Rõõmuga sind kosutab. Siion, kaebust sa siis jäta, Jeesu käest sa rõõmu võta.

7. Inglid, taeva osavõtjad, Rõõmustage teie ka! Kallid pulmad kätte jõudvad, Pruudi rõõm on lõpmata. Nutt on otsas, rõõmu hää! Kuulda on siis üksi veel. Maitsta saab siis Talle armu Siion ja ka taeva rõõmu.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Joachim Pauli, 1636—1708.

367

Jes. 51, 16. Ma olen oma sõnad sinu suhu pannud ja oma käe varjuga sind katnud. Viisil: Oh armu juur. 108.

1. Sind täname Ja kiidame, Et oma kallist sõna Meil' hoidsid sa!
Nüüd talle ka Täit võitu ikka anna.
2. Kui kallis kuld Ei karda tuld, Nii sinu sõna olgu! Ei viha meel, Ei kaval keel Sest võitu ärgu saagu.
3. Neid anna ka, Kes kartmata Siin seda kuulutavad Ja Vaimuga Neid kinnita, Et nemad võidu saavad.
4. Meil pimedus Ja õnnetus, Kui valgust siin ei anna Su armuga Ja tõega Su sakrament ja sõna.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johannes Heermann, 1585—1647.

368

Laul 80, 2. Sina, Iisraeli karjane, võta kuulda! Kes sa Joosepit juhid kui lambaid, kes sa keerubite peal istud, hakka paistma. Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Truu ja ustav karja hoidja, Kaitse oma kirikut! Vaenlased kõik ära võida! Küll su rahvas põlatud, Aga nemad mässavad, Kurjast vihast vihkavad Sinu pärandust ja riiki. Tule, Jeesus, võida kõiki!

2. Meie kuningas sa oled, Sinu päralt hing ja meel, Tapluses sa appi tuled Meile, oh Immaanuel! Oma rahvast tunned sa, Armust meid ka kinnita, Et saab jõudu meie käsi, Ususõjas ka ei väsi.

3. Suur on kurja vaimu vägi, Meie vastu sõdib ta, Kallis Jeesus, usu mägi, Meie lootus oled sa! Sinu riik on meie au, Sinu sõna meie nõu; Siiski püüab eksitada Saatan meid ja hukka saata.

4. Ega vait sa võigi jääda, Jeesus, kui sind palume, Tule armust ja meid saada, Julgesti siis tapleme. Küll on palju võitlemist Meil ja palju vaidlemist: Sina meile jõudu annad, Sina hoolt ka ikka kannad.

5. Usule oh anna elu, Jeesus, häda ajal nüüd! Küll siis kannatame valu, Ega kogu jälle süüd. Nõdraks läks ju mõni meel, Mõni süda kõigub veel; Kasvab suureks vaev ja häda, Anna jõudu kanda seda!

6. Võta vaenlased ka ise ümber pöördä armuga. Usku, lootust sinu käsi Andku kirikule ka; Eksijad sa juhata õige teele, valmista Nende meelt, et patu jätvad Ja su armu vastu võtvad.

7. Palvele sa väge saada, Valvamises hoia meid, Nõtru võta kinnitada, Küll siis käime sinu teed. Sõdi koguduse eest, Võidu saab ta sinu käest; Omastele krooni anna Ja meid viimaks taeva kanna.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Henriette Catharina von Gersdorf, 1648—1726.

369

Laul 46, 1. Jumal on meie varjupaik ja tugevus; tema annab ennast leida kui abimees kõiges ahastuses.

Omal viisil. 316.

1. Üks kindel linn ja varjupaik On meie Jumal taevas, Ta hoiab meid kui kilp ja möök, Ta aitab kõiges vaevas. Küll vana vaenlane

On väga vihane, Suur vägi, kavalus On tema tugevus: Ei ole tema sarnast.

2. Ei aita meie nõu ja töö, See on küll pea lõpnud, üks mees on võitlemisele Meil' Isast appi tulnud. Kas tunned seda meest? Ta nimi: Jeesus Krist! See Issand suurest väest, See ainus Jumal tõest, Võit temale peab jääma!

3. Kui oleks ilm täis kuradeid, Kes tahaksid meid neelda, Ei karda meie kedagi, Eks Jumal või neid keelda? Maailma vürstil veel Küll tige vihameel, Ei siiski võimust tal, Sest ta on kohtu all, üks sõna rõhub teda!

4. Eks meile sõna seisma jää, Ehk turtsugu nad vihast? Ei Jeesu kirik hukka lae, Mis alustud ta Vaimust. Kui võtavad meie käest Au, ihu, last ja naist: Et mingu igavest! Ei saa nad kasu sest, Ta riik peab meile jääma!

Ferdinand Horschelmann, 1833–1902. Martin Luther, 1483—1546.

370

Laul 80, 15. Vägede Jumal, käändu ometi, vaata taevast ja võta näha ja tule katsuma seda viinapuud.

Viisil: Jeesus, oh aita, et võimust võin saada. 187.

1. Vägev Immaanuel, paistku su pale Armus su lunastud omaste peal! Vaata, kuis võimust saab ülbus ja vale, Kangemaks ikka läeb kurjade hääl. Õigust ja tõtt juba pööravad ära, Eksitust teevad ja tõstavad kära.

2. Hinged, kes enne ju võitlesid vahvast, Väsivad, suiguvad, magavad nüüd; Näitab, et kurjus ju võitnud kõik rahvast, Leigelt nad jätavad igavest hüüd. Kahtlaseks laevad ka õiglased meeled, Sest et nüüd võidavad kavalad keeled.

3. Ammu, jah ammu ju õhkab su rahvas, Et tema õigust ja õnnistust siin Kurat on alati rikkuma vahvas, Nii et meid ähvardab põrgu ja piin. Ustavaks jääda, see olgu mu iha, Sõdigu vastu ka saatana viha.

4. Tule, oh Jeesus, siis ise meil' appi! Leinajad lapsed ju ootavad sind. Päästa meid! Saatana viha ja sappi Maitstud on küllalt — ju väsinud rind. Aita meid ustavalt risti siin kanda, Võta meil' igavest õndsust seal anda!

5. Ohvraid siis võidu eest toob sull', mis elab, Ohvraid ja tänu, kõik pühade salk; Tänulaul armsasti taevas siis kõlab, Sest et ju ligineb Siioni palk, Mis meile lõpetab võitluse vaeva, Saadab meid Jeesuse juure siit taeva.

Anton Jürgenstein, 1861–1932. Christian Andreas Bernstein, 1672–1699.

2. Jumala riigi levitamisest maailmas (misjonilaulud) (371–377).

371

Matt. 9, 37. 38. Lõikust on palju, aga pisut töötegijaid. Seepärast paluge lõikuse Issandat, et tema töötegijaid oma lõikusele välja saadaks.
Viisil: Sull', sull', Jehoova, tahan laulda. 152.

1. Et ärka, Vaim, kes ennevanast Siioni vahimehi vahvastas, Et nemad ööd ja päevad vaprast Su riigi pärast olid võitlemas, Ja kelle hääl maailmast läbi käind Ja rahvahulgad sinu jüngriks teind.

2. Oh et su tuli pea põleks Ja kõik maailm saaks sellest täidetud;
Et lõikajaid ka rohkest tuleks, Et, Issand, sinu töö saaks lõpetud.
Su päralt lõikus; ära seisa vait! Sest lõikust palju, pisut lõikajaid.

3. Su Poeg on selle palve pannud Su rahva suhu oma sõnaga Ja
meile seda julgust annud, Kui lapsed palume nüüd kartmata:
Seepärast kuule, Issand, armuga Ja ütle: „See peab tõesti
sündima!“

4. Kuis võid sa meile seda keelda, Mis sinu Poeg meid käsib
paluda? Eks sina võta seda kuulda, Mis sinu Vaim meid ajab
õhkama? Jah, et sind palume nüüd südamest, See tuleb tõest
sinu Vaimu väest.

5. Ja saada hulgal oma tööle Sa armukuulutajaid väega, Tee
otsa, Issand, patuöole Ja saatanale oma käega! Oh Issand, üle
ilma laota Sa oma riiki välja auga.

6. Oh et su Siion abi leiaks, Nii kui su Vaim su sõnas töötab, Oh
et su Vaim kõik rahva päästaks, Siis päev veel enne õhtut selgeks
läeb. Oh Issand, taevad lõhki karista Ja tule maha ja meid avita!

7. Oh anna, et su sõna jookseks, Kõik kohad saagu temast
valgustud, Et paganate hulk ka tuleks, Et saaks su linn ja koda
täidetud! Ja ärata ka üles Iisrael, Et seegi elaks sinu valgusel.

8. Oh paranda kõik tee ja rada, Et sõna jooksmast keelatud ei
saa, Ja võta armust kaotada Kõik valeõpetused korraga; Ja
päästa palgalistest kirikud Ja koolid, siis su riik saab ehitud.

9. Tee, et kõik ristirahva koolid Su hea Vaimu astjad oleksid, Ja
anna armu, et ju lapsed Su armuvara tundma õpiksid. Kes
õpetavad, tehku palvega Kõik tööd, siis sinu riik võib kasvada.

10. Oh kuule meie palveid heldest, Kui Jeesu nimel, Issand, palume! Sest mis sa töotanud selgest, Teed tõeks parem veel kui mõistame. Oh anna truud, hoolsad sulased Ja võida, võida ära vastased!

Karl Heinrich von Bogatzky, 1690—1774.

372

Luuk. 14, 23. Mine välja teede peale ja aedade ääre ja saada neid sisse tulema, et minu koda täis saaks.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Jeesus, õnneks oled ilmund Selle vaese ilmale, Keerubite seltsist tulnud Inimeste seltsisse. Aga nad sind vihates Teotasid põlates, Kui sa ristivalu tundsid, Nende süü ja patu kandsid.

2. Meile lasteõigust andma Tulid Isast ilmale, Tulid meie koormat kandma, Kutsusid meid pulmale. Sest nüüd igalt ilmaraalt, Lagemata igalt maalt Tõtvad võõrad sinu kotta, Kus neil' võtad lauda katta.

3. Kalli pulmariietega Katad rahvahulga sa, Ehid oma õigusega, Viid neid sisse rõõmuga, Ja kel polnud iial veel Kuuldud sinu armuhääl, Need nüüd patust lahti saavad, Au ja kiitust sulle toovad.

4. Rahu ei või enne olla, Kuni võit su kätte saab, Kui kõik heidad oma alla Ja maailm sind kummardab; Kuni uues elus sa Lepitud maailmaga Astud oma Isa ette Ja kõik annad tema kätte.

5. Aga tuhanded veel seisvad Hoopis pimeduse sees, Kes see järel' janunevad, Seista sinu palge ees; Neidki oled tikkind sa Oma rinna ilusse: Vii neid eluallikale, Mis su küljest hoovab neile.

6. Ütle nüüd kui enne: „Saagu!“ Las su Vaimu lehvida; Surnud tema äratagu, Kes on jäänud magama: Et kus pilte teenisid,

Kummardasid kujusid, Seal ka rahvas sulle tõttaks, Vaimus teenida sind võtaks.

7. Kui me hüüame, siis kuule, Kinnita ja hoia meid; Oma sõna väega tule Murdma patu ahelaid; Palju murtud siin ja seal, Aga palju murda veel! Valguseks sa paganaile, Kuis sa töötanud meile.

J. Jung. Albert Knapp, 1798—1864.

373

Jes. 52, 7. Kui armsad on mägede peal selle jalad, kes röömsat sõnumit kuulutab, kes rahu annab kuulda.

Viisil: Jeruusalem, sa püha taeva linn. 270.

1. Ju Isa tõe võimus ilmsiks saab Kui päike väega Ja südamete vastu koputab, Et sisse lastaks ta. Ju armu sõna jookseb Nüüd rahva teede peal, Et ilmaring nüüd kuuleb, Et Jeesu riik on seal.

2. Suurt imet Jumal teeb, et vaadake, Mis julgust, jõudu ka Ta annab tõe külvajatele, Mis välja saadab ta: Kui pasunate kõla, Nii jookseb väega Ta kallis armusõna Nüüd üle ilmamaa.

3. Nüüd evangeeliumi kuulukse Ju kõige ilma sees Ja armu, rahu, röömu hüütakse Nüüd Püha Vaimu väes. Oh et kõik rahvas kuuleks Ja nõuaks lepitust! Ta juure usus tuleks Ja leiaks õnnistust!

4. Nüüd kõik maailma täidab armuhääl Ja inglikuulutus, Nüüd: Rahu, rahu! — kuulda siin ja seal, See kallis töotus. Kõik südamed ja meeled Nüüd laulgu röömuga, Nüüd kuulutagu keeled Juubeli aastat ka.

5. Miks teie siis veel valgust vihkate? Päev paistab armu väes? Miks surma surra nüüd veel ihkate? Nüüd armuaeg on käes! Sest

armuhäält oh kuulge Kõik suure hoolega Ja valgusele tulge Nüüd röömsa meelega.

6. Kui viimaks Jumal muudab, seletab Maailma auga; Ka loomgi patu vaevast lahti saab Siis inimesega: Oh seda kallist päeva! Oh seda röömustust! Oh nõudke seda taga Ja hinge õnnistust!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

374

Jes. 49, 6. Ma olen sind ka pannud paganate valguseks, et mu õnnistus oleks maailma otsani.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Oh Jeesus Kristus, valgusta Neid, kellele sa tundmata; Neid oma karja juure vii, Et õndsaks saaksid nemadki.

2. Need saagu vabaks sinu väes, Kes vangis valeusu sees Ja keda tühjad mõtted veel On eksitamas usuteel.

3. Ja kes veel muidu eksimas Sust kaugel, neid käi otsimas, Neil' hinge haavad paranda, Et osa saaksid taevast ka.

4. Tee kurdid kuulma, õpeta Ka keeletumad rääkima, Kes usku, mis neil südames, Veel kartvad üles tunnistes.

5. Kes sõgedad, neid valgusta, Kes kahe peal, neid kinnita, Kes lahkund meist, too tagasi, Ja kogu neid, kes laiali.

6. Siis saavad nemad meiega Siin maa peal ju ja taevas ka, Nüüd praegu ja siis igavest Sind kiitma sinu armu eest.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Johannes Heermann, 1585—1647.

375

Laul 67, 2, 3. Jumal olgu meile armuline ja õnnistagu meid, tema lasku oma pale paista meie peale, et maa peal sinu teed tuntaks, kõigi paganate seas su õnnistust. Omal viisil. 319.

1. Oh Jumal, tule armuga Ja õnnistust meil' anna; Meid taeva poole juhata, Et mõistame su sõna Ja sinu tööd siin tunneme; Et Kristuse suur heldus Saaks tutvaks paganatele Ja oleks nende valgus, Kui sinu poole pöörvad.

2. Siis ilmamaa sind austab Ja kiidab sinu nõu, Kõik rahvas sinust rõõmustab Ja laulab sinu au, Et oled kohtumõistija, Kes võimust patult võtab; Su sõna hoiab, toidab ka Kõik rahvast, et see tõttab Siin uues elus käima.

3. Sind, Jumal, rahvas tänagu, Kõik head hoolsast tehes. Su sõna vägi kasvagu Su auks meie nähes. Oh Isa Poeg, meid õnnista, Sind südamest kõik kartvad, Oh Püha Vaim, meid rõõmusta, Sind vagad austavad; Sest laulgem rõõmsast: Amen.

Johannes Hornung, 1660–1715. Martin Luther, 1483—1546.

376

Joh. 10, 16. Ja peab üks kari ja üks karjane olema.

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161, ehk: Tugevad on Jeesu käed. P. lisa. 53.

1. Oh kui õndsad oleme, Kui on kari üks ja karjus, Kui sa väike karjake, Hingad tema armu varjus: Ärka siis ja valgeks saa! Jeesus ilmud armuga.

2. Vahimees, kas kaugel päev! Juba aasad haljaks löönud, Möödas paganate vaev, Isa aust nad rõõmsaks saanud. Vaesed hüüdsid: „Valgusta!“ Jeesus ilmus armuga.

3. Ilmu, ilmu karjane, Nii et öö võib valgeks saada, Karjast muidu kaugele Eksiv talleke võib jääda! Väike kari, julgeks saa, Jeesus ilmud armuga!

4. Juba hauad avatud, Surnuluud, et saage hinge, Eluvürst on ilmunud, Tehtud teel ta vastu minge! Issand hüüab: „Valgeks saa!“ Jeesus ilmud armuga.

5. Oh sa armu päevake: Jeesus ise meie päike, Ilma hädaorusse Paistab rahu, rõõmu läige: Ärka siis ja valgeks saa! Jeesus ilmud armuga.

Martin Lipp, 1854–1923. Friedrich Adolf Krummacher, 1767—1845.

377

Laul 86, 9. Kõik rahvad, keda sina oled teinud, tulevad ja kummardavad su ette, Issand, ja annavad au sinu nimele.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Paganad, oh kiitke rõõmsast Oma Õnnistegijat, Et ta pimedusest armsast Valgele teid juhatand. Surma varjus itsite, Elu valgust nägite: Kiitke, kiitke tema heldust, Laulge, laulge tema truudust.

2. Oma Poja Jumal saatnud, Patu viga pärandand, Teda surma sisse annud, Kõiki surmast lunastand: See on Isa halastus, See on ilma õnnistus! Kiitke, kiitke tema heldust, Laulge, laulge tema truudust!

Vaata: Kolmekuningapäeva laulud nr. 161—166.

V Kristlikust elust (378—568).

1. Patustpöörmisest (378—408).

378

Laul 51, 7. Vaata, ülekohtu sees olen ma sündinud.
Omal viisil. 304.

1. Armas Jeesus, röömustaja, Inimeste Lunastaja, Kõige ilma ainus õnn, Kui ma alati ja ikka Oma hirmust patuviga Oma meele tuletan: Meelt siis pean ära heitma, Sinu silme eest end peitma.

2. Patus mina ilmal' sündsin Ja ka palju kurja tegin, Minu hing on kurjust täis; Kõige hea ma kaotasin, Kurja jälle valitsesin: Nüüd mind seob põrgu köis Ja päev-päevalt patuhaavad Õelamaks mu meelest saavad.

3. Oh sa väga patukandja, Täieliku armu andja, Jeesus, tule appi nüüd! Ole mulle Lunastajaks, Oma Isa lepitajaks, Kaota mu suured süüd. Sa mind tahtsid lunastada, Las mind armust osa saada!

4. Rasket pattu olen teinud, Hukatuse teed ma käinud, Seda nuttes tunnistan, Aga rutates ma tulen, Põlvili su ees ma olen, Sinu armu ihaldan; Ole jälle armuline! Palun mina hädaline.

5. Inglise ka röömsaks saavad, Kui veel eksjad ümber pöörvad Eksitee pealt, väsinud; Jeesus, ära siis mind põlga, Kustuta, mis minul võlga, Mis ma andeks palunud. Patu tahan maha jätta: Oh mind armsast vastu võta!

6. Mure vaim siis taganegu, Ärgu mind ta kurvastagu: Jeesus elab minu sees! Temata ma hukas olen, Tema läbi taeva tulen, Temas elan rõõmustes, Temaga ma mullas magan, Tema sees ma taevas hingan.

Johann Röling, 1634—1679.

379

Matt. 11, 28. Tulge minu juure kõik, kes te vaevatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamist

Viisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

1. Et tulge kokku, patused, Et rutake, süüalused, Kui koormatud ja vaesed! Sell' Jeesu süda lahti läeb, Kes patu pärast kurvaks jääb: Sest tulge, vaevalised!

2. Ta võtab vastu patuseid: Kui pattu tunned, tule nüüd! Sind tahab lunastada. Oh tule nuttes, uskudes, Ta jalge ümber hakates: Ta võtab halastada.

3. Kuis ühtki lammast karjane, Mis eksind on ja näljane, Ei jäta iial maha, Vaid jätab kõrbe üksinda Üheksakümmend üheksa Ja otsib ühte taga:

4. Nii Jeesus otsib südamest Sind ärakadund lambukest, Kuni end lased leida. Oh hing, sest tule rutuga, End lase leida rõõmuga, Ta haavusse end peida!

5. Su arm on suur, mu Jeesus Krist! Ma tulen vaene, alasti; Oh halasta mu peale! Ma olen tall, kes eksinud! Ja pattudega võrgutud: Mind päästa, saada teele!

6. Oh häda mull', et sinust ma Ju ammu lahkund meelega, Nüüd tagasi mind hüüa! Ma südamest nüüd palun sind, Vii oma karja juure mind, Mind oma ligi tõmba.

7. Tee, et su lambukeseks jään Ja sind kui oma karjast näen, Siin elus, surmas ikka! Tee, et maailmast põgenen, Kui vaga laps ka muretsen, Et lihast ei saa viga.

8. Mind kaitse, Issand, alati, Mind hoia järjest surmani, Et usus elan ikka. Mind hoia oma õiguses Ja õige pühitsuse sees: Siis pole karta viga.

9. Oh võta oma tuvikest, Kes varju otsib sinu käest, Ka oma haavus hoida! Jah hoia põrguhaua eest, Ja anna oma vere väest Mul? taevas rahu leida.

Lorenz Lorenzen (Laurentius Laurenti), 1660—1722.

380

Matt. 18, 11. Inimese Poeg on tulnud õndsaks tegema, mis on ära kadunud. Omal viisil. 299, ehk: Jeesus, surma ära võitja. 300.

1. Jeesus, kes sa oled päästnud Minu hinge heldesti Ja mind surmast lahti ostnud Vere väest kallisti, Seda meile ilmutanud, Sõna läbi kuulutanud: Minu peale halasta, Sa mu troost ja abi ka!

2. Püüdmist, tahtmist küll on minul, Head ei siiski teha saa! Seda kaeban, Jeesus, sinul! Suure häbi, valuga. Oma liha talitseda, Enda üle valitseda, See on mulle võimatu, Oh kuis olen õnnetu!

3. Pattusid mul väga palju, Ei neid jõua lugeda! Süda kõva on kui kalju, Ei sind, Issand, armasta! Seega ennast ikka vaevan, Seda sulle, Jeesus, kaeban: Pattu ära mäleta, Minu peale halasta!

4. Jeesus, minu pattu tasu Oma kalli verega, Minu südamesse asu Oma surma palgaga: Oma õigus mulle anna, Südamesse mulle kannu, Nii mind heldest lunasta, Nii mind täiest puhasta!

5. Kui ma tulen kohtu ette, Minu eest siis kosta sa! Võta võlad oma kätte, Võlakiri kustuta! Et ei öelda hirmsast mulle: Mine igavesse tulle, Sina kurjategija, Käsust üleastuja.

6. Sina tunnend minu valu, Teada sull' on minu piin; Sinu surm mull' saatku elu, Et ma elan seal ja siin. Oma õigus kingi mulle, Südame ma annan sulle, Mis on patust roojastud, Verega nüüd puhastud.

7. Küll ma tean, sina Jeesus, Minu südant vaigistad; Sinu armus olen rõõmus, Kui mind omaks tunnistad. Eks sa, Issand, seda taha, Et ei ükski jääks sust maha, Vaid et ilmast välja läeb, Uskuma ka kindlast jääb.

8. Mina usun, Issand, aita Minu nõtra usku sa! Aita võidelda ja võita Saatanat ja surma ka! Hoia usku hädapäevil, Anna julgust surmatunnil, Et ma pärast võitlemist Saan sult onnist hingamist.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Rist, 1607—1667.

381

Luuk. 15, 2. See võtab patuseid vastu.

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161.

1. Jeesus kutsub patuseid Ja neid heldest vastu võtab! Kuulge rõõmu sõnumeid Kõik, kes eksiteele tõtand. Siin on, mis teid aitab nüüd: Jeesus kutsub patuseid!

2. Armu väärt ma polegi, Siiski tema tõesõnad Tootavad kindlasti, Kui ta hooleks ennast annad. Armu uks veel lahti nüüd: Jeesus kutsub patuseid!

3. Kadund lammast karjane Otsib väga hoolsast taga: Enam püüab Jeesus Krist, Mis on eksind, kätte saada, Oh et kõik ka tuleksid! Jeesus kutsub patuseid!

4. Tulge siis, oh patused, Tulge, kurvad hinged, kärmest, Jeesus kutsub teid ja teeb Teid ka Isa lapsiks heldest! Ei ta põlga kedagi: Jeesus kutsub patuseid!

5. Kurb ja haige tulen ma, Tunnistan kõik patuviga. Oh mu Õnnistegija, Heida armu nüüd ja ikka! Kuulen rõõmsaid sõnumeid: Jeesus kutsub patuseid!

6. Usus lootes seisan siin: Kui ka patud vere karva, Valgeks teeb neid sinu piin, Võlaks enam sa ei arva Minu raskeid patusüid: Jeesus kutsub patuseid!

7. Ei või süda vaevata Ega Mooses kaebust tõsta: Minu patu kandija Tahab ise mu eest kosta! Kes mu peale tõstab süüd? Jeesus kutsub patuseid!

8. Jeesus kutsub patuseid, Ta on mindki vastu võtnud, Muile ka, kes nutvad süüd, Taeva ukse lahti jätnud. See peal' elan, suren nüüd: Jeesus kutsub patuseid!

Wilhelm Kentmann I, 1805–1889. Erdmann Neumeister, 1671—1756.

382

Laul 139, 7. Kuhu pean ma minema sinu Vaimu eest? Ja kuhu pean ma põgenema su palge eest?

Omal viisil. 178.

1. Issand, kurja olen teinud, Oh mind koormab raske patt! Seda teed ma pole käinud, Mis sa mulle juhata; Ja nüüd tahaksin küll mina Hirmu pärast pakku minna.

2. Aga kuhu võiksin jõuda Sinu selge silma eest? Ehk saaks üle mere sõuda, Hauda minna ilma seest, Oleksid mul tuuletiivad, Kas nad su eest ära viivad?

3. Lausa pean tunnistama: Ei ma kuri kõlbagi Sinu lapse nime kandma! Võta mind veel armule, Ära lase minu liha Sütitada sinu viha.

4. Kui ka inimene jõuaks Mere liiva lugeda, Ei ta siiski ilmas suudaks Pattusid kõik arvata, Vigasid kõik arutada Ega neid ka nimetada.

5. Kui ka jõe viisil tuleks Vesi minu silmadest, Kui ka ohkamisi tõuseks Tuhandeid mu südamest, Ega siiski oma häbi Kustutaks ma nutu läbi.

6. Aga, Kristus, sinu haavad Ja üks veretilgake Minu patud parandavad, Kustutavad koguni; Sest ma sinu juure tulen, Et su haavus varjul olen.

7. Sinu selga koorma köidan, Viska patud meresse! Mind, kui armu jõkke heidan, Pese lumekarvale! Sinu Püha Vaim mind saatku, Armutiivaga mind katku.

Johann Franck, 1618—1677.

383

Laul 6, 2. Jehoova, ära nuhtle mind mitte oma vihas ja ära karista mind mitte oma tulises vihas.

Omal viisil. 271.

1. Issand, oma viha sees Ära sa mind nuhtle! Sest su Poeg on vahemees, Armu saatis mulle! Küll mul nüüd Palju süüd: Siiski armu anna, Ära viha kannal!

2. Kes sind surmas kuulutab Ja su armu kiidab, Seal su nime austab, Sulle tänu annab? Hoia sa, Palun ma, Põrguvalu tundmast, Aita surra õndsast!

3. Isaliku armuga Minu peale vaata, Mina olen rõõmuta, Rõõmu mulle saada! Kannata Minuga, Tee, et hinge haavad Jälle terveks saavad.

4. Vaat, kui nõder olen ma, Väga nõrgaks läinud, Valu täis luukondid ka, Et ma pattu teinud, Nutuga Ujuma Panen oma süngi, Vaevan oma hinge.

5. Suurest vaevast olen ma Kogunisti väsind, Hingel igav oodata, õhates ma tüdind. Kauaks sa Aitmata Jätad hingekeese Suure mure sisse?

6. Taganege, vaenlased! Sest mind Jumal kuuleb; Taganege, vastased! Kes teist enam hoolib? Sinu ees Usu sees, Jumal, mina seisan, Armu rohkest leian.

7. Au nüüd olgu Jumalal', Isal' ja ta Pojal', Vaimul', usu andijal' Meie pühitsejal'! Rõõmuga Tänapäev Tahan tema nime, Kelle au on ime!

Johann Georg Albinus, 1624—1679.

384

Laul 51, 12. Loo mulle, Jumal, puhas süda ja uuenda mu sees kindel vaim. Viisil: Su poole, Issand, südamest. 200.

1. Loo puhas süda minule, Mu helde Jumal taevas! Mu süda on nii tõbine Ja ägab patuvaevas. Oh tule appi minule Ja minu süda terveks tee, Sa minu arst ja Looja.

2. Uus kindel vaim mull' anna ka, Mis peab sinu käsku Ja elab ilmalaitmata, On ustav üle pisku. Oh aita, Isa, armuga, Et liha tahtmist põlgan ma Ning elan usuelu.

3. Mull' ise raja ette tee, Mis viib mind taeva poole: Mind saada, Isa, heldesti Ja võta oma hoole! Mu jalgu, Jumal, juhata, Mu käsi, Issand, kinnita, Et ma su teelt ei lahku.

4. Mind, püha Jumal, pühitse, Mull' oma Vaimu jaga; Mult võta süda endale Ja meeled mõtetega! Mind keela kurjast armuga Ja valva isasilmaga, Et sinu laps ei lange.

5. Mu usku, Issand, uuenda Su Vaimu ande läbi; Mull' uuest meele tuleta, Et oled sa mu abi, Mu kilp ja mõök ja abisarv Ja linn, et pahareti parv Ei pääse minu ligi.

6. Tee elavaks mu armastus Siin oma armulaual; Oh vala taevast niisutust Mu armastuse põual', Et otsin ligimese head, Teen usinasti armutööd, Nii kui sa seda käsid.

7. Mu lootust, Isa, kinnita Su töotuste peale. Su Poja ihu, veri ka, See olgu pandiks mulle, Et armsaks Isaks oled nüüd Mull' heldest siin ja armust viid Mind viimaks üles taeva!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Ludämilia Elisabet von Schwarzburg-Rudolstadt, 1640—1672.

385

Jes. 19, 22. Kui nemad Jehoova poole on pöörnud, siis võtab ta nende palved vastu ja parandab neid.

Viisil: See aeg on tõest ukse ees. 202.

1. Ma tahan oma pattudest Su poole, Issand, pöördä. Seks nõu ja abi oma käest, Oh Jumal, ära keela! Vaid Vaimu väega heldesti, Kes annab uue südame, Nüüd appi mulle jõua.

2. Ei lihameelne inime Või tunda hinge häda, Ta on kurt, pime, vigane, Kui Vaim ei saada teda; Ta mõistus, töö ja tahtmine On jõle, tuim ja pöörane: Mind, Isa, sest nüüd päästa!

3. Mind sõna läbi valgusta Ja tuleta mu meele, Mis kurja olen teinud ma, Mind saada õige teele: Et tunnen oma võlad nüüd Ja kahetsen ka patu süüd, Neid nuttes sulle kaeban.
4. Mul pattusid on arvuta, Neid häbi tunnistada; Ei mina või neid lugeda, Ei neidki nimetada! Ja siiski pole ükski neist Nii väike, et ma selle eest Ei peaks hukka saama.
5. See kõik mu meelt nüüd hirmutab Ja südant maha rõhub; Su püha käsk mind ähvardab, Su vihatuli raksub; Mu peale tükib armuta Ka saatan põrguriigiga, Nad tahavad mind neelda.
6. Suur hirm ja häda otsata Mu peale rängast käivad; Kui kannaksid ka rutuga Miind ära koidu tiivad: Kas kuskil mäe ja künka all, Või mere taga kaugel maal Su eest võin varju saada?
7. Ka asjata, kui loodan ma Ehk taevast varju leida, Või oma patu hulgaga End põrgu põhja peita: Su silm mind, Jumal, ikka näeb, Mu suur ja hirmus häbi saab Su palge valgel nähtud.
8. Mind, Jeesus, võta vastu sa! Ma põgenen su haavu, Mis löödi sulle, päästija, Kui kandsid meie valu, Kui surid risti peal, oh Tall, Maailma patu koorma all, Mis sinu peale langes.
9. Mind pese oma verega Ja oma armujões Mind kata valge siidiga Su õigusest ja tõest Ja ristiga, mis kandsid sa, Ka üles aita, rõõmusta Mu meelt, mis rusuks löödud.
10. Su õiguses ma kõlban teal Su Isa ette tulla, Su läbi võib ta härras meel Mull' nõdra! abiks olla, Kui liha, ilm ja saatan ka Mind võrgutada hirmuga Ja eksitada püüdvad.

11. Nüüd elu aja tahan ma See häda eest end hoida; Seks mulle jõudu kingi sa Ja Vaimuga mind täida, Et ta mind patu pettusest Ja kurja vaimu võimusest Võiks hoopis lahti teha.

Wilhelm Kentmann I, 1805–1889. Luise Henriette, Brandenburgi kuurvürstinna, 1627–1667.

386

Laul 51, 19. Rõhutud ja rusuks peksetud südant ei laida sa mitte, Jumal. Viisil: Oh Kristus, Lunastaja. 194.

1. Ma tunnistan Ja kaeban Kõik patud, Issand, sull', Ma nende pärast leinan, Nad saatvad surma mull'. Oh ole armuline! Ma vaene, vaevaline Sind palun: „Halasta!”

2. See palve julgen tuua Su ette, Jumal, ma, Et Poeg end laskis puua Puu peale keelmata, Ja nii mu võlad tasus, Ja tema arm ju asus Mu hinge elama.

3. Oh ära siis nüüd vaata Mu pattu, Jumal, sa! Vaid võta silmad saata See peale lõpmata, Kes risti peal on surnud Ja sinu juure läinud Mu eest sind paluma.

W. Eisenschmidt. Johannes Michale Dilherr, 1604—1669.

387

Laul 89, 47. Kui kaua peab su viha nagu tuli põlema? Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Ma vaene muld, kes pattu teinud, Siin seisan, Jumal, sinu ees; Ma olen kurja tee peal käinud, Oh ära nuhtle viha sees! Oh halasta, oh halasta, Mu halastaja, armuga!

2. Mis häda tuleb minu peale, Et olen rasket pattu teind! Oh saaksin mina armu jälle, Ma vaene põrm, kes hukka läind. Oh halasta, oh halasta, Mu halastaja, armuga!

3. Oh kuule, armas Jeesus, taevast, Kui väga mina kisendan, Ja aita mind sest patuvaevast, Et andeksandmist himustan. Oh halasta, oh halasta, Mu halastaja, armuga!

4. Eks sina minu palvet kuule? Ju kaua mina kisendan! Eks heida armu sa mu peale, Mis südamest ma ihaldan? Oh halasta, oh halasta, Mu halastaja, armuga!

5. Küll hirmus suur on minu häda, Ei ükski seda paranda, Sa ükski keelad ära seda, Su surm võib ükski aidata. Oh halasta, oh halasta, Mu halastaja, armuga!

6. Mu kurja tööd ja pattu mööda Mull' ära võta tasuda. Oh anna oma heldust teada, Mind võta jälle vastu sa. Oh halasta, oh halasta, Mu halastaja, armuga!

7. Üks sõna, Jeesus, ütle aga, Siis tuleb elu minule: „Saa röömsaks, ära enam karda, Ma annan andeks sinule!“ Oh halasta, oh halasta, Mu halastaja, armuga!

8. Nüüd mina usun, et mu palved Ei ole vastu võtmata, Nüüd minu mõtted röömsaks laevad, Ei nad mind enam kurvasta. Oh halasta, oh halasta, Mu halastaja, armuga!

Christoph Tietze, 1641—1703.

Laul 103, 8. Halastaja ja armuline on Jehoova, pika meelega ja rikas heldusest.
Viisil: Oh vaga Jumal, kes. 230.

1. Mis tänu mõistan ma, Oh Issand, sulle anda, Et kannatusega
Mind võtsid kaua kanda? Kui tegin kõverust Ja pattu rohkesti Ja
vihastasin sind, Oh Jumal, kurjasti.

2. Küll suurest armust sa Mind santi armastasid, Ma käisin
patuteed, Sa siiski halastasid. Küll vastuoksa ma Jäin patust
pöörmata, Ei nuhelnud mind sa, Vaid võtsid kannata.

3. Et ümber pöörnud ma, See tuli ainult sinust, Sest ükski muu
kui sa Ei aj and vaenlast minust. Sa suutsid põlema Mu südant
armuga Ja oma Vaimuga Lõid sa mind uueks ka.

4. Küll mõistsin patuga Sind, Jumal, vihastada, Ei võinud ialgi Ma
armu endal' saada; Ma käisin koguni Ju hukatuse teed, Ei võinud
ilmas ma Sealt ära pääseda.

5. Sa tõtsid üles mind Ja teed ka näitsid mulle, Mis pealt ma
leian sind. Sest tänu annan sulle, Sind, Jumal, kiidan ma; Nüüd
vihkan patutööd Ja vanu tegusid Ei tee ma meelega.

6. Et aga uuesti Ei lange patu sisse, Siis anna minule Sa Püha
Vaimu ise, Et tema läbi ma End hoian patu eest Ja uue meelega
Sind teenin südamest.

7. Mu elu ajal mind Nüüd võta saata sina, Sest ilma sinuta Ei leia
rada mina. Kui ükski kõnnin ma, Siis eksin alati, Kui sina saadad
mind, Siis käin ma õieti.

8. Oh Isa, võta sa Mu palvet mööda teha! Poeg, Jeesus, anna sa Mull' oma armu näha! Oh kallis Püha Vaim, Mind saada ikka veel, Et ma sind teenin siin Ja igavesti seal.

David Denicke, 1603—1680.

389

Hesek. 33, 11. Nii tõesti kui ma elan, see on Issanda Jehoova sõna, mul ei ole hea meel selle surmast, kes õel, vaid sellest, kui see, kes õel, pöörab oma tee pealt, et ta võiks elada.

Viisil: Oh Isa taevariigi sees. 128.

1. Nii kui ma elan tõesti, Meil' ütleb Jumal heldesti, Ei ole minu rõõmu sest, Et hukka lähed igavest, Sa vaene, vilets patune, vaid et sa elad minule!

2. Siis seda sõna usu sa Ja ära võta kahelda; Sest saad sa armu, rõõmu küll, Mis Jumal töötanud sull' Ja kinnitanud vandega: õnnis, kui patud jäta sa!

3. Oh ära ole hooleta, „Veel aega! — ära mõtle sa, — Ma tahan rõõmsast elada Ja pärast, kui saan vanaks ma, Siis tahan andeks paluda, Eks Jumal ikka halasta?“

4. Küll tõsi: Jumal halastab! Ta siiski õigust armastab. Kes siis veel patu sisse jääb Ja ikka käsu vastu teeb, Ei mõtle oma hinge peal', See peab nuhtlust kandma' seal.

5. Arm Jumalast on töötud, Et Kristus su eest surmatud, Ei tema siiski kinnita, Et pead homseks elama. Et tuleb surm, on teada küll, Aeg aga teadmata on sull'.

6. Et elad, täna pööra veel, Ehk homme teine järg on eel; Kes täna priske, mehine, Ehk sureb homme äkisti: Kes sureb patust pöormata, See peab põrgus põlema.

7. Mind aita, Jeesus, heldesti, Et sulle jõuan peagi Ja enne pööran aegsasti, Kui surm mind võtab äkisti, Et täna, igal ajal ka Ma võiksin õndsast lahkuda.

Johannes Heermann, 1585—1647.

390

Taan. 9, 18 b. Meie ei heida mitte oma suure õiguse pärast oma alandlikke palveid su jalge ette maha, vaid su väga suure halastuse pärast.

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Nüüd langeme su palge ette, Suur Jumal, nutu lauluga! Oh ära maksa meie kätte, Mis meie teenind patuga! Sul on küll õigus nuhelda, Sest palume: oh halasta!

2. Su püha käsk, oh püha Jumal, Meist sagedasti rikutud; Kõik meie töö on patt ja rumal Ja lapsest saadik vigastud; Meil pole veretilka sees, Mis puhas oleks sinu ees.

3. Sest vaevavad meid tuhat pattu Ja meil on hirm ja ahastus! Kes jõuab täita sinu käsku? Kes kannatab su pühadust? Kui aru küsid tuhat kord, Meil pole vastust ühtki võrd!

4. Mis võime muud me vaesed teha Kui tunnistades paluda? Sa võid ju südant läbi näha, Ei meie taha salata: Kui nuhtled meid teed õigust teal! Meil siiski on üks lootus veel

5. Sa oled ju, oh helde Isa, Meil' oma armu ilmutand, Sest võime sinu peale loota: Sa oled Poja läkitand, Et päästaks patuvõlast ta Meid oma vere hinnaga.

6. Oh Isa, mõtle selle peale, Mis Kolgatal on sündinud, Ja kuule meie palve hääli, Kes patuvalust rõhutud! Oh anna andeks, rõõmusta Meid jälle oma armuga!

7. Su Püha Vaim meid valitsegu Ja pühitsegu meie meelt, Ta noomigu ja manitsegu Ja andku jõudu ülevalt. Oh püha valgus, valgusta Meid oma kalli andega!

Johann Voldemar Jannsen, 1819—1890.

391

Room. 5, 18. Otsegu üks langemine on saanud hukkamõistmiseks kõigile inimestele, nõnda saab ka üks õigeksmõistmine kõigile inimestele elu õigustamiseks. Omal viisil. 253.

1. Oh Aadam, sinu eksitus On meie elu rikkund, Et patt on meie pärandus Ja kõikidesse tikkund; See ussi töö On kõigile Suurt süüd ja nuhtlust saatnud. Au Isale, Kes heldesti Meid Poja läbi päästnud.

2. Et Eevat nõnda peteti, Et patu sisse langes, Et Looja maha jäeti, Sest pidas surm meid vangis. Ei võinud ka Meid aidata Ei ükski loodud asi. Sest lepitas Ja lunastas Meid armas Jeesus ise.

3. Ja otsegu need võõrad süüd Meid vaeseid hukka saatnud, Nii on ka võõras õigus nüüd Meid jälle lepitanud; Sest nõndagi Kui kõigile On Aadam surma toonud, Nii Jeesus Krist On armsasti Meil' uue elu saatnud.

4. See arm on meile näidatud, Et Poeg on meile antud, Kes vennaks meile sündinud Ja risti peale pandud. Kui õieti Nüüd usume See Poja nime sisse, Siis õnnistust Ja rõõmustust Meil' annab Jumal ise.

5. Nüüd valgus, tee ja värav ka On üksi Jeesus Kristus, On Isa nõu, kelt üksinda Kõik rahvas leiab õnne, Kes annetud Ja saadetud Meid vägevasti hoidma. Kes südamest Head ootab sest, See peab armu leidma.

6. Küll see on armas Jumalal', Kes tema peale loodab, See aga suure viha all, Kes mujalt abi ootab. Ja kuradil On osa küll Sest, kes veel Jeesust põlgab, Ja enam veel Siin teiste peal' Kui Jeesu peale loodab.

7. Kes Jeesust Kristust armastab Ja tema peale loodab, Ja kui ta häda kannatab, Kõik abi temalt ootab, Ei jää siis ka See abita, Küll Jumal võtab näha, Kui viletsus Ja kiusatus Tall' tahtvad otsa teha.

8. Oh ära võta igavest, Oh Issand, minult ära Sa oma sõna südamest! See on mu ainus vara, Mis rõõmustab Ja kosutab Mu südant patu vastu, Ei kuratki Või iialgi Siis teha mulle hirmu.

9. Su püha sõna juhatab Mu jalad õige teele; See koidutäht, see seletab Ja valgustab mu meele, Et leian ma Ja tunnen ka Su kaunid annid täiest, Kui usuga Sind paluda Ma võtan kõigest väest.

Lazarus Spengler, 1479—1534.

392

Laul 38, 5. Kõik mu ülekohus käib üle mu pea; nagu raske koorem on nemad mulle raskemaks läinud, kui ma suudan kanda.
Omal viisil. 108.

1. Oh armu juur! Mu patt on suur, Mis mina võtnud teha; Ei ole teal Maailma peal Mu hingel abi näha.

2. Kui jookseksin Ja tahaksin Maailma otsa jääda, Ka sealgi ma Pean hirmuma, Sest patu palk on teada.

3. Sest sinule Ma patune, Mu armas Issand, tõttan Ja palun sind: Oh kuule mind! Käemeheks Jeesu võtan.

4. Kui tahad sa Mind nuhelda, Ma seega rahul olen! Siin karista, Seal halasta, Kui kohtu ette tulen.
5. Ka pööramist Ja võitlemist, Oh Issand, anna mulle! Ja avita, Et lõpmata Ma jääksin truuks sulle.
6. Tee minuga Kuis tunned sa, Su käest kõik heaks ma võtan. Mind tõmba sa, Et rutuga Su juure ikka tõttan.
7. See linnu viis, Et tema siis Küll varjul ennast hoiab, Kui tuisk on ees Ja häda käes: Siis pesast varju leiab.
8. Niisamuti Ma patune Su haavadesse ruttan; Kui surm ja patt Mind vaevavad, Kui hinge hädas nutan.
9. Ma sinna jään, Kui surma laen, Kui hauda tuleb minna. Siis rõõmu küll Saab taevas mull', Kui jõuan Jeesu linna.
10. Au Isale Ja Pojale Ja Vaimule ka olgu. See peale tõest Mu südamest Ka rõõmus aamen tulgu.

Martin Rutilius, 1550—1613.

393

Mark. 10, 47. Jeesus, Taaveti poeg, heida armu minu peale!
Viisil: Oh Jumal, vaata heldesti. 198, ehk: Au, kiitus olgu igavest. 199.

1. Oh helde armu Isa, sind Ma vaene palun väga: Oh ära põlga sina mind, Et tunnen oma viga. Ma olen palju pattu teind Ja eksituse tee peal käind, Kõik seda andeks anna!
2. Nüüd oma väe läbi mult Kõik patud võta ära, Mind lase saada tarkust sult Ja anna taeva vara: Head tahtmist, väge, püha nõu, Et kõigest tuleks sulle au, Mis mina võtan ette.

3. Oh Jeesus Õnnistegija, Sa oled ära maksnud Mu patud oma verega Ja armu mulle saatnud, Oh Taaveti poeg, halasta! Oh helde Jumal, avita! Mu nutupalvet kuule!

4. Su verehaavad, surm ja piin Mu hinge kasuks tulgu, Ja mis sa kannatanud siin, Mull' õnnistuseks olgu. Oh oma Isa palu sa Mu eest, et tema armuta Mind vaest ei mõista hukka.

5. Oh Püha Vaim, kes röömustad, Sa õige juhataja, Kui patt ja himud kiusavad, Siis vägevast mind aita, Et lihahimud ialgi Mu üle võimust sugugi Ei jõuaks enam saada.

6. Kui viimaks surma tund on käes, Siis võidelda mind aita, Et kuradi ja tema väe Ma võiksin ära võita, Siis haigus, häda, kurvastus, Siis surma vaev ja ahastus Mind saatvad taeva poole.

David Denicke, 1603—1680.

394

Room. 10, 4. Käsu ots on Kristus, õiguseks Igaühele, kes usub. Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Oh Jeesus, sinu ette nüüd Ma astun alanduses; Mind rõhuvad mu rasked süüd, Ma ägan ahastuses: Käsk kalk ja vali nii kui raud, Mu ees on lahti põrguhaud, Mul vaesel pole pääsmist.

2. Oh Jeesus, ristisamba peal Sa minu patud kandsid Ja maksid minu võlad seal, Sind ennast ohvriks andsid: Sa surres surma surnuks löid Ja surmamaale elu tõid Ning tegid lahti taeva.

3. Oh Jeesus, ainus abimees, Mu hinge kosilane, Mind pese oma vere sees Ja pulmariide pane, Et kõlban siin su lauale, Seal taevas Talle pulmale Ja elan sinu armust.

Jaan Bergmann, 1856—1916.

395

Joh. 6, 37. Kes minu juure tuleb, seda ei taha ma mitte välja lükata.
Omal viisil. 204.

1. Oh Jeesus, ülem abimees, Sa armuallik taevas, Et vaata, kuidas minu sees Mu hing on suures vaevas, Et patu süüd mind vaevavad Ja mind nii väga koormavad, Et kurja olen teinud.

2. Seesama suure häda sees, Oh Jeesus, appi tõtta Ja ole õige abimees, Süüd oma peale võta, Et patu sisse ma ei jää Ja surma, hukatust ei näe Ja igavest ei kao.

3. Kui mina hakkamõtlema, Mis iial olen teinud, Siis tahab süda lõhkeda, Sest olen araks läinud. Mu nõu ei kõlba kuhugi, Vaid hukka saaksin koguni, Kui poleks sinu sõna.

4. Seesama sõna tunnistab, Et patud andeks annad, See minu südant rõõmustab: Neid, Jeesus, ise kannad. Sa armu neile töötad, Kes kurvast meelest paluvad Ja usuvad su sisse.

5. Et mina oma hingest nüüd, Kuis tead ise seda, Ka leian palju raskeid suid, Need teevad mulle häda! Sest tahaksin su verega End lasta patust puhasta Kui Taavet ja Manasse.

6. Sest langen mina põlvili, Oh Issand, sinu ette, Sind palun mina alati, Su peale käib mu mõte: Oh anna andeks heldesti, Mis mina olen kurjasti Mu eluajal teinud!

7. Oh Issand Jumal, halasta Ja anna andeks mulle: Mu kurba südant rõõmusta, Siis tänu annan sulle Ja tahan hea meelega Su nime auks elada Ja sinu sõna kuulda.

8. Mind Vaimuga nüüd kinnita, Mind aitku sinu haavad, Mind pese oma verega, Kui lõpvad elupäevad; Ning korista mind õndsasti Siit kurjast ilmast, Jeesuke, Vii taeva seltsi. Aamen.

Bartholomäus Ringwaldt, 1530—1598.

396

Hiiob 30, 16. Nüüd sulab mu hing mu sees, viletsuse päevad on minust kinni hakanud. Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237 b.

1. Oh kellele ma kaeban, Et ma nii õnnetu? Ma ennast raskest vae

van, Ma olen rahutu! Patt mulle seda teinud On oma koormaga, Ta läbi hukka läinud Hing ühes ihuga.

2. Ma patus saadud olen Ja patus sündinud, Ma patuhimus põlen Ja palju eksinud! Ei julge silmi tõsta Nüüd taeva poole ma, Ei julge su ees seista Ma oma häbiga.

3. Mis tahan, vaene, teha Ja kuhu mina laen! Ei sinust ära lähe, Vaid sinu külge jään Ja tulen ikka jälle Su juure paludes: Oh anna andeks mulle Sa oma helduses!

4. Sa oma Poja andsid Maailma patu eest, Et temast elu saaksid Kõik hinged usu väest. Ei muud ma ka ei jõua Kui härdast õhata, Ei muud ma ka siis nõua Kui: „Aita uskuda!”

5. Väärt pole mina seda, Veel vähem teenind ka, Suur aga on mu häda Ja armuline sa! Sa oled töötanud, Et peab elama, Kes sinu omaks saanud Ka nõdra usuga.

6. „Nii tõesti kui ma elan,” Nii ütleb Issand veel, „Ei õela surmast pole Mul iial hea meel, Vaid et ta ümber pöörab Mu poole pattudest!” Siis minu hing nüüd pöörab Su juure, Jeesus, tõest!

7. Oh Püha Vaim! Mind hoidku Su vägi heldesti Ja minu usku
toitku Su arm ka rohkesti. Mind saada, kanna, tõsta Ja hoia
surma eest, Mind kurjast vaimust päästa Ja hukatuse käest.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Georg Rollenhagen, 1542—1609.

397

Jes. 43, 11. Mina, mina olen Jehoova, ja pole muud ärapäästjat kui mina.
Viisil: Oh Jumal, sinu peal'. 132.

1. Oh kuhu lähen ma Nüüd patu koormaga! Kust pean armu
leidma? Kes saab mull' abiks jõudma? Kui kõik ilm appi tuleks,
Mul siiski häda oleks.

2. Oh armas Jeesus Krist, Ma tulen sinule, Mu peale armu heida,
Mull' oma heldust näita, Mind võta armust vasta Ja verega mind
kasta.

3. Ma vaene patune! Su peale julgesti Ma tahan patud heita, Et
võiksin armu leida; Siis sinu pühad haavad Mull' õnnistuseks
saavad.

4. Oh oma verega Mind patust puhasta! Mu kurba südant aita Ja
armu mulle näita, Kõik patud kinni kata Ja mere põhja mata.

5. Sa oled, Jeesus Krist, Mull' troostiks üksine. Mull' õnnistust sa
andsid, Kui minu patud kandsid, Neid verega sa katsid, Nad oma
hauda matsid.

6. Mul palju puudust küll, Kuid sina kingid mull' Suurt rikkust,
armu, abi Su püha vere läbi; Ta väes ma võidan ära Kõik patu,
põrgukära.

7. Ehk kurat väega Mind tahab hirmuta, Mul pole siiski häda, Sa,
Jeesus, võitsid tema, Ja sinu püha veri Lööb maha tema leeri.

8. Su veri tõesti Teeb imet rohkesti, Et selle väe läbi Kõik rahvas leiab abi: See päästab surma käest Ja patu, põrgu väest.

9. Sest loodan üksine Su peale, Jeesus Krist. Ei või ma hukka minna, Ma pärin taevalinna, Et sa end surma annud Ja minu patud kannud.

10. Mu südant juhata Sa Püha Vaimuga, Et kurja maha jätan Ja sinu juure tõttan, Et võin su juure jääda Ja taevariiki saada.

Johannes Heermann, 1585—1647.

398

Luuk. 18, 13. Aga tõlner seisis eemal ega tahtnud oma silmigi taeva poole üles tõsta, vaid lõi endale vastu rindu ja ütles: Oh Jumal, ole mulle patusele armuline! Viisil: Üks tallekene lepitas. 328.

1. Oh kuningas, kes valitsed Kõik maa ja taeva vallad, Kuul', päiksel', tähil' näitad teed, Tuult, kuhu tahad, kallad: Autaevas on su kena kuub, Maa sinu järjeks kinnitud, Sa oled väga püha! Ma ussike, mis võin siis ma Su auks muud kui õhata: „Oh Jumal, armu anna!”

2. Nii kuidas tõlner, häbiga Ma seisan eemal ootes: Sult abi, Issand, palun ma, Su armu peale lootes. Ja et ma olen patune, Süüst koormatud ja vigane, Kes põland sinu sõna, Lõön silmad maha sinu ees, Oh püha valgus taeva sees: „Oh Jumal, armu anna!”

3. Mu võlad ja mu patu süüd Mind ahastavad väga, Sest lõön ma vastu rindu nüüd Ja kaeban oma häda: Ma pole väärt teps, et su ees, Oh Isa, liigun ilma sees! Mu valu tunned sina. Ma rusuks pekstud südame Toon sulle, palun härdasti: „Oh Jumal, armu anna!”

4. Oh Isa, vaata Jeesukest, Kes armujärjeks meile, Kes surma läinud meie eest, Oh vaata päästja peale! Ta sees su lapsed oleme Ja sinult armu loodame, Et tahad halastada. Sest hoian temast kinni ma, Oh Jumal, armust halasta: „Oh Jumal, armu anna!”

5. Mu meelt ja südant valitse Nii kaua, kui ma elan, Su hooleks, Jumal, üksine Jääb, mis ma teen ja olen. Mind kõikepidi pühitse, Et armastuses rohkesti Mu usk võiks vilja kanda; Ja et ei tuimus keelaks mind, Siis ikka appi hüüan sind: „Oh Jumal, armu anna!”

6. Ma eluski ja surmaski Küll loodan armu peale; Mis tahad, sündku ihule, Hing saagu osaks sulle. Ja kui mu viimne tund on käes, Siis surmast läbi, Jeesus Krist, Mu hing sa taeva kanna! Kui keel ei suuda rääkida, Siis kuule, kui veel ohkan ma: „Oh Jumal, armu anna!”

Wilhelm Kentmann I, 1805–1889. Valentin Ernst Löscher, 1673—1749.

399

Luuk. 15, 21. Isa, ma olen pattu teinud taeva vastu ja sinu ees ja ei ole enam väärt, et mind su pojaks hüütakse.

Viisil: Oh Aadam, sinu eksitus. 253.

1. Oh mina vaene patune, Kui raske on mu süda! Mu armas Jumal, sinule Pean tunnistama seda: Need patud mull' On rasked küll, Mis mina olen teinud, Ja patu tee On tõesti see, Mis tänini ma käinud.

2. Kes võib küll üles arvata, Mis sinu vastu teatud! Ei või ma siiski salata: See kõik on sinu nähtud! Mind avitas Ja lunastas Ju Isa Poeg nii armsast, Ja ometi Veel peteti Mind jälle patust hirmsast.

3. Kes suudab üles rääkida, Mis head sa mulle teinud? Et kohus oli tänada, On meelest ära läinud. Sa varaga Mind rohkest ka Siin

Isa kombel toitsid, Kui oma last Sa haledast Mind armusüles hoidsid.

4. Sa ootsid tänapäevani, Et pidin patust pööрма, Ja jäid ka aastast aastani Veel ikka kannatama: Ei võtnud sa Mind nuhelda, Kuis teenind minu õelus; Sa halastad Ja parandad, Et suur on sinu heldus.

5. Su sõna on mind sagedast Kui patust karistanud, Su Püha Vaim on vägevast Mind kutsund, äratanud. Su armukäed Mull' tegid head, Su poole käksid jõuda, Ja ristiga Mind käksid sa Sind, Issand, taga nõuda.

6. Et sina küll nii heldesti Mull' oled armu annud, Ma olen siiski õelasti Su sõna vastu pannud. Mu rumalus Ja vallatus On ülekäte läinud, Ei ole sa Siin hirmuga Mull' siiski otsa teinud.

7. Sa oleksid võind peagi Mu elu lõpetada, Mind, kurja sulast äkisti Siit ära kaotada, Küll väega Mind nuhelda Ja kohe ära heita. Ja siiski veel Su isameel Mull' tahab armu näita.

8. Oh helde Jumal, halasta Ja anna armu mulle, Et suure alandusega Su juure tulen jälle! Mind truisti Ja armsasti Sest raskest murest päästa. Kui sina ka Ei halasta, Kes siis võib su ees seista?

9. Tee lahti jälle armuga Sa oma isasüda, Mu patud anna andeks sa Ja lõpeta mu häda. Kõik minu töö Ja tahtmine Su meele pärast olgu! Kui suren teal, Mul taevas seal Hea ase kätte tulgu!

Johannes Heermann, 1585—1647.

Jes. 32, 11. Vabisege, te hooletumad, värisege, te julged!
Viisil: Siion kaebab suures hädas. 291.

1. Oh mis olen mina teinud! Oh kuis olen eksinud! Laia teed ma olen käinud, Kurjast vaimust petetud. Mina väga ehmatan, Kohkun, hirmsast kurvastan, Et sind, Jumal, maha jätsin, Põrgu poole julgest tõtsin.

2. Värisedes, Jumal, kaeban, Et ma olin vallatu, Patu pärast ennast vaevan, Süda on mul rahutu; Suur on liha himustus, Suur on minu hukatus, Et su vastu olen pannud, Oma hinge ära annud.

3. Mitu aastat olen käinud Jõleduses patu teed, Taeva teest ma kõrva läinud, Nii kui julged patused. Ei ma tunnud elades Patuvalu südames, Usin olin põrgu jõudma: Kust nüüd pean armu leidma?

4. Issand Jumal, halastaja, Sa mu ainus abimees, Sina ainus armuandja, õnnistus on sinu käes! Sinu juure ruttan ma: Issand, Issand, halasta! Minu patud andeks anna, Surmaorust välja kanna!

5. Sinu Poeg on risti kannud Suure halastusega, Ta on ennast surma annud Imearmastusega: Sest ma usun kindlasti, Et su Poeg ka minule On su armu jälle saatnud Ja mu patud maha matnud.

6. Oh siis, Issand, mind nüüd kuule! Mina vaene eksija Pööran sinu poole jälle, Minu peale vaata sa! Minu hing on vaevatud, Minu süda koormatud: Ära põlga, Issand, seda, Paranda mu patuhäda!

401

Efes. 5, 14. Ärka üles, kes sa magad, ja tõuse üles surnuist, siis valgustab sind Kristus. Viisil: Siion kaebab suures hädas. 291.

1. Oh mis viimaks peab saama Minust vaesest patusest? Et ma armastan maailma Ega hooli kellestki? Et veel julge meelega Ikka olen pöörmata? Südant võta liigutada, Jeesus, ja mind äratada!

2. Ei ma tunne kahetsemist, Süda kivisarnane, Pattu, käsu üleastmist Tunnen mina selgesti: Siiski ilma kartmata, Siiski ilma nutmata! Jeesus, vii mind tundmisele, Et ma parandaksin meele!

3. Ei ma Jeesust meeles pea, Vaid ta käsu unustan; Ei ma nõua, mis on hea, Vaid mis paha, himustan; See, mis tühi, meele jääb, üks, mis tarvis, meelest läeb; Jeesus, süda koormast päästa, Ülespoole armust tõsta!

4. Oma vaimu pimeduses Ei ma karda hukatust, Oma patu sõgeduses Ei ma märka põrgu ust: Liha teenin kartmata, Oh kuis olen tundmata! Jeesus, päästa pimedusest, Igavesest hukatusest!

5. Oh siis ärka üles patust, Sa mu liha julge meel, Nõua Jumalat ta armust, Sest et tema leida veel! Nüüd on kuulda armu hääl, Armu uks on lahti veel! Valmista mind heale tööle! Jeesus, saada kitsa tee!

6. Oma raske patu suurust, Süda, pane tähele: Et sa oma Isa armust Oled eksind kaugele, Tema taevast põlates, Põrgu poole tõtates. Jeesus, anna, et mu süda Pööraks, suur on minu häda.

7. Ei nüüd enam viibi mina! Armu nõuan armuväes Täna, praegu ruttan sinna, Kus mu abi Jeesu käes; Helde Jeesus, halasta Minu peale armuga! Eks sa ole vaeva näinud, Minu pärast surma läinud.

8. Juba hakkas röömustama Sinu kalli vere väest, Hakkan kallist kasu saama Sinu puhist haavadest. Mind su veri kosutab, Mind su surm ju röömustab, Jeesus, mulle usku anna Ja mind eluteele kannan.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Scheffler, 1624—1677.

402

Matt. 15, 25. Aga naine tuli, kummardas teda ja ütles: Issand, aita mind! Omal viisil. Lisa 46.

1. Sina üksi jõuad päästa Mind, mu Önnistegija! Käed su poole tahan tõsta, Ühtelugu paluda: Kisu kõige valu juured, Kisu minu patud suured Mu seest välja, läkita Oma Vaimu mulle ka.

2. Sinu ette kummardades, Issand, põlvi nõtkutan! Kuule, mis ma kahetsedes Sulle kaeban, tunnistan: Patus olen saadud, sündind, Selget nuhtlust olen teenind, Armu väärt ei ole ma, Siiski, Issand, halasta!

3. Heida armu! Muud ei nõua Sinu kadund lambuke. Õige tee peal võin siis käia Kartuseta julgesti, Oma liha risti puua, Vaimu kasu sulle tuua, Röömus olla sinu sees õndsas usu julguses.

4. Vaata minu hingehäda, Kuule minu õhkamist! Ega sa ei põlga seda, Kes sind otsib, Jeesus Krist! Ilma vara ma ei taha, Jäägu see kõik minust maha, Muud kui seda palun ma, Et mind patust aitad sa.

5. Eks sa ole vägev Issand, Rikas heldusest ja tõest? Eks sa oma vere valand Iga kadund hinge eest? Minagi see peale loodan, Kõikumatus usus ootan, Kuni viimaks mulle ka Oma heldust näitad sa.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Johann Kaspar Lavater, 1741—1801.

403

1. Peetr. 1, 13. Lootke täiesti armu peale, mis teile pakutakse Jeesuse Kristuse ilmutamises.

Omal viisil. 317.

1. Oh Jeesus, üksnes sinule, Siin maa peal mina loodan. Sa oled rõõmuks minule, Kust mujalt rõõmu ootan? Ei olnud enne kedagi, Ei ole nüüdki ühtegi, Kes mind võiks hädast aidata. Sind palun ma, Mu lootus, Jeesus, avita!

2. Mu patt on suur ja raske küll, Mu süda nutab seda; Oh anna see nüüd andeks mull', Sest päästnud mind su häda. Su Isa seadis helduses, Et sina oled vahemees, Sest patusüüst saan lahti ma; Tee tööks sa, Mis sina võtnud töota.

3. Oh anna armust minule Kõik usutegu teha, Et sinu armu täiesti Ma südames saan näha, Sind armastada tõega Ja ligimest kui ennast ka. Mind viimsel tunnil avita Sa väega Kõik kuradid mult ajada.

4. Au olgu Isal' üleval, Kes palju head meil' annab, Ja tema Pojal' Jeesusel', Kes meie eest hoolt kannab, Ka Pühal' Vaimul' olgu au, Kelt tuleb abi, õnn ja nõu. Mind aitku Isa helde meel Siin ilma peal Ja igavest seal üleval.

Johannes Schneeing, + 1567.

404

Laul 130.

Omal viisil. 200.

1. Su poole, Issand, südamest Ma tõstan oma hääle, Mind päästa patu häda seest Ja halasta mu peale! Sest kui sa tahad arvata Kõik võlga, mis mull' teadmata, Kes siis su ees võib seista?

2. Su ees ei maksa muud kui arm Kõik pattu andeks anda; Kõik meie töö on tühi põrm, Kes võib su viha kanda? Kes võib su ees veel suurusta? Vaid peame kõik hirmuma Ja elama su armust.

3. Seepärast sinu peale nüüd, Mu Jumal, mina loodan. Mu südames ei ole muud, Kui et sult abi ootan. Mis sinu sõna töötab, See minu hinge rõõmustab, See peale olen julge.

4. Ehk sina kaua viivitat Mu hädas appi tulla, Veel usun sind, mu Jumalat Ja tahan julge olla Nii kuidas usklik Iisrael, Kes sündind Vaimust üleval Ja Jumalat veel ootab.

5. Ehk suur küll meie süü ja patt, Mis sinu vastu teeme, Meid siiski nõnda armastad, Et sinu abi näeme. Sa oled õige karjane, Kes sõnast ja ka teost hea, Meid päästa kõigest patust!

Martin Luther, 1483—1546.

405

Laul 51, 6. Sinu, sinu vastu üksipäinis olen ma pattu teinud ja seda, mis sinu ees paha, olen ma teinud.

Omal viisil. 368.

1. Su vastu üksi olen pattu teinud Ja mis on kuri sinu ees; Sa oled, Jumal, minu süüd küll näinud, Et näe ka valu, mis mu sees.

2. Mu palveid, ohkamisi sina tead Ja minu silmavett sa näed; Oh Jumal, kauaks süda kurtma peab, Oh kauaks sa must eemal' jääd?

3. Oh ära võta, Issand, m'uga teha, Nii kuidas seda teenind ma; Sind otsin, anna oma palet näha, Mu kannatuse Jumal, sa!

4. Mind vara oma heldusega täida, Ma palun, halastaja, sind. Mu peale Poja pärast armu heida, Kes patust, surmast päästis mind.

5. Mind oma teele võta jälle saata, Et teen, mis õige, rõõmsasti; Mind taluta; mu Jumal oled, vaata, Ma olen sinu sulane.

6. Mu hoidja, mulle pea appi tõtta, Mu hing su järel' kisendab. Jah, Issand tahab palvet kuulda võtta, Ta minu peale halastab.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Christian Fürchtegott Gellert, 1715—1769.

406

Jes. 1, 18. Kui teie patud on kui helepunased riided, siiski peavad nemad nii valgeks saama kui lumi.

Viisil: Siion kaebab suures hädas. 291.

1. Teie kurjad inimesed, Teie rasked patused, Äрге olge kangekaelsed, Puhastage südamed, Jätke maha kurjad tööd, Saatke ära patu ööd, Siis võin teid ka armastada, Teie peale halastada.

2. Äрге võtke põrgu minna, Võtke õiget õpetust, Pöörge patust, minge sinna, Kus ei ole hukatust. Teie aeg on lühike, Surm küll tuleb peagi, Võtke usuvilja kanda, Vennale ka armu anda.

3. Tulge siis mu juure jälle Kahetsedes, uskudes: Uuendage oma meeled Uuel kombel elades; Teie patu eksitust, Kust teil' tuleb kurvastust, Tahan maha kustutada, Ega iial mäletada.

4. „Kui on teie patu haavad Nii kui veri, punased, Siiski nemad valgeks saavad, Valge villa sarnaseks. Küll neid pea puhastan, Lumivalgeks loputan!“ Issand, see on sinu sõna! Patust pöördma mulle anna!

407

2. Ajar. 15, 2. Jehoova on teiega, et teie temaga olete, ja kui teie teda nõuate, siis annab ta ennast teile leida, ja kui teie teda maha jätate, siis jätab ta teid maha. Omal viisil. 176.

1. Vaata, siin ma, Au Issand, Heidan su ees põlvili, Nutuhääle, Lapsemeele Toon ma, Jeesus, sinule. Anna ennast mulle leida, Kes ma tuhk ja põrmuke.

2. Vaata jälle Minu peale, Pööra mind su järele; Sulle jõuan, Sind ma nõuan Kui su päris lapsuke. Anna ennast mulle leida, Võta mind, jää minusse!

3. Armu püüan, Appi hüüan, Issand, sinu halastust, Mis kõik saavad, Kes sull' armsad, Kes ka nõudvad armastust. Anna mulle ennast leida, Kes sind saab, saab õnnistust.

4. Taeva selgus, Hinge valgus, Ilmasüüta Talleke, Sinu küljest, Sinu sülest Otsin armu, peiuke! Anna mulle ennast leida, Lunastaja Jeesuke!

5. Vaat, kui hale On su talle Ja su lapse nutuhääl, Kurvastuses, Alanduses Palub härdast minu keel: Anna ennast mulle leida, Väga nõuab sind mu meel.

6. Ilma kära, Rikkus, sära, Lust ja au, mis ilma peal, Teeb mull' häda, Sest mu süda Nõuab, mis on üleval. Anna ennast mulle leida, Jumal, valmis on mu meel!

408

Laul 36, 10. Sinu juures on eluallikas.

Viisil: Oh vaga Jumal, kes. 230.

1. Veel armuallik keeb, Kust igaüks võib juua: Mu vaim, oh püüa vett Sest kaevust endal' tuua! Ta juure juhatab Sind sõna selgesti: Sest Kristus lunastab Sind patust üksine.

2. Ei maksa oma töö, Ei sa või teiseks saada: Et otsi Jeesust sa, Ta võib sind uuendada. Ta oma verega Kõik viha lepitab Ja jälle taevasse Sind armust talutab.

3. Eks ole võimatu Sul pattu kustutada? See üksi Jeesu töö Sind patust lunastada. Su mõistus ja su meel On üsna pöörane; Ja kuri, kaval vaim Sind petab pealegi.

4. Su armu järele Kui hirv, mis aetakse, Ma tunnen janu nüüd, Et mind nii vaevatakse, Oh Jeesus, jooda mind, Su Vaim, see aidaku, Et janus otsin sind; Ma olen rammutu.

5. Su tõotus meil käes: Kes janund, õigust nõuab, Saab tõesti joodetud Ja andeksandmist leiab. Oh näita õiget teed, Mu Issand, minule! Sa oled abimees Mu ara hingele.

6. Mind armuallikast Oh võta ikka joota! Siis õiget elu võin Su armuveest ma võtta. Sa helde allikas, Mind jooda järjesti! Siis ma ka kannates Veel elan õndsasti.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christian Knorr, vabahärra von Rosenroth, 1636–1689.

2. Usust, usuõigusest ja usujulgusest (409—438).

409

2. Tess. 3, 18. Meie Issanda Jeesuse Kristuse arm olgu teie kõikidega.
Viisil: Mu elu Kristus ise. 9.

1. Arm olgu kõikidega, Arm meie Issandalt, Kes armastab meid
väga Ja tuleb ülevalt.

2. Ei kitsa tee peal käia Saa meie sammugi, Kui tema arm ei hoia
Meid elu otsani.

3. Su armu peale loodab Mu süda kindlasti, Ja kui mind häda
ootab, Ei sa must ära jää.

4. Et meil' ei tuleks häbi, Arm olgu meiega, Sest arm toob usu
läbi Meil' võidu keelmata.

5. Pea olen võimust saanud Ma Talle vere väes, Kes suuri asju
teinud Ka raske häda sees.

6. Su ette, Issand, tulgu Mu palve lõpmata, Arm kõikidega olgu,
Arm olgu minuga!

F. Ederberg. Philipp Friedrich Hiller, 1699—1769.

Room. 8, 31. On Jumal meie poolt, kes võib meie vastu olla?

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Kes võib mind hukka mõista, Kui Jumal on mu poolt? Kes tahab vastu seista, Kui tema kannab hoolt? Kui tema armu vari Mu ümber järjesti, Mis vihameeste kari Võib teha minule?

2. Nüüd tean ja usun seda Ja kiidan julgesti, Et heldemat kui teda Ei ole tõesti, Ja et ta igas asjas Mu ustav abimees, Ja et ta kõiges hädas Nüüd seisab minu eest.

3. Ja selle usu põhi On Kristus ja ta arm, Ei ma siis karta tohi, Ei eksita mind hirm. Ma ise küll, mu elu Ei kõlba kuhugi, Mis Kristus annud mulle, See maksab alati.

4. Mu Jeesus on mu õigus, Mu au, mu valgus ka. Kui teda mul ei oleks, Ei ilmas tohiks ma Siis püha Jumalale Veel silmi näidata, Ta ees kui vaha tules Ma läeksin sulama.

5. Mu Jeesus on mind päästnud, Kui olin hukka läind, Ta veripunast pattu On lumivalgeks teind. Ma kiidan seda armu Ja loodan julgesti, Ei tunne kohtu hirmu, Ehk ma küll patune.

6. Ei või mind hukka mõista Mu rasked patu süüd, Ka põrgutule valu Ei hirmuta mind nüüd, Ei karda mina kohut, Ei muudki äpardust, Sest Jeesus Krist mind kaitseb, Kes on täis armastust.

7. Ta Vaim mu hinges elab, Mind hästi juhatab, Kõik vaeva, muret keelab, Kõik kurbust kaotab, Ta saadab mu sees korda, Mis alatud ta käest; Ja aitab mind, et Aba Saan hüüda kõigest väest.

8. Kui olen arg ja kardan, Kui ahastus mu ees, Siis rääkimata sõnu Ta õhkab minu sees, Mis suu ei saa küll öelda, Kuid Jumal mõistab vist; Ta teab varsti ära Mu vaimu õhkamist.

9. Vaim tuletab mu meele Ta armu tőotust Ja kiidab tema abi Ja tema halastust, Et tema ehitatud On mulle taevalinn, Kus silmad seda nševad, Mis enne uskusin.

10. Seal mulle pšrisosa On seatud algusest; Kui ilma pean jštma, Ei kao taevas kšest. Kui siin ka nutma pean, Et rist mind vintsutab, Mu Jeesus, seda tean, Mind pšrast rőőmustab.

11. Kšll ma, kui Jeesusele Jšän ihu, hingega, Ka pean risti kandma Ja vaeva nšgema. Siis teotus ja hšbi Mu peale tulevad, Siis kurat ja ta všgi Mind všga kiusavad.

12. Ma olen siiski julge Ja seisan kartmata, Kőik jšägu Isa hooleks, See vőib kšll aidata. Las peale elu, vara Mult šra riisuda, Mind tema armastusest Ei ũkski lahuta.

13. Maailm, see mingu hukka, Kui sa jšäd minuga, Ei haavad, vermed ilmas Mind sinust lahuta! Ei nšlg, mis vaevab liha, Ei puudus, vaesus ka, Ei ũlemate viha Mind pea segama.

14. Ei inglid ega vallad, Ei kőrgus, sšgavus, Ei meelega, ei hšda, Ei hirm, ei ahastus, Ei ũkski asi, olgu See suur vői všike ka, Mind sinu armu sšlest Ei pea kiskuma.

15. Mu sšda hšppab rinnus, Ei tunne kurvastust, Ja hšiskab ikka peale Ja on tšis rőőmustust. Mu Issand Jeesus Kristus, See on mu rőőmustus, Ja mis mind laulma paneb, On taeva őnnistus.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Paul Gerhardt, 1607—1676.

411

Efes. 2, 8. Te olete armust õndsaks saanud usu läbi ja seda ei mitte teie käesti, Jumala and on see.

Omal viisil. 201.

1. Kõik kallis hinge õnnistus Saab meile selgest armust, Ei päästa oma teenistus Meid iial põrgu hirmust. Usk aitab meid siin üksine, Ei maksa meie oma töö, Vaid Jeesus on kõik maksnud.

2. Kui inimestest üksigi Ei jõudnud käsku täita, Siis oli Jumal vihane, Meid tahtis põrgu heita; Sest tema käsk on vaimulik Ja inimene lihalik: Sest olime kõik hukas!

3. Et rahvas püüdis omast väest Kõik käsu tahtmist teha, Sest tegid nemad rumalast, Ei olnud õigust näha. Käsk on üksipäinis tunnistus, Kust näha meie eksitus, Mis lihameel ei mõistnud.

4. Ei meie ennast õieti Võind patutöö eest hoida, Ehk meie seda püüdsime, Ei olnud õigust leida; Sest kaval töö kõik hukka läeb, Kui patule veel võimus jääb, Mis emaihus algab.

5. Ei pidand siiski täitmata See käsusõna jääma; Seks pidi Kristus tulema Ja inimeseks saama: Ta täitis käsu täiesti Ja saatis õigust kõigile; Meid päästis Isa vihast.

6. Et Kristus nõnda täiesti On käsu ise täitnud, Siis tuleb õigus rahvale, Nii kuidas kiri näitnud: Et Kristus oma verega Meid peab õigeks tegema, Kes meie võlad maksnud.

7. Sest loodan mina kartmata Su peale, armas Jeesus, Su sõna, see ei valeta, Ma usun sinu heldust: Kes usub ja saab ristitud, Sell' taevas õndsus valmistud, Ei tema lähe hukka.

8. Kes usub kõigest südamest, See peab õndsaks saama, Ja usk on tunda armu tööst, Ei pea tööta jääma; Usk, see ei lahku Jumalast, Arm aitab jälle ligimest, Kui Vaimust sündind oled.

9. Käsik näitab üles eksitust: Siis süda muret kannab Ja Jeesu armuõpetus Siis jälle rõõmu annab. Ta ütleb: „Otsi Jeesust Krist!“ Ei käsik ei anna hingamist, Ei või meid õigeks teha!

10. Kel õige usk on tõesti, See püüab head ka teha; See usk ei kõlba kuhugi, Kus head ei ole näha; Usk siiski üksi õndsaks teeb, Heast teost lähem abi näeb, Sest tuntaks' õiget usku.

11. Küll õige lootus kannatab Ja võtab kindlaks jääda. Mil ajal Jumal avitab, See pole meil' küll teada, Ta aga teab selgesti, Mil õige abi tunnike: See peale julgest looda!

12. Kui Jumal abi viivitab, Siis sina ära karda: Su südant tema kinnitab, Ei lahku sinust ära. Ta sõna usu ikka veel, Ehk arg on sinu vaene meel; Nii vaigista kõik hirmu.

13. Au, kiitus olgu südamest Nüüd meie Jumalale, Et tema põrgu võimusest Meid lunastanud jälle. Oh Issand, las meid armuga Su nime pühaks pidada, Su riik nüüd tulgu meile.

14. Siin sündku sinu tahtmine, Nii kui ta sünnib taevas; Oh anna leiba kõigile, Kes paluvad sind vaevas, Kõik patud anna andeks ka, Meid kiusatuses avita Ja päästa kurjast. Aamen.

Paul Speratus, 1484—1551.

412

Room. 5, 9. Palju enam päästetakse meid nüüd tema läbi viha eest, kes meie tema vere läbi oleme õigeks saanud.

Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Kristuse veri, õigus ka On minu aukuub lõpmata: Ses kõlban Jumalale nüüd Ja kui ma taeva lähen siit.

2. Kui kohtu ette lähen ma, Ei ükski tohi kaevata: Ma olen andeksandmist saand, Tall on mu võlad kaotand.
3. Sest Jeesus on mu Issand nüüd, See püha Tall, kel pole süüd, Kes surnud risti peal mu eest; Ma seda usun südamest.
4. Nüüd tema veri, tean ma, On ülim vara, otsata. Kõik armu täius tuleb sest, See maksab taevas igavest.
5. Nüüd Talle armust elan ma Ta teenistuses rõõmuga Ja sõdin vaprast patuga, Ei eksi enam meelega.
6. Ja siiski, kui saan taeva ma, Ei oma õigust nimeta, Vaid palun, et kui patune Saan vere väest rõõmusse.
7. Ka õndsad saavad minuga Siis oma Jeesust tänama: „Tall olgu kõrgest kiidetud, Et ilm on tema lunastud!“
8. Jah, Jeesus, ole kiidetud, Et oled lapseks sündinud, Et lunastasid verrega Mind ja ka kõige ilmamaa.
9. See veri saagu kuulutud Ja sellega kõik puhastud, Kes tahtvad oma patuga Su vere varju kippuda.
10. Aukuningas, sa taevane, Sa Isa Poeg, ta sarnane: Maailma peale halasta Ja oma rahvast õnnista!

Nicolaus Ludwig von Zinzendorf, 1700—1760.

413

Jes. 54, 10. Küll mäed liiguvad ära ja mäekingud kõiguvad, aga minu heldus ei pea mitte sinust liikuma ega mu rahuseadus kõikuma, ütleb Jehoova, sinu halastaja. Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Küll kõrged mäed kõiguvad Ja mäekünkad liiguvad Ja aset vahetavad: Ei minu arm saa muutuma, Ei midagi tast puuduma!" — Nii ütleb meie Issand.
2. „Ka kaljud võivad lõhkeda Ja tõusta mere põhi, Ka tugev tamm saab murduma Ja niidul närtsib rohi. See seadus aga seisma jääb, Mis sinuga mu heldus teeb!" — Nii ütleb meie Issand.
3. See seadus tehtud vere väes, Ei või ta tühjaks saada, Poeg võttis Isa järje ees Meid seega lepitada; Ta ise tapalambaks sai Ja seega kõigil' elu tõi, Kuis Isa seda seadnud.
4. Vaat vikerkaar seal pilvedes On armu tähendajaks, Nii sakrament on häda sees Ka kõige kinnitajaks, Mis sõna sellest kuulutand, Kuis meie peal' arm halastand On suures surmahädas.
5. Meil' taeva uks on lahti nüüd, Meid ootab isakoda, Nüüd maksetud on veresüüd, Hing usub julgust seda; Küll lapseks saanud oleme, Ei patu laine vihane Meid jõua hukka saata!
6. Ja tõusku küll ta vete voog, Ei saa ta hävitama, Ja tulgu kohtu viha hoog, Küll saame õigeks jääma: Mis ristmine on asutand Ja armulaud on kosutand, See seadus peab seisma!
7. Ta põhi on ju armastus, Mis igavesti olnud, Ja lõppemata halastus, Mis meie omaks tulnud: Mis Isast ikka soovitud Ja Poja läbi täidetud Meil' kasuks, kes ta vennad.
8. Sest verekirja Kolgatal' Arm meile kirjutanud Ja seadus tehtud risti all, Mis Jeesus kinnitanud: Nüüd lunastus on nende käes, Kes puhtaks saanud vere väes! Kolmainus annab armu.

9. Seepärast mäed kõikugu Ja madalaks nad saagu, Kõik mäekünkad liikugu Ja aset vahetagu: Ei või see seadus kõikuda, Mis Jumal teinud meiega, Ta kindel igavesti!

Martin Lipp, 1854—1923.

414

Room. 8, 35. Kes võit) meid lahutada Kristuse armastusest?
Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Ma olen Isa armu Saand Jeesu vere väes, Miks tunneksin siis hirmu Ka valu, vaeva sees? Kui tema armu käed Mind heldest kaitsevad, Siis vistist põrgu väed Ka põrmu langevad.

2. Mis võib mind lahutada Ta armastusest siin? Kas ahastus või häda, Kas rist ja raske piin? Kui kohtu ette veetaks Mind halastuseta, Mind tapalambaks peetaks: Ma siiski võitija!

3. Küll võin ma Jeesu pärast, Kel armu otsata, Veel loota ja ta varast Ka hädas rõõmusta. Ses võin ma kindel olla, Rist raskem iialgi Ei riisuma või tulla Mult usku kuidagi:

4. Ei surm siin ega elu, Ei ingli võimused ka, Ei vürsti vägi, ilu, Kõik oma auga, Ei see, mis kätte jõudnud, Ei see, mis tulemas, Mis kõrgesse on tõusnud, Ehk mis on sügavas, —

5. Ei muugi loom sest armust Mind jõua lahuta, Sest vabaks surma hirmust Sain Jeesu surmas ma. Sest tulen julgusega See armu järele, Ei Isa last või jätta Siin iial hädasse!

Martin Lipp, 1854—1923. Simon Dach, 1605—1659.

415

Efes. 3, 12. Kelles meil julgust on usaldusega tema juure minna usu läbi temasse.
Viisil: Kõik sündku ikka nõnda mull'. 257.

1. Ma rõõmus usu julguses, Et Jeesuse ma leidnud, Ma hingana tema haavades, Ta sülle olen heitnud; Ei seal mind enam hirmuta
Ei surm, ei patt, ei kurat, Sest Jeesus oma armuga Mind vägevasti katab.

2. „Su oma olen.“ hüüad sa, „Ja sina minu oma! Sind kõigest vaevast päästan ma, Sest rahulaulu laula! Sind täidan kalli rõõmuga, Siis oled rõõmustatud, Sind katan kalli ehtega, Siis oled ehitatud!“

3. Kes võib mind ära ajada Nüüd Jeesu armusülest? Kui keegi mõistaks hukka ka: Ma kiitlen Jeesu verest! Sest mina julgest rõõmustan, See mulle varjuks, kilbiks, Sest mina kallist rahu saan, See mulle kindlaks kantsiks.

4. Sind kiidan, Jeesus, tänuga, Sa uue rahu andja, Et oma järje jätsid sa Kui minu patu kandja! Mu vaese südant pühitse, Tee oma templiks seda, Mu vaimu ise valitse, Su rahu täitku teda!

416

2. Tim. 1, 12. Ma tean, kellesse ma usun, ja olen julge selles, et ta vägev on minu kätte ustud vara hoidma tulemise päevani.
Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Ma tean, mis mina usun, Mis kõikumata jääb, Kus julgesti ma asun, Kui ilm ka hukka läeb. Ma tean, mis appi tõttab, Kui käes on surmaöö, Kui ebatarkus petab Ja nurja läeb ta töö.

2. Ma tean, mis kõiges elus Ei minust maha jää. Mul kindel koja alus, Mis kadumist ei näe: Need on mu Jeesu sõnad, Need selged sõnad kõik! Ses kaljukindlas linnas On minu varjupaik.

3. Ka tunnen mina seda, Kes koda ehitab: See on see Issand, keda Kõik taevas kummardab, See, kellel' seeravimid Au, väge annavad Ja kellel' keerubimid On pühad teenijad.

4. See Jeesus, armu päike On minu hingele, See valgus, kelle läige Viib varjud kaugele. Et tõusku tuuli palju, Ei siiski kõigu ma, — Mu alus ja mu kalju On Õnnistegija.

5. Sest see, kes okaskroonil On ristil rippunud Ja kes nüüd taevatroonil' On Isast tõstetud: See on ju lepitanud Mind oma vere väel; See on mind lunastanud, Kes Isa järje peal.

6. Ma tean, mis mina usun, Mis kõikumata jääb, Kus julgesti ma asun, Kui ilm ka hukka läeb. See on ka surmaväljal Mu kepp ja minu sau, See taeva aasal haljal On minu kroon ja au.

Ernst Moritz Arndt, 1769—1860.

417

2. Tim. 2, 19. Jumala pandud alus seisab kindlasti ja temal on see pitserimärk: Issand tunneb neid, kes tema omad on.

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Ma tõstan taeva poole silma, Jään Isa peale mõtlema Ja lendan üles, jätan ilma Ja tunnen suure rõõmuga, Kuis Isa südames ja suus Arm ikka vana, ikka uus.

2. Oh ime, et ta armastanud Mind enne ilma asutust, Et mulle riigi valmistanud, Kust ootan lapse pärandust, Et enne, kui ma sündsin veel, Sain temalt armu armu peal'!

3. Arm igavest on seda nõudnud, Et õndsaks teeks mind Poja sees, Arm armust on mu ette jõudnud, Arm ikka seisis minu eest Ja andis mulle rohkest käest Kõik õnne Poja vere väest.

4. Oh imearm, sa armastasid Mind juba emaihu sees Ja kätkis mulle valmistasid Ju lapsepõlve ristmises. Ju siis sa panid heldesti Mind oma elukirjasse.

5. Mis röömu saan, kui oma meele See kaevu poole ülendan, Kust Ikka heldust voolab mulle, Ja armu armu peale saan, Et päev siin päeval' tunnistab: Mind Jumal ikka armastab!

6. Kes olen tuhandete hulgas, Mis tema vägi valmistand Siin maa peal, mere põhjas, taevas, Et ta mind nõnda armastand? Mis olen muud kui põrmuke Ja tuulest kantud leheke!

7. Jah väärt ei ole iial mina, Et sa mu peale halastad, Ja siiski, helde Looja, sina Mind igal päeval õnnistad, Ei enda päralt ole ma, Vaid sinu oma lõpmata.

8. Su tiiva varju all ma elan Ja rahu on mul sinu sees. See raja peal ma kindlast seisan: Sa omad tunned helduses. Ehk maa ja taevas hukka läeb, Su tõesõna seisma jääb.

9. Kui araks lähen suurest vaevast Ja viletsusest nõdraks jään, Siis Vaimu saadad mulle taevast, Et jälle kallist röömu näen. Kõik argust Vaim siis kaotab, Kõik nõtrust alla vaotab.

10. Ka ilma varast annad mulle Nii palju kui ma tarvitan; Ei mulle ilmas puudust tule, Kõik head ma rohkest sinult saan. Mu süda sulab, röömustab, Et sinu silm mind juhatab.

11. Veel kaugemale lootus vaatab Ja tungib läbi pilvedest, Usk taeva poole silmad saadab Ja näeb, et sinu heldusest Mull' pärandus ju valmistud, Mis usklikele töötud.

12. Eks ma ei peaks armastama Sind, kes sa mind nii armastad? Kas peaksin sind kurvastama, Kes sa mind ikka röömustad? Kui ma sind maha jätaksin, Siis oma hinge vihkaksin.

13. Oh saaksin sind nii austada, Kui süda ihkab minu sees, Küll maa ning taevas saaksid kuulda, Et sa mu ainus abimees. Su nime kiita järjesti, See on mu kõige kallim töö.

14. Hing, oota, tund ka tuleb sulle, Mil uue suuga laulad sa, Ja oma kalli Issandale Seal tänu annad teistega. Sest igatsen ma lõpmata Siit kurjast ilmast lahkuda.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Gottfried Herrmann, 1707—1791.

418

1. Joh. 3, 1. Vaadake, missuguse armastuse Isa meile on annud et meid peab Jumala lasteks hüütama.

Omal viisil. Lisa 18.

1. Mis kallis asi Isa lapseks saada Ja pruudiks olla helde Tallele. Ei suuremat ei ole ilmas teada! Kui laps ta juure lähed alati, Ja süda on sul mureta. Ta sülle rahuga Sa heidad hingama.

2. Kui teised mitmes mures vaeva näevad Ja püüdvad ise ennast aidata, Siis oma häda Isale sa kaebad, Jääd kindlast tema tahtmist tegema. Su õnnistus ja tahtmine, See sulle magusaks Teeb raske ristigi.

3. Muud muret pruut ei tunne, kui et ikka Võiks olla meele pärast peiule. Kõik peiu annid ehteks kannab tema, Siis on ta ehitud ka Isale; Saab lapsepõlve endale: Ta on nüüd Isa laps, Ei enam sulane.

4. Pruut ehitud on puhtas valges siidis, Mis armas peig on annud temale; Nii on ta üksnes õigeis pulmariideis Ja Isa meelest armas tõesti. Ja Isa juure tuleb ta, Ei üksi ilmaski, Vaid ikka peiuga.

5. Küll igal isal armsad omad lapsed, Meid Jumal siiski enam armastab. Ja kui ka tema vitsahirmu tunned, Ta sellega su usku

kasvatab; Kui rumalasti tegid sa, Siis armust sedagi Su heaks pöörab ta.

6. Kui Isa meile Poja peiuks annab, Eks ta siis kõik ei anna temaga! Mis keelaks ta, kui Poeg ju risti kannab Ja võitleb raskes vaevas surmaga, Ja õhkab kui üks ohvri tall Seal süütu valu sees Ja Isa viha all.

7. Siis hirm ja argus saagu otsa meile, Et Isa üksi Pojas meid veel näeb Ja temal muud kui armastust ei ole, Meil' Pojas õnn ja elu osaks saab. Ei palu meie üksi ka, Väid Poeg, see meie peig, See palub meiega.

8. Oh Aba! Poeg nüüd aitab palvet teha, Sest on su isasüda lahti mull'. Nüüd võin ma kartmata su palet näha. Täis halastust on, Isa, süda sul; Ta olgu surma vaevaski Täis armu, halastust Ja lahti pärani.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Karl Heinrich von Bogatzky, 1690—1774.

419

Laul 23, 1. Jehoova on mu karjane, mul pole midagi puudu.
Viisil: Oh hinge sõber, õnnis olen. 333.

1. Mu hinge karjane Jehoova, Ei saa mul puudust olema. Ta söödab mind, see helde Looja, Seal rohumaa peal armuga; Mind värske eluveele saadab, Kust oma karja lambaid joodab. Kui mina väsind, tõbine, Kui süda patuhädas nutab, Siis minu järele ta ruttab, Toob elurohtu hingele.

2. Mind saadab õige tee peal sinna, Käib ees, ma laen ta järele. Kui on ka pimedasse minna Siin surmaorus hädasti, Kus on teerajad väga kitsad, Kus ohakad ja kibuvitsad, Ei siiski mitte kardama! Ta minu juures, minu valgus, Mu kepp ja saa on tema õigus, Ta õla peal ma hingan ka.

3. Sa, Jeesus, laua valmistanud, Mull' sõnas, sakramendis ka, Vaenlaste nähes ehitanud Sa väe, rahu, rõõmuga. Su rõõmuõli mind siis võiab, Kõik muret, kurbust ära võidab. Mind täidad sina armuga, Mind elukarikast sa joodad, Mu närtsind hinge heldest söödad Sa kalli taevamannaga.

4. Ei sa mind iial maha jäta, Sa minu helde karjane, Su truudus mind ei iial peta, Vaid käib mu järel hoolsasti. Surm ihu, hinge lahutagu, Su tõotus mu päralt jäägu, Et jään kui laps su majasse, Kes tohib poja taevast a'ada! Ei keegi teda ära saada! Ta läheb taeva rõõmsasti.

5. Halleluuja ma laulan sulle, Sa kallis Tall, truu karjane! Kui antaks tuhat keelt ka mulle, Kõik kiidaksid sind ühtlasi. Ei sina taha palju keeli: See süda rõõmsaks teeb su meele, Mis tõesti sind armastab. Niisugust südant, Jeesus, anna! Ei muud kui sind ma meeles kannan: Mu hing sind ikka armastab!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Anastasius Freylinghausen, 1670—1739.

420

Hebr. 4, 16. Seepärast läki nüüd julgusega armu aujärje ette, et meie halastust saame ja armu leiame sel ajal, kui meile abi tarvis on. Omal viisil. 265.

1. Mu Jeesus, kui ju seeravimid, Need hiilgvad vaimud au sees, Kui kõrged teenjad keerubimid Ju katvad palged sinu ees: Kuis siis küll meie ihusilmad, Mis kahjutegev patuöö On ära rikkund koguni, Su au ja valgust näha võivad?

2. Mu ususilmil' siiski anna Su püha paika vaadata, Las mind su armu näha saada, Mu õnneks ja su auks ka. Mu hinge peale armu heida, Mis sind kui Ester kummardab Ja ihkab, et su pruudiks saab: Siis anna ennast temast leida!

3. Oh Jeesus, ole armuline, Kui mina armu igatsen! Oh ära kohtusse sa mine Mu kehvaga, kes kahetsen! Ma tean, et sa mind ei põlga, Sest sa ei ole asjata Mind pesnud oma verega, Mu pattu võtnud kanda.

4. Mind sinu tarkus j uhatagu, Su valgus jäägu minule, Su armust mulle abi saagu, Et sinu tee peal alati Ja otsani käin julgest peale. Sind armastan ja rõõmuga Su auks elan laitmata Ja kuulen sinu sõna hääle.

5. Ka sõjariistu jaga kõrgest Ja kinnita mind väega, Siis usus seisan, võitlen julgest Kui kurat tuleb kiusama. Nii seisab sinu riik ja kasvab, Meid saadad sina armuga Ja ehid elukrooniga, Kui meie viimaks taeva saame.

6. Mu süda olgu sinu ase, Su aujärg ja su omandus. Sa jätsid maha austuse, Su ehe oli alandus. Oh võta, Jeesus, sa mu elu, Mu süda endal' puhasta, Et oleks sinu koda ta, Saaks viimselt taeva au, ilu.

7. Mu usk viib mind su juure üles Ja toob mu juure maha sind. Oh rõõmusta mind oma süles, Su enesega täida mind! Sind tahan karta, armastada Nii kaua, kui on hing mu sees; Ja kui mu ihu surma käes, Siis hing sind peab armastama.

Wilhelm Kentmann I, 1805–1889. Wolfgang Christoph Dessler, 1660—1722.

421

Luuk. 15, 2. See võtab patuseid vastu Ja sööb nendega.
Omal viisil. 349.

1. Mu Jeesus võtab patuseid Veel ikka vastu armu läbi Ja heldest ka süüaluseid, Kes kusagilt ei leia abi, Ei taevas kõigest ingliväest, Ei maa peal inimeste käest, Vaid hädaorus härdast

nutvad Ja oma patus armu nõudvad: Neil' saadab Jeesus sõnumeid, Et vastu võtab patuseid!

2. Ta oli emast heldem veel: Kõik oma au ära andis Ja meie vaeste asemel Kõik patu nuhtluse ta kandis. Kõik valu võttis endale, Läks hirmsa surma heldesti, Et meie eest ta surma pandud, Ta päästjaks ohvriks ära antud, Ta lepitajaks saanud nüüd: Siis võtab vastu patuseid!

3. Nüüd saavad Jeesu süles siin Küll rahu rohkest hädalised. Ta ütleb: „Kadugu teist piin, Ja olge aga rahulised; Sest teie patu tahan ma Nüüd pesta oma verega. Mu Vaim, see peab teile saama Ja seda teile tunnistama, Et mina võtan vastu nüüd Kõik patustpöörvad patused.“

4. Nüüd läbilöödud kätega Neid oma Isa ette kannab, Ja Isa süda armuga Kõik patud neile andeks annab. See nuhtlus, mis nad teeninud, Saab neile heldest kingitud, Ja pealegi ta laste seisust Neil' annab ja ka laste õigust; Ta võtab vastu ka veel nüüd Kõik murelikud patused.

5. Siis tulgu nüüd, kes patune, Kes tunneb patu hirmsat häda, Veel Jeesu juure rutusti: Ei Jeesus lükka ära teda! Kuis tahad olla hooleta Ja hukka minna meelega? Oh mõtle, rumal inimene, Ja ära põlga seda õnne! Vaat, Jeesus tuleb ka veel nüüd, Et vastu võtta patuseid.

6. Oh tule, vaene, vaevatud, Oh tule nii, kui sina oled, Oh tule patust koormatud, Kui sina roomates ka tuled! Su vastu tuleb heldesti Su armas Jeesus tõesti, Ta on sind ammu juba otsind, Ehk sa küll teda põland, trotsind, Ja saadab sulle sõnumeid, Et vastu võtab patuseid.

7. Sest ärgu keegi ütelgu: „Ei või ma enam saada armu, Sest kaua aega olen ju Ma põland tema armu, hirmu!“ Kui sul on aga tõsidust Ja patu pärast kurvastust, Sest ükski võim ei või sind

keelda, Võid ikka temalt armu leida. Tal on see helde, lahke viis, Et vastu võtab patuseid.

8. Oh ära mõtle jälle ka: „Eks aega küllalt mul veel ole? Sest ega Jumal rutuga Veel järsku kohut mõistma tule!“ Oh kuule täna kutsumist Ja lahket armupakkumist! Kes armuaja ära viidab Ja ikka peale julgest elab, Ei pärast enam armu saa, Sest pead täna tulema!

9. Oh tõmba meid siis kiiresti Ju armule, sa kallis Jeesus, Ja anna tunda selgesti, Kui suur, kui kallis on su heldus! Meid päästa patust armuga Ja oma veres puhasta. Su arm meid Isa lapsiks tehku Ja taeva pärandust meil' saatku; Siis igäüks meist kiidab sind: „Sa, Jeesus, võtad vastu mind!“

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Leopold Friedrich Franz Lehr, 1709—1744.

422

Luuk. 10, 20. Olge rõõmsad, et teie nimed taevas on kirja pandud. Omal viisil. 266.

1. Mu nimi taeva kirja pandud, Ma olen lapseks arvatud, Saan Isa süles hoolsast kantud Ja hellast temast armastud. Ma tahan ikka tema armus Siin lapselikult hingata, Ei muud ma tea oma rõõmus Kui halastusest rääkida.

2. Kuis ma sind tänan, hinge hoidja, Et sa nii õndsaks tegid mind! Mind otsisid, oh helde kaitsja, Ehk küll ma eksind, põland sind. Sa hüüdsid: „Lambuke, oh tule!“ Su juure, Jeesus, läksin ma Ja kostsin: „Karjane, siin olen, Oh võta mind su omaks ka!“

3. Kuis oled sa mu vastu tõtnud, Mind rõõmustanud südamest; Kuis oled lahkest vastu võtnud Mind, oma karja lambukest! Mu haavad oled parandanud Ja pannud Isa sülle mind. Sa hüüdsid: „Armud oled saanud, Ma olen patust päästnud sind.“

4. Oh armuaega, mis mull' anti! Oh hingamist, mis maitsen seal!
Oh rahu, mis mu sisse pandi, Mis Jeesu haavust tuli veel! Nüüd
olen Isa pärija ma Ja kihlatud ta Pojale; Ma jään su omaks,
Lunastaja, Ma elan, suren sinule.

5. Eks armusüles nüüd ma ole? Ei sest mind keegi lahuta! Ei
nõtrusest mull' kahju tule: Eks Jeesus m'uga kannata? Ja mida
enam tunnen nõrkust, Siis seda enam näitab ta Veel mulle armu,
mis mind võrgust Ja hädast jõuab tõmmata.

6. Nii ruttan orust läbi minna Siioni mäele ülesse, Et saaksin kitsa
tee peal sinna, Kust hingamist saan hingele. Seal tahan kiitust
sulle laulda Su taeva seltsis lõpmata, Seal kallist inglihäält saan
kuulda, Seks, Issand, sa mind valmista!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Salomon Franck, 1659—1725.

423

Laul 119, 156. Su halastus on suur, Jehoova.
Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Mu peale Jumal halastanud, Ma seda polnud teeninud; Ta arm
mind seega õnnistanud, Mis uhke meel ei otsinud. Nüüd ma sest
tunnen rõõmustust Ja pean kalliks halastust.
2. Ma olin viha teenind väga, Mind siiski Jumal armastab; Ta
lepitand mind enesega Ja Poja verel puhastab. Kust mulle sai see
õnnistus? See pole muud kui halastus!
3. Ma tahan üles tunnistada Ja kiita seda kõigile, Muuks seda ei
või nimetada Kui halastuseks tõesti. See halastus mind alandab
Ja ühtlasi ka rõõmustab.

4. See on mu kiitlus ega tohi Mult keegi seda riisuda! See halastus mu usu põhi, See on mu palve põhi ka. See peale julgest kannatan Ja surmaski veel toetan.

5. Mu halastaja, muret kannan, Et halastuse sisse jään, Ja Poja surma läbi anna, Et surres sinu juure laen! Seal igavese rõõmuga Ma halastust võin kuuluta.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Philipp Friedrich Hiller, 1699—1769.

424

Jes. 9, 5. Ja temale pannakse nimi: rahuvürst.

Viisil: Oh Kristus, Lunastaja. 194.

1. Mu rahuvürst, sa saadad Mind väga heldesti Ja parandad kõik haavad Mu hinges lahkesti. Kui süda arg ja hale, Siis sinu armupale Mind jälle kinnitab.

2. Kui käsk mind väsitanud, Oh kallid sõber sa, Siis olen sinult saanud Nii armsa rahu ma. Su magus arm on võtnud Mult kartuse, ja lõpnud On vaev ja ahastus.

3. Kui sinu armutähed Mu südant saadavad, Kui m'uga käid ja lähed, Siis leian trööstijat, Näen Isa südant rõõmsast, Täis andeksandmist armsast: Ta armumeri tõest!

4. Seal jookseb armujõgi Mu kuiva hingesse, On mu sees eluvägi Ja abiks minule; Sealt Vaimu ojad jooksvad, Mu hingepõldu kasvavad, Et vilja kasvatab.

5. Mis käsk ei iial võinud, Teeb arm nüüd hõlpsasti: Väest väesse olen jõudnud, Teen head rõõmsasti. Arm südame teeb uueks Ja minu elu teiseks, Mu hinge parandab.

6. Sind süda näha saagu, Kes tõused kõrgest sa! Su valgus valgustagu Mind armuvalgega, Et usk su peale loodaks Ja sinust mind ei ajaks Ka kõige suurem patt.

7. Kui lapsevaim jääb nõdraks, Patt võidu saab mu sees, Usk käsu ees läeb nõrgaks, Hirm tõuseb südames: Siis oma heldust näita, Mind lootusega täida Ja anna rõõmustust.

8. Siis sinu süles hingan, Mu varjuks oled sa, Su armuga end katan, Su rahu uinun ma. Ma midagi ei jõua! Muud midagi ei nõua, Kui, Issand, üksnes sind!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christian Friedrich Richter, 1676—1711.

425

Room. 8, 37. Aga selles kõiges me saame võimust selle läbi, kes meid on armastanud. Omal viisil. 327.

1. Mu rõõmustus on Jeesus Krist, Mu õnn, mu Lunastaja. Ta armust ei või häda, rist Mind iial lahutada, Ei iialgi! Ma koguni End tema hooleks annan, Kas suren ma Või elan ka, Kas head või kurja kannan.

2. On Jeesus aga minuga, Küll mina siis võin seista. Kui elan vaevas, hädas ma Ja rõõmu päev ei paista, Mis tahab mull' Siis kurat küll, Mis ilm ja patt veel teha? Sest Jeesu käest Saan mina tõest Suurt abi ikka näha.

3. Mu Jeesu peale lootes ma Laen viimse kohtu ette; Ei tule hirm mu peale ka, Kui surm mull' tuleb kätte. Siis läheb tee Mul taevasse, Kus teda näen, kes teinud Mind õndsaks ka Ja keda ma Siin aga usus näinud.

Bartholomäus Helder, 1585–1635.

426

Jerem. 29, 13. Tele võtate mind otsida ja leiате mind.

Viisil: See aeg' on tõest ukse ees. 202.

1. Muud teed, kui tahad, otsi sa, Kust elu loodad leida; Mu süda tahab rõõmuga Kristuse poole hoida. Ta sõna ikka tõsine, Ta käsi jõuab tõesti Kõik vihamehed võita.

2. Muid abimehi häda sees, Kes tahab, nõudku endal', Ei abi pole nende käes, Mu abimees on Jumal! Küll päästab ta ja avitab, Kes õigeks teeb ja lunastab, Kes meie eest on surnud.

3. Oh teda hoolsast otsige, Kõik vaesed armunõudjad, Ja Jeesu juure tõtake, Muud pole armuandjat! Jah igal ajal otsige! Küll temast rahu leiате, Kui teda igatsete.

4. Mu hinge kroon ja rõõmu päev, Seks pead, Jeesus, jääma! Ei pea sinust lust, ei vaev Mind iial lahutama. Mu au ja ehe oled sa, Mind sõnas sööda, kinnita, Siis jään su sisse uskma.

5. Oh ära pööra palet sa Ka ristiski must ära, Vaid armust südant kinnita, Kui vaevab ilma kära! Ja vaeva järel kosuta Ja nutu järel rõõmusta, Siis igavest sind kiidan.

Georg Weissel, 1590—1635.

427

Joh. 3, 16. Nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes tema sisse usub, ei pea hukka saama, vaid et igavene elu temal peab olema.

Viisil: Oh ärka, vaim, nüüd rõõmuga. 258.

1. Nii Jumal ilma armastand Ja teda austanud, Ehk ilm küll teda kurvastand Ja pattu armastanud, Et oma ainu Poja ta On annud hea meelega, Kes tema rõõm ja elu, Ta süda, kroon ja ilu.

2. Oh kuidas maa peal ainust last Nii väga hellitakse, Et pea ülearu vast Ta peale mõteldakse! Eks taha isa ennem veel Kõik kaotada ilma peal, Kui et ta ainsamale Ehk laseks kahju tulla?

3. Vaat Jumal oma Pojale Ei ole armu annud! Ta oma ainust tõesti Liig kalliks pole pannud, Vaid andis surma kätte ta Ja laskis hirmsast piinata: Poeg pidi valu kandma Ja oma elu andma.

4. Mispärast? — Ilm, et patust sa Veel võiksid vabaks saada, Ja vangihoonest pääseda; Seks tuli Lunastaja. Sa tead küll, oh paha pruut, Kes Jumalale kihlatud, Et sina oled petnud Ja tema maha jätnud.

5. See hirmus patt on sinule Suurt valu valmistanud Ja põrgu köieks tõesti On tema sulle saanud. Ei pääse sa nüüd köie käest, Ei surma ega põrgu väest, Kui Jumal sinu häbi Ei kata Poja läbi.

6. Seks oma Poja saatis ta, Oh ilm, su häda sisse; Poeg oma krooni pani ka Su õnneks maha ise. Sa olid raske vande all, Sind sellest päästis Isa Tall, Su. pattu ise kandes Ja ennast surma andes.

7. Ja siiski teda põlgad sa, Ta armu sa ei taha; Mis heldest meelest annab ta, Kõik seda viskad maha. Nii hukatuse sisse saad Ja oma käega kaotad Sa oma kallist õndsust, Mis Jumal pakub armust.

8. Kui tahad, mine põrgusse! Ma Poja poole hoian! Eks ta mind võtnud sülesse! Ta juurest varju leian. Mu süda temast küllalt saab, Ta rist ja piin mind jahutab, Mu rõõm on tema valu, Ta surm on minu elu.

9. Mu päästjast laulab minu keel, Kui tema peale mõtlen; Ja temast rõõmustab mu meel, Kui patu vastu võitlen, Kui patt ja surm mind ahastab, Ta armu päikest pimestab, Kui süda kaebust tõstab Ja mind ka hukka mõistab.

10. Siis ütlen: „Armu leian nüüd Ja tema sõber olen, Sest tema andis andeks süüd, Kui vaenlane veel olin. Ta on mu patu kaotand Ja vere sisse vaotand, Kõik nuhtluse ta kandis, Kõik õiguse mull' andis.

11. Seepärast julge tema peal' Ma elus, surmas olen: Küll kõigest hädast pääsen seal, Kui taevariiki tulen! Siin Jeesus on mu pärandus Ja taevas ka mu varandus, Mu rõõm, mu õnn, mu elu, Mu vara, au ja ilu!”

Paul Gerhardt, 1607—1676.

428

Jes. 54, 8. Igavese heldusega tahan ma su peale halastada, ütleb Jehoova, sinu Lunastaja.

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Nüüd olen mina põhja leidnud, Mis minu ankru kinnitab, Mu peale Jeesus armu heitnud, Ta patusele halastab. See põhi ikka kindlaks jääb, Kui maa ja taevas hukka läeb.

2. Ta halastus on usu põhi, Mis ei või ära mõtelda; Need armukäed on ikka lahti, Mis patusele pakub ta. Ta süda sulle lahti läeb, Kas tuled, tulemata jääd.

3. Ei meie pea hukka saama, Meid Jumal tahab aidata. Seks tuli Poeg meid lunastama, Läks taeva, me eest palub ta. Ta hüüab mindki alati, Et teeksin lahti südame.

4. Oh armumeri, mis kõik patud On Jeesu surmas neelanud! Sa patuhaavad kinni seod, Sa hukkamõistmist keelanud; Et Jeesu veri lõpmata Nüüd hüüab: „Isa halasta!”

5. Su peale tahan usus loota, Su vere sisse vajuda, Sult patu vaevas abi oota, Su südamesse vaadata: Seal ühtejärke leian ma Suurt halastust, mis otsata.

6. Kui muu kõik mu käest riisutakse, Mis ihu, hinge jahutab, Kui minu rõõm m'ult võetakse, Kui häda, surm mind kohutab, Kui abi jääb veel kaugele, Siis halastus jääb alati!

7. Kui tuleb ilma asjust häda, Kui nende mure alla jään, Kui püüdvad mind nii võrgutada, Et meelest segaseks ju laen, Siis seisab ikka minu meel Veel kindlast halastuse peal.

8. Kui igast tööst ma viga leian, Mis olen teinud ilma peal, Siis Jeesu ette maha heidan. Kõik kiitlemine kaob seal: Sest üksi tunnen rõõmustust, Et Jeesus on täis halastust.

9. Mis Jeesus tahab, sündku ikka, Sest tema rohkest halastab. On see mu meeles, pole viga, Ta minu südant vaigistab. Kas rõõmu mul ehk häda veel: Ma loodan halastuse peal'!

10. See põhja peale tahan jääda Seni kui elan ilma peal, Muud ma ei taha igatseda, Kuni mu süda tuksub veel. Küll igavest siis laulan ma: „See halastus on põhjata!“

Johann Andreas Rothe, 1688—1758.

429

1. Joh. 4, 9. Selles on Jumala armastus meie vastu avalikuks saanud, et Jumal on oma ainusündinud Poja maailma läkitanud, et meie tema läbi elaksime. Omal viisil. 208.

1. Nüüd, ristirahvas, laulage Ja olge väga rõõmsad Ja rõõmuga kõik tänage Ja kiitma olge vaprad, Mis Jumal meile teinud head Ja tema suure armu tööd, Mis tema kallist saatnud.

2. Ma olin kuradite käes Ja läksin surmas hukka, Patt ööd ja päevad minu sees Mull' tegi rasket vaeva, Mu häda kasvas otsata, Mu elu oli kõlbmata, Sest patt mind oli rikkund.

3. Ei olnud minu tegudest, Ühtainust mitte vaga, Mu meel ei hoolind õigusest, Ma nõudsin kurja taga; See häda pärast tahtsin ma Ju kaksipidi mõtelda: Mind kisti põrguhauda!

4. Siis vaatas Jumal haledast Mu ütlemata häda Ja ise lubas vägevast Mu vaeva lõpetada, Ei jäänud paljaks mõtteks see: Ta andis ära heldesti, Mis temal kõige kallim.

5. Ta ütles Pojal': „Nüüd on aeg, Ma pean armu heitma; Oh mine, minu armas Poeg Nüüd vaestel' abi naitma! Neid patu hädast avita Ja surma võimus sureta Ja saada neile elu.“

6. Poeg tuli Isa rüpe seest Mu juure maha taevast, Sai mulle vennaks igavest, Mind aitas kõigest vaevast. Ehk oli sala tema au, Ei olnud siiski tühi nõu: Ta tuli põrgut võitma.

7. „Mu poole hoia kindlasti“, See oli Poja sõna, „Ma võitlen su eest kangesti Ja võit peab mulle jääma. Ma olen sinu, sina ka Mu oma pead olema, Ei lahuta meid kurat.

8. Mu verd nad saavad valama Ja minult elu võtma. Su heaks surma lähen ma, See peale pead lootma. Mu elu neelab surma nüüd, Ma süüta kannan sinu süüd, See läbi saad sa õndsaks.

9. Mu Isa juure taevasse On mul siit ilmast minna; Su eest seal palun alati Ja saadan Vaimu tänna, Kes sind su hädas rõõmustab, Mind täiest tundma õpetab Ja tõe sisse saadab.

10. Nüüd kuuluta sa julgesti, Mis õpetanud mina, Eesmärgiks olgu sinule, Mis minust näinud sina. Oh põlga võõrast õpetust, See keelab sulle õnnistust: Nii ütlen sulle viimseks!“

430

1. Joh. 1, 7. Tema Poja, Jeesuse Kristuse, veri teeb meid puhtaks kõigest patust.
Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Oh Jumal, kui su armas Poeg Maa peale poleks tulnud Ja enda peale nuhtlust kõik Ei oleks armust võtnud, Siis peaksin hukka minema Ja põrgutules põlema Ma oma patu pärast.

2. Nüüd aga olen jälle prii Ja ära lunastatud Sest saadik, kui mu patusüü On ristil lepitatud; Sest selleks suri Jeesus Krist, Et andeksandmist minule Ja onnist elu saadaks.

3. Sest olen julge lootuses Ja usun kindlast seda, Et vahemehe vere sees Saab otsa hirm ja häda; See veri patust puhastab Ja uueks eluks kinnitab Ning õnnistust mull' annab.

4. See vere ehtes astun ma Su ette igal ajal Ja leian armu lõpmata, Küll rõõmus, risti rajal; Ja seda armu mult ei saa Surm, kurat ega ilmamaa Siin iial ära võtta.

5. Ei käsuõigus aidata Või inimesi ilmas: See läheb hukka armuta, Kes õige omas silmas. Mu õigus Jeesus üksines, Ta peale loodan iganes, Ta teeb mind armust õndsaks.

6. Oh Isa, kes sa minu süü Kõik Poja peale pannud; Oh Poeg, kes armastand mind nii, Et kõik mu patud kannud; Oh Püha Vaim, kes valgustad Ja õiges usus kinnitad: Tee otsani mind truuks!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Johannes Heermann, 1585—1647.

431

2. Kor. 13, 5. Katsuge endid läbi, kas teie olete usus.
Viisil: Oh vaga Jumal, kes. 230.

1. Oh võtke katsuda Ja süda läbi vaata, Kas õige usk teil on, Kas Kristus sealt on leida, Kas elab teie sees Arm, heldus, alandus, Pikkmeel ja kannatus Ja meele tasandus.

2. Usk selge valgus on, Mis süda varjul hoiab Ja siiski nii kui koit Sealta tema välja paistab, Teeb Jeesu sarnaseks. Siis näha selgesti, Et süda uueks saab, Kui Vaimus kõnnime.

3. Usk loodab kindlasti, Mis Jumal töötanud, Mis tema rääkinud Ja sõnas kinnitanud; See lootus lõpmata Jääb seisma kõvasti, Ei hädas, ristis ka Ta kao ilmaski.

4. Sest armas Jumal meil' On oma Poja annud, Kui meie alles veel Ta peale viha kannud. Kui seda õieti Sa meele tuletad, Siis süda soojaks läeb, Siis tõest armastad.

5. Kuis Jumal meile teind, Nii tehkem vennal' jälle: Kes sulle kurja teind, Tee sina head talle; Kui keegi neab sind, Siis teda õnnista; Küll tasutakse kõik Sull' rohke mõõduga.

6. Kui Jumal paneb sind Üht rasket risti kandma, Usk seda kergeks teeb Ja kannatust saab andma, Et sa ei nurise, Vaid palud Jumalat. Küll tema pea siis Su häda lõpetab.

7. Usk annab õpetust — Sest muidu oled rumal, — Kui suur su vigadus, Kui hea ja helde Jumal. See ajab palvele Ja ootab Kristuselt, Et temalt jõudu saaks, Ei mitte eneselt.

8. Siis võta katsuda, Kas Kristus su sees elab! See on, mispärast usk Nii kangest muret peab. See annab õigust sull', Võib patust päästa ka Ja annab jõudu sull', Et head võid teha sa.

9. Oh Issand, võta siis Mull' usku kasvatada, Ei ole elades Ma siis heast teost ilma. Kus õige valgus on, Seal tema paistab ka, Sest, Jumal, minu sees Oh ela ikka sa!

Joachim Just Breithaupt, 1658—1732.

432

Room. 8, 17. Oleme meie nüüd lapsed, siis oleme meie ka pärijad, nii hästi Jumala pärijad kui Kristuse kaaspärijad.

Viisil: Mu nimi taeva kirja pandud. 266.

1. Siin lapsed, armust valitsetud, Seal Kristusega pärijad! Oh seda nime igatsetud! Oh seda osa õndsamat! See on, mis meie süda nõuab, Mis tema kangest ihaldab, Kuni ta Vaimus elu leiab Ja päranduse pandi saab.

2. Siis on meil rahu; aga parem Ja õndsam põlv meid ootab veel. Ei anta jäädvat paika varem Kui alles taevas üleval. Siin käime rasket ristirada, Kuid olgem julged, tuleb aeg, Mil Jumal annab pärandada Meil' taeva röömu, au kõik!

3. Siis läeme oma pärismaale, Mis juba ammu töötud, Uus nimi „püha Jumalale“ Saab meie otsa kirjutud. Mis Pühast Vaimust oli sündind: Usk, lootus, truudus, armastus, — See jääb, kui kõik on maha langend, Ja ilmub täies olekus.

4. Sest olge röömsad! Teie nimed On taevas üles kirjutud. Nüüd kuulutage armu imet, Et teid on eluks kutsutud. Sest kes siin usknud, armastanud, Need Jumal üles kirjutab, Ja keda tema kirja pannud, Kes on, kes seda kustutab?

Paul Roderich Bidder, 1850—1908. Karl Johann Philipp Spitta, 1801—1859.

433

1. Tim. 1, 15. Ustav on see sõna Ja kõige vastuvõtmise väärt, et Kristus Jeesus maailma on tulnud patuseid õndsaks tegema.

Viisil: Jeesus, surma äravõitja. 300.

1. Suur ja ustav on see sõna, Väärt, et vastu võtame, Seda tahan meele panna Alanduses alati. Patustele Jeesus ise Tuli päästjaks ilma sisse, Neid kõik õndsaks tegema. Kurat, sind nüüd naeran ma!

2. Jumal, sinu auks seda Tahan tunnistada nüüd: Väga suur mu patuhäda Oli mul, ja palju süüd; Kõik, mis kuri, mõistsin aga Teha ega olnud vaga; Siiski suurem koguni Halastus on tõesti!

3. Kristus, täheks olen mina, Et suur hale meel on sul: Patused kõik kutsud sina, Oh see meel on kallis mull"! Sina hüüad: „Tulge vaesed, Haiged, arad, vaevalised, Tulge pulmariidega, Usus, viimsel tunnil ka!”

4. Halleluuja! Laulgem uusi Laule Loojal' lõpmata, Kiitkem tema halastusi, Arm meil' paistab selgest ka, Elu surnutele annab, Armastusega meid kannab. Jeesus, tee, et sinule Halleluuja laulame!

Johann Heinrich Schröder, 1667—1699.

434

Joh. 1, 50. Õpetaja, sina oled Jumala Poeg, sina oled Iisraeli kuningas.

Omal viisil. 188.

1. Suur Prohvet, kes Jumalat ilmutad sa, Et sina mind õpetad, igatsen ma: Sa Isalt meil' tulnud Ja sõnumeid toonud, Et lunastud oleme kuradi käest, Ja täidetud prohveti sõnad on tõest.

2. Suur Preester, sa igavest kostad mu eest; Sest valusa, verise surmaga tõest End ohvriks siin andsid Ja patud kõik kandsid: Küll kindlaks meil' lootuse põhjaks on see. Mu õhkamist, palumist kõlbavaks tee!

3. Suur Kuningas, vägevast valitsed sa, Sind kiidame inglite seltsidega, Su lunastud rahvas Sind kiitma on vahvas: Su kuningriik seisku ja kasvagu ka, Oh hingede sõber ja hoidija sa!

4. Ka kasvagu armastus, tänulik meel, Ja hõisaku, laulgu süda ja keel. Sa vaenlaste võitja, Sa hingede toitja, Sa õpetad, lepitad, valitsed veel, Sind kiitku su rahvas ja ilmamaa hääl.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Joachim Neander, 1650—1680.

435

Hesek. 33, 11. Nii tõesti, kui ma elan, mul ei ole head meelt selle surmast, kes õel, vaid sellest, kui see, kes õel, pöörab oma teelt, et ta võiks elada.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Süda, vaene, ära mõtle: „Ei ma enam õndsaks saa!“ Eks siis kiri seda ütle, Eks siis Jumal tunnista: Oled õel ja pöörane, Ta on helde ometi! Oled sa ka surma teenind, Ära karda, päästja sündind!

2. Küll on sindki patutõbi Nii kui kõiki rikkunud, Mis on maost Eeva läbi Ilma sisse tikkunud. Aga kui veel pöörad sa, Ei sind lükka ära ta. Palu härdast andeksandmist, Jumal kuuleb siis su hüüdmist.

3. „Tõest,“ ta ütleb, „ei ma taha Õela surma, hukatust, Vaid et pöördes jäta maha Patutööd ja vallatust.“ Jumal tunneb rõõmu sest, Kui õel pääseb kurjusest, Ei ta ühteainust taha Oma karjast jätta maha.

4. Ei või lambur kadund talle Hoolikamalt otsida, Isa meel on nõnda hale, Et ta suure murega Taga nõuab tallekest, Mis on kadunud tema käest. Oh siis anna ennast leida, Tema sülle hinge peida!

5. Ei ta üksi kalliks pea Neid, kes tema lauda sees; Eks ta neid ka ära tea, Kes veel eksind kõrbedes. Neid ta tahab koguda, Kes end annud pillata Saatanast, kes lambaid vihkab Ja neid põrgu saata ihkab.

6. Inglid ja kõik taevalised Rõõmu pärast tõstvad häält, Kui siin eksind vaevalised Pöörvad, parandavad meelt. Mis on teda vihastand, Tema südant kurvastand: Kõik ta mere põhja matab, Unustades kinni katab.

7. Nii suur pole ükski jõgi Ega mere sügavus, Nii suur pole ükski vägi, Kui mu Isa halastus. Tema arm on otsata, Mis ta ilma lõpmata Meie vastu üles näitab, Kõiki patu hädast aitab.

8. Jäägu siis kõik mure maha, Lõpku silmavesi ka, Kurvastada ma ei taha, Kaebamist ei tõsta ma: Minu võla kustutab, Minu patu lepitaab Minu Jumal. Häda kaob, Mere põhja alla vaob.

9. Oh tee lahti, Jumal, sina Mulle armu väravad, Et ka igal ajal mina Näen sind, oma kuningat. Armastaja, aita mind, Et ma kõigest väest sind Jälle võtan armastada, Aga mitte kurvastada.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

436

Hebr. 11, 1. Usk on kindel lootus selle peale, mida veel oodatakse.
Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Usk kindel lootus üksine On Jeesu armu peale, Ei ainult armu teadmine, Vaid et sa armu poole Ka kõigest hingest kisendad Ja armu peale põhjendad, Et pääsed surmahädast.
2. Kes südant nõnda valmistab Ja lootuses ei väsi, End Jeesusega ehitab, Sest et ta vaene ise, On õige usu võitleja Ja võib ka õndsas rahuga Veel viimaks hauda minna.
3. Ei ole usk siis meie au, Kõik au on Isa käes. Sest palu, et ta armunõu Sind hoiab usu väes; Kuid lase usutuluke Su elus minna leegile, Sest usk on muidu surnud.
4. Sest see on vale vangis veel, Kes uhke usu poolest Ja viibib vana patu teel, Ei taha pöördä sellest. Kes nii teeb, teadku selgesti, Et tema usk on tühine Ja et ta tee viib põrgu.
5. Siis pane, armas hingeke, Sa ikka tähel' seda, Et armu varal vististi Sa kõnnid usu rada, Et pole pettust sinu sees Ja õige oled Isa ees Ning inimeste silmas.

Martin Lipp, 1854–1923. Johann Hermann Schrader, 1684—1737.

437

Room. 3, 28. Seepärast arvame meie, et inimene õigeks mõistetakse usu läbi ilma käsu tegudeta.
Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201.

1. Usk teeb meid õigeks üksine Kristuse surma väest, Ei maksa meie oma töö, Patt saadab hukka tõest. Usk surnud armastuseta; Sest pööra, usu, armasta! Kui tahad õndsaks saada.

2. Siis armastuses ligimest Kui sulane sa teeni Ja usu kõigest südamest, Et Jeesu veri üksi Sind õigeks teeb ja lunastab, Sind pühitseb ja puhastab. Sest jäta patud maha!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christoph Runge, 1619—1681.

438

Efes. 2, 8. 9. Teie olete armust õndsaks saanud usu läbi Ja seda mitte teie eneste käest. Jumala and on see. Ei mitte tegudest, et üksi ei saaks kiidelda. Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Ükspäinis armust saad sa õndsaks! Kas usud, hing, või kahtled sa? Miks sa siis lähed nõnda araks? Kas kiri tõtt ei tunnista? Siis kuule kirja tunnistust, Et sa saad armust õnnistust!

2. Jah armust! Teod siin ei maksa, Sest teod õigeks sind ei tee, Vaid Jeesus teeb, mis sa ei jaksa: Ta viib sind armust taevasse! Ta päästis oma surma väest Meid patust, ilmast, surma käest.

3. Jah armust! Kuule: selgest armust! Kui sind su patud vaevavad, Kui teevad ahastust ja kurbust Ja sinu peale kaebavad, Siis tea: mis ei mõistagi Su mõistus, armust antakse.

4. Jah armust tuli Jeesus taevast Su pattu kandma heldesti. Miks ta sind päästis patuvaevast? Mis head sa tegid temale? Ei seda väärt ei olnud sa, Kõik selgest armust tegi ta.

5. Jah armust! Arm on põhjaks pandud! Nii Jumal ise tunnistab: Ta sõna, kirjas meile antud, See seda meile kuulutab. Arm meie usku toetab, See arm, mis Jeesu verest saab.

6. Jah armust! Siiski ära tule, Kui patust sa veel röömustad, Sest Jumal keelab armu sulle, Kui meelega sa patustad. Teed armu patu katteks sa, Siis jääd sa ilma armuta.

7. Jah armust! Kes nüüd seda märkab, See hoiab hoolsast patu eest. Kes patust pöörab, unest ärkab, See tunneb armu väge tõest. Patt põlgab armu igavest, Usk ihkab armu südamest.

8. Jah armust vaatab Isa taevast Su peale siis, kui arg su meel. Kui süda tuimaks jäänud vaevast, Kui pime kõik ja kinni keel: Kust süda siis küll abi saaks, Kui ankruks mitte arm ei jääks?

9. Jah armust! Kuulge, patt ja kurat! Nüüd usulipu tõstan ma: Ehk küll mind hirmutad ja murrad, Jääd jalge alla siiski sa! Kas tundku hing või tundmata, Mis Jeesus ütleb, usun ma!

Ferdinand Friedrich Meyer, 1791–1871. Christian Ludwig Scheidt, 1709—1761.

3. Pühitsemisest ja vaimulikust võitlemisest (439—482).

439

Matt. 11, 30. Minu ike on hea ja minu koorem on kerge.

Viisil: Küll raske meie usutee. 132.

1. Ei ole raske usutee Ja vaimus käia puhta südamega, See raske on küll meie lihale End surma anda Kristusega: Arm aga võitleb ise meie eest Ja võidab tõest.

2. Sul üksnes tarvis lapsemeelt, Siis jõuad taevast Isa armastada. Kuis ta nii truu su vastu ülevalt! Ka väeti laps ju mõistab armastada, Miks kardad sa siis nõnda arasti, Et raske see?

3. Su südant üksnes nõuab ta Ja ehib selge armuga siis teda. Tal ikka rahumõtted sinuga, Su isemeelest tuleb sinu häda. See anna ära surma rõõmuga, Siis õnnis sa.

4. Kõik kurbus jäägu maha sust, See südant asjata ja muidu vaevab. Sa usule siis otsi äratust, Kui nõder süda valus aralt kaebab. Ja õhka: „Isa, armust aita mind!“ Ta kuuleb sind!

5. Kui Isa viibib abiga, Sa vaikseks jää ja kannatlikult oota. Kui eksid nõtruses ja langed ka, Siis kindlas usus armu peale looda: Siis sinu süü on kinni kaetud Ja kustunud.

6. Su süda usus hingaku, Kui öö ja raske pimedus sind katab; Ta mingis hädas ärgu hirmugu, Ei jäta sinu Isa sind, ta aitab! Kui kuskil teed su silm ei seleta, Siis usu sa!

7. Su valgus tõuseb sulle siis Ja oma pääsmist saad sa selgest näha; Mis uskused, on siis su silma ees. Sest looda Isa peal', ta võib kõik teha! Kui õnnis usklik hing on kõigiti Ka ristiski!

8. Sest ärka, vaim, miks viibid veel End lapselikult Isa hoolde anda? Ta rahu saad siis maitsta igal teel, Ja tema käed sind tahtvad heldest kanda. Kõik jäta tema hooleks üksine Sa julgesti!

G. Koik. Christian Friedrich Richter, 1676—1711.

440

FII. 3, 13. Ma unustan ära, mis taga on, aga ma sirutan ennast sinna poole, mis ees on.

Viisil: Issand, kurja olen teinud. 178.

1. Hing, eks jää ka seisma sina Küsides: „Kus olen ma? Kuhu tuleb viimaks minna Kõige kurja himuga, Mis mind kohtu alla annab, Viimaks põrgu tulle kannab?“

2. Kas sa tead, kuhu jõuad, Miska ennast väsitad? Mis sa püüad, mis sa nõuad, Kõigest hingest himustad? Kas see maksab sinu vaeva, Kas see viib sind seega taeva?

3. Au kui aur, mis pea kaob, Ja see tühi kaduv kuld, Et küll hinge põhja vaob, Mis ta muud kui hiilgav muld? Ilma lust ja rõõm, kõik tühi! Eks surm seda ära pühi?

4. Ilm küll kalliks peab kulda, Au, suurt seisust varaga! Aga eks see lähe mulda Kõige oma lustiga? Oh ta rõõm, on lühikene Ja ta valu igavene!

5. Miks siis annad ennast petta? Nii saad sina eksitud. Surm sind ometi ei jäta, Ju ta nooled ihutud! Sest oh pööra ilma vaevast, Nõua oma vara taevast!

6. Kristus sulle vastu jõuab, Lahti on ta armukäed. Kas su hing ka teda nõuab, Kas sa seda armu näed? Kas ka patust pöörad sina, Püüad Jeesu juure minna?

7. Lahku sest, mis kinni peab! Kristus on su abimees, Eluteed ta sulle seab, Vägev on ta sinu sees: Sulle jõudu, rammu annab Ja sind oma süles kannab.

8. Vägev abimees, oh aita! Hoia mind, ma jõuetu, Pime olen, teed mull' näita, Veel ma olen keeletu, Päästa lahti suu! Siis tänan Maa peal sind, sull' taevas laulan.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Daniel Wülffer, 1617–1685.

441

Joh. 11, 16. Lähme ka meie, et ühes temaga surra.

Viisil: Võta Issandat nüüd kiita. 338, ehk: Eks mu kohus tänu teha. 339.

1. Jeesusega käia võtkem, Jõudkem tema järele, Ilmas ilma maha jätkem, Nõudkem põrmust ülesse: Ikka käia taeva rada, Maa peal taevas viibida, Õiget usku pidada, Usku armus tõendada: Käi mu ees, mu karjane, Küll siis astun järele!

2. Kandkem Jeesusega valu, Saagem tema sarnaseks; Valu peale tõuseb ilu, Vaesus muutub rikkuseks; Nutukülv saab hõiskamiseks, Lootus kannatust meil' toob, Vihma ilma Issand loob Kalliks päeva hülgamiseks, Sinuga siin valu näen, Jeesus, seal su röömu laen!

3. Jeesusega surma mingem, Surmast päästab tema surm, Päästab ära vaese hinge, Nii et kaob kohtu hirm. Elame, siis suretada Oma liha võtkem ka, Tema mõistab armuga Meid siis surmast äratada: Jeesus, sulle suren ma, Et sull' elan lõpmata.

4. Elagem ka Jeesusega! Eluvürst meid elule Saadab surmast võimusega. Peaks meil oled, karjane! Kui su liikmed sinu küljes, Kui sa elad, elame. Issand, sind ka palume: Tunnista meid vennaks üles! Sulle siin nüüd elan ma Ja seal gavesti ka!

Martin Lipp, 1854–1923. Sigmund von Birken, 1626—1681.

442

Joh. 12, 26. Kui keegi mind tahab teenida, see käigu minu järel.
Viisil: Hinge peiuke. 157.

1. Jeesus, meie eel Käi sa elu teel. Siis su järel viibimata Käime ilma kõikumata, Kuni sa meid siit Kodumaale viid.

2. Tuleb kannata, Siis meid kinnita, Meie kaevata ei taha, Olgu põli kuigi paha. Viimaks risti tee Viib ju sinule.

3. Olgu oma piin Meile koormaks siin, Olgu valuks venna häda, Avita meid kanda seda, Tee meid kõigiti Kindlaks otsani.

4. Ikka meiega Ole, Issand, sa! Ja kui kõrvest läbi käime, Aita, et kõik kanda võime; Oma koju vii Sa meid viimati.

Nicolaus Ludwig von Zinzendorf, 1700—1760.

443

2. Moos. 15, 26. Mina olen Jehoova, sinu arst.
Omal viisil. 180, ehk: Issand, kurja olen teinud. 178.

1. Jeesus, nõrga hinge vägi, Rõõmu andja kurbuses, Patuorus armumägi, Arst, kui tõbi südames, Rohi surma haava peale, Südame teed terveks jälle.

2. Minu hinge allik keedab Kurjust välja lõpmata, Kurja himu tuli täidab Luid ning liha patuga. Ei ka verepiiska pole, Millest välja patt ei tule.

3. Kurat, liha, ilm mu peale Oma nooled lasevad Ja mind, kui ma tõusen, jälle Patu sisse lükkavad, Et ma satun häbi sisse, Rahu ei või leida ise.

4. Kui mu vaim sind tahab nõuda, Keelab laiskus uuesti, Kui su Vaim mull' tahab jõuda, Mässab liha kangesti: Ei ma suuda kanda seda, Raske on mu patu häda!

5. Oh sa patutõve rohi, Allikas, kust elu keeb, Minu õnnistuse põhi, Kes maailma terveks teeb, Sa võid patu valu keelda Ja ka surma ennast neelda.

6. Tule, näita vaimus mulle Oma verist palet tõest, Siis saab minu südamele Rahu sinu vere väest. Kui su Vaim mu haavu võiab, Siis mu süda abi leiab.

7. Kui sa siis, mu Jeesus, võtad Ise mu sees elada, Küll siis kõik mu sooni tõttad Täitma uue eluga. Hinges siis su väge kannan, Sulle kiitust ikka annan.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christian Knorr, vabahärra von Rosenroth, 1636–1689.

Efes. 6, 10. Viimaks, mu vennad, saage vägevaks Issandas ja tema tugevuse väes. Omal viisil. 187.

1. Jeesus, oh aita, et võimust võin saada, Katsu, kui pimedus kipub mu peal', Püüab mind petta ja kahju mull' teha! Jõuetu pole nüüd põrgu selts veel: Kurat mind kavalast kiusata nõuab, Kurvasta, sõeluda, rikkuda püüab.
2. Jeesus, oh aita, mind ostsid sa omaks; Aita, et kurat, mu liha ja ilm Vägisi mind oma võrku ei tõmbaks, Ega mind petaks ka meelitav silm. Seestpoolt ja väljast teeb patt mulle häda! Ära sa lase ta kätte mind jääda.
3. Jeesus, oh aita, mu süda mind vaevab, Alati on minu patt minu ees, Patt, mis ma nooruses teinud ju, kaebab, Koormab mind, närib mu südant mu sees. Nõnda sa heldest mind alandad, Issand: Lase su armu ka maitsta mu südant.
4. Jeesus, oh aita, kui mässama tõtvad Kadedus, kõrkus ja julgus mu sees, Kui minu himud mind kiusata võtvad, Seisku mu kurjus siis selgest mu ees; Olgu siis minule enesest häbi, Surgu mu liha su haavade läbi.
5. Jeesus, oh aita, et omaks ma annan Kõik oma tahtmise koguni sull', Sind aga kuningaks südames kannan, Et oleks maitsta su rahu ka mul. Surgu mu südames, mis pean kalliks, Loe, sa karjane, mind oma talleks.
6. Jeesus, oh aita, et mina ei lähe Nõrgaks, kui valemeel liigub mu sees; Tahab ta kõverat õigeks siin teha, Olgu mul võimusi siis Jumala väes. Seisa mu poolt, oh mu valgus, mu Jumal, Et ma võin mõista, mis õige, mis rumal.
7. Jeesus, ah aita, et palun ja valvan: Kaitsja, ei uinu, ei maga sa ka. Õhka sa mu sees, kui vaimus ma ohkan, Mind oma palvega

lepita sa! Ehk küll mind pimedus katta veel nõuab, Siiski mu Jeesus mind ärata jõuab.

8. Jeesus, oh aita, kui kõik ära kaob, Lootust ja abi ma kuskilt ei näe, Tuimus mind võidab ja südames tõuseb, Süda ka palvele julgust ei saa. Ristil sa jõudsid mu vaese eest surra: Ega sa rõhutud roogu ei murra!

9. Jeesus, oh aita, et võideldes võidan, Kuni mind ehitab võimuse kroon. Siis ma sind kummardan, tänan ja kiidan, Alati kiituselaulusid loon. Seal, kus su nimi saab kiidetud järjest, Ilmsiks su vägi on saanud nii rohkest.

10. Jeesus, oh aita, et kuuleme pea Siionit hüüdvat: „Meil võimuse on käes! Paabilon mässas küll tänini väga, Juba ta langes su võimuse ees.“ Issand, oh lõpeta sõdimist ise, Siionil' võitu nüüd andku su käsi!

11. Jeesus, oh aita, et valmistan ennast Pulmadeks, mis Tall siis pidama läeb, Ehita Siionit kallist ja kenast. Tee, et ta Paabeli hukatust näeb, Juba ta kõikumas, langema hakkab: Valmista, Siion, su Jeesus sind aitab!

Johann Heinrich Schröder, 1667—1699.

445

2. Kor. 13, 5. Katsuge iseendid läbi, kas te olete usus. Viisil: Oh kui õndsad on need hinged. 184.

1. Igapäev mu küsimine Olgu ning mu mõtlemine, Kas mu Issand minu sees? Kas ma seisan armus? Jõuan Sinna saada, kuhu nõuan Jeesu järelkäimises?

2. Kas ma Jeesuses ka elan? Haljas oks ta küljes olen? Vilja kannan temale? Kas ta armastus mind täidab? Teed ta rist ka mulle näitab, Mis mind saadab rahule?

3. Kas mu Jeesus, kui ma puhkan, Kui ma liigun, kui ma seisan, Ikka minu silma ees? Kas ma ilma maha jätan, Taeva poole ikka tõttan, Tema risti väe sees?

4. Kas mu meelest ka ei lähe, Mis mu kohus ikka teha? Kas ma palves seisan veel? Kas ma oma pattu nutan? Temast pöörma kohe ruttan, Kui ma eksituse teel?

5. Kas maailma riid ja kära Jeesusest mind ajab ära, Et ma temast ilma jään? Või kas teda võtan nõuda, Igatsen ta juure jõuda, Et ma tema palet näen?

6. Jeesus, abiks ole sina, Et nüüd igal tunnil mina Sinust üksi röömustan! Silmaga mind saatmast ise Ära ilmaski sa väsi, Seni kui su juure saan!

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Christoph August Reichel, 1715—1774.

446

Joh. 14, 6. Mina olen tee ja tõde ja elu. Ükski ei saa Isa juure muidu kui minu läbi. Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Kes läbi ilma vaeva Ja kõrve kuumuse Teed näitab üles taeva Mu ususilmale? Kes juhib tõe raale Mu hinge otsimist, Kus põrm saab elumaale? See tee on Jeesus Krist.

2. Kui raskes eksituses Siin vaesed ohkame, Kuis paksus pimeduses Siis saame valgele? Oh vaata, armu selgus On Isa järje ees: Krist Jeesus on see valgus, Kõik tõde tema sees.

3. Kes jõuab häda ajal Veel südant kosuta? Et kord ka hua rajal
Saab päike tõusema? Kes võidab hinge valu Ja surma kartuse?
Krist Jeesus, meie elu, Viib meidki Isale!

Martin Lipp, 1854–1923. Christoph Karl Julius Aschenfeldt, 1792—1856.

447

Jes. 33, 24. Ükski, kes seal elab, ei ütle: Ma olen nõder; sest rahvale, kes seal elab, on
ülekohus andeks antud.

Viisil: Su sõna, see jäi ilmale. 225, ehk: Oh Aadam, sinu eksitus. 253.

1. Kes nõtrusega vabandab, Jääb ikka patu sisse, Kes vana elu
armastab, See petab ennast ise. Sest kitsas tee on temale Veel
vastumeelt ja paha; Ta paluda ja võidelda Ei viitsi ega taha.

2. Mis ilm küll arvab nõtruseks, On suur ja hirmus kurjus, Mis
rahvas paneb puuduseks, On aga selge õelus. Sest hing ja meel,
oh nõudke veel Sel armuajal armu! Köis katki läeb, hing lahti
saab Ja Jeesus saadab rahu.

3. Kui usu teele pöörad sa, Siis patud jäta maha! Ja usust ära
kiitle sa, Vaid armu nõua taga. Vaim lunastab ja elustab, Mis patu
paelus oli, Et Jeesus Krist, su eluvürst, Sull' hauast appi tuli.

4. Oh Jeesus, vägev võitleja, Oh võida, võta võimust! Meid
armust, Issand, avita, Et võidaksime nõtrust. Kui kingitud ja
külvatud Su Vaimu seeme meile, Siis peab ta ka kasvama, Uut
sugu saatma jälle.

5. Kui jõud on otsas, anna sa Siis jõudu liha võita; Ja kinnita
meid armust ka, Kui kurat tahab petta. Kui eksitab ja pahandab
Meid ilm, siis abi anna Ja häda seest ja surma käest Meid
taevariiki kannu.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Bernhard Walter Marperger, 1681—1746.

2. Kor. 6, 14. Ärge vedage mitte võõras ikkes uskmata rahvaga; sest mis on õigusel tegemist ülekohtuga? Mis on valgusel tegemist pimedusega?

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Kes tahab tõesti armastada, Ei salli peiu kõrval teist. Kaks päikest ei või valgustada Maad ühtlasi sealt taeva seest. Kaht isandat ei keegi saa Ühtaegu truist teenida.

2. Hing, miks siis lonkad kahes mõttes? On Jumal varaks arvata, Miks tühjad asjad siis sind pettes Veel jõudvad kinni pidada? Ei pruudiks sind ta nimeta, Kui ilmast pole lahkund sa.

3. Kui tahad Kristust omaks hoida, Siis teda üksnes himusta Ja ära lase ennast võita, Vaid kuri himu võida sa. Su liha peab surema Veel enne, kui siit lahkud sa.

4. Su silmad nüüd küll röömustavad, Kui tühje asju kätte saad, Siis aga kanget häda näevad, Kui põrgu piina kannatad. Kes aga nuttes külvavad, Need hõisates seal lõikavad.

5. Maailm viib oma surnud hauda, Ei või neid üles ärata; Küll omastel' võib Jeesus jõuda, Au, elu anda lõpmata: Ta seletab neil' ihu seal, Kui teine surm on teiste peal.

6. Miks oma asju tood mu ette, Ilm, mis mul s'uga tegemist? Neid paku oma laste kätte: Mu päralt jäägu Jeesu rist! Kui jääd mu osaks, Jeesus Krist, Siis kõik, mis nõuan, on mu käes.

Erasmus Francisci Finx, 1627—1694.

Room. 8, 22. 23. Me teame, et kõik loodu ühtlasi ägab ja ühtlasi suures vaevas on tänini; aga ei mitte üksi seda, vaid isegi need, kellel Vaimu esimene and on, ka me ise ägame eneste sees ja ootame lapsepõlve, oma ihu lunastust.
Omal viisil. 295.

1. Kõigi ahelate murdja, Kes sa ikka meiega, Kelle juures rist ja häda Näitab õndsus olevat: Mõista ikka peale hukka Meie liha, kuni sa, Ustav Jeesus, vangihoonest Viid meid välja armuga.

2. Eks su Isa Seda nõua, Et sa lõpetaksid tööd? Eks sa tarkust, armu, väge Võõle pannud seks kui vööd? Ei sa taha kaotada, Mis ta annud sinule, Vaid sa tahad juhatada Seda hingamisele.

3. Sul on võimus lõpetada, Mis sa oled alanud, Seks meid võtsid armastada, Oma äralunastud, Kes küll inimeste meelest Väga halvad, teotud, Sest et raske ristihäbi Meie näo rikkunud.

4. Vaata, kõige loodu seltsis Vangipõlves ägame, Tühja asja teenistusest Lahtilaskmist ootame; Sest veel kõvad orjajutud Meie hinge vaevavad, Kui ka vaim su armu tõttu Hakand püüdma paremat.

5. Kinnita nüüd nõrkend rammu, Närtsind hinge kõvaks tee, Et ta kõigest ilma tülist Läbi murraks vahvasti. Mingu inimeste kartus, Kadugu kõik kaheldus, Jäägu maha õrna liha Valu, hirm ja hellitusi

6. Murra maha põrgu võimus, Kaota kõik pimedus; Ega neist, kes surnud patus, Sulle tule austust! Päästa ära patu paelust, Heida ära ilma lust, Anna oma Isa kojas Meile onnist vabadust.

7. Ega meie armu palu Oma kurja lihale; Kuni kestab meie elu, Karista meid kõvasti. Aga vaim sind kinni peab Sinu sõnast lõpmata, Kuni lunastuse leiab, mis sa luband armuga.

8. Issand, tõuse! Võitja, võida! Pruugi võimust, kuningas! Päästa oma riigi lapsed, Kes veel alles orjamas! Lase vangid august lahti Oma kalli vere väes, Ära jäta piinatavaks Neid, et meelevald su käes!

9. Oleme end ise annud Ilma himust võrguta, Ära surma ikke alla Jäta meid veel orjama; Koorem ajab kisendama: Vabaduse sina töid, Lunastaja, selle teele Hakka talutama meid!

10. Kallisti meid ostsid lahti Inimeste orjusest, Oma süütu surma pärast Puhasta meid pattudest; Tee meid puhtaks, vabaks, õigeks Oma näo järele, Et su täiusest siis armu Armu pärast võtame.

11. Armastus, su ristis surgu, Mis su riiki kõlbmata; Hinge patust välja kisu, Paradiisi juhata! Aga küll sa võtad kuulda, Kui meil pole hooletust, Ja kui unistajad näeme Siis su laste vabadust.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Gottfried Arnold, 1666—1714.

450

Laul 146, 10. Jehoova on kuningas igavesti, sinu Jumal, oh Siion, põlvest põlveni. Viisil: Jeesus, oh aita, et võimust võin saada. 187.

1. Kristus on kuningas, võit on ta päralt! Värise, vaenlane, kohku ta ees! Rõõmusta, Siion, miks kurdad veel aralt? Sinul suur vara ta armust on käes: Rahu ja rõõmu ta sulle siin annab, ükskord siit ülesse taeva sind kannab.

2. Kinnita südant ja jõudu talt palu, Looda ta peale, kõik hästi ta teeb! Magusaks teeb tema arm ka su valu, Murest ja hädast ta välja sind viib. Igavest terveks su hing peab saama, Taevases õndsuses temasse jääma.

3. On sul ka risti, oh kannata seda, Ära ta vitsa eest põgene sa! Hakka tast kinni ja usalda teda, Jõudu sull' võidelda annab siis ta.

Kurbus ja ahastus lähevad mööda, Jeesus su valguseks tahab sull' jääda.

4. Siion, kui kaua sa oled ju nutnud? Jäta nüüd kurbus ja kiitku su suu! Õndsamalt palju, kui loota sa suutnud, Tõusnud on sinule rõõmupäev ju. Jeesus on võitnud, ta armus nüüd käime, Elu talt saame ja õnnistust näeme.

5. Ära siis eksi nüüd siia ja sinna, Rutta ta juure, ta kutsub ju meid! Oh kuis nii õnnis ta juure on minna, Armsasti jooksvad seal eluvee jõed. Seal on meil abi, mis jahutab hinge, Koormatud hinged, sest sinna nüüd minge!

6. Siion, jää kindlaks ja kartmata võitle, Elukroon taevas ju valmis on sul! Jeesus saab ise su palgaks, oh mõtle, Kas see ei maksa siis võidelda küll! Kartmata võitle ja krooni peal' vaata, Jeesus su õndsuseks tahab siis saada.

7. Üleval Saalemis näeme kord rõõmsast Võitjate hulkasid aujärje eel, Kes sind, oh eluvürst, kiitvad nii armsast, Sind, kes sa siin olid omaks ju neil! Langend on maapealsed troonid ja väed, Hüüdes kõik tõstvad su poole siis käed:

8. „Kiitus ja au, oh Immaanuel, sulle, Issand ja kuningas üksinda sa!“ Sinna ka saada — mil jõuab see mulle? Kätkege ahelad, pääsegu ma! Aamen, su armastus seda mind aitku! Kõik, mis mu sees on, nüüd Issandat kiitku!

G. Koik. Johann Ludvig Konrad Allendorf, 1693—1773.

451

Jes. 35, 3. Kinnitage lõtvu käsi ja tehke tugevaks komistavale! põlvi.
Omal viisil. 132.

1. Küll raske meie usutee Ja vaimus käia puhta südamega, Sest see on raske meie lihale: End ikka surma anda Kristusega. Kui ühes võitluses sa võidad ka, Ei sest veel saa.
2. Täis madusid on meie tee Ja haavata meid nende viha püüab. Et nende mürk ei tungiks hingesse, See palju valvamist ja vaeva nõuab. Kui hakkad võitlema, siis märkad küll, Kui raske sul.
3. Ja siiski maksab võidelda, Kui au peale mõtleme, mis neile Saab taevas osaks, kes siin tõega On taeva poole pöörnud oma meele. Sel oma vaev küll on; arm aga teeb, Et kergeks läeb.
4. Mis õndsust hing siis maitsta saab, Kui ükskord Isa püha palet näeme! Ta valgus meid seal täiest seletab, Et vaimus temaga siis ühte jääme. Ja mis seal sünnib siis, ei mõista veel Nüüd meie meel.
5. Seal näeme õndsas selguses, Mis usus otsides siin aimasime. Seal kõik meil käes on õndsas täiuses, Mis varju kombel siin ju maitsesime. Mis saladuseks jäi veel ilma peal, See ilmub seal.
6. Mis Isal on, saab osaks meil'; Mis maitseb ta, ta meile maitsta annab: Kõik taevas on meil omaks üleval! Seal Jeesust näeb, kes siin ta risti kannab. Kõik au tal on ja suurem üksi seal On Jumal veel.
7. Mu vaim, siis ära väsi nüüd, Vaid pimeduse väest siin tungi läbi! Miks muretsed, et väike sinu jõud? Vaat Jumal ise on su vägev abi! Kui õndsasti saad vaeva järel sa Seal hingama.

G. Koik. Christian Friedrich Richter, 1676—1711.

452

Kol. 3, 3. Te olete surnud ja teie elu on varjul Kristusega Jumalas.
Omal viisil. 306.

1. Küll vagade elu siin seestpidi hiilgab, Ehk väljastpoolt nemad küll alatuks läind. Mis taevane kuningas neile siin jagab, On neile ükspäinis ta tuttavaks teind. Mis ükski ei tunne, Ei aimanud enne, See ehib nüüd vagade valgustud hinge, Et jumalik au siin ju osaks saab neile.
2. Nad väljastpoolt küll kõige vaesemad, halvad, Nad läilad maailmal', ei hoolita neist. Kuid seestpidi armsamad pruudid on nemad, Ses ehtes nad Jeesusel' kallid on tõest. Oh ime maailmas Ja meiegi silmas, Et nemad siin endid ju valmista võtavad Ja taevasel' kuningal' vastu ka tõtavad.
3. Nad muidu on liha sees Aadama lapsed Ja maapealist kuju nad kannavad veel, Nad tundvad ka häda ja nõnda kui teised Nad söövad ja joovad, mis tarvis ka neil! Kas tööd võtavad teha, Või hingab ka keha, Ei ole neist enam kui teistestki näha, Kuid üksi, et ilma viis nendest jääb maha.
4. Vaat seestpidi on nemad jumalik seeme, Mis Vaim oma sõnaga ülevalt loond. Neil südames leekimas taevane tuli, Mis üleval aiand ja arm neile toond. Nad seestpidi kenad, Neil' inglid on vennad, Kes, ehk nad küll Issanda palge ees seisvad, Nüüd üheskoos nendega röömsasti laulvad.
5. Nad käivad küll maa peal, neil elu on taevas; Ehk nõdrad, nad kaitsvad maailma siin veel; Nad maitsevad rahu ka tülis ja vaevas, Ehk vaesed, neil siiski, mis himustab meel! Kui risti nad kandvad, Siis röömu nad tundvad; Ilm arvab neid surnuks ja põlgab neid ära: Neil usus on elu ja õndsuse vara.

6. Kui Kristus, kes nende sees elanud, ennast Maailmale näitab siin nagu ta on: Siis neid ka, oh imet! kui võitjaid kenast Ja kallisti ehitab Issanda kroon; Siis au tuleb ette Ja saab nende kätte; Siis selgesti taevas kui päikesed paistvad Ja kõikide kuuldes suurt rõõmuhäält tõstvad.

7. Maa, laula sa, mäed ka hõisake rõõmsast, Et Jumala seeme siin on alal veel, Sest seega Jehoova teil' kinnitab kindlast, Et au teil' ja austus valmistud seal. Hing, nendega sina Võid elule minna. Kui nende seestpidine elu saab nähtud, Siis sinugi ootus siin tõeks saab tehtud.

8. Mu Jeesus, kes salajas hinge sees elad, Seestpidise ilma au, ilu ja kroon! Oh anna, kui ristitee peale mind saadad, Et armas su salaja nõu mulle on. Ilm hüüdku mind kurjaks Ja pidagu võõraks, Siin olgu mu elu küll varjule pandud, Kui aga su juures mull' rahu saab antud.

Christian Friedrich Richter, 1676—1711.

453

Laul 51, 12. Loo mulle, Jumal, puhas süda ja uuenda mu sees kindel vaim. Viisil: Mu Jeesus, elu valgustus. 32, ehk: Oh Jeesus Kristus tule sa. 31.

1. Loo puhas süda minule; Patt aja minust kaugele Ja keela teda vägevast Mu südamesse asumast.

2. Sull' avan, Jeesus, ukse ma: Jää sa mu sisse elama Ja pühi välja roojus kõik Mu hingest, mis su asupaik.

3. Su hea Vaimu valguses, Su helkja palge hiilguses, Mind saada kõigel eluteel Nii kaua, kui mul käia veel.

4. Ja oma taeva varaga Mu vaese süda rikasta, Nõu, tarkust, väge rohkesti Mull' armust saada hingesse.

5. Su nimele siis austust Ma annan südamest ja suust Ja kiitlen
kõige enam sest, Et jään su omaks igavest.

Eugen von Mickwitz, 1837—1925. Heinrich Georg Neuss, 1654—1716.

454

Õp. sõn. 23, 26. Anna, mu poeg, oma süda mulle.

Omal viisil. 16, ehk: Nüüd Jumalale austust. 15.

1. Ma annan oma südame, Oh armas Jumal, sull'! Sa tahad teda
endale, See seisab mõttes mul.

2. Sa ütled: „Anna minule, Poeg, süda meelega! Sul pole
muidu midagi, Mis mulle rõõmu teeks.“

3. Siis, armas Isa, annan ma Nüüd sulle südame; Oh ära põlga
teda sa, Vaid teda pühitse!

4. Küll süda on täis roojastust, Ta tühja ihaldab; Ei ole temal
vagadust, Ta kurja armastab.

5. Nüüd aga nutab härdasti Ja kaebab oma süüd; Mis rõõmuks
oli temale, Ta seda vihkab nüüd.

6. Oh anna siis, mu Jeesus Krist, Mull' õigust, õnnistust Ja saada
ära kaugel' m'ust Mu süüd ja hukatust!

7. Mind oma väega ehi ka, Sa ilmasüüta Tall! Mind kõigest patust
puhasta, Et kõlban Jumalal'.

8. Oh Püha Vaim, mull' tule ka, Mind täida heldesti, Mind enesega
ühenda, Mind saada truisti.

9. Mu peale vala valgustust Ja puhast armutuid. Kõik pimedust ja kavalust Oh saada ära mult!

10. Mind õiges usus kinnita, Et vihkan kavalust, Et iial ma ei karda ka Maailma teotust.

11. Oh avita, et südamest Ma madal, tasane Ja lahti ilma sõprusest Ka elan puhtasti.

12. Oh avita, et südamest Ma loodan, kannatan Ja sinu kallist heldusest Ka ikka rõõmustan.

13. Mu süda, Issand, valmista Su hooneks ilma peal, Siis võin su tempel olla ka Veel igavesti seal!

Johann Caspar Schade, 1666—1698.

455

1. Kor. 4, 20. Jumala riik ei ole mitte sõnades, vaid väes.
Viisil: Oh vaga Jumal, kes. 230.

1. „Ma ristiinime!“ Sa ütled. Kas on tõsi? Kui usk ja elu hea, Siis on su sõna õige; Sest katsu läbi sa Nüüd ennast hoolega, Kas usku tunnistad Sa üles eluga?

2. „Ma ristiinime!“ Sa ütled. Kas sa püüad, Et Jeesust Issandaks Ka Pühas Vaimus hüüad, Ei paljalt keelega? Kas usutöö su käes? Kui seda pole sul, Siis tühi nimi see.

3. „Ma ristiinime!“ Sa ütled, „Jeesu peale Ma olen ristitud: Siis sain ma armu kätte.“ Vaat, et sa temaga Seal oled kihlatud: Kas armulepingut Sa oled pidanud?

4. Eks selle armu sa Ju ammu unustanud. Kas oled tõeks teind, Mis sina tõotanud? Kas õiges usus sa Ta sõna pidanud? Eks vana inime Su sees ei elanud.

5. „Ma ristiinime!“ Sa ütled, „Sest ma kuulen Ka sõna õpetust Ja kirja hästi loen.“ Ma küsin: Kas sa teed, Mis kiri õpetab? Ei kuuljat, tegijat Jehoova armastab.

6. „Ma ristiinime!“ Sa ütled, „Püüan saada Ka pihtikorra, Seal pattu tunnistada.“ Ma palun väga siis: Mu sõber, vasta mull' — Kas pärast eluviis On puhtam, õigem sul?

7. Seesama oled sa, Su teod, mõtted, sõnad On pärast pahad ka, Su püüdmised on vanad. Mis näikse hea veel, Ei siiski kõlba see, Kõik on täis vigadust, Kui vaatad õieti.

8. „Ma ristiinime!“ Sa ütled, „Olen saanud Ka Jeesu lauvalt kõik, Mis tema tõotanud.“ Ma palun: Näita mull', Kas sest sull' kasu saand? Kas uues elus sind See veri kinnitand?

9. „Ma ristiinime!“ Sa ütled, „Kirja tean, Käin tihti kirikus Ja palvetundi pean.“ Need asjad on küll head Ja kiita tõesti, Kui usk su südame Teeb puhtaks õieti.

10. Kui usk ka armastust Kui kaunist vilja kannab Ja ikka pühitsust Su elu näha annab, Kui oled alandlik Ja puhas, tasane, Siis oled tõesti Ka ristiinime.

11. Nii kaua aga, kui Su paha viis veel näitab, Et uhkus, kõverus Su südant alles täidab, Kui viha, kadedust Täis on su kuri meel, Siis õigest elust sa Küll kaugel oled veel.

12. Et ristiinime Tõest olen, Issand, anna! Siis hoolitsen, et ma Ei nime paljalt kannan. Kui eluvilja usk Ei kannan ühtlasi, Siis iial ma ei saa Su juure taevasse.

456

Hesek. 36, 26. Ja ma tahan teile uue südame anda ja uue vaimu teie sisse anda.
Viisil: Mu Jeesus, elu valgustus. 32.

1. Mind, elupäike, uuenda Ja armuvalgel valgusta, Et paistaks sinu palge eel Nüüd uues elus hing ja meel.

2. Kõik kuri himu kadugu Ja patu võimus hävigu; Mull' anna armuväge sa, Kui võitlen liha, verega.

3. Uus vaim sa minu sisse loo Ja õiget sõnakuulmist too, Et seda teen, mis tahad sa — Nii, Issand, sa mind uuenda!

4. Las sind mind nõuda üksine Ja püüda usus ülesse, Et näeksin sinu palge eel, Mis uskunud siin hing ja meel.

Martin Lipp, 1854–1923. Johann Friedrich Ruopp, 1672—1708.

457

Õp. sõn. 23, 26. Anna, mu poeg, oma süda mulle ja su meel hoidku minu viisisid.
Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Mu hing, mis annad Jumalale, Kes kõik sull' annab igapäev?
Eks tule midagi su meele, Mis armas oleks temale? Oh anna süda temale, See on ta meele järele.

2. Mis tema päralt, anna talle! Su süda — kelle päralt see? Kui tema annad saatanale, Saab palgaks põrgu sinule! ükspäinis sulle tahan ma, Mu Jumal, südant ohvrida.

3. Siis võta nii, kui tahad, ohvriks Mu meel, mis sina uueks teind,
Mu süda palgaks, armsaks saagiks, Et see eest oled vaeva näind;
Ma annan selle keelmata, See on su oma üksinda.

4. Eks sulle tule süda anda, Mu Jeesus, kes mind lunastand? Sull' võin ma armu nime panna Kes surmani mind armastand. Mu meel, su meel, üks olgu see! Jää mulle sa, ma sinule.

Johann Leonhart Stöberlein, + 1696.

458

Matt. 16, 24. Kui keegi minu järele tahab tulla, see salaku iseennast ära ja võtku oma rist enese peale Ja käigu minu järel.

Omal viisil. 121.

1. Mu järel', hüüab Jeesus Krist, Kõik ristirahvas tulge! Maailma ärasalgamist, Mu armukutsmist kuulge; Ka oma risti kandke teal Ja käige minu jälge peal.

2. Ma olen valgus sellele, Kes mind siin taga nõuab; Ei pimeduses komista, Kes minu juure jõuab. Ma püha elu õpetan Ja taeva teele juhatan.

3. Mu südames onalandus Ja armastus mu hinges; Mu sõnades on tasandus, Mis magusam kui mesi; Mu Isa päralt vaim ja meel; Mu mõtted taevas üleval.

4. Ma näitan, mis teil' kahju teeb, Et võite põgeneda See himu eest, mis südant sööb, Ja patust taganeda. Ma olen hinge kalju ka Ja taevarõõmu andija.

5. Kui on teil raske, käin ma eel Ja teie kõrval seisan; Ma murran teed ja võitlen veel Ja teie krooni hoian. Laisk sulane, kes seisma jääb, Kui tema isand sõtta läeb.

6. See oma elust ilma jääb, Kes elu hoida püüab; Kes Kristusega surma läeb, See elu jälle leiab; Kes oma risti põlgab nüüd, See põlgab taeva au ja hüüt.

7. Siis võtkem selle elu sees Kõik risti rõõmsast kanda Ja Jeesu järelkäimises Ta hooleks ennast anda. Kes võitlevad siin tema väes, Neil taevas elukroon on peas.

Gustav B. Beermann, 1832—1889. Johann Scheffler, 1624—1677.

459

Laul 86, 11. Õpeta mulle, Jehoova, oma teed, siis ma tahan sinu tões käia. Viisil. Kõik sündku ikka nõnda mull'. 257.

1. Mu Issand, siin mu süda on, See omaks sulle saagu! Maailm, su ilu, au ja õnn Kõik minust maha jäägu! Su töö ja tee On tühine, Nüüd tunnen seda tões, Sest rutuga Siit pääseda Ma püüan kõigest väest.

2. Mu ülem vara oled sa, Mu Jumal, hinge iha! Oh võiksin usu väega Su armu ikka näha, Et patu käest Su armu väest Ma pääseksin siit sinna, Kus võitlejad Kui võitijad Kord saavad püha linna.

3. Ma tunnen: ei mull' terve ilm Ja tema helk ja ilu, Ehk teda ihkab lihasilm, Või tuua tösist elu. Ta nägu kuld, Ta sisu muld, Kui suits, mis kaob ära. Kuid Jumal see On üksine Meil jäädav elu vara.

4. Sest, halastaja, aita mind Su juure taeva jõuda, Et üksines ma võtan sind Ja sinu armu nõuda, Et sinu ees Ja sinu sees Mu süda armus põleks, Ja et su käest Ja Vaimu väest Mull' rohkem rõõmu tuleks.

5. Ilm, oma kuldse kujuga Sa pole, mis ma ihkan! Mu Issand, kallim vara, sa Mull' anna, et ma vihkan, Mis ilma ees On hinna sees, Et üksi seda nõuan, Kuis Jumalas, Mu ainumas, Ma rahu sisse jõuan.

Martin Lipp, 1854—1923. Sebastian Franck, 1606—1668.

460

Õp. sõn. 20, 12. Kuulja kõrva ja nägija silma, need mõlemad on' Jehoova teinud.
Viisil: Oh Jumal, tule armuga, 319.

1. Mu Jumal, Looja, abimees! Su juure, vaene, tulen; Kui sa ei valitse mu sees, Siis hinges muidu olen. Ma olen surnud elavalt, Mind patt on ära hukand! Kus patu käes on meelevald, Seal pole mitte hakand Veel õige vaimuelu.
2. Seepärast heida armu nüüd Sa oma lapse peale Ja keela, et ma patusüüd Ei kogu uuest jälle. Mind hoia seda rääkimast, Mis hirmus on su meelest Ja mõnda inimeselast Võib saata kurja teele Ja hukatuse poole.
3. Mu kõrvu, Isa, hoia ka, Kui satun paha seltsi, Et nad ei iial kuulda saa Su nime teotusi. Nad pöörugu nende juttudest, Kes sinu Vaimu naervad. Kes end ei hoia nende eest, Küll pea seda pöörvad Ka eksituse sisse.
4. Mu silmi, Issand, valitse, Ja kääna puhta teele, Et häbemata nõu ja töö Ei tule minu meele. Mis tõsist usku sünnitab, Mis taeva poole saadab, Mis ausas elus kinnitab, Mis kasinuses hoiab, See olgu mulle armas!
5. Oh anna, et ma igavest Su rõõmu üksnes ihkan, Kõik kerget meelt ka südamest Ja ilmalusti vihkan. See rõõm, mis liha rõõmustab, Mind põrguhauda lükkab, Ja mis ilm rõõmuks nimetab, Mul tõesti ära rikub Nii vaimu kui ka hinge.

6. Oh õnnis, kellel alati Su taevaleib on roaks, Kes muud ei taha, nõuagi Kui seda oma osaks, Et ta saaks uude elusse, Kus sinuga ta elab, Ja sinna püha hulgasse, Mis kiitust sulle laulab: Seal lõpmata on rõõmu!

Paul Gerhardt, 1607—1676.

461

Efes. 6, 12. Sest meil ei ole mitte võitlemist vere ja liha vastu, vaid valitsuste ja võimude vastu, selle maailma pimeduse valitsejate vastu, kurjuse vaimude vastu taeva all.

Viisil: Oh Jumal, vaata heldesti. 198, ehk: Au, kiitus olgu igavest. 199.

1. Mu Jumal, vaat, kui kavalad Ja väga hirmsad, kurjad Mu vaenlased! Nad kiusavad Ja pea mind ka võitvad. Kui mind su arm ei toeta, Siis saatan, ilm ja liha ka Mind patu sisse saatvad.

2. See kaval kurat esiti Küll lahkest ahvateleb. Kui patt siis tehtud täiesti, Teeb südame ta kõvaks; Ta petab, ajab vägisi Meid ühest patust teisesse Ja põrgu sisse viimaks.

3. Maailma viis on teada küll, Kuis see võib eksitada, Et silmal', lihal', kõrkusel' Ta vallatus võiks jääda. Kui Jumal võtab nuhelda, Ei ilm siis taha aidata, Kõik sõprus on siis läinud.

4. Ja siiski minu lihameel Ei jäta seda maha, Kust ta saab kahju kahju peal'. Ta vihata ei taha Maailma tühja rõõmustust, Ei võta tema õpetust, Et põrgu paelust pääseks.

5. Sest sind, truu Jumal, nõuan ma, Ei mujalt abi leia! Mind hädast, Isa, päästa sa, Mind Jeesu haavus hoia! Ja Vaimu väge minule Nüüd anna, et mu vaenlaste Nõu pea hukka läheb.

6. Su Püha Vaim, see saatku mind, Et teen su tahtmist rõõmsast, Et südamest ma usun sind Ja jään su juure kindlast; Siis kurja vastu panen ma, Ta sinust mind ei lahuta Ei elus ega surmas.

7. Nii kaua himu sagedast Mu peale käib, kui elan; Sest aita, et ma usinast See vastu kindlast seisan, Et iial ma ei unusta, Et lähen surma, kohtu ka, Seal taeva elik põrgu.

8. Need viimsed asjad anna mull', Et meeles ikka pean Ja seega patuhimu küll Mu hingest ära ajan, Et võiksin ilma hirmuta Su meele pärast elada Mu elu ajal rõõmsast.

9. Oh Jumal Isa, minule Su vägi appi tulgu, Poeg, hoia sa mind heldesti, Su arm mull' troostiks olgu! Hea Vaim ses sõjas aitku ka, Et võiksin tõest võita ma Su helde armu abil.

David Denicke, 1603—1680.

462

Tiit. 2, 14. Kes Iseennast meie eest on aimud, et ta meid lunastaks kõigest ülekohtust ja punastaks enesele pärisrahvaks, mis usin on heale tööle.
Viisil: Oh Kristus, Lunastaja. 194.

1. Mu oma sina oled, Mu Õnnistegija, Kui sa mu sisse tuled, Ei muust siis hooli ma. Sind mina meeles kannan, Su omaks ennast annan: Et andsid ennast mull'.

2. Mis oleksin siin ilmas Ma, Issand, sinuta? Su kallid armuhõlmas, Seal rahu maitsen ma. Tee lahti minu süda, Et rõõmsast tunnen seda Ja usus otsin sind.

3. Oh seda imearmu, Mis mulle osaks saand, Et sa mind patust põrmu Mu hädast lunastand. Oh anna nüüd ka ise Mull' Vaimu südamesse, Et jään su armusse.

4. Mu südamest oh võta Kõik, mis ei taha sa, Ja mulle appi tõtta, Et pattu vihkan ma, Su armu tunda jõuan Ja armastada nõuan Sind kõigest südamest.

5. Kui helde on su süda Mu vastu alati! Kui koormab patt ja häda Mu hinge raskesti, Siis armsasti mind kutsud Ja hingamist mull' pakud, Et kinnitud saab hing.

6. Oh seda armuvara Mull', Issand, hoia sa! Et ta ei kaoks ära, Seks tahan ise ka Su Vaimu valgust hoida Ja palves appi hüüda Sind vara, hilja ka.

7. Kui kaotaksin seda Ma kerge meelega, Siis oleks minul häda Ja valu otsata. Seepärast palun mina Nüüd nuttes: Anna sina Mull' truudust järjesti.

8. Kui ükskord tuleb mulle Mu viimne tunnike, Siis, Issand Jeesus, tule Ja vii mind taevasse! Seal pole enam häda, Ei karta mul ka seda, Et ühest lahkume.

463

Fil. 2, 12. Nõudke eneste õnnistust taga kartuse ja väristusega.
Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Nõudke, nõudke värisedes Taga oma õnnistust, Nõudke hoolsast, nõudke kartes, Et ei sünni viivitust. Ärge mitte elage Selle tühja ilmale, Vaid siit maa pealt taeva nõudke, Sinna kõigest väest jõudke.

2. Selle sihi poole tõttes Ära küsi lihalt nõu, Tema laualt rooga võttes Kurnad ära vaimu jõu. Vaid kuis Jeesus juhatand, Kes meil' ise teeks on saand, Nõnda edasi sa astu, Kui ka liha, veri vastu.

3. Õnnis see, kes usus võitleb, Sõdimises kindlaks jääb, Ja kes patuhimu sõitleb, Lihalustist mööda läeb. Üksi Jeesu risti all On meil vari, kilp ja vall. Et saad taeva õndsatega, Sure enne Kristusega.

4. On sul abimeheks Jeesus, Võidutäheks tema rist, Olgu siis ka sinu võitlus, Kuidas võitles Jeesus Krist. Pane vastu vereni, Valvama jää viimseni. Siis saad seisma elukroonil Selle ees, kes autroonil.

5. Värisedes pööran selja Patul', elan Jeesu ees; Tema kustutab mu võla, Aitab seista armu sees. Aga kui ma komistan, Võitlemises haavu saan, Jeesus, arst, siis astu ette: Hinge annan sinu kätte!

6. Aamen, see kõik nõnda saagu Mulle surres, elades! Püha Vaim mind elustagu, Et ei väsi võitluses; Ta mind saatku päevad, ööd, õnnistagu minu tööd, Ja kord pärast sõja vaeva Saatku ta mind rahutaeva.

M. Jürmann. Ludwig Andreas Gotter, 1661—1735.

464

Luuk. 9, 62. El ükski, kes oma käe adra külge paneb ja tagasi vaatab, ei kõlba Jumala riiki.

Viisil: Kuningas on Jeesus Kristus. 183.

1. Nüüd siis tahan Jumalale, Ihu, hinge Issandale, Oma elu ohvrida. Patt, sind kuulda ma ei taha, Ilm, sind jätan hoopis maha, Tagasi ei vaata ma!

2. Oli minu süda enne Kõikuv nii kui kõrkjakene, Täna nüüd ma töotan: Oma tahtmise ma jätan, Jeesu ikke kanda võtan, Teda üksnes austan.

3. Kõik, mis iial armas mulle, Toon ma, Issand, ohvriks sulle, Ega keela midagi. Katsu läbi minu süda: Mis su meele vastu, seda Kisu välja koguni.

4. Ei ma valu, vaeva karda, Ega taha selga pöördä, Kui mind katsud ristiga. Kui ma aga sinu silmas Olen armas laps siin ilmas, Oh siis õnnis olen ma!

5. Sind ma tahan omaks võtta, Ihu, hinge tahan jätta Sinu omate rõõmuga. Sinu olgu, mis ma nõuan, Mis ma mõtlen, räägin, jõuan — Sinu oma olen ma.

Jaan Bergmann, 1856–1916. Gerhard Tersteegen, 1697—1769.

465

Jerem. 31, 33. Ma tahan oma käsuõpetuse nende sisse anda ja nende südame peale seda kirjutada.

Viisil: Kõik sündku ikka nõnda mull'. 257.

1. Oh armas Jumal, avita Sind hädas taga nõuda Ja südamest sind otsida, Su armu poole jõuda! Oh lase mind, Kui otsin sind, Siis pea sind ka leida. Oh halasta Ja avita! Mind kurja töö eest hoia.

2. Mull' anna oma heldusest Su peale üksi loota ja patust pöördä südamest Ja mures rõõmu oota, Et nutan nüüd Kõik patusüid Ja raskeid eksitusi, Et minu käed Ka teeivad head Neil', kes on hädalised.

3. Kõik lihahimud kustuta, Et võimust nad ei võta; Sind armastama õpeta Ja appi mulle tõtta. Mind kinnita Ka Vaimuga Su sõna juure jääda, Et ükski siin Ja surmas seal Ei või s'ust lahutada.

4. Oh õpeta mull' tasandust Ja keela viha heldest Ja anna mulle alandust, Et käin su järel järjest, Ja patust ka Mind puhasta, Mis noorelt olen õppind. Mind rõõmusta Ka Vaimuga, Siis on kõik mure lõppend.

5. Mu usku armust kasvata Ja kinnita mu lootust, Et minu süda lõpmata Su juurest leiaks toidust! Suud talitse, Et minule Ei tule temast häda. Mu ihu ka Nii toida sa, Et himud maad ei võta.

6. Mul olgu ikka usinus Kõik tööd ja tegu teha, Et tühi au ja kavalus Mind elades ei peta! Riid, kadetus ja kõlvatus, Kõik minust taganegu; Ka vargameel Ja petjakeel, See minust maha jäägu.

7. Head nõu mind lase võtta ka Ja kurja nõu jätta Ja teiste eest ka paluda, Ka vaestele head teha, Et kurjast ma Ei röömusta, Vaid kõigil' appi tulen. Nii sünnib ka, Mis tahad sa, Ja viimaks õndsast suren.

Johannes Heermann, 1585—1647.

466

1. Kun. 18, 21. Kui kaua teie olete lonkamas kahes mõttes?
Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Oh eksjad hinged, miks nii kaua veel kahes mõttes lonkate?
Miks teie seda siis ei nõua, Mis Jumal pakub kõigile? Oh vaadake nüüd ülesse Ja kitsa tee peal kõndige!

2. Vaat, pole keisrikroonid mitte, Ei ilma rikkus, au ja lust, Mis Jumal palgaks annab kätte, Vaid ennast, oma õnnistust, Kui aga ära võidame! See rõõm ei lõpe iialgi.

3. Ta ees ei maksa kartlik mõte, Ei poolik süda krooni saa. Kes ennast täiest Jeesu kätte Ei anna, see on kõlbmata; Hirm, valu on tal palgaks siin Ja pärast surma põrgu piin.

4. Kes aga ilma maha jätab, Ta tühja rõõmu põlates, Ja üksnes taeva poole tõttab, Siin valvates ja paludes, See krooni väärt saab arvatud Ja taevas vastu võetud.

5. Oh võrgud lõhki karistage, Mis tee teil' kinni panevad. Kõik kurjad himud kaotage, Mis ilma külge köidavad. Kõik valerahu kadugu, Hing taeva poole tõtaku.

6. Tee umbne, vaevaline olgu Ja taeva värav kitsas ka, Maailm ka teie kallal' tulgu Ja saatan, vapper sõdima, Veel teie vastu tõusku ka: Immaanuel on teiega!

7. Ta vägi truisti teid hoiab, Ta tarkus valvab teie eest; Suur Jumal ise kaitseb, saadab, Kui kinni hakkate ta käest: See armukäsi kindlasti Teid saadab maa pealt taevasse.

8. Nüüd aga ärge laisad olge! Ju palju aega raisatud; Ju täna tema juure tulge, Et aega ei saaks viidetud: Aeg läheb mööda, rutake! Ei pea seda üksigi.

9. Et hakake siis kinni kätest Ja jookske julgest käsikäes! Miks jääte maha ettevõttest? Eks siht ju seisa silma ees! Meid Jeesus saadab rahusse Ja kannab taeva rõõmusse.

F. Hörschelmann. Leopold Friedrich Franz Lehr, 1709—1744.

467

1. Tim. 6, 12. Võitle head usu võitlemist, hakka igavesest elust kinni, seks oled sina ka kutsutud ja oled üles tunnistanud head tunnistust paljude tunnistajate ees. Viisil: Mu järel', hüüab Jeesuke. 121.

1. Oh Jeesu jünger, ärka sa Ja võitle, võida vahvast! Ei sina tohi puhata Siin kurjas ilmas laisast. Kui sa ei viitsi sõdida, Jääd elukroonist ilma sa.

2. Sind kurat kiusab kavalast, Ilm oma seltsi hüüab Ja lihalust sind libedast Ka eksitada püüab: Seepärast võitle väega, Sest muidu langed pea sa.

3. Oh mõtle, et sa vandega Ju truudust tõotanud Aukuningale ja et ta Sind sõdijaks on seadnud. Nüüd ilma võitlemata sa Aukrooni ei või pärida.

4. Oh häbi sulle, sõjamees, Kui kartes pakku lähed, Kui sina võõra väe ees Kui jõle jooksmata hakkad! Kes sõjas sõdib nõrgasti, See jääb ka ikka häbisse.

5. Sest hakka peale vahvasti! Küll saatan viimaks nõrkeb, Ilm läheb pakku arasti Ja lihalustki lõpeb, Kui Jeesus sõdib sinuga, See vahva, vägev võitija.

6. Vaat, viimaks võitja viiakse Siit hädaorust taeva; Ta nimi elukirjasse Jääb igavesti seisma; Ta krooniga saab ehitud, Aukuuega ka kaetud.

7. Seal istub tema järje peal, Kus Issand elu valgus, Ja tema pale paistab seal Kuis särab taeva selgus. Kui päike paistab auga Ta pale päeva iluga.

8. Siis sõdi suure väega, Et võitu saada võiksid, Ja püüa järelandmata, Et krooni kätte saaksid. See, kes ei võitle vahvasti, Jääb igavesse häbisse.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Scheffler, 1624—1677.

468

1. Peetr. 1, 13. 14. Lootke täiesti armu peale, mis teile pakutakse Jeesuse Kristuse ilmumises, otsegu sõnavõtlikud lapsed. Omal viisil. 307.

1. Oh Jumala lapsed, kuis hingega lugu? Kas on sul ka armastust, taevalik sugu? Ons ühes nõus ikka kõik südamed veel? Ehk tunneb ju lahkumist vendade meel? Eks Issandal' südamed selgesti teada? Ei kristlase nime sa tõega kannan, :,; Kui armastus südames leeki ei anna. :,;

2. Nii pea kui ülevalt sündsime uueks, Siis Kristus meid vendadeks, õdedeks võttis, üks Isa, üks usk ja üks vaim ja üks tee, Üks ristmine, kõigile ühes on see. Need jõuavad südamed kokku küll kõita, Ei või meie muud neist kui armastust leida. :,
Riid, kadedus, viha ei saa ennast näita. :,

3. Kui vaimulik ema meid kokku veel hoiab, Meid ülevalt helduse vaimuga võib, Ei suurusta enam siis ühegi keel, Vaid südameid ühendab alandlik meel. Kus vähegi leida veel isemeelt, viha, Seal pole veel mitte täit armastust näha, :,
Veel vähem see inglitel' röömu võib teha. :,

4. Sest noomigem, saatkem ka teineteist teele, Et elukroon käest ei võeta jälle! Kui Paabel meid vihkab ja mürki on täis, Siis hoiame ühte, sest arm on kui kõis, Ja laste häält kuuleb küll Isa sealt kõrgeist: Täis üksmeel see võidab ka Paabeli kergest! :,
Kes saab nende vastu, kes ühes on järjest? :,

5. Siis olgem nüüd röömsad ja armastust hoidkem Ja vaevatud vendade koormat ka kandkem. Et järjesti armastus kangemaks laeks, Et elades armastus otsa ei saaks, Siis Isa ka heldesti seda võib näha, Kui kiites ka röömu tall' võtame teha, :,
Ehk meie kui lapsed küll jõuame vähe. :,

6. Seal teises maailmas küll parem on lugu, Kus Isa ees seisab ta õnnistud sugu, Ja armastus täiesti kuningat näeb, Ja Jeesuse heldus tall' selgemaks läeb. Nüüd ühendud käed ja südamed tõstke Ja Siioni pärast kõik palvet ka tehke, :,
Siis armastus, ühendus ial ei lõpe. :,

Christian Andreas Bernstein, 1672–1699.

Laul 19, 13. Eksitused — kes märkab neid? Salajaist pattudest mõista mind vabaks. Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Oh mind võta targaks teha, Armas Önnistegija, Et su valgust saaksin näha, Ole ise saatija, Võida ära pimedus, Kurja vaimu valitsus, Et su juure saaksin tulla, Armu valgel ikka olla.

2. Tühjad mõtlemised võida Ära minu südames; Nende eest võid sa mind hoida Armust appi tõtates. Aita mind, kui võitlen veel, Et saan võimust kurja peal', Sest et kiusatus mind vaevab Minu südant väga haavab.

3. Kurjad himud surma sina, Mis mu lihast tõusevad; Anna võitu, palun mina, Kui mu mõtted võitlevad, Et su rahu häda sees Oleks vägev südames: Siis sind igal ajal tänan, Au ja kiitust sulle annan.

4. Patu lained kohisevad, Teevad hirmu minule. Käsi, Issand, siis nad jäävad Vaikseks varsti koguni. Sinu sõna valgus, see Paistku selgest minule Ja mind tõe teele saatku, Tee peal mind ka ikka hoidku.

5. Lase, Issand, armu joosta Minu sisse ülevalt Ja mu peale ikka tõsta Oma pale vägevalt. Jeesus, anna minule Püha Vaimu rohkesti, Et ma saaksin hingetoitu, Viimses võitlemises võitu.

6. Kui mu südant vaevatakse, Armust teda rõõmusta! Kui mind maa peal eksitakse, Taevateed mind juhata. Siis mu süda rõõmsaks saab, Tühja rõõmu unustata Ja ei mõtle selle peale, Mis ei saada taeva teele.

7. Kisu pahad patu juured Välja minu südamest, Et ei lust, ei ilmamured Mind ei aja Jeesusest. Mina väga ihaldan, Jeesus, sind ja rõõmustan, Kui ma tõesti sind leian, Kõvast sinust kinni hoian

470

1. Kor. 13.

Viisil: Eks mu kohus tänu teha. 339.

1. Oh mis kallid annid saame Meie oma Kristuselt? Aga kõige kallim anne Armastus on ülevalt. Ta kui rohi tervist annab, Ta kui täht ka valgustab, Minu südant kinnitab, Tema ilu kõigil' paistab, Tema aukrooni toob, Temast troosti meile saab.

2. Armastus võib meile anda, Mis hing iial tarvitab, Võib meid taeva poole kanda, Ta me elu kaunistab. Kui ma räägin inimese Ja ka ingli keelega: Ilma armastuseta On kõik tühi! Muud ma pole Kui vaid vask, mis kumiseb, Kelluke, mis heliseb.

3. Kui ma nii kui prohvet näen Asju, mis veel tulevad, Kui kõik asjad täiest tean, Mis on varjul, salajad, Kui mul ka veel usku oleks, Et ma võiksin mägesid Ära tõsta asemelt, Aga armastust mul poleks, Ei ma kõlbaks kuhugi, Poleks minust ühtigi.

4. Kui ma oma raha rohkest Vaestele siin jagaksin, Kui ma oma vara täiest Käest ka ära annaksin Oma ligimese heaks, Aga siiski oleks veel Mul mu vana isemeel: Ei see poleks mulle kasuks. Kui mul pole armastust, Ei mul ole õnnistust.

5. Prohvetite kuulutused Viimaks ära lõpevad; Poolik on, mis inimesed Maa peal ära tunnevad. Muud kui see on meie ootus: Mis siin mõistatuseks jääb, ükskord taevas selgeks läeb. Aga armastus, usk, lootus, Need kolm jäävad lõpmata, Lõpku taevas ja ka maa.

6. Kes sa Isast taevast tuled, Kallis armastuse Vaim, Kes sa südameses põled, Kasvad nii kui taeva taim, Tule sa mu südamesse, Tule minu majasse, Aja välja täiesti Viha, vaenu vaimud ise. Armastus, see kasvagu, Südameses põlegu!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Ernst Lange, 1650—1727.

471

Laul 133, 1. Vaata, kui hea ja armas on see, et vennad ka üheskoos elavad. Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Oh mis kaunis asi see, Et kui vennad elame: Rahu, armastusega, Ilma kavalusetä.

2. Siis meid Issand heldesti õnnistab ka rohkesti, Enne siin maailma peal, Pärast igavesti seal.

3. Aga nüüd on armastus Kustunud ja kadunud, Ei ta südant liiguta Ega süüta põlema.

4. Tuimuses kõik elavad, Oma peale mõtleavad, Suur on viha, kadedus: Kus on venna armastus?

5. Issand Jeesus, tule sa Oma rahvast vaatama, Lõpeta kõik lahutust, Anna õiget armastust.

6. Kogu kokku, karjane, Eksind lambad heldesti, Kõik su armu paistuses ühes olgu rahu sees.

7. Anna oma väge nüüd, Mis võib kõiki südameid Täita armastusega Ja nad panna põlema.

8. Kõida kokku südamed, Ühenda kõik vennaksed, Vaevast nii kui rõõmus ka Oma armu käega.

9. Nii kui Isa, Poeg ja Vaim Kolm ja siiski ainus on, Nõnda armus ühenda Oma rahvakogu ka.

10. Siis saab rõõmu maitsma ta, Rõõmu, rahu lõpmata! Kõik, mis siin veel ihkame, Annab Isa heldesti.

11. Kõik, kes siin veel kurvastud, Kiitvad seal sind rõõmustud Ühest suust ja südamest Heledasti kõigest väest.

12. Valmista siis, Jeesuke, Seda kiitust endale, Meie juures näita ka Oma Vaimu väge sa.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Michael Müller, 1673—1704.

472

1. Kor. 9, 25. Aga iga võidujooksja on kõigis asjus kasin; nemad küll seks, et saavutada kaduvat pärga, aga meie et saavutada kadumatut pärga. Omal viisil. 138.

1. Oh võitlejad, et käige peale! Et käige Talle jälgedes, Kes auga läks Siioni mäele, Kõik vaeva, naeru kannates: Kui pea ju võidukrooni saand, Laisk liige see, kes maha jäänd.

2. Miks kardate? Et seiske kindlast Nii valvates kui paludes, Eks Kristus võimust saanud ausast Seal mao pea rõhudes. Nüüd käige järel Vaimu väes, Siis võidu saate Kristuses.

3. Kes Siionisse aset teinud, Ei pea nõtrust kaebama: „Kui pea olen hukka läinud, Ei enam vastu seista saa!“ Sest Issand on, kes vahvaks teeb Ja nõtradele väeks jääb.

4. On vaenlane ka väga julge, Ei ole siiski häda sest; Küll saame teda (julgest tulge!) Veel ära võita Talle väest. Vaat ta ju põgenemas on, Sest Issand siin ja Kiideon!

5. Ehk mao mürk küll kurja nõuab Ja vahel liha võimust saab;
Veel Kristus imet teha jõuab, Ta võitleb ja ka võidu saab; Sest
olge vahvad, tõstke häält, Ju võitja tuleb appi sealt!

6. On nõtrus meil, siis Tall on tugev, Meil vaesus, Issand rikas on,
Ka imeteost on ta vägev, Kel peas on kallis võidukroon. Eks see ei
jõua aidata, Kes kõik võib ülal pidada?

7. Kas Jumal tõrgub appi töttes? Oh käige peale julgesti! Teil olgu
häbi taplust jättes, Kui araks, laisaks lähete! See sõjamehel'
häbiks just, Kui maha jääb ta pealikust.

8. Ei ükski saa aukrooni näha, Kui ta ei võitle Jeesu väes, Ei kurje
himusid löö maha, Niikaua, kui veel hing ta sees. Kes aga võitleb,
sõdib teal, Saab õige rahu kätte seal.

9. Siis valvake ja käige peale Ja palves hästi võidelge Seks, kuni
saame sinna mäele, Kus võitu laulab Talleke. Saab otsa argipäeva
töö, Siis hingamisepäev on käe.

Johann Jakob Rambach, 1693—1735.

473

Ilm. 2, 10. Ole ustav surmani, siis tahan ma sulle elukrooni anda.
Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Ole ustav, Jeesu rahvas, Ole ustav otsani, Võitlemises ole
vahvas, Ära karda sugugi. Olgu sul ka õhkamist, Olgu raske sinu
rist, Risti all saad võiduraale, Igavese isamaale.

2. Usu, Jeesu pärisosa, Kelle arm sind lunastand, Kes sul veres
teinud tasa, Mis sind Isast lahutand: Kui sind Issand karistab, Ta
sind seega juhatab Sinna, kus sa pääsed vaevast, Pärid õndsas
taeva armust.

3. Vaata, kuidas kulda tuli Kõigest roostest puhastab, Nõnda karistus ka vali Sinu usku seletab. Ohaklikult ristiraalt, Valu, viletsuse maalt Viib sind sinna Isa käsi, Kus sul kuivab silmavesi.

4. Pisarad seal pärleiks saavad, Piinaokkad palmideks, Nõdrad säräl sätendavad, Vaesus muutund rikkuseks. Kes siin üksi kaevanud, Hädaorus õhanud: Karikas neil' kätte antaks', Võidukroon neil' pähe pannaks'.

5. Sellepärast ustav ole, Vaikne usurändaja, On sul läbi ristituule Koju poole rutata: Võideldes saad võidule, Risti all saad kroonile, Laps saab Isa rinna naale, Igavese isamaale.

Martin Lipp, 1854—1923.

474

Laul 1.

Viisil: Ärka üles, minu süda. 290.

1. Õnnis, kes ei võta teha Kurja nõu järele, Ei või ülekohut näha, Õelaist lahkub täiesti; Kes siin pilkjaist põgeneb, Nende seltsist taganeb, Aga kalliks peab seda, Kui teeb Jumal targaks teda.

2. Õnnis, kes siin rõõmu tunneb Püha käsku õppides; Seda suureks õnneks paneb, Ei sest lahku elades. Nõnda õitseb, kasvab see Nagu palmid kaunisti Oma oksti jõe kaldal Laotavad hästi laial'.

3. Nõnda sigib inimene, Kes Jehoovat armastab, Sell' kõik asi saadab õnne, Kalliks hinge kasuks saab: Ta on puu, kel kosuvad Lehed ikka ilusad, Jumal talle appi tõttab Kõiges, mis ta ette võtab.

4. Keda patust kihutakse, Teine lugu sellega: Tema röömu aetakse Nii kui põrm siin kaduma! Kus on pühad röömuga, Sinna vastased ei saa; Jumal armastab vaid õigeid, Hukka laevad, kes on kurjad.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

475

Fil. 2, 5. Samasugune meel olgu ka teil, kui Kristusel Jeesusel oli.
Viisil: Ärgake! nii vahid hüüdvad. 355.

1. Püha Jeesus, Päiksest valgem, Sa pühitsuse kaev, ja selgem Kristallimerest trooni eel, Hiilgagu küll keerubimid Ja säragu küll seeravimid: Su au on nendest suurem veel. Eesmärgiks ole sa Ja täheks mulle ka Sa, mu abi! Mind armuga Nüüd avita, Et püha oleksin kui sa!

2. Vaikne Jeesus, nii kui sina Siin vaikselt kuulsid Isa sõna Ja täitsid seda surmani, Nõnda anna sina mulle, Et saan ma sõnakuuljaks sulle, Su alla heidan alati. Oh tee mind tasaseks Ja oma sarnaseks: Sõnakuuljaks! Mind armuga Nüüd avita, Et vaikne oleksin kui sa!

3. Valvas Jeesus, palves valvad, Töös väsimata ennast vaevad Ja päeval, öösel kannatad. Issand, keela hinge tuimust, Kõik hooletust ja vaimu laiskust, Et tõusen, kui sa äratad. Jah anna valvamist Ja õiget palumist, Valvas Jeesus! Mind armuga Nüüd avita, Et hoolsast valvaksin kui sa!

4. Helde Jeesus, ikka lahke Sa oled ja su arm on rohke Ka sinu põlgajatele; Sinu armas päike paistab, Maad sinu vihukene kastab Ka kurjategijatele. Mind ise õpeta Ka lahke olema, Helde Jeesus! Mind armuga Nüüd avita, Et helde oleksin kui sa!

5. Alandlik sa, Jeesus, oled; Aukuningas, ja siiski tuled Sa ilma peale vaesuses. Maa peal käid sa alanduses Ja ilma naerus, teotuses Ning orja näol, puuduses. Oh anna alandust Ja õiget armastust, Võida uhkust; Mind armuga Nüüd avita, Et olen alandlik kui sa!

6. Puhas Jeesus, oma elus Sa oled puhas mõttes, teos Ja kõiges oma seisuses; Puhas sinu hing ja ihu Ja puhas vaim ja kõik su tegu, Jah puhas surses, elades. Oh mu Immaanuel, Ka mind tee puhtaks veel! Puhas Jeesus, Mind armuga Nüüd avita, Et puhas oleksin kui sa!

7. Oh siis, armas Jeesus, aita Su püha elu jälis käia! Sa käid mu eel ju hiilgades, Sinu Vaim mind läbi täitku, Su väes mu usk ka vilja kandku, Su riiki jään siis kasvades. Mind tõmba väega, Mind hoia armuga, Oh truu Jeesus! Mind armuga Nüüd avita, Et sinna saan, kus oled sa!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Bartholomäus Crassellius, 1677—1724.

476

Joh. 13, 35. Sestsamast tunnevad kõik, et te minu jüngrid olete, kui teil armastus on isekeeskis.

Viisil: Armas Jeesus, armastaja. 294, ehk: P. lisa 30.

1. Süda seltsiks südamele Otskem rahu Issandalt, Laskem armu tulekeeled Tõusta taeva leekivalt! Ta on pea ja meie liikmed, Ta on valgus, meie läik, Ta on Issand, meie vennad, Tema omad meie kõik.

2. Tulge kõik, kes armu saanud, Töotusi tasuma, Talle, kes meid lunastanud, Võtkem truudust vanduda! Ja kui armastuse paletel Peaks kindlust puuduma, Tall, kes rippus ristis naeltel, Võib neid uuest siduda.

3. Vennad, vendi armastagem, Truud teineteisele: Armastust nii tunnistagem, Et ka elu jätame! Nii on ta meid armastanud, Kui ta suri meie eest; See on teda kurvastanud, Kes ei hooli armu tööst.

4. Halleluoja! Kes võib mõõta Armu kõrgust, sügavust? Jeesu südamesse vaata, Sealt näed imearmastust: Igavene eluandja, Valitseja vaimudel', Kõige looja, patukandja, Ikka ligi omadel'!

5. Oma lapsi ühte köida, Kallis sõber kindlasti. Lase meidki armu leida, Armu näita alati! Tõega meid ühte liida, Tõde oled ise sa, Ja meid valgusega täida, Sina oled valgus ka.

6. Nõnda palved täide laevad, Mis sa Isalt ihaldand, Et kõik need ka omaks jäävad, Kell' sa ennast ilmutand. Ja ka nõnda, kui sa, Jeesus, Iialgi ei lahku meist, Lase meidki ühes armus Armastada teineteist.

7. Armastuse uue käsu Jätsid, Jeesus, jüngritel'; Oh sest käsust saada kasu Leigetel'gi liikmetel'! Süüta armutuid, et pime Kaob ära südamest; Ühest kannust võsusime, Seiskem ka üksteise eest!

8. Ühenduses kosutada Võta oma rahvast sa, Et ei ühtki liiget leita Sinust osa saamata! Kui siis sinu leegist tõuseb Valgus sinu rahva soos, Siis maailmgi tunneb, ütleb: „Siin on Jeesu jüngrid koos!“

Nicolaus Ludwig von Zinzendorf, 1700—1760.

477

Matt. 5, 2—12.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Tulge, ristiinimesed, Võtke tarka õpetust: Kes on Jeesuse luuliikmed, Temalt saavad õnnistust, See, kes Jeesust tunnistab,

Südamest ka armastab, See ka risti kanda võtab Ja ta jälis käima tõttab.

2. Õndsad on, kes alanduses Siin maailmas elavad Ja siin vaimu madaluses Austavad Jumalat! See, kes ennast alandab, Teda Jumal ülendab. Sell', kes Jeesust meeles kannab, Tema taevariigi annab.

3. Õndsad on, kes kurvastuses Patu pärast leinavad, Ja kes suures ahastuses Oma viga kaebavad. Need, kes muretsevad nüüd, Nutvad oma patu süüd, Neid saab Jumal rõõmustama, Nende muret lõpetama.

4. Õndsad on need vagad hinged, Kes kõik häda sallivad, Ja on pikameelelised, Kurja heaga tasuvad, Andvad andeks kõigile, Ei tee kurja kellelgi: Neil' on nende tasumiseks Maa siis rikkaks päranduseks.

5. Õndsad on, kes taga nõudvad õigust ja ka tõsidust, ülekohtu eest end hoidvad, Põlgvad petist varandust; Kes ei salli kavalust, Valet, ahnust, tigidust: Neid saab Jumal ise täitma, Nende peale armu heitma.

6. Õndsad on kõik armulised, Kes ei jäta aitmata Neid, kes siin on hädalised, Teevad head hea meelega, Kedagi ei unusta Palve, töö ja nõuga: Neil' saab abi hädaajal, Neil on armu kohtupäeval.

7. Õndsad on, kes puhastuses, Töös ja sõnas elavad, Südamete kasinuses Meelt ja mõtteid peavad, Kes maailma himustust, Kurja liha roojastust Kõigest meelest ära põlgvad: Jumalat nad näha saavad.

8. Õndsad on ka rahulised, Kes küll pea lepivad, Kõik, kes heameelelised, Risti armus elavad, Kes seal rahu nõuavad, Kus veel viha pidajad. Neid saab Jumal austama, Oma lapsiks nimetama.

9. Õndsad on, kes kannatavad Häda, risti, kiusatust Ja siin ilmas
palgaks saavad Ilma süüta teotust. Neil' on Jumal kaitsejaks,
Viimaks vaeva tasujaks, Võtab hädal' otsa teha, Et nad rahu
saavad näha.

10. Aita, armas Issand Jumal, Et ma nõnda elan teal, Et ma
vaene, arg su najal Õnnis olen ilma peal, Et ma elan madalast,
Palun sind ka sagedast, Vaenlastele andeks annan, Jeesust ikka
meeles kannan.

11. Vaeste peale armu heidan, Puhtust hoian südames, Rahu ikka
taga nõuan Ja sind teenin Vaimu väes! Anna sina heldesti, Et ma
usun kindlasti. Sinu Vaim mind j uhatagu, Ausas elus kinnitagu.

David Denicke, 1603—1680.

478

Room. 12, 1. Seepärast manitsen mina teid, vennad, Jumal suure, südamliku halastuse
läbi, et teie annate oma ihud elavaks, pühaks ja Jumala meelepäraseks ohvriks, see
olgu teie mõistlik jumalateenistus.

Omal viisil. 62.

1. Ülempreester, kes sa tõest Ennast ohvrinud mu eest, Anna, et
ka minu süda Võiks veel siin su ohvriks saada.

2. Kõik, mis ise püüan ma, Patune ja kõlbmata! Mis su pühast
käest ei tule, Ei see kõlba Jumalale.

3. Tapa siis ja sureta Minu meel ja himud ka, Ehk teeks tuhat
valu: tõmba Hingest kõik, mis minu oma!

4. Ihu, hinge, mis mul on, Hoopis sulle ohvriks toon: Oh et nüüd
ei mingisugust Toomata jääks enam minust!

5. Küll siis, Issand, kätte saad, Mis mu käest sa himustad; Küll ma siis saan veel siin vaevas Armsaks ohvriks Isal' taevas.

Johann Scheffler, 1624—1677.

479

Efes. 6, 11. Võtke enestele kätte kõik Jumala sõjariistad, et te võite seista kuradi kavalate nõude vastu.

Viisil: Ärgake! nii vahid hüüdvad. 355.

1. Valmistagem, ristirahvas, Sest vaenlane on püüdma vahvas, Meid saatan neelda himustab. Võtkem sõna mõõgaks kätte Ja astugem siis julgest ette: Küll võit siis meie kätte saab! Ehk väge vaenlasel: Siin on Immaanuel! Hosianna! Ta rammu all On saatanal Ots käes ja võit meil saadaval.

2. Valvakem, sest nõrk on liha Ja kiusajal on kange viha: Oh ärgem julgest uinugem! Vaenlane saab pea mahti, Kui väraval ei ole vahti. Jah valvakem ja palugem, Et me ei komista, Vaid Vaimu väega Võime seista, Kui tuleb tund, Kuis raske sund Toob igavese surma und!

3. Võidelgem! Kõik tunnid, päevad Kui noolevarvad mööda laevad Veel enne, kui me aimame. Pea paistvad tornitipud Ja püha linna võidulipud, Kus rahupüha peame. Kes vahvast võidelnud, Saab viimaks kroonitud. Halleluuja! Küll Jehoova Saab tegema, Et taevas uueks saab ning maa.

4. Issand, pööra arad meeled Ka surmaorust eluteele, Et kõik su järel kõnnime! Juhi meie hinge laeva, Et saaks ta sinu juure taeva, Siit tormimerelt rannale! Oh ole tüürimees, Meil seisa silma ees ööd ja päevad, Et jõuame Kord järele, Kus helk su palge paistmine!

Rudolf Gottfried Kallas, 1851—1900. Wilhelm Erasmus Arends, 1677—1721.

480

Mark. 13, 33. Vaadake ette, valvake ja paluge Jumalat, sest te ei tea mitte, millal see aeg on.

Viisil: Issand, oma viha sees. 271.

1. Valmista, mu vaim, end küll, Valva, palves ole, Et ei kogemata sull' Häda peale tule. Kuradid Vagasid Püüdvad eksitada, Patu sisse saata.

2. Aga ärka üles ka Patuunest esmalt, Rasket nuhtlust tunned sa Muidu varsti, varmalt, Siis kui surm, Kohtu hirm Patu seest sind leiab Ja sind kinni hoiab.

3. Ärka üles! Issand siis Võib sind targaks teha. See on õige usu viis, Nii saad õndsust näha. Jumal see Heldesti Sulle andeid annab, Su eest muret kannab.

4. Valva, muidu kurat võib Sinu südant pöördä, Kavalast ta peale käib, Et ta saaks sind naerda. Jumala Lapsed ka Tema hirmu tundvad, Kui nad hooletumad.

5. Valva, et sind vägisi Võita ilm ei võta, Ega oma seltsisse Kavalast ei peta. Valva ka, Et ei saa Võimust sinu peale Valevennad jälle.

6. Valva, muidu lihameel Võib sind eksitada, Taevavara siin ja seal Pea kaotada. Lihameel Peab veel Armsaks ilma kõrkust, Saadab vaimul' nõrkust.

7. Valva, aga palu ka, Vaim, sest nõder oled! Siis sind suure armuga Jumal päästma tuleb Patu käest, Kõigest sest, Mis mu hinge vaevab, Mis mu süda kaebab.

8. Siis, kui härdast palume, Tema muret kannab; Kui ta poole hüüame, Siis ta armu annab. Kuradist, Patu süüst Nõnda vabaneme, Taeva omaks saame.

9. Oh seepärast valvakem! Palves ikka peale Väsimata õhakem! Ilm läeb otsa poole, Viimne päev — Raske vaev! — Tuleb pea kätte, Ajab kohtu ette!

Johann Burchard Freystein, 1671—1718.

481

Luuk. 17, 5. Kasvata meie usku!

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Väikest usku, Issand, mulle Armust suureks kasvata, Et mu vaenlane ei tule Usku minult riisuma. Jäägu sinu külge ma, Issand, väikseks liikmeks ka, Kõige vähemaks sest rahvast, Kes su riiki nõudvad vahvast.

2. Annad seda sa, siis mina Olen rahul igavest, Sest et siis mu oma sina, Kes mull' armas südamest. Sinuga saan mina ka Kõik, mis töotanud sa; Taeva täius, see saab mulle, Puudust enam siis ei tule.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893. Paul Gerhardt, 1607—1676.

482

Luuk. 13, 24. Võidelge, et te läheksite kitsast väravast sisse, sest paljud, ütlen mina teile, püüavad sisse minna ja ei saa mitte.

Omal viisil. 65.

1. Võitle hästi, kui sind armsast Jumal tõmbab endale, Et su vaim võiks raskest koormast Lahti saada õieti.

2. Võitle, küll on värav kitsas, Vaevaline elutee; Kõik teeb kahju sull' siin ilmas, Mis ei saada taevasse.
3. Võitle palves, õhkamises Väsimata, lõpmata, Võida vahvast usinuses, Sõdi ööd ja päevad ka.
4. Võitle vahvasti ja ole Armastuses tuline! Hoiab meel veel ilma poole, Jääb su nõu ka pooleli.
5. Võitle, ära väsi ilmas Palumast ja ohkamast, Ööd ja päevad ole valvas, Hoia ära tüdimast!
6. Oled sa siis pärlid leidnud, Ära liialt julgeks saa, Nagu oleksid ju võitnud Kõik, mis sind võib hukata.
7. Krooni hoidku sinu käsi, Pea kinni, mis sul käes! Taganeda — paha asi, Kindlaks jääda — ülim töö.
8. Kui sa himul' annad võimust, Laisalt lepid lihaga, Siis sa maha jätab Jeesust, Armuküünal kustub ka.
9. Lihahimustuse tuli Teeb sind tuimaks, sõgedaks Ja sööb ära usuõli, Teeb su südant pimedaks.
10. Õige truudus võitleb vahvast Patu vastu surmani Ega hooli rõõmust, hädast, Vaid saab võimust alati.
11. Õige truudus püüab käia Elutee peal alati, Ei ta iial patust liha Hellitada tahagi.
12. Õige truudus jätab kära, Liha rõõmu ilmale, Tal on taevas rõõmu vara, Sinna läheb elutee.
13. Võitlejad, oh seda hoidke, Ärge kartke midagi, Jeesu jälis ikka käige, Taeva poole tõtate!

14. Igal tunnil meele tulgu: Surm võib tulla äkisti! Usulühter valmis olgu, Õli juure valage!

15. Kuni peigmees tuleb teile, Päevi, tunde arvake! Rõõmsast tema vastu jõudke, Ta viib taeva pulmale.

16. Jõudke, joose, hüüdke julgest: „Valmis meie oleme, Päästa sa meid mulla hoonest, Taeva hooneid ootame!”

Johann Joseph Winckler, 1670—1722.

4. Ristist ja rõõmust (483—531).

483

Hebr. 13, 5. Tema on ütelnud: Ei ma sind hülga ega Jäta sind kuidagi mitte maha. Omal viisil. 244 ehk: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Ei Jumal neid või jätta, Kes talle loodavad, Kõik viha, vaen ja häda Neil' õnneks tulevad. Ta kaitseta oma rahvast, Neid viimaks ülendab, Et neile kasu kõigest Küll siin ja taevas saab.

2. Sest tahan appi hüüda Ma oma Jumalat, Ta poole kindlast hoida, Kui hädad vaevavad, Ning paluda ka teda, Et annaks kannatust; Ta vaigistab mu häda Ja pöörab ahastust.

3. Mu õnn ja õnnetused On tema määratud; Kõik minu viletsused On tema saadetud, Et tõmbaksid ta juure, Kes hädas abimees, Et kaoks minu mure, Hing rõõmustaks ta sees.

4. Kõik rikkus, au ja vara, Mis kalliks peetakse, See kaob pea ära: Ei ülem vara see! Mu vara on seal taevas, Mu vara Jeesus on, Ta on ka kõiges vaevas Mu pärl ja kallis kroon.

5. Ma olen omaks võtnud Ta kõigest südamest; Sest ta on elu jätnud Mu vaese põrmu eest, Et päästetud ma saaksin Süüst, piinast igavest. Kust maa pealt leida võiksin Ma nii suurt armastust?

6. Mu kohus on sind kiita Nii suure armu eest, End sinu omaks heita Siitsaadik südamest. Mis m'uga võtad ette, Nii olen rahul ma, Ma annan kõik su kätte: Tee, kuidas tunned sa!

7. Aamen! Nüüd otsa saagu Mu nõder lauluke! Su vere läbi tulgu Ma ükskord taevasse. Seeläbi rõõmu leian Siin hädaoru sees, Aukrooniga kord seisan Seal taevas sinu ees.

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Burkhard Grossmann, + 1637.

484

Joos. 54, 16. See oleks meile teotuseks, kui me Jehoova maha jätaksime. Omal viisil. 235.

1. Ei lahku mina sinust, Mu ainsast Jumalast, Sest sa ei lahku minust, Vaid hoiad vägevast Mind ikka hoolega; Su silmad mu peal' vaatvad, Su käed mind truist saatvad, Sa aitad armuga.

2. Kui pöörab ära minult Maailma hea meel, Siis leian armu sinult, Oh Issand, ikka veel! Sa aitad häda seest, Sa päästad patu häbist, Sa aitad tõvest, vangist Ja hoiad surma eest.

3. Su peale mina loodan, Kui häda, vaev on käes, Ma sinult abi ootan, Mu Jumal, abimees! End ihu, hingega Ma annan sinu kätte; Kõik, mis ma võtan ette, Su hooleks jätan ma.

4. Ei sina salli seda, Mis mulle kahju teeb, Ka siis, kui tuleb häda, Su isasilm mind näeb; Ka Poja andsid sa, Kes patu ära võitnud, Mu ihu, hinge toitnud, Sest tahan tänada.

5. Kui ilm ka hukka läheb Kõik oma iluga, Kui au ja rikkus lõpeb,
Mis nõuti himuga, Siis on mul ikka veel üks parem ase teada, Kus
julgesti võin jääda: Jeesuse juure seal!

6. Ehk ma küll siin näen vaeva Ja häda ilma peal, Saan ükskord
siiski taeva, Kui Jeesu armu hääl Mind kutsub heldesti, Siit käsib
ära minna Ja taeva tulla sinna, Kus jään siis järjesti.

7. Suur Isa, taeva Looja, Kõik head on meile teind Ja annud oma
Poja, Kes armust surma läind; Ja see on Vaimu nõu, Et meile
usku anda, Meid viimaks taeva kanda: Sest Jumalale au!

Ludwig Helmbold, 1532—1598.

485

Matt. 10, 38. Kes oma risti enese peale ei võta Ja minu järel ei käi, see ei ole mitte
minu väärt.

Viisil: Mis Jumal teeb, on ikka hea. 249.

1. Ei ristita või olla sa! Sest lõpku silmavesi, Kui Jumal katsub
ristiga
Meid, oma lapsukesi. See lapsuke On Isale Küll armas, keda tema
On usin karistama.

2. Ei ristita või olla sa! Su Jumal tahab seda, Ja õnnistuseks
saadab ta Sull' risti, vaeva, häda. Mis Jumal teeb, Ka siis, kui
lööb, See tuleb armuks panna, Ei Jumal kurja anna.

3. Ei ristita või olla sa! Rist palvele sind ajab, Sind pöörab tühjast
ära ka Ja Jeesu peale rajab. Sest ära sa Siis ehmata, Kui sa ei
pääse ristist: Ristaadab kasu vistist.

4. Ei ristita või olla sa! Kui risti sul ei oleks, Siis jääksid patus
magama. Küll hirm siis sulle tuleks, Kui äkitselt Sealt ülevalt Ju
pasun hakkaks hüüdma Ja linnupael meid püüdma.

5. Ei ristita või olla sa! Rist patu maha rusub, Et Jumalat siis üksinda Hing armastab ja usub. Maailm siis läeb Ja Jumal jääb. Nüüd mõtle hoolsast seda, Kuis armastad sa teda?

6. Ka ma ei taha ristita Siin olla, tahan kanda, Mis Jumal saadab armuga. Mis Isa võtab anda, On väike piin. Kui nutan siin, Siis kiitust seal tall' annan. Ma Jeesu risti kannan!

F. Ederberg. David Nerreter, 1649—1726.

486

Hebr. 12, 1. Jookskem kannatusega meile määratud võidu jooksmist. Viisil: Jumal, vägev valitseja. 182.

1. Ei sa merre ära upu, Ära karda sügavust! Ära karda, julgest astu! Ära karda hukatust! Pikse järel' päike paistab, Nii ka Jumal pea aitab.

2. Tee on vägev valitseja Meres meile valmistand. Et võiks rahvas kuival käia, Mere müüriks ehitand. Käsib ta, jääb meri soiku, Kõrkjadki ei enam kõigu.

3. Vahva süda, see käib läbi Merest, sügavusest ka, Ta ei karda hirmu, häbi, Vaeva, surma valuga. Ei tee hirmu talle tuuled, Ei saa võimust temast tormid.

4. Sõjamees, ei see ei väsi, Kui ka sõda pikaks läeb, Väsimata sõdib käsi, Mõõga külge ikka jääb. Jeesu jünger, jää ka vahvaks: Siis jääd võitlemises võitjaks.

5. Kes on rändamisest tüdind, Leiab viimaks puhkamist, Ja kes sõdimisest väsind, Saab ka ükskord hingamist. Meie eel ori Issand käinud, Meile rahuaset teinud.

6. Ristiinimese elu On siin nõnda enamist: Valu järel tuleb valu, Risti kõrval seisab rist. Jeesus kandis ristivalu, Valu täis ka meie elu.

7. Tee peal pead orust, metsast, Soodest, vetest, mägedest Sina läbi käima vahvast, Vaevas liivakõrbedest. Kergem sinu tee ei ole Maa pealt üles taeva poole.

8. Sinuga, oh Jeesus, tahan Kõik ma kanda röömsasti Kui sa minu kõrval, lähen Kartmata siis edasi. Enese su omaks annan: Pane peale, mina kannan!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Michael Kongehl, 1646—1710.

487

Room. 11, 34. Kes on Issanda meele ära tunnud? Elik kes on tema. nõuandja olnud? Viisil: Kuningas on Jeesus Kristus. 183.

1. Algul ime, lõpul õnnis On see viis, kuis Jumal ilmas Oma rahvast talutab. Tema teed on imelikud, Aga nõud isalikud, Ja sa ütled: „Mis nüüd saab?”

2. Kuidas Jumal sulle seab, Nii su käsi käima peab Auks üksnes temale; Olgu algus haruldane, Ära seda võõraks pane, Lõpp on siiski ikka hea.

3. Mere kaudu tema rada, Kes ta teed võib seletada? Tema jälgi sa ei näe. Nii ka, kui sind mure matab Merena, siis tema peidab Su eest ära oma tee.

4. Põhjatumas sügavuses, Rääkimata ahastuses, Risti all ja surmaski Näed sa ristiinimesi, Hingest saadik käib ju vesi, Nõu pole kusagi.

5. Katsu aga, püüa, nõua, Ennast päästa sa ei jõua, Tühjalt oled vaeva näind; Ei või mõistus abi tuua, Ega silm või päästmist näha, Patust see on tõtsiks läind.

6. Salajas on Jumal aset; Sellest ta end leida laseb, Kes ei näe, ja ometi Usub kindlast tema sisse; See, kes muretseb veel ise, Ei saa abi ühtigi.

7. Jumal näeb kõik asjad ette, Anna julgesti ta kätte Hakatus ja lõpetus. Seda, mis ta ette võtab, Nõnda lõpetama tõttab, Et sa tunned rõõmustust.

8. Kui sind tahab talutada Sealt, kus pole teed ja rada, Läbi kibuvitsade, Kus kõik näib nii pime, kole, Kus sul muud kui hirmu pole, Risti, häda järjesti:

9. Ära ehmata, vaid looda, Julgesti ta abi oota, Tõsta üles oma käed, — Küll ta sinu asjad seab Nõnda, kuidas ise teab, Et sa viimaks rõõmu näed.

10. Selgesti sa võid siis tunda, Rõõmsa suuga teada anda Seda, mis maailm ei tea: Rist ei ole kahju teinud, õnneks on see mulle läinud, Algul ime, lõpul hea.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Heinrich Arnold Stockfleth, 1643—1708.

488

2. Kor. 6, 10. Kui kurvastatud, aga ikka rõõmsad.
Omal viisil. 159.

1. Hing, oh ära kurvasta Ega nõnda nukraks jää, Kui sull' Jumal vähem ka Annud, kui on teiste käes. Sul on Jumal, temaga Sina hädasse ei saa.

2. Õigust sul ei olegi Ilma asju pärida; Majalised oleme, Ilm on meile võõras maa. Jumal jagab, kuidas ta Arvab hea olevat.

3. Ei seesinane maailm Ole sinu pärandus; Tõsta taeva poole silm, Seal su õige varandus, Seal su kuld, su au, su lust, Seal saad õiget rõõmustust.

4. Miks sa nõnda vaeva näed, Tühja aina ahmides, Taeva kadumata head, Mis sull' antud, põlates? Kui su oma selge kuld, Miks siis armas tühi muld?

5. Katsu: sest, mis maa peal sa Kalliks varaks nimetand, Pead ilma olema, Kui sa elu lõpetand. Haua suus kõik taganend, Mis su süda igatsend.

6. Jeesu veri, armastus, Seda aeg ei lõpeta, See on jäädav varandus, Kust su hing võib kosuda. Ilma vara laguneb, Hinge vara sigineb.

7. Oh kui pime, mõistmata Oled sa, et sa ei näe, Et sa pole varata: Eks sul silmavalgust käes? Silmad, oh mis vara see! Mõtle seda õieti.

8. Loe oma sõrmed ka, Pane liikmed arusse: ükski pole kõlbmata, Kõik on kallid sinule. Annaksid sa raha eest ühe ära nende seast?

9. Eks sa aru sest ei saa, Eks sind süda õpetand: Mitme kalli varaga Jumal sind on õnnistand? Tema annab lõpmata, Siiski oled täitmata.

10. Vaata, kui su Jumal teaks, Et, mis püüad ahnesti, Tõesti sull' tuleks heaks, Oleks kasuks sinule, Küll ta heldus õige vist Kuuleks sinu palumist.

11. Jumal sind ju armastab, Peab muret truisti, Ta su palveid arutab, Kas nad heaks sinule; Kasu soovib heldesti, Kahju keelab kõvasti.

12. Seni Püha Vaimu hool Täidab hinge mannaga, Ehib seda igal pool Taeva kauni ehtega, Jumalale lapseks ta Pühitseb sind armuga.

13. Oh siis tõsta üles pea, Pühi silmist pisarad, Süüta ruttu põlema Usuküünal, sest sa saad Kinnitust, kui vägisi Kurbus kipub kallale.

14. Taevast oled, talitse Ilma himu, lihameelt, Tänamiseks järjesti Pruugi ennemini keelt; Palju enam on su käes, Kui sa teenind tõesti.

15. Pea Isa meeles nüüd, Kuni elad: mis ta teeb, Sel ei ole mitte süüd, Kõik sull' viimaks kasuks jääb. Käib ka käsi halvasti, Jumal jääb ju sinule.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Paul Gerhardt, 1607—1676.

489

Laul 116, 7. Pööra, mu hing, oma hingamise juure tagasi, sest Jehoova teeb sulle head. Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Hing, oh rahul ole! Ei see kahjuks tule, Mis on Jumalast; Aja välja hingest Mured, Vaimu väest Looda tugevast! Olgu vaev su jook ja leib, Nutku sinu silmad härdast: Jumal teeb kõik targast!

2. Olgu pilvis taevas, Naergu sind su vaevas Ilm ka armuta, Tulgu õnnetused, Mitmed viletsused, Ilma lõpmata: Kannata, sest muutmata Kaitseb Issand sindki armust: Jumal teeb kõik targast.

3. Meel, mis mureline, Valus vaevaline, Häda kasvatab, Vastuhakkamine, Tige tõrkumine Vaeva pikendab: Kannata kõik mureta! Ära väsi vaeva kandmast: Jumal teeb kõik targast.

4. Uputus kui lõpeb, Vikerkaar siis tõuseb, Paistab päikene.
Nutuhood kui laevad, Paistvad rõõmupäevad, Kosub hingeke.
Olgu peal', et mure veel Hinge vaevab vahel rängast: Jumal teeb
kõik targast.

5. Võidukrooni saavad, Kes kõik ristihaavad Kannud rahulist.
Rõõmsast kannatada, Isa hooleks anda, Õige tarkus tõest: Süda,
sa siis kannata õnnetust ja valu rõõmsast! Jumal teeb kõik
targast.

6. Nõnda lugu jäägu, Hing ka töötagu: „Isal' olen truu!“ Surm või
elu tulgu, Mulle osaks olgu, Teda kiitku suu! M'uga ta, ma
temaga, Ta ei väsi abi andmast! Jumal teeb kõik targast.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

490

1. Peetr. 5, 7. Heitke kõik oma mure tema peale, sest ta muretseb teie eest.
Viisil: Kõik, mis ette võtad sa. 273.

1. Isa, mu eest muretse, Minu koormat kanna, Saada mures
rahule, Jäädvat abi anna, Muret kanna ikka sa. Isa, armu näita,
Oh sa helde saatija, Raskes mures aita!

2. Muretse, kui tõuseb päev, Ihu, hinge ette, Muretse, et rist ja
vaev Jääb su Isa kätte, Et sind, Issand, üksines Nõuab meel ja
mõte, Sinu tõe radades Käib mu ettevõte.

3. Aita, et su sõna hääl Meilt ei lahku ära. Meilt ei võeta ilma peal
Sakramendi vara! Et kõik kohtuvanemad, Sõnakuulutajad Ja kõik
muud ka nõuavad Sind kui rõõmustajat.

4. Hinge sõber, muretse, Anna lastel' armu, Et me rahus elame,
Keela kohtu hirmu. Meie leiva palukest Kinkida meil' võta, Meid
kõik meie muredest Päästma, Issand, tõtta!

5. Muretse, kui unele, Issand, heidan õhtu, Ja kui tõusen ülesse, Keela hädaohtu. Mis ma teen ja toimetan, õnne seks sa anna; Mis ma mõtlen, talitan, Lase korda minna.

6. Muretse, kui vaenlane Kiusata mind tahab, Minu peale kohtusse Kaebama ka läheb. Tuleb surm, siis armu väest Lõpeta kõik valu, Kanna hoolt mu haua eest, Tõusku sealt mu ihu.

Martin Lipp, 1854–1923. Ludämilia Elisabeth von Schwarzburg-Rudolstadt, 1640—1672.

491

1. Peetr. 4, 19. Nõnda siis andku need, kes Jumala tahtmise järele kannatavad, oma hinged heategemises ustava Looja hooleks.
Viisil: Jeesus, surma äravõitja. 300.

1. Jumal, armastus sa oled, Siiski saadad haigust sa, Ristitulega ka tuled; Selle sees nüüd põlen ma. Põleta kõik kurja himu, Mis siitsaadik keeland Vaimu Ja ka armu keelanud, Mis sa mulle kinkinud.

2. Nõtruses sa vägev ole, Valu sees saa magusaks, Vaatama mind armust tule, Kui läeb valu kibedaks. Sest mis ihu praegu vaevab Ja mu üdi rammu kurnab, Seda saatis armastus, Pani peale halastus.

3. Sest mu kohus kannatada, Muud ma nüüd ei jõuagi, Tahan hinge puhastada Kannatuses alati. Kannatada mulle kasuks, Isa tahtmist täita rõõmuks: Kannatades teenin ma Jumalat ja kiidan ka.

4. Olgu armu tunnistuseks Haigus mulle sinu käest, Minu vaimu kinnituseks Saadad seda suurest väest. Igast rohust, mis mu valu Vähendab, näen sinu armu; Iga leivapaluke Näitab, sind, mu armuke!

5. Ärgu ära väsitagu Ihu nõtrus vaimu ka, Sinu peale lootust pangu, Rahu rohkest maitsku ta, Et ei ihu vaev mind keelaks, Vaid et Vaim mind taeva saadaks. Hinge rahu kasvata, Minu südant kinnita.

6. Anna kannatust ja lahkust, Sõnavõtmist armu väest. Tasandust ja õiget heldust Anna mulle omast käest, Et kui kannatab mu liha, Väheneks mu patu viha. Siis mu vaim saab uuendud, Patu vägi vähendud.

7. Oma hinge sulle annan, Oma ihu ristile, Rõõmsast oma valu kannan, Sulle jään ma täiesti. Seda tean selgest mina, Et ma ei või hukka minna; Elan ma või suren ka, Sa mind saadad armuga!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christian Friedrich Richter, 1676—1711.

492

Laul 55, 23. Heida Jehoova peale oma koorem ja tema peab sind ülal, tema ei lase õiget igavesti kõlkuda.
Omal viisil. 143.

1. Kes Jumalat nii laseb teha, Kui tema tunneb ülevalt, Ei Jumal temast ära lähe, Ehk temal küll on häda käes; Siis sina usku tunnistad, Kui hädas usud Jumalat.

2. Mis on sul suurest murest abi? Mis kasu annab kurvastus? Sa laed küll vanaks müre läbi, Ei lõpe sinu viletsus. Kui sina liiast muretsed, Siis oma vaeva kasvatad.

3. Kõik olgu nii, kui Jumal tahab, Kes kõige asja tegija; Kuis tema sinu osa jagab, Nii pead rahul olema. Küll Jumal teab selgesti, Mis tuleb tarvis kõigile.

4. See Jumal, kes meid kurvastanud, Võib pea jälle rõõmusta; Kui muretund on mööda läinud, Siis tuleb tema abiga: Kust siis su meel ei mõtlegi, Seal tuleb abi sinule.

5. Kui sina satud viletsusse, Siis ära mõtle südames, Et see saand taeva õnne sisse, Kel ikka kaunis põlv on käes. Mis meie õnneks arvame, Läeb hädaks, vaevaks peagi.

6. Küll Jumalal' on kerge asi Ja tema teeb ka sagedast, Et see, kel hästi käinud käsi, Saab vaeseks, sandiks usinast. Seesama Jumal avitab, Et vaene pea rikkaks saab.

7. Siis võta viimselt see hea nõu: Tee tööd ja palu Jumalat! Ja anna lauldes talle au Ka siis, kui kurja kannatad. Kes Jumalast ei tagane, Ei Jumal seda unusta.

Georg Neumark, 1621—1681.

493

Matt. 6, 10. Sinu tahtmine sündigu kui taevas nõnda ka maa peal.
Omal viisil. 257.

1. Kõik sündku ikka nõnda mull', Kui Jumal tahab taevast, Ta tahtmine on õige küll, Ta päästab kõigest vaevast. Kui usume Ja loodame Siin tema peale kindlast, Siis avitab Ja kinnitab, Ei karista meid liiast.

2. Mu kinnitus, rõõm, lootus ka On Issand Jumal ise; Sest tahan kannatusega Heal meelel kanda risti! Mis tahab ta, Peab sündima; Ta viimaks kuulda võtab, Kui hüüame Ja palume, Ta ikka appi tõttab.

3. Seepärast tahan julgesti Maailmast ära minna, Kui Jeesus võtab heldesti Siit ära viia sinna Mu hingekest, Kus igavest Ta jääb ka tema hooleks. Sest patusüü Ja surmagi Ta võitnud on mu õnneks.

4. Mu armas Önnistegija, Mind tiiva alla võta, Kui kurat tuleb kiusama, Siis mulle appi tõtta. Ma palun sind, Oh aita mind, Mu Jumal, kõiges vaevas! Ilm otsa saab, Su sõna jääb. Mu elu olgu taevas!

Albrecht, Brandenburg-Kulmbachi markkrahv, 1522—1557.

494

Laul 37, 5. Küll ta toimetab kõik hästi.

Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Kõik teeb hästi Jumal, Omaks annan temal' Ennast igavest. Tema olen olnud, Ennegu ma tulnud Emaihu seest. Ta on ka hea meelega, Mis mull' tarvis maa peal, annud, Mu eest muret kannud.

2. Kõik teeb hästi Jumal, Annab, mis on iial Hea ja tarvis mull'; Tema ka mind hoiab, Katab, rohkest toidab Igal päeval küll. Siis kui surm ja ristikoorm Palju 'häda peale tõstab, Iga kord mind päästab.

3. Kõik teeb hästi Jumal! Anna kiitust temal', Kui on häda käes. Kui sul viletsusi Ja ka ahastusi, Ta on abimees. Vao sa küll merre ka, Jumal sealtki päästa võtab, Sulle appi tõttab.

4. Kõik teeb hästi Jumal, Härras süda temal On su häda sees; Kui sa mõttes kahtled, Häda sees ka võitled, Seisab ta su ees: Annab küll siis võidu sull', Et nii häda alla vaob, Kui suits tuulest kaob.

5. Kõik teeb hästi Jumal, Rammu rammutumal' Annab järjesti. Kas on tühja lootnud, Kes ta käest on ootnud Abi tõesti? Häda sa kõik unusta, Aga kannata veel vähe, Jumal võib kõik teha.

6. Kõik teeb hästi Jumal, Elu jõuetumal' Annab surma sees. Lõpetud su valu; Kui siin lõpeb elu, Taevas rõõm on ees. Tõde

see, mis usume: Mulla põrm, mis haua süles, Tõuseb kord veel üles.

7. Kõik teeb hästi Jumal, Võimust küll on temal Vana ussi peal';
Meie peale vaatab, Vaevast läbi saadab Imelikul teel. Kannata sa
häda ka, Ja kõik anna hooleks temal', Kõik teeb hästi Jumal!

Ernst Stockmann, 1634—1712.

495

Matt. 11, 28. Tulge minu juure kõik, kes te vaevatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamist
Omal viisil. 125.

1. „Kõik tulge minu juure nüüd, Kui vaevavad teid rasked süüd!“
Nii armas Jeesus hüüab; „Noor, vana, suur või väikene! Ma annan
armu sellele, Kes andeksandmist püüab.

2. Kes minu ikke võtavad Ja minu koormat kannavad, Ei need
näe põrgu vaeva: Neil' olen ligi järjesti Ja aitan kanda heldesti, Et
nemad saavad taeva.

3. Mis mina teind ja kannatand, Mis läbi ma teid lunastand, See
kõik on teie kasu; Kui aga teete, mõtlete, Mis minu meele järele,
Siis Jumal annab armu.“

4. Maailm küll tahaks õnnistust, Kui poleks risti, viletsust, Mis
vagad kannatavad; Teist nõu ei ole ometi: Need pääsvad põrgust
üksine, Kes Jeesu risti kandvad.

5. Kes täna elab julgesti, Võib homme olla tõbine Ja langeb
surma sisse. Kui lillekesed kaovad, Nii inimesed surevad, Ei püsi
ilmgj ise.

6. Ilm unustab, et surm on ees; Kui aga viimne häda käes, Siis äkist pöördä püüab; Kui tervis hea, siis on sul hool, Kõik pöördud tühja ilma pool', Ehk Issand küll sind hüüab.

7. Ei rikkus rikast avita, Ei uhkus noort ka toeta, Kõik viimaks ära kaob; Ehk oleks sul kõik ilmamaa, Kõik raha, hõbe kullaga: Kõik see sul mulda vaob!

8. Ei tarka tarkus avita, Kõik kõrkus ka on asjata; See läheb põrguhauda, Kes hooletu on südames Ja armuajal elades Ei taha Jeesust nõuda.

9. Mu laps, oh hakka mõtlema Ja pühast sõnast õppima. Oh ära karda vaeva! See sõna näitab selgesti, Mil kombel Jumal heldesti Meid vastu võtab taeva.

10. Kõik kurja makske heaga Ja püüdke vagast elada, Ehk ilm küll naerab vahvast, Ja käige eluteede peal; Küll Jumal maksab üleval Ja nuhtleb kurja rahvast.

11. Kui rõõmupõlv teil alles veel, Au, rikkus, tervis ilma peal, Siis võimust võtab liha. Sest kallis nõu on Jumalal, Et peab teid siin risti all, See võib teid vagaks teha.

12. Kui viletsus on kibe siin, Veel kibedam on põrgu piin, Mis sisse kurjad jooksvad. Seal tunneb ihu hingega Suurt valu ilma lõpmata, Mis kurjad vaimud tundvad.

13. Kes aga ristist vaevatud, Saab taeva vastu valmistud: Oh õnnis inimene! Ei jõua ükski arvata, Ei taeva rõõmu rääkida, Mis annab Jeesus Kristus.

14. Mis Jumal vandes töötand Ja Vaim on meile kuulutand, See on üks kindel sõna. Oh aita, armas Jeesus Krist, Siit üles taeva heldesti Ja onnist elu anna!

496

Laul 108, 13. Anna meile abi vaenlaste vastu, sest inimeste abi on tühine.
Omal viisil. 40.

1. Kui meil on püsti häda käes, Ei ole rammu meie väes, Ei nõu ei
abi kusalgi, Ehk mure meil küll alati;

2. Siis meie ainus rõõm on see, Et meie kokku tuleme Ja palume
siis Jumalat: Meid päästa risti koorma alt!

3. Su poole silmad tõstame Ja patu pärast nutame: Oh anna
andeks meie süüd, Oh ära nuhtle vihas nüüd!

4. Nii kui sa neile töötad, Kes südamest sind paluvad Su Poja
Jeesu nime sees, Kes meie õnn ja vahemees!

5. Seepärast, Issand, tuleme, Kõik häda sulle kaebame, Et meil ei
ole abimeest, Kes päästaks ahastuse seest.

6. Oh anna andeks meie süüd, Meid patust päästa armust nüüd,
Meid kõiges vaevas avita Ja meie häda lõpeta:

7. Et meie võime rõõmuga Sind südamest siis tänada Ja sinu
sõna kuulda veel, Sind ikka kiita siin ning seal.

Johannes Hornung, 1660–1715. Paul Eber, 1511–1569.

Gal. 6, 14. Ei ma kiitle muust asjast kui aga meie Issanda Jeesuse Kristuse rüstist, kelle läbi maailm mulle on rüsti löödud ja mina maailmale.

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Kui rüst on ränk, siis taevast lähem; Kel rüst, sel Jumal ligi ka. Sull' lihalust on taevast kallim, Kui oled ilma rüstita. Sind tuleb õndsaks arvata, Kui rüstikoormat kannad sa.

2. Kui rüst on ränk, siis usk on kangem, Ei kosu usk siin rüstita. Su hinge põld on tuhasta kuivem, Kui nutust ta jääb kastmata. Kuis tuli kulda puhastab, Nii rüst ka usku seletab.

3. Kui rüst on ränk, siis meel ka heldem, Eks kasva tuli tuulega? Nii on ka päikse selgus kallim, Kui pärast sadu paistab ta. Mis õli tuleleegile, On rüst su armastusele.

4. Kui rüst on ränk, siis palveid rohkem, Kask mahla annab haavatud. Kui taevast pilves, torm ka kangem, Saab kompast hoolsast vaadatud. Kui Taavet poleks kiusatud, Ta poleks laulu laulanud.

5. Kui rüst on ränk, siis soov on suurem, Mis taeva poole ajab siit. Küll Ka'anan su meelest parem, Kui kõrves ära väsisid. Kui maad ei leidnud varbale, Siis tuvike läks laevale.

6. Kui rüst on ränk, siis surm on armsam: Sa ootad teda himuga, Et patust, mis sull' surmast hirmsam, Sa võiksid ükskord pääseda. Siis tunnistab rüst hua peal, Et oled võitnud surres veel.

7. Kui rüst on ränk, siis kroon on kallim, Mis taevast pandud tallele; See järele on himu suurem, Mis nüüd veel pandud varjule. See kroon kõik koormad kergeks teeb, Et süda suurest rõõmust keeb.

8. Sa, ristipoodud Jeesus, anna, Et armsaks läheks mulle rist!
Mind kõigest ristist läbi kannu Ja anna mulle armulist, Et usk, kui
risti kannud teal, Siis saaks ka elukrooni seal.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

498

Fil. 4, 6. Äрге muretsege ühtigi, vaid laske kõiges oma palumised palve ja õhkamise läbi tänuga Jumalale teada saada.

Viisil: Oh ärka, vaim, nüüd rõõmuga. 258.

1. Kui tead, et sa põrm ja sau, Mispärast seda nõuad, Mis üksnes taeva Isa nõu Siin maa peal teha jõuab? Sa mõtled, arvad edasi, Sa mõtled, arvad tagasi, Sa mures mõtled ikka: Mis peab must viimaks saama?

2. Ja siiski kõik on asjata, Et arva küll ja nõua: Sest ilma tema tahtmata Sa midagi ei jõua. Ei aita mure ühtigi, Ei saada sulle midagi, Kui et sa rahust ilma Ja täidad veega silma.

3. Kui tahad hästi teha sa, Siis astu selle ligi, Kes võib sind tõesti aidata, Kes maa ja taevad tegi. Ta kätte anna rõõmuga Kõik oma elu, mured ka! Ta võib kõik hästi teha, Et saad veel rõõmu näha.

4. Veel enne, kui said ilmale, Kõik Jumalast sull' anti Ja kõik, mis tarvis sinule, Sull' juba valmis pandi: Peavari oli ehitud Ja ihukate valmistud Ju piima valmis leidsid, Kui ilmale sa sündsids.

5. Su kätki ja su mähkmed ka, Kõik oli valmis pandud Ja valmis peatoidus ka, Kui elu polnud antud. Ja siiski sina mõtled nüüd, Et pole midagi muud hüüt, Kui mis sa ise tegid, Mis kallal vaeva nägid.

6. Mu süda, väga rõõmusta Ja jäta mured maha; Ei Jumal sind ei unusta, Ta tahab head teha: Ta ikka valmis aitama, Ta süda läheb põlema, Ta armastus su vastu Ei iial ära kustu.

7. Ta sülle heida julgesti Kui armas lapsukene Ja palu teda
härdasti, Sest ta on armuline! Kui saadab oma Vaimuga Sind
teele, mis sull' tundmata, Siis lõpetab ka vaeva Ja saadab viimaks
taeva.

Friedrich Hasselblatt, 1815–1870. Paul Gerhardt, 1607—1676.

499

Laul 37, 37. Hoia, mis laitmatu, ja vaata selle peale, mis õige on, sest rahunõudjal
mehel on tulevik.
Omal viisil. 46.

1. Küll viimaks käib veel hästi selle käsi, Kes Kristuses on Isa
pärija; Küll viimaks rahuaeg sell' ilmub ka, Kes palumast ja
ohkamast ei väsi.

2. Küll viimaks Jumal meie lootust täidab, Kui rist saab katsund
usku, armastust Ja saatnud pikka meelt ja kannatust; Ehk küll
maailm meid teotab ja laidab.

3. Küll viimaks saavad võitjad oma kroonid Ja laevad sõjast
isamaale ka, Kus õnnis rahupõli oodata, Kus au ja valgus täidab
rahuhooneid.

4. Küll viimaks Jumal ise vee teeb viinaks, Mis magus on ja hinge
rõõmustab Ja pulmarahvast usus kinnitab. Et ta kõik hästi teeb,
see ilmub viimaks.

5. Küll viimaks saab ka Rahel Jakobile Ja viimaks saab ka Joosep
austud, Kes enne oli vilets, teotud; Ka viimaks saab Tobias rõõmu
jälle.

6. Küll viimaks Jumal oma lapsed kannab Ka taeva rõõmuriiki
armuga Ja ühendab nad inglisele, Kui siin ka neile nutuleiba
annab.

7. Jah viimaks rõõm, ei esmalt, oh mu süda! Jää rahul', kui sind Jumal kurvastab, Ta ometi sind väga armastab! Ja mõtle: Nõnda tahab Jumal seda!

W. Schultz. Christian Andreas Bernstein, 1672–1699.

500

1. Peetr. 5, 7. Heitke kõik oma mure tema peale, sest tema muretseb teie eest. Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Laps, võta vastu rõõmsasti, Mis Jumal seab targasti; Kui mässab, möllab torm ja tuul, Siis ole julge: kasuks sull', Mis Jumal teeb.

2. Ta meel on kõige heldem meel, Ta pole kurja soovind veel, Ta saadab sulle hingamist. Sest võta vastu rahulist, Mis Jumal teeb.

3. Ta nõu on kõige targem nõu, Sul on sest kasu, temal au. Maailma nõu kõik nurja läeb, Ja kindlast seisma üksi jääb, Mis Jumal teeb.

4. Ta süda kõige truim on, Sest ta on õige Kiideon: Ta sõdib, valvab nende eest, Kes rahul seega südamest, Mis Jumal teeb.

5. Oh süda, kiida kallisti, Oh suu, sa laula rõõmsasti Ta armu nõust, suurest väest, Ta mõtetest ja kõigest sest, Mis Jumal teeb.

6. Ta vägevasti valitseb, Ta meile suve, talve teeb, Maa vilja, rohtu kasvatab, Kuu, päike seda kuulutab, Mis Jumal teeb.

7. Kõik kurje tunneb, leiab ta, Kõik omakseid ta kaitseb ka. Ta hoiab oma karjuket, See rõõmustab ka jälle sest, Mis Jumal teeb.

8. Siis jäägu peale ilmale, Mis iial kallis temale; Au, lust ja rõõm, suur vara ka. Sa aga sellest rõõmusta, Mis Jumal teeb.

9. Kui pead risti kandma sa, Siin ilmas kurbust nägema, Siis Isa vitsast rõõmusta Ja ole rahul sellega, Mis Jumal teeb.

10. Usk saadab armu pärandust Ja lootus kallist kannatust, Need jäägu sinu hingele! Siis saad sest rahu endale, Mis Jumal teeb.

11. Vaat, taevas on sul valmis kroon Ja Jeesu kõrval rahutroon. Seal maitseed siis ja kiidad sa Veel rõõmsasti ja lõpmata, Mis Jumal teeb.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

501

Jes. 40, 31. Kes Jehoovat ootavad, need saavad uut rammu ja lähevad üles tiibadega kui kotkad.

Omal viisil. 278.

1. Lenda üles kurbusest, Süda, Isa poole! Astu välja mureööst Armu valgusele! Kurja vaimu kavalust Ära mõistma tõtta: Vaata, armu rõõmustust Tahab ta sult võtta.

2. „Vana madu, põgene!“ ütle julgest talle: „Ei sa enam kahju tee, Vana petja, mulle, Pea on sinul rõhutatud Jeesu surma läbi, Sinu väest ma päästetud, Otsas hirm ja häbi.

3. Miks sa heidad minule Minu patud ette? Kes on kohtumõistmise Annud sinu kätte? Ära neetud oled sa!“ ütles Looja sulle. Kuis võib hukasolija Kohut mõista mulle?

4. Pattu teinud olen ma, Seda ma ei salga, Ära teenind patuga Olen põrgu palga. Aga oma verega On mind lunastanud Minu Õnnistegija Ja mull' andeks annud.

5. Sellepärast rõõmuga Julgesti nüüd kiidan: Jeesu armu abiga
Kõik ma ära võidan. Olgu saatan, surm või patt, Püüdku ilm mind
kõita — Minu heldet aitajat Ei või ükski võita.

6. Tema armu panen ma Põhjaks lootusele, Ei siis ükski vägi saa
Kahju teha mulle. Seisjat selle kalju peal Võivad ähvardada
Tuuled, tormid, pikse hääl — Kahju nad ei saada.“

7. Nõnda kiida, süda, sa, Kui sind püüab petta Saatan
kavalusega, Usku ära võtta. Lenda üles kurbusest Rõõmu
mägedele, Astu välja mure ööst Armu valgusele!

W. Eisenschmidt. Paul Gerhardt, 1607—1676.

502

Luuk. 22, 42. Ärgu sündigu mitte minu, vaid sinu tahtmine.
Viisil: Kõik sündku ikka nõnda mull'. 257.

1. Ma olen oma südame Nüüd annud Isa hoole, Sest rist toob
kasu minule, Ka surm viib elu poole. Mu Jumal ta, Ta oma ma,
Mis võib mull' teha hirmu? Ehk ta küll lööb Ja valu teeb, Ta siiski
on täis armu.

2. Ei teisiti või olla see: Mind armastab mu Isa. Kui ta mind
saadab muresse, Ta kuuleb hädakisa; Ta armumeel Mind katsub
veel, Kas ma käin õiget rada. Kui kindlaks jään, Siis armu näen,
Ta võib mind ülendada.

3. Kes hädas on mu abimees? Ta, kes mull' armu annud! Ma
oleks ammu mulla sees, Kui ta mind poleks kannud; Suur,
väikene On tema käes Ja temalt jõudu võtab. Kes temast läeb Ja
maha jääb, See hukatusse tõttab.

4. Kui pole seda antud sull', Mis liha, veri nõuab, Siis arvad: „See
on koormaks mull', Kes seda kanda jõuab?“ Sa muretsed Ja

vaeva näed, Et saaksid kasu näha: Sa ometi ei teagi, Mis Jumal võtab teha.

5. Kui põld ei muud kui sooja saa, Kas ta siis vilja kannab? Tall' vihma, külma tarvis ka, Ka seda Jumal annab. Ehk rohi sull' On kibe küll, Ta siiski toob uut elu. Nii süda ka Ei kindlaks saa, Kui ta ei tunne valu.

6. Seepärast, Jumal, tahan ma Su kätte ennast anda. Mind võta saata armuga Ja otsani mind kanda. Sa, Issand, tead Ja korda sead, Mis tuleb kasuks mulle, Ja üksines Maailma ees Ka au saadab sulle.

7. Kui lased päikest paista mull', Siis see eest tänu annan. Kui pean käima risti all, Ka seda rõõmsast kannan. Kui mina veel Siin ilma peal Saan armuaega näha, Siis nii, kui see Hea minule, Ka võta m'uga teha.

8. Ja kui ma ükskord surma teel Käin pimeduse rada, Siis sinu sõna valgus veel Mind võtku valgustada. Mu karjane, Sa truisti Mind nõnda võtad kanda, Et ükskord ma Võin rõõmuga Sull' au ja kiitust anda.

F. Ederberg. Paul Gerhardt, 1607—1676.

503

Matt. 6, 25. Ärge olge mures oma elu pärast, mis te peate sööma ja mis te peate jooma, ega oma ihu pärast, mis te peate selga panema.

Viisil: Miks mu süda ennast vaevab. 282, ehk: Rõõmustes mu süda hüppab. 280.

1. Miks kui pagan, inimene, Häda sees Homse eest Oled mureline? Mis sind raske mure aitab? Jumal see Vaiksesti Sind, kui nälg on, toidab.

2. Jumal on sull' elu annud, Ihu sa Hingega Oled temalt saanud. Ei ta sind või jätta jälle Aitmata, Siis kui sa Loodad tema peale.

3. Ära kaeba oma häda: „Mis ma süön? Mis ma joon?“ Jumal saadab seda! Ihule ta toidust annab, Ja mis veel Tarvis teal, See eest muret kannab.
4. Kas on linnukesel muret, Kust ta saab, Mis ta süüb? Kas ta nälga sureb? Tema loodab Looja peale, Hüppab seal Oksa peal Rõõmsast, tõstab hääle.
5. Oh meil õiget usku vaja! Oleks see Meie käes, Võiksime kõik saada. Jumalast kes kinni hakkab, Ei jää ta Abita, Rahul valvab, magab.
6. Kes siin õigust taga nõuab, ülemaks, Kallimaks Armuriiki peab, Sellel! Jumal süüa annab, Juua ka Keelmata, Ta eest hoolt ka kannab.
7. Siis mull', Jeesus, rõõmuks ole, Heldeke, Kaunike, Toiduseks mull' tule! Muretse mull' hinge vara, Ihule ühtigi Siis ei ole vaja.

Lorenz Lorenzen (Laurentius Laurenti), 1660—1722.

504

Koguja 5, 14. Nõnda kui ta oma ema ihust on tulnud, nõnda läheb ta alasti jälle tagasi, nagu ta tulnud, ega saa midagi oma vaevast, mis ta oma käega võiks ära viia. Omal viisil. 282, ehk: Rõõmustes mu süda hüppab. 280.

1. Miks mu süda ennast vaevab? Mul on ju Jeesus Krist! Kes mult teda võtab? Kes mind keelab taeva saamast? Jumala Pojaga Usus elan kindlast.
2. Alasti ma emahust Ilmale Tulingi, Polnud mul siis rikkust; Alasti ma lähen ära Surema, Hauda ka, Jätan oma vara.

3. Kõik, mis mulle varaks pandud, Pole mu Oma ju, Jumalast ta antud; Tahab ta kõik ära võtta, Võtku ta! Siiski ma Tahan kiita teda.

4. Kui ma satun viletsusse, Ehk on mul Häda küll, Ei saa hukatusse. Kes mind paneb risti kandma, Teab ka, Kuidas ta Peab abi andma.

5. Jumal on nii sagedasti Rõõmustand, Jahutand Sūdant vägevasti; Kannan siis, mis peale paneb. Truu on ta, Helde ka, Isa viisil nuhtleb.

6. Ilmavürst ja tema orjad Põlata, Pilgata Väga hästi mõistvad; Tehku nemad ikka seda, Olgu peal! Jumalal' Teada on mu häda.

7. Ristiinimese süda Peab ka Olema Rahul, kui on häda. Kui surm peaks ligi saama, Tema meel Siiski veel Peab rahul' jääma,

8. Suretada surm ei jõua, Elusse Tungime Läbi surma, haua; Surm, see lõpetab su vaeva, Avab tee Sullegi, Mis viib üles taeva.

9. Seal ma tahan rahul olla, Sūdamest Kõigest väest Tānulaulu laulda. Pole maa peal õiget elu; üürike, Tühine On maailma ilu.

10. Mis on ilma varandused? Kallis kuld On ju muld, Vaevab inimesi. Taevas on need kaunid annid, Tõsine Karjane Söödab seal mu hinge.

11. Karjane, sind kiidan kõrgest, Et sa mull', Mina sull' Omaks saanud järjest. Olen sinu kallis vara, Ise sa Verega Mind ju ostsid ära.

12. Minu oma oled sina, Karjane, Sinusse Kinni hakkan mina. Sind ei iial mina jäta, Saada sa Mind, kus ma Võin su juure jääda.

505

Tiit. 2, 12. Jumala arm juhatab meid, et meie jumalakartmata elu Ja ilmalikud himud peame ära salgama.

Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237 b.

1. Mind võta röömustada, Ma palun, Issand, sind, Suur on mu patu häda, Mis hirmsast vaevab mind! Sest üksi sinu poole Ma hüüan risti all Ja loodan armu peale, Mu päästja, üleval!
2. Mind kiusab kavalasti Veel hinge vaenlane, Ma langen sügavasti, Kui sa ei lähene. Ta võtab oma vangi Meid lihahimuga Ja petab vaeseid hingi Maailma iluga.
3. Käsk on mu karistaja, Mind põrgu hirmutab; Su arm mu röömustaja, Kui surm mind ähvardab. Veel, Issand, sinu viha Ma kardan kangesti, Kuid armust hinge iha Saab röömuks ometi.
4. Oh õnnis, kui sa ootad Siin abi Jeesu käest Ja armu saada loodad Ta püha sõna väest: „Mu juure kõik nüüd tulge, Oh vaesed, vaevatud, Mu armusõna kuulge, Kes raskest koormatud!“
5. „Siis saate hingamise Mult kätte rohkesti, Et mina rahu ise Teil' saatnud heldesti. Kes minu iket kannab, Saab õndsas rahule, Mis minu arm sell' annab, Kes usub kindlasti.
6. „Teid tahan uueks luua,“ Nii ütleb Issand veel, „Uut elu teile tuua Siin oma armu teel. Teil' oma sõna väge Ma panen hingesse: Sest võtke usu tuge, Et kindlast seisate.“
7. „Mu sakramendi anne Veel armus kinnitab, Et kaob kohtu vanne, Mis hinge hirmutab, Et patule sa sured Ja kasvad õiguses, Kui minu juure tuled Sa oma vaesuses.“

8. Sest, Isa, ülendada Sind tahan igavest Ja, Poeg, sind austada
Ka kõigest südamest, Seks Püha Vaimu läbi Mind usus kinnita Ja
anna heldet abi, Et kasvan armus ka!

Martin Lipp, 1854–1923. Johann Wilhelm von Fürstenberg, 1551—1559. Liivimaa
ordumeister, 1560 Viljandi lossis vangi võetud, suri Venemaal 1568 vangipõlves.

506

Laul 126, 5. Kes silmaveega külvavad, need lõikavad hõiskamisega.
Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Minu mure, hirm ja häda, Kõik mu hinge oht ja vaev, Mis mu
Loojal kõik on teada, Kaob nii kui eilne päev. Raske saju järele
Paistab hele päikene; Mureajad mööda laevad, Meeled jälle
rõõmsaks saavad.

2. Nutukülvist rõõmuvilja Annab Jumal lõigata, Mureäket
hingevalja Laseb tema harida. Pikne õhu puhtaks teeb, Kui ta
kangest välku lööb. Haavad, mida sõjad saatvad, Rahu ajal
paranevad.

3. Kui su käsi roose korjab, Pead rahul olema, Kui sind okas siis
ka haavab, Rõõm ei tule valuta. Jumal seadnud meilegi
Rahupaiga armsasti, Ei sa muidu seda leia: Vaevast tuleb läbi
käia.

4. Meie tee käib taeva poole, Ääres ristid seisavad; Ei see liiga
raske ole. Kui ka jalad väsivad, Taeva ükski hing ei saa, Kes ei
taha sõdida. Kibuvitsakrooni kannud Kõik, kes iial sinna saanud.

5. Kõik, kes taeva valgust näevad, Pimedusest tulivad, Kõik, kes
Isa rõõmu maitsevad, Ristist läbi läksivad. Nüüd nad seisvad Talle
ees, Trooni ümber au sees. Käes neil kaunid võidupalmid, Peas
neil kuldsed aukroonid.

6. See on Isa viis ja seadus Oma ristirahvaga: Saagu kantud enne kurbus, Rõõm siis tuleb lõpmata, Sõdimise järele Võidukroonid antakse; Ka'anani ei ole saanud, Kes ei kõrves kannatanud.

7. Ahelaid seepärast kanna, Minu hing, nüüd rõõmsasti; Isa surma sind ei anna, Päästab pea heldesti. Piksevihma järele Kosub närtsind taimeke. Kui on õhtu mures lõpnud, Koiduga sull' rõõm on tõtnud.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Umbes 1700 aastal

507

5. Moos. 32,4. Jumal on ustav ja ilma kõveruseta, õige ja õiglane on tema. Omal viisil. 249.

1. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Ta tahtmine jääb õigeks; Ma jään nüüd üsna rahule, Kõik jätan tema hooleks. Mu Jumal ta, Kes väega Mind hädas hoida mõistab, Ta tehku, mis ta tahab.

2. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Ei ta mind ilmas peta. Kus saadab ta, seal õige tee, Ei ta mind maha jäta. Ta armust mull' Saab juba küll; Ehk olgu häda käes, Ta võib mind päästa väes.

3. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Eks tema muret kanna. Mu helde arst ei ilmaski Mull' surmarohtu anna Hea rohu eest. Ta truudusest Ma hädas abi ootan, Ta armu peale loodan.

4. Mis Jumal teeb, on ikka hea, Ta minu eluvalgus, Ei kurja mina temast tea. Ta töö on selge heldus, Nii risti all Kui rõõmu aal: Kõik saavad näha seda, Kui ustav on ta. süda.

5. Mis Jumal teeb, on ikka hea. Ehk vahest pean jooma Ka murepeekrist rohkesti, Ei jää ma siiski kartma, Sest viimati Saab ometi Mu süda kallist rõõmu. Mis lõpetab kõik hirmu.

6. Mis Jumal teeb, on ikka hea, See lootus ei tee häbi. Ehk käigu minu elutee Ka hädast, surmast läbi: Mind heldesti Ja truisti Mu Isa süles kannab. Ta andku, mis ta annab!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Samuel Rodigast, 1649—1708.

508

Laul 37, 5. Veereta Jehoova peale oma teed ja looda tema peale, küll ta toimetab kõik hästi.

Omal viisil. 239.

1. Mis vaevab sinu südant, Mis iial nõuad ka, Sell', kes on meie Issand, Kõik hooleks anna sa: Kes tuuli, pilvi, taevast Kõik hästi valitseb, Küll see sind päästab vaevast Ja su eest muretseb.

2. Sa pead Isa uskma, Siis käsi hästi käib, Ja tema peale vaatma, Su töö siis korda läeb. Ei aita liiad mured, Ei maksa kurbuski, Sest Jumal tahab palveid, Siis aitab heldesti.

3. Sa, armas Isa, tead, Mis kahjuks tuleb meil', Su lastele kõik sead, Mis hea ja tarvis neil'. Mis sina ette võtad, Kõik teed sa vägevast, Su meele pärast tõttad Kõik seadma usinast.

4. Kõik võid sa, Issand, teha, Sest sul on rohke nõu; Su töö on hästi näha, Su viis on selge au. Kes suudab vastu panna, Kui oma lastele Kõik abi tahad anda Siin hädas rohkesti.

5. Ehk püüdvad vastu panna Küll hoopis kuradid, Ei Jumal siiski anna Neil' võimust ühtigi. Mis tema võtab ette, See peab sündima, Mis tahab tema mõte, Peab korda minema.

6. Mu hing, nüüd looda rõõmsast Ja oota julgesti: Küll Jumal sinu hädast Sind päästab heldesti. Kui võtad kannatada, Siis tuleb abi tõest, Sind võtab rõõmustada Su Issand armu väest.

7. Oh jäta mured maha, Mis südant vaevavad Ja võtvad valu teha, Et väga kurvaks saad. Su kohus pole seada Neid asju ilma peal: Küll Jumalal on teada, Mis kasuks tuleb teal.

8. Kõik tema hooleks anna, Sest ta kõik targast teeb. Siis saad sa imeks panna, Kuis see kõik korda läeb, Kui tema imeabi, Nii kui ta töotand, Sind mureorust läbi On armust avitand.

9. Küll viibib vahest tules Ta oma abiga, Et nagu ristitules Ei mäletaks sind ta. Ei siiski sind ta jäta, Vaid usku katsub ta: Kas pead kinni teda Ka hädas rõõmuga?

10. Kui siiski tema poole Sa hoiad kindlasti, Siis näed sa tema armu, Kui sa ei mõtlegi. Siis tema armust päästab Sind raske koorma alt, Mis üürikeseks kestab Su kasuks ülevalt.

11. Oh õnnis sina oled, Sest kiites, tänades Sa võimust saad ja tuled Auehtes hiilgades. Suur Jumal ise annab Sull' rõõmu rohkesti, Et talle, kes sind päästab, Sa laulad rõõmsasti.

12. Oh võta lõpetada Kõik meie häda teal, Meid nõtru toetada: Su helde isameel Hoolt kandku meie pärast, Et meie pääseme Sest kurja ilma kärast Ja taeva läheme.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

509

Laul 41, 4. Jehoova toetab teda haigusevoodis, ta pöörab kogu tema maasolemise, kui ta jääb haigeks.

Viisil: Oh Jumal, vaata heldesti. 198, ehk: Su poole, Issand, südamest. 200.

1. Mu ihu on nüüd tõbine, Veel tõbisem mu süda: Ei tule lootust temale, Et õnnistust saaks näha! Suur on mu patt ja eksitus, Sest tuleb mulle hukatus, Ei või ma õndsaks saada!

2. Sa oled, armas Jumal, küll Mind tahtnud pöördä patust. Kui arm sai ette pandud mull', Ei tunnud patu pettust, Vaid mõtlesin: „Mul aega küll!“ Nüüd näen ma selgesti, et mull' Koht põrgus valmis tehtud.
3. Mu süda mõistab hukka mind, Ei julge loota armu, Siitsaadik olen põland sind, Nüüd kardän mina hirmu. Sest palju pattu aruta Ma teinud terve ihuga: Nüüd peän palga saama.
4. Hing täidetud on murega; Mind vaevab Looja viha, Kõik hakkab meele tulema, Mis teinud kuri liha. Ja noore ea himustus Ja tuimus, roojus, kiimalus Teeb mulle rasket valu.
5. Kõik minu ihu väriseb, Kui surm mu meele tuleb, Mu julge süda vabiseb, Kui tema kohtust kuuleb. Mis kostan kohtumõistjale, Kui kohtusse mind viiakse? Ma hukas, hukas olen!
6. Oh Issand Jeesus, halasta Mu vaesekese peale Ja oma kalli verega Mull' nõdral' appi tule! Oh anna andeks minu süüd, Mind päästa kõigest patust nüüd Veel enne, kui ma suren!
7. Su verehigi, Jeesus Krist, Su surmavõitlemine, Su kannatus, su surm ja rist, Su ülestõusemine, Su täieline lunastus, See olgu minu rõõmustus, Mind päästku patusurmast.
8. Nüüd loodän mina ometi, Et heidad armu jälle, Ehk mina küll suur patune, Su armu väärt ei ole. Su surma pärast palun ma: „Mu peale, Jeesus, halasta, Mu armas Jeesus! Aamen.“

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Tartu lauluraamatu järele

510

Laul 10, 1. Jehoova, mispärast seisad sa nii kaugel ja oled varjul häda ajal?
Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Mu Jumal, kuis nii varjul oled, «Kuis imelised on su teed! Mis kasu saatvad kõik mu mured: Veel enne mind sa muretsed! Mu Jumal, Isa, saada mind, Et risti allgi kiidan sind.

2. Kes võib küll sinu mõtteid mõista? Kõik nõu ja tarkus üksnes sul: Sa mitu tuhat teed võid leida, Kus ühtki pole leida mul. Mu Jumal, Isa, saada mind, Et risti allgi kiidan sind.

3. Oh Jumal, sinu pühi mõtteid Ei jõua mõista ükski meel! Sest pühitse mu ettevõtteid, Mind saada käima õigel teel. Mu Jumal, Isa, saada mind, Et risti allgi kiidan sind.

4. Ma tahan sulle, Issand, anda End kõige ihu, hingega. Ma veeretan, mis ei või kanda, Su armu peale kartmata. Mu Jumal, Isa, saada mind, Et risti allgi kiidan sind.

5. Oh aita, et ma sult ei kaoks Ei ristas, rõõmus iialgi. Kõik sündku, Issand, sulle auks Ja õndsuseks mu hingele. Mu Jumal, Isa, saada mind, Et risti allgi kiidan sind.

Friedrich Wilhelm Ederberg, 1859–1939. Salomon Franck, 1659—1725.

511

Jerem. 10, 10. Jehoova Jumal on tõde Ise, tema on elav Jumal ja Igavene kuningas.
Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Mu Jumal taevas elab veel, Ei tema sure, olgu meel Sul julge; kui kõik hukka läeb, See lootus ikka kindlaks jääb: Ta elab veel!

2. Ta elab! Miks mind mured siis Nii vaevavad? Tal isa viis. Ta peale heidan mured ma Ja tahan rõõmsast uskuda: Ta elab veel!

3. Kui hingel nõu polegi, Kui häda kipub vägisi Sull' palju tüli tegema, Siis mõtle ikka tänuga: Ta elab veel!
4. Su Jumal elab, teab ka, Kuis ta sind tahab aidata; Kui karistab, siis ometi Su heaks pöörab sedagi. Ta elab veel!
5. On raske ike kaela peal Ja selle pärast kurb su meel: Ta aitab kanda, looda sa Ja kiida aga kartmata: Ta elab veel!
6. Kui väga rängaks läheb rist Ja sa ei leia hingamist, Et rist sind tahab rõhuda: Küll Jumal päästab, kannata! Ta elab veel! ;
7. Mu Isa, kanna mu eest hoolt Ja seisa ikka minu poolt! Mu ainus lootus oled sa, Sest tahan laulda rõõmuga: Sa elad veel!

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Mauritius Kramer, 1646—1702.

512

Miika 2, 13. Nemad peavad vägisi läbi tungima ja väravast läbi minema.
Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Mu nukker süda, tungi sa Nüüd valust välja väega Ja Jeesu kõrvu kostku hääl, Kes Isa Tall, su peigmees seal Ka risti peal.
2. Su Jeesus pakub sulle kätt Ja kingib rahu, eluvett, Aukrooniga sind ehitab Ja sulle aset valmistab, Sind koristab.
3. Nüüd ole julge, võitle ka, Sest võideldes saad võidu sa. Kui kuri vaenlane su ees, Siis Jeesus sinu abimees On häda sees.
4. Kui kiusatus su peale käib Ja ära neelavat sind näib, Siis kinnitab sind Jeesus Krist, Kui aga mõistad palumist, Kui käes on rist.

5. Nüüd, Jeesus, sinu juure laen Ja sinu risti alla jään, Mu hing ja usk ei jäta sind, Kuni su kallis vere hind Teeb õndsaks mind.

6. Su haavadesse tõttan ma, Su juurest rahu leian ka, Su veri on mu kosutus, Kui sinu armu halastus Mu pärandus.

7. Sa oled ilma alguses End ohvriks luband, vahemees, Sa võtsid oma verega Mind hinge hädast lunasta, Viid taeva ka.

8. Kuis võin veel nukker olla ma? Su juure tõttan rõõmuga. Ma leian õige rahu siit, Sest et sa minu patu süüd Kõik ära viid.

9. Sest kallist sõnast julgeks laen Ja nõnda võitjaks sõjas jään. Seepärast, Jeesus, rõõmsasti Sull' annan meele, südame, Oh võta see!

F. Ederberg. Justus Henning Böhmer, 1674—1749.

513

Laul 42, 6. Miks sa nii rõhutatud oled, mu hing, ja nii rahutu mu sees? Looda Jumala peale, sest ma tahan teda veel tänada, tema pale on selge õnnistus. Omal viisil. 79.

1. Mu süda, miks sa muretsed Ja miks sa ennast kurvaks teed Ja tühja igatsed? Su lootus olgu Jumal teal, Kes kõik on loonud ilma peal.

2. Ei tema või sind unusta, Vaid tahab armust aidata, Kui iial puudust sul. Oh vägev Isa igavest, Sa seisad hädas minu eest.

3. Et minu Isa oled sa, Ei sinu laps jää aitmata, Sul helde isameel. Sest muld ja põrm siin olen ma, Ei kustki maa peal rõõmu saa.

4. Küll rikas loodab vara peal', Mu lootus Jumal üleval. Ehk mind küll naerdakse, Ma tean, usun kindlasti, Et sa mind toidad rohkesti.
5. Nii rikas oled, Jumal, tõest, Kui oled olnud igavest, Su peale loodan ma. Oh anna rikkust hingele, Siis minul on kõik rohkesti.
6. Ei ilma aust hooli ma, Mind lase taevast pärida, Mis oled saatnud meil' Küll oma surma valuga, Siis olen kõigest mureta.
7. Kõik, mis siin on maailma peal, Kuld, hõbe, suureline meel, Au, rikkus, lust või rõõm, Ei kesta see meil' igavest, Ei tee ka õndsaks hingekest.
8. Sind tänan, Kristus, südamest, Et oled teada annud sest Mull' oma sõna sees. Oh anna usu kinnitust Ja minu hingel' õnnistust.
9. Au, kiitus olgu igavest Su suure, helde armu eest! Ma palun südamest: Oh ära jäta maha mind, Et taevas saaksin näha sind.

Hans Sachs, 1494—1576.

514

Jes. 30, 15. Kui teie pööraksite ja hingaksite, siis te saaksite abi; kui teie oleksite rahul ja loodaksite, siis oleks teil rammu, aga te ei ole mitte tahtnud.

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117

1. Mu süda, rahul ole, Ja ärgu olgu sulle Ei vaeva, hirmu ka; See häda, mis sull' mureks, On Jumal saatnud ristiks; Kui tall kõik vaikselt kannata!
2. Sa kartes, muretsedes Ja hädas, nurisedes Veel koormat kasvatad; Kui vaikselt abi ootad, Ta peale kindlast loodad, Siis rasket vaeva vähendad.

3. Kui hing veel nuttes küsib: Kas abi kaua viibib? Ju silmad kuivatud! Kui õhkab alles süda: Kui kaua vaevab häda? Ju hing ja ihu rõõmustud!

4. Kui vahest talve, külma, Siis jälle kallist ilma Suur Jumal läkitab; Kui hädaöö on läinud, Siis oled päikest näinud: Nii Jumal heldest juhatab.

5. Ju Issand koorma kaalund, Mis meie peale pannud, Oh hing, sa nõdruke! Mis sinu jõud ei kanna, Ei täi tal peale panna, Ei tee ta liiga sinule.

6. Sest need on armuvitsad, Ei mitte vihamõõgad, Miska ta karistab. Nii vana vaenlast sõitleb, Mu liha vastu võitleb, Uut inimest nii kasvatab.

7. Ta tahab õpetada, Et teda austada Sa mõistad häda sees, Et usus kannatada Ja ükskord surmarada Sa võiksid käia armu väes.

8. Mis võib ka lahutada Mind Jumalast ja saata Ta rõõmust ära veel? Kas suren ma või elan, Ma siiski seda tean: Mu päriskoht on valmis seal.

9. Kui Kristus minu elu, Siis surm on minu kasu. Surm ihu suretab, Ta hinge lahti päästab Ja taeva sisse tõstab, Mind Jeesusega ühendab.

10. Sest, süda, rahul ole, Ja ärgu olgu sulle Ei vaeva, hirmu ka. Küll Jumal ingli annab, Kes pea sinna kannab, Kus sinu peig ja pärismaa.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Anastasius Freylinghausen, 1670–1739.

Jes. 41, 17. Viletsad ja vaesed otsivad vett ja pole ühtigi, nende keel lõpeta ära janu pärast; mina, Jehoova, tahan neid kuulda, mina Iisraeli Jumal ei taha neid mitte maha jätta.

Viisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

1. Mu vaesus ajab mind, et ma Läen selle juure kerjama, Kes rikkaks teeb ja terveks. Sa, Jeesus, oled, keda ma Siin nõuan härda nutuga, Et lööks su süda pehmeks.
2. Oh kust ma seda jõudu saan, Et seda hoolsast toimetan, Mis on mu kohus teha? Mu vaimu, Issand, ärata, Meel, süda ilmast lahuta, Et uus meel oleks näha.
3. Mu hing, mis hoopis väsinud Ja pea ära janunud, Su kaevu juure tõttab; Sa minu janu kustuta, Mind täida ja mind rõõmusta, Mu hing siis rammu võtab.
4. Mu keeljad aja kaugele, Sa võid mu kiusatusele Küll pea otsa teha. Tee, et ma usus kindlaks saan Ja palvesse ka järjest jään, Siis saan su väge näha.
5. Mu vastu käed sa siruta, Mind lahkest vastu võta ka, Et saan su armusuhe. Sa tunned minu ihkamist, Mu pisaraid ja õhkamist: Oh anna rõõmu mulle!
6. Sa oled minu rõõmustus Ka siis, kui käes kurvastus Ja ahastus mind vaevab. Sa pole teda põlanud, Kes tunneb, et ta kadunud Ja sulle häda kaebab.
7. Su heldus mind nüüd jahutab, Su magus sõna kosutab Ja rõõmustab mu hinge. Mu Jumal, mis ma ütlen veel? Kõik minu himu, nõu ja meel Käib üksnes sinu peale!

516

Laul 4, 4. Tundke ometi, et Jehoova Imeliselt kohtleb oma vaga.
Viisil: Ma tänan sind, oh Jeesuke. 205.

1. Nii kuidas Jumal saadab mind, Nii tahan käia ikka. Ta hooleks mina annan end, Ei ole siis mul viga. Ma lähen julgest edasi, Käin tema järel alati, Ei tema tee mind peta.

2. Nii kuidas Jumal saadab mind, Ma seega rahul olen. Kui liha, veri keelab mind, Ma siiski ikka lähen Nii edasi, kui saadab ta, Ja kiidan teda tänuga Siin maa peal ja seal taevas.

3. Nii kuidas Jumal saadab mind, See annab mulle rõõmu; Kui tema ka ehk nuhtleb mind, Ei ole sest mul kahju. Mis minuga ta iial teeb, See ikka heaks mulle saab, Kas elan või kas suren.

4. Nii kuidas Jumal saadab mind, Ei karda mina häda; Kui rumalus ka segab mind, Et ma ei mõista seda, Mis tema meel on mõtelnud Veel enne kui ma sündinud: Kõik tuleb minu kasuks.

5. Nii kuidas Jumal saadab mind, Ma loodan, usun, kannan, Sest tema aitab tõest mind, Ei lahuta meid saatan: Ma jään ta juure kindlasti, Sest mina tean tõesti, Et kõik saab minu õnneks.

6. Nii kuidas Jumal saadab mind, Nii tahan mina käia. Ja kui ta hädast, vaevast mind Ka tahab läbi viia: Ma siiski tean selgesti, Et tema saadab truisti. See on mu kindel lootus.

Lambert Gedicke, 1683—1735.

517

Jerem. 32, 18. 19. Sina oled suur vägev Jumal, kelle nimi on vägede Jehoova, kes suur on nõu poolest ja vägev tegude poolest.

Omal viisil. 116, ehk: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Nii sündku minu asi, Nii käigu minu käsi, Kui Jumal ise teeb.
Kui tema muret kannab Ja ise nõu mull' annab, Küll siis kõik hästi korda läeb.
2. Mu oma jõud ei jaksa, Ei minu mure maksa, Ei kõlba minu nõu. Nii olgu kui see tahab, Kes kõigil' osa jagab, Ning temal' üksi olgu au.
3. Mis põlve Jumal annab Ning mis ta peale paneb, See hea on minule. Ei ole karta viga, Kui aga sünnib ikka, Mis armsa Isa tahtmine.
4. Ma tema peale loodan Ja tema abi ootan: Ta hoiab kurja eest. Kui aga teda kardan, Ta sõna mööda elan, Siis pole häda elades.
5. Ta võtku suurest armust Mind päästa kõigest patust, Süüst lahti mõista ka. Ei mõista hukka tema, Vaid nii kui helde ema Ta kannatab veel minuga.
6. Kui magama ma lähen, Kui jälle üles tõusen, Kus iial olen ma, Kas hädas, viletsuses, Kas näljas, ahastuses: Saan troosti tema sõnast ma.
7. Kui Jumal katsma tuleb Ja risti peale paneb, Ka seda kannan ma; Ei saa, kui tema aitab Ja kannatust ka annab, Mul koorem raske olema.
8. Kõik tema hooleks jätan, Kas suren ma või elan, Kõik hea, mis tema teeb! Ma laen, kui kutsub tema, Kas homme või ju täna: Küll õiget aega tema teab.

9. Siis ole, süda, rahul! Mis iial juhtub sinul', Sa ära muretse! Sest sinu Isa taevas Teab nõu küll kõiges vaevas: Suur nõu on temal tõesti!

Paul Fleming, 1609—1640.

518

Hebr. 12, 7. Kui te hirmuandmist kannatate, siis käib Jumal teiega ümber kui lastega, sest missugune poeg on see, kellele isa hirmu ei anna?

Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Oh helde Jumal, sinul tõest On armuline süda, Ma tean, et sinu isakäest Mull' tulnud rist ja häda! Ma tean, et selle koormaga Mind armust tahad katsuda, Ei mitte viha pärast.

2. Sa oma lapsi hirmutad, See viisiks ikka sulle; Sest kui sa rängast karistad, See armu märgiks mulle. Sa annad kurbust röömu eest, Viid põrgu, päästad põrgu seest: üks vahetus on järjest!

3. See komme on sul alati, See meil' küll imeline: Mis tahad hoida elule, See surmatakse enne, Mis peab saama austud, Saab enne ära teotud Ja hoopis põrmu pandud.

4. Seesama põlv ka Jeesusel Siin maa peal üksi oli: Ta rippus enne risti peal, Kui taeva tema tuli. Rist, häda, vaev ja teotus, See oli tema pärandus, Kui tahtis taeva minna.

5. Kui nüüd see õige sulane Heal meelel võttis kanda Kõik häda, Kuis ma patune Siis võiksin vastu panna? Kõik tema püha kannatus On minu elu õpetus: Ma vaatan tema peale!

6. Oh Jeesus, Önnistegija, Sa kandsid oma risti, Siis aita seda kanda ka, Mis peale paned ise! Sa kuuled minu õhkamist, Siis võta heldest südamest Mu palve hääl ka vastu.

7. Ma tean, et sinu helde meel Mu peale armu heidab, Mu eest sa palud üleval, Nii kui su sõna näitab. Kõik nõtru käsi kinnita, Kõik nõtru jalgu toeta, Et nemad siin ei väsi.

8. Oh Püha Vaim, mind juhata, Kui olen mureline; Kui tahan liialt leinata, Siis ole abiline. Oh minu meele tuleta, Mis rõõmu ilma mureta Meil oodata on taevas.

9. Seal saad sa suure armuga Siis nende peale vaatma, Kes võidelnud siin surmaga, Neil' kaunist elu saatma. See vastu, tean tõesti ma, Ei ole mikski arvata Kõik ilma au ja rikkus.

10. Seal kaob ära kuulumata, Mis siin meid kurvastanud. Siis rõõm ja au on lõpmata, Nii kui sa töötanud: Siin külvatakse nutuga, Seal lõigatakse rõõmuga! Ma usun, aita! Aamen.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

519

Laul 34, 20. Õiget tabab palju õnnetusi, aga Jehoova tõmbab ta neist kõigist välja. Viisil: Oh Isa taevariigi sees. 128.

1. Oh Jumal, mitu õnnetust On siin ja mitu viletsust, üks vaevatee ja kitsuke On see, mis läheb taevasse. Kui hakkas sinna mõtlema, Siis liha tahab kokkuda.

2. Kust mina mujalt abi saan? Sind, Jeesus, meele tuletan, Sa oled ikka avitand Ja minu südant rõõmustand; Ei ole maha jäetud, Kes sult on abi otsinud.

3. Sa oled suur ja vägev mees, Su imet näeme mitmes töös. Sa oled Jumal tõesti Ja inimene ühtlasi, Ja päästad armust igavest Meid surma läbi surma käest.

4. Sa oled, Jeesus, Talleke, Mu Issand Jumal üksine; Ma saan su nimest rõõmustust, Kui tuleb mitu viletsust, Su nimi kurbust vähendab, Kui minu süda kurvaks saab.

5. Sa, Jeesus, oled abimees, Ei sa mind jäta elades Siin ilmas ilma aitmata; Sa tuled oma armuga Ja oled minu karjane, Mind hoiad ikka heldesti.

6. Mu kallid peigmees oled sa, Mu armas Jeesus lõpmata; Veel kallim vara oled ka Kui rikkus, kuld ja ilmamaa! Kui ma sind meelega tuletan, Siis mina varsti rõõmu saan.

7. Seepärast kannan julgesti Ka risti sinu järel; Seks mind, oh Issand, kinnita Ja valgusta mind Vaimuga, Et risti kasu kätte saan Ja elu hästi lõpetan.

8. Oh aita liha sundida Ja elada ka laitmata, Mu südant usus puhasta, Et sulle elan, suren ka. Oh Jeesus, vaata: minu meel On ju su juures üleval!

Johannes Hornung, 1660–1715. Martin Möller, 1547—1606.

520

Nahum 1, 7. Jehoova on hea, tugevaks paigaks ahastuse päeval, ja tema tunneb neid, kes tema juure kipuvad.

Omal viisil. 112.

1. Oh Jumal, sinu peal' On julge minu meel, Sa võid mind avitada, Mu vaeva vähendada; Küll lõpeb minu häda, Kui tahad keelda seda.

2. Ehk vaevavad mind nüüd Mu rasked patusüüd, Ma tahan, Jeesus, loota Ja sinult abi oota; Su hooleks ennast annan, Kas suren ma või elan.

3. Ehk surm mind suretab, Surm mulle kasuks saab: Sest Kristus on mu elu, Mu kõige kallim ilu, Mind surmast läbi kannab Ja elu mulle annab.

4. Oh Issand Jeesus Krist, Sa andsid armulist End risti peale puua, Et saaksid elu tuua Mull' vaesel', ja meid kõiki Ka saata taevariiki.

5. Nüüd ütlen aamen tõest Ma kõigest südamest! Meil' anna armust sinna Su juure taeva minna, Et seal ka võime järjest Su nime kiita kõrgest.

S. Weingärtner, + 1603.

521

Jes. 30, 15. Kui te oleksite rahul ja loodaksite, siis oleks teil rammu. Omal viisil. Lisa 19.

1. Oh ole rahul, hingekene, Eluks sulle Issand Jeesus; Ta sees on elu igavene, Temata sind vaevab vaesus. Ta on su allik, elupäike, Kust voolab välja eluläige: Sest ole rahul!

2. Ta on täis valgust, troosti, armu, Sooja vennasüdamega; Kus tema on, ei too sull' hirmu Elu oma hädadega. Ta risti sinult ära võtab Ja surmagi sul surma matab: Sest ole rahul!

3. Kõik sinu rist siin kurjas ilmas Pole talle võõraks jäänud; Ka kõrges taevas on ta silmas, Mis sull' valuks, vaevaks saanud. Ta sinu pisarad kõik loeb Ja sinu igatsemist näeb: Sest ole rahul!

4. Ja kui siin ükski üle ilma Sind ei taha avitada, Ta heldesti sind oma hõlma Võtab armus asutada. Ta mõistab, mis sul hinge valuks, Ja teab, kuis see muutub rõõmuks: Sest ole rahul!

5. Ta kuuleb hinge õhkamise, Kuidas vaikselt kaebab süda, Ja mis ka varjad vennal' ise, Isal' võid sa jutustada. Ta kuuleb sinu palvehääle Ja vaatab vaese häda peale, Sest ole rahul!

6. Oh ära risti karda, vaene, Jeesuses pead võimust saama! Ja tõusku taeva häda laine, Siiski võit saab sulle jääma! Just kui sul ristituuled käivad, Siis otse palved täide laevad: Sest ole rahul!

7. Ja viibib siiski veel su abi, Küll ta jõuab, seda usu, Saad arakski ju mure läbi, Rist on siiski sinu kasu: Sul kallis see, mis kaua ootsid Ja mis sa igatsedes lootsid. Sest ole rahul!

8. Ei ole kaugel hingamine, Kus meil' Jumal rahu annab. Kui kõigest hädast, hingekene, Sindki Issand koju kannab, Küll näed seal enne surmavalu, Siis aga pärid jäädva elu. Sest ole rahul!

9. Jah Issand viib meid rahva hulka, Keda arm on lunastanud, Kes pärinud on usupalga Ja on krooni kätte saanud, Kus õigeid kannab elukalju Ja hüüab suu, kel armu palju: Oh ole rahul!

Martin Lipp, 1854–1923. Paul Gerhardt, 1607—1676.

522

Jes. 48, 10. Vaata, ma olen sind sulatanud, aga mitte kui hõbedat, ma olen sind ära valinud viletsuse ahjus.

Viisil: Sion kaebab suures hädas. 291.

1. Oh truu Jumal, sulle kaeban, Et on häda südamel. Kurjasti ma ennast vaevan, Kuis sul teada enesel. Mis suurt nõtrust tunnen ma, Ei või üles rääkida, Kui mind kaval kurat kiusab, Riisuda mu usku püüab.

2. Jumal, sina ise tead, Et mul pole enesest ühtigi, vaid sina jagad Kõik head oma heldest käest; Mis on iial minus hea, See on sinu armu töö. Usk ka enesest ei tule, Sina annad seda mulle.

3. Minu häält, oh Jumal, kuule, Sest su poole kisendan. Tõtta sina appi mulle, Muidu mina hukka saan. Põrgu tööd oh riku sa, Minu usku kinnita, Et ma sinu peale loodan, üksi sinu armu ootan.
4. Jeesus, kes kõik armu annab, Sa ei lükka enesest Seda, kes su risti kannab, Vaid sa kostad tema eest. Ehk küll usk on pisuke, Kui üks väike ivake, Siiski saame temast näha, Et võib suuri asju teha.
5. Anna mulle armu leida, Sest et suur mu kurvastus; Aita vaenlast ära võita, Kui läeb rängaks kiusatus. Minu usku kinnita! Oma Vaimu mõõgaga Aita vaenlast peletada, Tulenooli kustutada.
6. Püha Vaim, sa rõõmustaja, Isa, Poja sarnane! Truu ja õige juhataja Oled sina vagale: Usk, mis elab südames, Tuleb sinult üksines. Ole ikka veel mu abi, Aita oma väe läbi!
7. Sina, kallid õpetaja, Oled armu pakkunud, Võta tööd ka lõpetada, Mis sa oled alanud. Nõtra usku kasvata, Et täit võimust saaksin ma, Kuni Isa riiki tulen, ühes pühadega olen.
8. Jumal, kõige ülem Jumal, Oh kolmainus igavest, Võta sa mull' õnnetumal' Abi anda heldusest! Ja kui kurat kurjasti Püüab, et ma võõriti Hakkan mõtlema su armust, Lahti jääma sinu rahust:
9. Siis mind päästa tema võrgust, Mis ta paneb salaja! Tema uhkus, tema kõrkus, Armas Jumal, hävita! Riku ära tigidus, Kurja vaimu kavalus! Aita tema vastu panna, Ikka mulle võitu anna.
10. Päästa, Issand, usinasti Oma last, kes vaeva näeb; Aita teda vägevasti Kuni häda mööda läeb. Mind kui last sa taluta, Et ei tohi kiidelda Kurat, et mind hukka saatnud, Kes su peale lootes vaatnud.

11. Abimeheks oled mulle, Issand, vägev kaitseja. Minu kalju, appi tule, Jumal, ära viibi sa! Tõtta appi, päästa mind Kuradist, siis tänan sind; Häbisse ta saagu ise, Jäägu vangiks põrgu sisse.

12. Järjest tahan kiita seda, Et su vägi suur on tõest, Et mu ahastust ja häda Oled pöörnud armuväest. Ei ükspäinis ilma peal, Vaid ka pärast taevas seal Tahan ma sind austada, Tänu ikka kuulutada.

Johannes Heermann, 1585—1647.

523

Laul 37, 7. Ole vait Jehoova ees ja oota teda ikka.

Viisil: Mis Jumal teeb, on ikka hea. 249.

1. Oh vaiki, vaene süda sa, Kes oled mures, vaevas, Ja võta sinna vaadata, Kus sul on Isa taevas. Pikk mure piin Teeb araks siin: Sa Isa peale looda Ja usus abi oota!

2. Oh vaiki, hing, jää rahule, Mis aitab sinu mõte? Su Looja ees on tühine Su julge ettevõte! Sa oled põrm, Ja üksi arm Viib sind ka seda rada, Kus sul on kannatada.

3. Oh vaiki, ära otsigi Sa inimeste abi, Kui Jumal su ees alati, Ta viib sind murest läbi. Ta armunõu On kepp ja sau; Sa tea, et taeva Looja On ainus rahutooja.

4. Oh vaiki, kui ka nutuvees Sa pead seisma järjest, Ja ära kaeba valu sees: „Ei tule abi kõrgest!“ Vaid looda veel Ta sõna peal': „Kui hüüad, siis ma aitan Ja armu abi näitan!“

5. Oh vaiki, kahe vahele Sa ära võta jääda, Et tõe valgus tõesti Su sees võiks võidu saada. Ei kaheldes Või iganes Sa saada hingusele, — Usk, see viib rahuteele.

6. Siis vaiki, pea tuleb surm Ja lõpetab kõik valu, Sa näed, kuis ahastus ja hirm Sull' toonud taeva ilu. Siis märkad sa, Kuis nuttes ka Sa käisid armu rada: Jah, nii mind, Issand, saada!

Martin Lipp, 1854–1923. Johann Gottfried Schöner, 1749—1818.

524

Laul 101, 6. Mu silmad vaatavad nende peale, kes ustavad on meie maal.
Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Ole ustav viletsuses, Ära iial nurise! Hoiä kõiges ahastuses Jeesu poole truisti. Mõtle, kuis ta sagedast Avitanud vägevast, Ehk küll südant kõvaks tegid, Teda seega kurvastasid.

2. Ole ustav usus ikka, Ära hinge raja sa Põhja peale, mis ei seisa, Ära riku seadust sa, Mis on tehtud ristmises Lepituse vere väes. Võta elu uuendada, Jeesu järelkäijaks saada.

3. Ole ustav armastuses! Jumal on sind armastand. Teeni vendi alanduses, Kui nad sind ka kurvastand. Mõtle, vihameeste eest Palus Jeesus südamest! Kannad südames veel viha, Ei sind Jumal kuulda taha.

4. Ole ustav lootes kindlast, Viibib Jumal abiga: Siiski pead viimselt rõõmsast Tema abi nägema. Looda! Sinust vaeva all Hale meel on Jumalal! Ta on ligi, saadab abi, Lootus ei tee sulle häbi.

5. Otsani oh ustav ole! Võitlemises truuks jää, Olgu koorem raske sulle Ja su tee küll ristitee: Vaev, mis näeme ilma peal, Kaob au eest, kui seal Meile Jeesus tahab anda Igavesti krooni kanda.

6. Oh siis tahan kannatada, Armastada, uskuda, Loota, truuks ikka jääda: Jeesus mind ei unusta, Kui ma teda armastan; Risti all ta omaks jään. Kõik ta hooleks nüüd siis jäägu, Tema tahtmist mööda käigu.

F. Hörschelmann. B. Prätorius, + 1668.

525

Laul 27, 14. Oota Jehoovat, ole vahva, ja olgu kindel su süda: Oh, oota Jehoovat! Omal viisil. 487.

1. Oota, hing, oh oota Issandat sa, Tema peale looda, Ta on päästija. öö vististi Läeb sull' koidule, Talve järel' tuleb kuldne kevade. Murede marus ja häda sees On sul varjuks Jumal, truu abimees.

2. Oota, hing, oh oota Issandat sa, Tema peale looda, Ta on päästija. Kui langeb kõik, Sul on varjupaik; Kängem kui su kaitsja, pole lainte käik. Ta on ju aitja su häda sees. Meidki, Issand, aita, truu abimees!

Martin Lipp, 1854–1923. Johan Friedrich Räder, 1815—1872.

526

Laul 73, 23. 24. Ometi jään mina ikka sinu juure! Sina oled mu paremast käest kinni hakanud, oma nõuga juhataid sa mind ja võtad minu viimaks auga vastu. Viisil: Jeesus, Önnistegija. 161.

1. Siiski jään ma sinule! Seadku tige tuhat võrku, Tulgu vaev mu kallale, Ei mu lootus siiski nõrku, Et kui kõik saab langema, Mu käest kinni hakkad sa.

2. Vii mind oma nõuga, Mis küll haruldane näha, Aga viimaks üksinda Head mulle tahab teha, Nii et, mis mind hirmutab, Viimaks mulle õnneks saab.

3. Pärast võitlemise tööd Võta auga mind vastu, Tee, et pärast surmaööd Mina hauast taeva astun, Jaga mulle osa ka õndsast rahvast seltsiga.

4. Käigu seni ajani Haruldaselt minu käsi, Siiski jään ma sinule, Siiski uskumast ei väsi; Kõiges hädas pean ma Siiski õnnis olema.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

527

Matt. 14, 30. Siis kartis tema ja hakkas vajuma, kisendas ja ütles: „Issand, aita mind!” Viisil: Kui meil on püsti häda käes. 40.

1. Su poole hädas hüüan ma! Mind tahab meri neelata, Ma olen üksi häda käes, Oh kuule mind, mu abimees!

2. Su päralt on kõik taeva väed, Maailma hoidvad sinu käed, Ei varblastki ei põlga sa: Mind põrgu köitest lunasta!

3. Ei patust naistki keelnud sa, Kui sinu jalgu võidis ta: Ka mulle, Issand, sinu suu üks rahu sõna rääkigu.

4. Su jünger vajus vette seal, Kus sina käisid lainetel: Ma hakkan kinni sinu käest, Küll sa mind päästad mureveest.

5. Sest kui sind, Issand, meri näeb, Siis ta nii kohe vaikseks jääb! End väega, Issand, ilmuta, Su peale üksnes loodan ma.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Gottlieb Christoph Adolf von Harless, 1806—1879.

Laul 5, 3. Pane tähele mu kisendamist, minu kuningas ja mu Jumal, sest sind ma palun.

Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Su poole, Jeesus, kisendan, Sest väga kurb mu süda; Su abi mina himustan, Miks keelad sa veel seda? Veel suurem, Jeesus, on mu rist, Mis vaevab siin mind hädalist, Kui kaevata ma jõuan.
2. Mu peale, Jeesus, halasta Nüüd oma armu pärast, Mind päästa oma abiga Sest kurvastuse kärast. Mu lootus pea kadundki, Sest et siin röömu ühtigi Ei või ma vaene leida.
3. Suur on mu häda, Jeesuke, Mis sees ma vaene olen, Su käest, oh minu armuke, Ma abi saama tulen. Ei ole mul muud abimeest, Kes mind võib päästa häda käest, Kui sina üksi, Issand!
4. Sa, Jeesus, oled üksine Mu lootus ja mu elu. Ma annan hooleks sinule Kõik vaeva, risti, valu. Seepärast, Issand, palun ma, Mind ära jäta abita, Ma lähen muidu hukka.
5. Oh Jeesus, Jumal igavest! Kes sinu peale loodab, Sell' tuleb abi sinu käest, Kes sinult abi ootab, Sell' oled eluea sees Ja surmahädas abimees, See peale olen julge.
6. Oh võta sina vaadata Mu häda peale, Jeesus! Mu palvet ära põlga sa, Sa minu ainus lootus! Nii suur on ahastus ja piin, Et ööd ja päevad oigan siin Su poole, armas Jeesus!
7. Ei mina iseeneses, Oh Jeesus, abi tea, Kui sa ei ole abimees Ja mind ei päästa pea! Kui aga tahad nuhelda, Siis aita, et võin kannata. Ja anna ikka võimust.
8. Oh armupäike, tõuse sa Nüüd kõigil' hädastele; Neil' oma abi ilmuta Ja nende silmaveele Tee ots kord suure armuga, Et nemad ilma otsata Sind kiita võiksid. Aamen.

529

Laul 23.

Viisil: Mu süda, ärka üles. 12.

1. Suur Issand, ilma Looja Ja ainus rahutooja, Ta kõige elu algus,
Mu karjane ja valgus.

2. Nii kaua, kui ma teda Veel leian, pole häda. Ta armu kõrgus,
pikkus On minu ülem rikkus.

3. Mind viib ta rohumaale Ja õndsas rahuraale, Kus voolab värskes
vesi, Mind aitab armukäsi.

4. Kui hing on kurvaks läinud Ja mure vaeva teinud, Ta teab
kosutada Ja valust vabastada.

5. Ta valgustab mu meele, Mind saadab õige teele Ja päästab
ilma kärast Mind oma nime pärast.

6. Käin ma ka surmaorus Ja ohkan muremarus, Ei siiski karda
mina, Mind aitad, Issand, sina.

7. Mind sina ise katad Ja õelad põrmu matad; Su sõna kepil,
saul Mul julgus surmahaua.

8. Mull' paned laua ette Ja annad peekri kätte, Kui vihameeste
kari On väga õel ja kuri.

9. Pead õliga mul võiad Ja hinge armust hoiad. Tal oli puudus,
valu, Sa tõid tall' uue elu.

10. Su headus ja su heldus On minu jäädav selgus; See saadab
rõõmurajal Mind tervel eluajal.

11. Su oma tahan olla, Sull' õigeks jüngriks tulla, Su kotta ikka jääda, Su vaimus vapraks saada.

12. Siin tahan alanduses, Seal ükskord ülenduses Sind kiita üliväga Su püha kooridega.

Martin Lipp, 1854–1923. Paul Gerhardt, 1607—1676.

530

Hebr. 10, 36. Kannatust on teile tarvis, et teie Jumala tahtmise järele tehes töötuse kätte saaksite.

Viisil: Nüüd, Jumal, mina kiidan. 234, ehk: Ma südamest ja meelest. 233.

1. Teil kannatust on vaja, Kui häda ähvardab, Ja raske, raske aja Rist hinge ahastab. Jah, Jeesu karjuke, Sul tuleb kannatada, Kui tahad armust saada Sa surmast elusse.

2. Küll kannatust su liha Ei salliks sugugi, Kui sul on vaenu, viha Ka karta vähegi. Kui elad õnnes sa, Siis sina röömsalt hõiskad, Kuid kurbuses sa kaebad Ja õhkad otsata.

3. Vaim kannatust meil' annab, Mis tuleb Jumalast, Siin hinge üles kannab Vaim kõigest kaduvast: See püha trööstija Meis hirmu ära võidab, Meid armu väega täidab, Et jalg ei väärata.

4. Ja kannatus, see rajab End Jeesu surma peal'. Kui saatan peale ajab, Siis hüüab usu hää! Sa mölla mässates, Mis teeb mull' sinu kurjus, Ma viibin kindlas varjus, Et olen Jeesuses.

5. Siis kannatus veel loodab, Kui pole abimeest, Ta armu abi ootab, Mis kosub sõna seest: See teda varju viib, Sest kilbiks veel ta ligi On palve püha vägi, Kui kurat peale käib.

6. Veel kannatus ka täidab, Mis Isa nõudmine, Ta vaenu väed võidab Kõik ära vististi. Maailm, sa naeragi! Ei mind sa hirmutada, Mu usust eksitada Ei jõua ilmaski.

7. Meil' kannatus ka elu Ja iga pikendab, Ta võidab ära valu, Mis südant kurvastab, Ta kallid valgeke. Sel, kes ta peale vaatab, Ta mure ära saadab, Et paistab palgeke.

8. See kannatus saab tuluks Meil' kõige risti all; Ta kalliks hinge iluks Toob krooni uskujal'. Jah, ehe imevaes On peale õhkamise Ja raske võitlemise Tõest viimaks võitjal käes.

9. Sest kannatust mull' anna, Mu Issand, palun ma, Mind armu käe peal kanna Ja usus kinnita; Ning ükskord lahkudes Las sealgi kannatuses, Su armu halastuses Mind uinuda su sees!

Martin Lipp, 1854–1923. Paul Gerhardt, 1607—1676.

531

Laul 62, 2. Üksnes Jumala juures ole, mu hing, vait, sest temalt tuleb, mida ma ootan. Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Vaikselt võtan vasta, Mis sa tahad lasta Tulla minu peal'. Olgu rõõm või mure, Jään ma sinu juure, Trööstib mind su hääl. Olgu tee ka vaevane, Kui jääb Jeesus minu ligi, Hõiskan ometigi.

2. Hinge põhjast pean Kinni sust ja tean, Et sa oled truu. Ei ma kuulda võta, Kui mind püüab petta Salaliku suu. Ilma nõu, lust, vara, au, Mis nii mitmel' rõõmu teevad, Minust maha jäävad.

3. Ühteainust aga Nõuan mina taga Armastusega: See on Issand Jeesus, Kes mu hinge kosis, Tema päralt ma. Temale ma üksine Annan ennast igavesti Omaks kogunisti.

4. Püüa teda leida, Hing ja ennast peida Armusülesse. Õpi usus lootma, Isalt abi ootma, Siis näed selgesti, Et kui ta sind ristiga Mõnikord ka kodu otsib, Tuhat kord sind trööstib.

5. Aamen, nõnda olgu! Jeesu juure tulgu, Kes on risti all:
Hingamist siis anda Ja ta risti kanda Tahab Jeesus tall'. Ja kes
siin, kus vaev ja piin, Otsani jääb kannatama, Saab seal
rõõmustama.

Jaan Bergmann, 1856–1916. Johann Caspar Schade, 1666—1698.

5. Eriliste seisuste ja aegade laulud (532—568).

a) Abielulaulud (532—539).

532

Matt. 19, 6. Nõnda ei ole nemad siis enam kaks, vaid üks liha. Mis nüüd Jumal on ühte
pannud, seda ärgu lahutagu inimene mitte.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Kes abielu seadsid sa, Oh Jumal, anna armu ka, Et õiget
truudust peavad, Kes täna paari lähevad.

2. Oh anna, et nad surmani Nüüd ikka kokku lepiksid, Et nemad
rahu nõuavad, Sind kartes vagast elavad.

3. Oh Jumal, oma armuga Nüüd ole ikka nendega, Et sinu peale
loodavad Ja üheskoos sind paluvad.

4. Ning usinad nad olgu ka, Mis nende kohus, tegema, Ja anna
siis ka heldesti, Et korda läheks nende töö.

5. Saab häda neile juhtuma, Siis aita, helde Issand, sa, Et
teineteise koormatki Nad rõõmsast kandvad alati.

6. Kui surm neid ühest lahutab, Siis neid see lootus rõõmustab,
Et kes siin usus elanud, Seal taevas saavad ühendud.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Tartu lauluraamatu järelle

533

Efes. 5, 31. Seepärast jätab inimene oma isa ja ema maha ja hoiab oma naise poole ja need kaks peavad olema üks liha.

Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Kui kallid on, oh Jeesus Krist, See seisus, mis sa heldusest Meil' seadnud abielus! Ses meile annid antakse Kui kallid kaste kaunisti Su kõrgest taevast armus. Mehed, Naised, Noored, vanad hoidku aga sinu poole, Siis nad abist ilma pole.

2. Kui mees ja naine truisti On abiks teineteisele Ja ühte nõusse jäävad, Siis on neil õnne rohkesti, Ja truud inglid heldesti Neist taevas rõõmustavad. Tuuled, Tormid, Ei nad riku seda õnne, mis need saavad, Kes siin Jeesust armastavad.

3. Neid Jumal rohkest õnnistab Ja rahuga neid kosutab, Kes seisvad tema armus. Neid tema käed kannavad Ja õnnistust neil' annavad, Kes seisvad tema varjus. Nemad Käivad Sammust sammu ühes ikka taeva poole, Usklikkude isamaale.

4. Sest rõõmustage julgesti: See seisus pole meie töö, Ta taeva Isa seatud. Ta armastab teid lõpmata, Sest jääge ristis mureta, Siis saab teil' abi leitud. Targast, Jõudsast On ta abiks, kõigis asjus nõuks teile, Küll ta aitab ikka jälle.

5. Ja tuleb kord ka tunnike, Kus pead nutma härdasti Sa oma risti raskust: Kui kannatlikult kannatad, Siis viimaks tõesti näha saad: Ta lõpetab su kurbust. Ootes, Lootes Saad sa maitstva Isa väge ja ta võimust, Tema taeva armu rikkust.

6. Oh tule ligi, kuningas, Sa targa nõu allikas, Rõõm ristas, abi hädas! Sest kiitust sulle laulame Ja tänu rõõmsast anname, Küll mees ja naine ühes. Seni, Kuni Sinu nõu järel' taeva saame lootes; Seal sind kiidame siis lauldes.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

534

1. Moos. 18, 19. Ma tunnen teda selle poolest, et ta võtab oma lapsi ja oma peret käskida, et nemad Jehoova teed peavad hoidma, et nemad teevad õigust ja mis kohus on.

Omavalgust. Lisa 78.

1. Oh õnnis maja, mis sind vastu võtab, Sa hinge sõber, Issand Jeesus Krist; Mis alati sind teretama tõttab Kui armsamat ja kallist külalist; Kus südamed kõik tuksuvad sull' vastu, Kõik silmad sinu poole vaatavad; Kus ükski ei su käsust üle astu, Kõik sinu sõna kuulma nobedad.

2. Oh õnnis maja, kus su armastuses On mees ja naine ühed koguni, Kui ühes õnnistuse päranduses, Ei kumbki usus mõtle teisiti; Kus mõlemad su järel' truist jõudvad Nii rõõmus kui ka valus ühtlasi, Ning sinu juure üksnes jääda nõudvad Nii heal kui kurjal päeval alati.

3. Oh õnnis maja, kus ka lapsuke Si juure kantaks' palve kätega; Oh laste sõber, kes ei hoidmast väsi Neid suurema kui ema armuga; Kus sinu jalgele nad liginevad Ning sinu magust kõnet kuulavad, Ning aegsasti su kiitust häälitsevad, Sind tundvad, oma armast Issandat.

4. Oh õnnis maja, kus sind kummardavad Nii ümmardaja kui ka sulane, Sind kõigis töödes meeletulevad, Et sünniks ikka sinu tahtmine; Kui sinu omad, sinu majalised Ning armastuses vabad teenijad, Kes väsimata töös on rõõmulised, Suurt truudust väikseis asjus näitavad.

5. Oh õnnis maja, kus sa ligi oled, Kus rõõmus ükski sind ei unusta! Oh õnnis maja, kus sa aitma tuled Ning oled sõber, arst ja trööstija! Kust siis, kui päeva töö on otsa saanud, Kõik lähuvad üksteise järele Nad sinna, kust sind Isa läkitanud: Su juure, kauni isamajasse.

Julie Wilhelmine (Helmi) Ederberg (sündinud Elens), 1861—1897. Karl Johann Philipp Spitta, 1801—1859.

535

Luuk. 19, 9. Täna on sellele kojale õnnistus tulnud.
Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Õnn selle elumajale, Kus Kristus kõik on kõigile, Sest iga maja temata On vaene, pime, kole ka.
2. Õnn, kui mees naise, lastega On ühes usus, nõus ka, Et nemad oma Issandat Ta käsku mööda teenivad.
3. Õnn, kui sest majast nähakse Eeskuju ka maailmale: Et Jumalat seal vaimus, tões Veel teenitakse armu väes.
4. Õnn, kui sealt tõuseb kõrgesse Ka palveohver kaunisti, Kui Isa sõna üksines On juhatajaks elu sees.
5. Õnn, kui seal peres hoolsasti Tööd kõigist ikka tehakse, Kui nemad ühe meelega On ühendatud tõega.
6. Õnn, kui seal uskvad vanemad: Nad õige teele saadavad Ka laste lapsi hoolega, Et hukka keegi neist ei saa.
7. Õnn selle pere, majale! õnn nende vanematele: Nad saavad täiest rõõmustud Ja nende lapsed õnnistud.

8. Sest tõotan ma tõega: Kui kõik ilm jätaks teda ka, Siis tahan oma perega Jehoovat mina teenida.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christoph Karl Ludwig vabahärra von Pfeil, 1712–1784.

536

Laul 128.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Önn sull', kui kardad Jumalat Ja tema teesid armastad Ja oma käte vaevast sööd, Siis tunned Isa armu tööd.
2. Su majas naine kosugu Kui kobarates viinapuu, Su laual lapsed istuvad Kui õlioksad ilusad.
3. Oh suur önn on siis sinu käes, Kui Jumal sul on südames; Ei puutu vanne sinusse, Mis patust tuli ilmasse.
4. Siis Siionist sind önnistab Jehoova ja sind rõõmustab, Jeruusalema ögne näed, Ta väravatest sisse laed.
5. Sull' päevi Jumal pikendab, Su ögne heldest kasvatab, Et laste lapsi sa veel näed Ja Iisraeli rahu saad.

Martin Luther, 1483–1546.

537

1. Moos. 32, 27. El ma lase sind mitte, kui sa mind ei önnista.

Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulge. 208.

1. Su järje ette tuleme, Sa maa ja taeva Looja, Su palge ees nüüd palume, Sa ainus armutooja: Mis peigmees kindlast tõotab Ja pruudi suu ka kinnitab, See peale ütle: Aamen!

2. Neid võtku, Issand, siduda Su taeva armu side, Neil võtku südant valgusta, Oh Jeesus, sinu tõde: Et käsikäes nad kõnnivad Ja taeva poole tungivad Nad ühes usus, armus.

3. Oh Vaim, sa neidki valgusta Ja pühitse neid teele, Neid armastuses ühenda Ja tuleta neil' meele: Kui Kristus ise neile peaks, Siis tuleb ikka kõik neil' heaks, Mis Jumal iial saadab.

4. Jah, Issand, rohket õnnistust Sa kingi neile ise, Sa usku, lootust, armastust Neil' pane hinge sisse. Ja kui neil elulaevuke Saab läbi tormi rannale, Nad võta oma riiki.

Martin Lipp, 1854–1923. Georg Wilhelm Spindler, 1793—1838.

538

Fil. 4, 7. Ja Jumala rahu, mis ülem on kui kõik mõistus, hoiab teie südameid ja teie meeli Kristuses Jeesuses.

Viisil: Võta nüüd Issandat, vägevat kuningat kiita. 96.

1. Taevane Isa, sa käskisid ühte neid panna, Südame rahu sa neile nüüd ülevalt anna. Tee neile head, Nii kuidas ise sa tead, Hoolt ikka nende eest kannan.

2. Saada, oh Issand, neid armuga tasase teele, Tee, et su seadus ka alati jääks nende meele, Kaota sa Tüli ja segadus ka, Anna sa õnnistust neile.

3. Issand, su tarkus ei jaga meil' alati head, Hingede kasuks sa mõnikord peksma meid pead; Häda ja rist Vitsad on, millega vist Head meile teha küll tead.

4. Tulevad sinult siis neile need päevad, mis pahad, Sest et sa usku ja armastust katsuda tahad, Aita siis sa, Anna neil' kannatust ka, Ja ära jäta neid maha.

5. Kasu nii saadavad head ja pahadki päevad, Et nemad viimaks sind silmaveel kiitvad, kui näevad, Et kõik on käes, Mispärast nemad su ees Tänapäev palveid siin teevad.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Emanuel Christian Gottlieb Langbecker, 1792-1843.

539

Laul 92, 14. Kes Jehoova kotta on istutatud, need haljendavad meie Jumala õue peal. Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Täis imet ja täis armu saatmist, Täis jõudu, tarkust, kinnitust, Täis Isa heldust, rõõmustamist, Täis armu, õnne, õnnistust, Täis imet, see mu tunnistus, On abielu armastus.

2. Kes teineteist veel pole tunnud Ei enne ilmas koguni, Ei teineteise peale mõelnud, Need loodud teineteisele; Ju armastuse sidemed Neil kokku köitvad südamed.

3. Neid Jumal armust kokku saadab Küll oma targa nõuga, Kõik asjad tema targast seab Ja tema nõu on veata; Mis Jumal alustab ja teeb, See jääb, kui kõik ka hukka läeb.

4. Küll paarirahvast õnnistakse Ta armust väga rohkesti Ja armastust ka kasvatakse. Et õitseb nii kui lilleke; Kui kõik muu truudus lõpeb ka, Ei nende truudus otsa saa.

5. Sest nende armastus on haljas Ja õitseb, kannab vilja ka; See elu, mis on vaene, paljas, Saab ehitatud armuga; Ta teeb ka toidu magusaks Ja kõned, sõnad armsamaks.

6. Ta annab hädas kannatamist Ja rasket südant kergendab, Ta ootab helde Isa päästmist, Päev-päevalt lootes kannatab; Ta ootab põlve paremat Veel viimaks endal' tulevat.

7. Ja kui kõik viimaks korda läinud, Mis Isa seadnud lastele, Nad kõiges Isa armu näinud, Siis võtab tema heldesti Nad õndsas taeva telgisse Ja oma armusülesse.

8. Täis imet ja täis armu saatmist, Täis jõudu, tarkust, kinnitust, Täis Isa heldust, rõõmustamist, Täis armu, õnne, õnnistust, Täis imet, see mu tunnistus, On abielu armastus.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

b) Lese põlvelaulud (540—542).

540

1. Tim. 5, 5. Kes õlge lesk ja üksi maha on jäänud, see loodab Jumala peale ja jääb kindlasti palumistesse ja palvetesse ööd ja päevad.

Viisil: Siion kaebab suures hädas. 291.

1. Lese põlves üksi elan, Südamest ma kurvastud, Nuttes päevi mööda saadan, Vaevatud ja koormatud; Mul on Noomi lugu käes, Et ma oma häda sees üsna üksi maha jäetud, Rist mu pärisosaks seatud.

2. Siioniga mina kaeban, Et mind Jumal unustand, Südamest ma härdast ohkan: Teda patt on vihastand! Minu rõõm on kadunud, Minu valgus kustunud, Noomist pean Maaraks saama, Kibedat siin kannatama.

3. Mis on lased, vaesed lapsed? Nad on aiad madalad, Vanad, keeletumad kandle, Ussikesed vaesemad, Laevad merelainetes, Mis neid lõhkivad tormi väes, Hooned ilma katusega, Vihmast, tuulest varjamata.

4. Kui sa Siioniga leinad, Sina, tema tütreke, Rõõmustamist siis ka leiad Nii kui tema tõesti. Issand sulle töötab: Mis laps oma emalt saab, Pead minu juurest leidma, Südant troostiga ka täitma.

5. Vaata, kuidas halastasin Lese peale Sareptas: Abimehe talle saatsin, Näljast päästis Eelias, Naini noormees tunnistab, Avalikult kuulutab, Et ma kuulen ohkamisi, Lese härdaid palumisi.

6. Küll nad silmaveega kastvad Kannatuse põllukest, Ristivaeva vilja kandvad Nuttes tasahiljukest: Mis nad nuttes külvavad, Rõõmuga kord lõikavad, Kui nad jätvad ilma vaeva, Pärivad seal rõõmsa taeva.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Erasmus Francisci Finx, 1627—1694.

541

Laul 25, 16. Pööra mu poole ja ole mulle armuline, sest üksik ja vilets olen mina. Viisil: Kui surma tund on ukse ees. 210.

1. Oh Jumal, nüüd ma kurvastan Ja oma elupäevad Ka kurvastuses lõpetan, Et valusad mu haavad: Surm võttis minu armsama, Ma vaene ilma temata: Kes võib mu häda pörda.

2. Kui oma meele tuletan Ta armastust ja lahkust, Kui ikka jälle mäletan, Ta tasandust ja heldust, Mis temal oli muutmata, Mis üles näitas otsata, Siis võtab võimust valu.

3. Oh kelle juurest võiksin ma Siin armastust veel leida? Suur hulk on armastuseta, Ei truudust üles näita! Ja abielutruudusest, Mis maa peal kõige kindlam tõest, Sest olen ma nüüd ilma.

4. Üks terav mõõk nüüd valuga Mu hingest läbi tungib, Et himu ihust lahkuda Küll mulle peale tuleb. Kui sina, Õnnistegija, Mind risti all ei kinnita, Mis minust peab saama?

5. Su poole, õnnis armuke, Siis pöörgu meel ja mõte, Et troost mull' tuleks hingesse, Kui sean silma ette See kalli röömu seisuse, Mis Jumal annud sinule Seal õndsas taeva rahu.

6. Ei häda ega viletsus Ei või sind kurvastada, Sest taeva Isa armastus Sind võtab röömustada, Ja ingliseltsis seisad sa Ning kiidad Jeesust röömuga, Tall' pühadega lauldes.

7. Su ihu läheb hauasse, Ei tunne vaeva, muret, Ei puutu iial temasse Nüüd enam õnnetused. Ei ükski liige, põrmuke Ei kao ära iialgi, Sind hoidvad taeva inglid.

8. Sind Jeesus Kristus peagi Saab surmast äratama Ja, et sa tema lambuke, Kätt välja sirutama Sind viima oma riigisse, Kus hing ja ihu ühtlasi Peab taeva röömu tundma.

9. Sa minu juure tagasi Ei tule ilma peale, Ma aga ükskord taevasse Küll tulen sinu juure, Seal maitsen mina sinuga Siis taeva röömu lõpmata, Mis sina nüüd ju tunned.

10. Siis kallist röömu maitseme, Kui üksteist saame näha, Ei surm või enam iialgi Siis röömul' otsa teha. Mis õnnistust siis tunnen ma, Kui, keda nutan valuga, Seal silmaga saan näha.

11. Ma seda oma häda sees Ei taha unustada Ja tahan surma oodates Kõik ohtu kannatada. Mind röömustaja Vaimuga, Oh helde Jumal, kinnita, Sa oma nime auks!

F. Hirschelmann. Johannes Heermann, 1585—1647.

542

Jerem. 49, 11. Jäta oma vaesed lapsed maha: mina tahan neid elus pidada ja su lesed naised peavad minu peale lootma.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Pole lesest haledamat Siin maailmas tõesti, Ega leida armetumat Kui üks vaene lapsuke: Ilma abi, toeta, Ilma isa, emata. Oh küll lesepõli vaene, Vaese lapse elu hale!
2. Leski Jumal süles kannab, Vaeseid lapsi põueski, Neile armu, abi annab, Neid ei jäta ilmaski. Kui sa kõva meelega Leski vaevad, petad ka, Siis sa puutud Jumalasse, Tema isasüdamesse.
3. Kui nad rahulist! jäävad Isa juure, vaesuses, Eksimata ikka hoidvad Tema poole truuduses, Siis nad vaevast pääsevad, Taevalinnas kiidavad, Et seal mingit häda pole, Ega lesepõlve ole.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Michael Hunold, 1621–1672.

d) Vanemate ja laste laulud (543—547).

543

Laul 115, 14. Jehoova lisagu teile veel õnnistust juure, teile ja tele lastele.

Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Oma hoole alla võta Minu lapsed, Issand, sa; Küll nad patused, oh vaata, Siiski sinu omad ka! Sest et Poja verega Otsid endale nad sa: Kaitse sina neid nüüd hoolsast, Nende eest ka seisa armsast.
2. Sünnimisest saadik nemad Sinu peale heidetud, Uuest sünnitatud saivad, Lapsiks vastu võetud, Kui neid pühas ristmises

Uueks tegid Vaimu väes; Et kui ükskord surma laevad, Nad su riigi sisse jäävad.

3. Siia maani oled toitnud Neid ja kõige kurja eest Isalikult ikka hoidnud, See eest tänan südamest! Ei ma seda unusta, Sinu armu kiidan ma; Meile paistab sinu heldus, Meilt ei lõpe sinu truudus.

4. Teised püüdvad vara, rikkust Kokku panna lastele, Ei ma otsi abi põrmust Neile ega endale: Jää sa laste Jumalaks, Nende armu jagajaks, Ei siis nendel nälga ole, Ega neile häda tule.

5. Kui need kurjad eksitajad Kurja poole kiusavad Ja kui pahad kihutajad õige tee pealt petavad, Siis neid hoia armu sees Oma Püha Vaimu väes, Et nad armu sisse jäävad, Sinu rahu hauda laevad.

6. Anna see rõõm osaks mulle, Et kui viimsel päeval ma Seal su järje ette tulen, Rõõmsast võin sull' ütelda: Issand, vaat, siin olen ma Ja mu lapsed minuga! Ei neist ükski hukka läinud, Seda sinu arm on teinud!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Ludwig Heinrich Schlosser, 1663—1723.

544

Gal. 4, 6. Aga et teie nüüd lapsed olete, on Jumal oma Poja Vaimu teie südamesse läkitanud, see hüüab: Aba, Isa!

Viisil: Nüüd on see päev ju lõppenud. 18.

1. Ma olen väike lapsuke Ja püüan õnnistust, Ma olen rammust nõdruke, Ei tea hakatust.

2. Sa olid, Õnnistegija, Mu heaks lapsuke! Sa ostsid oma verega Mu hinge endale.

3. Nüüd, armas Jeesus, anna sa, Et tänada võin sind. Ma olen ilma kartmata, Et armastasid mind.

4. Mu südant tahad ohvriks sa Ja täiest endale, Sa tahad seda armuga Mul täita täiesti.

5. Mu süda võta endale Siis, kallis Jeesuke! Sull' eluhooneks olgu see, Sa minu armuke!

6. Mind võtsid lapseks vastu sa Ristmises heldesti, Ja kui veel olin mõistmata, Mind löid ju uuesti.

7. Mu hinge puhtaks, selgeks sa Siis pesid armsasti, Küll seda usun tõesti ma: Mis puudub minule?

8. Ei ole jõudu ühtigi Mu vaese lapse käes! Sest aita, Issand heldesti, Sa vägev abimees!

9. Mu süda hoia puhas sa, Et roojaseks ei saa; Mis pesid oma verega, See jäägu puhtaks ka.

10. Kui kutsud mind siit ilma seest Ju noorelt — mis on sest? Ma pääsen mitme häda käest, Saan rahu igavest.

11. Kui vanaks pean minema Ja kaua elama, Mu kallis Jeesus, aita sa, Et usku pean ma!

12. Kui puhtasti saan eland ma, Sest seks sain ristitud, Siis õnnis ots mull' saada sa Ja anna mulle suud.

Nicolaus Ludwig von Zinzendorf, 1700—1760.

545

Laul 40, 12. Su heldus ja su tõde hoidku mind alati.

Viisil: Meil' oma sõna kinnita. 28 a.

1. Mind' Jumal, kaitse armuga, Mu armast isa, ema ka, Mu õdesid ja vendi sa, Meid kõiki hoia, avita!

2. Kõik suguseltsi õnnista Sa oma kalli armuga, Mind hoia pattu tegemast Ja pühitse mind, oma last.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900./ Johannes Heermann, 1585–1647.

546

Efes. 5, 1. Siis olge nüüd Jumala järelkäijad kui armsad lapsed.

Viisil: Oh Jeesus Kristus, tule sa. 31.

1. Oh Jeesus Krist, meid avita, Sa olid lapsepõlves ka, Sa olid vaga lapsuke, Ei rikkund patt sind kurjasti.

2. Sest paluvad sind lapsed ka: Oh anna meile armuga, Et sinu käsku täidame, Su jälis, Jeesus, kõnnime.

3. Oh anna Vaimu heldesti, Siis õpime ka truisti Ja õiget põhja leiame, Su armus ikka seisame.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Böömimaa vennad

547

Jes. 40, 11. Ta võtab kui karjane oma karja hoida ja oma käsivarrega piimatalled koguda ja neid oma süles kanda.
Omal viisil. 387 a.

1. Olen Jeesu talleke, Rõõmus sest mu hingeke: Jeesus karjaseks mull' saanud, Heldest hinge kosutanud, Mind ta tunneb, armastab, Nimepidi nimetab.

2. Tema helde hoiu all Olen kaunil karjamaal: Karjane mind õlal kannab, Mulle magust toidust annab; Ja kui tunnen janu ma, Joodab ta mind armuga.

3. Eks sa hõiska, hingeke: „Olen õnnis talleke! Ja kui õhtu jõuab maale, Jõuan sinu rinna naale, Karjane, seal hingan ma, üliõnnis lõpmata!”

Martin Lipp, 1854–1923. Luise von Hayn, 1724—1782.

e) Palvelaulud ülemate eest (548—552).

548

Laul 134, 3. Jehoova õnnistagu sind Siionist, kes taeva ja maa teinud.
Viisil: Jumal, maa ning taeva Looja. 174.

1. Issand Jumal, võta kaista, Meie keisrit armuga, Anna talle rohkest maitsta Oma heldust lõpmata. Hoiä oma võitüd meest Pahareti nõu eest!

2. Täna pandi tema pähe Kroon, ta valitsuse au; Küll on raske kuldne ehe, Kui ei tule sinult nõu: Anna võitüd mehele Seda kanda julgeste!

3. Kuldkroon kaduv; kallimaga Keisri pead ehita: Heldust, õigust, vaprust, õnne Talle krooniks valmista. Kaua tema elagu, Elukrooni päriugu!

4. Kingi keisril' rahupäevi, Kindlaks tee ta valitsus; Tõusku tõde, õigus, rahu, Kadugu kõik kõverus, Et kõik rahvas tema ees Elaks ausa elu sees.

5. Issand Jumal, võta kaitsta Meie keisrit armuga, Anna talle rohkest maitsta Oma heldust lõpmata. Hoia oma võitnud meest Pahareti nõu eest!

Carl Eduard Malm, 1837—1901.

Laulu ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes. Tekst on esitatud redigeerituna 1905. a väljaande järgi.

549

1. Tim. 2, 1.2. Sellepärast manitsen mina kõige esiti, et peab tehtama palumisi kuningate ja kõikide eest, kellel kõige ülem meelevald on, et meie rahulist ja vaikist elu võiksime elada kõige jumalakartuse ja ausa elu sees.

Viisil: Nii sündku minu asi. 116

1. Meid, Issand, heldest aita Ja isa-armu näita Sa meie keisrile; Sa kaitse tema trooni, Et ta võiks oma krooni Meil' õnneks kanda üksine.

2. Ka kõike keisrikoda Sa võta õnnistada Meil' rõõmuks alati; Sa tema peale vaata Ja teda armust saada, OH Issand, põlvest põlveni.

3. Oh Isa, saada ise, Et tema käsk ja käsi Su tahtmist toimetaks. Et kõik ta ettevõtte, Ta tegu ja ta mõte Su rahuriiki kasvataks.

4. Su Vaim seks valgustagu Ja lahkest juhatagu Neid ikka lõpmata, Kes tema trooni tugi, Kes tema järje ligi On oma nõu ja teoga!

5. Nii võta ühendada Ja armus kinnitada Meid omast heldusest, Et seoks teo, tõega Maad, rahvast armu väega Kuldrahuside ülevast.

6. Ja viimaks, Issand, ise Su isakoja sisse Sa kogu rändajad, Et armujärje ligi Viiks sinu armu vägi Nii ülemad kui alamad.

Klaus Harms 1778–1865.

Laulu ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes. Tekst on esitatud redigeerituna 1905. a väljaande järgi.

550

3. Moos. 26,6. Ma taha seal maal rahu anda.
Omal viisil. 28 b.

1. Meil' anna rahu armuga, Oh Jumal, meie ajal! Meid võta kaitsta väega, Siin meie maal ja rajal, Sa vägev võitja, Issand!

2. Ka meie kõrge keisrile Nõuandjaks ikka ole, Et meie rahus elame Ja hinge toidust saame. Oh kuule palvet. aamen.

Martin Luther, 1483—1546.

Laulu ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes. Tekst on esitatud redigeerituna 1905. a väljaande järgi.

551

Õp. sõn. 20,28. Heldus ja tõsidus hoiavad kuningat.
Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. 201

Oh Issand Jumal, suurest väest, Meil keisrit armust hoia, Ja teda aita rohkest käest Ja Vaimuga veel võia, Et truiste sind teeniks ta, Siis tema varjus isamaa Veel kaua rahu maitseb.

Jaan Bergmann, 1856–1916.

Laulu ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes. Tekst on esitatud redigeerituna 1905. a väljaande järgi.

552

Laul 148, 1. 11. 12. Kiitke Jehoovat teie, maailma kuningad ja kõik rahvad, vürstid ja kõik maailma kohtumõistjad, noored mehed ja neitsid, vanad ja noored.
Viisil: Mu nimi taeva kirja pandud. 266.

1. Täis tänu teda kummardagem, Kes kõik maailma valitseb, Ja tema kiitust kuulutagem, Kes heldusega hoolitseb! Ta kuud ja aastad mööda saadab: Nad laevad, ta nad uueks teeb. Ta armul meie peale vaatab Ning igavesti heldeks jääb.

2. Kel tarkust küllalt ära mõista, Kui suur on taeva Isa arm? Ta laseb oma päikest paista, Ja ilul hõiskab mullapõrm; Ta ütleb üheainsa sõna, Ja silmad rõõmust säravad; Ta trööstib meid, ja noor ning vana Siis taeva rahu tunnevad.

3. Sa Isa taevas, suur ja vägev, Sind palume nüüd südamest: Oh ole meie hulgas tegev Ka edaspidi heldusest! Meid armust igas hädas aita Ja igas töös meid toeta; Meid aita võidelda ja võita Ning kiusatuses kinnita.

4. Meil' anna ikka kallist rahu Ja kaitse rahvast kahju eest; Et kurat kogudust ei lõhu, Meid varja jumalikust väest; Meilt keela

ära patuhäbi Ja kangekaelsus kaota; Tee vabaks oma Poja läbi
Meid igavese armuga.

5. Oh tröösti, Isa, neid, kes vaesed Ja kannatavad risti all, Kes
vaesed lapsed, lesed naised, Kes haiged, süüta vahi all. Oh anna
ise, mis neil vaja, Neid toida, täida heldesti! Ja kui meid viimselt
kutsud koju, Siis vii meid taeva õndsasti.

Jaan Bergmann, 1856–1916.

g) Sõja- ja rahulaulud (553—558).

553

Laul 77, 10. Kas Jumal on unustanud armuline olla? Kas tema oma halastuse on viha
pärast kinni pannud?

Viisil: Mis oled sina, armas Jeesus, teinud. 48.

1. Meilt, armas Jumal, pööra oma viha Ja ära liiast nuhtle meie
liha. Oh päästa, Issand, kangest surmahirmust Meid heldest
armust.

2. Kui tahaksid sa patu palka anda, Kes jõuaks sinu viha hirmu
kanda? Eks loodusele tule hukka minna, Kui nuhtled sina?

3. Oh Issand, patud anna andeks sina, Et sinu kohus meist võiks
mööda minna, Sest see on sinu viis, et armu heidad Ja heldust
näitad.

4. Oh vaata Poja surma, haavu, vermeid, Kes päästis oma verega
meid vaeseid Ja laskis oda oma külge pista, Meid ära päästa.

5. Meid, Isa, ära lase hukka minna, Vaid armu heida Poja pärast
sina, Siis võime sinu auriiki tulla, Su juures olla.

Bartholomäus Gesius, 1560—1614.

554

Jes. 52, 7. Kui armsad on mägede peal selle jalad, kes röömsaid sõnumeid kuulutab,
kes rahu annab kuulda.

Viisil: Oh võtkem Jumalat. 229.

1. Nüüd Jumal tänatud, Et rahu sõna kuulda — Ja sõda
lõppenud, Sest võtkem tänu laulda! Jah, kõigest südamest Sind,
Issand, kiidab suu, Et oled igavest Nii helde, hea ja truu.

2. Ei ole meie muud, Suur Issand, sinu käest Kui nuhtlust
teeninud, Sest suur on kurjus tõest. Meid hirmsa vitsaga Sa oled
nuhelnud — Kes siiski tõega Meist patust pööranud?

3. Küll tule, mõõgaga Nad linnad hävitanud Ja väljad armuta
Vaenlased paljaks teinud, Ja hauad täidetud Meil vapra meestega
Ja hinged kurvastud On hirmsa valuga.

4. Sest, hing, jää mõtlema Ja nuta kibedasti, Et sest ei hoolind
sa, Et nuhtlus oli raske. Nüüd Jumal armuga Sind püüab heldesti
Veel patust pöörata Ja saata endale.

5. Maailm, siis ärka nüüd, Sa tuim ja kõva sugu! Ja tunne oma
süüd, Et sa ei läheks hukka. Kui aga armastad Veel Õnnistegijat,
Siis rahust röömustad Ja kiidad Jumalat.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824—1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

555

Jes. 60, 10. Ma olen oma suure viha sees sind peksnud, aga oma hea meele poolest tahan ma su peale halastada.

Viisil: Oh Isa taevariigi sees. 128.

1. Oh armas Jumal, avita Ja keela rasket nuhtlust ka, Mis patu pärast lõpmata Meil' kõigil' peaks tulema: Meid hoia sõja, tule eest Ja tõve, kalli aja eest,

2. Süüalused küll oleme Ja halastust nüüd palume: Kui õiget palka tahad sa Meil' meie töö eest tasuda, Siis läheks hukka ilmamaa Ja inimeste sugu ka.

3. Patt on meid rikkund kurjasti Ja kurat vaevab raskesti, Ilm, meie liha, veri ka Meid ikka võtavad kiusata. Sest vaeva, valu tunneme Su surmast abi otsime.

4. Oh Poja peale mõtle sa Ja tema haavu mäleta, Kes saatnud oma surmaga Meil' armuvam otsata. Ta peale meie loodame, Ta armust õndsust ootame.

Martin Möller, 1547—1606.

556

Jerem. 33, 6. Vaata, ma tahan temale saata paranemist ja tervist ja nad terveks teha ja tahan neile ilmutada rohket rahu ja tõtt.

Omaval viisil. 120.

1. Oh Jeesus, rahu andija, Sa oled abimees Ja ainus armu saatija, Kui meil on häda käes. Sest hüüame Nüüd üksine Su nimel Isa appi.

2. Suur sõja hirm meid hirmutab, Et hädas oleme; Või mujalt maa veel abi saab Kui sinult üksine! Meid Isaga Nüüd lepita, Et hädas ta ei nuhtle.

3. Oh mõtle, Issand Jeesus, nüüd, Et oled abimees, Ja kustuta kõik patusüüd Ja aita häda sees, Et saaksime Su sõna veel Siin rahu ajal kuulda.

4. Sul on küll õigus ilma peal Meid nõnda nuhelda. Oh Issand, võta siiski veel Meid jälle armasta. Meid aita nüüd Ja anna süüd Meil' andeks selgest armust.

5. Suur viletsus ja vaev on seal, Kus katk kõik ära sööb; Seal häda palju hirmsam veel, Kus mõõk kõik maha lööb. Ei mõtelda, Ei hoolita Sest, mis on hea ja õige.

6. Ei ausast elust hoolita, Kõik õigus kadunud; Ei sinu sõna kuulda ka, Vaid see on põlatud. Oh päästa meid Ja aja siit Kõik kuri sõda ära.

7. Ja meie südant valgusta Sa oma Vaimuga, Et sinu sõna kuuleme Ja kahju hing ei saa. Oh Jeesus Krist, Sa üksine Võid seda korda saata!

Jacob Ebert, 1549—1615.

557

Laul 85.

Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Oh Issand, sul on oma maast Hea meel küll enne olnud, Sa teda päästnud vägevast Ja appi talle tulnud. Sa ülekohtu rahvale Ka andeks annud heldesti, Kõik patud kinni katnud.

2. Siis vihaleegid kustuta Ka selgi ajal jälle Ja hirmsast vihast pööra ka Nüüd oma rahva poole. Oh isasüda, halasta Ja ära viibi abiga, Sa õnnistuse Jumal!

3. Oh tulist viha kustuta Sa oma armu kaevust! Meid, oma rahvast, rõõmusta Ja näita oma heldust! Kas tahad viha pidada Ja meie peale valada Kõik viha voogu ikka?

4. Meid, Isa, jälle kosuta Ja näita oma heldust Ja meie hinge rõõmusta, Et näeme armu selgust. Oh taevakojast vala sa Nüüd kõigi maade peale ka Häid õnnistusi välja.

5. Oh et nüüd kuulda saaksime Su kallist rahuõna, Et rahu jälle tehakse, Sa omal' rahval' anna. Oh et meil lõpeks ometi Kõik sõja kära viimati Ja verevalamine.

6. Kui aga teda kardame, Siis ta meid heldest kannab, Teeb otsa hirmsa sõjale Ja kõik head meile annab, Et ta au elaks meie maal Ja käiksime ta armu naal Siit hädast rahu sisse.

7. Siis heldus, tõde tulevad Siin vastu teineteisel' Ja õigus, rahu annavad Suud lahkesti üksteisel', Ja tõde kasvab ülesse Ja õigus vaatab rõõmsasti, Mis head Jehoova annab.

8. Siis Issand meile heldesti Ka palju head annab, Ja meie maa ka rohkesti Siis meile vilja kannab, Ja õigus seisab kindlasti Ja valitseb siin täiesti Jehoova nime auks.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

558

Taan. 9, 18a. Pööra, meie Jumal, oma kõrv ja kuule, tee oma silmad lahti ja vaata meie suure ärahävitamise peale.

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Truu, helde Issand, sinu rahvas Sind palub, maani kummardab Ja oma pattu leinab tuhas Ja seda üles tunnistab: Oh meie mõõt on täidetud, Nüüd saame raskest nuheldud!

2. Sa oled õige, meie pahad, Kuis võime seista sinu ees? Sest meie nõdrad, mis sa tahad, Ei jõua teha iganes. Ei ükski tohi kaevata, Kui mõök ja nälg meid neelaks ka.

3. Sa oma nime pärast, Isa, Ja Poja pärast halasta! Jah, jah ning aamen on su sõna, Sa kinnitad ka vandega: „Ei sinu surma taha ma!“ Oh Issand, Issand, halasta!

4. Sest sinu Poeg on vahemeheks, Ta haavad kostvad meie eest; Need on meil armu, rahu täheks, Et meie pääsnud kohtu käest. Kui meid su arm ei valgusta, Siis vereohver asjata.

5. Su Poja kallid veri valjust Nüüd kisendab: Oh halasta! Siis vaata armujärgelt armust Ja endist aega mäleta, Et enne oled halastand, Meid mitte ära kaotand.

6. Sest pista tuppe mõõga tera, Meist mingu mööda hukkaja, Meil' anna ihu-, vaimuvara Sa oma rohke armuga. Sest kui su sõna kalliks läeb, Siis hing ka surma sisse jääb.

7. Oh anna rahu hingedele Ja viljarikkaid aegu ka; Suud andku rahu truudusele, Et õigus õitseks tõega; Meil' täida väljad viljaga Ja oma rahvast kaitse sa.

8. Siis tahame end sulle anda, Su päralt olla kõigega, Su ette tänuohvreid kanda Ja kiita Iisraeliga: „Kes Iisraeli kaitseb, ka Mu Jumal peab olema.“

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1737.

h) Aastaaegadest ja ilmadest (559—565).

559

Hesek. 34, 26. Ja ma tahan vihma lasta sadada omal ajal: need peavad õnnistatud vihmad olema.

Viisil: Issand, kurja olen teinud. 178.

1. Jumal, suur on sinu heldus! Kas see nüüd on otsa saand? Kas su isameele truudus Head teha unustand? Miks siis nuhtled nõnda rängast Meie maad ja meie rahvast?
2. Ära, vägev valitseja, Meie pärast pahanda, Ära enam viha pea, Vaid nüüd armust halasta. Sul oh hale süda olgu, Viha halastuseks pöörgu!
3. Meie väljad kurvalt seisvad Ilma vihma, kasteta, Luhad, karjamaad on kuivad, Midagi ei kasvata. Juba kaob ära vili, Kõrbenud on rohuväli.
4. Kas siis hoopis lukku panna Tahad taeva meie eest? Eks sa ometi veel anna Kallist kastet pilvedest, Et saaks väli rõõmustatud, Tema vili kosutatud?
5. Peab maa siis saama rauaks, Põllud pae sarnaseks? Oh miks viibid sa nii kauaks? Juba jääme näljaseks! Sinu viha soiku jäägu, Sinu süda halastagu!
6. Tulgu, Issand, veel su meele Rahumärk, mis Noale Panid paistma ja ka meile Pilve sisse ülesse. Ei veel iial tühjaks jäänud, Mis sa oled tõotanud.
7. Sest sa oled õnnistades Annud kastet, vihmakest, Vikerkaart sa meile saates Kastsid põllud pilve seest. Sinu sõna seisab ikka, Kui maailm ka läheb hukka.

8. Sest, oh Issand, jäägu lootma Sinu sõna peale meel, Sinu kallist märga ootma, Et see tuleb viimaks veel. Meid sa söödad, joodad armsast, Sest sind kiidame veel rõõmsast.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Johann Franck, 1618—1677.

560

Joh. 12, 24. Kui nisuiva maa sisse ei lange ja ära ei sure, siis jääb tema üksi; aga kui ta sureb, siis kannab tema palju vilja.

Viisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

1. Ju suve ilu otsa saand, Maa paljas, mets on kahvatand, Ju vaikib linnukene. Kuid sina ärka tänama Küll Loojat lauluohvriga, Oh ristiinimene!

2. Maa kallist vilja kasvatas, Kõik seda Jumal õnnistas, Mis meil nüüd koristada: Las, Issand, nii ka hoolega Meid taevavara korjata, Su armu ülendada.

3. Mis Isa arm meil' kinkinud, See kõik on kokku kogutud Ja varjukohta kantud. Nii armu ajal võta sa Seks usuvara koguda, Kui rist sull' peale pandud.

4. Ja olgu puud ka kõrgemad, Neil lehed siiski langevad Ja saavad mulda maetud. Nii ole suur, sa inime, Pea lähed sa ka mullasse, Kust sinagi ju võetud!

5. Näe seemet võtab külvaja Veel enne talve külvata, Et pärast lõikust saada. Nii, helde Issand, katad sa Ka meie ihu mullaga, Et teda äratada.

6. Kuid nagu kurg ja pääsuke Meilt lendab üle merede, Kui päiksest lahkund läige, Nii meie hing siit tõtaku, Su rahumaale rutaku, Kus paistab armupäike.

Martin Lipp, 1854–1923. Victor von Strauss und Torney, 1809—1899.

561

Laul 104, 24. Kui palju on sinu tegusid, Jehoova! Sa oled kõik targasti teinud, maa on täis sinu looduid.

Viisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

1. Mu süda olgu rõõmus nüüd, Et Jumal jagab kaunist hüüt Sel rõõmsal suisel ajal. Vaat rohuaiad õitsevad Ja ilusasti kosuvad Nüüd kõigis paigus laial'.

2. Mets paksult lehti laotab, Maa ruttu rohust haljendab, See kõigil' kaunis näha, Kõik lillekesed õitsevad Ja kaunisti ka kasvavad: Nii võtad, Jumal, teha.

3. Kõik linnud pesitelevad Ja oma laulu laulavad Ja Loojat kiita püüdvad: Ju ööbik, kägu, lõoke Ja tuvike ja tihane, Et metsad vastu hüüdvad.

4. Ju jõed keerul kohavad Ja võsa varjul keerlevad Ja ääretasa jooksvad. Kus iganes on rohumaa, Seal vainul rõõmsa lauluga Nüüd lapsed karja hoidvad.

5. Nüüd mesilased magusat Mett mesipuusse korjavad Ja lendvad ümberkaudu. Ka annab Jumal viljapuust Su südamele kinnitust Ja jõuetumal' jõudu.

6. Põld kannab vilja rohkesti, See katab teda paksusti, Teeb igamehel' rõõmu. Sest kiidetakse Jumalat, See suure anni jagajat, Et tuntakse ta armu!

7. Ei mina taha unusta, Vaid ikka meeles pidada, Mis armas Jumal teinud. Kõik ilm ju kiidab tema tööd, Ka mina kiidan seda head, Mis silm on temast näinud.

8. Ma mõtlen, kui on minul teal Nii armas seisus ilma peal Siin vaeses elupõlves, Mis saab veel pärast olema, Kui saame taeva tulema, Seal igaveses elus?

9. Oh et ma seal ju oleksin Ja sinu juures elaksin, Oh helde Isa taevas! Siis saaksin ingliseltsis ma Sind ülistama rõõmuga, Kui olen pääsnud vaevast.

Paul Gerhardt, 1607—1676.

562

Hiiob 37, 10. Jumala õhust tuleb jää ja paneb laiad veed külmetama. Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Nüüd sügise on tulnud Ja vilud päevad toonud, ööd külma, vihmaga. Sui läinud mööda lendes, Kõik kaob silma nähes Ja inimene ise ka.

2. Sa, igavene Issand, Meid valmistada tahad Ka viimse ajale. Seks sõna meile saadad Ja seda mõista annad Ka looduses meil' selgesti.

3. Miks tahad vastu panna, Oh hing, sa ennast anna Truu Isa hoolele. Ta heldesti sind loonud, Uut elu sulle toonud On armu nõu järele.

4. Kui tema risti saadab, Mis armas, sinult võtab, Tal siiski isameel. Siis ärgem nurisegem, Vaid seega rahul olgem, Mis tema peale paneb veel.

5. Kui armas ilma kära, Siis taeva annad ära Sa kerge meelega. Oh Jeesus, sa mind tõmba, Sind igatsema saada Meid oma armuväega.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824—1900. Heinrich Albert, 1604—1651.

563

3. Moos. 26, 4. Ma tahan teile vihma omal ajal anda ja maa peab oma vilja andma ja puud peavad oma vilja andma.

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Nüüd vihm on mööda läinud. Mu häda Jumal näinud Ja kuulnud palumist; Sest, süda, täna teda Ja laula pärast häda Ja kiida teda kõigest väest.

2. Ta püha viha süttis, Sest tema päeva kattis Meil' pilvekattega. Ta valgust näha polnud, Tal sooja ka ei olnud Ja taevas leinas nutuga.

3. Nüüd on ta halastanud Ja pilved pillutanud Ja kuiva jälle teind. Nüüd linnud, jälle laulge Ja väljad, röömsad olge: Maa on nüüd Looja heldust näind.

4. Jah rasked sajud läinud, Silm päikest jälle näinud. Loom ootab uuesti, Et päikse soojad kiired Nüüd täitvad ilma piirid Ja toovad elu kõigile.

5. Nüüd väljad vilja kandvad Ja luhad rohtu andvad, Sest röömustab maailm. Sest Isa heldust näeme Ja oma osa saame, Veel lahti tema helde silm.

6. Ei Jumal viha kannu, Eks tema andeks anna. Ta arm on otsata! Hing, laula hosianna Ja ennast talle anna, Jää talle truuks lõpmata!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607–1676.

564

Ap. teg. 14, 17. Ta on taevast meile vihma ja head viljalist aega annud ja roa ja rõõmuga meie südamed täitnud.

Viisil: Oh Jumal, vaata heldesti. 198, ehk: Su poole, Issand, südamest. 200.

1. Oh Jumal, õige tasuja, Kui raske on su viha, Mis üpris ränga vitsaga Käib meie vaeste üle! Kui taevas meile kinni jääb Ja meile kanget põuda teeb, Kõik loomad saavad kurvaks.

2. Ei meie salga oma süüd: Oh Isa, andeks anna, Ja anna kindlat lootust nüüd, Meid armulikult kannu; Las vihma tulla rõõmuga, Kui palub mures meie maa, Su püha nime pärast.

3. Oh mõtle, Issand, meie peal' Nüüd oma nime auks. Meid vaeseid aita ikka veel, Meil' ole hädas nõuks. Mis töötad, ei valeks jää, Sa aitad ikka heldesti, Su seadus seisab kindlast.

4. Ei suuda võõrad jumalad Meil' vaestel' annet anda, Sa õnnistad kõik meie maad, Sa aitad muret kanda. Sul on kõik võimus üleval Ja meie juures ilma peal: Meid aita, armas Jumal!

Justus Sieber, 1628—1695.

565

Laul 147, 16. 17. Tema annab lund kui villa, ta külvab halla kui tuhka. Ta viskab oma Jääd kui palukesi; kes võib tema külma ees seista?

Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Vaikseks jäänud ilmamaal Sinu kiitus kuulda val; Helde Issand, aita mind, Minu hingki otsib sind.

2. Kes sa tähti talutad, Aasta jooksu juhata, Issand, kes sa muutmata, Tegevuses hingad ka.

3. Tuuleõhk nüüd talvine Hüüab meie hingesse: Kuhu suvi kadunud, Mis meil' armust annetud?

4. Lume valge villake Langeb maa ja järvele, Aga pehme tuule käes Sulab seegi päikse ees.

5. Hallatuhka ülevalt Puistab Issand pilvedelt: Külma, mis seisab sinu eel, Tuiskab põhjast tormi väel?

6. Kõik, oh ilma kuningas, On su käsku ootamas: Kevad, suvi, sügise, Kare tali tuisune.

7. Oh et sind ma õieti Kuuleksin kui nemadki, Et su arm saaks vägevaks, Mis mu hinge juhataks!

8. Ilm, siis kohku külma ees, Süda leegib minu sees: Armupäike, paista mull', Siis ta põleb, elab sull'.

Martin Lipp, 1854–1923. Joachim Neander, 1650—1680.

i) Reisilaulud (566—568).

566

Jes. 55, 12. Rõõmuga peate teie välja minema ja rahuga peab teid saadetama. Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Lai ja sügav armumeri, Kes sa rikas heldusest, Pane oma hoidjat leeri Hoidma mind siin kahju eest! Saada ihu hoolega, Hoia hinge armuga, Ole selle tee peal kaitsjaks, Sind ma võtan oma saatjaks.

2. Tuule, tormi Vihast päästa, Hoia mere lainetest. Mere sügavusest tõsta, Hoia hirmsa surma eest. Sinu armu täheke

Olgu saatjaks minule, Mind su tiivad ikka katku, Hirmsas merehädas kandku.

3. Issand, piisk ja põrmukene Näitvad sinu nime au, Tuul ja meri, pilv ja pikne Täitvad sinu tarka nõu. Võta oma hoolele Laev ja vara, rahvaski, Oma kätte tüür ka võta, Randa rahuga mind saada!

4. Kui sa kisendamist kuulnud, Häda sügavuse seest Ja meid koju heldest aitnud, Oh siis tänan südamest! Võta helde meelega Meid nii rohkest õnnista, Et sust jooksvad armu j õed Ja meid katvad rahulained.

5. Taeva tõusku õhkamised Minu suust ja südamest, Pilvist läbi palumised, Et meid Jumal kuuleks tõest. Issand, vii meid heldesti Oma seatud kohale, Vii meid viimaks rahuranda, Võta taevatelki kanda.

567

Laul 39, 13. Kuule mu palvet, Jehoova, ja pane tähele mu kisendamist! Ära jää mitte vait mu silmavee pärast, sest ma olen võõras sinu ees, majaline, nagu kõik mu vanemad.

Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Oled kaugel kodust sa, Võõral maal ja üksi ka, Ära karda kedagi: Inglise hoidjaks sinule!

2. Pole karta midagi: Jäävad maha sõbradki, Jeesus oma väega Hoiab sind; siis hoitud sa!

3. Ärgu olgu pime öö Tee peal hirmus sinule: Läeb ka päike varjule, Jeesus päevaks ilmale.

4. Kes on päeva tegija, Ei teist valgust tarvita; Öö saab ise valguseks, Kui ta sulle saatjaks.

5. Kui ka viibid vööral maal, Elad siiski taeva all; Kui ka kõigil' tundmata, Jeesusele tuttav sa.

6. Teda süda armastab, Sest ta sulle töötab: „Laps, oh ära ehmata, Ustav Isa sinuga!“

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

568

1. Moos. 24, 40. Küll Jehoova läkitab oma ingli sinuga ja saadab korda su tee. Viisil: See päev nüüd meile kätte sai. 85.

1. Su nimel, Issand, kõnnime, Inglise seltsis reisime, Meid saada oma armuga Nii kuidas Iisraeli ka. Kürieleison.

2. Oh ole meie abimees, Käi meie kaasas armuväes, Meid meie tee peal juhata, Kõik õnnetusi keela sa. Kürieleison.

3. Ehk keelaku meid mäed ja veed Või kurjad ilmad, pahad teed, Su abil siiski jõuame Küll sinna, kuhu tahame. Kürieleison.

4. Sa, Jeesus, oled õige tee, Meid saadad sina taevasse, Meid vööraid oma maale vii, Seks sinu veri valati. Kürieleison.

Nikolaus Hermann, + 1561

VI Surmast, ülesthõusmisest ja igavesest elust (569—635).

1. Surmalaulud (569—602).

569

Laul 39, 5. Jehoova, anna mulle teada mu elu ots Ja mu päevade mõõt, et ma ära tunneksin, kui kaduv ma olen.

Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237 b.

1. Et laula surma laulu, Sa kaduv inime, Ehk otsa saab ju täna Sull' sinu elutee, Ehk enne päevaloodet Laed juba hingama, Ja kui ta uuest tõuseb, Ei enam tõuse sa.

2. Eks elu rõõm ja ilu Kõik ole üürrike, Ja eks see üksi kindel, Et pea sureme. Sest surma poole läeme Siin iga sammuga, Rõõm südames meil sureb Ja süda ühes ka.

3. Kõik haua poole läeme Nii reisikepi naal, Seks saab ka keppki kullast, Mis käes on kuningal, üks reisiriie selga On pandud kõigile, See mullapõrmust võetud Ja läeb ka põrmusse.

4. Küll kõrgest mäest jõuad Sa üle kõndides, Ei hauakünkast jõua Sa üle iganes; Ja olgu ta nii madal, Ei sealt sa üle saa, Sa väsid, ja ta alla Siis lähed uinuma.

5. Sest, majaline, laula Nii reisilaulu sa, Et üksi haua poole Sul on siin rännata. Kui lahke kellahelin Sull' kostku surmalaul, Ja enam veel: et tõused Kord üles suurel aul.

570

Laul 90, 12. Õpeta meid meie päevi arvestama, et meie tarkust südamesse saame.
Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Et viimne tund siin kõigil' tuleb, Siis tuleb kord ka minule: Mis muud see peale tarvis läheb, Kui valmistada aegsasti? Ei surmas sure hingeke, Kui enne surma surrakse.

2. Siis õnnist surma tundi saada, Ei see küll ole meie töö. Et võiksin ennast valmistada, Seks tahan teha targasti: Ma nõuan taga seda meest, Kes annab onnist lahkumist.

3. See on mu armas Jeesus ise, Kes oma elu minu eest On ära annud surma sisse, Mind lunastanud surma käest, Ta oma vere, surmaga Mind aitab õndsast lahkuda.

4. Mull' anna aegsast patust pöördä Ja suretada pattu ka Ja usus sinu külge jääda; Oh õpeta mind surema, Et igal silmapilgul ma Tean surma peale mõtelda.

5. Su kätte, armas Issand, mina Nüüd annan ihu hingega, Neid oma hoolde võta sina Ja päri igavest neid ka; Oh Jeesus, võta armsasti Mu vaim siis üles taevasse.

6. Su arm mind hästi valmistagu, Nii kui su meele pärast on, Mu usku rohkest kasvatagu, Mu valgus, kilp ja minu kroon! Mind aita välja patu seest Ja varja kurja vaimu eest.

7. Su haavad olgu minu vari, Mind hoia oma sõnaga! Mind viimselt saagu sinu veri Ja Isa heldus aitama, Et võiksin õndsast lahkuda, Su küljes rahul hingata.

8. Kui Jumal mind ka ära võtab, Mil tunnil tahab iganes, Ja minuga siit ära tõttab, Ei karda mina lahkudes: Ta arm ja Jeesu veri ka Mind saadab õndsast surema.

571

Fil. 1, 23. Ma igatsen siit lahkuda ja Kristuse juures olla, sest see on väga palju parem. Viisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

1. Head ööd! Nüüd lahkun mina, Sõbrad, ärge leinake! Ehk küll hale lahkumine, Selle peale mõtelge: Risti alt nüüd lähen ma Jeesu sülle hingama, Üle päeva, kuu ja taeva Lendab vaim ja jätab vaeva.

2. Minu hing nüüd lauldes tõttab Taeva suure ausse. Seal mind Jeesus vastu võtab, Ehitab mind kaunisti, Kutsub oma lauale, Igavese rõõmule, Kus kõik pühad ringis istvad, Teda kiites hääli tõstvad.

3. Seal, kus seeravimid laulvad Oma võidulaulusid, Seal siis minu kõrvad kuulvad Taevaseltsi häälesid. Seal, kus: Püha! lauldakse, Seal nüüd elan minagi. Ärge minu pärast nutke! Minu järel' usus tõtke!

4. Pea saate jälle näha Taeva paradiisis mind, Sest et mina jätan maha, Kaval ilmamaa, nüüd sind; Nutuorg, sind jätan nüüd, Lahkun rõõmsast ära siit, Jätan kõik maailma vaeva, Lähen, tänu Isal', taeva.

5. Jumal on mind vastu võtnud Igavesse elusse, Palju kurbust olen jätnud, Rõõmu sain ma endale, Mis on magus hingele. Suud ma annan Jeesule, Tema juure jään ma ikka, Ei ma karda enam viga.

6. Kes mind võttis lunastada, Jeesus Krist, mu kuningas, Võtab mind nüüd ehitada Krooniga, kuis töötas. Taevas mina elan nüüd, Tuhat korda: Head ööd! õndsa elu Jeesus andis Ja mind armust taeva kandis.

F. Hörschelmann.

572

Joh. 14, 19. Mina elan ja teie peate ka elama.
Omal viisil. 161.

1. Jeesus, Õnnistegija, On mu lootus, kuni elan, Seda tean: temaga Surmaski ma julge olen, Kui ka pime surmaöö Saadab hirmu minule.

2. Jeesus, päästja, elab veel, Sest ma saan ka elu näha, Elan pärast taevas seal, Surm ei või mull' hirmu teha. Jeesu liige olen ma, Mind ei jäta maha ta.

3. Ühte olen temaga Igavesti kokku antud, Oma usu käega Temaga ma ühendatud: Sest mind surm ei hirmuta Ega temast lahuta.

4. Liha olen, pean ka ükskord jälle põrmuks saama, Seda tean; siiski ta Saab mind mullast äratama, Et võin tema au sees Ikka seista tema ees.

5. Jumalat siis tõesti Saan ma silmaga ka näha. Seda usun kindlasti, Sest mu Jumal võib kõik teha; Ka ses ihus igavest Saan ma näha Jeesukest.

6. Selle oma silmaga Saan ma Jeesust ära tundma, Mina, mina ise ka Saan seal tema süles istma; Muudkui mis siin nõder veel, See on minust lahkund seal.

7. Mis siin nutab härdasti, On seal rõõmus Jeesu süles, Maine ihu maetakse, Taevaline tõuseb üles. Siin küll ihu lihalik, Aga seal ta vaimulik.

8. Oh mu liikmed, olge veel Rõõmsad, et teid Jeesus kannab! Ära ole kurb, mu meel, Jeesus surmas elu annab, Kui kord läbi haudade Pasun hüüab: Ärgake!

9. Äрге kartke hukatust Ega haua, põrgu hirmu! Jeesus saadab rõõmustust, Annab igavesti armu. Ta kõik vaeva lõpetab Ja teid taeva ülendab.

10. Ihaldage südamest Patuhimust lahti saada, Võtke aegsast kõigest väest Oma Jeesust armastada! Nõudku süda hoolega Sinna, kus on isamaa.

Luise Henriette, Brandenburgi kuurvürstinna, 1627—1667.

573

1. Kun. 19, 4. Küll sest saab! Võta nüüd, Jehoova, mu hing, sest ma pole parem kui mu vanemad.

Omal viisil. 315.

1. Ju küllalt saab! Mu hing nüüd võta sa Siioni linnale! Mind vangi nüüd Oh päästa armuga, Vii üles taevasse. Sind oma Jumalat ma ihkan Ja päeval nutan, öösel ohkan: Ju küllalt saab!

2. Ju küllalt saab Sest vaevast, mis mul käes. Mis seda raskeks teeb, On patu mürk, Mis kurja vaimu väes Mind surub, mu sees keeb. See Jumalast mind ära kisub, See minu vaese südant rõhub. Ju küllalt saab!

3. Ju küllalt saab Sest ristist, koormast ka, Ta rõhub rängasti. Kui raske rist! Mu ihu vaevab ta Ja hinge hirmsasti, Mu süda öösel nuttes õhkab: Kui kaua, kaua rist veel kestab? Ju küllalt saab!

4. Ju küllalt saab, Küll Jeesus otsa teeb. Mu südant tunneb ta, Ei liiga tee, Mu nõtra jõudu teab, Sest ootan rahuga: Ta valu, mis mind läbi pistab, Ka viimaks minult ära võtab. Ju küllalt saab!

5. Ju küllalt saab! Nii kui sa tahad, tee, Mu käiku lõpeta Ning tõmba sa Mind ilmast endale, Oh Issand, armuga! õnn mull', kui rahus lähen ära, Jääb maha valu, ilma kära. Ju küllalt saab!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Franz Joachim Burmeister, 1633—1672.

574

Laul 89, 49. Kus on inimene, kes Jääb elama ega näe surma, kes päästab oma elu surmavalla käest?
Omal viisil. 357.

1. Keset selle elu sees, Üks surm on meil ikka: Kes on meie abimees, Et meid surm ei hukka? Sa, Issand, ainuüksi! Oh hirmus meie eksitus, Suur on meie kurvastus! Püha Issand Jumal! Püha vägev Jumal! Püha helde Önnistegija! Sa armu Jumal! Ära surma häda sees Lase hukka minna meid! Kürieleison.

2. Keset surma hirmsasti Põrguhaud meid kiusab. Kes meid sest teeb vallali? Kes sest hirmust päästab? Sa, Issand, ainuüksi! Küll sina armust halastad, Kui on raske meie patt. Püha Issand Jumal! Püha vägev Jumal! Püha helde Önnistegija! Sa armu Jumal! Ärgu põrgu riisugu Lootust meie südamest. Kürieleison.

3. Keset põrguhirmusse Meie patt meid ajab: Kuhu peame minema? Kes sest vaevast aitab? Sa, Issand, ainuüksi! Seks su veri valati, Meie võlad makseti. Püha Issand Jumal! Püha vägev Jumal! Püha helde Önnistegija! Sa armu Jumal! Ära lase iialgi Usku ära lõppeda! Kürieleison.

Martin Luther, 1483—1546.

575

2. Kor. 5, 8. Aga me oleme julged ja tahaksime ennemini ihust ära olla ja kodus olla Issanda juures.

Omal viisil. 95.

1. Kõigis paigus, kus ma seisan, Kõnnin, istun elik magan,
Igatsen ma, Jeesus, sind, Sina oled, Sina oled päästnud mind.

2. Palju vaeva olen näinud, Ilm on tüli mulle teinud. Kui nüüd,
Jumal, käsid sa, Tahan ilmast, Tahan ilmast lahkuda.

3. Kui ma sinu juure tulen, Igaveses rõõmus olen, Oh siis õnnis
olen ma Kõige ingli-, Kõige ingliseltsiga.

4. Südamest saan rõõmustama, Kui mind tõttab uuendama
Kristus ja viib taevasse, Et seal elan, Et seal elan õndsasti.

5. Seal saab rõõmsast kiitma teda Igavesti suu ja süda — Seal
ma laulan lõpmata Püha ingli-, Püha inglihulgaga.

6. Ülem elu on mul taevas, Seal ma pole patu vaevas; Oh kui
õnnis olen ma Kõige ingli-, Kõige inglihulgaga.

Ahasver Fritsch, 1629—1701.

576

Ilm. 14, 13. Õndsad on need surnud, kes Issandas surevad.

Viisil: Oh Isa, taevariigi sees. 128.

1. Kristuse haavadesse ma Nüüd heidan rõõmsalt magama.
Kristuse veri, õigus ka, See minu aukuub on, et ma Ses kõlban
Jumalale nüüd, Kui mina taeva lähen siit.

2. Ma lähen rahu, rõõmuga, Sest Isa laps ju olen ma! Seepärast, surm, ma tänan sind, Et taevariiki saadad mind! Kristuse veres puhas ma, Mu usku, Jeesus, kinnita!

F. Hörschelmann. Paul Eber, 1511—1569.

577

Laul 116, 3. Surma võrgud ümbritsesid mind ja surmavana ahastused tabasid mind, ma sattusin häda ja mure sisse.

Viisil: Kui surmatund on ukse ees. 210, ehk: See aeg on tõest ukse ees. 202.

1. Kui olen surmahäda sees Ja kuskilt nõu ei leia, Siis otsin Jeesu haavadest Ja surmast abi saada. Sealt leian nõu ja abi küll Ma raske patukoorma all Ka surma, kohtu vastu.

2. Ei surm, ei patt või ilma peal Nii palju valu saata, Mis Jeesu surm ja haavad veel Ei jõuaks parandada. Mu elu rohi on ta surm, Mu ainus lootus tema arm, Need on mu kroon ja vara.

3. Mull' anna õndsast lahkuda, Oh Isa kõrgest taevast! Oh Jeesus, Õnnistegija, Mind päästa surmavaevast! Oh Püha Vaim, uks lahti tee, Vii igavesse elusse Mind elukaevu juure!

4. Nüüd tunnen rahu, rõõmu sest, Et sa mind lunastanud. Kõik kurvastus mu südamest On nüüd ju otsa saanud. Mu hing, sind Jumal rahuga Viib püha ingliseltsiga Siit oma taevariiki.

J. Kämpf, + 1625.

578

Luuk. 23, 46. Isa, sinu kätte annan ma oma vaimu.
Omal viisil. 210.

1. Kui surmatund on ukse ees, Mind käsib ilmast jõuda, Siis ole, Jeesus, abimees, Mu hinge võta nõuda. Kui minu hing on keele peal, Siis lootku sinu peale meel Ja andku kõik su hooleks.
2. Mu patud oma koormaga Mull' teevad kanget häda, Ei neid või üles arvata, Ma siiski meelt ei heida: Sest sinu surma mälestus On, Jeesus, minu kinnitus, See minu hinge päästab.
3. Ma olen, kuis ma usus tean, Su liige, luu ja liha, Su külge mina järjest jään, Ei karda surma viha. Kui suren, suren sulle ma, Sa oled rõõmu, elu ka Mull' surma läbi saatnud.
4. Et surnuist üles tõusnud sa Ja surma tühjaks teinud, Siis hauda ei või jääda ma. Sa oled taeva läinud. Ma sinna, kus sa oled, laen Ja sinu juure ikka jään: See peale suren rõõmsast.
5. Nüüd tahan julgest rõõmuga Su juure, Jeesus, minna: Ei ükski mind ei ärata Kui, armas Jeesus, sina. Sest magan hauas rahuga, Sa üksi võid mind ärata Ja taevariiki saata.

Johannes Hornung, 1660–1715. Nikolaus Hermann, + 1561

579

Jes. 38, 1. Võta oma elumaja asjad seada, sest sa pead surema.
Omal viisil. 144. 145, ehk: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Küll minu surm võib ligi olla! Aeg ära läeb, ots pea käes: Küll mullegi võib ruttu tulla Ju minu viimne tunnike. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

2. Kõik enne ööd võib teiseks minna, Kui oli vara hommikul; Et siin maailmas elan mina, On alati surm ligi mul. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

3. Oh õpeta sa, Jeesus, ise Mind surma peale mõtlema, Et põgenen su haavadesse, Ei patustpöormist viivita. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

4. Mu maja asju aegsast seada Mind aita, ja mind valmista, Et võiksin sulle ikka öelda: „Tee minuga, kuid tunned sa!“ Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

5. Oh Isa, patud kinni kata Kristuse püha verega, Ta haavadesse tahan matta Ma hinge, siis saan rahu ma. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

6. Ei midagi, kas elan, suren, Mind Jeesusest ei lahuta; Ta haavusse end peidan, ütlen: Mu Issand ja mu Jumal sa! Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

7. Ma sain ta õigusega kaetud, Kui veest ja Vaimust sündisin; Siis sai mu vana Aadam maetud Ja lapsepõlve pärisin. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

8. Ja söögiks, joogiks andsid ise Ta ihu, vere minule; Ei ta mind jäta, minu sisse Ta jääb ja mina temasse, Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

9. Surm tulgu mulle homme, täna: Küll võidu saan ma Jeesuses, Ta armu varjul seisan mina, Ma hoitud tema vere sees. Jeesuse pärast palun ma: Mind aita õndsast lahkuda!

10. Ma seni Jumalaga elan Ja suren viimaks julgesti; Nii kui ta teeb, nii rahul olen. Ma tean, usun tõesti: Jeesuse veres pean ma Siit õndsast ükskord lahkuma.

Ferdinand Horschelmann, 1833–1902. Aemilie Juliane, von Schwarzburg Rudolstadt, 1637—1706.

580

Joh. 12, 21. Meie tahame Jeesust näha.
Omal viisil. 486.

1. Las ma läen, las ma läen Sinna, kus ma Jeesust näen! Seda üksi taga nõuan, Et ta palge ette jõuan, Igavesti sinna jään.

2. Valgusta, valgusta, Päike, pilved kaota! Seda aega ootan väga, Millal kõigi vagadega Näen su palet röömuga.

3. Ingli hääl, ingli hääl Kostab minu vastu seal! Kus on tiivad, kus on tiivad, Mis mind hädaorust viivad Siionisse täna veel?

4. Taeva linn, taeva linn, Oh et seal ju oleksin Ja ta pärlivärvates, Tema kuldseis tänavates Oma Jeesust kiidaksin.

5. Paradiis, paradiis, Sinu vilja maitsten siis! Sinu elupuude vilus Näen ma Jeesust taeva ilus. Oh kui õnnis olen siis!

Wihelm Kentmann II, 1861–1938. Gustav Friedrich Ludwig Knak, 1806—1878.

581

Laul 103, 15. Inimese elu päevad on nagu rohi, ta õitseb nõnda kui õieke väljal.
Omal viisil. 94.

1. Lühikene, üürikene On küll meie elu! Nii kui udu ruttu tõuseb Ja ka varsti jälle vaob, Nii ka meie elu kaob.

2. Üürikesed, lühikesed On siin meie päevad. Nii kui jõed alla jooksvad, Lained ruttu mööda laevad, Kaovad ka meie päevad.
3. Lühikene, üürikene On kõik rõõm maailmas. Valuhood ja lustilained Meile tulevad ja laevad: Nii on meie rõõmupäevad.
4. Üürikene, lühikene On kõik meie ilu! Nii kui lill siin langeb maha, Kui saab külma õhku vähe: Eks nii meie ilu lähe?
5. Lühikene, üürikene On kõik au siin ilmas! Keda täna meelitakse, Üliväga austatakse, Homme maha tallatakse.
6. Üürikene, lühikene On kõik ilma vara! Tõuseb vesi, tulukene, Rikub ta su vara enne, Kui sa mõtled, inimene!
7. Lühikene, üürikene On maailma uhkus! Kes end purpuriga katab, Rahva käest ka au võtab, Teda surm ka põrmu matab.
8. Üürikesed, lühikesed On maailma asjad! Kõik, mis näeme, läheb hukka. Jumalast siin kinni hakka, Siis jääd kindlast seisma ikka.

J. Jung. Michael Franck, 1609—1667.

582

Laul 39, 13. Jehoova, kuule mu palvet, ja pane tähele mu kisendamist: ära jää vait mu silmavee pärast, sest ma olen võõras sinu ees, majaline, nagu kõik mu esivanemad. Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237 b.

1. Ma olen maa peal võõras Ja paljalt rändaja, Mu eluase taevas, Seal on mu isamaa. Siin rändan ristirada, Seal vaimu väsinud Arm võtab kosutada: Kõik vaev on lõpetud!

2. Mu terve aeg ja elu, Mis oli muidu ta, Kui paljas vaev ja valu?
Kui vara olen ma Nii mõnda pikka päeva Ja ööd ning hommikut
Näind üksi rasket vaeva, Mis hinge koormanud.
3. Küll ilma hädaorus Torm on mind takistand, Mind mitmes
hädamarus Kõu kangest hirmutand. Küll kadedust ja viha — Ehk
olin süüta ma — Sain mina küllalt näha Ja olen kannud ka.
4. Nii võtsid kannatada Ju usuvanemad, Et meile märgiks saada,
Kui hädad tõusevad. Kui mitmed kiusatused On nendest üle
käind, Kui mitmed ahastused On neile vaeva teind.
5. Siis käia nende rajal Ma tahan kõigiti; Kuis paremat ka mujal
Ma võiksin nõudagi? Mu kohus kannatada Ja vaprast võidelda.
Kes siin ei taha seda, See taevasse ei saa.
6. Nii ilmas elu a'ada Ma püüan vaiksesti, Ei taha kaua jääda Ta
võõra telgisse; Ma kõnnin sinnapoole, Kus minu kodumaa, Kus
Isa rinna naale Võin julgest uinuda.
7. Mu õige isamaja, Näe, ta on üleval, Kus inglilaulu kaja Viib
kiitust Issandal', Kes oma taevajõuga Kõik peab kanges käes, Kes
oma targa nõuga Kõik saadab armu väes.
8. Jah, sinna soovib süda Ning ihkab ammugi Siit, kus ma nägin
häda, Vaim väsind koguni. Sest mida kauem elu Mul kestab ilmas
siin, Mul seda rohkem valu Ja suurem hingepiin.
9. Mu päevad siin on kurjad, Mul palju ahastust, Oh Issand, kes
mind varjad, Too mulle lunastust. Oh võta lõpetada Mu raske rist
nüüd sa, Mu valu, vaeva saada, Mu päästja, minema.
10. Kus olen viivitanud, Siin pole kodumaa. Kui sihile ma saanud,
Jääb minust maha ta; Ja mis ma varaks võitnud, Kõik seegi maha
jääb, Kui olen hinge heitnud, Mul hauas ase saab.

11. Sa aga, hinge ilu, Mu elu valgeke, Mull' annad ise elu, Laen surmaunele. Sa vii mind eluveele Seal, kus on rahumaa, Mind armupäikse eele, Kus ise paistan ka.

12. Seal olla tahan ikka, Ei enam võõrana, Ja jääda nende sekka, Kes hiilgvad krooniga. Ma hinge iluduses Toon au su nimele, Seal pühas päranduses Ma hingan vaiksesti.

Martin Lipp, 1854–1923. Paul Gerhardt, 1607—1676.

583

Ap. teg. 7, 59. Issand Jeesus, võta minu vaim vastu!
Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237 b.

1. Ma olen täiest annud End Isa hooleks nüüd, Kes piiri elul' pannud, Mind kutsub ära siit. Ei surm tee mulle kahju, Vaid kasuks tuleb ta; Ma Issandas siit lahkun Nüüd rahu, rõõmuga.

2. Mu tee mind viib siit ära, Sust, ilm, ei hooli ma, Ei ihka ma su vara, Vaid taeva püüan ma. Ma valmis! ei ma enam End taha koormata, Ma Issandas siit lahkun Nüüd rahu, rõõmuga.

3. Ju kalli rõõmulinna Mull' Jeesus valmistas. Nüüd rõõmsast ruttan sinna, Kus on mu kuningas. Mis võib mull' kahjuks saada, Kui Kristus minuga? Ma Issandas siit lahkun Nüüd rahu, rõõmuga.

4. Mu armsad, jätke nuttu, Ei kurbust tunne ma! Mu järel' jõudke ruttu, Seal taevas rahumaa. Oh õiget rahu püüdke Ka teie truisti Ja rõõmuga siis tulge Ka minu järele.

J. Leoni (+ 1597) järele: Johann Siegfried, 1564—1637.

Laul 120, 5. Häda mulle, et ma muulasena elan Meesekis, et ma viibin Keedari telkide keskel.

Omal viisil. 262 a.

1. Ma olen võõras ilma peal, Mu kodumaa on taevas seal: See Saalem, kuhu hinges ihkan, Mis Jeesu veres rajatud Ja rahulinnaks ehitud, Kus Tallel' tuhat tänu laulan: Jah, majaline olen ma, Kel kodumaale rännata!

2. Rand laevast ruttu maha jääb, Veel rutem eluline läeb Ja lendab tuuletiivul ära. Ma tõttan aga taevasse, Sest aita, Issand heldesti, Et ihkan tõsist eluvara, Et põlgan ilma kaduvust Ja otsin hingeõnnistust.

3. Ei teed ei käida vaevata, Nii eluteel on risti ka, Siin pole halja rohu ilu, Ta kive täis ja äkine, Kus jalg saab eksirajale Ja kibuvitsad teevad valu: Ta kuumast kõrvest läbi läeb Ja ots veel nägemata jääb.

4. Küll on siin palju pimedust, Sest päike üksi valgustust Siin selgel' ususilmal' annab. Ma võitlen tuule, tormi käes, Mul pole rahu elu sees: Ja siiski süda kõike kannab, Kui taeva armuvärvavat Näen usus kaugel säravat.

5. Oh Iisraeli hoidija, Kes oled Jumal meiega, Meil' anna rohkem Vaimu rammu: Oh oma sõnas saada sa Meid taeva poole armuga, Et ta meid juhiks sammust sammu. Ja lõpeb viimaks elujooks, Siis ava meile taeva uks.

6. Mind saada oma Vaimuga Ja kannatada avita, Teed kitsikuses mulle näita! Kui langen, tõsta üles mind, Et südamest ma tänan sind. Jah, risti all sa ise aita, Et pimedusest valgele Mind viid sa, armupäikene!

7. Kui hing su järel' januneb, Sind, armuallik, ihaldab, Mind armust tule jahutama! Ja kustub silma valgeke, Vii meid sa armu valgesse, Kus valu, vaev saab otsa saama. Jah, Saalemisse saada sa Kõik oma lapsed armuga!

8. Mul võõras on siin koguni Maailma Meesek, patumaa, Mu õiged sõbrad isamajas, Kus minagi kord röömustan, Kui võites järje ette saan Ja kiidan talle rahukojas: Sest tule ruttu, Jeesus Krist, Ja vii mind koju Keedarist!

Martin Lipp, 1854–1923. Friedrich Adolf Lampe, 1683—1729.

585

2. Tim 4, 7. Mina olen head võitlemist võidelnud, ma olen oma elukorra lõpetanud, ma olen usku kinni pidanud.

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Ma olen võidu saanud Ja jõudnud rahule, Arm on mind lunastanud, Sest ärge leinake! Jah, armsad, kuivatada Nüüd võtke pisarad! Mis võiks teid kurvastada? Ma pärin rahumaad.

2. Siis valud, mured, minge, Kõik, mis mind vaevanud! Rõõm täidab minu hinge, Et olen lunastud. Ma maitsen tuhat ilu Nüüd oma Looja ees, Mul möödas vaev ja valu, Mis mässab ilma sees.

3. Kui võitjal' ehitage Mu voodit pärgadel, Sest taevast eluväge Ma võitsin enesel', Sain krooni igavese, Mis haljas otsata, Et Poja õiguse ise Mind võtnud ehtida.

4. Arm mõneks ajaks annud Mind oli teitele, Arm mind nüüd ära kannud, Sest ärge kaevake! Mis Issand annud, seda On ta ka ära viind: Sest kiitke üksi teda, Ta on kõik hästi teind!

Martin Lipp, 1854–1923. Gottfried Wilhelm Sacer, 1635—1699.

2. Kor. 5, 8. Aga me oleme julged ja tahaksime ennemini ihust ära olla ja kodus olla Issanda juures.

Omal viisil. 242, ehk: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Ma püüan kõigest hingest Üht õnnist otsa nüüd, Et siin on häda rohkest, Sest nõuan ära siit: Mul himu ära minna. Oh Jeesus, võta mind Sest kurjast ilmast sinna, Kus inglid kiitvad sind.

2. Sa oled lahti ostnud Mind patust, põrgu väest, Sa oled ära päästnud Mind kõigist vaenlastest. See peale mina loodan, Ei karda midagi, Ma sinult armu ootan Kui sinu lapsuke.

3. Ehk magus küll on elu, Surm väga mõru mull', Et temast tuleb valu Ja teeb mull' haiget küll: Kui Jeesus hinge võtab, Siis surm mull' kasuks jääb, Mu hing nüüd sinna tõttab, Kus tema rõõmu näeb.

4. Ehk põrmuks saab mu ihu Siin hauas mulla sees, Küll Jeesus uueks teha Võib teda ärates. Siis saab ta tõesti paista Kui päike selgesti Ja Jumala ees seisma Seal taevas rõõmsasti.

5. Ehk ilm mind käsiks jääda Veel siia elama, Mis iial temal teada, Mull' pakuks anda ka, Suurt au, rikkust, raha: Ei hooli mina sest, Sest see jääb minust maha, Ei kesta igavest.

6. Ehk lahkuma küll pean Ma oma sõbrust siit, Neil kurbus, seda tean, Mul rõõm on siiski nüüd. Sest teineteist ju saame Seal rõõmsast nägema Ja lahkumata jääme Siis taeva elama.

7. Ehk minust maha jäävad Mu lapsukesed küll Ja nende rasked päevad Nüüd teevad muret mull', Ma suren rõõmsast siiski, Nad annan Jumalal', See hoidku isaviisi Neid oma varju all.

8. Mis muretsete teie, Mu lapsukesed, siis? Eks Jumal jää veel siia? Tal on see isaviis, Et tema toidust annata Ka vaestelastele: Hoolt teie eest ta kannab, Kui teda kardate.

9. Teid õnnistagu Jumal, Mu omakesed, nüüd, Ma annan teid kõik temal', Kes kannud teie süüd; Küll saame kokku tulla Seal taevas üleval, Kus lõpmata võib olla Meil hea ja rõõmus meel.

10. Nüüd palun mina: anna Mull' õnnis tunnike, Mu Jeesus, taeva kannal Siit minu hingeke Ja anna seda elu, Mis oled saatnud sa Küll raske surmavalu Ja verehigiga.

11. Oh võta kinnitada Mind, armas Jeesus Krist! Oh võta kasvatada Mu usku heldesti, Et mina võitlen kindlast. Siis sinust õpetud Võin mina laulda rõõmsast: Nüüd kõik on lõpetud!

Johannes Hornung, 1660–1715. Christoph Knoll, 1563–1621.

587

Fil. 3, 20. Meie elu on taevas, kust me ka ootame Õnnistegijat, Issandat Jeesust Kristust.

Omavalg. 245.

1. Ma tahan jätta maha Sind, kaval ilmamaa, Ei armastada taha Sind sinu patuga; Hea elu on seal taevas, See järel' igatsen, Seal pole mina vaevast, Kui siin su omaks jään.

2. Tee minuga, kuis tunned, Oh kallis Jeesuke, Ma palun, et sa annad Mull' aral' võimuse. Kui pean tundma valu, Siis seda lühenda, Nii lõpeta mu elu, Et õndsast suren ma.

3. Mu hinge põhjas hiilgab Su nimi ja su rist Ja rõõmustust mull' saadab, Oh Issand Jeesus Krist! Mu hädas ilmu mulle Seesama palgega, Mis risti peal sul oli, Kui mu eest surid sa.

4. Mu hing ka peida sina Su püha küljesse Ja aita teda minna Su auriigisse. Küll õnnis on see olnud Siin kurja ilma peal, Kes sinu juure tulnud Ja rõõmsast elab seal.

5. Mu nimi pane üles Ka elukirjasse Ja pea omas süles Mu hing siis ühtlasi Seal nendega, kes saanud Su riiki auga; Siis suu ja süda võtvad Su truudust tänada.

Valerius Herberger, 1562—1627.

588

Hebr. 13, 14. Meil ei ole siin mitte jäädavat linna, vaid meie otsime tulevat. Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Mind Saalemisse saada, Mu Issand Jeesus Krist, Ja võta lõpetada Mu rasket rändamist. Seal vaigista mu valu, Mu päästja, vere väes, Et maitsen taeva ilu Su püha järje ees.
2. Siin võõrsil olen käinud Kui majaline ma Ja eksiteele läinud Ma tuhat korda ka; Siin oli õhkamine Mul osaks alati, Tee oli vaevaline Ja kitsas koguni.
3. Siin minu heitlik süda Mu rinnus värises, Et minu süü ja häda Mu vastu kohises Kui kõikuv merelaine, Mis mässab otsata, Kui voog, kus mina vaene Ju pidin uppuma.
4. Ja sinus ainult abi, Mu Issand, leidsin ma, Su halastuse läbi Ma võisin pääseda, Kui käisin hädaohus Ma valuradadel, Kui juba surmakohus Mind nõudis enesel'.
5. Seal minu eest sa kostsid, Mu Önnistegija, Mind vangist välja ostsid Sa oma verega; Sa kodumaale näitsid Teed mulle lahkesti, Mind lootusega täitsid, Et saaksin sinnagi.

6. Jah, Saalemisse saada Mind, Issand, ise veel Ja rahusse mind
jääda Las oma palge eel; Las kosutust mind tunda Su armurinna
naal, Mull' võta hingust anda Seal pühäl isamaal!

Martin Lipp, 1854—1923.

589

Ap. teg. 2, 26. Seepärast on minu süda rõõmus ja mu keel ilutseb ja ka minu liha peab
hingama lootuses.

Omal viisil. 288.

1. Minu hing, oh ole rõõmus Ja kõik kurbus unusta, Sest sind
käsib Issand Kristus Hädaorust lahkuda. Valust, hirmust pead sa
Rõõmu sisse minema, mis on kallis ülemäära, Mis ei iial lõpe ära.

2. ööd ja päevad kisendasin, Hüüdsin appi Jumalat, Sest et
ristivaeva tundsin Hulgalt peale tulevat. Nagu ootab rändaja, Et
tee otsa jõuaks ta, Nõnda elu otsa ootsin, ühest päevast teise
lootsin.

3. Nagu kibuvitsa õied Okaste seas kasvavad, Nõnda ristirahva
ümber Hirm ja häda piiravad, Nagu lained mere peal, Siis kui
kostab tormi hääl, Nõnda meie elupäevad Vaeva vintsutada
jäävad.

4. Patt, ilm, surm ja kurat põrgus, Meie liha, veri ka Teevad meile
hädaorus Piina ilma otsata; Alati meil ahastust, Risti, valu,
viletsust; Sünnib laps, siis hädal juba Tema üle oma luba.

5. Siis kui päiksetõusul vara Unevoodist tõuseme, Tõusvad seltsis
vaev ja mure, Saatvad meid ka õhtule. Leib, mis meie võtame,
Nutuleib on tõesti; Läheb päike looja jälle, Jätab ta meid
nutmisele.

6. Kristus, kes sa koidutäheks üles tõusid minule, Sind ma kutsun abimeheks, Ära jää m'ust kaugele, Et ma rahu, rõõmuga, Täna saaksin lahkuda. Sina tulid lunastajaks, Ole mulle teeks ja rajaks.

7. Sinu ligi ennast peidan, Kui mu ees on surmatee; Sinu haavust läbi tõttan Isamaale, taevasse; Seal kus kaunis paradiis, Kuhu su arm röövli viis, Sinna sa mind saadad ise Igavese au sisse.

8. Kui ka silmavalgus kustub, Ära lõpeb kuulmine, Kui mu keel ka kangeks läheb, Segaseks mu tundmine, Sina, Jeesus, oled see, Kes mu valgus, vari, tee. Küllap sina muret pead, õndsas otsas mulle sead.

9. Kui ma tõusen ülespoole, Inglid saatjaiks läkita, Kes kui Laatsaruse hinge Kannaksid mu hinge ka. Ta su süles hingaku, Sinu rõõmust kosugu, Kuni ihuga, mis maetud, Jälle kaunisti saab kaetud.

10. Minu hing, oh ole rõõmus Ja kõik kurbus unusta, Sest sind käsib Issand Kristus Hädaorust lahkuda. Tema au pead sa Igavesti nägema Ja saad inglivägedega Rõõmustada üliväga.

Carl Eduard Malm, 1837—1901.

590

Fil. 1, 21. Kristus on minu elu ja surm mu kasu.
Omal viisil. 9.

1. Mu elu Kristus ise, Surm mulle kasuks ka, Tall' annan hingekeese, Siis õndsast lahkun ma.

2. Suur himu on mul minna Siit ilmast rõõmuga, Su juure, Kristus, sinna Su riiki pärima.

3. Ma olen võimust saanud Siin häda, vaeva sees, Et mind on lepitanud Mu Jeesus, abimees.
4. Kui tahtvad kinni minna Mu silmad, kõrvad, keel, Siis, Jeesus, kuule sina, Kui mina ohkan veel.
5. Kui süda, meel ja mõte Kui küünal kustuvad, Mind võta oma kätte, Kuis sina töötad.
6. Kui, Issand, tahad seda, Et pean lahkuma, Siis lõpeta kõik häda, Et rahun suren ma.
7. Las mind su külge jääda Kui usklik lapsuke Ja elu nõnda seada, Et saan siit taevasse.
8. Seal alati võin kiita Sind, Kristus, Isaga Ja Pühal' Vaimul' näita Suurt au lõpmata.

Johannes Hornung, 1660–1715. Krahvinna Anna von Stolberg.

591

Laul 23, 4. Ka siis, kui ma surmavarju orus käin, ei karda ma kurja, sest et sina minuga oled; sinu kepp ja su sau, need trööstivad mind.
Omal viisil. 32, ehk: Sind, Issand Jumal, kiidame. 30.

1. Mu Jeesus, elu valgustus, Mu lootus ja mu rõõmustus!
Teekäija olen ilma peal, Mind patu koorem vaevab veel.
2. Mu ees on vaevaline tee, Ta viib mind aga taevasse. Seal on mu õige pärismaa, Mis sa mull' saatnud verega.
3. Teekonnaks hing on jõuetu Ja ihu õige rammutu; Seepärast, Issand, palun sind, Et tuled ise saatma mind.
4. Oh oma kannatuse väest Mind päästa surmavalu käest Ja oma kalli verega Mind puhasta ja jahuta.

5. Su hoobid ja su ihu piin Mull' olgu jahutuseks siin, Su naerukroon mu rõõmustus, Su teotus mu austus.
6. Kui keel ei jõua kõnelda, Ei silmad enam seleta, Siis palugu su Vaim mu sees, Et rahu oleks südames.
7. Teekepiks olgu mull' su rist, Su haud mull' saatku hingamist, Ja surnukirstus katku mind Need linad ka, mis katsid sind.
8. Mind viimsel päeval ärata, Parema käele aseta, Et mina ei saa kohtusse, Ei igavesse valusse.
9. Siis minu ihu uuenda, Et hiilgaks päiksevalgega Ja saaks su ihu sarnaseks Ja inglitele seltsiks jääks.

Martin Böhme, 1557—1622.

592

Joh. 6, 47. Tõesti, tõesti mina ütlen teile: kes minu sisse usub, sellel on igavene elu. Omal viisil. 33, ehk: Sind, Issand Jumal, kiidame. 30.

1. Mu Jeesus, Jumal liha sees, Mu igavene abimees, Sa surid mu eest risti peal, Sest oli Isal helde meel.
2. Su surma ja su vere väest Mull' tulgu armu sinu käest Siis, kui ma hakkam nõrkema Ja võitlen kangest surmaga.
3. Kui enam silm ei seleta, Ei kõrvad enam kuule ka, Kui minu keel ju kangeks jääta Ja süda kartes lõhki läeb;
4. Kui midagi ei tunne meel Ja abita jään ilma peal: Siis tule appi, Jeesus Krist, Mu viimsel tunnil armulist.

5. Mu eluvaeva vähenda, Mu surmavalu lühenda; Kõik kurjad vaimud hirmuta, Mind hoia oma Vaimuga.

6. Kui hing mu ihust ära läeb, Siis ta su kätte, Jeesus, jääb. Mu ihu olgu mulla sees Siin, kuni viimne päev on käes.

7. Siis ärata mind haua seest Ja kosta kohtus minu eest; Mu pattu ära mäleta, Mull' rõõmu armust anna ka.

8. Nii kui su sõna tõotab Ja sinu vanne kinnitab: „Jah tõesti teil' ütlen ma, Kes sõna võtab uskuda,

9. See pääseb viimse kohtu käest, Ei maitse surma igavest; Ehk sureb ajalikult ka, Ei lähe siiski hukka ta,

10. Vaid mina tahan vägevast Siis teda päästa surma käest Ja võtta üles taevasse Ja oma juure armsasti.“

11. Meid sinna saada, Jeesus Krist, Seal rõõmu saame igavest. Jah, anna andeks meie süüd! Meid aita kannatlikult nüüd

12. Veel surma tundi oodata Ja meie usku kinnita, Su sõna kuulda truisti, Et võime surra õndsasti.

Johannes Hornung, 1660–1715. Paul Eber, 1511–1569.

593

Joona 4, 3. Ja nüüd, Issand, võta, palun ma, mu hing minust.
Viisil: Mu elu Kristus ise. 9.

1. Mu Jeesus, väsind olen Ja tahan hingata, Su palvele nüüd tulen': Vii sa mind magama!

2. Nii mitmest künkast üle Läks minu elutee, See tihti polnud sile, Vaid hoopis ummune.

3. Nüüd väga väsind mina Ja tahan hingata; Mu Jeesus, tule sina
Ja vii mind magama.

4. Mu ihu mulla põue, Su sülle hingeke, Kus maru ega kõue Ei
puutu temasse.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Carl Graul, 1814–1864.

594

Mark. 13, 32. Aga sest päevast ja tunnist ei tea ükski.
Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Oh Jeesus, mina tean küll, Et surm mind ära nõuab. Mil viisil
aga tuleb mull' Ja millal tema jõuab, Ei tea maa peal üksigi: Sull'
on see teada ammuigi, Sa tead mu viimist otsa.

2. Ma palun sind, oh Jeesus Krist, Et targaks teed mu meele; Et
lootust pean kindlasti, Kui häda tuleb peale, Et sinult abi ootan
ma, Kui hing siit hakkab lahkuma Ja ihu jätma maha.

3. Ma palun härdast, olgu mul Siis valmis meel ja mõte, Et oma
hinge annan sull' Ja sinu armu kätte; Et mina usun rõõmsasti Ja
oma voodis õndsasti Võin silmad kinni panna.

4. Ja kui sa kuskil välja peal Ehk mujal, kus on sõda, Ja
katkutõbi, nälja hääl Ja vee- või tulehända, Mind tahad ära võtta
siit, Siis ära arva vana süüd, Mis elus enne tehtud.

5. Siis mina rõõmsa meelega Ka annan ennast sulle, Siis surm
mull' tuleb kasuks ka Ja saadab elu mulle. Ka minu ihu veata Siis
viimsel päeval auga Veel surmaunest tõuseb.

Johannes Hornung, 1660–1715. Bartholomäus Ringwaldt, 1530–1598.

Hebr. 11, 16. Jumal on neile linna valmistanud.

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Oh ilm, sind mina jätan Ja kodumaale tõttan, Siin olen võõras ma. Heameelega ma lähen Ja ihu, hinge tahan Nüüd Isa kätte uskuda.
2. Mu aeg ju otsa jõuab Ja surm mu elu nõuab: See mulle kasuks nüüd. Ei armasta ma ilma, Mull' taevas paistab silma Ja rõõmuga ma lahkun siit.
3. Et mind küll kiusab väga Ilm oma pettusega: „Et salga Jumalat!“ Ma meelt ei taha heita, Vaid usus tahan kiita, Et andeks antud on mu patt.
4. Ma Isa peale loodan Ja ärapäästmist ootan Ta armsa Poja sees. See mu eest kannatanud Ja Isa lepitanud, Ta oli minu abimees.
5. Ei patu hirm mind näri, Mind lunastas ta veri; Mis ma siis ehmatan? Kõik käsutöö ei maksa, See päästa mind ei jaksa, Ma usu läbi õndsaks saan.
6. Mu töö ei saada kasu, Ma õnnistust ei tasu Ei ilmas sellega. Ta elu mulle annab, Mu hinge taeva kannab Kõik üsna muidu, hinnata.
7. See on mu lootus surres, Ei ole mina mures, Ma leian taeva eest. Ei siia jääda taha, Ma jätan ilma maha, Hing lahkub ära ihu seest.
8. Ja nõnda lähen mina, Oh ilm, küll tuled sina Ka hauda järele. Siis valva, vaata ette, Et saaksid usu kätte Meelt parandades aegsasti.

9. Ju aeg on käes, sest pööra Ja heida patud ära Ja kuri elu ka.
Need teevad sulle valu, Seepärast valva, palu, Et pääseksid veel hingega.

10. Nüüd jäägem Jumalaga! Et nõua õigust taga Ja pööra südamest Ja karda põrguvaeva! Ma tahan minna taeva Ja sinna jääda igavest.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. J. Hesse, 1490—1555.

596

Laul 90, 12. Õpeta meid meie päevi arvestama, et meie tarkust südamesse saame.
Viisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Oh mitu vaeva ilma sees Käib meie elu peale, Mis peab katsma igamees Ja tuletama meeles, Et kõige parem elu teal On viletsus ja vaeva hääl, Üks hädaline asi.

2. Aadama patt ja rasked süüd, Need teevad meile häda! Oh Jumal, anna meile nüüd, Et võime mõista seda: Et oleme kõik jõledad Ja häda sees ka sõgedad! See on küll vaene lugu.

3. Mu Jumal, sinult ülevalt Mu süda abi ootab; Oh kuule oma rahva häält, Kes sinu peale loodab; Meid aita oma Vaimuga Ja õnnis ots sa valmista Jeesuse pärast! Aamen.

Johannes Hornung, 1660—1715. Johannes Gigas, 1514—1581.

Hebr. 9, 27. Inimestele on seatud ükskord surra, aga pärast seda kohus.
Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237 b.

1. Oh mõtle, inimene, Et pead surema! Siin elu üürikene, Seal jäädav pärismaa; Siin võitlemine vaevas Ja mures nutukülv, Seal rõõmus lõikus taevas Ja õnnis rahupõlv.

2. Oh mõtle, inimene, Et kohtu ette laed Ja kõigest, mis sa enne Siin teind, seal aru teed! Sest selle kohtu ette Sind hüüab inglihää, Kus igaüks saab kätte, Mis külvand ilma peal.

3. Oh mõtle, kuidas vaevas Seal kurjad ägavad, Oh mõtle, kuidas taevas Kõik õndsad hõiskavad: Ei igavene valu Või iial lõppeda, Ja igavene elu Jääb kestma lõpmata.

4. Oh mõtle, kuidas ruttu Aeg lendes mööda läeb Ja ilma naeru, nuttu Silm üürikeseks näeb. See järel' aga tuleb Aeg ilma otsata, Sest põrgutuli põleb Ja jääbki põlema.

5. Oh oma aega mõõtma Mind, Issand, õpeta Ja surma peale vaatma Mind aegsast juhata. Siis pean ikka silmas, Et meile kõigile On seatud teises ilmas Suur aruandmine.

6. Jah, viimse otsa peale Ma tahan vaadata Ja valmis olla teele Täis lootust minema, Kui Issand tulla käsib Mind ilmast kaduvast, Kui jalg ja käsi väsib Mul põrmus rändamast.

Jaan Bergmann, 1856–1916. Salomo Liscow, 1640—1689.

Matt. 24, 13. Kes otsani kannatama jääb, see pääseb.
Viisil: Kui Jumal siin ei kanna hoolt. 211.

1. Oh ristirahvas, kannata! Mis kardad sina häda, Kui Jumal
katsub ristiga? Oh tunnistagem seda: See nuhtlus on meil' õige
nüüd, Et meil on väga palju süüd: Siin õiget pole kuskil.

2. Su hooleks ennast anname, Oh armas Isa taevas, Su juurest
abi otsime, Muud nõu ei ole vaevas; Tõest, meie vaene elu siin Ei
ole muud kui vaev ja piin, Sa üksi saadad abi.

3. Siis ivast tõuseb viljuke, Kui tema maha pandaks' Niisama,
kaduv inime, Ka sindki hauda kantaks', Et surmast tõused elama
Sa igavese auga, Mis arm sull' valmistanud.

4. Miks surma pärast ehmatad, Kas oled noor või vana? Sa tema
omaks ikka saad, See on ju tõe sõna, Kuid õnnis siiski surm sul
on, Kui nagu vaga Siimeon Sa hingama kord lähed.

5. Su hinge ja su ihu eest Küll Jumal muret kannab, Küll tema
päästab häda seest Ja inglid hoidjaiks annab. Küll oma armu
tiivaga Sind võtab hoolsast varjata Kui kana oma poegi.

6. Kas valvame või magame, Meid Issand süles kannab. Seal kui
ta lapsed hingame, Ta meile rahu annab. Surm tuli meile
Adamast, Nüüd elu saame Issandast. Tall' olgu au ja kiitus!

Johannes Hornung, 1660–1715. Johannes Gigas, 1514—1581.

Laul 90, 5. Sa unud nad ära, nad on kui uni hommikul, nagu rohi, mis ruttu ära kaob. Viisil: See aeg on tõest ukse ees. 202.

1. Oh surelik, mind mäleta, Kus oled, olin mina, Mis oled sa, ma olin ka, Mis olen, seks saad sina. Ma läksin eel', sa tuled ka: Siis ära ole uskmata! Surm tuleb tõest sulle.
2. Oh valmista ja sure veel Siin ilmahimul' täiest Ja mõtle ikka surma peal', Sest tema tuleb kärmest. Nüüd täna sai kord minule, Ehk homme tuleb sinule, Kes teab, ehk täna õhtu.
3. Siis ära nõnda mõtle sa: „Ma noor, eks aega ole!“ Eks surm siis kõiki korista, Eks kõigile ta tule. Ta tuleb sulle rutuga, Viib ära siit sind armuta: See peale ikka mõtle!
4. Eks ole ilmas mõnda meest, Kes lugu sest ei pea Ja oma õnnistuse eest Hoolt kanda ka ei tea, Ei taha seda uskuda, Mis iga päev näeb silmaga, Et võib ka noorelt surra?
5. Sa naerad surma, oled tuhk, Ta eest end ära peidad, Et mõtle, et sa iga puhk, Kui hingad, hinge heidad. Sa arvad: surm ei tulegi! Kui ainult samm veel hauani Ja surma põues kannad.
6. Su elu on kui suits ja vaht, Kui lill, mis nopitakse, Kui vari, udu, suitsev taht, Mis ruttu kustutakse! Küll äkitselt sull' tuleb aeg, Et Jumalaga jäta kõik. „Ta läind!“ — siis rahvas ütleb.
7. Kui elad, ela nõnda ka, Et õndsasti võid surra. Küll surm sind sinu teadmata Võib äkist maha murda. Oh mõtle, mõtle peagi, üksainus silmapilguke Viib igavest sind ära.
8. Oh ära nõnda mõtle sa: „Ei ole nüüd veel häda, Kui haigeks jään, siis pöoran ma, Küll Jumal annab aega!“ Ehk pead ilma tõveta Siit ilmast ruttu minema, Kes siis sind vaest veel aitab?

9. Kes pattu teeb siin kartmata Ja loodab armu peale, Sel nuhtlus seal on armuta, Ei pääse põrgust jälle. Siis enne surma sure siin, Et sull' ei tule põrgupiin, Kui Jumal kohut mõistab.

10. Oh surma vastu valmista Ja mõtle, kui nüüd peaks Ju püha Jumal tulema Sel tunnil sulle võõraks: Kas saaksid õndsast lahkuda? Oh võta Jeesust paluda, Et surm sull' eluks oleks.

11. Kui Jumal suure auga Sel viimsel päeval tuleb, Siis saad sa taevas elama, Sest surm siis otsa lõpeb. Oh inimene, valmista, Et lõpeks sinu häda ka, Ja surma peale mõtle.

Gottfried Wilhelm Sacer, 1635—1699.

600

1. Saam. 3, 18. Tema on Jehoova, ta tehku, mis hea on tema meelest. Omal viisil. 88.

1. Su hooleks ennast annan ma, Oh Jumal, ihu hingega. Kui enam päevi kingid sa, Siis tahan ma Ka rahul olla sellega.

2. Mu elu aeg on Isa väes, Mu surma tund ka tema käes. Mu juuksed, Jumal, loed sa, Su tahtmata Ei ükski neist või kaduda.

3. Siin ilmas rist on, häda, vaev, Mu elu on kui merel laev; Mis meie ilmas elame, On üürike; Kes tark on, võitleb vahvasti.

4. Mis muud kui põrm on inime, Ta paljalt tuleb ilmale, Ei varandust too kaasa ta, Ei raha ka Ta hauda ligi võtta saa.

5. Ei aita rikkus midagi, Ei tarkus, kõrkus ühtigi, Ei päästa ükski surma väest Ei naist, ei meest; Ei pääsmist ole tema käest.

6. Kui täna terved oleme, Ehk homme kirstus magame; Kes täna priske, punane Kui lilleke, Ehk homme haige, vigane.

7. Nii vanad kui ka nooremad, Nii vaesed, rikkad, ülemad, üks sureb teise järele: Ei mõtlegi Ilm nende peale koguni.

8. Ei meie ole muud kui põrm, Sest patu palgaks tulnud surm. Ma palun, armas Jumal, sind: Oh päästa mind! Et pääsen nii kui paelast lind.

9. Ehk patt mind vaevab ikka veel, Ei kohku siiski minu meel, Sest mina tean, Isa, küll, Et antud mull' Su Poeg, kes kõige armsam sull'.

10. See on mu Issand Jeesus Krist, Kes surnud minu vaese eest Ja üles tõusnud haua seest: Ta surma käest Mind päästis ja ka põrgu väest.

11. Sell' elan, sellel' suren ka, Ei temast surm mind lahuta. Ta üksnes on mu abimees Mu elu sees, Kui suren, hing on tema käes.

12. See, kes mu rööm, on ikka siin, Kui mul on rist ja kibe piin, Mind saadab viimsel päeval ka Ta hädata Veel hauast üles tõusema.

13. Siis saan ma oma silmaga Seal Isa palet nägema Ja mull' saab röömu osaks küll, Mis valmis mull'. Sest, Jumal, olgu kiitus sull'!

14. Oh Jeesus, kallis Isa Tall, Mu eest sa olid koorma all, Mu peale armust halasta Ja paranda Mu häda oma verega.

15. See peale aamen ütlen ma, Meil' õnnis ots sa valmista! Oh aita, et siit ühtlasi Su riigisse Ka saame, jääme järjesti!

601

Room. 6, 23. Surm on patu palk, aga igavene elu on Jumala armuand Kristuses Jeesuses, meie Issandas.

Viisil: 300, ehk: Jeesus, surma äravõitja. 296.

1. Surma laps on inimene, Liha on kui lilleke; Kõik mis elab, kaob enne, Kui ta tõuseb uuesti. Ihu peab mullaks saama, Kui ta peab üles tõusma, Selle auga ehitud, Mis on taevas valmistud.

2. Sellepärast tahan mina, Kui on Isa tahtmine, Selle elu maha jätta, Ära minna röömsasti, Sest mu Jeesu vermed, haavad Minu hinge lunastavad; Tema ristisurma väes Olen röömus surma sees.

3. Jeesus minu eest on surnud, Tema surm mu kasu on! Õnnistust ta mulle toonud, Sest mu süda röömus on, Kui ma ilma kära jätan, Taeva röömu poole tõttan. Seal saan näha lõpmata Isa, Poega, Vaimu ka.

4. Seal saan maitsta röömuelu, Kus ju tuhat hingekest Kandvad taeva püha ilu, Teenivad seal Jeesukest. Seal, kus seeravimid seisvad, Kauneid laulusid ka laulvad: Püha, püha, püha on Isa, Poeg ja Püha Vaim!

5. Usuvanemaid sealt leiad, Pühi mehi, prohveteid; Valgeis riideis seal ka seisvad Kõik need pühad apostlid; Ju nii mitu tuhat aastat Sinna läinud on kõik vagad, Jumalat nad kiidavad, Halleluuja laulavad.

6. Oh Jeruusalem, sa ilus, Kaunisti oh paistad sa! Püha tänulaul ja kiitus On seal kuulda rahuga. Oh suurt röömu, mis siis tuleb! Kui see taeva valgus tõuseb, Tõuseb taeva päikene, Mis ei iial looja läe.

7. Vaimus olen juba näinud Seda õnne, au ka, Nüüd saan kaunist ehitatud Valge taevariidega, Võidukroon mull' antaks' kätte,

Seega astun Isa ette, õnnistust seal tunnen ma, Mis ei iial otsa saa.

8. Taeva tahan ikka jääda! Minu armsad: Head ööd! Jumalal' on selgest teada, Mis te mulle teinud head. Armsad sõbrad, sugulased, Vennad, õed, naabrid, lapsed, Jumalaga! Lõpetud On kõik, Jumal tänatud!

Ferdinand Horschelmann, 1833–1902. Johann Georg Albinus, 1624—1679.

602

Hebr. 13, 14. Meil ei ole siin mitte jäädavat linna, vald meie otsime tulevat. Viisil: Jeesus Õnnistegija. 161.

1. Taeva poole läheme Kõrvest Kaananimaale, Võõrad maa peal oleme, Jäädav koht maailm ei ole. Siin küll käime vaevaga, üleval on pärismaa.

2. Taeva poole lenda sa, Minu vaim, sest taevast oled; Ära ilma armasta, Temast vaeva, muret tunned. Kes on Isa valgustud, Olgu ilmast lahutud.

3. Taeva poole hüüab ta, Kui ma tema sõna kuulen; Rahupaika näitab ta, Kuhu pärast surma tulen; Sõna hinge kosutab, Isamaale juhatab.

4. Taeva peale mõtlen ma, Kui ta oma laua katab, Ja mu vaim sest rõõmuga Armu, taeva väge võtab. Nutuleiva järele Lähen Talle pulmale.

5. Taeva poole juhatab Surm mind päris isamaale; Ta kõik häda lõpetab, Annab võitja rõõmu mulle. Jeesus ise käib mu eel, Mis siis iial kardan veel?

6. Taeva poole vaatan ma, Olgu see mu laul ja sõna; Sinna mõtle hoolega, Hing, ja seda meeles kannan. Taeva poole ihaldan, Kuni taeva sisse saan.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Benjamin Schmolck, 1672—1757.

2. Matuselaulud (603—614).

603

Laul 146, 4. Kui tema vaim välja läheb, siis ta pöördub tagasi oma mulda. Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Et mine mulda rahuga Kui ema sülle hingama; Seal armukäsi hellasti Sind paneb rahu-unele.

2. Oh pisarsilmad, hauasse Veel viimast korda vaadake! Ei sind me enam näha saa Siin ilmas, kallis rändaja!

3. Mis kaduv, kaob aja sees, Mis jäädav, elab Isa ees. Usk kiidab püha rõõmuga: Põrm sureb, vaim jääb elama!

4. Sest pisarsilmad, ülesse! Nüüd taeva poole rändame, Et murdnud hua ahela Krist Jeesus, surma võitija.

5. Haud on meil ikka silma ees; See seisab, Issand, sinu käes, Mil tunnil tuleb lahkuda. Tee kõik, jah kõik, kuis tahad sa!

6. Kuid selleks kingi usku veel, Et seisame kord järje eel, Et sinu järel', Jeesuke, Ka surmast saame elusse!

Martin Lipp, 1854–1923. Christian Friedrich Heinrich Sachse, 1785—1860.

Joh. 6, 40. Sest see on selle tahtmine, kes mind on läkitanud, et igavene elu peab olema igal ühel, kes Poega näeb ja tema sisse usub, ja mina tahan teda üles äratada viimsel päeval.

Viisil: Su hooleks ennast annan ma. 88.

1. Head teed, head teed su viimsel teel! Vaev mööda, rahu ootab eel. Sull' elu anti Jumalalt Ja Issandalt Sind hüüti üles kaduvalt.

2. Teekonna telk, su aeg on täis, Sind surmaingel katsmas käis. Nüüd vaikselt värav lukusta: S'ust rahuga Läeb majaline magama.

3. Ta kandke uinukambrisse, Tall' hüüdke armul järele: Head ööd siin viimist korda veel Su voodi eel! Sa oled võitnud eluteel.

4. Kirst saagu võitja kojaks aul Ja võidulauluks nutulaul! Sind võtab vastu Jeesus Krist; Su peatsis rist Sull' näitab ülestõusemist.

5. Saa röömsaks, hale kellahääl, Suur hingamisepäev tal seal: Ei koorma kuuma päeva töö, Ei vilu öö, Vaid puhas õndsus on tal käes.

6. Õnn sel, kes ustav elamas Ja sureb õndsast Issandas! Ta pääsnud raskest päevatööst Ja patuööst Ning lõikab röömu silmaveest.

7. Mis otsid igal hommikul? Küll palju: üht on tarvis sul. Maailma ilu hukka läeb, See üksi jääb, Mis Isa ise korda seab.

8. Mis püüad päikse veeruni? Ei toond, ei vii sa midagi! Maailma himust tagane; Siit ülesse Sa ihka taeva elusse.

9. Sea korda oma päevatöö, Kui pole käes veel pime öö! Su eluaeg on üürike; Sest aegsasti, Hing, ole valmis õieti!

10. Sa hõiskad täna õnnes veel; Ehk homme oled haua teel! Mil ajal hingad risti all, On teadaval ükspäinis elu Issandal.

11. Oh kartlik süda, kuhu laed? Kust ahastuses abi näed? Kes surma võitis suurest väest, Saab surma käest Mind armust vastu võtma tõest.

12. Mind trööstib sinu sõna hääl: Kes usub siin, saab õndsaks seal. Sa kandsid minu suured süüd, Mind saadad nüüd Su auriiki üles siit.

13. Õnn sel, kes loodab, armastab Ja kindlat usku tunnistab! Ta kaugelt võidukrooni näeb, Ta truuks jääb, Ehk heitlemine kangeks läeb.

14. Haud, võta vastu rändaja: Teekonna ära käinud ta! Kes mullas siin ju magate, Nüüd lubage Ka paika tema põrmule.

15. Siin põrmus palju haudasid, Seal õndsaid eluasemeid: Seal ase valmis hingele, Kes Isale On ihand ilmast ülesse.

16. Seal hüüab Issand: „Valvake! Ma tulen pilvel rutusti!“ Jah, tule, tule, Jeesus Krist, Sind ootame, Oh vii meid surmast elusse!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Christian Friedrich Heinrich Sachse, 1785—1860.

605

Laul 16, 10. Sina ei jäta mu hinge surmavalla kätte ega lase oma vaga näha kõdunemist.

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161.

1. Minge hauda kaevama Vaesel' väsind rändajale, Laske mind nüüd lahkuda Hädaorust rahumaale: Kuhu inglid kutsuvad, Rahu mulle pakuvad.

2. Võtke hauda kaevata, Ei ma muud nüüd enam taha, Reisikepi panen ma Tema kõrva täiest maha: Lähen ise voodisse, Viimse, vaikse rahule!
3. Mis siin hädaorus veel Oleks minul vaesel teha? Kui ka selle ilma teel Au ja väge küllalt näha: Nagu tolm, mis õhu sees, On ta tõusva tuule ees.
4. Jää siis maha jäädvasti, Ilmamaa ja sinu ilu; Sinu lootus tühine, Sinu rõõm on paljas valu: Sinu suurus kaduv kõik, Kaduv on su au ja läik.
5. Sõbrad, kes seal nutate, Teiegi ka maha jääge; Taevast Vaimu tuuleke Toob teil' vistist rõõmu väge: Küll see näitab leinajal' Kodumaad, mis üleval.
6. Äрге nutke, et ma sest Ilmast tahan ära minna, Elu eksiradadest Püüan ma'gi saada sinna, Kus kõik varjud vaovad, Pühas säras kaovad.
7. Äрге nutke, Päästija Olen mina kätte leidnud, Ennast oma hädaga Tema haavadesse peitnud, Kust ju eluallikas Tervel' ilmal' hoovamas.
8. Äрге nutke! Kindlasti Minu Lunastaja elab, Üle hauaväljade Usu hüüd veel hinge kõlab: Isa viib sind rahule, Laps, sa ära värise!

Martin Lipp, 1854–1923. Ernst Moritz Arndt, 1769—1860.

1. Kor. 15, 43. Auta külvatakse, aus äratatakse üles; nõtruses külvatakse, väes äratatakse üles.
Omal viisil. 37.

1. Nüüd surnukeha matame Ja usume kõik kindlasti, Et viimsel päeval rõõmuga Ta jälle tõuseb elama.

2. Muld tema on ja mullaks saab, Sest Jumal teda äratab, Kui surnud ja ka elavad Kõik kohtu ette tulevad.

3. Hing elab ikka Jumalas, Kes tema peale halastas Ja võttis Poja verega Ta patust teda puhasta.

4. Kõik tema mure, vaev ja piin On õndsas otsa saanud siin; Ta kandis risti ilma peal, On surnud, elab siiski veel.

5. Ta keha magab rahuga, Hing elab ilma vaevata, Ei karda enam viletsust, Saab viimsel päeval rõõmustust.

6. Siin oli tema risti all, Seal elab ta nüüd Jumalal', Nüüd lõpnud otsa tema vaev, Ta paistab selgest nii kui päev.

7. Nüüd jätkem teda magama Ja läki koju rahuga, Meid, armas Jeesus, valmista, Sest surm meil' tuleb nõnda ka.

8. Meid, helde Jeesus, avita! Kuradi väest ja patust ka Meid päätsid oma verega; Au olgu sulle lõpmata.

Michael Weiss, 1488—1534.

607

Hiiob. 19, 25. Mina tean, et mu Lunastaja elab Ja tema Jääb viimseks põrmu peale seisma.

Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Kui nüüd viime ihu hingama Ja katame ta mullaga, Kuis Looja ise tunnistab, Et muld ta on ja mullaks saab.

2. Ei mullas tema otsa näe, Ta sinna igavest ei jää: Kui Kristus ilmub, uuest ta Saab ühendatud hingega.

3. Kes haua juures seisame, Nüüd Isa poole palume: Oh Poja vere läbi sa Meil' onnist otsa valmista!

4. On ära käidud elutee, Jää meie ligi, Jeesuke! Et meie õndsast sureme, Su juures taevas elame.

5. Kui ükskord, surma võitija, Teed haua lahti väega, Las meid siis tõusta rõõmuga Sind igavesti nägema.

Peeter Lampson, 1819—1895. Ehrenfried Liebich, 1713—1780.

Laste matmisel (608—614).

608

Fileem. 15. Vahest oligi ta sellepärast mõneks ajaks sinust eraldatud, et sa teda saaksid pidada igavesti.

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Kui noori lapsukesi Meilt röövib surma käsi, Ei ole kadund nad; Neid üle ilma vaeva On Isa viinud taeva, Seal nemad õndsalt elavad.

2. Nad Jeesu omaks saanud, Kui uuest sünnitanud On Vaim neid ristmises. Mis võiks neil viga olla, Mis nende peale tulla? Nad Jeesu armupalge ees.

3. Kui pea neid pahandada Ja raskest eksitada Võib meie vigadus? Nüüd on neid armukäsi Sest kõigest päästnud ise, Neid varjab Isa halastus.

4. Oh kallis lapsukene, Ei sinu suremine Nüüd pole varane: Sind hingama on pannud Ja oma karja kannud Nüüd sinu taeva karjane.

Martin Lipp, 1854–1923. Johann Andreas Rothe, 1688—1758.

609

1. Peetr. 5, 6. Siis alandage endid nüüd Jumala vägeva käe alla, et tema teid ülendaks omal ajal.

Viisil: Hinge peiuke. 157.

1. Mine, lapsuke, Isa rahule, Tõtta üles röömuilma, Tõtta õndsas armu hõlma, Mis sind ootamas Taevas üleval!

2. Ei ma kaebama Hakka valuga, Kõik ma Isa hoolde jätan, Isa sülle mure matan, ütlen vaiksesti: Mine, lapsuke!

3. Mine, lapsuke, Lehvi ülesse! Seal on röömu, seal on ilu, Vaikinud seal vaev ja valu, Otsas oht ja piin, Mis meid vaevab siin!

4. Armu tiiva all Viibid üleval; Lilleaed sul lahkest õitseb, Karjane seal talle kaitseb: Sinna julgesti Mine, lapsuke!

5. Mine, lapsuke, Pea jõuame Meiegi ka Isa kotta, Kuhu arm sind ära võtta Tahtis häda eest, Valu, vaeva käest.

6. Lahkud vara sa, Pääsed pea ka Võõrsilt kalli kodumaale, Armsa Isa rinna naale: Sinna röömsasti Mine, lapsuke!

Martin Lipp, 1854—1923.

610

Luuk. 20, 36. Nemad ei või mitte enam surra, sest nad on inglite sarnased ja nemad on Jumala lapsed.

Viisil: Oh ärka, vaim, nüüd rõõmuga. 258.

1. Mu oma oled, jääks seks ka, Oh laps, ma ütlen julgest; Mu oma üksi pole sa, Ma tean seda selgest: Sa taeva Isa päralt veel! Eks seda tunne minu meel? Sind ta mu käest nüüd võtab, Sind ära viima tõttab.
2. Küll sooviksin sind endale Ja hoiaksin sind süles, Sa minu hinge täheke: Jää mulle ikka alles! Mu südant ikka rõõmusta, Mu maja veelgi kaunista, Sa minu silmatera, Mu elupäev ja sära!
3. Hea nõu mul oli tõest küll, Veel parem aga Isal; Suur armastus on tõesti mul, Veel suurem aga temal. Mu armastus on puudulik, Ta armastus on täielik, Ta nõu ja süda hea, Kes vanemate pea.
4. Mul lapsest kahju tõesti; See, kes on lapse annud, On võtnud tema endale Ja tema taeva kannud. „Mu valgus kustub!“ ütlen ma — „Oh tere, laps!“ nüüd ütleb ta, „Sind nüüd jään mina kaitsma, Saad taeva rõõmu maitsma!“
5. Oh kallid sõna, õnnis nõu! Kes arvab ära seda? Seal ootab teda õnn ja au; Ei Isa juures häda, Ei viga ega kurvastust, Ei valu ega ahastust, Ei iial neile tule, Kes armsad, Issand, sulle.

6. Nii olgu siis ja jäägu ka! Ei ma sind nuta enam: Seal elad
taevaseltsiga Ja oled päiksest kenam, Näed igavesti rõõmustust
Ja maitsed kallist õnnistust; Oh et su järel käiksin, Ka sinna taeva
saaksin!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Paul Gerhardt, 1607—1676.

611

Tark. 4, 14. Tema hing oli Issanda meele pärast, seepärast saatis tema ta tigiduse
seest rutusti ära.

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Nüüd tund on tulnud mulle, Et taeva Isa sülle Läeb minu
hingeke. Mu armsad, ärge nutke, Vaid tänu anda võtke Ja au ja
kiitust Isale.

2. Mu elu üürikene, See aga igavene, Mis Jumal annab mull'. Seal
surma enam pole, Ei häda peale tule, Vaid rõõmu, rahu on seal
küll.

3. Küll omadega tõttab Siit Isa ja neid võtab Pea päästa häda
sees; Kes õndsast lahkub vara Siit hädaorust ära, Sel rahu, rõõm
on taevas ees.

4. Teil minust rõõmu oli, Nüüd aga kurbus tuli, Et pidin lahkuma.
Kui aga Issandale Au annate nüüd jälle, Saab lein ja valu vaikima.

5. Ta määrab meie elu, Toob rõõmu meil' ja valu, Kui isa lastele.
Kõik elu juhtumisi Siin juhib tema käsi Ja kõik see sünnib
targasti.

6. Nüüd jääge Jumalaga, Mu armas isa, ema Ja vennad, õed ka.
Teid Jumal õnnistagu Ja mures kinnitagu, Mind taevas saate
nägema.

Martin Lipp, 1854–1923. Johannes Heermann, 1585—1647.

612

Hiiob 1, 21. Jehoova on annud ja Jehoova on ära võtnud; Jehoova nimi olgu kiidetud. Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Oh maga mullas magusast! Su Lunastaja oma last Saab hüüdma üles põrmu alt Ja seletama vägevalt.
2. Küll oli aeg sul üürrike, Küll lõppes ruttu elutee. Ja siiski taeva pärija Nüüd oled Isa lastega.
3. Küll armul põles meie meel Su vastu ja ei mõista veel, Miks pidid lahkuma nii pea? Oh Jumal, ei me seda tea!
4. Kuid, mis teeb Õnnistegija, Heaks meile peab tulema. Ei hauas lõpe elu piir, Ka sinna tungib armu kiir.
5. Siis maga mullas magusast, Küll Jeesus kutsub oma last. Ta järel käies kanname, Mis pannaks' peale meilegi.
6. Meil' Jeesus andku seda kõik, Kes meie ainus varjupaik, Kes omal ajal võtab tõest Meid äratada armu väest.

Martin Lipp, 1854–1923

613

1. Peetr. 5, 6. Siis alandage endid nüüd Jumala vägeva käe alla, et tema teid ülendaks omal ajal. Viisil: Ju küllalt saab. 315.

1. Oh mine, laps! Sest Jumal kutsub sind Siit ära ülesse. Ma kurvastan, Su surm küll rõhub mind; Kuid Isa tahtmine See on, sest jätan kaebamise Ja ütlen vaikselt valus ise: Oh mine, laps!

2. Oh mine, laps! Küll taevast leiad sa, Mis sull' ei annud ilm; Sest Jumalas On troosti, rahu ka, Seal rõõmust särab silm. Siin oleme veel hädas, vaevas, Sull' algab rõõmu elu taevas. Oh mine, laps!

3. Oh mine, laps! Ka meie tuleme, Kui käsk on Jumalalt. Sa ära laed Veel enne, kui su tee Läks kõrva eksivalt. Kes elab vanaks, kaua vaevas, Kes sureb noorelt, varsti taevas. Oh mine, laps!

Anton Jürgenstein, 1861–1932. Gottfried Hoffmann, 1658—1712.

614

Laul 27, 10. Sest mu isa ja mu ema on mind maha jätnud, aga Jehoova on mind koristanud.

Viisil: Jeesus, ülem abimees. 204.

1. Sa olid väike lapsuke, Sind Isa meile annud, Sind Jeesus kutsus ülesse, Sind inglid taeva kannud! Ei ilma veel ei tunnud sa, Ei tema rõõmu, häda ka, Ei kurja ega head.

2. Su isa lahkub valuga Nüüd sinust ju nii vara, Su ema saadab nutuga Sind enesest nüüd ära. Sind aga võtab armuga Nüüd vastu Õnnistegija, Su kallid Jeesus ise.

3. Sind õigusega ehitab, Mis sull' ta verest saanud, Sind elule ta äratav, Mis surres valmistanud. Su ihu saab nüüd seletud Ja inglid auga ehitud, Hing taevakrooni pärib.

4. Nüüd oled taeva taimeke Ja paradiisis õitsed, Seal kosud, kasvad rõõmsasti Ja rahu, rõõmu maitset. Sind Jumalaga jäätame, Sa meie kallid lapsuke, Sind saame jälle näha.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

3. Ülestõusmisest, viimsest kohtust ja igavesest elust (615—635).

615

Matt. 25, 6. Aga kesköösel kuuldi häält: „Vaata, peigmees tuleb, minge välja temale vastu.“

Omal viisil. 355.

1. „Ärgake!“ nii vahid hüüdvad Ja linna kõrgest tornist laulvad: „Jeruusalem, oh ärka sa!“ Südaöö on kätte jõudnud Ja vahimehed on ju hüüdnud: „Oh targad neitsid, tõuske ka Ja võtke lambid nüüd, Sest peigmees ootab teid! Halleluuja! Nüüd rutake, Et olete Kõik valmis tema pulmale !“

2. Vahid laulvad, Siion kuuleb, Ta süda väga rõõmusteleb Ja ärkab, tõuseb rutuga. Peigmees tuleb taevast aus, Ning armu väes ja taeva jõus, Ta valgus paistab selgest ka. Oh tule, kallis peig! Oh Jeesus, Isa Poeg! Hosianna! Ju tuleme Nüüd peiule Ta kalli rõõmulauale.

3. Kiitust laulgu meie hääled, Au, kiitust taevahulga keeled, Et hüüdku kanded, pasunad! Väravad on pärlist tehtud Su linnas, kus meid siis saab nähtud, Kus inglid vastu tulevad. Ei näinud silmad veel, Ei kuulnud kõrvad teal Säärast rõõmu. Nüüd hõiskame Ja laulame Suurt halleluuja rõõmsasti.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Philipp Nicolai, 1556—1608.

Ilm. 21, 10. 11. Ta näitas mulle suurt linna, püha Jeruusalemma, mis taevast Jumalalt maha tuleb. Ja sellel oli Jumala au.
Omal viisil. 270.

1. Jeruusalem, sa püha taeva linn, Ma ootan valuga, Et ma kord sinu sisse jõuaksin, Mu süda rahuta. Kõik ilmamaad ma jätan Siis maha rõõmsasti Ja armu tiivul tõttan Siit ära ülesse.

2. Oh kallis päev, veel kallim tunnike, Oh millal jõuad sa, Et minu igatseja hingeke Saaks ilmast lahkuda? Ma teda Jumalale Siis tahan uskuda, Et oma pärismaale Võiks minna elama.

3. Ja silmapilgul tõusen ülesse Siis taeva poole ma, Ja minust jäävad maha kaugele Maailm ja häda ka. Hing ülespoole nõuab Eelia vankriga, Ja inglivägi jõuab Ta vastu lauluga.

4. Sa püha linn, sind teretab mu keel, Uks mu eest lahti tee! Ju ammust ajast igatses mu meel Su au järele. Nüüd olen ma sind näinud Ja rõõmust läigib silm. Kõik vaev on otsa läinud, Mis mulle saatnud ilm.

5. Mis püha rahvast, kenast ehitud, Ma näen sealt tulevat? Need Jeesu omad, äravalitud, Kes pestud verega! Neid saadab tervitama Mull' vastu Jeesus Krist, Mind sinna juhatama, Kus elan igavest.

6. Neid prohveteid ja pühi vanemaid, Kõik ristikogudust, Kes maa peal ristikoormat kanda said Ja palju viletsust, Neid näen, aukroonid peas Ja valge riidega, Seal taevaliste seas Kui tähti hiilgavat.

7. Kui ma siis viimaks paradiisi saan Ja rahu paika näind, Siis rõõmsa suuga mina kuulutan, Mis Jeesus mulle teind, Siis halleluoja laulan Ma suure häälega, Siis hosianna hüüan Ma ilma lõpmata.

8. Ja rõõmu kõla, pasunate häält Ja laulu helinat On igavesest ajast kuulda sealt, Et taevad kõlavad. Kuis laulsid siamaale Kõik inglid südamest, Nii meie: Jumalale Au olgu igavest!

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Johannes Matthäus Meyfart, 1590—1642.

617

Matt. 24, 32. Viigipuust õppige tähendamissõna: Kui tema oksad ju pungas on ja lehti ajavad, siis tunnete teie, et suvi ligi on.

Viisil: Siion kaebab suures hädas. 291.

1. Juba käes on viimsed ajad, Süda, ennast valmista! Juba hirmutähed näitvad, Et saab kohus tulema. Taevas, tuuled, meri, maa Võtvad ette nuhelda Neid, kes jäävad vallatuses Elama ja rumaluses.
2. Kõik on pea hukka läinud Ristirahva seltsi sees. Usk ja arm on maha jäänud, Rahvas magab tuimuses. Noa ajal oli ka Rahvas nõnda hooleta, Kui nüüd ristirahva sugu, Kes ei pea kohtust lugu.
3. Rumalus ja patukombed Võtvad võimust õelasti. Kui sa patu vastu paned, Siis sind võõraks peetakse. Usklikke nad naeravad, Jeesust kurjast põlgavad. Kes saab ilmal' saata abi, Kui tal pole au, ei häbi?
4. Et saab Jeesus pea jõudma, Tema sõna tunnistab, Oma rahval' abi nõudma, Kes ta poole kisendab. Sest nüüd rõõmustelege Kõik, kes vagad olete: Jeesus teile õndsust pakub, Et kõik häda ära lahkub.
5. Viigipuud kui pakatavad, Pungad löövad kasvama, Siis kõik rahvas aru saavad: Suvi hakkab tulema! Ja kui lehed peagi Ennast näitvad rohkesti, See, kes aja märke tunneb, Mõistab siis, mis kätte tuleb.

6. Pimeduse riik küll kasvab, Siiski kasvab valgus ka. Jõledus küll viimaks kaob, õiged jäävad õitsema. Kui kõik ilmas hukka läeb, Nende ilu seisma jääb. Sest nüüd olge rõõmsad, vagad, Jeesus tuleb! — Olge valvsad!

7. Ära koorma oma südant Liia söögi, joogiga, Ajaliku vara poolest, Ole ilma mureta. Siis ka kohtupäev ei saa Nii kui välk sull' tulema, Mis kõik julged ära võtab, Nendega siit põrgu tõttab.

8. Mina tahan, kallis päästja, Sinu sõna pidada. Põrgu riik sa riku ära, Oma riiki kasvata! Anna, et su kogudus, Kes su õige rõõmustus, Võiks end ilmast lahutada, Põrgu üle võidu saada.

L. Laurenti, 1656—1727.

618

Ilm. 7, 9—17.

Viisil: Arm, kes sa mind oled loonud. 175.

1. Kes seal seisvad armutroonil Hulgalt Isa järje ees? Närtsimata elukroonil Hiilgvad taeva valguses? Halleluuja hüüdvad nad, Kiitvad lausa Jumalat.

2. Kes need on, kes palmidega Nagu võitjad ehitud, Siis kui võitlus vaenlasega Võidurikkalt lõpetud? Kust nad tulnud võitlemast? Mis nad võitnud vägevast?

3. Kes seal käivad puhtas siidis, Mis on õigus taevane, Seisvad ikka valgeis riideis, Ehtes, mis ei vanane? Kes on ehtinud nii? Kust nad tulnud hulgani?

4. Need on need, kes Jeesu pärast Viimse veretilgani Hoolimata ilma kärast Vastu seisnud surmani. Nüüd on võidukroon neil peas Püha võitja vere väes.

5. Need on need, kes valus väga Raskest olid rõhutud, Need, kes oma Jumalaga Palves palju võidelnud: Otsas on see võitlus nüüd, Kuuldud nende palvehüüd.

6. Need on võsud, sellest tulnud, Kes meil' elupuuks on saand. Nad on siin ta omad olnud, End ta veres puhastand: Pühadus nüüd ehteks neil, Hiilgvad aus üleval.

7. Need on need, kes lõppemata Hingepeigmeest armastand, Kes tall' ikka viibimata Ihu, hinge ohverdand. Nüüd nad seisvad järje ees Püha paiga hiilguses.

8. Nagu hirv, kes palavuses Otsib ojust jahutust, Nii nad otsind ahastuses Eluvetelt kosutust. Janu nüüd neil kustund on, Jeesus Kristus nende õnn.

9. Sinu poole sirutada, Issand, käsi tahan ka, Kõnnin ju veel ristirada, Palvet armust kuule sa: Lõhu sa mu sidemed, Aita võita vaenlased.

10. Jah, mull' võta võitu anda Põrgu vastu võideldes, Et ma jõuan koormat kanda, Seista ristimarudes: Päästa, Issand, häda sees, Kalju, kilp ja abimees!

11. Oma külge kasvatada Võta mind kui võsukest, Võta sa mind puhastada, Issand Jeesus, vere väest, Et end ehin selguses, Kõnnin tõe valguses.

12. Õige rahva õnne, ilu, Lase mindki maitseada, Et m'ust lahkub vaev ja valu, Et ma sinu lastega Leian palga järje ees, Mida hoiad armu käes.

13. Kelle suu võib seletada Ilu, mis mind ootamas? Taeva tohin omaks saada, Paistan valges säravas! Aamen! ükski hüüan ma, Tänu sulle lõpmata!

619

Laul 126.

Viisil: Siion kaebab suures hädas. 291.

1. Kui Jehoova Siionisse Saadab rahva tagasi, Peale pika õhkamise Rõõm siis võidab koguni. Küll siis suu meil naeratab, Hing siis üpris rõõmustab, Teda tänab meie süda, Kes on pöörnud meie häda.

2. Issand, tõsta üles käsi, Vaata taevast armuga, Kadunuid sa võta ise Isakotta koguda. Tee on raske, ränk on rist, Lühenda sa rändamist, Vii meid võitlemise peale Igavese rahumaale.

3. Rõõmuga siis nutuküli Juba aita pannakse; Valmis kannatuse vili, Palmid õigel' antakse. Issand oma järje peal Ise meie palk on seal: Kes on võitnud usu väes, Rõõmu vihud nende käes.

Martin Lipp, 1854–1923. Samuel Gottlieb Bürde, 1753—1831.

620

Laul 126.

Omal viisil. 130.

1. Kui ilmub ilma teadmata Õnn Siionile korruga Ja Issand saata tall' armu andma, Kui paelad katki kisub ta Ja võtab vangid lunasta, Oh rõõmu, mida hing saab tundma!

2. See ootamata õnnistus Ja arvamata lunastus Saab võitma mõistusegi ise, Et nii kui unenägijal' See teadmata siis on ka meil', Kas unenägu see või tõsi?

3. Siis meie suu täis naeramist Ja meie keel täis hõiskamist, Et ilmud õnne kuulutada Ja austada kuningat Kui oma heldet päästijat Ja tema armu ülendada.

4. Siis rahvas, kes meid naerab nüüd, Meil' otsib usu pärast süüd, Saab tunnistama kahetsedes, Et meie pole soninud Ja üksi unes jampsinud, Nii kui nad pilgand teotades.

5. Sest terve ilm saab ütlema, Kui Jumal võtab avalda Suurt rõõmuvalgust Siionile: „Nüüd näeme seda päevad, ööd, Et Jumal teinud imetööd, Mis teadagi on paganaile!“

6. Veel enam võib su Iisrael Ja tema suu ja hing ja meel Sull': „Halleluuja!“ Issand, laulda: „Suurt imet oled sina teind, Nüüd meie lootus täide läind!“ Ja üksi rõõmu hääl on kuulda.

7. Kui kaua aga, Issand, veel Meid Paabel peab vangiteel? Oh anna sa siin ise abi! Küll seda vistist jõuad sa, Nii nagu nõmmes kuivata Vett kuuma, kuiva tuule läbi.

8. Su armu nõu on aga see, Et seemet nuttes külvame Ja ootame siin kannatades. Jah, küli sünnib silmavees, Et kosuks seeme kaste sees Ja lõikaksime rõõmustades.

9. Sest talv saab pea lõppema Ja haljas oras tõusema. Kui mõni päev veel läinud mööda, Siis tuleb rahvas laulades, Viib vihud koju hõisates; Ei lootus võind meil' tühjaks jääda!

Martin Lipp, 1854–1923. Johann Paul Astmann, 1660—1699.

621

Ülem 1. 4, 7. Sa oled hoopis ilus, mu sõbruke, ja sinus ei ole viga.
Viisil: Sa meie lootus, Jeesuke. 129.

1. Kui ilus Jeesu pruut ju siin, Jeruusalem, sa taeva linn! Nüüd sind ma aga kaugelt näen, Mis siis, kui viimaks sisse laen? Õnn meil! Sind nähes sulle laulame, Oh õnnis, kes saab ükskord ülesse!

2. Ta on kui pruut ju ehitud Ja peiule ka valmistud. Kui aeg on täis, siis tuleb ta Ka meile täie auga; Siis saab ka taevas uueks nii kui maa, Kõik loom siis pääseb oma vaevast ka.

3. Ma näen ju vaimus ette siin, Mis ilus koht see kõrge linn, Kus Issand oma rahvaga Siis ühes elab armuga. Ta nende Jumal ise tõesti Ja nemad tema rahvas täiesti.

4. Ei kuulda enam nutmist sealt, Ei kurbuse, ei valu häält, Kõik vana ilma puudused On kadund ja kõik nõtrused. Kes istub järje peal, see kuulutab: „Oh vaatke, kõik mu Vaimust uueks saab!“

5. Sest uueks saab ju Talle pruut Siin maa peal valmis ehitud; Nii Jumalal' ta auks saab Ja tema omaks ikka jääb. Ja kui sa silmad tõstad üles veel, Mis au, mis rõõm on meile loota seal!

6. Ei vana päike paista seal, Kõik valgus on ka teisem veel. Vaat suur on Isa austus Ja Tall on nende valgustus. Ses valges käivad õndsad rõõmuga Ja laulvad Tallele ka lõpmata.

7. Linn selgest kullast ehitud, Ta müürid jaspist võlvid, Kristalliklaas ta tänavad, Kõik selgest läbi paistavad. See linna tempel Jumal on ja Tall, Pruut peiu juures nüüd ta varju all.

8. Ta kõrged pärlivärvavad Kõik suures aus säravad, Ta tornid, müürid läigivad Ja kaugelt silma paistavad, Ei ilmaski neid kata pime öö: Oh oleksin ta sees ma ise ju!

9. Küll minu süda röömustud: Mu nimi on nüüd kirjutud Seal Talle eluraamatus Ja mul on laste pärandus. Nüüd vihkan ma kõik patu roojastust, Et hoiaksin ma kallist varandust.

10. Mu usk see läbi võidab tõest Kõik ilma vaenu Vaimu väest. Ma loodan uue linna peal', Küll uusi asju näen ma seal, Neid pärin kõiki Talle verega, Saan kõik ta ristisurma väega.

11. Oh ärge imetelege, Et ma siin muud ei igatse. Küll pruut, kes ilma peiuta, On ilma rahu, röömuta. Pruut pulmale ju valmis ehitud, Ei näe, ei kuule ega taha muud!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Gottfried Arnold, 1666—1714.

622

Ilm. 14, 11. Nende valu suits tõuseb üles igavesti igaveseks ajaks ja neli ei ole hingamist ei ööd ega päevad.
Omal viisil. 259.

1. Kui purustaja pikselöök, Kui surmatooja terav mõök On sõna igavene: Aeg ilma hakatuseta, Aeg ilma lõpetuseta, Vaat see on igavene! Kui selle peale mõtleb meel, Jääb hirmu pärast kinni keel.

2. Kõik ilma valu, vaev ja nutt On ükskord ära lõppenud, Kui kaua ta ka kestab. Kes igavesest valust veel, Kui põrgutules põled seal, Su hinge ära päästab? Kes pidand põrgu minema, Ei enam see sealt välja saa.

3. Mu süda hirmust väriseb, Mu luu ja liha lõdiseb, Kui mõtlen selle peale, Et kõik mu tegu ja mu töö On väärt, et mind see surmaöö Viib põrguhauda alla! Kui täis on saanud patu lõõg, Siis algab igavene aeg.

4. Sa täna veel võid pääseda, Siis meelt veel täna paranda Ja patuelu jäta. Ehk homme jäänd ju hiljaks see, Ehk homme juba viiakse Sind püha kohtu ette! Et elad, täna pööra veel, Ehk homme teine järg on eel.

5. Maailm küll väga meelitab Ja kurat taga kihutab, Et liha tahtmist teeksid. Oh ära anna järele, Vaid pea usku kindlasti, Et eluteele jääksid! Kes iial eluteele jääb, See ükskord õndsast taeva läeb.

6. Kui purustaja pikselöök, Kui surmatooja terav mõök On sõna igavene: Aeg ilma hakatuseta, Aeg ilma lõpetuseta, Vaat see on igavene! Oh Jeesus, võta heldusest Mind oma juure igavest!

Jaan Bergmann, 1856–1916. Johann Rist, 1607—1667.

623

Luuk. 21, 36. Seepärast valvake ja paluge igal ajal, et teid väärt arvatakse ära põgenema kõige selle eest, mis peab sündima, ja seisma inimese Poja ees. Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Nüüd tõuskem patu vaevast Ja võtkem valvata, Et Issand Kristus taevast Ju ruttab tulema: Ta tahab kohut mõista Ja aru pidada. Kes ta ees tahab seista, See võtku valvata.

2. Ei või meid päästa raha, Ei rikkus, kõrge meel, Kõik peab jääma maha, Kui hing on keele peal. Ehk sinul küll on vara, Suur au ja ilu ka, See kaob pea ära, Kui pead surema.

3. Sest ristirahva sugu, Kes ilmas elad veel, Oh jäta kõrki lugu Ja looda armu peal! Kui usu seemnest vilja Seal taevas ootad sa, Siis nõua vara, hilja Siin taevariiki ka.

4. Meil' Jumal oma sõna On annud rohkesti: Kes võtab tallel' panna Siin seda truisti, See elab uues elus Ja usub südamest, See aga sureb valus, Kes siin ei hooli sest.

5. Oh oleks sündimata, Kes põlgab Jumalat, Sest teda lõppemata
Seal valud vaevavad: Kes maa peal patus elab Ja käsu vastu teeb
Ja armusõna põlgab, See valu sisse jääb.

6. Sest õiget usku näita Ja põle armu sees, Siis võid sa abi leida,
Kui seisad kohtu ees. Sell' Jumal tasub ise, Kel süda armust keeb,
Kes kindla usu sisse Ka surmaski veel jääb.

Michael Franck, 1609—1667.

624

Matt. 25, 13. Sellepärast valvake, sest teie ei tea päeva, ega tundi, millal inimese Poeg
tuleb.

Viisil: Ma südamest ja meelest. 233.

1. Oh ärka, usklik rahvas, Ja lambid valmis tee, See päevavalgus
lõpmas, öö tuleb rutusti. Peig suure auga Nüüd sinu juure ruttab,
Kesköö ju ilma katab, Sest valva hoolega!

2. Sea korda lambid hoolsast, Need täida õliga Ja oota peigmeest
valvsast Ja suure himuga. „Oh tõuske rutusti!“ Siioni vahid
hüüdvad, „Kes valmis lampe kandvad, Need laulgu rõõmsasti!“

3. Oh tõstke, targad neitsid, Nüüd pead oodates; Vaat taevast
ingliseltsid Ju laulvad hõisates. Uks lahti pärani Ja pulmad
valmistatud. Siis ole ehitatud: Peig tuleb peagi.

4. Ei tema viibi kaua, Oh ärge uinuge! Puud pakatavad juba, Sui
tuleb tõesti. Koit ette kuulutab Ju selget rõõmupäeva, Sest ära
karda vaeva: Päev nutu lõpetab.

5. Kes Jeesust armastanud, Ta vastu tõtake! Kes t'aga
kannatanud, Nüüd rahus hingake! Pruut krooni kannab nüüd,
Sest rõõmutunnid tulnud, Kõik vaev on mööda läinud Ja taeva
lähme siit.

6. Käes hiilgvad võidupalmid Ja valged riided ka; Nüüd võidupüha salmid On kuulda lõpmata. Kuldkrooni ehte sees Seal paradiisi saame Ja aus röömustame Seal Talle trooni ees.

7. Suur Saalem on nüüd leitud, See kallis rahulinn; Seal igavesti hoitud, Kes kõrves eksind siin; Seal pärlivärvad, Seal roosirohuaiad, Seal kallid pulmalauad, Seal kullast tänavad.

8. Oh Jeesus, röömupäike, Meil' tõuse, tule sa! Meil paista, armuläige, Meid läbi valgusta! Kõik sõda lõpeta, Sest rahu ihaldame Siis peale võitlemise Su süles maitseada.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Lorenz Lorenzen (Laurentius Laurenti), 1660–1722.

625

Laul 42, 3. Millal tulen ma sinna, kus ma Jumala palet näen?
Viisil: Jumal, maa ning taeva Looja. 174.

1. Oh Jeruusalem, sa ilus, Kus nii imekaunisti Paradiisi puude vilus Püha, püha lauldakse: Millal jõuan sinna ma, Issand, sinu rahvaga?

2. Oh kuis igatsen sind näha, Jeesus, hinge päästija, Seal, kus surmal hirmu teha, Valul, vaeval võimata, Vaid kus taeva valguses Viibin Isa palge ees!

3. Tule, vii mind võõraist paigust Isamaale ülesse, Et seal pärast hirmu, haigust Elan kodus õndsasti! Elu jõgi jookseb seal, Vaikib viimne valuhääl.

4. Oleksid mu hingel tiivad Taevalinna lennata, Kuhu mind mu mõtted viivad! Ruttaksin siit röömuga Sinna, kus on valguseks Tall ja Jumal päikeseks.

5. Pean kauemini jääma Selle ilma merele, Kus torm ajab laineid lööma Laeva sisse hirmsasti, Oh siis olgu ohkajal Lootus ankruks risti all!

6. Tuul ja meri tunneb ohja, Mida Kristus peab käes: Jeesu laev ei lähe põhja Möllavagi vere väes. Mingu puruks purjed, mast, Jumal hoiab oma last.

Jaan Bergmann, 1856–1916. Friedrich Konrad Hiller, 1662—1726.

626

Ilm. 19, 3. Tema suits tõuseb üles igavesti igaveseks ajaks.
Omaval viisil.

1. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Su poole siiski inime Käib nii kui käskjalg kiiresti, Kui laevukene sadama, Kui nooled saaki tabama. Oh mõtle, mis on igavik!

2. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Kuis kuuli küljest asjata Üht algust, otsa otsid sa, Niisama igavikulgi Ei algust, otsa olegi. Oh mõtle, mis on igavik!

3. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Sa oled aeg, mis ajatu, Sa oled ring, mis rajatu: Keskpaigaks sul on „alati“ Ja ääreks „mitte ialgi.“ Oh mõtle, mis on igavik!

4. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Kui linnukesel' lubataks, Ta nokiks mäed madalaks: Kuid lõpeks viimne mägi nii, Siis igavik jääb ometi. Oh mõtle, mis on igavik!

5. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Sa silmapilku silmas pea, Ta kõrva tuhat aastat sea: Kuis tuhat aastat on nii pikk! Kuid pikem siiski igavik. Oh mõtle, mis on igavik!

6. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Kuis läigib taevalinna kuld, Kuis purskab põrgu väävlituld! Oh mõtle, hing, et mõlemad Nad igavesti kestavad; Oh mõtle, mis on igavik!

7. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Kuis oled kole seal, kus piin, Kus rõõmupaik, kuis armas siin! Siit Jumal heldust ilmutab, Seal kohtuhirmul ähvardab. Oh mõtle, mis on igavik!

8. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Kes vaene siin ja alasti, Kuid uskus, lootis otsani, See valgeis riideis rõõmuga Seal kiidab Jeesust otsata. Oh mõtle, mis on igavik!

9. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Kõik ilma rõõm üks silmapilk, Kõik kaduv vaev üks kastetilk: Kuid rõõm võib viia valusse Ja vaev sind saata elusse. Oh mõtle, mis on igavik!

10. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Kes tark, sind paneb tähele: Ei anna mahti lihale, Ei ilma lustist hooli ta, Ei kaduvat siin armasta. Oh mõtle, mis on igavik!

11. Oh igavik, oh igavik, Kuis oled sa nii pikk, nii pikk! Ma igavik sest noomin sind: Oh pea ikka meeles mind! Sest patu piinaks pean ma Ja usu palgaks olema. Oh mõtle, mis on igavik!

Jaun Bergmann, 1856–1916. Daniel Wülffer, 1617—1685.

1. Joh. 3, 2. Meie oleme nüüd Jumala lapsed ja ei ole veel avalikuks saanud, mis meie tulevikus oleme. Aga meie teame, kui ta avalikuks saab, et meie tema sarnased oleme, sest me näeme siis teda nagu tema on.

Omal viisil. 184, ehk: Kuningas on Jeesus Kristus. 183.

1. Oh kui õndsad on need hinged, Kes siin Jeesu küljes hingvad, Keda tema armuga Oma jaoks nõnda võtnud, Et nad kõik ka talle jätnud Oma ihu hingega.

2. Kui nad ju nii suures aus Siin, ses vaeses hädaorus, Oh kui palju suurem veel Nende au ja õnn on taevas, Kus nad pole enam vaevas, Kus on kuulda rõõmuhääli.

3. Seal kõik inglid kummardavad, Oma palge kinni katvad, Seistes Jeesu trooni ees; Seal ta pruut võib ta ees seista, Katteta ka silmad tõsta, Tema peale vaadates.

4. Issand Jeesus, mulle anna õiget kuninglikku vaimu Ja ka kuninglikku meelt, Et võin hinge puhtaks hoida, Sinu omaks ikka jääda; Anna jõudu ülevalt.

5. Mis ma nüüd veel murest tean? Mis maailmast lugu pean? Mitte mingist midagi! Sest, jah sest ma rõõmu tunnen, Sest, jah sest ma julge olen, Et ma Jeesu omane?

6. Seni tahan kannatada, Usus ikka rõõmustada, Seni kui see päev ju käes, Et mu Jeesus mulle tõttab Ja mind oma sülle võtab, Oma võitja surma väes.

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900. Christian Friedrich Richter, 1676—1711.

628

Ilm. 14, 13. Õndsad on need surnud, kes Issandas surevad sest ajast! Tõesti, ütleb Vaim, nemad peavad hingama omast vaevast ja nende teod käivad nende järel. Omal viisil. 77.

1. Oh kui õndsad on need pühad taevas, Kes nüüd pole enam mingis vaevas: Nad pääsnud ära, Meid veel peab vangis ilma kära.

2. Ilm ei ole muud kui vangikoda, Kus on kartust, hirmu, vaenu, sõda, Sest siin on ikka Häda, muret, kurvastust ja viga.

3. Aga taevas pole seda karta, Seal võid julgest röömus rahul seista; Kui saad sa sinna, Ei su rõõm seal vähemaks või minna.

4. Kristus pühib nende silmad ära, Kes siin nuttes tunnud ilma kära; Seal sinu kõrvad Järjest inglil röömulaulu kuulvad.

5. Küll siis röömsast tahan ära jõuda, Kui mind Jumal võtab taeva nõuda, Kes tahaks jääda Veel maailma, kus on häda teada?

6. Oh siis, armas Jeesus, meile tõtta Ja meid kurjast ilmast taeva võta! Ei siia jääda Taha, kel seal parem ase teada.

Simon Dach 1605—1659

629

Jes. 35, 2. Nemad peavad hästi õitsema ja väga röömsad olema ka suure röömu ja hõiskamisega. Omal viisil. 480.

1. Röömu rohumaalt sa pead Leidma head, Hing, kui kotkas tõuse sa ülesse ja ära väsi! Jeesu käsi Võtab lahti värava.

2. Küll ma jooksen, küll ma nõuan, Kuni jõuan Nende seltsi, kes ju seal kiitvad Talle kummardades, Rõõmustades Kõlab nende kiiduhääl.
3. Jeesus, vend, et saada ise Sadamasse Minu laev ja päästa mind Ilmast ära oma riiki Nende liiki, Kes seal rahu kiitvad sind.
4. Ilma kasu ma ei taha, Jäägu maha Petis ilu, heitlik au! Mis on jäädav, tahan nõuda; Taeva jõuda On mu hinge ainus nõu.
5. Hinge päästja, anna usku, õiget usku, Et maailma võidan ma; Minu süda kipub sulle, Anna mulle Sinu süles hingata.
6. Saaksin ma su palet näha! Sa võid teha, Et mu suu täis hõiskamist, Kui ma aga unest ärkan, Küll siis märkan, Et sa soovind hingamist.
7. Patu nuhtlust sina kandsid, Mulle andsid Rahu, armas abimees. Surm, kus on nüüd sinu astel? Rahulastel Pole hirmu sinu eest.
8. Tall, su nime ülendada, Austada Tahan mina lõpmata. Elu saatja oled sina, õnnis mina, Kui saan osa sinuga.

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Johann Ludvig Konrad Allendorf, 1693—1773.

630

2. Peetr. 3, 10. Aga Issanda päev tuleb kui varas öösel, mil taevad rakumisega hukka lähevad ja maailma algained tules laostuvad ja maa ja tema tööd ära põlevad. Viisil: Päev ajab ära und ja ööd. 4.

1. Seal vihapäeval tulega Saab tuhaks tehtud ilmamaa, See on Jeesu sõna.

2. Oh seda hirmu, ahastust, Kui kuulda seda kuulutust: Kohtumõistja tuleb!

3. Siis taevast imepasunad Küll valjust, hirmsast hüüavad: Hauast tulge kokku!

4. Kõik maa ja taevas kuulevad, Kõik kohtu ette tulevad, üliväga kartes.

5. Siis raamat lahti võetakse, Sealt seest siis ette loetakse Ilma eksitused.

6. Siis saab kõik kätte maksetud, Mis ilmas iial eksitud Sala j alt või ilmsi.

7. Ma vaene, mis siis ütlen ma? Ja kuhu poen hirmuga, Kui ju õiged kartvad?

8. Oh kõrge, kange kuningas, Su süda, hing mind armastas, Eks sa armu heida?

9. Oh helde Jeesus, armuga Mu pärast ilma tulid sa: Minu eest oh kosta!

10. Oh kõrge, vägev kuningas, Mu patt sind väga vihastas, Arm, su arm mind katku!

11. Mind oled truist otsinud Ja risti küljes rippunud: Mind su valu päästku!

12. Sa õige kohtupidaja, Mu asju enne seleta, Enne seda päeva!

13. Ma ohkan patust koormatud Ja häbi pärast kohkunud: Kuule armust palved!

14. Sa mõistsid lahti Maaria, Veel surses kurjategija, Mind ka armust päästa!

15. Ei palve maksa midagi, Oh heida armu ometi Oma nime pärast.

16. Mind oma lambaks arva sa Ja ära võta lükata Sikkudega põrgu!

17. Mind kutsu Isa lastega Su taevariiki pärima, Heida armu, Jeesus!

18. Ma tuhk ja muld ja roojastud, Ma palun rusuks rõhutud: õnnis ots mull' anna!

19. Oh hirmus viha-kohtu-päev, Küll sinust tuleb hirm ja vaev! Jeesus, heida armu!

Carl Peter Ludwig Maurach, 1824–1900.

631

Ilm. 20, 12. Ja ma nägin surnuid, pisukesti ja suuri Jumala ees seisvat ja raamatud tehti lahti. Ja teine raamat tehti lahti, see on eluraamat. Ja surnute peale mõisteti kohut seda mööda, kui raamatutesse oli kirjutatud, nende tegude järele. Omal viisil. 202.

1. See aeg on tõest ukse ees, Et Kristus tulla jõuab Sealta taevast suure au sees Ja rahvalt aru nõuab. Siis naer küll peab lõppema, Kui tules peab minema Kõik maa ja taevas hukka.

2. Siis inglähääl ja pasunad On kõigis paigus kuulda, Kõik surnud üles tõusevad, Mis enne pandud mulda. Kes aga alles elavad Ja siin maailmas liiguvad, Need muudab Jumal uueks.

3. Siis raamat lahti tehaks' seal, Sest kuuleb noor ja vana, Mis tema teinud ilma peal, Kõik rahva töö ja sõna. Sest igamees saab igavest Kõik palga oma teo eest, Kas head, kas kurja teinud.

4. Kes taeva Isa sõna häält Ei ole kuulda võtnud, Vaid ööd ja päevad siit ja sealt On tühja rikkust nõudnud, See peab varsti minema Siis kurja vaimu seltsiga Kristuselt ära põrgu.

5. Oh Jeesus, ole abimees, Mind võta armu hoole, Et olen elukirja sees, Ja hoia minu poole! Ma usun seda südamest, Et sina surid minu eest Ja maksid minu võlad.

6. Kui kohut mõistma tuled sa, Siis jäta arvamata Mu süüd; oh Jeesus, armuga Nad nõnda kinni kata, Et püha seltsi juure jään Ja taeva rõõmu järjest näen, Mis sina meile saatnud.

7. Oh Jeesus, kauaks viibid sa Nüüd tulemata taevast? Su rahvas õhkab valuga Ju väsind mitmest vaevast. Sa õige kohtumõistija, Meid tule päästma armuga Siit kõigest kurjast. Aamen.

Bartholomäus Ringwaldt, 1530—1598.

632

Matt. 24, 33. Nõnda ka teie, kui te seda kõik näete, siis tundke, et see ligi on ukse ees. Omal viisil. 89.

1. See kallis armuõpetus. Mis andis Isa halastus, Et õndsaks saada võiksime, Maailmast halvaks peetakse. Ju see on viimse päeva täht.

2. Head õpetust ei võeta, Ei vaeste hädast hoolita, Vaid kurjus kasvab jõudsasti, Ei karda enam kedagi. Ju see on viimse päeva täht.

3. Nad seadust, õigust muudavad, Kui võrguga ka püüavad Kõik vara kokku riisuda Ja teevad kurja kartmata. Ju see on viimse päeva täht.

4. Nad Jeesu sõna põlgavad Ja oma usku kiidavad: Nii Issandat nad pilkavad Ja kohtu alla langevad. Ju see on viimse päeva täht.

5. Oh küll on nemad kavalad, Meid vaeseid nemad vaevavad: Kas Jumal pole olemas, Ei kohut mõistma tulemas? Ju see on viimse päeva täht.

6. Ei hooli nemad Jumalast, Vaid püüdvad raha kavalast, Nad suurustavad uhkesti, Ei pea valet häbikski. Ju see on viimse päeva täht.

7. Kõik vennaarm on lõppenud, Ilm varastega täidetud, Ei ole õigust leidagi, Vaid raha, raha nõutakse. Ju see on viimse päeva täht.

8. Neil ülem töö on prassida Ja kurjal viisil hoobelda; Küll seda mõistab täiesti Nii noor kui vana ühtlasi. Ju see on viimse päeva täht.

9. Siis päike kaob korraga, Ei taha seda näha ta, Mis kurja rahvas maa peal teeb; Seepärast tema varju läeb. Ju see on viimse päeva täht.

10. Ka kuu ja tähed ägavad Ja omal kombel õhkavad, Et võiksid saada päästetud, Kui vagad saavad austud. Ju see on viimse päeva täht.

11. Oh Jeesus, tule rutates, Kõik loom sind ootab õhates, Oh võida oma vaenlased Ja purusta kõik vastased. Oh tule, armas viimne päev!

Erasmus Alber, 1500 – 1553.

633

Ilm. 21, 2. Mina nägin püha linna, uue Jeruusalema, taevast Jumala juurest maha tulevat, valmistunud otsegu mõrsja, kaunistatud oma mehele.

Viisil: Ühtlasi kiitkem. 185 a.

1. Su järje ette Vaimus ma astusin, Issand, su kätte Sedamaid annaksin Rõõmuga oma hinge ära, Küllalt ju tüütas mind ilma kära.

2. Oh seda selgust, Mis vaimus nägin ma: Igavest valgust Helkivat auga! Jõuaksin ma ju täna sinna, Jääksin ma elama taevalinna!

3. Aga et pole Veel ma seks valmistud, Seda on mulle Sinu Vaim näidanud. Ma pole küllalt puhastatud, Täiesti sinuga ühendatud.

4. Ja siiski rõõmus On minu hingeke: Ei ükski võimus Mind sinust lahti tee. Mis muud kui õpin kannatama Ja kõigest meelest sind armastama.

5. Muud ma ei taha Kui pärlivärvaid Kaugelt veel näha Ja kuldseid tänavaid; Siis ilma väsimata sinna Lähedamale ma püüan minna.

Paul Roderich Bidder, 1850–1908. Johann Timotheus Hermes, 1738—1821.

634

1. Kor. 15, 53. See kaduv peab enese peale võtma hukkaminemata põlve ja see surelik peab enese peale võtma suremata põlve.

Omal viisil. Lisa 105.

1. Üles tõusma pead ometi, Mu ihu, peagi, Kui uni läinud; Ju Looja ise teinud Sind elavaks.

2. Külvatud saan üles tärkama, Kord tuleb koguma Mu Issand seda, Mis temas surnud; teda Ma kiidan siis.

3. Tänu-, rõõmupisarate päev, Mu Jeesus, sinu päev! Kui hauas mina Saan küllalt hingand, sina Mind äratad.

4. Siis kui unistajad oleme Ja rõõmsalt ruttame Su seltsis taeva; Teekäija tüli, vaeva Ei tunta seal.

5. Mina elan siis su palge ees, Mu helde vahemees; Su nägu kannan, Sull' järjest au annan: Halleluuja!

Carl Eduard Malm, 1837—1901. Friedrich Gottlieb Klopstock, 1724—1803.

635

Hebr. 4, 9. Seepärast on Jumala rahval veel üks hingamise aeg ees. Viisil: Oh hinge söber, õnnis olen. 333.

1. Veel on üks rahuaeg meil leida, Sest, väsind süda, rõõmusta! Oh ära meelt sa ära heida, Kui päike sull' ei paista ka. Oh Isa Talle peale vaata, Kes sind võib rahumaale saata. Nüüd pane koorem maha sa. Pea oled sõja lõpetanud, Pea on su teekond otsa saanud, Siis lähed rahu hingama.

2. See rahu meile Isast antud, See rahu, mis on lõpmata, See juba siis meil' osaks pandud, Kui olime veel loomata. Kui Issand Jeesus hinge heitis, Siis selle rahu meile võitis. Ta hääl, see kostab kaugele: „Kõik väsind hinged, vagad, kuulge Ja viibimata siia tulge Mu õndsas rahu rõõmusse!”

3. Oh väsind hinged, siia tulge, Kes rasket koormat kannate; Nüüd ärge enam nukrad olge, Vaid jätke kurbus järele. Kes päeva palavat on kannud, Neil Jeesus ise troosti annud: „Ma valmistan teil' aseme!” Eks teie tema riigi rahvas, Ehk kurat kiusama ka vahvas, Te siiski minge julgesti!

4. Siis rõõmuvihku kannetakse, Sest nutukülvi lõikus käes, Oh rõõmu, mis meil' annetakse, Kui seisame kõik Isa ees: Siis häda võtab eemal' jõuda, Ei surmgi või meid enam nõuda, Siis saame näha Jeesukest. Ta kosutab meid eluveega Ja pühib silmad helde käega. Mis töotanud, sünnib tõest.

5. Ei nälga, janu saa siis näha, Sest jahutuse aeg on käes. Ei päike või meil' vaeva teha, Sest hoitud saame Talle väes. Ta tahab rahva juure tulla, Neil' ustavuse palgaks olla, Neil' au ja troosti kinkida. Kõik surnuluud siis elu näevad, Kui jõudvad kätte rahupäevad, Kus töö ja vaev on tundmata.

Friedrich Ederberg, 1859—1939. Johann Sigismund Kunth, 1700—1779.

Uue Lauluraamatu lisa (636—651).

636

Viisil: Jumal, vägev valitseja. 182.

1. Halleluuja! Jeesus elab, Surm ja põrgu võidetud! Taevas nii ja maa peal kõlab, Kuis on iial kuulatud: üles tõusnud elutooja, Jeesus elab, halleluuja!

2. Halleluuja! Haud on tühi, Ära leina asjata, Vaid sa silmad kuivaks pühi Rääkimata rõõmuga, Sest et tõusnud on su Looja. Jeesus elab, halleluuja!

3. Halleluuja! Ärge nõudke Surnuilt enam elavat, Jüngritega vaatma jõudke, Kuhu ütles minevat: Taevas on see elutooja, Jeesus elab, halleluuja!

Jaan Bergmann, 1856–1916.

637

Viisil: Võta nüüd Issandat, vägevat kuningat, kiita. 96.

1. Isamaa kogudus, astu nüüd Issanda ette, Tänu ja kiituse kannel, see võta sa kätte; Vägeval jõul Tõusku su palve ja laul üles, kus valguse läte.

2. Õelus, see oli meil' kuulutand vaenu ja sõda, Kuid sina murdsid, oh Issand, ta piigi ja oda, Kangemal käel Tegid sa otsa ta väel': Vaba on jälle me koda.

3. Küll on veel raske nii mõnelgi alal me algus, Kui aga paistab su kullase õiguse valgus, Issand, su nõul Ja sinu kuninga aul Võidul' saab tõde ja selgus.

4. Seks, Kõigevägevam, ole meil' varjuks ja valliks; Andku su arm, et sa ilmiski seda ei salliks, Et meie maad Valdavad vaenlase raad, Koduks meil jäägu ta kalliks!

5. Nõnda siis, Issand, su vägeva kuninga käele Kihlame ennast su kangele Jumala väele. Sellega sa Juhi me rahvas ja maa õiguse pühale mäele!

Martin Lipp, 1854—1923.

638

Omal viisil. Lisa 118.

1. Jumal, sull' ligemal' ihkab mu vaim, üles siit vaevaööst kannab mind aim. Kasvab mu ahastus, Ainult üks laul mu suus: Jumal, sull' ligemal' ihkab mu vaim!

2. Kui tee ka vaevane, mis käia mul, Viib ta mind ometi ligemal' sull'. Ingliseid mind armsasti Kutsuvad taevasse. Jumal, sull' ligemal' ihkab mu vaim!

3. Ja kui siit muremaalt kutsud sa mind Koju, kus igavest leian ma sind, Taevasse elama Lauluga tulen ma: Jumal, sull' ligemal' ihkab mu vaim!

Sarah Flower Adams, 1805—1848. Karl Eduard Sööt, 1862—1950. Karl Lampson, 1863—1934.

639

Viisil: Lisa 134.

1. Kalla, kallid Isad, Rahu minu südame. Anna, et su laps ei väsi Palvetamast iialgi, õnnista mind elu vaevas, Hoia kõige kurja eest. Olgu ikka lahti taevas, Kus näen Isa vaimus tõest.
2. Luba mind su ligi tulla, Armas taeva Kuningas, Et su Poja risti alla Elukoormat panna saaks. Seal on lepitust, on õnne, Seal jääb süda rahule. Ei seal enam vaeva tunne, Kes on leidnud elutee.
3. Saagu mulle lepitajaks, Lunastaja, sinu rist, Minu valu vaigistajaks, Sinu käsi, Jeesus Krist. Kas ma väsin õhtu hilja, Murdun päise päeva aal — Surres maitsen eluvilja Lunastaja risti all.

Jaan Lattik, 1878—1967.

640

Viisil: Jumal, vägev valitseja. 182.

1. Kellahääled kõnelevad, Säramas on tähevägi; Nagu tiivad kahisevad Tasa läbi vaikse öö — Inglise lähenevad taevast, Kuulutavad pääsmist vaevast:
2. „Rahvas vaene, rahvas pime, Kes sa patust suremas, Sulle ilmud õnnis ime, Arm sull' abi läkitas: Jumal saatnud oma Poja, Kes sull' avab Isa koja!”
3. Hing, nüüd võta Päästja vastu, Kes sind tahab aidata. Rutates ta juure astu Alandliku meelega, Et sull' tõuseks taeva valgus, Jõuaks uue elu algus.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932. Aleksander Abel, 1905—1971.

641

Omal viisil. 388.

1. Kus ma teda leian, On mu isamaa, Seal on minu õed, vennad,
Seal mu pärisosa ka. Ilm küll ihkab palju: Issand on mu laul, ja
on mu kalju.
2. Seal ma ikka rohkest' Rõõmupäevi näen, Kui ka reisikepi najal
Kuni haua ääre läen, Ei ma tea vaevast; Tema saadab rahu,
rõõmu taevast.
3. Ja kui viimsel õhtul Mind siit hüütakse, Kitsa väravate läbi
Lähen isamajasse, Vihkusid kõik kandvad Seal, kus kandled au
Tallel' andvad.

Saksa keelest. Laulu ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes. Tekst on esitatud 1932. a väljaande järgi.

642

Omal viisil.

1. Ma kannan Jeesu nime, Mis sain ju ristmises, Ta armutöö on
ime Teind minu südames. Sest tahan ustav olla Kui õige jünger
ma, Mis võiks mu peale tulla. Ta aitab kannata.
2. Ma tean, et mul taevas Üks armas Isa on. Kui olen siin ka
vaevas, Siis Jeesus minu õnn. Kui tahab hukka minna Mu
elulaevuke – Küll juhib tema sinna, Kus saan ma rahusse.
3. Kui oled peale pannud Mull' ränga risti siin, Kui olen koormat
kannud, Kui vaevas raske piin; Kas peaksin siis sind jätma, Kas
nurisema ma? Ei, valmis olen kandma, Sündku, kuis tahad sa.

4. Las' ustavaks mind jääda, Oh anna kannatust! Mu südamesse saada Sa oma armastust. Kas elan ehk kas suren, Su oma olen ma: Ma lunastatud olen Su kalli verrega.

Laulu ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes. Tekst on esitatud 1932. a väljaande järgi.

643

Viisil: Jeesusele, Jeesusele tahan laulda ma. 350.

1. Mina nõuan, et ma jõuan Jeesu järele! Talle tõttan, tühja jätan: Taeva viib mu tee! Väsin ma, siis vägev ta, Ei mind lase langeda. Leigel häbi! Tungi läbi Ikka kroonile!

2. Ta sind hüüab ja sull' püüab Anda õnnistust, Jäta maha selja taha, Mis toob viivitust. Kes ei võitle õieti, Ei see jõua kroonile! Sest ma jätan kõik ja tõttan Tema troonile.

3. Jeesus, aita liha võita Viimaks koguni. Keela ilma, pööra silma Seatud märgile! Sinu sõna elu toob, Sinu Vaim mind uueks loob. Taeva kanda, krooni anda üksi sinu töö.

Hiller'i järele Robert Heinrich von Holst, 1858–1910.

644

Omal viisil.

1. Neil karjastel väljal vist mure on käes, Et patuste lootus ei ilmu ju väes, Mis Aabrami kinnitus, Iisaki rõõm, Mis Jaakobi julgus :, ja Taaveti kroon. :,

2. Näe, taevas lööb valgeks, ja läigib kui päik', üks ingel neil' ilmub, sest ehmatub kõik, Ta riided on valged, ta jume on helk, Ta särab ja hiilgab :, kui heledam välk. :,

3. Ju kumab kõik loodus see paistuse sees, Ja äkitselt seisab ta karjaste ees; Ta ütleb: „Miks kardate, lõpku kõik hirm, Teil Kristus on sündind, :, oh vaatke, mis arm!“ :,

4. Ja ingligna nähakse pühade hulk, Mis Issandat kiidab, kes appi meil' tuln'd: „Au Jumalal' kõrges ja rahvast hea meel,“ Kes usust saab õigeks, :, sel rahu on teal! :,

Koori ja kooli kannel

645

Omal viisil. 366.

1. Oh sa õnnistav, Oh sa rõõmustav Püha, kallis jõuluaeg! Ilm oli hukas. Kristus on sündind, Ristirahvas, ristirahvas, rõõmusta!

2. Oh sa õnnistav, Oh sa rõõmustav Püha inglite lauluaeg! Petlema mäe peal Kuuldakse nüüd hääl: Ristirahvas, ristirahvas, rõõmusta!

3. Oh sa õnnistav, Oh sa rõõmustav Patustele õnneaeg. Kristus on ilmud, Meid lunastanud, Ristirahvas, ristirahvas, rõõmusta!

Johann Daniel Falk, 1768—1826. Johann Woldemar Jannsen, 1819—1890.

646

Omal viisil. Lisa 85.

1. Oh võta mind, mu Jumal, Käe kõrvale, Et tee mul jõuetumal
Läeks taevasse. Ei suuda üksi astu Ma sammugi. Sest siruta mull'
vastu Käed alati.

2. Su armu sülle ase Mull' juhata, Seal rõõmust, vaevast lase
Mind puhata. End sinna ära peita Las oma last, Kõik mure su
peal' heita Nii ustavast.

3. Kui ma ei saagi aru Su armust veel, Sa viid mind läbi maru Ka
surmaööl. Sest võta mind, mu Jumal, Käe kõrvale, Siis tee mul
jõuetumal Läeb taevasse.

Julie Katharina von Hausmann, 1826—1901. Anton Jürgenstein, 1861—1933.

647

Omal viisil. 485.

1. Püha öö, õnnistud öö! Kõik on maas Rahu sees. Joosep valvab
ja Maarja, seal Hingab lapsuke põlvede peal :,: Maga sa, patuste
rõõm! :,:

2. Püha öö, õnnistud öö! Inglise hääl Välja peal Laulab rõõmustes
Halleluoja! Annab teada nüüd karjastel ka :,: Kristus sündinud
teil! :,:

3. Püha öö, õnnistud öö! Kes sa meil' Ilmutand Isa armu, mis
õnnistust toob, Rahupõlve maailmale loob. :,: Laulgem
Halleluoja! :,:

Joseph Mohr, 1792—1849. Karl August Hermann, 1851—1909.

648

Viisil: Jumal, sull' ligemal'. Lisa 118.

1. Sa läksid surema, Jeesus, mu eest, Et võiksin elada Ma igavest, Sest ihu, hinge sull', Jeesus, Immaanuel, Toon ohvriks palvetel Su surma eest.

2. Sa surres palusid, Jeesus, mu eest. Nüüd kaob kurvastus, Kahtlus mu seest. Nüüd kõige eluga Su päralt olen ma, Sest, armas Jeesus, sa Surid mu eest.

3. Kui suure vaevaga Otsisid mind, Ja mina, eksind laps, Ei tunnud sind. Aita nüüd, Jeesuke, Et elan sinule, Kuni su riigisse Saan igavest!

Inglismaalt K. Tarkpea

649

Omal viisil. Lisa 90.

1. Su töö on see, oh Jeesus Krist, See töö, mis meie käe, Ja et see sinu töö on tõest, Siis nurja ta ei läe. Kuid enne nisuiwake, Kui tõuseb viljaks ülesse, Peab mulla põues surema Ja iseennast ohvrima, — Peab surema, Peab ennast ohvrima.

2. Sa, Jeesus, käisid taeva teed, Sind koormas ristipiin: Nii jõudvad sinna nüüd ka need, Kes sinu omad siin. Oh anna siis meil' osa sa Su ristist ja su riigist ka; Vii meid ja oma riigi töö Su risti läbi võidule — Su riigi töö Vii ristil võidule.

3. Kui nisuiva ise ka Sa hauda langesid; Oh eluvägi, elusta Siis ilma miljonid! Las üles hüüda iga maad, Et kõik su nime tunnevad — Su nime õndsas rõõmuga; Ka meie valmis võitlema, Kui tahad sa, Me valmis võitlema.

Samuel Preiswerk, 1799—1871. Joosep Liiv, 1870—1957.

650

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161 või lisa 53.

1. Tugevad on Jeesu käed, Need mind igavesti hoidvad. Kui kõik sõbrad lahkuvad Ja mind üksi maha jätvad — Ei mu Jeesus lahku m'ust, See on minu kindel troost.

2. Mõistab hukka vaenlane, Kristus on mind õigeks mõistnud; Kiusab kurat kurjasti, Jeesus on ta ära võitnud; Jeesus kostab minu eest, See on minu kindel troost.

3. Ei mind ükski vägi või Tema armust lahutada: Tema sõna räägib nii, Kes võib selle vastu panna? Ei ta iial lahku m'ust, See on minu kindel troost.

Karl Bernhard Grave, 1763—1841. Johan Klaanman, 1858—1926.

651

Viisil: Kuldne õhtu päike. P. lisa. 82.

1. Õhtu tuleb jälle üle metsa, maa, Vaikse rahu sülle Läeb kõik puhkama.

2. Jõgi üksi jookseb Vaikse rahuga, Kohiseb ja voolab Ega puhka ta.

3. Nõnda, minu süda, Oled sina ka, Nõuad järjest seda, Kust ei rahu saa.

4. Jumal üksi annab Rahu kõigile, Muret ikka kannab, Kiitus temale!

Hoffmann von Fallersleben'i järele.

Uue Lauluraamatu teine lisa (652—737).

Palvelaulud (652—655).

652

Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Jeesus, minu kalju, Kiusatusi palju On mu eluteel. Jõudu mulle lisa, Vastu seisma visa On siis minu meel. Sinuga Siis võidan ma Patu suured kavalused Ja ta meelitused.

2. Jeesus, minu tugi, Sa võid väsinugi Teha tugevaks. Anna armust suurest, Et mind sinu juurest Ilm ei eksitaks. Helduses Mind aidates Minu usul' kindlust anna, Hoolt mu eest sa kanna.

3. Jeesus, minu päike, Kui sa oma läike Heidad hingesse, Elu uus siis tärkab, Kõik, mis hea on, ärkab, Jõuab kevade. Siis kaob öö Ja algab töö, Mis on meelega sulle, õnnistuseks mulle.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

653

Viisil: Mis vaevab sinu südant. 233, ehk: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Kui südant piinab valu, Siis heida täiesti. Kõik mured tema ette Siis kanna palveväs: Nii iga valumõte Sul kustub südames.

2. Kui silmapiir nii pime Ja vaim nii toeta, Siis Isa püha nime Täis usku nimeta. Küll näed, et pilved jälle Nii kiirelt kaovad Ja haige südamele Siis inglid ilmuvad.

3. Kui vaikseks läeb siis süda, Kui selgeks elutee, Ka kõige suurem häda Näib kerge temale. Neid nagu tiivad tõstvad Maailmast põlvili Ja Isa kätte elu Sa usu ülesse, Ja päiksekiired paistvad Ka läbi silmavee.

4. Siis puista süda välja Nüüd oma Isale, Kui muresid ka palju, Ta leiab siiski tee! Eks hinge Looja oska Sind kõiges trööstida, Ka siis, kui hing ei suuda Kõik välja ütelda.

Aksel Kallas, 1890—1922.

654

Viisil: Kust ma teda leian. 388.

1. Oma rahu taevast, Jumal, läkita! Vabasta mu süda vaevast, Usku, lootust ärata! Saada mulle abi, Rahu, rõõmu oma sõna läbi!

2. Kui ma eksiteele Elus sattusin, Sõna läbi mulle meele Tuleta, kust langesin! Tõsta jälle üles Mind ja kanna oma armusüles!

3. Ja kui ükskord väsib Rändamast su laps, Kui ta igatsedes küsib, Kuidas rahule ta saaks: Rahu talle anna, Oma laps siit oma juure kannal!

Georg Kiviste, 1866—1941.

655

Viisil: Mu jõud, sind tahan armastada. 383.

1. Su poole, Jeesus, süda sõuab, Su poole hinge igatsus; Hing ainult sinus rahu leiab, Sa igavene armastus; Seepärast, Jeesus, otsin ma Sind igatsusega.
2. Tee ääres, kust sa lähed läbi, Ma ootamas näen õnnetuid; Ma kuulen paluvat sult abi Küll vigaseid ja jalutuid, Ning hädaliste hulgas ka Sind, Jeesus, ootan ma.
3. Su ette luba kummardada Ja oodata sult õnnistust! Oh luba ainult puudutada Su püha kuuepalistust! Su haige laps siis terveks saab Ja sinu omaks jääb.
4. Su sülle tahan pea peita, Kui hädaoht mind ähvardab; Su peale tahan mured heita, Kui eluraskus hirmutab, Kõik valud, mis mind vaevavad, Su rinnal vaikivad.

Georg Kiviste, 1866—1941.

Kiituselaulud (656—660).

656

Viisil: P. lisa

1. Ilusaim Kristus, Taevane Issand, Jumala Poeg ja inime: Sind tahan kiita Ja armastada, Mu hinge valgus, rõõm ja kroon.
2. Kaunid on nurmed, Kaunid on metsad Kevade ehtes ilusas; Jeesus on kaunim, Jeesus on puhtam, Temaga kaob kurvastus!

3. Kaunis on päike, Kaunis kuu kuma, Tähtede sära kõrges seal!
Jeesuse hiilgus, Jeesuse sära Kaunim on kõigest ilma peal!

4. Ilusaim Kristus, Rahvaste Päästja, Jumala Poeg ja inime!
Kiitust ja tänu, Austust ja väge Igavest sulle anname!

Inglise keelest Leopold Aleksander Raudkepp 1877—1948

657

Viisil: Võta nüüd Issandat, vägevat kuningat kiita. 96.

1. Issand, mu Jumal, sind tahan ma lauluga kiita! Rõõmuga
hõisates sinu ees aega nüüd viita. Tõuse, mu laul, Taevasse ilul
ja aul, Et Issand võtaks mind kuulda.

2. Süda mul süttimas palvete heledas tules, Koidu ma äratan
vägeva lauluga üles! Sind rahva seas, Usulisrõõmsate reas Tänan
ja kiidan nüüd kõrgelt!

3. Suur on su heldus ja ulatab taevastest saadik. Kõrgem su tõde
kui hommikul punetav koidik. Sest hüüan sull' Kiitust, kuis jõudu
seks mul! õnnistust alla mull' saada!

Anton Suurkask, 1873—1965.

658

Viisil: Tugevad on Jeesu käed. P. lisa. 53.

1. Jumal, sind me kiidame, Sinu suurust, armu jõudu, Ilm su ees
vaob põrmusse, Imestab su väe sõudu. Nagu olid ammust sa,
Igavest jääd muutmata!

2. Püha, püha oled sa, Taeva väele annud käsu, Hädas kange aitaja, Maal ja merel leidnud asu Sinu kiitus, austus — Kõik on sinu omandus!

3. Heida armu meie peal'; Oma vaimuga meid võia; Vii meid oma käe naal, Kui meil usurada käia. Sinu peale loodame, Sa meid aitad üksinda!

4. Anna rahu rahvale, Võta maad sa õnnistada; Aita meid, et vaenlane Ilmas ei või võitu saada; Kuule laste palve häält, Vii neid taeva ilma pealt!

Ambrosiuse hümnid järel Martin Lipp, 1854—1923.

659

Viisil: Sull', sull', Jehoova, tahan laulda. 152.

1. Ühtainust nime mina tean, mis Jumal armud meile õndsuseks. Üht nime ikka armsaks pean, Ta vägi muudab talve kevadeks: Su nimi Jeesus Kristus — igavest On mulle kõige kallim kõikidest.

2. Üht nime tahan südamesse Ma usus kirjutada endale. See paistab minu muredesse Kui hele, selge taevapäikene. Su nimi Jeesus Kristus — igavest On mulle kõige kallim kõikidest.

3. Üks nimi annab edu tööle Ja kannatustes mulle troosti toob, Teeb lõpu minu patuöole Ja armust minu elu uueks loob. Su nimi Jeesus Kristus — igavest On mulle kõige kallim kõikidest.

4. Üht nime tahan meeles kanda Siin maa peal kaduvuses rännates Ja ühel nimel au veel anda Seal igaveses taevavalguses. Su nimi Jeesus Kristus — igavest On mulle kõige kallim kõikidest.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

660

Viisil: Mu jõud, sind tahan armastada. 383.

1. Ei mitte meile, mitte meile, Sull', Jumal, üksi olgu au! Sa näitad täna, näitsid eile, Kui suur su, Isa, armu nõu: Tee lahti suu ja süda mul, Et laulan kiitust sull'.

2. Kui imelikult oled kannud Meid oma lapsi kätel sa, Meil' armu kui ka hirmu annud, Meid toitnud elusõnaga. On meie jalgel õige tee, Su, Isa, arm on see.

3. Su taevaarmastuse päike Mu südamesse soojust tõi; Ses valguses me usk, nii väike, Ka röömsast haljendama löi. Mu usk, oh Vaim, see sinu töö, Ei ma siis kartma löö!

4. Oh Isa, las meid väikseks saada, Et suureks saaksid sina meis, Ja usus alandlikuks jääda; Su meel meil paistku südameis. Siis kõlbame su nõul ja väel Tööks sinu viinamäel.

Joosep Liiv, 1870—1957.

Advendi- ja jõululaulud (661).

661

Viisil: Nüüd Jumalale austust. 15.

1. Immaanuel! nüüd Krist on teel, Täht kutsub Petlemma. Sest röömust laulge, hing ja keel! Ja keerub, kuuluta!

2. Ta välgu valgus välja viib Meid mitmest muremäest. Meil' avab end ta armu tiib, Et päästa piina käest.

3. Ta tuleb terveks tegema Kõik murtud südamed. Kuldkoitu saavad nägema Kõik orud, metsateed.

4. Sest hosianna, värise Sa ilma ääreni! Ja halleluuja, helise Maast pilvepiirini!

Johannes Nathan Aunverdt, 1889—1927.

Aastavahetuse laulud (662—667).

662

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Üks aasta jälle kaob Ja minevikku vaob Nüüd varsti vaiksesti; Veel mõneks tunniks püsib, Mull' vaatab otsa, küsib: „Kas on su meel nüüd tõsine?”

2. Mis nõudsid sinu mõtted? Su tööd ja ettevõtted, Kas olid puhtad nad? Kas leidsid eluraja? Või raiskasid sa aja Ja armupäevad kallimad?”

3. Oh Issand, Sina tead Mu salajamad vead, Mu eksimused ka! Su juure süda jõuab, Su halastust ta nõuab, Mind kõigest võlast vabasta!

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

663

Viisil: Kuis pean vastu võtma. 246, ehk: Mis vaevab sinu südant. 239.

1. Aeg kaob, aastad pikad Nii ruttu mööduvad Ja ühes vaesed, rikkad Kõik hauda lähevad. Ei suuda peatada Siin ajalendu sa, Ei suuda takistada Sa surma lõikust ka.
2. On jälle kadund aasta, Käes viimne tund on pea. Kas oskad jutustada, Mis andis sulle ta? Kas õnne, päiksepaistet Ta jagas sinule? Või peitis võitlust, muret Ja ööd su hingesse?
3. Küll andis vana-aasta Tööd, vaeva lõpmata, Küll kattis elurada Ta ohakatega. Kus enne öitses kevad, Nii valge oli tee, Seal on nüüd kurvad päevad, Torm mässab, pikk on öö.
4. Kuid Isa armukäsi Meid varjab alati. Ta laps ei karda, väsi Ka tormis iialgi. Küll murtud südamele Kord saabub elupäev; Kui jõuad kodumaale, Siis lõpeb mure, vaev.

Aleksander Abel, 1905—1971.

664

Viisil: Kuldne õhtupäike. Lisa 82.

1. Päike jälle kaob Oma iluga, Ajamerre vaob Aasta lõpul ta.
2. Õhtu vaikselt tunnil, Issand, tulen ma Hinge mure sunnil Oma palvega:
3. Ära viha kannu Minu vastu nüüd, Kõik mull' andeks anna, Kustuta mu süü.
4. Mineviku vead Kata kinni sa, Õnnistust ja head Võta jagada.

5. Sinu vägev käsi, Issand, saatku mind, Iial ma ei väsi
Usaldamast sind.

6. Oma rahu anna Väsind lapsele, Armust sa mind kanna Uude
aastasse.

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893.

665

Viisil: Mu nimi taeva kirja pandud. 266.

1. Su ette tulen palvetades, Mu Issand, vägev Jumal sa, Su nime
kiites, austades, Su abi eest sind tänama. Sa oled armulikult
saatnud Mind ikka aastast aastasse; Mu hing on sinu peale
lootnud, Ja ma ei jäänud hädasse.

2. Küll oli palju võitlemisi Sel möödaläinud aastal ka Ja
raskustega heitlemisi, Et jõud ju tahtis nõrkeda. Kuid jälle sinu
vägev käsi Mind saatis teele heldesti, Et suutsin elu vintsutusi Ma
kanda rahul, vaikselti.

3. Nüüd julge lootus täidab rinda Mul uue aasta algul ka; Las
tulgu nüüd, mis tuleb tunda, Ei jäta sa mind abita: Su jumaliku
käe najal' End toetan, kui nõrken ma, Sa viid mind valust
rõõmurajal'. Seal mul nii õnnis otsata.

Alide Kolka, sünd. 1894.

666

Viisil: Tänu olgu Jumalal'. 57.

1. Aastat uut nüüd tohin ma Sinu armust alata. Uueks tee ka
minu meel, Et ma kõnnin taevateel.

2. Minu usku kasvata, Armastust ja lootust ka. Jaga jõudu võitluseks, Saada rammu võitudeks.

3. Kaitse oma kogudust, Anna õiget ustavust Meile, sinu lastele, Kes su nime kanname.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

667

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Siin astume su palge ette, Oh Issand, helde abimees, Ja anname su armu kätte, Mis aasta käigul ootab ees, Sest ainult üksi sinuga Uut aastat võime alata.

2. Sa igavene ots ja algus, Kel vägev võim ja valitsus, Meid juhtigu su tähe valgus, Kui ümbritseb meid pimedus. Oh lase ennast leida sa, Mu helde Õnnistegija!

3. Sa meie jõud ja jäädav rammu, Kui lõpeb lootus eluteel. Sa juhid meie õiget sammu Ka suures surmaorus veel, Kui vaevamas meid viletsus, Su arm siis igal päeval uus.

4. Kes möödund aastal armu näitsid, Kui murest oli murtud meel, Ja rohke rõõmuga meid täitsid: Tee seda uuel aastal veel. Kui vaevamas meid viletsus, Su arm siis igal päeval uus.

5. Hing, vaata üles, mõtle järel', Kas kõnnid õigel usuteel Või vahest eksid ilmamerel. Siis täna patust pööra veel, Sest armuaeg on üürrike, Me läheneme hauale!

Anna Prants. sünd. 1874.

Kristuse kannatamiseaja laulud (668).

668

Viisil: Võitle hästi, kui sind Jumal. 65.

1. Jeesus, Sinu risti alla Põgenen ma varjule. Sina võitsid surmavalla, Aita mind nüüd heldesti.
2. Toeta siin mind tühimuses, Kui ma tahan nõrkeda; Kinnita mind kiusatuses, Kui ma kipun langema.
3. Minu jalge alla talla Patuväed sa võimsasti. Jeesus, sinu risti alla Põgenen ma varjule.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

Ülestõusmisepüha laulud (669—670).

669

Viisil: Nüüd paistab meile kaunisti. 342.

1. Oh surmavõitja, tule sa Mu südamesse elama, Tee pühaks templiks süda! Mind päästa pimeduse väest Ja surma, hukatuse käest — Ma palun, Jeesus, seda! Aita, Näita õiget teed ja tõe sihti, mida mööda Võin su juure, Jeesus, saada.

2. Kui oled ikka minuga, Siis lähen, Jeesus, sinuga Siit maisest elust läbi. Ei karda siis ma kannatust, Sest tunnen sinu lunastust, Mis saadab mulle abi. Tulgu, Olgu Raske torm ja rasked päevad maises elus, ükskord hingam taeva ilus!

Anton Suurkask, 1873—1965.

Laulu 670 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

Laulud Jumala sõnast (671).

671

Viisil: Su sõna meile kinnita. 28 a, ehk lisa 110.

1. Su sõna, Issand, kindlaks jääb, Kui maa ja taevas hukka läeb;
See minu hinge ülendab Ja südant ikka kosutab.

2. Kui keegi mind ei rahusta Ja hädas ei või trööstida, Siis sinu sõnast rõõmu saan Ja selgelt Isa armu näen.

3. Kui hingehäda muret teeb Ja ahastuses süda keeb, Siis, Issand, sa mind rõõmustad Ja sõnaga mind kinnitad.

4. Kui surm mind tuleb kutsuma, Et pean ilmast lahkuma, Siis sinu sõna valguses Ma lahkun ära rahu sees.

Jakob Jalajas, 1869—1957.

Vaimuliku ameti laulud (672—674).

672

Viisil: Oh võta mind, mu Jumal. Lisa 85.

1. Nüüd võta tema käsi Ja käi sa eel, Et iial ta ei väsi Su riigi tööl.
Eestpalvetavail kätel Nüüd käigu ta, Et jalg maailmateedel Ei komista.

2. Oh aita, et ei otsiks Ta oma au, Et oma himu vaikiks Ja oma nõu,
Et rõõm tal ainus oleks Su tahtmine, Muust kõigest lahti ütleks End täiesti.

3. Oh oma väge anna Ta sõnule Ja vaimutiivul kanna Neid hingesse,
Et vili nendest tõuseks, Mis jäädav on, Ja sinu riik meil' tuleks Ning taevaõnn.

Aksel Kallas, 1890—1922.

673

Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Siimon Joona, täna Mulle vastus: Armastad sa mind? Kas sul meele jäänud,
Kuis ma surma läinud, Mis ma sulle teind? Minule Käi järele Mööda armastuse okkaid, Hoiu minu lambaid!

2. Lootuseta valu Heidab surmavarju Elu peale veel, Hakka armastama,
Teistes kannatama Nende valuööl; Tröösti sa Ja toeta Minu nimel kõiki nutjaid: Hoiu minu lambaid!

3. Tasu viletsaile, Mis ma teinud sulle — Nendes elan ma. Otsi väsimata,
Kes veel ärkamata, Ilma eluta. Armuga Nii ehi sa Minu koguduse sambaid: Hoiu minu lambaid!

4. öö veel ilma katab, Taeva poole kostab Süü ja needmine.
Rutta, asu tööle Minu viinamäele, Lähedal on öö. Kuuluta Ja
tunnista, Risti alla kutsu rahvaid: Hoia minu lambaid!

Aksel Kallas, 1890—1922.

674

Viisil: Oh võta mind, mu Jumal. Lisa 85.

1. Sind, karjane, siit saatku Me tänumeel. Sind Jumal kaitsku,
hoidku Su eluteel: Su tööde juhiks valgus Me Kristuselt, Su teedel
saatjaks lootus Ta sõnadelt.

2. Me kauniks püüdeks olgu Suur usutöö, Ja Jeesu vaim meil'
tulgu, Et vaibuks öö! Ta hoidku meile juhti, Kes virgutab, Ja
kaitsku ikka vahti, Kes hoiatab!

Leopold Aleksander Raudkepp, 1877—1948.

Ristimiselaulud (675).

675

Viisil: Jumal, maa ning taeva Looja. 174.

1. Keda kinkis armukäsi, Seda palvekäte peal Toome, Issand,
võta ise Tema uuest vastu veel: Võta meie lapsuke Oma
armurinnale!

2. Tule siis, sa elu Looja, Oma püha Vaimuga, Tule, tule,
Rahutooja, Võta nõtrust kosuta: Lapsuke siin palve käel Saagu
ueeks sinu väel.

3. Võta vaimust sünnitada Teda uuest ülevalt, Võta nõtrust
kinnitada Elu väega heldemalt: Elukirja pane sa Tema nimi
armuga!

Martin Lipp, 1854—1923.

Lastelaulud (676).

676

Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Püha Jeesus, pühitse Süda hooneks endale! Sinna oma
armuga Asu ja mind õnnista.

2. Kui ma ärkan hommikul, Ole sina abiks mull'! Ja kui õhtul
uinun ma, Käsi inglid kaitseda!

3. Sinu hooleks annan ma Oma isa, ema ka. Sinu peale südamest
Loodan mina igavest.

Tundmatu autor.

Leerilaste õnnistamise laulud (677—684).

677

Viisil: Omal viisil. 388.

1. Hinge sõber, Jeesus, Sa truu karjane, Sind ma nõuan, et su selgus Ikka paistaks minu sees; Viinapuu, su küljes Oksaks olen, anna rammu armust!

2. Aita mind kõik teha, Mis sa nõuad teal, Et ma muud ei võikski näha Kui mis tunneb sinu meel. Juhata mind selgest, Issand, sulle annan ennast täiest.

3. Käi mu eel, oh Jeesus, Minu eluteel! Siis ma püüan, et su valgus Ikka paistaks minu eel. Kiitust laulan sulle, Hinge sõber, Jeesus, jää sa mulle!

Tundmatu autor.

678

Viisil: Ma kummardan sind, armu vägi. 445.

1. Ma tean, et õnneks tuleb mulle Kõik see, mis iial saadad sa. Ma olen omaks saanud sulle Veel enne, kui ei teadnud ma, Et minu Jumal sina oled, Täis heldust mulle vastu tuled.

2. Sest tahan ma sind armastada Küll kõigest meelest, südamest; Su ette palves kummardada, Au anda sulle igavest! Kui tuleleek mu palve tõuseb, Su püha trooni ette tuleb!

3. Jää ikka minu eluteele Nii õnnes kui ka häda sees, Ja tuleta mull' ikka meele, Et ootamas suur rõõm seal ees, Kui usu võidulippu kannan, End kõigega su omaks annan.

Anton Suurkask, 1873—1965.

679

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Ma tunnen oma Jeesust, Mu kindel kalju ta! Ma vaba kõigest hirmust Ja seisan kartmata. Kui Jeesus hüüab, kuulen Ta sõna rõõmuga; Kui Jeesus kutsub, lähen Ta juure rutuga.

2. Mul patuhädas suures On Jeesus abimees; Ei karda tema juures Ma hirmu hädades. Ta jumaliku väega Mind hoiab kindlasti Ja oma armu käega Mind varjab heldesti.

3. Mu Jeesus on mind päästnud, Kui olin kadumas, Käe välja sirutanud, Kui olin vajumas. Sest tahan tunnistada Ma Jeesust Issandaks Ja omaks nimetada Nüüd ja ka igavest.

Karl Wöhrmann, 1864—1925.

680

Viisil: Hinge sõber Jeesus. 388.

1. Ole minu ligi, Õnnistegija! Kui hing hädas hirmu tunneb, Kartja usku kinnita! Sinu peale loodan, Elus, surmas sinult abi ootan.

2. Sündigu, mu Issand, Sinu tahtmine! End su armu hooleks annan; Minuga, mis tahad tee! Olgu öö küll pime, Viimaks koidab sinu armu ime.

3. Ainult seda ühte, Jeesus, palun ma: Päästa süda patu paeltest,
Aita usku pidada, Et su juure jääksin, Ikka sinu armupalet
näeksin.

Gustav Haller, 1871—1947.

681

Viisil: Jeesus, surma äravõitja. 300.

1. Ülempreester, pane sina Oma rinna kilbisse Nende nimed,
keda täna Palvekätel kanname, Armujärje ette toome, Paludes
siin seisma jääme: ülempreester, armuga Meie lapsi pühenda!

2. Ilmakõrvest läbi minna On neil tuule, tormi käes, Rändamisel
püha linna Tuhat takistust on ees; Hing, see hüüab ülespoole,
Liha püüab maise maale: ülempreester, armuga Meie lapsi
juhata!

3. Sinule nüüd töötavad Noored hinged ustavust; Et nad selle
sisse jäävad, Anna ise õnnistust, Võta sa neid julgustada, Vaimu
väes valgustada: ülempreester, armuga Meie lapsi õnnista!

Martin Lipp, 1854—1923.

682

Viisil: Ma kummardan sind, armu vägi. 445.

1. Suur Issand, sinu palge ette Me harduses nüüd astume Ja oma
elu sinu kätte Me palvetades anname. Oh saada, vägev Isa käsi,
Meil' usku, mis ei iial väsi!

2. Uut vaimu meile, Issand, anna Ja uuenda me südamed; Meid valgusriiki armust kanna, Meil' näita õiget eluteed! Su juures armu, rahu palju, Kes oled päike, kilp ja kalju!

3. Jää ikka meie eluteele — Me truuks süü' jääme surmani! Vii oma lapsed õnnemaale, Me kuningas sa alati! Meid saada läbi röömu, valu, Sa meie päike, õnn ja elu!

Valdeko Saksen, 1902—1967.

Laulu 683 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

684

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 378 (141).

1. Truu Isa, sinu poolt jääb kindlaks Su armuleping meiega. Oh et ei iial mina murraks Sull' truudust oma eluga! Ja kui ka jalg kord komistab, Sind siiski süda armastab.

2. Sull' täna truudust tõotasin, Sind usaldan ja armastan. Sa käi mu kõrval, kui ma väsin, Mu Jumal, su ees kummardan. Ma tänan elus, surmas sind, Et kodumaale saadad mind.

Anton Eilart, 1892—1972.

Laulatuslaulud (685—692).

Laulu 685 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

686

Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Jeesus, hea karjane, Sinu nimel läheme Teele nüüd me ühtlasi, õnnista meid alati.
2. Hoia, kaitse, aita meid Kui su armsaid omakseid, õnnes anna alandust, Ristirajal ustavust.
3. Meie elu pühitse, Et ta kõlbaks sinule. Vii meid ükskord võitlusest Isa kotta igavest.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

687

Viisil: Ühte asja ihkan üle kõige. Lisa 31.

1. Jeesus Krist, meid sinu altarile Hüüdnud hinge püha hääl, Kutsund on meid truudustõotusele Arm, usk, lootus õndsas väel. Ilma sinuta ei või me minna Üle võitlusrohke elupinna. Tule kaasa, karjane, Saada eluõnnele!
2. Meelde meile tuleb lapsepõli Oma kuldse säraga. Eluhommik ilus meile oli Oma kauni rõõmuga. Möödund ema, isa hoolet — palvel, Sinu juhataval taevavalvel Meie lapseaastad nüüd, Kätte jõudnud elupüüd.

3. Uue väravani meie jõudnud: Vaimusilm näeb laanesid, Kuhu uued sihid meid on nõudnud, Kus meil teha tegusid. Anna kõrget püüet elutööle, Taeva tõusev usk meid saatku tee! Juhatajaks ole meil Päevil raskeil, päevil häil.

Leopold Aleksander Raudkepp, 1877—1948.

688

Viisil: Ma kummardan sind, armu vägi. 445.

Kus sina iial käid ja kõnnid, Seal tahan mina olla ka; Su rahvas olgu minu rahvas, Su Jumalat ka teenin ma. Nii käime ühes elurada, Surm üksi võib meid lahutada.

Gustav Haller, 1871—1947.

689

Viisil: Hinge peiuke. 157.

1. Sinu õnnistust Ja su juhatust Palume siin kummardades Ja su nime austades, Õnnistegija, Ole meiega!

2. Ole meiega, Õnnistegija! Ehitades oma maja On meil sinu abi vaja; Ilma sinuta On kõik asjata.

3. Kõik on asjata Ilma sinuta; Ilmaaegu näeme vaeva, Kui sa meid ei saada taeva. Meid siis õnnista Oma armuga!

Gustav Haller, 1871—1947.

Laulu 690 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

Laulu 691 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

692

Viisil: Ma kummardan sind, armu vägi. 445.

1. On õnnis kodu, kus suur Jumal On hingesõbraks kõigile. Kus õnnes, mures austust temal' Kui elusaatjal' antakse. Seal kodus valgust, rahu palju, Seal Jumal eluõnne kalju.

2. On õnnis kodu, kus ta nimel Kõik päevatööle lähevad, Kus käsikäes ja ühel meelel Ta õnnistust kõik maitsevad Ja käivad ühes elurada Ka siis, kui tuleb kannatada.

3. On õnnis kodu, kus ta ligi Ka pärast pikka päevatööd, Kui kevad möödab, silm kõik nägi Ja käia veel vaid õhtuteed. Kui õnnis see, kui taevakaja Siit kutsub kord siis Isamajja!

Valdeko Saksen, 1902—1967.

Laulud kristlikust kirikust ja kodust (693—696).

693

Viisil: Jeruusalem, sa püha taeva linn. 270.

1. Ei karda meie, kui ka liiguks maa Ja mäed kõiguksid. Ei ära hukata meid keegi saa, Ka kui kõik vajuksid! Sest Isa vägev käsi On ikka meiega Ja tema jõud ei väsi, Ta vägi võitmata.

2. Ta meie varjupaik ja tugevus On kõige häda sees, Las mässata sest kõrgus, sügavus, Tõus tulgu merevees: Me jääme kindlalt seisma, Kui kõik ka hävineb! Meid Jumal võtab hoida, Kui häda ligineb!

Anton Suurkask, 1873—1965.

694

Omaval viisil. Lisa 109, ehk: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Küll kannab kindel kalju Issanda kogudust, Tuult, tormi olgu palju, Et karta hukatust. Ei tema alus kõigu Seal kaljupõhja peal, Ei tema koda liigu Ka tuules, tormis seal.

2. See kalju — Jeesu sõna Ja vereõigus ka, Kes sama eile, täna On oma armuga, Kes Isa sülest tulnud Meil' vaestel' päästijaks Ja alati on olnud Omaste saati jaks.

3. Kolgata risti ette Hing usus kummardab Ja halastuse kätte End kõiges usaldab. Ta naale tormis, marus End võime najada Ja nõnda surmaorus Veel elul' tungida.

4. Ei maha seda risti Vaen murra kalju pealt: Ta seisab tugevasti Just tuules, tormis seal. Ta seisab kõikumata — Ja ristikirik ka; Ta põhi muutumata On ilma otsata.

5. Nii kannab püha kalju Issanda kirikut, Ja kuigi vaen nii valju Ta vastu kerkinud, Ta seisab, sest tall' pandud Oh alus ülevast, Krist Jeesus, kes meil' antud Kui Jumal Jumalast.

Martin Lipp, 1854—1923.

695

Viisil: Sull', sull', Jehoova, tahan laulda. 152.

1. Jehoova, oma vägev käsi Nüüd õnnistades välja siruta, Oh nägemata vaimuvägi, Uut hoonet kata oma tiivaga, Et ta ei langeks tuleleekides Ja kindlalt seisaks kõuemarudes!

2. Siis aita, et siin majas elaks Vaim, mis su püha meele järele, Et sinu elav sõna kõlaks Ka nende seinte vahel rohkesti, Ja tule ise vaimutulega Ka selle maja sisse elama!

3. Oh aita, et siit usklik sugu Kord välja võrsuks nendest müüridest, Kes pühast elust peab lugu Ja taeva poole püüab südamest, Et müüri ümber ennast põimivad Kui pärjad mälestused pühamad.

4. Kui asjata küll meie vaevad, Mis elus näeme ilma sinuta, Kõik meie tööd siin tolmu laevad, Kui ülevalt nad õnnistust ei saa. Ei kesta kaua selle maja õnn, Mis liiva peale ehitatud on.

Aksel Kallas, 1890—1922.

696

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Sa õige koja ehitaja, Oh Issand, oled üksine, Sa paned talle kindla raja Ja asutad ta aluse. Kui sa ei ole meiega, Kõik meie töö on asjata!

2. Sa, Issand, üksi linna hoiad, Et tal ei juhtu õnnetust; Su kaitse all on tema kojad, Et pole karta ahastust. Kui sa ei valva vahiga, Kõik tema hool on asjata!

3. Sel kojalt siis ja tema perel Sa anna, Issand, õnnistust, Et kõik siin käiksid sinu järel, Sa kingi usku, armastust. Sa ise kõiki ühenda Siin puhta vennaarmuga!

Martin Lipp, 1854—1923.

Patukahetsemislaulud (697).

697

Viisil: Võitle hästi, kui sind Jumal. 65.

1. Issand, helde üle kõige, Ole minu abimees, ükski hing ei ole õige Sinu püha palge ees.

2. Ära kohtusse nüüd mine Oma sulasega sa. Sinu arm on imeline, Patud annab andeks ta.

3. Issand, minu halastaja, Mõista võlast lahti mind, Oma terve eluaja Teenida siis tahan sind.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

Usu- ja lohutuslaulud (698—710).

Laulu 698 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

699

Viisil: Võitle hästi, kui sind Jumal. 65.

1. Koju, vaikse rahu poole Väsind süda soovib siin. Soovib ikka isamaale, Kus on otsas oht ja piin.
2. Kodumaal on kallis rahu, Mis siin otsid asjata, Tormid, tuuled ei seal puhu Oma mässu, maruga.
3. Kodumaa on sinu juures, Minu Issand Jeesus Krist, Kes sa ristasambas surres Tõid mull' elu, pääsemist.
4. Igavese isamaja Võitsid mulle vereväes, Avasid mull' rahuraja Taeva armujärje ees.
5. Vennad, õed, siis kodu poole Läki usurõõmuga. Lootkem üksi Poja peale: Koju talutab meid ta!

Martin Lipp, 1854—1923.

700

Viisil: Ma kummardan, sind armu vägi. 445.

1. Mu päev, mis aland, on nii pime, Tal saatjaks mured mustemad, Mu tulevik, see on nii tume, Kus näen tormi tõusevat. Kuid mul on Isa armutaevas, Kes minu ligi kõiges vaevas.

2. Mu Isa on ju oma Pojas Mind igavesti armastand, See aseme on Isa kojast Mull' oma armus valmistand. Ei iial mind siis hirmutada Või selle ilma suurim häda.

3. Ma tohin päästja rinna naale End najatada usuga, Ta jõuab valust ilmaale Mind heldest armust juhata'. Ta viib mind ikka õige teele Ja kõrveski ka värsket veele.

4. Ja tuleb uute tormidega Mind ahastama elupiin, Süü langeb kaljuraskusega Mu vaese rinna peale siin: Ka sealgi mul on lepitaja, Kes avata mulle rahumaja.

5. Mu Issand, siis su helde käega Mind ristitormis toeta, Mind aita oma armuväega Et ma ta all ei komista, Vaid usun: otse ristirajal Arm lähendab mind isamajal'.

6. Siis võin ma üksi imestada, Kuis sinu teed on armuteed, Kuis sina pöörad hingehäda Ja kuivatad me silmaveed Ja otse kaudu ristivaeva Meil' avad oma armu taeva.

7. Ei sellelt ilmalt abi oota Ma taha, oh mu Karjane, Su peale tahan üksi loota: Sa viid ka läbi tormide Mind sinna, kus on hingel ilu Ja surma võitnud arm ja elu.

Martin Lipp, 1854—1923. (Luuletatud 1. märtsil 1923, 5 päeva enne operatsiooni, mille järel ta suri 8. märtsil)

701

Viisil: Oh võta mind, mu Jumal. Lisa 85.

1. Nüüd, Jeesus, surnud olen Ma endale — Ja ainult sulle elan Nii täiesti! Mu tahtmine, ta murdis Su risti ees, Uus vaimuvägi sündis Mu südames.

2. Maailma himu kustus Kui udusse, Uus ilu taevast paistis Mu vaimusse. Nüüd pühkmeteks ma arvan Ta rõõmud kõik Ja silmad sinna tõstan, Kus sinu riik.

3. Mu oma mõte vaikib, öö kustumas. Silm uues õnnes läigib Nüüd Jumalas. Siis võta mind ja saada Uut eluteed, Ei karda enam süda Ka keset ööd.

Aksel Kallas, 1890—1922.

702

Viisil: Su poole, Issand, südamest. 200.

1. Sa püha eluallikas, Su ette maha heidan Ja süda nutab pimedas: Oh anna ennast leida! Sind, eluõhk, ma himustan, Su poole janus kisendan: Oh anna ennast leida!

2. Su au kõik elu kuulutab, Kõik hinge lainetused. Sind terve loodus ilmutab, Kõik taeva lõpmatused. Ju kätkest peale aiman sind, Su poole tõuseb mõttelend, Sa kõige elu algus.

3. Mu süda on nii üksinda Ja uinub hämarikus, Kõik elu hall ja sihita Kui vari minevikust. Ja ajalained mühavad, Mu väikest elu ihkavad Nad unustusse matta.

4. Oh Looja, ära lase sa Mind kaduvusse surra, Mu vaimule end ilmuta Ja surma lained murra. Oh minu silmad lahti tee, Et nemad näeksid läbi öö Su armutrooni sära!

5. Su elusõna töötab, Et otsiv hing ka leiab, Et sisse saab, kes koputab Ja igatsedes hüüab. Seks palun väsimata ma: Mu hingele end ilmuta Ja anna ennast leida!

Aksel Kallas, 1890—1922.

703

Viisil: Võta nüüd Issandat, vägevat kuningat kiita. 96.

1. Issand, sa tahad meid rahu ja rõõmuga täita, Armastust, õnne ja ustavust meiega kõita. Südamed sa Uuendad lootusega, Tahad meid taevale võita.

2. Vaata, mis väeti ja nõrk ja mis tarvitab toetust Ning sinu najale püstitab langevat lootust, ülendad sa, Ehid ja kinnitad ka. Rahuldad rikkalt kõik ootust.

3. Issand, me Jumal ja kuningas, vägev ja püha, Enam sa meilt ju ei nõua ja iial ei taha Kui aga et, Otsides ülimat tõtt, Võidame ära kõik paha.

4. Issand, kes ise ju loonud meid looduse krooniks, Kellele pilved ja mäed on kuningatrooniks, Valitse meid, Juhata õiguse teid, Muuda ilm Jumala hooneks.

Eduard Tennmann, 1878—1936.

704

Viisil: Enese juure tõmba sa mind. Lisa 128.

1. Jumal, mu süda igatseb sind! Sinuta rahu ei leia mu rind. Päeval ja öösel otsin sind ma õhates paljude palvetega, Sind palun ma: Jumal, kuule mind sa!

2. Sinuta surnud mulle on ilm. Sinuta pisaraid nutab mu silm. Kui sa mul oled, ei küsi ma Maa ega taevagi järele ka. Sind palun ma: Jumal, kuule mind sa!

3. Saada mind ikka tasasel teel! Hoia, kui eksida tahab mu meel!
Aita, et ikka paremaks saan, Sinule truumaks lapseks siin jään!
Sind palun ma: Jumal, kuule mind sa!

Georg Kiviste, 1866—1941.

705

Viisil: Oh võta mind, mu Jumal. Lisa 85.

1. Kui mureorus käisin Täis kurvastust; Kui surmapiiril seisin Täis
ahastust — Siis uuest kerkis taevas Mull' lootuskoit. Jää kindlaks
hädas, vaevas: Sind ootab võit.

2. Ei säramast küll väsi Mu lootuskiir, Mind kaitseb Isa käsi Kui
kindel piir. Kõik mured eemal' heidan Ma rahuga Ja Isa sülle
peidan End rõõmuga.

Anton Eilart, 1892—1972.

706

Viisil: Oh vaga Jumal, kes. 230, ehk: Ei ilmast hooli ma. 227.

1. Ma tean, kes saatjaks mul, Kes armukätel kannab, Kes õhtul,
hommikul Head nõu ja abi annab. Ma usun: Isa arm On kõigil
ligidal, Ka nõdremgi kui põrm On armas Jumalal'.

2. See usk mind rõõmsaks teeb, Mind lootusega täidab, Mull'
kodust kõneleb Ning ülespoole näitab, Kus ootab rahumaa, Kui
ükskord väsind rind Läeb vaevast puhkama — Kui Isa kutsub
mind.

Joosep Liiv, 1870—1957.

707

Viisil: Jeesus, Õnnistegija. 161.

1. Ole ustav surmani, Siis sull' Issand krooni annab, Võitlusest ta viimati Rahumaale siis su kannab. Ära väsi iialgi, Ole ustav surmani!

2. Ole ustav surmani! Kui su rist sul rängaks läheb, Heida palves põlvili, Küll su hing siis abi näeb. Päästja ette valu vii, Ole ustav surmani!

3. Ole ustav surmani. Maine teekond lõpeb pea. Isa rinnal vaiksesti Siis sa puhkad, seal sul hea, seal sa õnnis alati. Ole ustav surmani.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

708

Viisil: Mu jõud, sind tahan armastada. 383.

1. See, kes mind kaitses koidu kumal Ja õhtu hilja hoiab veel, On minu Issand, minu Jumal — Tal on nii helde armumeel. Ma kiites teda kummardan, Head anded temalt saan.

2. Ta arm mind otsis elu algel, Ma kuulen, kuis ta kutsub veel. Ta pühkis pisarad mu palgelt, Kui murest oli murtud meel. Ta heldus, arm ja halastus On igal päeval uus.

3. See on mu Issand, minu Jumal, See, kellest laulab minu keel. Ta annab jõudu jõuetumal', Kui nõrken ära eluteel. Ja viimaks koju kannab mind, Kui vaikib väsind rind.

Anna Prants. sünd. 1874.

709

Viisil: Jeesus, surma äravõitja. 300.

1. Sinu hoolde enda annan, Vägev Jumal, täiesti, Sinu ette palves kannan Kogu oma südame. Sina oled minu Jumal, Kes mull' vaesel', jõuetumal' Jagab jõudu otsata. Selle eest sind tänan ma.

2. Minu elu väga vaene On siin ilmas sinuta, Minu laeva ajalaine Võib siin põhja paisata, Aga kui mu saatjaks sina, Rahuranda jõuan mina Sinu võimsa abiga. Selle eest sind tänan ma.

3. Tulgu tormid, tulgu tuuled, Sina kõik nad vaigistad, Kui sind vaikselt minu huuled Palves appi hüüavad. Kui ka süda kaasa palub, Hing su armu varsti saanud. Sügav kui on palveind, Sina ikka aitad mind.

Peeter Grünfeldt, 1865—1937.

710

Viisil: Ma kummardan sind, armu vägi. 445.

1. Su poole pöördun vaikselt tunnil, Mu Isa taevas, palvega. Sull' laulab süda salasunnil, Meel tänu ohvrib ohkega: Mu lapsepõli õnnis oli, Sult mulle rohkem abi tuli.

2. Ma otsin tarkust eluteele Su sõna varaaitadest, Et elulaev viiks rahuveele Mu viimaks läbi tormidest. See õnnelik su juures taevas, Kel silmist siht ei kadund vaevas.

3. Küll lapsepõli kiirest kaob Ja noorusaeg kui muinasjutt. Aeg päevist aasta vihku seob — Ma tunnen kaduvuse tõtt. Kuid süda palub, Isa, anna, Et võiduvihke kord võin kanda.

Anton Eilart, 1892—1972.

Laulud kristlikust ühiskonnast (711).

711

Viisil: Võta nüüd Issandat, vägevat kuningat kiita. 96.

1. Elava Jumala juures jääd rahule, süda, Unustad rändaja raskuse, valu ja häda. Sest tema tee, Valge ja avar on see. Leiaksid selle kord rahvad!

2. Oleme näinud küll inimsoo rühkivat ruttu; Kuulnud kõik oleme aegade viljakat juttu. Aadetemaa — Hulkadel tundmatu ta. Eksiteid elus on palju!

3. Vägevam, kaitse sa rahvaid nii kodus kui väljas, Nüüdset ja tulevaid põlvi ka külluses, näljas. Murdub neil jõud, Valitseb südamepõud — Jumal, siis julgusta, aita!

Aleksander Abel, 1905—1971.

Laulu 711 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

Laulud loodusest, tööst ja puhkusest (712—713).

712

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1. Suur Jumal, nüüd su palge ette End kogub palvekogudus, Su isakojast meie kätte On lehvind taeva õnnistus. Mis lootus siin on külvanud, See armu abil lõigatud.

2. Kui tihti võõraks mure tulnud Meil' seegi aasta päevadel, Meid kartus kohutamas olnud, Et läeme vastu puudusel! Kuid vara, hilja omal aal Sa kastet andsid külvimaal'.

3. Seal viljal kuldsed pead on kosund, Nad nõtkund, täied terad sees; Nad nagu palvele on asund, Et kummardada Isa ees, Kel on nii suured loojajõud Ja laste vastu armunõud.

4. See peale pühaks ohvriks saagu Me vaga tänu Isa ees, Ja selles arm end avaldagu Ka vennale, kes muredes. Jah, tänu tunnistagu suu Ja armgi selles leekigu!

Martin Lipp, 1854—1923.

713

Viisil: Mu jõud, sind tahan armastada. 383.

1. Me oleme suur rahuvägi, Sahn, sirp on meie tööriist — relv. Leib Loojalt antakse me läbi, Kel raske töö ja püsiv põlv. Mis loome palgehigiga, See teisi toidab ka.

2. Me emaks loodus, kelle rüpes Jäeb terveks, kaineks meie meel; Kui tärkab oras, vili küpseb, Meil alandlikult tänab keel: Ei ole see me oma väest, Vaid, Issand, sinu käest.

3. Me kutse Issand meile annud, Ta meelsaima ja parima, Meid uude Eedenisse pannud, Seal hoidma, hoolsalt harima. Siin püsigem: peal päiksekuld — All kallis kodumuld!

Hendrik Adamson, 1891—1946.

Kodumaalaulud (714).

714

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

1 Kui kotkatiivul oled kannud Meid, Issand, oma armuga; Meil palju varaks oled annud. Kuid kallim kõigest isamaa, See oma maa, kuldkodupind, Mis vabaks ostnud verehind.

2. Kuis tuuled, tormid ahastanud On teda ristil raskemal, Kui palju ta on kannatanud Just viimselt võõra surve all, Kus õelus hävitama nõus On olnud teda toores jõus!

3. Kuid sina, Issand, ühendasid, Mis muidu oli lahkumas; Sa venna vennal' lahendasid, Et ühisjõud on juurdunud: Ja see on teinud kangel käel Nii otsa viimsel' vaenuväel'.

4. Nüüd seisame seal suures ilmas Kui rahvas oma jala peal, Sest, Issand, tänu pisar silmas, Sind kiidab kindel laulu hääl: See pole mitte meie töö, Su arm, see murdis mure öö!

5. Me maa on vaba, vabaks jäägu Ta sinu helde hoiu all, Ka vaimu poolest vabaks saagu Ta tõe helgil heledal. Nii, Issand, kaitsku meie maad Su kotka tiivad vägevad.

Martin Lipp, 1854—1923.

Laulud isamaa eest langenuile (715—717).

715

Viisil: Jumal, sull' ligemal'. Lisa 118.

1. Önnista, Looja Vaim, Hauagi ööl Neid, keda vihavaen Hukanud
meil! Sa, vägev eluarm, Elusta nende põrm Seal eluallikal, Seal
kodumaal!

2. Vaenuöö lõpeta, Tulgu su riik! Käed pane kokku sa, Lepita
kõik: Meil' lase hauasuust Tõusta uut armastust! Ühenda rahvad
kõik, ühenda kõik!

Aksel Kallas, 1890—1922.

716

Viisil: Jeesus, Önnistegija. 161, ehk: P. lisa 53.

1. Igavene mälestus Vaenuväljal langenuile! Aateilma lõpmatus
Loites lahti läinud neile. Kroon neil hiilgab surmasuus. Igavene
mälestus!

2. Igavene mälestus Tormis langend vendadele! Noor ja õitsev
igatsus Heitis ohvrialtarile; Ilu mattis ahastus. Igavene mälestus!

3. Igavene mälestus Isamaa eest surnutele! Kodupinna vabadus
Nende verest koitis meile. Sügav, sügav kummardus — Igavene
mälestus!

Aksel Kallas, 1890—1922.

717

Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Puhka vaikesse rahus, Uinu haa varjus, Aatesõber, vend!
Kodumuld, mis armas Oli sulle ilmas, Katku hellalt sind.
Vaimustagu eluteel Meid su teod, usujulgus, Armastus ja lootus.

2. Töötagem kaitsta, Valvata ja hoida Oma vabadust! Palugem
seks Loojalt, Igaviku Isalt, Taeva õnnistust. Lahkunule onnist
und; Meile aateid, tahet, jõudu Kõrgem ise andku!

Aleksander Abel, 1905—1971.

Surma-, matuse- ja surnuaialaulud (718—737).

718

Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Et selleks loodud tundeilm, Et teda kataks hauakülm! Ei selleks
hoogu igatsus, Et tema kustuks surmasuus!

2. Üks vägev käsi hoiab mind, Kui ahastuses voogab rind, Kui
ajalained mühavad Ja hirmutormid tõusevad.

3. Ei surm siis enam kohuta, Vaid koju viib ta rõõmuga, Siis
isamaja lahti läeb Ja maine valu ununeb.

Aksel Kallas, 1890—1922.

719

Viisil: „Integer vitae". Lisa 80.

1. Koju mind viige, Kus see rahukallas Kullal mull' koidab; hingata seal ilus Tormide järel' kosutavas vilus, Vaikuse vallas!
2. Sinna mind viige, Kus mul päästekalju: Valude merre vaob kõik maine häda, Mida siin võõrsil oli kannatada Palju, nii palju!
3. Kus minu kalju, Saatke mind nüüd sinna, Ärge mind püüdke enam peatada. Koju ma ihkan, üksi koju saada — Hingede linna!
4. Viige mind koju, Kus see rahukallas. Väsinud olen, rahu mulle andke. Tuulest ja tormist mind siit välja kandke Vaikuse valda.

Martin Lipp, 1854—1923.

720

Viisil: Heas rahupõlves nüüd. 389.

1. Kuis hingvad vaikselt, Kes läinud magama, Kes rahuriiki On saanud rõõmuga, Nad hädaorust On läbi võidelnud Ja võidukrooni On taevas pärinud.
2. Kuis hingvad rahus Siin ihud mulla sees Ja nende vaimud On Talle järje ees. Küll ükskord üles Ka tõuseb nende põrm, Uut elu annab Neil jälle Jeesu arm.
3. Üks kallis hommik Siis jõuab meile ka, Kui muldsest majast Hing tohib lahkuda. Siis püha linna Ta lendab ülesse, Kus õndsad laulmas On kiitust Jeesule.

Tõlkinud Georg Eduard Luiga, 1866—1936.

721

Viisil: Ma kummardan sind, armu vägi. 445.

1. Mu Isa, juba kaugelt nägid Sa poega koju vankuvat Ja jälle armus lahti tegid Sa kadund kodu värvavad. Su kaela ümbert kinni hakkan, Su rinna naal end terveks nutan.

2. Ei enam võõrsile ma taha Su juurest, Isa, lahkuda, Vaid väsind süda kodurahu Nüüd ikka ihkan hingata. Oh õnnis hingekodu elu, Siin möödas janu, kustund valu!

Aksel Kallas, 1890—1922.

722

Uue Lauluraamatu teine lisa. 805 Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Mu rändamise päevad Mull' valu, vaeva tõivad, Et olin eksija. Nüüd kustund kaebamine Ja väsind majaline Saand armuhõlma hingama.

2. Siis laske mind nüüd minna, Ma jõuan rahulinna, Kus möödas ahastus. Seal kuivand pisar palgel, Ja Poja armu valgel Mind varjab Isa halastus.

3. Nüüd on mul imeilus, Ma uinun õhtuvilus Ja ootan ärkamist. Mu öö mul muutub koiduks Ja võitlemise võiduks Mu elu — Issand Jeesus Krist.

4. Sest jumalaga jääge, Mu armsad, ärge saage Nii kurvaks koguni. Surm võis meid lahutada, Arm võtab ühendada Meid isakojas jällegi.

Martin Lipp, 1854—1923.

723

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143. Ka lisa 112.

1. Mu tee on käidud, koju minna Nüüd laske väsind rändaja, Siit võõrsilt laske saada sinna Mind, kus mu õige kodumaa: Kus minu valud vaikivad Ja kuivand silmapisarad.
2. Seal pärin püha isamaja, Mis vereohvril valmistand Krist Jeesus mull', mu Lunastaja, Kui Kolgatal ta kustutand Mu võla — kui ta surnud seal On suures valus risti peal.
3. See risti ette kummardanud Ma olen oma okasteel, Nüüd armujõud mind ülendanud Ja surmast viinud ellu veel. Seepärast laske lahkuda Mind sinna, kus mu kodumaa!
4. Nüüd hingan, vaikse õhtu vilus, Ma ootan onnist ärkamist, Ja seda kuldse koidu ilus Mull' kingib Issand Jeesus Krist. Sest, armsad, ärge leinake, Ma olen jõudnud rahule!

Martin Lipp, 1854—1923.

724

Viisil: Nüüd surnukeha matame. 37.

1. Nüüd maga rahus, lapsuke, Su tee on jõudnud lõpule, Su viimne võitlus võideldud, Sa maisest piinast pääsenud.
2. Siin oma vaikse voodi sees, Nüüd uinu, hädast hingates, Ja puhka selle päevani, Kui Jeesus tuleb tagasi.

3. Ei sindki ta siis unusta, Vaid üles äratab su ka Ja võtab käe kõrvale Ja viib sind isamajasse.

Hugo Viktor Karl Wühner, 1877—1932.

725

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Päev veereb, varjud tõusvad, Nad kurvalt maad nüüd katvad Kui leinalooriga. Kõik päevamõll on möödas Ja tüdinenud süda Nii väga ihkab puhata.

2. Siis, rahu, voola maha Nüüd taevatiibadega, Et võiksin uinuda; Kõik mured hingest võta Ja vintsutatud süda Las oma varjus hingata.

3. Sa, kallis Isa süda, Nüüd oma hõlma võta Kõik minu omaksed; Sa valva nende üle Ja mata oma sülle Kõik kurvastatud südamed!

4. Mu võlad andeks anna Ja ära viha kannu, Et päeval eksind ma! Sa seisa voodi ääres Ja ole minu juures Ka unes oma vaimuga!

5. Ja kui see öö, mis jõuab, Mu hinge koju nõuab, Siis, Isa, palun ma: Oh, oma rahukotta Mind varjuvallast võta, Et taevas võiksin ärgata.

Aksel Kallas, 1890—1922.

726

Viisil: Mu elu Kristus ise. 9.

1. Kas tunned õhtu tulles Veel, rändur, koduteed? Kust otsid abi mures Ja keset surmaööd?

2. „Ma tean, kuhu läksid ükskord kõik lahkujad; Ma tean teed, kus nägid Nad Õnnistegijat.

3. See tee viib Kolgatale, Sealt kodukaldani, Kus koidab hingedele Uus hommik viimati.“

Aleksander Abel, 1905—1971.

727

Viisil: Jeruusalem, sa püha taeva linn. 270.

1. Kui elupäev kord hakkab veerema, Mind haarab hämarik, Oh, et siis oma kuldse kumaga Mul tõuseks igavik! Siis kaduvusest ruttan Ma Jeesu varjule, Seal oma pattu nutan Kui usklik lapsuke.

2. Su peale, Issand, mina alati Täis rõõmu lootma jään, Küll siis veel viimse hingetõmbeni Ma sinu armu näen, Mis elust vaevalisest Mind päästab, ülendab, Mu viimsest ärkamisest Mull' ette kuulutab.

3. Kui tee on käidud, lõpnud elutöö Ja silmad kustuvad, Oh, et siis paistaks läbi surmaöö Mull' tähed heledad! Siis veel kord palves heidan Su ette, Issand, ma, Su armusse end peidan, Et vii mind koju sa!

Adalbert Hugo Willigerode, 1816—1893.

728

Omal viisil. Lisa 97.

1. Kus leiab hing rahu, kus koju ta varju ta jääb? Oh, ilm, kas see kodu sa olla võid küll, Kus patt ei tee häda ja ahastust mull'? Iial, iial pole siin ta, Mu kodu on taevas, kus valguse maa.

2. Oh põgene ilmast, et kodumaad näed! Su pärismaa ilus, täis armu ja head! Jeruusaleml üleval kullane linn, Eks hingel seal kodumaa, rahu ja õnn! Seal jah, seal jah ainult on ta: Mu hingel seal viimaks on kodumaa.

3. Kui õnnis on hingata Issanda ees, Kus võidetud häda on valguse sees, Kus kõlamas kannelde kullane hääl, Mis ootab sind, hingeke, üleval seal! Rahu, rahu, seal leian sind, Mu päästija rinnal, kes lunastand mind!

Tõlkinud Martin Lipp, 1854—1923.

729

Viisil: Oh Jeesus, sinu valu. 237.

1. Kõik liha on kui rohi, Kõik au kui lilleke, Ei jäävat aset tohi Nad saada endale, Tuul puhub õied maha, Siis kõik näib hävinud Ei kohta tunda taha, Kus lill kord õitsenud.

2. Sest mõtle, inimene: Mis ilmas nõuad sa, See kõik on üürikene Ning peab kaduma; Kui lillekene aasal Nii kasvad, õitsed sa Ning kõige liha kaasas Pead põrmu langema.

3. Kui selle peale loodad, Mis sõna töötab, Kui sealt sa elu ootad, Siis elu sulle saab. Ehk võitlemist sul kaua, Jääb sulle siiski võit Ja kumab üle haura Sull' uue elu koit.

Julie Wilhelmine (Helmi) Ederberg (sündinud Elens), 1861—1897.

730

Viisil: Hinge peiuke. 157.

1. Maga magusalt, Uinu vagusalt! I Puhka välja väsimusest, Ilmaelu tüdimusest! Otsas on kõik piin, Mis sind rõhus siin.
2. Vaikne on siin kõik, Kus su puhkepaik. Rist su rahupaika näitab, Tuuleõhk su hauda paitab Nagu ema last. Maga magusast!
3. Hauda uinuma Tulen mina ka Siis, kui Issand kutsub ära, Olgu hilja, olgu vara. Väsind rändaja, Tulen puhkama.
4. Maga magusast! Jumal oma last Hauast üles tõusma hüüab, Kui see tund kord kätte jõuab. Hauast tõuseme, Taeva läheme.

Georg Kiviste, 1866—1941.

731

Viisil: Oh õnnis maja. Lisa 78.

1. Mis tunneb hing, kui viimaks lõpeb sõda, Kui võidetud on viimne vaenlane; Kui võõrsilt minnes näeme Isa koda, Ja tema väravasse jõuame; Kui viimast tolmu raputame jalgelt Ja reisikepi käest paneme. Kui viimast higi kuivatame palgelt, Et ära käidud raske kõrvetee!
2. Mis tunneb hing, kui maha jäänd kõik patud Ja Issand Jeesus kutsub armuga: „Oh tulge, minu Isa õnnistatud, Nüüd peate minu seltsis elama.“ Kui me neid heldeid silmi näha saame, Mis meie häda nähes nutsivad; Kui seal neid pühi haavu kummardame, Kus maha pesti meie süü ja patt!

3. Mis tunneb hing, kui silmad saavad näha, Mis ükski silm siin pole näinud veel! Kui elukroonid pannakse meil' pähe, Kui maitseme, mis siin ei mõelnud meel! Küll maksab vaeva näha, kannatada, Küll maksab püüda ihu, hinge väest; Küll maksab kindlalt käia kitsast rada Ja võidelda, et kroon ei kao käest!

Karl Johann Philipp Spitta järele Georg Eduard Luiga, 1866—1936.

732

K. Tärnpuu viis.

1. Saaks koju hing! Ma ihkan isa kotta Ja Isa rinnale siit tülirikkast ilmast ära tõtta :, Ja jõuda rahusse :, Mul oli tuhat soovi minnes teele, üksainus neist on nüüd veel jäänud meelega, Ehk laiemaks küll läinud silmaring: :, Saaks koju hing :,

2. Saaks koju hing! Ma näen ju õndsas aimus Uut ilust isamaad ja tunnen onnist pärisosa vaimus. :, Siin pole pärismaad! :, Ju kevad läind ja pääsukest ta tiivad Siit mäest ja orust üle koju viivad, Ei pea teda võrk, ei püünisling: :, Saaks koju hing :,

3. Saaks koju hing! Laev ruttab sadamasse Ja jõgi meresse, laps uinub hella ema kaenlasse: :, Ma muud ei igatse! :, Ma rõõmus, mures laulnud mõnda lugu, Ei kummastki jäänd südamesse sugu, Kuid ühte sõna hoiab mõtteling: :, Saaks koju hing! :,

Karl von Gerok'i, 1815—1890, järele Jaan Bergmann, 1856—1916.

733

Viisil: Mu elu Kristus ise. 9.

1. Sa rändad, inimene, Siin kaduvuse maal. Sa väsis majaline — Surm sul nii ligidal!

2. Pea silmist sära kustub — Sind kantaks kalmuteel! Pea elupäev sul loojub — Mis ootab sind siis eel?

3. Üksainus rahuase On eluks kõigile, See on me Jeesus ise, Ta arm viib taevasse.

4. Kui meie muldset telki Kord tabab surmatuul, Oh, et siis taevahelki Näeks silmad väsinud!

Valdeko Saksen, 1902—1967.

734

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245, ehk 246.

1. Üks kalmuküngas armas Mul seisab silme ees, Kus külmas hauahõlmas Põrm puhkab elutööst. Sealt üle künka kurva Silm onnist kodu näeb, Kus valust vaba süda Nüüd Isal' tänu toob.

2. Nüüd räägi, süda vaba: Sind kannab kodupind; Sa valust juttu aja, Mis tundis vaene rind. Sind varjab Isa käsi Ja elu tervitab. Su vaikse haa peale Viin tänupisaraid.

Jaan Lattik, 1878—1967.

Laulu 735 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

736

Viisil: Jeesus, surma äravõitja. 300.

1. Inimene on kui rohi, Mis siin ehib hommikut, õhtul on ta ase tühi, Kust ta ära kadunud; Kadunud kui voolas vesi, Kadund, kuna surma käsi Võttis rohtu lõigata Tema õitsva õiega.
2. Õis see langeb, sest et liha Oled vaene patune, Ja sind heidab püha viha Äkki surma sülesse. Sellepärast langed põrmu, Tunned kanget kohtuhirmu, Kaod kohtumõistja ees, Värised ta viha käes.
3. Siiski, Issand igavene, Oled helde, tasane, Sinu headus imeline Annab armust õiguse, Katab kohtu viha kinni, Võidab ära surma sunni, Kui sa armu allika Paned ise hoovama.
4. Issand, meie eluase Oled sina alati, üle kõige kaduvuse Aitad põlvest põlveni; Käime siin ka surmarada, Sa meid võtad röömustada, Sul on lastest lahke meel, Aitad neid ka ristiteel.

Tundmatu autor.

Laulu 737 ei ole avaldatud Uue Lauluraamatu 1958. a väljaandes.

Uue Lauluraamatu kolmas lisa (738—748).

738

Viisil: P. lisa 86.

1. Ilus on maailm, Kaunis kõrge taevas, Õilis hingede palvetee:
Kaduva ilma au-ilust läbi Meid kannab paradiisi see.
2. Aastad ja ajastud Tulevad, lähevad, Põlv põlvel' järgneb
lennates; Ei iial vaiki taevased helid, Meid armsast koju kutsudes.
3. Inglid kord laulsid Karjastele väljal, Nüüd hingest hinge kostab
laul: Rõõm, saagu teile — Päästja on tulnud! Jumalal kõrges olgu
au!

Bernhart Severin Ingemanni, 1789—1862, järele Johan Köpp, 1874—1970.

739

Viisil: Ma tahan jätta maha. 245.

1. Mu Isa koja õue Ma astun harduses, Kus palju tema lapsi koos
vaimu ühtluses. Kuis kastet vastu võtma End avab õienupp, Nii
tema armu maitsma Mu süda valmistub.
2. Siin puhtuses ja usus Tall' ohvrit tuuakse, Kui palved, laulud
üles On tõusmas taevasse. Kui suu ja süda ühes Siin kiitust
laulvad tall', Kes tahaks seisma jääda Siis õue väraval?

3. Sest astu sisse, armsast Sind Issand tervitab, Kui usklikkude hulgas Su süda palvetab. On väljas rasket vaeva Ja muret, rahutust, Siin rahupaigas leiad Sa rammu, lohutust.

4. Ei pimeduses käia Ma taha kauemalt, Vaid eluvalgust palun Ma oma Issandalt: Mind luba ikka olla Su püha palge ees Nii elus kui ka surmas Ja ükskord igavest.

Johan Ludvig Runebergi, 1807—1877, järele Johan Köpp, 1874—1970.

740

Omal viisil.

1. Helde Isa taeva sees, Heida armu minu peal', Põlvil seisan sinu ees, Taeva poole õhkab hää! Võta mind nüüd kinnitada, Minu vaimu valgustada Taevaliku vaimuga, Jumaliku andega!

2. Mina olen väeti veel, Kartlik, kurb ja abita; Ei saa käia õigel teel, Kui sa mind ei avita. Et ma võiks sind austada, Üle kõige armastada, Võta, Isa, kuulda mind, Kui ma lauldes kiidan sind!

Peeter Ruubel, 1859—1929.

741

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. 143.

1. Mu süda kurb Ja hing on haiga, Maailm mu hinge haavad lõi; Mu silmist kustund rõõmuläige, Mu osaks vaev ja valu jäi. Mu Jeesus, ära jäta sa, Kui sinu poole ohkan ma.

2. Ma lootsin ilmast õnne leida — Ei ole õnne ilma sees. Nüüd tahaks ainult pea peita Su sülle, Issand, silmad vees Ma kõik sull' tahan tunnista', Kuis sinu vastu eksind ma.

3. Sa minu ainus sõber taevas, Su poole sirutan ma käed, Su poole kisendan ma vaevas — Mu häda, Issand sina näed. See ainus, mis ma palun nüüd: Et kustuta mu patu süüd.

4. Mu ainus soov ja palve, iha, : Mull' oma rahu anna sa, M'ust pööra ära oma viha, Mind kõigest patust lunasta. See ainus palve sinule: Mu haige süda terveks tee.

Einar Kiviste, 1906—1986.

742

Viisil: Mu süda, ärka üles. 12.

1. Päev loojub, õhtu jõuab, Mu süda, Issand, nõuab, Et sinu juure tulen, Ja vaikselt palves olen.

2. Mu Jumal, Isa taevas, Sa olid päeva vaevas Mu abi ja mu tugi, Jää öösel ka mu ligi.

3. Su Poja püha veri On minu armu kiri: Mull' patud andeks anna, Kõik kartus eemal' kannal.

4. Kui silmad kinni laevad Ja meeled vaikseks jäävad, Siis sinu inglid tulgu, Mull' kaitsjaks kilbiks olgu.

5. Mu omad, rahva, sõbrad, Kõik haiged, vaesed, nõdrad Su ette palves kannan, Su armu varju annan.

6. Nüüd lõpeb minu palve, Jääb kindlaks sinu valve: Ses usus voodi heidan, End armu süle peidan.

Johan Ludvig Runebergi, 1807—1877, järelle Johan Köpp, 1874—1970.

743

Viisil: Nüüd hingvad inimesed. 117.

1. Nüüd lahkun hinguspäevast Mil I rohkem armu taevast Sain jälle maitseda. Sa eluteed meil' näitsid Ja pühas kojast toitsid Meid, Issand, eluleivaga.

2. Su sõna meile jäägu, Meid ikka valgustagu Ta püha õpetus, Et tõe sisse jääme Ja südame sull' toome, Seks anna oma õnnistus.

3. Su riik me juure tulgu, üksmeel ja rahu olgu Su sõna ümbruses. Uut valgust, rammu Jumal, Su rahval' õnnetumal' Sa jaga oma helduses.

4. Kui päev meilt ära tõttab, Su juure süda ruttab Veel usu tiibadel; Meil' patud andeks anna Ja armukätel kannu Meid igavese eluteel.

Lars Johan Nyblomi järel Johan Köpp, 1874—1970.

744

Viisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

1. Õhtu saabund jälle. Matab oma sülle Väsinde hinged kõik. Varjud maad ju katvad, Inimesed tõtavad — Silmis rõõmuläik — Kogu, kogu, rutuga. Süda kodu poole lendab, Puhkust, rahu ihkab.

2. Väsitas mind ära Töö ja ilma kära, Rahu ihkan ma. Ilm ei rahu anna, Rahu ainult saada ülevalt võid sa. Pane risti palvekäed, Usalduses palu teda — Vaikseks jääb siis süda.

3. Väsind silmad kinni Rahus sa võid panna, Minna puhkama.
Jäta mured maha, Sulle ei või teha Kurja vaenlane. Jumal valvab,
hoiab sind, Usalda end tema hoolde, Looda tema peale.

Einar Kiviste, 1906—1986.

745

Viisil: Jeesus, tule minule. 59.

1. Kui mu tee mind kodunt viib, Kodumaagi maha jääb, Siis on
mul üks varjupaik, Kelle juures julge kõik.

2. See on Jumal, Issand ta, Keda kuuleb taevas, maa. Temalt
ikka kaitset saan, Kui ta peale lootma jään.

3. Kui on kurjad püüenised Teel ja kiusatused ees, Neist ma ikka
üle saan, Kui ta sõna juure jään.

4. Tema sõna — valguspäik', Tema rist on varjupaik. Tema tõe ja
armu jõud Võidab ära kurja nõud.

5. Ei ma karda needust, noolt, Mis mind tabab kurja poolt, Kui
jääb kindlaks minu käik, Mille siht on püha paik.

Jaan Rebane, 1901—1984.

746

Viisil: Eks mu kohus tänu teha. 339.

1. Jumalale kiitust andkem Tema kalli sõna eest, Kiidulaulu temal'
laulgem, Kes meil annud armu väest Oma kalli püha sõna. Oma
janunevat last Jootnud sellest allikast, Jõudu said siit noor ja
vana. Kui ka ilm kord hukka läeb, Tema sõna seisma jääb.

2. Tema sõna selge valgus Näitas meile õiget teed, Kui meil elus puudus selgus, Kõrgel' tõusid mureveed; Olime kui eksind hinged: Siis ta sõna juhtis meid Mööda vööraid raskeid teid, Vaikinud kus tuuled vinged. Kui ka ilm kord hukka läeb, Tema sõna seisma jääb.

3. Tema sõna — kindel kalju, Kindel alus elu sees. Tulgu tuuli, torme palju, Ei ta kõigu iganes. Olgu muutlik sinu elu — Kui sa sõnast kinni pead, õiget teed siis ikka tead, Kuigi taluma pead valu. Kui ka ilm kord hukka läeb, Tema sõna seisma jääb.

Einar Kiviste, 1906—1986.

747

Viisil: Jumal, vägev valitseja. 182.

1. Valgus koidab, valgus paistab, Sõnavalgus tõusnud meil! Miks siis pimedus veel võtab Võimust meie eluteil? Eks ju ole aeg nüüd tulla, Jeesu armus kindel olla?

2. Piibel, elusõna Isalt, Kostab meil nüüd armsal väel Südamesse, ehk küll visalt Ilm meid hoiab oma käel. Piibli sõna võtke kuulda, Isa armus kindlaks saada!

3. Ei meil ole elu loota Ilma Piibli sõnata! Ei me või siin Jeesust leida Ilma sõna kuulmata. Tulge, vennad, õed! Piibli sõnas vaimuväed!

4. Kosutuseks rammu, väge Otsi Piibli sõna seest! Olgu võitlus siis kui äge, Võit sul selle sõna väest. Kuule sõna siis, kõik rahvas, Võitlema siin ole vahvas!

Karl Wöhrmann, 1864—1925.

748

Omal viisil.

1. Tähtede taga kord koidab sull' taevas, Ootus ja lootus seal täide sul läeb! Mis sa siin kannud ja kannatand vaevas. :, Kõik seal sust igavest maha siis jääb. :,
2. Tähtede taga, seal vajub kõik vale, Seal näed, mis tumedaks teinud on ilm, Kurbuse järel peab läikima pale, :, õndsamas rõõmus siis särab su silm. :,
3. Tähtede taga sull' lehvivad palmid, Taevalist karastust, rõhutud rind! Jumala inglite kiituse salmid :, Saatvad sind rahusse, väsinud hing. :,